

Medicinalberetning

for den danske Stat

for Aaret 1906.

Udgivet

af

Statskontoret for Sundhedsvæsenet

ved

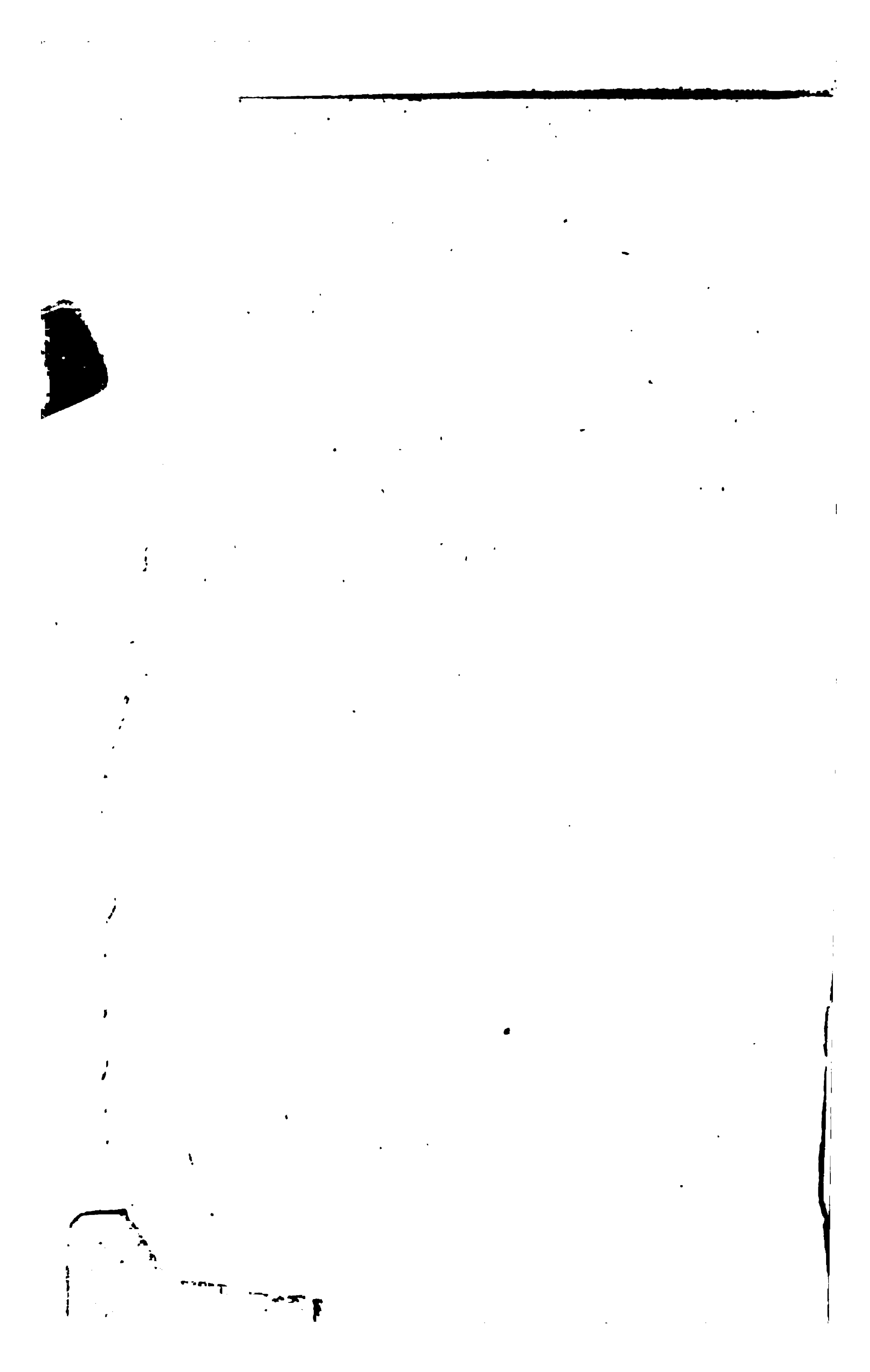
J. Carlsen.

København.

H. Hagerups Forlag.

1908.

Denmark
SPC

[illegible]

Medicinalberetning

for den danske Stat

for Aaret 1906.

Udgivet

af

Statskontoret for Sundhedsvæsenet

ved

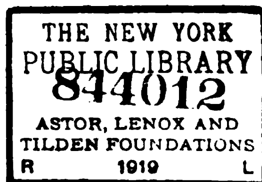
J. Carlsen.

København.

H. Hagerups Forlag.

1908.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
(AXEL SIMMELKIÆR)

I.

Vejroversigt for 1906.

Maaned	Øerne: Middelvarme (Landbo-højskolen). ° C	Afvigelse fra Normalen	Øerne: Nedbør i Millimeter. i Mm.	Afvigelse fra Normalen	Jylland: Middelvarme ° C	Afvigelse fra Normalen	Jylland: Nedbør i Millimeter. i Mm.	Afvigelse fra Normalen
Januar ...	0,9	+ 1,4	65	+ 28	1,1	+ 1,3	75	+ 29
Februar ..	0,4	+ 0,8	34	+ 1	0,6	+ 0,6	41	+ 3
Marts	1,6	+ 0,5	38	+ 6	1,7	+ 0,4	44	+ 11
April	7,5	+ 1,8	19	÷ 9	5,8	+ 0,9	35	+ 5
Maj	12,9	÷ 0,4	35	÷ 3	11,7	+ 0,3	57	+ 18
Juni......	16,4	+ 1,2	44	÷ 2	13,9	÷ 0,1	31	÷ 18
Juli	17,1	+ 0,4	39	÷ 24	15,5	+ 0,1	26	÷ 43
August ...	16,6	+ 0,6	85	+ 22	15,4	+ 0,8	86	+ 8
September	13,4	+ 0,6	36	÷ 34	12,7	+ 0,4	25	÷ 56
Oktober ..	9,4	+ 1,3	36	÷ 32	9,3	+ 1,0	68	÷ 16
November	7,1	+ 3,3	74	+ 16	7,3	+ 3,6	87	+ 24
December.	÷1,0	÷ 1,7	30	÷ 14	÷1,4	÷ 2,2	47	0
Hele Aaret	8,5	+ 0,8	535	÷ 43	7,8	+ 0,5	622	÷ 35

Hele Kongeriget.

Maaned	Middelvarme °C	Middelvarme Afvigelse fra Normalen	Nedbør Millimeter	Nedbør Afvigelse fra Normalen
Januar	1,0	+ 1,3	70	+ 28
Februar	0,5	+ 0,7	37	+ 2
Marts	1,6	+ 0,4	41	+ 8
April	6,6	+ 1,0	27	÷ 2
Maj	12,3	0	46	+ 7
Juni........	15,1	+ 0,5	37	÷ 10
Juli	16,3	+ 0,2	32	÷ 33
August	16,0	+ 0,4	85	+ 15
September ..	13,0	+ 0,5	30	÷ 45
Oktober	9,3	+ 1,4	52	÷ 24
November ..	7,2	+ 3,4	80	+ 20
December...	÷ 1,2	÷ 1,9	38	÷ 7
Hele Aaret .	8,1	+ 0,6	578	÷ 40

Januar: Middellufttrykket var temmelig lavt og mere foranderligt end sædvanligt. Sydvestlige Vinde var særlig fremtrædende; Storm den 17., 19., 25. og 27.—28. Middeltemperaturen var omtrent $1^{1}/_{2}{}^{0}$ over Normalen; Antallet af Frostdage varierede paa de forskellige Stationer mellem 8 og 28. Nedbøren var overalt meget rigelig og Nedbørsdagenes Antal gennemsnitlig 16, hvoraf 5—6 med Sne; meget rigelig Nedbør (fra 80—95 $^{0}/_{0}$ over det normale) faldt over det sydlige Jylland, Samsø, Fyen og Bornholm; Dage med Nedbør over den største Del af Landet var den 5.—21. og den 24.—31. I Maanedens sidste Tidøgn fandtes enkelte Steder Snedække. Torden er hørt paa 3 forskellige Dage i Jylland. Taage var ikke særlig almindelig. — Februar: Middellufttrykket var

særlig lavt, 5.5$^{mm.}$ under det normale. Vindforholdene var dog gennemgaaende rolige, og Vindstyrken steg kun en enkelt Dag (den 8.) til Storm; sydlige og sydvestlige Vinde var fremherskende, men de sydøstlige og vestlige dog næsten ligesaa hyppige. Middeltemperaturen var c. $^{3}/_{4}$ ^{0} højere end normalt; Antallet af Frostdage laa mellem 10 og 28. Nedbøren var gennemgaaende tæt ved Normalen; det sydligste Jylland fik dog 30—40 $^{0}/_{0}$ for meget; Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 13, hvoraf 12 med Sne; Dage med Nedbør over store Strækninger af Landet var 1.—4., 7.—11., 17.—18., 20.—22., og 25.—28.; Snedække af Betydning synes kun at have ligget enkelte Steder. Taage forekom især den 14.—22. Nordlys iagttaget den 15., 23., 24. og 26. — Marts: Middellufttrykket var usædvanligt lavt og uroligt. Vestlige og nordvestlige Vinde var fremherskende; Storm forekom usædvanlig ofte, nemlig 1.—2., 4.—7., 9.—10., 11.—13., 14., 16.—17., 18., 24.—25. og 28. og Vindstyrken var ofte usædvanlig stor. Middeltemperaturen var c. $^{1}/_{2}$ ^{0} for høj. Antallet af Frostdage laa mellem 12 og 25. Nedbøren var rigelig, Nedbørsdagenes Antal i Gennemsnit 15, hvoraf 10 med Sne; som Dage med Nedbør over den største Del af Landet nævnes den 1.—2.,4., 7.—10.,12.—18. og 25.—26. Torden hørtes paa 3 Dage. Taage ikke særlig almindelig. Nordlys blev set den 14., 22. og 26., Zodiakallyset den 22. og 23. — April: Lufttrykket var særlig højt og Vindforholdene rolige; vestlige og sydvestlige Vinde var de hyppigste; kun Storm den 18.—19. Middeltemperaturen var paa Øerne næsten 2^{0} for høj og en usædvanlig mild Temperatur herskede fra den 7.—18, i hvilken Periode Middeltemperaturen laa 5$^{1}/_{4}$ ^{0} over det normale og en enkelt Dag endog naaede 15^{0}; tilsvarende Forhold kendes for Københavns Vedkommende kun fra 2 Aar siden 1768 (1824 og 1830); ogsaa Jylland havde samtidig en mild Periode, men dog ikke saa varm som den paa Øerne. Frostdagenes Antal ligger mellem 0 og 19; Landbohøjskolen havde 4 Frostdage mod 8 normalt. Nedbøren faldt rigelig i den vestlige Del af Landet (Ringkøbing og Ribe Amter fik 40—50 $^{0}/_{0}$ over det normale), men Mængden aftog mod Øst, saaledes at Fyn fik 20 $^{0}/_{0}$, Sjælland 35 $^{0}/_{0}$ og Bornholm 55 $^{0}/_{0}$ mindre end normalt; Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 9, hvoraf 1 med

Sne; Dage med Nedbør over en stor Del af Landet var den 19.—30. Maanedens første 13 Dage betegnes som en særlig tør Periode. Taage var ikke almindelig. Torden er hørt paa 9 forskellige Dage, dog kun paa faa Stationer. Havgusen viste sig den 19. til midt i Jylland. Zodiakallyset blev set den 5. — Maj: Middellufttrykket var temmelig normalt. Vinden blæste hyppigst fra Vest- og Sydøstkvadranten; Storm blæste den 2. og 3., 15.—16. og 19.—20. Middeltemperaturan var omtrent normal; Antallet af Frostdage laa mellem 0 og 6; de fleste Stationer havde dog ingen Frostdage. Nedbøren var gennemgaaende rigelig, kun Bornholm fik under det normale; Nedbørsdagenes Antal 11—12; som Dage med Nedbør over den største eller store Dele af Landet nævnes den 1.—4., 7.—11., 14.—15., 18.—20., 26. og 29.; paa de fleste af disse Dage faldt usædvanlig stor Mængde Nedbør. Torden optraadte paa 18 forskellige Dage; den 14. og 17. herskede særlig udbredte Tordenvejr. Taage var ikke almindelig. — Juni: Middellufttrykket var temmelig normalt. Vinde fra Nordvest og Vest var fremherskende; Storm blæste den 4., 13. og 30. Middeltemperaturen var paa Øerne c. 1° over det normale, ved Tarm omtrent normal; nogen længere særlig varm Periode iagttoges ikke; den 17.—18. var i hele Landet særlig varme Dage (3—5° for varme). Nedbøren var lidt over det normale paa Bornholm og Lolland, normal i Vest- og Midtsjælland, Samsø, Langeland, og Sydvestjylland; derimod faldt i Nordost- og Sydøst-Sjælland, paa Fyen og i Sydvestjylland kun c. 80 %, i Nord-Jylland endog kun 40—50 % af det normale. Dage med Nedbør over store Strækninger af Landet var den 1.—3., 8.—9., 16., 26. og den 29.—30; Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 7, et temmelig lille Tal for denne Maaned· Taage forekom sjældent, Havgusen derimod meget hyppigt — nemlig paa 11 Dage i Vestjylland. Torden er hørt paa 12 Dage. — Juli: Middellufttrykket var temmelig højt. Vestlige Vinde var fremherskende. Storm blæste den 16. og 21. Den 19. gik en heftig men kortvarig Hvirvelvind hen over det østlige Danmark. Middeltemperaturen var omtrent normal.. Nedbøren naaede kun paa Langeland det normale, den øvrige Del af Landet fik fra 33 til 65 % under det normale, Jylland fik mindst; siden

1861 har Juli i Jylland kun 5 Gange været ligesaa regnfattig; Dage med Nedbør over store Strækninger af Landet var d. 1., 3., 5.—6., 13., 15.—17., 20.—22. og 25.; Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 10. Torden optraadte paa 13 Dage, et ringe Antal for Juli; den 4. og 19. var Uvejrene stærkt udbredte. Taage optraadte sjældent, Havgusen flere Gange i Vestjylland. — August: Middellufttrykket omtrent normalt, Vestlige Vinde var overvejende; Storm den 5., 20.—21. og 23. Middeltemperaturen var fra $^1/_3$—$^1/_2$^{0} for høj; Temperaturens daglige Middelforanderlighed var i Jylland større end normalt (fra den 14. til d. 15. faldt Temperaturen 7,1^0, et meget betydelig Fald i en Sommermaaned). Nedbøren langt over det normale paa Bornholm, Sjælland og i Sydvestjylland, i den øvrige Del af Landet omtrent normal; Dage med Nedbør over store Strækninger af Landet var den 1.—2., 4.—7., 10.—11., 15.—19., 21. og 23.—26; Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 13. Torden optraadte paa 17 Dage, den 1. og 16.—18. med udbredte Uvejr, hvoraf Uvejret den 1. var usædvanligt voldsomt i det vestlige og sydlige Jylland. Taage optraadte sjældent. — September: Middellufttrykket var højt. Nordlige Vinde var særlig hyppige; Storm blæste den 6.—7. og (over Østersøen) den. 18. Middeltemperaturen var c. $^1/_2$^{0} for høj. Nogle Frostdage indtraf i Slutningen af Maaneden. Nedbøren naaede intetsteds den normale Mængde, mest fik Vestsjælland og Langeland (35$^0/_0$ under Normalen), mindst Nordjylland (80$^0/_0$ for lidt); Resten af Landet fik omtrent kun Halvdelen af det normale; siden 1861 har September kun 5 Gange været saa regnfattig; Dage med Nedbør over store Strækninger af Landet var 6.—7., 15.—18. og (dog kun for Øernes Vedkommende) 23.—24., Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig kun 8. Torden hørtes paa 6 Dage, den 23. forbundet med et udbredt Uvejr. Taage optraadte sjældent. Nordlys iagttoges den 22. — Oktober: Middellufttrykket var temmelig højt. Storm blæste den 29. og 31. Middeltemperaturen var c. 1$^1/_2$^{0} for høj; siden 1861 har Landbohøjskolen kun 7 Gange haft en endnu varmere Oktober; Frost indtraf kun enkelte Gange. Nedbøren faldt ret rigeligt i Hjøring og Thisted Amter, men aftog stærkt i Mængde i Retningen fra Nordvest til Sydøst, saaledes at Born-

holm kun fik 20 % af det normale; som Dage med Nedbør over store Strækninger af Jylland og Fyn nævnes 3., 6.—8., 14., 16.—22., 24.—26., 28.—30., for de østlige Øers Vedkommende nævnes den 3., 7.—8., 14., 20.—22., 24. og 30. Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 12. Torden optraadte paa 10 Dage, den 20. med udbredt Uvejr. Taage forekom sjældent. Nordlys blev set den 21. — November: Middellufttrykket var lavt. Vestlige og sydlige Vinde var fremherskende. Storm blæste den 1.—2., 11., 18., 20., 25., 29.—30. Middeltemperaturen var usædvanlig høj, næsten $3^1/_2$ over det normale; siden 1768 har Hovedstaden kun faa Gange (1899, 1894, 1877, 1872, 1822, 1772) havt en ligesaa varm eller omtrent saa varm November; Frost forekom i Jylland imellem 0 og 9 Dage, paa Øerne kun en enkelt Gang. Nedbøren var rigelig i hele Landet, fra 25—50 % over det normale; Dage med Nedbør over større Strækninger af Landet var den 2., 4.—10., 16.—18., 20.—21,, 23. og 27.—30.; Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 18, hvoraf 8 med Sne, dog ikke i store Mængder. Torden optraadte paa 11 Dage, den 18.—21 med udbredte Uvejr. Taage forekom især først i 3die Tidøgn. Nordlys iagttoges den 21. — December: Middellufttrykket var temmelig lavt. Sydlige og vestlige Vinde var fremherskende; Storm blæste den 3.—5., 8., og 25.—26. Middeltemperaturen var næsten 2° for lav; Maanedens 5 sidste Dage dannede en særlig kold Periode. Frostdagenes Antal laa mellem 13 og 30 (28 paa Landbohøjskolen, der normalt har 18). Nedbøren var i Thisted og Ringkøbing Amter meget rigelig (c. 50 % for meget), i Ribe Amt c. 20 % større end normalt, i den øvrige Del af Landet derimod mindre end normalt (fra 20—25 %), mindst i den øvrige Del af Jylland; Dage med Nedbør over større Dele af Landet var den 1., 3.—6., 8.—11., 13., 25.—27. og 30. Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 13, hvoraf 7 med Sne. I Maanedens sidste Dage laa et Snedække over den største Del af Landet. Nordlys iagttoges den 9., 16., 17., 22. og 23.

II.

Almindelige Bemærkninger om Aarets Sygeligheds- og Dødelighedsforhold.

Aaret 1906, som i meteorologisk Henseende frembød forskellige Afvigelser fra det sædvanlige, har utvivlsomt været et Aar med en ganske usædvanlig god Sundheds-

Aar	Sygdomstilfælde i hele Landet	Dødsfald (ekskl. dødfødte) i hele Landet	Levendefødte i Bybefolkn.*)	Døde i Alderen 0—5 Aar i Bybefolkningen*)	Af 1000 levendefødte døde i Alderen 0—5 Aar i Bybefolkningen*)
1890.....	287107	41080	21889	5423	248
1891.....	314695	43472	22055	5278	239
1892.....	269243	42552	21253	5378	253
1893.....	260212	42015	22081	5803	263
1894.....	249847	39309	21995	4963	226
1895.....	242752	38536	22391	4974	226
1896.....	204982	36185	22732	4640	204
1897.....	237279	38693	22943	4617	201
1898.....	207676	36632	23756	4656	193
1899.....	291268	41595	24741	5770	233
1900.....	266151	40899	25331	4630	183
1901.....	249826	38743	28141	5939	211
1902.....	222227	36203	28819	4685	163
1903.....	235019	36837	28392	4956	175
1904.....	204578	35867	28363	5032	177
1905.....	267809	38680	28262	5073	179
1906.....	201966	35364	28665	4760	166

*) Indtil Aar 1900 inkl. omfatter Bybefolkningen kun Købstæder, fra 1901 Købstæder + Handelspladser.

tilstand. Dette fremhæves i saa godt som alle Lægeberetninger af positivt Indhold; faa Steder har Sygeligheden været ligesaa stor som i 1905, fra ingen Steder meldes om særlig stor Sygelighed. Landet har været forskaanet for Epidemier af alvorlig Karakter og for epidemisk Optræden af Influenza. Difterien har enkelte Steder (se nedenfor) vist en i de senere Aar usædvanlig epidemisk Karakter, men Epidemierne har ikke været ondartede. Aarets fortrinlige Sundhedstilstand giver sig Udslag paa forskellig Maade i foranstaaende tabellariske Oversigt: det samlede Antal af anmeldte Sygdomstilfælde (blandt hvilke Tuberkuloseltilfældene ikke er optagne) er saaledes mindre end i noget tidligere Aar siden 1890, Antallet af Dødsfald i hele Landet er ligeledes mindre end i noget tidligere Aar i samme Tidsrum og Dødelighedskvotienten, der i 1897—1901 varierede mellem 16 og 18, i 1902 var 15, 1903 14,8, i 1904 14,3, i 1905 15,2, er i 1906 sunket til **13,6**, hvilken ringe Dødelighed er ukendt i det lange Tidsrum, over 100 Aar, som har kunnet fremvise de fornødne statistiske Hjælpekilder, og rimeligvis ingensinde tidligere har været iagttaget her i Landet; ogsaa Børnedødeligheden i Byerne er usædvanlig lav, saaat kun et af Aarene siden 1890 (1902) kan fremvise en lavere, og kun lidt lavere Børnedødelighed.

Ved Sammenligningen mellem de statistiske Data for 1906 for de enkelte Fysikater kommer man til det Resultat, at der ikke er nogen væsenlig Forskel paa deres Sygelighed og Dødelighed; i alle er Dødstallene lave og de Forskelligheder i Dødelighedskvotienterne, som findes paa nedenstaaende Oversigt, er ikke af Betydning. Ringkøbing Fysikat møder med en Dødelighed, der endog ligger en Del under den for hele Landet gældende, usædvanlig lave. I Følge Tabel IV a varierer Børnedødeligheden i de enkelte Fysikaters Byer stærkere end den summariske Dødelighed — den er størst i *Viborg-Thisted* Fysikat (187 for 1000 levende fødte) og *København* (185), mindst i *Ringkøbing* (115) og *Bornholms* Fysikater, men selv i de Fysikater, hvor Kvotienten er forholdsvis høj, maa den regnes for lav i Sammenligning med foregaaende Tiaars.

De enkelte Sygdommes Optræden i 1906 giver ikke Anledning til mange Bemærkninger: *Kopper* optraadte

Dødsfald (ekskl. dødfødte).

	København	Sjæll. nordre Fys.	Sjæll. søndre Fys.	Bornholms Fys.	Loll.-Falst. Fys.	Fyens Fys.	Aalb.-Hjøring Fys.	Aarh.-Rand. Fys.	Viborg-Thist. Fys.	Vejle-Skdbg. Fys.	Ringkøbing Fys.	Ribe Fys.
1894.....	6378	6090	3243	710	1616	4373	4117	3356	3095	3331	1656	1344
1895.....	6174	6068	2992	571	1634	4393	3752	3454	3011	3276	1728	1494
1896.....	5635	5634	2862	566	1495	4283	3683	3051	2832	3153	1599	1392
1897.....	5978	6052	3174	585	1597	4265	4259	3494	2767	3364	1669	1489
1898.....	6156	5783	2876	525	1482	3912	4051	3194	2611	3169	1498	1375
1899.....	6708	7004	3311	613	1697	4654	4263	3626	2877	3366	1966	1510
1900.....	6269	6623	3291	641	1905	4715	4307	3709	2798	3435	1797	1409
1901.....	6786	6300	2837	551	1563	4494	4018	3549	2779	3191	1622	1353
1902.....	6155	5143	2770	587	1555	3986	3837	3369	2656	3148	1629	1318
1903.....	6553	5393	2800	674	1537	3993	3832	3337	2689	3031	1598	1400
1904.....	6657	5335	2611	553	1538	3954	3798	3135	2461	2998	1574	1253
1905.....	6917	5906	2935	611	1687	4423	3841	3358	2761	3238	1642	1361
1906.....	6636	5331	2635	519	1452	3914	3452	3117	2664	2952	1395	1297
‰......	15	14	13	13	13	14	13	14	14	13	12	13

ikke, ægte Blodgang kun hos 2 Personer, der havde hentet Sygdommen i Udlandet. Den tyfoide Feber optraadte kun sporadisk eller i ubetydelige Epidemier og krævede i Bybefolkningen kun 35 Dødsfald, saa ringe et Antal, som ingensinde tidligere er iagttaget i den Tid, man kan følge Sygdommens Historie her i Landet. Den epidemiske Hjerne- og Rygmarvsbetændelse er kun optraadt med faa, spredte Tilfælde, hvoraf oven i Købet en Del af tvivlsom Natur. Difterien, der efter

den store epidemiske Periode i 80'erne og 90'erne Aar for Aar tog af i Udbredelse og Dødelighed, har i de sidste Aar atter rejst Hovedet og fremkaldt Epidemier forskellige Steder navnlig i Byerne, saaledes i Roskilde, Korsør og Horsens, men disse Epidemier har ikke haft nogen ondartet Karakter. Skarlagensfeberen er optraadt med meget ringe Udbredelse og et overordentlig mildt Forløb. Mæslinger og Kighoste er optraadte med ret udbredte, men milde Epidemier. De akute Sygdomme i Aandedrætsorganerne (Lungebetændelser og Bronchitis) har ikke udmærket sig ved særlig hyppig Optræden, i hvert Fald er deres Indflydelse paa Byernes Dødelighed mindre end i de nærmest foregaaende 7 Aar, Kolerine og akut Intestinalkatarh har haft en forholdsvis betydelig Udbredelse. De veneriske Sygdomme har ikke vist noget særligt afvigende i deres Optræden, hvilket ogsaa gælder Fnat og Delirium tremens.

De enkelte epidemiske Sygdomme.

1. Variolæ.

Af Kopper anmeldtes ingen Tilfælde. I det foregaaende Tiaar var Sygetallene følgende:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
22	2	6	6	9	69	1	4	5	11

2. Dysenteria.

Af Blodgang anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
1	75	5	4	2	1	4	4	7	4

og i 1906 3 Tilfælde.

I København optraadte Sygdommen som Tilbagefald hos en Patient, der et Aarstid tidligere havde paadraget sig Sygdommen under et Ophold i Troperne. Tilfældet, der anmeldtes fra Fyens Fysikat (Middelfart L. L. Landkreds) viste sig ved nærmere Undersøgelse at være en Intestinalkatarh med blodige Udtømmelser. Et lignende dysenterilignende Sygdomstilfælde optraadte i Juni i Odense Landdistrikt, og et Influenzatilfælde i Odense gik i Begyndelsen under samme urigtige Diagnose.

Tilfældet i Aalborg-Hjøring Fysikat angik en Søfarende, der havde hentet Sygdommen i Udlandet og blev indlagt paa Sygehus i Aalborg, hvor han døde.

3. Cholera asiatica

og

4. Typhus exanthematicus

har ikke vist sig her i Landet i 1906.

5. Febris typhoidea.

Af tyfoid Feber anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
2209	1937	1998	2307	1657	2194	1101	1189	1090	941

og i 1906 881 Tilfælde.

I Bybefolkningen indtraf følgende Dødsfald*):

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
94	87	93	102	83	131	50	59	44	49

og i 1906 35.

2. Dys

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	»		»		1		»		»		»	
Sjællands nord. Fysikat	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjællands sønd. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fyens —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aalborg-Hjøring —	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aarhus-Randers —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Viborg-Thisted —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ringkøbing —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kngr. m. Undt. af Kbh.	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hele Kongeriget	»		»		1		»		»		»	

*) I denne som i alle andre Oversigter og Tabeller er, hvor ikke andet udtrykkelig bemærkes, Dødsfald blandt Patienter ind-

Nedgangen i denne Sygdoms Udbredelse, der om end med enkelte Afbrydelser har fundet Sted i en lang Aarrække, fortsættes i 1906 med et betydeligt Fald baade hvad Sygetal fra hele Landet og Dødsfald i Bybefolkningen angaar. Større Epidemier er ikke optraadte noget Sted, og i flere Distrikter er Sygdommen slet ikke iagttaget. Sygdomshyppigheden i de enkelte Fysikater fremgaar af nedenstaaende Tabel, der er uddraget af eller

enteria.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»		»		»		»		»		»		1	»	1
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	«	»	»	»	»	»	1	1	2
»		»		»		»		»		»		2	1	3

lagte fra Landsogne paa Provinsbyernes Sygehuse ikke medregnede.

beregnet efter Fysikatsberetningernes Opgivelser og giver Sygelighedskvotienten (Extensiteten) i pro mille af Befolkningen i 1906 (og 1905).

	København	Sjæll. nordre Fys.	Sjæll. søndre Fys.	Bornholms Fys.	Loll.-Falst. Fys.	Fyens Fys.
By	0,3 (0,3)	0,5, (0,7)	0,8 (1,3)	0,3 (0,3)	0,2 (0,5)	0,5 (0,4)
Land*)	— (—)	0,4 (0,8)	0,2 (0,3)	0,1 (0,1)	0,1 (0,5)	0,2 (0,4)
	Aalb.-Hjør. Fys.	**Aarh.-Rand. Fys.**	**Vib.-Thist. Fys.**	**Vejle-Skdb. Fys.**	**Ringkøb. Fys.**	**Ribe Fys.**
By	0,2 (0,3)	0,4 (0,4)	0,3 (0,3)	0,4 (0,6)	0,7 (0,1)	0,3 (0,4)
Land*)	0,3 (0,4)	0,6 (0,4)	0,1 (0,2)	0,4 (0,4)	0,4 (0,5)	0,4 (0,3)

Denne Oversigt, der her fremsættes i Kontinuitet af mange Aars Sædvane, er paa Punkter, hvor de absolute Tals Lidenhed gør sig gældende, af ringe Betydning, men i det hele taget tyder den dog paa, at der ikke er store Forskelligheder i Sygdommens sporadiske Optræden i de forskellige Fysikater.

Paa én Dag i hver Maaned faldt følgende Antal Sygdomstilfælde:

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Septbr.	Okt.	Novbr.	Dcbr.
1906	2	1	1	1	2	2	2	5	5	3	3	1
1905	1	1	1	1	2	2	3	5	6	3	3	2

I København døde 18 (1905 12), i Frederiksberg 2 (1), i Øernes Byer 10 (23), i Jyllands Byer 5 (13).

I nedenstaaende Oversigt gives Intensitetskvotienterne (Forholdet mellem anmeldte og døde i Tiaaret 1896—1905) for de enkelte Aldersklasser, dernæst Dødsfaldene i 1906 og til Sammenligning det Antal Dødsfald, der

*) I Modsætning til tidligere Beretninger henføres Frederiksberg og Frederiksværk her og for Fremtiden under Byerne.

kunde ventes, hvis Intensiteten i 1906 havde været den for Tiaaret gældende.

	Af 1000 anmeldte i 1896—1905 døde aarlig		I 1906 døde		*I 1096 kunde efter Erfaringerne fra Tiaaret ventes*	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	*Kbh.*	*Andre Byer*
0—1 Aar	—	333	—	—	—	—
1—5 —	69	85	—	1	—	*1*
5—15 —	51	63	2	3	*2*	*5*
Mdk. 15—65 —	180	130	9	8	*7*	*12*
Kvk. 15—65 —	132	103	7	4	*7*	*8*
Mdk. 65 Aar o. d.	500	454	—	—	—	—
Kvk. 65 — —	571	538	—	1	*1*	*1*
I alle Aldere.	111	106	18	17	*17*	*27*

I København anmeldtes kun spredte Tilfælde. Af de anmeldte behandledes 101 ɔ: ca. 69 % paa Hospital. Paa Tyfusdiagnosestationen undersøgtes 288 Blodprøver. I 62 af 65 Prøver, som stammede fra Tyfoidfeberpatienter, altsaa i 95,4 % fandtes ved første Undersøgelse positiv Reaktion i en Fortynding af 1 : 50 eller derover. I 2 Tilfælde, der klinisk var meget tvivlsomme, indtraadte Agglutinationen i stærkere Fortyndinger end 1 : 250 og der paavistes Tyfusbaciller i Blodet.

Af en i »Stadslægens Aarsberetning« given Oversigt over Sygdommens Ekstensitet (Anmeldte i Forhold til Befolkningen) og Intensitet (døde i Forhold til Anmeldte) i 6 Femaar fremdrages her følgende Tal:

	1882—86	1887—91	1892—96	1897—1901	1902—06
Ekstensitet	1,90	1,63	1,05	1,03	0,44
Intensitet	8,5	7,4	8,7	11,9	9,1

I Sjællands nordre Fysikat anmeldtes 170 Tilfælde mod 123 i 1905. Af de fra Byerne anmeldte 64

5. Febri

	Folketal		Januar		Februar		Marts		April		Maj	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København			5	»	7	»	7	»	7	»	4	»
Sjæll. nord. Fysikat			2	7	2	7	1	3	3	6	3	5
Sjæll. sønd. —			6	3	1	3	1	3	2	4	2	6
Bornholms —			»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —			»	»	1	1	1	2	»	1	»	1
Fyens —			3	1	2	»	4	3	2	3	1	»
Aalborg-Hjøring —			1	3	»	»	2	2	»	1	1	3
Aarhus-Randers —			2	3	1	3	»	2	»	3	3	4
Viborg-Thisted —			2	»	»	2	1	»	»	»	»	4
Vejle-Skanderb. —			1	7	3	1	»	2	3	2	»	9
Ringkøbing —			»	1	2	3	1	6	»	3	»	1
Ribe —			1	1	»	1	»	2	»	1	1	»
Kongr. m. Undt. af Kbh.			18	26	12	21	11	25	10	24	11	3[illegible]
Hele Kongeriget.....			49		40		43		41		48	
Sjællands nordre Fysikat.												
Helsingør Lægedistr.	14534		»	»	»	»	1	»	»	»	1	»
Kronborg —		26678	»	2	»	»	»	»	»	1	»	»
Frederiksværk —	1664+	4542	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Hillerød —	5156+	17536	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Hørsholm —		10512	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1
Khb.s Amts nordr. —		37651	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1
Frederiksberg —	87600		1	»	1	»	»	»	2	»	2	»
Kbh.s Amts søndr. —		18728	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1
Amager —		6614	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Roskilde —	8820+	24062	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frederikssund Kbst. og Horns Herreds —	2425+	13712	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»

yphoidea.

Juni		Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
7	»	9	»	25	»	37	»	14	»	13	»	13	»	148	»	148
1	2	4	6	17	12	9	13	7	20	6	22	9	3	64	106	170
2	1	2	7	10	1	8	4	6	2	»	2	»	1	40	37	77
»	»	1	»	2	»	1	1	»	1	»	»	1	»	5	2	7
»	»	1	»	»	1	1	1	»	2	1	»	»	»	5	9	14
3	4	6	4	5	5	10	4	4	4	2	6	1	2	43	36	79
6	1	1	4	1	13	1	10	»	7	»	11	»	1	13	56	69
5	8	3	4	5	18	12	14	3	15	1	13	»	3	35	90	125
»	1	1	»	1	2	1	4	1	3	»	3	»	»	7	19	26
2	3	»	4	5	5	3	9	6	4	7	2	2	2	32	50	82
1	2	3	2	1	3	»	4	»	7	»	5	»	4	8	41	49
»	1	1	»	2	6	»	11	1	2	1	3	»	»	7	28	35
20	23	23	31	49	66	46	75	28	67	18	67	13	16	259	474	733
50		63		140		158		109		98		42		881		
»	»	1	»	11	»	1	»	1	»	»	»	»	»	16	»	16
»	»	»	3	»	2	»	3	»	1	»	»	»	2	»	14	14
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3
»	»	»	1	»	1	»	»	»	1	»	3	»	1	»	10	10
»	»	»	»	»	2	»	3	»	14	»	18	»	»	»	39	39
»	»	2	»	4	»	7	»	6	»	6	»	9	»	40	»	40
»	1	»	»	»	2	»	3	»	2	»	1	»	»	»	11	11
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	2	2	4

5. Febris typh

	Folketal		Januar		Februar		Marts		April		Maj	
Sjællands nordre Fysikat (fortsat).	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld
Nykøbing p. S. Læged.	1997+	15880	1	»	»	1	»	»	»	»	»	2
Kallundborg —	4628+	21807	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Holbæk —	5269+	28309	»	4	1	3	»	3	»	»	»	»
Samsø —		7272	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Køge —		10079	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Slagelse —		14507	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sorø —		3774	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjællands søndre Fysikat.												
Køge Læged.	4284+	6421	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Slagelse —	9768+	11833	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Sorø —	2335+	12738	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Ringsted —	3696+	21063	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2
Korsør —	7064+	3897	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Skelskør —	2509+	12038	»	»	»	2	»	»	»	1	»	1
Næstved —	7633+	27789	2	1	»	1	»	»	1	1	1	1
Storehedinge —	1843+	22406	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Præstø —	1469+	19092	4	»	1	»	»	»	1	»	»	1
Vordingborg —	3608+	10224	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»
Møens —	2230+	12334	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Bornholms Fysikat.												
Bornh. sydv. Læged. Ld.		10842	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Rønne	9142		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Neksø	2575		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aakirkeby	1195		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bornh. nordø. Lgd. Ld.		12187	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hasle	1255		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Allinge—Sandvig	2546		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Svanike	1295		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

a (fortsat).

Juni		Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
[Kb]st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	2	4	6
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	1	1	1	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	2	15	17
»	»	»	1	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	3	»	4	»	3	»	»	»	»	»	10	1	11
»	»	1	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	2	3	5
»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	1	5	6
1	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3
»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	6	6
»	»	»	2	6	»	3	»	»	1	»	»	»	»	13	7	20
»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	6	2	8
1	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	5	6
»	»	»	1	»	»	»	1	3	»	»	»	»	»	4	2	6
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1
»	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1

5. Febris typ

	Folketal		Januar		Februar		Marts		April		Maj
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
Lolland-Falsters Fysikat.											
Nykøbing p. F. Læged.	7790+18090		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Stubbekøbing —	1727+12564		»	»	»	»	»	»	»	1	»
Sakskøbing — Ld.		10743	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sakskøbing	1622		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nysted	1457		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Maribo Læged. Ld.		19358	»	1	»	2	»	1	»	»	»
Maribo	3750		»	»	1	»	»	»	»	»	»
Rødby	1745		»	»	»	»	1	»	»	»	»
Nakskov Læged.	8424+19809		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fejø, Femø og Askø —		2160	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fyens Fysikat.											
Odense Bys Læged.	40547		1	»	»	»	1	2	1	»	»
Odense Land- —		36883	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bogense —	2448+16064		»	»	1	»	1	»	»	»	»
Middelfart —	5162+18664		»	1	»	»	»	»	»	»	»
Assens —	4645+19954		2	»	»	»	»	»	1	»	»
Faaborg —	4346+25221		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Svendborg —	11766+35022		»	»	1	»	1	»	»	2	»
Nyborg —	7922+14953		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kerteminde —	2499+10146		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Rudkøbing —	3447+16881		»	»	»	»	1	1	»	1	1
Ærø —Ld.		8132	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ærøskøbing	1446		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Marstal	2918		»	»	»	»	»	»	»	»	»

…a (fortsat).

Juni		Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
…bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	7	7
»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	»	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	6	2	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
1	»	1	1	4	»	4	1	1	1	»	4	»	2	14	9	23
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	2
1	»	1	»	»	2	»	»	2	»	1	1	»	»	8	3	11
»	»	1	1	1	1	3	»	»	»	»	»	»	»	5	2	7
»	2	1	»	»	2	»	2	»	»	»	1	1	»	4	9	13
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
1	»	1	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	4	4	8
»	»	»	2	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	3
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

5. Febris typ[...]

	Folketal		Januar		Februar		Marts		April		Ma[...]
Aalborg-Hjørring Fysikat.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
Skagen Læged.	2936+	1344	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frederikshavn —	7176+	15356	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hjøring —	8794+	33231	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hallund —		7914	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sæby —	1943+	20173	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kær H. (N. Sundby) —	3728+	19503	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Hvetbo —		13409	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aalborg —	31509+	6192	1	»	»	»	2	»	»	»	1
Aalb. A. søndenf. —		23624	»	2	»	»	»	2	»	»	»
Nibe — Ld.		23577	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Nibe	1763		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Løgstør	2279		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Han H. (Øster Han H.) —		10062	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hobro —		12828	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Farsø —		9878	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Læsø —		2969	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aarhus-Randers Fysikat.											
Hobro Læged.	3332+	2683	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Mariager —	943+	12565	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Grenaa —	3462+	16205	»	»	»	»	»	»	»	»	2
Æbeltoft —	1714+	13634	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aarhus Bys —	55198		2	»	1	»	»	»	»	»	1
Aarhus Land- —		29003	»	1	»	1	»	1	»	»	»
Randers Bys —	20963		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Randers Land- —		24207	»	1	»	2	»	1	»	»	»
Ørsted —		9943	»	»	»	»	»	»	»	2	»

ea (fortsat).

Juni		Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	6	»	1	»	9	9
»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
6	»	1	»	1	»	1	1	»	»	»	»	»	»	13	1	14
»	1	»	1	»	10	»	6	»	3	»	3	»	»	»	29	29
»	»	»	2	»	1	»	1	»	1	»	2	»	»	»	8	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	1	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	1	»	5	»	»	»	»	»	»	»	6	»	6
»	»	»	»	»	3	1	4	»	9	1	»	»	2	2	19	21
5	3	1	4	1	3	»	3	»	4	»	11	»	1	9	32	41
»	»	»	»	»	1	1	»	1	»	»	1	»	»	2	2	4
»	»	»	»	1	»	2	»	2	»	»	»	»	»	9	»	9
»	4	»	»	»	2	»	3	»	»	»	»	»	»	»	12	12
»	»	2	»	2	»	3	»	»	»	»	»	»	»	7	»	7
.	»	»	»	»	4	»	1	»	1	»	»	»	»	»	10	10
.	»	»	»	»	4	»	1	»	»	»	»	»	»	»	7	7

5. Febris typho

	Folketal	Januar		Februar		Marts		April		Maj	
Aarhus-Randers Fysikat (fortsat.)	Kbst. Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld
Hads H. (Odder) Læged.	15756	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hornslet —	12651	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Frijsenborg —	5749	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Anholt —	342	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Samsø-Thunø —	229	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Viborg-Thisted Fysikat.											
Viborg Læged.	9521+35923	2	»	»	2	1	»	»	»	»	»
Thisted —	6520+17473	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Skive —	5645+28180	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Nykøbing M. —	6060+17027	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2
Vestervig —	13047	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Thyholm —	4911	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
HanHerred(VesterH.)—	8653	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frijsenborg —	7167	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Farsø —	4977	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjørup —	2453	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Randers —	6139	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Silkeborg —	8036	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hobro —	5896	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Lemvig (Thyborøn) —	136	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg Fysikat.											
Skanderborg Læged.	3146+16871	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Silkeborg —	7803+ 5791	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Brædstrup —	13438	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Horsens —	22327+19988	»	»	2	»	»	2	1	1	»	3

ea (fortsat).

Juni		Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	2	2
»	1	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	1	1	1	»	»	1	»	1	»	»	5	5	10
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	1
»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	2	»	»	»	4	4
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	4	4
»	»		»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	2	1	3
»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	4	1	1	2	1	1	»	»	»	»	9	10	19

5. Febris typh[...]

	Folketal		Januar		Februar		Marts		April		Maj	
Vejle-Skanderborg Fysikat (fortsat).	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld
Vejle Læged.	16212+26953		1	3	»	»	»	»	2	»	»	»
Fredericia —	13451+ 6841		»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Kolding —	13451+19910		»	1	»	1	»	»	»	1	»	»
Vejle Amts vestre (Give) —	12786		»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Hornsyld —	15344		»	2	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Frijsenborg —	7532		»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Grindsted(S.Omme)—	2027		»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Ringkøbing Fysikat.												
Lemvig Læged.	3289+18377		»	1	»	1	»	5	»	1	»	[illegible]
Holstebro —	5968+25301		»	»	»	»	1	»	»	1	»	[illegible]
Ringkøbing —	2938+11247		»	»	2	2	»	1	»	1	»	[illegible]
Ulfkær —	6592		»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Videbæk —	6660		»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Tarm —	12529		»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Herning —	26413		»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Sjørup —	1850		»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Ribe Fysikat.												
Varde Læged.	4696+19836		1	»	»	»	»	2	»	1	»	[illegible]
Ribe —	4171+23431		»	»	»	1	»	»	»	»	1	[illegible]
Esbjerg —	15665+ 6757		»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Grindsted —	13052		»	1	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Fanø —	3012		»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Kolding —	12528		»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]

dea (fortsat).

Juni		Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	4	3	7
»	»	»	»	»	»	2	1	1	»	7	1	1	»	12	2	14
2	1	»	1	1	1	»	1	2	»	»	»	»	1	5	8	13
»	1	»	2	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	8	8
»	1	»	1	»	»	»	2	»	2	»	1	»	1	»	11	11
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
1	1	1	1	1	2	»	3	»	2	»	1	»	»	3	18	21
»	1	2	»	»	1	»	1	»	1	»	1	»	3	3	10	13
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	2	6	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	2	»	»	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	1	2	»	»	2	7	9
»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	4
»	»	1	»	2	1	»	»	1	»	»	1	»	»	4	2	6
»	»	»	»	»	1	»	10	»	»	»	»	»	»	»	13	13
»	»	»	»	»	2	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»

Tilfælde indtraf 40 paa Frederiksberg (ɔ: ca. 0,5 pro mille af Befolkningen) og 16 (1,1 pro mille) i Helsingør. Paa Frederiksberg var der ligesom i 1903 Ophobning af Tilfælde i Kvarteret om Bille Brahes Vej. I Landsognene optraadte i November en mild Epidemi (c. 40 Tilfælde med kun enkelte Dødsfald i Ordrup (Kbh. Amts nordre L. D.). Paa Amtssygehuset i Holbæk opstod en lille Epidemi i Funktionærernes Familier (5 Tilfælde). I Holbæk L. D.'s Landkreds anmeldtes 15 Tilfælde, hvoraf 2 var dødelige. Følgende Dødsfald indtraf i Fysikatets Byer: Frederiksberg 2, Helsingør 4, Hillerød 1 — ialt 7.

Sjællands søndre Fysikat har 77 Tilfælde mod 98 i 1905. I Køge opstod en lille Epidemi (11 utvivlsomme Tilfælde, hvoraf 1 hos en Sygeplejerske, 1 hos en Gangpige paa Sygehuset); Tilfældene var spredte. I Præstø optraadte en lille Epidemi (5 Tilfælde), der strakte sig til et Barn og dets Moder, en Kone, som gik til Haande hos Økonomen i Sygehuset; Barnet angrebes først. En lille Husepidemi i Stege omfattede 3 Børn, der formodes smittede af en Slægtning med abortiv tyfoid Feber. I Næstved, hvor der i 1905 havde hersket en betydelig Epidemi, anmeldtes 13 Tilfælde. Paa Amtssygehuset i Næstved behandledes 17 Tilfælde. I Købstæderne indtraf ingen Dødsfald. Af de paa Sygehusene indlagte Patienter døde efter Fysikatsberetningen 4.

De fra Bornholms Fysikat anmeldte 7 Tilfælde synes at have været spredte. I Hasle døde 1, i Svanike 1.

I Lolland-Falsters Fysikat anmeldtes 14 Tilfælde (1905 57), hvoraf 12 skriver sig fra Maribo L. D. (jfr. Bemærkninger i »Medicinalberetning for 1905« om Sygdommens Forkærlighed for dette Distrikt), hvor der iagttoges en alvorlig Husepidemi i et Bageri i Hunseby. I Maribo indtraf 1 Dødsfald, det eneste i samtlige Byer.

I Fyens Fysikat anmeldtes 79 Tilfælde (1905 118). Sygdommen viste kun i Bogense Tilløb til epidemisk Optræden, idet der i Husene paa Byens Markjorder opstod 8 ætiologisk samhørende Tilfælde; offentlig Behandling maatte institueres for at tvinge Beboerne til at lade de angrebne indlægge paa Sygehus. Af de paa Sygehuset behandlede 19 Patienter døde 2. I Assens anmeldtes foruden 8 Tilfælde 7 Tilfælde af gastrisk Feber, men alle Tilfælde var spredte. I Faaborg L. D. iagt-

toges en Husepidemi. Fra Svendborg L. D. Landkreds anmeldtes kun 9 Tilfælde, men de 5 af disse var dødelige. En Læge i Snøde paa Langeland bemærker, at de typiske Tilfælde, som han iagttog i Begyndelsen af 90'erne og hvoraf der i hans Praksis optraadte over 20 om Aaret, nu synes næsten helt forsvundne; saagodtsom ingen af de i Tidens Løb behandlede indlagdes paa Sygehus og Desinfektion brugtes sjældent. Paa Fysikatets Sygehuse behandledes ialt 83 Tilfælde i Aarets Løb. I Bogense døde 1, i Rudkøbing 1.

Aalborg-Hjøring Fysikat har 69 Tilfælde mod 112 i 1905. Der iagttoges en Husepidemi (Kone og 6 Børn; 1 Dødsfald) i Hørby (Sæby L. D.) og en lille Epidemi i Hadsund (c. 20 lettere Tilfælde; 1 Dødsfald), der varede i 3 Maaneder. Den sidste begyndte med 4 lette Tilfælde i 4 Familier, som havde samme Mælkeleverandør. Denne fik ikke Vand fra Byens Vandværk, men benyttede en gammel, aaben Brønd i Nærheden af en Ager, som havde faaet Gødning fra et Sted, hvor der i 1905 havde været et Tilfælde af tyfoid Feber. Efter Lukning af Brønden standsede Epidemien. I Aalborg optraadte 13 Tilfælde, i de andre Byer ingen. I 6 af Landdistrikterne anmeldtes ingen Tilfælde. Den ovenanførte Husepidemi i Hørby havde sin Oprindelse fra en Gaard, hvor der viste sig 2 Tilfælde; det ene kom til Behandling paa Sygehuset, det andet, der var meget let, indtraf hos et Barn, som blev flyttet til sit Hjem, hvor omtrent hele Familien blev angrebet. I Fysikatets Byer indtraf ingen Dødsfald.

Aarhus-Randers Fysikat staar med 125 Tilfælde mod 88 i 1905. Større Epidemier optraadte ikke. Grenaa By og Landkreds har den relativ største Sygelighed. Her iagttoges i Voldby Sogn en Husepidemi med 6 svære Tilfælde (1 Dødsfald); den gamle kampestenssatte Brønd laa umiddelbart op til en Svinesti og faa Alen fra en Ajlebeholder og gennem Rottegange stod Brønden i direkte Forbindelse med Svinestien. I Byen Ø. Balle dannede 11 i Reglen svære Tilfælde en lille Epidemi, der menes at have haft sit Udgangspunkt i forurenset Brøndvand. I Mariager L. D. grupperede 19 Tilfælde sig om Ø. Tørslev og Udbyover (4—5 Tilfælde var ret svære; af 17 Patienter paa Sygehuset døde

1), men deres Sammenhæng kunde ikke opspores; her fandtes efter politimæssig Undersøgelse et Hus med meget slette hygiejniske Forhold, hvor 4 Børn laa angrebne af tyfoid Feber, uden at Tilfældene — hverken enkeltvis eller paa Ugelisten — var anmeldte af den behandlende Læge. Sygehuslægen i Grenaa meddeler, at af de 31 paa Sygehuset behandlede Patienter døde 2, af de 10 i Hjemmene behandlede 2. Paa Fysikatets Sygehuse behandledes 115 Tilfælde (hvoraf dog c. 7 skriver sig fra andre Fysikater). I Byerne døde 2 (Grenaa 1, Ebeltoft 1); desuden indtraf 4 Sygehusdødsfald hos Patienter fra Landsogne og yderligere 2 Dødsfald omtales i Beretningerne.

Viborg-Thisted Fysikat har kun 26 spredte Tilfælde (i 1905 40), hvoraf oven i Købet flere var af tvivlsom Natur. Distriktslægen i Farsø meddeler dog, at det maa antages, at den tyfoide Feber optræder med flere Tilfælde end angivet af Lægerne, idet Sygdommen ofte er vanskelig at diagnoticere paa Landet navnlig i de abortive Former, der tidligere gik under Betegnelsen »gastrisk Feber«. Alle anmeldte Tilfælde var spredte; 1 Tilfælde (i Kellerup) var hentet i København. Paa Sygehusene behandledes 16 Patienter, hvoraf 3 døde. 1 Dødsfald indtraf i Viborg.

Vejle-Skanderborg Fysikat har 82 Tilfælde (92 i 1905), der alle synes at have været spredte — bortset fra en lille Epidemi af Paratyfus i Fredericia L. D. Paa Hornsyld Sygehus behandledes 9 Patienter, hvoraf 2 døde. I Kolding By indtraf 2 Dødsfald.

Ringkøbing Fysikat har 49 Tilfælde (71 i 1905). Der optraadte en lille Husepidemi paa Harboøre (Lemvig L. D.). Paa Bøvlingbjerg (samme L. D.) viste sig et svært Tilfælde, der endte med en dræbende krupøs Pneumoni, sig i et Hjem, hvor der i en Aarrække hvert Aar er optraadt enkelte, men svære typiske Tilfælde. I Holstebro L. D. optraadte ligesom i tidligere Aar enkelte Tilfælde paa en Herregaard i Handbjerg; Sygdommen holder sig her til Tyendet, og det formodes, at Arnestedet er Stalden, der benyttes som Lokum. I Herning L. D. var der Ophobning af Tilfælde i Hammerum, og i Tarm L. D. optraadte en Husepidemi. Paa Sygehusene behandledes 46 Patienter, hvoraf 5 døde. Beretningerne

omtaler flere Tilfælde af Smitte overført til Sygeplejersker. Ingen Dødsfald i Byerne.

Ribe Fysikat har 35 Tilfælde (25 i 1905). Der optraadte en lille, lokalt begrænset Epidemi i Ølgod (Grindsted L. D.), af hvis 11 Tilfælde dog kun de 8 kunde sættes i Forbindelse med hinanden. De øvrige Tilfælde i Fysikatet var spredte. Ingen Dødsfald i Byerne.

6. Meningitis cerebrospinalis epidemica.

Af epidemisk Hjerne- og Rygmarvsbetændelse anmeldtes fra hele Kongeriget:

1806	1807	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
66	98	285	130	168	125	91	74	127	64

og i 1906 61 Tilfælde.

Der er kun anmeldt spredte Tilfælde, som optraadte i alle Fysikater og hvoraf en Del omtales som tvivlsomme.

Mortalitetstabellerne har 6 Dødsfald (1905 9), hvoraf 1 i København, 3 i Øernes Byer, 2 i Jyllands Byer; endvidere indtraf paa Sygehusene i Byerne udenfor København 15 Dødsfald blandt Patienter fra Landsogne. Fordelingen paa Aldersklasserne af Dødsfaldene var følgende:

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	Md. 15—65 Aar	Kv. 15—65 Aar	Md. 65 Aar o. d.	Kv. 65 Aar o. d.	Ialt
Provinsbyer	—	—	3	2	—	—	—	5
»Sygehusdødsfald«	—	2	2	5	6	—	—	15

En Mand døde i Alderen 51 Aar, en Kvinde i Alderen 28 Aar; Resten af Dødsfaldene hos Voksne falder paa Aldersklassen 15—25 incl. Paa Øerne indtraf 2 Dødsfald blandt Polaker.

I København anmeldtes kun 5 Tilfælde, 1 Dødsfald.

Sjællands nordre Fysikat har 4 anmeldte Tilfælde, 1 i Slagelse Landdistrikt (Havrebjerg), 1 i Kronborg L. D., 1 i Københavns Amts søndre L. D. og 1 i Frederiksberg, det sidste formentlig identisk med det paa Mortalitetstabellerne opførte dødelige Tilfælde hos en Dreng paa 6 Aar.

Sjællands søndre Fysikat har 3 anmeldte Tilfælde. Lægeberetningerne omtale følgende: 1 i Krænke-

6. Meningi

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld
København	»	»	1	»	1	»	1	»	1	»	»	»
Sjællands nord. Fysikat	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjællands sønd. —	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Fyens —	»	»	»	»	»	1	»	3	1	»	1	2
Aalborg-Hjøring —	»	»	»	»	»	1	»	3	»	1	»	1
Aarhus-Randers —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Viborg-Thisted —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	»	1
Vejle-Skanderborg—	1	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1
Ringkøbing —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2
Ribe —	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»
Konger. m. Undt. af Kbh.	1	3	»	1	»	2	»	9	2	8	1	9
Hele Kongeriget......	4		2		3		10		11		10	

rup i Slagelse L. D. (13aarig Dreng) endte med Helbredelse), 1 (ikke anmeldt) i Skudderløse i Ringsted L. D. (yngre, gift Kvinde, der døde; Oprindelse ukendt), 1 i Snesere i Præstø L. D. (Tjenestekarl, der døde), 1 i Sallerup i Vordingborg L. D. (skal være importeret fra Hovedstaden). I Storehedinge døde en 21aarig Polak, i Næstved en fra Landet indlagt 21aarig Kvinde.

Tilfældet i Bornholms Fysikat vedrører antagelig den paa Mortalitetstabellerne opførte 6aarige Dreng i Rønne.

Tilfældet i Lolland-Falsters Fyikat indtraf i Juni hos en Kvinde i Nakskov L. D.' Landkreds.

cerebrospin. epidem.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	5	»	5
»	»	»	»	»	»	»	2	1	»	»	»	1	3	4
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	2	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	6	8
»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	8	8
»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	1	2
»	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	7	8
2	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	3	6	9
»	1	»	»	»	2	»	»	»	»	»	1	»	9	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
2	3	2	2	»	4	»	2	1	2	»	2	9	47	56
5		4		4		3		3		2		61		

Fyens Fysikat har 8 Tilfælde, hvoraf 2 indtraf i Odense. 1 Tilfælde fra Bogense L. D.' Landkreds endte dødeligt paa Bogense Sygehus (22aarig Mand). 1 dog tvivlsomt Tilfælde fra Rorslev endte dødeligt paa Middelfart Sygehus (17aarig Mand). 2 Tilfælde fra Faaborg L. D.' Landkreds endte med Helbredelse. 1 Tilfælde indtraf i Svendborg L. D.' Landkreds. 1 Tilfælde i Rynkeby eller Omegn indtraf hos en 17aarig Kvinde, der døde paa Nyborg Sygehus. Desuden findes paa Mortalitetstabellen fra Faaborg et dødeligt Tilfælde hos en 17aarig Kvinde, indlagt fra Landkredsen (se ovenfor).

Aalborg-Hjøring Fysikat har 8 Tilfælde. Fra

Nibe-Løgstør L. D.' Landkreds anmeldtes 7 Tilfælde: 4 Børn, 1 Mand og 1 Kvinde; 2 Dødsfald indtraf i Mesby-Malte Sogn pr. Løgstør; 1 (tvivlsomt) Tilfælde indtraf i Omegnen af Svenstrup og endte dødeligt paa Aalborg Sygehus (13aarig Dreng). Paa Løgstør Sygehus døde 2 Kvinder fra Landet, henholdsvis 20 og 23 Aar. I Hobro L. D. Landkreds indtraf et typisk, dødeligt Tilfælde hos en kraftig, 15aarig Pige. 1 Tilfælde i Sejlflod i Aalborg-Amts søndenfjordske L. D. endte med Helbredelse.

I Aarhus-Randers Fysikat anmeldtes 2 Tilfælde, 1 (10aarig Kvinde) fra Anholt, endte dødeligt paa Grenaa Sygehus, 1 i Frijsenborg L. D. Endvidere findes paa Mortalitetstabellen for Hobro et dødeligt Tilfælde hos en 22aarig Mand fra Landet.

Viborg-Thisted Fysikat har 8 Tilfælde: 1 paa Mammen Hede i Viborg L. D. endte dødeligt (Viborg Mortalitetstabel har et Dødsfald hos en 18aarig Mand fra Landet); 2 Tilfælde i Vang i Thisted L. D. (omtales som utvivlsomme, endte dødeligt), 3 Tilfælde i Skive L. D., 1 fra Byen, 2 fra Landet (det første viste sig senere at være en tuberkuløs Hjernebetændelse; paa Skemaet fra Skive Sygehus, der ikke ligger paa Byens Grund, findes opført et dødeligt Tilfælde), 2 Tilfælde i Skyum i Vestervig L. D., 1 i Hobro L. D.' Landkreds. Paa Fysikatets Sygehuse behandledes 3 Tilfælde, hvoraf 2 var dødelige.

Vejle-Skanderborg Fysikat har 9 Tilfælde: 1 fra Vejle, 2 fra Skanderborg, 3 fra Skanderborg L. D.' Landkreds, 1 fra Horsens L. D.' Landkreds, 1 fra Vejle L. D.' Landkreds, 1 fra Brædstrup L. D. Alle de i Skanderborg L. D. anmeldte Tilfælde indlagdes paa Sygehuset, hvor 2 viste sig at være af anden Natur og 2 andre endte saa hurtigt med Helbredelse, at det formodedes, at de skyldtes gastriske Forstyrrelser. Tilfældet i Brædstrup L. D. endte dødeligt paa Sygehuset, og Tilfældet i Horsens L. D. indtraf paa Sæbberup Mark hos en Mand, der døde. Mortalitetstabellerne har et Dødsfald hos en 11aarig Dreng i Vejle, et Dødsfald hos en 17aarig Mand i Skanderborg og en 51aarig Mand, indlagt fra Landet paa denne Bys Sygehus.

Ringkøbing Fysikat har 9 Tilfælde, alle i Landsogne. 2 anmeldtes fra Holstebro L. D. (Mortalitets-

tabellen har et Dødsfald hos en 4aarig Dreng fra Landet), 4 fra Ringkøbing L. D., 2 Tilfælde fra Tarm L. D. (hos Voksne, der helbredtes) og 1 Tilfælde fra Videbæk L. D.

I Ribe Fysikat anmeldtes 3 Tilfælde, hvoraf det ene ved nærmere Undersøgelse viste sig at være en tuberkuløs Hjernebetændelse. Fra et Hus i Brørup Sogn, hvor der herskede et grænseløst Svineri og stor Fattigdom indbragtes en voksen Mand, der skal være død paa Epidemisygehuset i Ribe (Mortalitetstabellen kender intet til dette Dødsfald) og straks efter en 5aarig Pige (Mortalitetstabellen har et Dødsfald hos en 2aarig Kvinde); Sygdommens Oprindelse forblev ukendt.

7-8. Diphteria (incl. Croup).*)

Af Difteri og Strubehoste anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
11720	10210	8532	8829	8039	6454	5793	5553	4420	4533

og i 1906 4850 Tilfælde.

Siden 1904 er Sygetallet gaaet lidt op med hvert Aar, og det maa formodes, at den Korrektion af den kliniske Diagnose, som hentes i Paavisningen af Difteribacillerne, har bidraget til at indsnævre Anvendelsen af Sygeomsbetegnelsen Difteri, saaledes at Opgangen af Aarssygetallene vilde have været endnu mere kendelig, hvis Forholdene paa det diagnotiske Omraade havde været de samme som tidligere.

Stigningen i Aarssygetallene staar mulig i Forbindelse med Sygdommens hyppigere Optræden i Smaaepidemier, som skønnes at være til Stede i Sammenligning med Forholdene nogle Aar tilbage, men større, ondartede Epidemier er ikke optraadte i 1906, og det ringe Antal Dødsfald i Bybefolkningen i dette Aar tyder heller ikke paa, at Sygdommens Fremgang i Hyppighed er ledsaget af en tilsvarende Forandring af dens Karakter.

*) Da Forandringen af Ugelisterne først indtraadte i Slutningen af Aaret, er den gamle Ordning af Ugelisternes Stof bibeholdt i dette Værk med Undtagelse af det her anvendte Sammendrag af Sygdommene 7—8, der ogsaa findes i samtlige Tabeller fra Fysikaterne undtagen København.

Der døde i Bybefolkningen af Difteri (incl. Croup):

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
275	282	195	250	209	175	187	127	81	123	94

Stigningen i Sygetallene fra 1905 til 1906 skyldes væsenligst en stærkere epidemisk Optræden af Sygdommen i Sjællands søndre Fysikat og Vejle-Skanderborg Fysikat, hvilken dog ikke var ledsaget af noget ondartet Præg.

Til nærmere Belysning af Difteri (og Croup)-Sygeligheden i By og Land indenfor hver enkelt Fysikat fremsættes i nedenstaaende Tabel Kvotienterne (pro mille af Befolkningen) i 1906 (og 1905):

	København	Sjæll. n. Fys.	Sjæll. s. Fys.	Bornh. Fys.	Loll. Falst. F.	Fyens Fys.
By ...	18, (1,7)	3,4 (2,1)	7,7 (5,8)	0,6 (1,4)	1,2 (1,7)	2,4 (2,6)
Land.	—	1,6 (3,6)	1,6 (1,3)	0,3 (0,2)	1,7 (0,9)	1,1 (1,8)
	Aalb.-Hjør. F.	**Aarh. Rand. F.**	**Vib.-Th. Fys.**	**Vejle-Skdb. F.**	**Ringkøb. Fys.**	**Ribe Fys.**
By ...	1,2 (1,3)	2,4 (2,6)	1,7 (1,0)	6,4 (3,2)	1,3 (3,1)	4,6 (4,7)
Land.	0,4 (0,4)	1,7 (1,7)	1,2 (1,1)	1,2 (0,7)	2,4 (2,5)	1,3 (2,8)

Paa én Dag i hver Maaned indtraf gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde af Difteri (incl. Croup):

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1906	19	15	13	11	13	10	11	13	12	13	17	14

Antallet af Dødsfald i Bybefolkningen var som anført 94 mod 123 i 1905. Anvendes den for Byerne gældende Dødelighedskvotient (Intensitet) af 3,4 $^0/_0$ paa Landbefolkningen, faas et Antal af 70 Dødsfald for denne, som kunde ventes, hvis Intensiteten havde været den samme i begge Befolkningsgrupper.

I nedenstaaende Tabel gives Intensitetskvotienterne i de forskellige Aldersklasser i Tiaaret 1896—1905, dernæst Antallet af Dødsfald i hver Aldersklasse i 1906 og til Sammenligning det Antal Dødsfald, der kunde ventes,

	For hvert 1000 anmeldt døde aarligt i 1896—1905		I 1906 døde		*I 1906 hunde efter Erfaringen fra Tiaaret ventes døde*	
	Kbh.	Provinsb.	Kbh.	Provinsb.	*Kbh.*	*Provinsb.*
0—1 Aar	267	396	3	11	*4*	*19*
1—5 —	94	110	9	37	*23*	*57*
5—15 —	82	48	7	21	*11*	*42*
Mdk. 15-65 Aar	13	10	1	3	*1*	*2*
Kvk. 15—65 —	8	5	—	2	—	*2*
Mdk. 65 Aar o. d.	—	—	—	—	—	—
Kvk. 65 Aar o. d.	—	—	—	—	—	—
I alle Aldere	49	55	20	74	*39*	*122*

hvis Dødeligheden i dette Aar havde været lig den i Tiaaret gældende.

Det fremgaar af Oversigten, at en Difteripatients Udsigt til Helbredelse har været meget større i 1906 end i det foregaaende Tiaar (under Forudsætning af, at Sygetallene er brugeligt Udtryk for den virkelige Sygelighed); der kunde ventes 161 Dødsfald og indtraf kun 94 — der er vundet 67 Menneskeliv enten ved at Sygdommen er bleven milde eller ved at Behandlingen er bleven bedre eller ved en Samvirken af begge disse Momenter.

I København havde Sygdommen ikke stor Betydning. Efter »Stadslægens Aarsberetning« gives her en Udsigt over Sygdommens Optræden i Femaarene fra 1882 til 1906.

	1882—86	1887—91	1892—96	1897—1901	1902—1906
Der anmeldtes aarlig p. M. af Befolkningen	3,6	11,3	8,3	4,6	2,2
Der døde aarligt p. M. af Befolkningen	0,55	1,38	0,75	0,24	0,09
Der døde aarligt af 100 anmeldte	15,2	12,2	9,2	5,2	4,2

Af de i 1906 anmeldte Tilfælde behandledes 548 ɔ: ca. 72 % paa Hospital.

7. Diphtheria

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	115	»	57	»	83	»	53	»	49	»	41	»
Sjæll. nordre Fysikat	64	30	29	28	23	38	35	25	53	34	31	23
Sjællands sønd. —	36	36	22	30	20	21	19	13	21	13	13	22
Bornholms —	1	»	»	3	»	»	»	1	»	»	3	»
Lolland-Falsters —	6	5	4	9	6	9	1	9	3	1	2	2
Fyens —	15	29	19	22	18	17	15	28	18	23	12	11
Aalborg-Hjøring —	16	10	11	7	10	12	3	11	3	7	5	5
Aarhus-Randers —	16	37	10	21	8	13	9	9	35	18	10	22
Viborg-Thisted —	2	22	4	8	14	13	4	13	4	16	2	15
Vejle-Skanderborg —	49	17	50	26	29	22	19	12	49	12	40	12
Ringkøbing —	2	42	»	31	2	34	2	31	4	27	1	17
Ribe —	16	13	15	13	3	13	10	7	9	4	2	10
Konger. m. Undt. af Kbh.	223	241	164	198	133	192	117	159	199	155	121	139
Hele Kongeriget......	579		419		408		329		403		301	
Sjællands nordre Fysikat.												
Helsingør Lægedistrikt	6	»	3	»	6	»	4	»	2	»	2	
Kronborg —	»	2	»	1	»	»	»	1	»	1	»	1
Frederiksværk —	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hillerød —	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Hørsholm —	»	»	»	»	»	3	»	3	»	2	»	»
Kbhvn.s Amts nord. —	»	6	»	5	»	2	»	5	»	1	»	2
Frederiksberg —	16	»	12	»	8	»	16	»	8	»	6	»
Kbhvn.s Amts sønd. —	»	5	»	2	»	1	»	3	»	3	»	3

(incl. Croup).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
43	»	54	»	52	»	68	»	70	»	71	»	756	»	756
39	25	50	26	37	21	34	29	33	48	27	30	455	357	812
18	7	15	27	26	23	51	25	72	18	44	25	357	260	617
2	»	1	1	»	1	3	»	»	2	»	»	10	8	18
1	7	4	8	1	8	4	20	3	19	1	48	36	145	181
12	12	24	17	24	14	20	13	25	28	12	16	214	230	444
5	5	2	8	6	5	7	4	6	9	2	4	76	87	163
28	32	38	28	14	19	13	19	14	21	13	12	208	251	459
5	21	1	14	1	16	1	24	7	13	5	17	50	192	242
40	6	48	10	34	14	38	8	39	24	53	13	488	176	664
1	12	2	19	»	13	2	11	»	11	»	10	16	258	274
7	1	6	7	9	8	7	5	14	20	16	5	114	106	220
158	128	191	165	152	142	180	158	213	213	173	180	2024	2070	4094
329		410		346		406		496		424		4850		
1	»	4	»	2	»	5	»	3	»	1	»	39	»	39
»	3	»	2	»	3	»	4	»	3	»	»	»	21	21
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	4
»	»	»	1	»	1	»	2	»	»	»	1	1	6	7
»	»	»	3	»	»	»	5	»	3	»	1	»	20	20
»	1	»	3	»	3	»	3	»	18	»	4	»	53	53
3	»	3	»	10	»	17	»	13	»	9	»	121	»	121
»	1	»	4	»	1	»	3	»	5	»	8	»	39	39

7. Diphtheria

Sjællands nordre Fysikat (fortsat).	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Amager Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Roskilde —	37	4	11	4	7	14	11	7	42	10	22	2
Frederikssund Kbst. og Horns Herreds —	3	1	»	1	2	3	3	»	1	3	»	1
Nykøbing p. S. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1
Kallundborg —	1	3	2	1	»	5	»	1	»	6	1	5
Holbæk —	»	1	1	4	»	2	1	1	»	»	»	1
Samsø —	»	1	»	3	»	1	»	1	»	1	»	2
Køge —	»	4	»	5	»	7	»	3	»	1	»	2
Slagelse —	»	»	»	2	»	»	»	»	»	4	»	2
Sjællands søndre Fysikat.												
Køge Læged.	12	2	7	»	5	2	11	1	»	1	»	»
Slagelse —	7	6	2	3	4	2	»	1	2	1	2	2
Sorø —	»	2	»	1	1	»	»	2	»	»	»	»
Ringsted —	2	7	1	1	»	»	»	»	»	1	»	»
Korsør —	1	»	5	1	2	2	6	»	6	»	2	1
Skelskør —	»	3	2	»	»	»	»	1	2	1	»	»
Næstved —	10	12	5	6	7	5	2	2	11	3	9	18
Storehedinge —	2	4	»	9	»	2	»	2	»	»	»	1
Præstø —	2	»	»	8	1	6	»	3	»	3	»	»
Vordingborg —	»	»	»	»	»	2	»	»	»	2	»	»
Møens —	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1	»	»
Bornholms Fysikat.												
Bornh. sydv. Læged. Ld.	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Rønne	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»
Bornh. nordø. Læged. Ld.	»	»	»	2	»	»	»	1	»	»	»	»

t Croup (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
33	8	43	5	14	10	9	4	17	12	16	10	262	90	352
1	»	»	1	7	»	3	1	»	1	»	1	20	13	33
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	4
»	»	»	1	2	3	»	2	»	2	1	»	7	29	36
1	2	»	2	2	»	»	1	»	3	»	3	5	20	25
»	2	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	12	12
»	6	»	1	»	»	»	1	»	1	»	2	»	33	33
»	1	»	1	»	»	»	2	»	»	»	»	»	12	12
8	»	1	»	5	»	»	»	5	»	»	»	54	6	60
»	»	»	»	2	»	4	»	1	2	»	3	24	20	44
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	6	8
»	1	»	3	1	2	2	»	»	2	1	1	7	18	25
4	»	1	»	8	2	28	»	52	2	39	1	154	9	163
»	»	»	1	1	1	»	»	»	»	»	1	5	8	13
2	6	11	14	8	7	16	12	14	3	3	8	98	96	194
3	»	»	1	»	1	»	5	»	2	»	8	5	35	40
»	»	1	4	1	10	»	4	»	6	»	2	5	46	51
1	»	1	4	»	»	1	4	»	1	»	»	3	13	16
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	3	3
2	»	1	»	»	»	3	»	»	»	»	»	10	»	10
»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	5	5

7. Di[p…]

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
Lolland-Falsters Fysikat.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld
Nykøbing p. F. Læged.	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»
Stubbekøbing —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Sakskøbing — Ld.	»	3	»	5	»	4	»	8	»	»	»	»
Sakskøbing	2	»	1	»	»	»	»	»	1	»	2	»
Nysted	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Maribo — Ld.	»	1	»	1	»	3	»	1	»	1	»	»
Maribo	»	»	2	»	4	»	»	»	»	»	»	»
Rødby	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Nakskov —	4	1	1	3	1	2	»	»	1	»	»	1
Fyens Fysikat.												
Odense Bys Læged.	6	»	4	»	2	»	5	»	5	»	1	»
Odense Land- —	»	3	»	2	»	»	»	2	»	4	»	1
Bogense —	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1
Middelfart —	1	5	3	3	5	»	2	6	2	2	1	1
Assens —	6	6	4	6	2	4	3	7	3	5	4	1
Faaborg —	1	6	2	4	1	6	»	3	5	1	»	2
Svendborg —	1	5	»	3	4	4	5	4	2	6	1	[illegible]
Nyborg —	1	2	»	2	»	»	»	2	»	»	»	»
Kerteminde —	»	»	1	»	»	»	»	3	1	4	4	»
Rudkøbing —	»	1	4	2	2	3	»	1	»	1	»	1
Ærø — Ld.	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Ærøskøbing	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Marstal	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Aalborg-Hjøring Fysikat.												
Skagens Læged.	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»
Frederikshavn —	2	»	2	»	7	1	1	1	1	»	»	»
Hjøring —	»	3	»	1	»	2	»	2	»	1	»	»

theria (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	»	6	2	10	12
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	32	»	34	34
»	1	»	»	»	7	»	5	»	12	»	4	»	49	49
1	»	1	»	»	»	»	»	1	»	1	»	10	»	10
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	4	»	8	»	1	»	11	»	1	»	6	»	38	38
»	»	1	»	»	»	2	»	1	»	»	»	10	»	10
»	»	2	»	»	»	2	»	1	»	»	»	6	»	6
»	2	»	»	»	»	»	3	»	2	»	»	7	14	21
5	»	14	»	9	»	9	»	17	»	7	»	84	»	84
»	3	»	2	»	1	»	3	»	»	»	2	»	23	23
1	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	2	5	7
1	»	2	»	»	2	1	1	1	1	1	4	20	25	45
»	2	1	5	2	2	2	2	2	3	»	»	29	43	72
1	»	»	4	»	4	»	6	1	»	»	2	11	38	49
1	3	1	3	»	3	1	»	»	»	»	»	16	34	50
1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	6	9
2	2	5	1	11	2	7	»	1	9	1	»	33	21	54
»	1	1	»	»	»	»	1	»	13	»	2	7	26	33
»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	»	4	»	9	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	2
»	»	»	»	1	»	»	»	3	»	2	»	7	»	7
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2
1	»	»	»	3	1	1	1	2	»	2	»	22	4	26
2	»	»	»	»	2	2	»	4	1	»	1	8	13	21

7. Diphtheri

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
Aalborg-Hjørring Fysikat (fortsat).	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Sæby Læged.	»	1	»	»	»	2	»	»	»	»	»	1
KærH. (Nr. Sundby) —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Hvetbo —	»	1	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»
Aalborg —	8	»	4	1	1	1	1	»	2	»	4	1
Aalb.Amts søndenfj. —	»	»	»	4	»	2	»	3	»	»	»	»
Nibe — Ld.	»	»	»	»	»	2	»	1	»	1	»	»
Nibe	4	«	5	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Løgstør	2	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Han H. (Øster H. H.) —	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Hobro —	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	1
Farsø —	»	2	»	»	»	»	»	1	»	4	»	1
Aarhus-Randers Fysikat.												
Hobro Læged.	»	»	»	»	5	»	»	»	1	»	2	»
Mariager —	»	3	»	1	»	1	»	1	»	»	»	1
Grenaa —	»	2	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»
Æbeltoft —	»	1	»	»	»	»	2	»	»	»	1	»
Aarhus Bys —	4	»	7	»	»	»	2	»	30	»	4	»
Aarhus Land- —	»	6	»	3	»	1	»	2	»	4	»	10
Randers Bys —	12	»	3	»	3	»	5	»	4	»	3	»
Randers Land- —	»	12	»	5	»	7	»	3	»	6	»	6
Ørsted —	»	1	»	3	»	»	»	2	»	2	»	1
Hads H. (Odder) —	»	4	»	5	»	2	»	»	»	3	»	4
Hornslet —	»	5	»	3	»	»	»	»	»	2	»	»
Frijsenborg Læged.	»	3	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»
Viborg-Thisted Fysikat.												
Viborg Læged.	»	2	»	2	»	4	1	4	»	5	1	8
Thisted —	1	4	2	1	»	»	»	1	»	»	1	1

& Croup (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	1	»	1	»	»	»	2	»	»	»	8	8
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	1	»	2	»	»	»	»	»	2	»	»	»	9	9
2	1	»	1	2	»	2	»	»	»	»	»	26	5	31
»	»	»	3	»	»	»	2	»	3	»	1	»	18	18
»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	2	»	8	8
»	»	2	»	1	»	1	»	»	»	»	»	14	»	14
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	4	»	4
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	4	4
»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	7
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	8	8
11	»	2	»	»	»	1	»	»	»	1	»	23	»	23
»	1	»	1	»	2	1	2	3	»	»	»	4	13	17
»	1	1	»	»	2	»	»	»	»	»	2	1	10	11
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	4	2	6
15	»	32	»	8	»	9	»	7	»	5	»	123	»	123
»	15	»	4	»	2	»	6	»	7	»	4	»	64	64
2	»	3	»	6	»	2	»	4	»	6	»	53	»	53
»	9	»	14	»	9	»	3	»	13	»	2	»	89	89
»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	1	»	13	13
»	4	»	6	»	3	»	3	»	»	»	»	»	34	34
»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	»	14	14
»	»	»	3	»	1	»	1	»	1	»	1	»	12	12
»	6	»	6	»	11	»	22	2	7	2	6	6	83	89
2	1	»	»	1	»	1	»	»	»	1	»	9	8	17

7. Diphtheria

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
Viborg-Thisted Fysikat. (fortsat).	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Skive Læged.	»	3	»	1	»	»	»	3	»	2	»	»
Nykøbing M. —	1	1	2	»	14	6	3	»	4	»	»	1
Vestervig —	»	1	»	1	»	»	»	1	»	3	»	»
Thyholm —	»	1	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»
Vester Han H. —	»	3	»	2	»	»	»	1	»	»	»	»
Frijsenborg —	»	2	»	»	»	»	»	»	»	5	»	3
Farsø —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Randers —	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1	»	1
Silkeborg —	»	1	»	1	»	»	»	2	»	»	»	»
Hobro —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Vejle-Skanderborg Fysikat.												
Skanderborg Læged.	3	»	1	4	3	4	1	3	9	1	10	4
Silkeborg —	2	»	2	»	»	1	2	2	1	»	»	»
Brædstrup —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Horsens —	24	1	24	1	16	3	12	»	29	2	18	1
Vejle —	4	1	6	2	2	4	3	2	4	2	5	1
Fredericia —	15	3	16	2	3	1	1	1	5	5	6	»
Kolding —	1	6	1	15	5	9	»	3	1	1	1	2
VejleA. vestre(Give)—	»	5	»	2	»	»	»	»	»	»	»	3
Hornsyld —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frijsenborg —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Grindsted(S.Omme)—	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ringkøbing Fysikat.												
Lemvig Læged.	»	»	»	»	»	»	1	2	1	»	1	1
Holstebro —	1	17	»	10	1	3	1	2	1	3	»	3
Ringkøbing —	1	»	»	4	1	»	»	2	2	»	»	5
Ulfkær —	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

Croup (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
1	»	1	2	»	»	»	1	»	»	»	4	2	16	18
2	2	»	2	»	2	»	»	5	2	2	3	33	19	52
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	9	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	7
»	»	»	1	»	»	»	1	»	1	»	2	»	15	15
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	10	»	3	»	»	»	»	»	1	»	»	»	21	21
»	1	»	»	»	3	»	»	»	1	»	»	»	9	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
12	»	13	1	9	2	6	1	1	7	4	1	72	28	100
2	»	»	1	2	»	1	»	1	6	2	6	15	16	31
»	»	»	2	»	»	»	»	»	4	»	2	»	10	10
14	2	22	2	14	»	17	1	21	»	39	»	250	13	263
3	2	2	»	2	1	2	»	»	2	2	»	35	17	52
7	»	10	»	3	»	4	1	12	2	3	»	85	15	100
2	»	1	3	4	10	8	5	4	3	3	3	31	60	91
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10	10
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	1	4	5	9
1	2	»	4	»	3	»	»	»	3	»	1	5	51	56
»	2	2	2	»	1	1	2	»	1	»	»	7	19	26
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3

7. Diphther

Ringkøbing Fysikat. (fortsat).		Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
		Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L
Videbæk	—	»	2	»	4	»	2	»	7	»	5	»	[illegible]
Tarm	—	»	5	»	9	»	18	»	9	»	11	»	[illegible]
Herning	—	»	12	»	4	»	11	»	9	»	7	»	[illegible]
Sjørup	—	»	3	»	»	»	»	»	»	»	1	»	[illegible]
Ribe Fysikat.													
Varde	Læged.	2	2	»	3	»	9	»	1	»	2	»	[illegible]
Ribe	—	12	8	12	1	»	»	4	2	6	»	1	[illegible]
Esbjerg	—	»	»	3	»	3	»	6	»	3	»	1	[illegible]
Grindsted	—	»	4	»	1	»	2	»	2	»	1	»	[illegible]
Fanø	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Kolding Ld.	—	»	4	»	6	»	1	»	2	»	1	»	[illegible]

Til Difteridiagnosestationen indsendtes fra Byens Læger 1639 Prøver, af hvilke kun 344 viste Difteribaciller.

I Sjællands nordre Fysikat anmeldtes et noget mindre Antal Tilfælde end i 1905 (812—876) og Sygdommen havde kun større Betydning i Roskilde og Omegn, hvor den i 1905 begyndte Epidemi fortsattes og da den gik Haand i Haand med en Skarlagensfeberepidemi fik et saadant Omfang, at den maatte tages under offentlig Behandling fra $^{24}/_{1}$—$^{31}/_{3}$. Der anmeldtes i Byen 262 Tilfælde, af hvilke dog kun 8 var dødelige. I Frederikssund optraadte Sygdommen noget hyppigere end ellers, hvilket formodes at skyldes Roskildes Nærhed. I Holbæk L. D.' Landkreds iagttoges forholdsvis mange Crouptilfælde. I Beretningen fra Slagelse L. D. omtales et Tilfælde hos en Mejerske, fra hvem Sygdommen formentlig overførtes til anden Person gennem Smør. I Fysikatets Byer døde ialt 13: Frederiksberg 1, Roskilde 8, Helsingør 4.

Sjællands søndre Fysikat har 617 Tilfælde mod 444 i 1905, hvilken Stigning hovedsagelig skyldes en Epidemi i Korsør By. Her var den epidemiske Rejs-

& Croup (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	2	»	»	»	3	»	2	»	2	»	1	»	31	31
»	3	»	10	»	4	»	2	»	2	»	2	»	81	81
»	3	»	3	»	2	»	4	»	3	»	5	»	64	64
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	4
	1	2	3	1	5	»	»	»	5	»	1	5	35	40
4	»	»	»	2	2	1	5	2	5	2	3	46	21	67
3	»	4	»	6	»	6	»	12	4	14	»	61	4	65
		»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	12	12
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	3	»	»	»	»	»	5	»	1	»	29	29

ning begyndt allerede i 1905 og fortsattes med mange spredte Tilfælde igennem den største Del af 1906, indtil Epidemien i September brød frem med stor Kraft, idet der i Tidsrummet fra $^{17}/_{9}$ til Aarets Udgang anmeldtes 125 Tilfælde, henimod 2 $^{0}/_{0}$ af Byens Befolkning. 23 af Tilfældene indtraf hos Voksne og 99 blev indlagt paa Sygehus. Epidemien var ikke ondartet; kun 3 Tilfælde var dødelige; 13 Børn havde Croup. Af de 8 tracheotomerede døde ingen. Enkelte Lamheder iagttoges. Nyrelidelser syntes ikke hyppige. I et lille usselt Hus i Landdistriktet boede 2 Familier med henholdsvis 2 og 11 Børn; i den ene angrebes en 3aarig Pige den $^{19}/_{7}$ og førtes paa Sygehus, i den anden viste Sygdommen sig først den $^{23}/_{9}$, idet et 12 Dage gammelt Barn fandtes døende af Sygdommen; alle de andre Børn gik fri. I Næstved By iagttoges Afslutningen paa Epidemien i 1905, idet der anmeldtes 98 Tilfælde; fra Landkredsen anmeldtes ogsaa mange Tilfælde, men Tilløb til Epidemier iagttoges dog kun i Sognene omkring Byen og i Herlufmagle og Glumsø. I Kjæderup Skoledistrikt iagttog en Læge i Karise en lille, lokalt begrænset, men svær

Epidemi der standsede, da samtlige angrebne blev fjernede til Sygehuset. I Præstø L. D. var der Tilløb til Epidemi i Baarse. Paa Ringsted Sygehus indlagdes 33 angrebne, hvoraf dog kun 22 viste sig at have klinisk Difteri og kun 1 døde. Der iagttoges en lille Epidemi i Thureby, som antoges at stamme fra Haarlev Overdrev og Vraaby Sogn. I Køge By anmeldtes 54 Tilfælde (30 i 1905). Paa Sygehuset behandledes 53 Patienter, hvoraf 30 var Søskendepar og 2 døde; Sygehuslægen kommer efter en indgaaende ætiologisk Undersøgelse til det Resultat, at Skolen kun har spillet en ringe Rolle ved Sygdommens Udbredelse. I Fysikatets Byer døde 8: Køge 1, Næstved 4, Korsør 3.

Tilfældene i Bornholms Fysikat synes at have været spredte. I et Hus paa Lyngen døde 2 Børn af Croup.

Lolland-Falsters Fysikat har 181 Tilfælde mod 113 i 1905. Stigningen skyldes Landkredsen. I Stubbekøbing L. D. optraadte i Lillebrænde en ret betydelig Epidemi, stærkt begrænset i lokal Henseende (32 Tilfælde med 2 Croupdødsfald) og formentlig hidført fra Næstved; det skal være 5 Aar siden, at Sygdommen har vist sig paa den Egn; den behandlende Læge mener, at omrejsende Mejerikonsulenter kan spille en Rolle ved Sygdommens Udbredelse. Tilløb til Epidemier iagttoges i Soesmarke og Majbølle i Sakskøbing L. D. (flere alvorlige Tilfælde og enkelte Dødsfald) og i Rødby og Omegn, hvor Komplikation med Croup var hyppig; fra denne Lokalitet indlagtes c. 10 Tilfælde paa Sygehuset, af hvilke 4 endte med Døden. Fysikatets Byer har 4 Dødsfald: 1 i hver af Byerne Nykøbing, Maribo, Rødby og Sakskøbing.

Fyens Fysikat har 444 Tilfælde mod 582 i 1905 og Sygdommen spillede ingen Rolle af Betydning. I Kerteminde By opstod en Epidemi (33 Tilfælde, flest i September—Oktober). Alle Tilfælde behandledes paa Sygehus; de fleste var middelsvære, 4 var komplicerede med Croup, ingen endte dødeligt. Af 21 Tilfælde fra dette Distrikts Landkreds var intet dødeligt. En Del Tilfælde optraadte i Aarets Slutning i Marstal og Omegn og samtidig optraadte en Mængde Tilfælde af Angina. I Faaborg L. D. iagttoges flere Husepidemier. I Assens L. D., som de 2 foregaaende Aar har været Sæde for en

stor Epidemi, var Sygdommen stærkt i Aftagende; flere Smaaepidemier, enkelte med svære Tilfælde, optraadte dog paa Landet. 6 Tilfælde i Strib i Middelfart L. D. menes at staa i Forbindelse med Epidemier paa Jyllandssiden af Lillebælt. Paa Fysikatets Sygehuse behandledes 341 Tilfælde ɔ: 79 % af de anmeldte. I Fysikatets Byer døde 7: Odense 4, Svendborg 3.

Aalborg-Hjøring Fysikat har 163 Tilfælde mod 166 i 1905. Sygdommen optraadte ikke epidemisk og omtales ikke videre af Lægerne. Kun fra Farsø L. D. berettes om en Gaardepidemi med en Række Tilfælde, der opstod, da Forældrene nægtede at lade de angrebne Børn indlægge paa Sygehus. Byerne har kun 1 Dødsfald (i Skagen).

I Aarhus-Randers Fysikat anmeldtes 459 Tilfælde mod 465 i 1905. I Aarhus By iagttoges 123 Tilfælde, hvoraf c. 50 stammer fra et Optagelseshjem for yngre svangre Kvinder og Kvinder med spæde Børn, men en Del af disse Tilfælde var kun bakteriologisk diagnosticerede. I Randers L. D.' Landkreds anmeldtes 89 Tilfælde, hvoraf næsten Halvdelen stammer fra 4 Arbejderboliger i Nærheden af Randers og ca. 20 fra Landsbyen Mellerup. Sygehuslægen i Randers meddeler, at Isolationen paa Sygehus taber sin Betydning, naar Forældrene fra angrebne Huse indskrænker Desinfektionen til at lade de inficerede Sengklæder bringe ud i Solen udenfor Huset, hvor de da benyttes som Tumleplads for de sunde Børn. I Aarhus Landdistrikt optraadte mindre Epidemier i True og Høver Mark (lette Tilfælde, men dog hyppig Tilbøjelighed til Nyrelidelse; enkelte Pareser iagttoges). Paa Mariager Sygehus behandledes 17, hvoraf 1 døde, paa Grenaa Sygehus 9, hvoraf ingen døde. Fra Odder L. D. berettes om en stor Husepidemi (8 Tilfælde), der strakte sig over $^1/_2$ Aar trods successiv Indlæggelse af de angrebne paa Sygehus. I Fysikatets Byer døde 6: Aarhus 3, Randers 2, Mariager 1.

Viborg-Thisted Fysikat har 242 Tilfælde mod 198 i 1905. Sygdommen er optraadt i alle Distrikter undtagen Sjørup, men de fleste Steder med spredte Tilfælde; enkelte samlede Epidemier af mindre Omfang iagttoges dog, saaledes i Juli Maaned i Sønder Vinge

(Randers L. D.) og Omegn, i Egnen omkring Kellerup hvor der i September og Oktober forekom mange Tilfælde. Blandt Byerne har Nykøbing M. forholdsvis mange Tilfælde (33), som dog var spredte over næsten hele Aaret. Epidemien i Sønder Vinge var en Arv fra 1905, og syntes at vandre mod Vést holdende sig Nord for Gudenaaen. Hyppigst optraadte Difterien mildt, men i Kellerup og Omegn iagttoges dog svære Tilfælde, der ofte efterfulgtes af langvarige Pareser. Paa Sygehuset i Nykøbing M. behandledes 50 Patienter, af hvilke forholdsvis mange, 14, havde Croup. Paa samtlige Sygehuse behandledes 147 Tilfælde, hvoraf kun 2 var dødelige; der udførtes 12 Tracheotomier. Ingen Dødsfald i Byerne.

Vejle-Skanderborg Fysikat har 664 Tilfælde mod 338 i 1905. Stigningen falder baade paa By og Land, men stærkest det første Sted (488—241), hvilket navnlig skyldes en ret udbredt Epidemi i Horsens. Epidemisk Karakter havde Sygdommen endvidere i Skanderborg og Kolding Distrikter. Epidemien i Horsens begyndte i Slutningen af 1905, optraadte ikke eksplosionsagtigt men med 20—30 Tilfælde i hver Maaned, spredte over hele Byen og antages at have kulmineret ved Aarsskiftet 1906—07. Sygdommen menes hovedsagelig at være udbredt gennem Skolerne. Der iagttoges flere ret ondartede Tilfælde, men som Helhed betegnes Epidemien som ikke særlig ondartet, idet der indtraf 18 Dødsfald blandt 250 Patienter. I Skanderborg L. D. optraadte Sygdommen med forøget Udbredelse særlig i Aarets sidste Halvdel; samtidig optraadte en udbredt Anginaepidemi, hvis maanedlige Sygekurve følger Difterien; alle Former af Angina var repræsenterede, dog navnlig den follikulære, og Overgangsformer fra denne til Difteri var saa mangfoldige, at det mange Gange — som Følge af Savnet af en bakteriologisk Diagnosestation — var umuligt at afgøre, hvad der skulde regnes til Difteri og hvad der var simpel Angina; adskillige Tilfælde, der saa lette ud og havde et mildt Forløb, syntes at være usædvanlig kontagiøse. Næsten alle Difteritilfælde var, lette og der indtraf ikke et eneste Dødsfald. I Landkredsen optraadte Difterien paa lignende Maade i den vestlige Del af Dover Sogn. En her vir-

kende Læge, der i stort Omfang anvendte profylaktisk Seruminjektion, saa kun et enkelt Barn angribes i næsten alle de inficerede Hjem. Paa Sygehuset i Brædstrup døde nogle Patienter, hos hvem Intoksikationsfænomenerne var stærkt fremtrædende og syntes ganske upaavirkede af Serumbehandlingen. En lille Epidemi optraadte i Taarup og Omegn i dette Lægedistrikt. I Kolding L. D. optraadte Sygdommen hyppigst i S. Stenderup, Heils og Vejstrup Sogne, ogsaa her i Reglen mildt forløbende og ledsaget af en Mængde Anginatilfælde. I Stenderup Sogn fik Epidemien nogen Udbredelse, fordi en tilkaldt Sygeplejerske, der saa de første Tilfælde og kaldte dem for »Forkølelsespletter«, ikke mente, at Lægehjælp var nødvendig. I Sognene ved Grænsen bliver Sygelighedsstatistiken mindre paalidelig, da Befolkningen i en Del Tilfælde benytter tyske Læger, der ikke overholder deres Anmeldelsespligt. Forekomsten af Croup i Lægedistriktet synes ikke at have været hyppig. I Fysikatets Byer døde 32: Horsens 18, Vejle 5, Fredericia 4, Kolding 5.

Ringkøbing Fysikat har 274 Tilfælde mod 311 i 1905. Sygdommen optraadte epidemisk i Tarm L. D. i Borris Sogn, navnlig Stationsbyen, i hvilken Anledning Lejren ved Borris blev hævet og offentlig Behandling indledet. Epidemien, der var en Arv fra 1905, var meget mild (1 Dødsfald), og mange af de anmeldte Tilfælde var tvivlsomme. I Holstebro L. D. afsluttedes den i 1905 begyndte, ret alvorlige Epidemi i de nordvestlige Sogne. I Herning L. D. anmeldtes 64 Tilfælde (paa Sygehuset behandledes 85 med 7 Dødsfald), hvoraf 29 i Aarets 4 første Maaneder dannede Afslutningen paa den i 1905 begyndte Epidemi i Aalum; 6 Tilfælde optraadte i Vildbjerg. Begge Steder havde Sygdommen en ret alvorlig Karakter.

Paa samtlige Sygehuse behandledes 294 Tilfælde hvoraf 12 endte dødeligt (6 ved Croup). Byerne har ingen Dødsfald.

I Ribe Fysikat anmeldtes 220 Tilfælde mod 292 i 1905. I Købstæderne har Sygetallet i de senere Aar været i jævn Stigen; dog optraadte Sygdommen kun i Ribe med epidemisk Karakter, dog ikke i nogen betydelig Grad. I Landkredsen synes Tilfældene kun at

have været spredte. Fanø har ingen Tilfælde haft i de sidste 3 Aar.

9. Scarlatina.

Af Skarlagensfeber anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
4614	4652	6657	12487	12647	9784	8530	7955	6745	5071

og i 1906 3194 Tilfælde.

Antallet af anmeldte Tilfælde er i Forhold til tidligere Aars Sygetal meget ringe; hvor meget der af denne Nedgang skal henføres til en virkelig Formindskelse i Sygdommens Udbredelse eller til en Tiltagen i Mildhed i Optræden lader sig ikke afgøre (jfr. Bemærkninger i tidligere »Medicinalberetninger«.)

Antallet af Dødsfald i Bybefolkningen var:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
55	31	76	173	140	102	85	65	50	56	20

Et usædvanligt ringe Antal Dødsfald er indtruffet i 1906.

Sammenligningen mellem Fysikatstabellerne for 1906 og 1905 viser i de fleste Fysikater Nedgang, der flere Steder er meget betydelig; i Vejle-Skanderborg Fys. er der en ret betydelig Opgang, i Ribe Fys. en lille Opgang, i Lolland-Falsters Fysikat har begge Aar omtrent samme smaa Tal. Paa Bornholm er kun anmeldt 4 Tilfælde.

Nedenstaaende Oversigt giver Sygetallene i pro mille af Befolkningen i hvert af Fysikaterne i 1906 (og 1905).

	Kbhvn.	Sjæll. nordre Fysikat	Sjæll. søndre Fysikat	Bornholms Fysikat	Loll.-Falst. Fysikat	Fyens Fys.
By	1,8, (3,8)	2,1 (3,8)	1,8 (4,2)	— (1,6)	0,7 (0,7)	1,3 (2,3)
Land	—	1,3 (1,9)	1,3 (1,4)	— (1,9)	0,4 (0,4)	0,7 (1,7)

	Aalbg.-Hjør. Fysikat	Aarh.-Randers Fysikat	Vibg.-Thisted Fysikat	Vejle-Skanderbg. Fysikat	Ringkøb. Fysikat	Ribe Fys.
By	1,2 (1,7)	2,6 (2,5)	0,7 (3,7)	2,6 (1,3)	0,7 (0,9)	2,4 (2,2)
Land	0,4 (1,0)	0,7 (1,2)	0,5 (1,8)	0,9 (1,0)	0,8 (1,4)	1,5 (1,3)

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Novb.	Decbr
1906	33	10	9	8	6	6	7	7	9	12	11	7
1905	23	20	17	12	11	9	9	12	12	14	17	11

Af de i 1906 (1905) indtrufne Dødsfald falder 7 (29) paa København, 3 (9) paa Frederiksberg, 2 (12) paa de andre Byer paa Øerne, 8 (6) paa Jyllands Byer.

I nedenstaaende Oversigt gives Intensitetskvotienter (døde i Forhold til anmeldte) i de forskellige Aldersklasser i Tiaaret 1896—1905, dernæst Antallet af Dødsfald i hver Aldersklasse i 1906 og til Sammenligning det Antal Dødsfald, der kunde ventes, hvis Dødeligheden i 1906 havde været lig den i Tiaaret gældende.

	For hvert 1000 anmeldt døde aarligt i 1896—1905		I 1906 døde		I 1906 kunde efter Erfaringerne fra Tiaaret ventes	
	Kbh.	Provinsb.	Kbh.	Provinsb.	Kbh.	Provinsb.
0—1 Aar	90	107	—	2	*2*	*2*
1—5 —	40	35	5	3	*12*	*13*
5—15 —	10	14	2	7	*4*	*8*
Mdk. 15—65 Aar	9	14	—	—	—	*1*
Kvk. 15—65 —	14	14	—	1	*1*	*1*
Mdk. 65 Aar o. d.	—	—	—	—	—	—
Kvk. 65 — o. d.	—	—	—	—	—	—
I alle Aldere	20	22	7	13	*19*	*25*

Oversigten viser, at Sygdommen er optraadt overordentlig mildt, idet der er indtruffen 20 Dødsfald, medens der kunde ventes 44, hvis Intensiteten havde været som i det foregaaende Tiaar, i hvilket Sygdommen endda har udmærket sig ved betydelig Mildhed.

I København anmeldtes et ringe Antal Tilfælde, 796, med 7 Dødsfald (0,9 % af anmeldte). Efter »Stadslægens Aarsberetning« har Sygdommen siden 1878 ikke i noget Aar frembudt en saa lav Sygelighedskvotient og en saa ringe Dødelighed vides ikke tidligere at være observeret. 73 % af de anmeldte Tilfælde behandledes paa Hospital.

Sjællands nordre Fysikat har 624 Tilfælde mod 961 i 1905. Epidemier vides at være iagttagne i Roskilde (Arv fra 1905), Frederikssund, Nykøbing

9. Sca

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København..........	83		65		56		61		58		66	
Sjæll. nordre Fysikat	53	40	17	50	21	18	29	29	19	22	12	12
Sjæll. søndre —	15	16	5	14	3	33	2	14	1	7	2	10
Bornholms —	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	4	12	6	4	5	2	1	4	»	3	2	4
Fyens —	26	18	11	17	4	16	8	9	6	10	7	8
Aalborg-Hjøring —	2	5	6	3	12	4	6	3	1	1	3	3
Aarhus-Randers —	20	6	5	10	14	8	12	3	6	3	7	12
Viborg-Thisted —	1	5	2	12	2	10	1	4	»	3	»	3
Vejle-Skanderborg —	31	11	24	15	19	21	34	7	12	13	10	7
Ringkøbing —	1	16	4	6	»	12	»	10	»	6	»	5
Ribe —	7	20	5	5	10	20	1	4	2	2	6	7
Kongr. m. Undt. af Kbh.	160	150	85	136	91	144	94	87	47	70	49	71
Hele Kongeriget	393		286		291		242		175		186	
Sjællands nordre Fysikat.												
Helsingør Læged.	3	»	4	»	1	»	4	»	»	»	»	»
Kronborg —	»	4	»	1	»	1	»	2	»	4	»	»
Hillerød —	2	3	»	3	1	»	»	1	»	2	»	»
Hørsholm -	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	1
Københavns Amts nordre —	»	12	»	9	»	2	»	5	»	9	»	2
Frederiksberg —	18	»	4	»	11	»	18	»	11	»	3	»
Kbh. Amts søndre —	»	2	»	1	»	1	»	2	»	2	»	1
Amager —	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»
Roskilde —	29	10	6	21	2	4	4	8	5	2	7	1
Frederikssund Kbst. og Horns Herreds —	1	3	3	6	6	»	3	»	3	»	2	5

latina.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
45		61		67		97		85		52		796	»	796
11	28	19	19	20	24	40	37	27	28	15	34	283	341	624
4	9	9	14	12	15	11	30	15	32	3	8	82	202	284
»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	2	4
»	1	»	1	»	»	1	»	»	1	»	»	19	32	51
14	4	7	13	6	5	10	23	10	9	4	12	113	144	257
2	4	9	5	12	9	5	2	9	20	7	15	74	74	148
11	4	19	12	37	21	44	12	33	6	14	4	222	101	323
4	10	1	2	1	5	1	12	»	16	6	4	19	86	105
30	6	14	6	13	8	9	6	4	21	2	13	202	134	336
»	3	»	1	1	2	1	10	1	3	»	10	8	84	92
»	15	6	2	5	10	11	6	3	10	2	15	58	116	174
76	85	84	75	107	99	134	138	102	146	53	115	1082	1316	2398
206		220		273		369		333		220		3194		
1	»	1	»	2	»	6	»	3	»	1	»	26	»	26
»	3	»	1	»	1	»	2	»	»	»	5	»	24	24
2	1	»	»	1	1	»	»	»	»	»	2	6	13	19
»	1	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	6	6
»	11	»	11	»	4	»	10	»	4	»	3	»	82	82
5	»	16	»	9	»	17	»	18	»	10	»	140	»	140
»	6	»	1	»	4	»	7	»	10	»	4	»	41	41
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
2	2	1	3	3	4	3	2	1	1	3	2	66	60	126
1	»	»	»	4	1	1	3	»	1	»	»	24	19	43

9. Sca

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Sjællands nordre Fysikat (fortsat).												
Nykøbing p. S. Læged.	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»
Kallundborg —	»	2	»	»	»	2	»	2	»	»	»	»
Holbæk —	»	3	»	1	»	3	»	5	»	1	»	1
Samsø —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Køge —	»	1	»	2	»	3	»	»	»	2	»	1
Slagelse —	»	»	»	3	»	»	»	2	»	»	»	»
Sorø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjællands søndre Fysikat.												
Køge Læged.	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Slagelse —	5	2	5	4	2	3	2	1	»	»	1	»
Sorø —	»	»	»	»	»	»	»	6	»	»	»	»
Ringsted —	»	»	»	»	»	7	»	2	»	5	»	»
Korsør —	»	2	»	»	1	4	»	1	1	»	»	»
Skelskør —	»	»	»	»	»	6	»	»	»	»	»	1
Næstved —	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5
Storehedinge —	8	9	»	9	»	12	»	»	»	1	»	1
Præstø —	»	2	»	1	»	1	»	1	»	»	»	1
Vordingborg —	»	»	»	»	»	»	»	3	»	1	»	2
Møens —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bornholms Fysikat.												
Rønne Ld.	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Bornh. nordø. Læged.	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Allinge-Sandvig	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters Fysikat.												
Nykøbing p. F. Læged.	4	6	1	3	4	2	1	2	»	2	1	3
Stubbekøbing —	»	6	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»

atina (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktober		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	4	»	»	»	1	»	7	7
»	»	1	»	1	»	13	5	5	7	1	10	21	28	49
»	»	»	1	»	5	»	4	»	2	»	5	»	31	31
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	2	»	1	»	2	»	»	»	2	»	»	»	16	16
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	8	8
»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	1	»	»	1	2	1	»	1	5	3	8
2	»	3	»	2	3	4	»	1	»	1	»	28	13	41
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	7	7
»	»	»	5	1	1	»	9	»	4	»	1	1	34	35
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	2	8	10
1	»	2	»	»	»	»	1	»	»	»	»	3	8	11
1	7	4	4	»	1	»	6	»	9	1	2	7	35	42
»	2	»	5	3	6	1	6	»	6	»	2	12	59	71
»	»	»	»	»	2	»	2	»	6	»	1	»	1	17
»	»	»	»	5	2	6	4	12	6	1	»	24	18	42
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	»	2
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11	18	29
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	7	8

9. Scar-

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Lolland-Falsters Fysikat. (fortsat).												
Sakskøbing Læged. Ld.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Maribo — —	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	1
Maribo	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Rødby	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nakskov Læged.	»	»	5	»	1	»	»	»	»	1	»	»
Fyens Fysikat.												
Odense Bys Læged.	8	»	10	»	2	»	6	»	6	»	5	»
Odense Land- —	»	9	»	1	»	5	»	»	»	»	»	1
Bogense —	4	2	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Middelfart —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	»	2
Assens —	5	1	1	»	1	1	»	»	»	»	»	
Faaborg —	»	2	»	2	»	»	»	1	»	1	»	»
Svendborg —	5	»	»	9	»	1	1	2	»	1	1	»
Nyborg —	4	1	»	»	1	»	»	»	»	2	»	»
Kerteminde —	»	»	»	»	»	»	»	3	»	4	1	4
Rudkøbing —	»	3	»	4	»	8	»	2	»	»	»	1
Ærø — Ld.	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	
Marstal	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	
Aalborg-Hjørring Fysikat.												
Skagen Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frederikshavn —	»	»	3	»	5	»	1	»	1	»	1	»
Hjøring —	»	4	»	2	»	2	»	2	»	»	»	»
Sæby —	1	1	»	»	»	»	1	»	»	1	»	3
Kær H. (Nr. Sundby) —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aalborg —	1	»	3	»	7	»	4	»	»	»	2	»

tina (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	4
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	2	8
6	»	5	»	6	»	10	»	6	»	1	»	71	»	71
»	1	»	»	»	»	»	15	»	3	»	8	»	43	43
»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	1	»	5	5	10
»	»	»	1	»	»	»	4	»	»	»	1	»	11	11
»	»	»	2	»	3	»	»	3	»	»	»	10	7	17
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	7	7
2	3	»	4	»	2	»	1	»	2	1	»	10	25	35
»	»	1	»	»	»	»	2	1	»	1	»	8	5	13
6	»	1	1	»	»	»	1	»	»	»	2	8	15	23
»	»	»	3	»	»	»	»	»	4	»	»	»	25	25
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	6	»	1	»	2	»	1	3	1	»	22	3	25
»	»	»	»	2	1	»	1	»	5	»	1	2	18	20
»	2	»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	5	7	12
»	»	»	2	»	»	»	»	»	4	»	2	»	8	8
2	»	2	»	6	»	3	»	8	»	6	»	44	»	44

9. Sc

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L
Aalborg-Hjørring Fysikat. (fortsat).												
Aalb.A. søndenfj.Læged	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Nibe — Ld.	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	
Nibe	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Han H. (Øster H. H.) —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Hobro —	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»	
Farsø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Aarhus-Randers Fysikat.												
Hobro Læged.	2	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	
Mariager —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	
Grenaa —	2	»	»	1	»	3	»	»	1	»	1	
Æbeltoft —	»	1	»	»	»	»	3	»	»	»	»	
Aarhus Bys —	16	»	3	»	14	»	9	»	5	»	5	
Aarhus Land- —	»	1	»	8	»	1	»	1	»	»	»	
Randers —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	
Randers Land- —	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	
Ørsted —	»	3	»	»	»	»	»	»	»	1	»	
Hads H. (Odder) Læged.	»	»	»	»	»	2	»	2	»	»	»	
Hornslet —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	»	
Frijsenborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Viborg-Thisted Fysikat.												
Viborg Læged.	1	1	2	2	2	5	1	»	»	»	»	
Thisted —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Skive —	»	1	»	2	»	3	»	»	»	1	»	
Nykøbing M. —	»	1	»	6	»	»	»	1	»	»	»	
Vestervig —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	

atina (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktober		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	»	8	8
»	»	»	»	»	3	»	1	»	»	»	»	»	5	5
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	4	»	»	»	»	»	»	»	4	4
»	»	»	2	»	1	»	»	»	8	»	6	»	20	20
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	3	»	»	»	1	»	1	»	»	»	9	»	9
»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	4	»	3	»	»	»	»	»	1	4	13	17
»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	3	7	10
11	»	12	»	29	»	32	»	20	»	13	»	169	»	169
»	2	»	2	»	1	»	6	»	»	»	2	»	24	24
»	»	4	»	8	»	11	»	12	»	1	»	37	»	37
»	1	»	2	»	8	»	»	»	4	»	»	»	18	18
	»	»	»	»	2	»	2	»	»	»	»	»	9	9
	»	»	»	»	4	»	»	»	2	»	»	»	10	10
»	1	»	2	»	2	»	»	»	»	»	»	»	9	9
»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	1	»	8	8
4	7	»	1	»	2	»	»	»	2	»	»	10	21	31
»	»	1	»	1	»	1	3	»	3	»	»	3	7	10
»	1	»	1	»	»	»	1	»	2	5	»	5	12	17
»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	1	10	11
»	»	»	»	»	1	»	2	»	4	»	»	»	9	9

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.
Viborg-Thisted Fysikat (fortsat).												
Thyholm Læged.	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Han H. (Vester H.) —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Frijsenborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Farsø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Randers —	»	»	»	1	»	2	»	3	»	»	»	
Silkeborg —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Hobro —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Vejle-Skanderborg Fysikat.												
Skanderborg Læged.	4	2	»	4	»	»	5	»	»	»	»	»
Silkeborg —	1	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»
Brædstrup —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Horsens —	»	1	4	1	2	5	4	1	»	»	2	»
Vejle —	10	1	10	2	16	3	25	5	10	6	7	»
Fredericia —	15	»	10	1	1	»	»	»	2	»	»	»
Kolding —	1	»	»	1	»	4	»	»	»	»	1	3
Vejle Amts vestre (= Give L. D.) —	»	5	»	2	»	6	»	»	»	3	»	»
Hornsyld —	»	1	»	2	»	1	»	1	»	4	»	4
Frijsenborg —	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»
Grindsted (S. Omme) —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ringkøbing Fysikat.												
Lemvig Læged.	»	3	»	3	»	7	»	»	»	»	»	1
Holstebro —	»	4	»	1	»	5	»	7	»	1	»	1
Ringkøbing —	1	»	4	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ulfkær —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»

latina (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	1	»	»	»	1	»	4	»	4	»	»	»	10	10
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	4	»	5	5
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	7	7
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	2	»	2	»	2	4	»	»	15	10	25
1	»	3	»	»	»	3	»	»	»	»	»	8	3	11
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	2	2
1	»	2	»	3	»	3	»	2	7	»	1	23	16	39
21	5	3	2	4	2	1	4	»	2	2	5	109	37	146
7	»	6	»	1	»	»	»	»	»	»	»	42	1	43
»	»	»	»	3	»	»	»	»	3	»	»	5	11	16
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	16	16
»	1	»	4	»	1	»	2	»	»	»	6	»	27	27
»	»	»	»	»	5	»	»	»	2	»	»	»	9	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	2	2
»	»	»	»	1	1	»	1	»	»	»	4	1	20	21
»	»	»	1	»	1	»	3	1	1	»	1	1	26	27
	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	6	»	6
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Ringkøbing Fysikat (fortsat).												
Videbæk —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	5	»	2
Tarm —	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»
Herning —	»	6	»	1	»	»	»	1	»	»	»	1
Sjørup —	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe Fysikat.												
Varde Læged.	5	1	»	1	9	2	1	4	2	»	3	1
Ribe —	»	7	»	4	»	9	»	»	»	2	3	6
Esbjerg —	2	»	5	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Grindsted —	»	11	»	»	»	8	»	»	»	»	»	»
Kolding —	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»

Sj. L. D. (lille Epidemi i Grevinge). I Kallundborg By var der Tilløb til en Epidemi. Sygdommen synes optraadt mildt; dog berettes fra Kronborg L. D., at et Barn, der var sendt fra København, hvor det havde ligget paa Blegdamshospitalet for Skarlagensfeber, smittede 2 Børn, der døde efter faa Dages Forløb. I Frederiksberg døde 3, i Kallundborg 1.

Sjællands søndre Fysikat har 284 Tilfælde mod 410 i 1905. Der var Tilløb til Epidemi i Hylleholte S. i Præstø L. D. og i Skudderløse i Ringsted L. D. Iøvrigt omtales Sygdommen ikke nærmere i Beretningerne. Ingen Dødsfald i Byerne.

Bornholm Fysikat har kun 4 spredte Tilfælde.

Lolland-Falsters Fysikat har 51 Tilfælde. De fleste indtraf i Nykøbing F. L. D. som Afslutning paa Epidemien i 1905. I Hillested indtraf 2 alvorlige Tilfælde hos en Banearbejder; det ene endte med Døden

latina (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktober		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	.	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	9	9
»	1	»	»	»	»	»	5	»	1	»	3	»	12	12
»	2	»	»	»	»	»	1	»	.	»	2	»	14	14
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	2	»	3	»	7	»	1	2	1	»	34	11	45
»	14	1	»	»	7	»	5	1	8	»	13	5	75	80
»	»	3	»	2	»	4	»	1	»	1	»	19	»	19
»	1	»	2	»	3	.	1	»	»	»	1	»	27	27
.	.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	3

det andet med en purulent Arthroitis, Ankylose i Fodled og Luxation af Hofteleddet. Ingen Dødsfald i Byerne.

Fyens Fysikat har 257 Tilfælde mod 550 i 1905. Epidemisk Optræden synes kun at være iagttaget i **Odense Landdistrikt** og her som andre Steder synes Sygdommen at være optraadt mildt. ca. 70 % af de anmeldte behandledes paa Sygehus. I Svendborg døde 1.

Aalborg-Hjøring Fysikat har 148 Tilfælde mod 299 i 1905. I Byerne iagttoges et større Antal Tilfælde kun i **Aalborg** og **Frederikshavn**. I **Hobro** L. D. optraadte flere Husepidemier. Fra **Hals** (Kær Herreds L. D) berettes: En ung Pige, der i Nakskov havde tjent sammen med en anden ung Pige, som kort Tid iforvejen havde ligget paa Epidemisygehuset for Skarlagensfeber, rejste til sit Hjem i Hals uden at medtage andet Tøj end det, hun gik og stod i. Den første Nat delte hun Seng med den ene Søster, den næste med den anden.

Begge fik 5 Dage derefter Sygdommen; 12 Dage derefter blev Smittebringersken selv angrebet. I Frederikshavn døde 1.

Aarhus-Randers Fysikat har 323 Tilfælde mod 390 i 1905. Sygdommen synes kun optraadt sporadisk og mildt. I Grenaa iagttoges Slutningen paa en Epidemi, der havde varet i 8 Aar; paa Sygehuset behandledes 9 Tilfælde uden Dødsfald. Byerne har kun 1 Dødsfald (i Aarhus).

I Viborg-Thisted Fysikat anmeldtes 105 Tilfælde (392 i 1905). Intetsteds optraadte samlede Epidemier. I Han Herred førte en Besøgende fra København Smitte med sig. Paa Sygehusene behandledes 36 Tilfælde uden Dødsfald. Ingen Dødsfald i Byerne.

Vejle-Skanderborg Fysikat har 336 Tilfælde mod 240 i 1905. Store Epidemier optraadte i Vejle og Hornsyld Distrikter og i Fredericia By, men her som andetsteds syntes Sygdomskarakteren at have været mild; dog berettes fra flere Steder, særlig Vejle L. D. at Endocarditis var en ret hyppig Komplikation (75 % af Tilfældene paa Vejle Sygehus). I Vejle døde 2.

Ringkøbing Fysikat har 92 Tilfælde mod 164 i 1905. Sygdommen optraadte sporadisk og mildt. Paa Sygehusene behandledes 98 Tilfælde med 1 Dødsfald. I Hundslund Stationsby (Lemvig L. D.) var der Tilløb til Epidemi.

Ribe Fysikat har 174 Tilfælde mod 146 i 1905. Større Epidemier viste sig ikke. Smaaepidemier optraadte i eller om Gjørding og Vejen (Ribe L. D.). Varde By har et større Antal spredte Tilfælde. I Ribe døde 1, i Varde 3.

10. Morbilli.

Af Mæslinger anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
15318	14920	6876	10462	5700	23284	13375	8088	10908	19752

og i 1906 13468 Tilfælde.

Sygdommen har været epidemisk til Stede i alle Fysikater undtagen Bornholms, men Landet som Helhed har ikke frembrudt saa stor en Mæslingesygelighed som i det foregaaende Aar, idet Sygdommen i den største

Del af Landet (Vejle-Skanderborg, Ringkøbing, Ribe, Aalborg-Hjøring, Fyens og Lolland-Falsters Fysikater) optraadte med Afslutningen paa de i 1905 herskende Epidemier, hvilken falder i Aarets første Halvdel. I Aarhus-Randers Fysikat hæver Sygdommen sig til Epidemier i Aarets sidste Halvdel.

I Bybefolkningen døde af Mæslinger:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
186	166	68	142	56	260	151	81	102	184	131

Faldet fra 1905 til 1906 svarer til Faldet i Sygetallene for hele Landet i samme Aar.

Af Dødsfaldene i 1906 (1905) falder 93 (65) paa København, 6 (3) paa Frederiksberg, 8 (56) paa Øernes Byer og 24 (60) paa Jyllands Byer.

I nedenstaaende Oversigt gives Intensitetskvotienterne for Tiaaret 1896—1905 i hver af Aldersklasserne, det absolute og (til Sammenligning med Erfaringerne fra Tiaaret) beregnede Antal Dødsfald i 1906.

	Af 1000 anmeldte døde 1906—1905		Der døde i 1906		Efter Erfaringerne fra Tiaaret kunde ventes i 1906	
	Kbh.	Provinsb.	Kbh.	Provinsb.	Kbh.	Provinsb.
0—1 Aar	145	104	33	16	*39*	*20*
1—5 Aar	25	17	57	22	*56*	*27*
5—15 Aar	2	3	3	—	*4*	5
Md. 15—65 Aar	—	(1)	—	—	—	—
Kv. 15—65 Aar	(1)	(4)	—	—	—	—
Md. 65 Aar o. d.	—	(259)	—	—	—	—
Kv. 65 Aar o. d.	—	—	—	—	—	—
I alle Aldere	20	15	93	38	*99*	*52*

Det synes som om Intensiteten i Provinsbyerne i 1906 har været endnu lavere end i det foregaaende Tiaar.

10. Mor

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København...........	315		401		581		770		833		721	
Sjællands nord. Fysikat	49	16	54	15	84	25	119	38	155	111	101	120
Sjællands sønd. —	14	93	5	116	5	128	1	68	7	85	2	97
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»
Lolland-Falsters —	26	22	25	16	132	53	39	22	5	12	1	20
Fyens —	77	399	36	324	47	128	40	86	6	56	7	24
Aalborg-Hjøring —	47	78	22	53	21	39	13	17	2	12	»	7
Aarhus-Randers —	2	26	6	21	5	»	1	4	7	1	8	5
Viborg-Thisted —	15	95	24	100	61	150	28	148	49	138	87	101
Vejle-Skanderborg —	15	29	2	43	1	25	7	24	4	14	8	5
Ringkøbing —	»	10	1	1	2	»	4	9	2	3	»	4
Ribe —	7	108	11	72	4	29	»	27	»	11	2	17
Konger. m. Undt. af Kbh.	252	771	186	761	362	577	252	443	237	443	218	400
Hele Kongeriget	1338		1348		1520		1465		1513		1339	
Sjællands nordre Fysikat.												
Helsingør Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kronborg —	»	»	»	5	»	»	»	»	»	36	»	10
Frederiksværk —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Hillerød —	3	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hørsholm —	»	2	»	»	»	2	»	»	»	2	»	1
Kbhvns. Amts nordre —	»	2	»	3	»	4	»	5	»	15	»	44
Frederiksberg —	46	»	54	»	82	»	118	»	146	»	96	»
Kbhvn.s Amts søndre —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	11
Amager —	»	»	»	8	»	3	»	24	»	34	»	9
Roskilde —	»	1	»	2	2	12	1	2	2	»	3	6

billi.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
413		153		78		89		110		57		4521		4521
69	118	15	29	10	28	92	47	96	118	62	229	906	894	1800
2	58	4	31	3	10	36	42	83	46	57	76	219	850	1069
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2
1	12	4	9	6	11	1	48	»	24	»	31	240	280	520
2	18	2	4	»	»	»	2	1	3	1	10	219	1054	1273
2	21	4	33	5	6	2	3	8	2	»	6	126	272	398
12	54	11	34	34	25	98	42	321	45	422	63	927	320	1247
139	131	93	75	80	39	34	59	19	89	2	63	631	1188	1819
34	10	7	3	26	13	32	1	27	1	26	1	189	169	358
1	33	»	2	1	2	»	12	1	26	2	9	14	111	125
»	23	»	15	»	2	»	1	»	3	»	4	24	312	336
262	478	140	235	165	136	295	257	556	357	572	492	3497	5450	8947
1153		528		379		641		1123		1121			13468	
»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	4	»	7	»	7
»	3	»	4	»	»	»	3	»	5	»	9	»	75	75
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	2	1	»	»	49	»	65	12	41	33	160	47	207
»	5	»	2	»	»	»	23	»	37	»	89	»	163	163
»	44	»	6	»	1	»	1	»	»	»	3	»	128	128
61	»	6	»	10	»	40	»	29	»	17	»	705	»	705
»	16	»	1	»	5	»	4	»	5	»	52	»	95	95
»	29	»	»	»	3	»	2	»	20	»	20	»	147	147
7	4	2	3	»	4	1	»	»	2	»	»	18	36	54

10. Mor

Sjællands nordre Fysikat (fortsat).	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Frederikssund Kbst. og Horns Herr.s Læged.	»	»	»	»	»	4	»	6	»	15	1	39
Nykøbing p. S. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kallundborg —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Holbæk —	»	»	»	»	»	»	»	»	7	3	»	»
Samsø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Køge —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	»
Slagelse —	»	7	»	»	»	»	»	2	»	»	»	1
Sorø —	»	3	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»
Sjællands søndre Fysikat.												
Køge Læged.	»	5	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»
Slagelse —	»	»	»	»	2	»	»	»	7	»	2	5
Ringsted —	»	»	»	»	»	»	»	6	»	18	»	19
Korsør —	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Skelskør —	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	2
Næstved —	12	4	4	»	»	29	1	14	»	29	»	9
Storehedinge —	1	69	»	75	»	43	»	29	»	12	»	24
Præstø —	1	14	»	40	»	54	»	18	»	26	»	38
Vordingborg —	»	»	»	»	2	1	»	»	»	»	»	»
Møens —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Bornholms Fysikat.												
Rønne —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»
Lolland-Falsters Fysikat.												
Nykøbing p. F. Læged.	26	17	25	16	132	53	38	21	5	11	1	13
Stubbekøbing —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

illi (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	13	»	6	»	3	2	»	1	»	»	»	4	86	90
»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
1	2	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	10	5	15
»	»	»	4	»	12	»	14	»	37	»	23	»	90	90
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11	11
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	5
»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	9	9
1	2	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	14	7	21
»	30	»	15	»	»	»	5	»	2	»	13	»	108	108
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	3	»	3
»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	1	6	7
»	4	2	9	3	1	4	18	»	12	4	21	30	150	180
»	2	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	255	256
»	19	»	3	»	»	»	»	»	2	»	2	1	216	217
1	1	1	4	»	6	31	18	83	28	23	9	141	67	208
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	28	31	28	32	60
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2
»	11	2	»	3	2	35	»	»	22	»	25	232	226	458
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1

10. M

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
Lolland-Falsters Fysikat (fortsat.)	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Sakskøbing — Ld.	»	5	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sakskøbing	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Maribo — Ld.	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Rødby	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nakskov —	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	7
Fyens Fysikat.												
Odense Bys Læged.	22	»	4	»	4	»	2	»	3	»	»	»
Odense Land- —	»	35	»	4	»	2	»	»	»	»	»	1
Bogense —	»	23	2	13	35	2	34	5	3	5	»	14
Middelfart —	»	23	»	29	»	10	»	7	»	1	»	»
Assens —	42	88	18	85	2	42	2	9	»	6	1	1
Faaborg —	«	18	»	5	1	14	»	15	»	18	»	6
Svendborg —	7	101	12	35	1	16	1	9	»	5	6	1
Nyborg —	2	11	»	11	4	11	1	1	»	1	»	»
Kerteminde —	»	9	»	4	»	»	»	2	»	4	»	»
Rudkøbing —	2	88	»	128	»	29	»	38	»	16	»	1
Ærø — Ld.	»	3	»	10	»	2	»	»	»	»	»	»
Ærøskøbing	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aalborg-Hjørring Fysikat.												
Skagen Læged.	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	
Frederikshavn —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Hjøring —	10	6	11	11	19	25	11	10	»	8	»	
Hallund —	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	
Kær H.(N.Sundby) —	2	11	6	19	»	8	»	»	»	»	»	
Hvetbo —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	
Aalborg —	34	4	5	1	1	»	2	»	2	»	»	

…illi (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa	
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
»	1	»	»	»	3	»	4	»	2	»	5	»	20
1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»
»	»	»	9	»	6	»	9	»	»	»	»	»	25
»	»	»	»	3	»	1	»	»	»	»	»	4	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	8
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	36	»
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	43
»	5	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1	75	69
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	71
1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	68	231
»	8	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	85
»	2	»	1	»	»	»	1	»	2	»	9	27	182
»	1	»	2	»	»	»	»	1	»	»	»	8	38
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	19
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	300
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	16
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
1	»	1	»	1	»	2	»	3	»	»	»	8	»
»	5	»	8	»	»	»	1	»	»	»	2	51	82
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	8	39
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2
1	»	2	»	4	»	»	»	5	»	»	1	56	6

10. Mor

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Aalborg-Hjørring Fyslkat (fortsat).												
Nibe Læged. Ld.	»	21	»	6	»	1	»	3	»	4	»	»
Løgstør	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Øster Han H.s —	»	30	»	14	»	4	»	4	»	»	»	»
Hobro —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Farsø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aarhus-Randers Fyslkat.												
Hobro Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»
Mariager —	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Grenaa —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Æbeltoft —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aarhus Bys —	2	»	2	»	4	»	1	»	5	»	5	»
Aarhus Land- —	»	3	»	13	»	»	»	»	»	»	»	3
Randers Bys —	»	»	4	»	1	»	»	»	1	»	3	»
Randers Land- —	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ørsted —	»	»	»	1	»	»	»	2	»	1	»	1
Hads Hd. (Odder) —	»	18	»	6	»	»	»	1	»	»	»	»
Hornslet Læged.	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»
Frijsenborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Viborg-Thisted Fyslkat.												
Viborg Læged.	6	53	6	16	2	43	4	52	4	66	2	25
Thisted —	»	»	»	»	1	1	»	»	34	12	72	11
Skive —	9	33	18	45	58	54	24	49	11	54	7	41
Nykøbing M. —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	6	»
Vestervig —	»	2	»	13	»	12	»	28	»	2	»	8
Thyholm —	»	»	»	8	»	6	»	4	»	»	»	1
Frijsenborg —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»

ɔilli (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	35	35
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	52	52
»	9	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	12	12
»	7	»	24	»	4	»	2	»	2	»	2	»	41	41
1	»	»	»	»	1	»	5	»	»	»	»	2	6	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	2	»	10	»	1	»	»	»	4	»	3	»	21	21
»	2	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	3
11	»	11	»	33	»	98	»	321	»	422	»	915	»	915
»	2	»	2	»	12	»	1	»	13	»	16	»	65	65
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	10	»	10
»	»	»	»	»	1	»	»	»	3	»	12	»	19	19
»	1	»	3	»	2	»	23	»	4	»	13	»	51	51
»	»	»	»	»	4	»	1	»	3	»	2	»	35	35
»	45	»	19	»	3	»	3	»	10	»	5	»	87	87
»	2	»	»	»	»	»	9	»	8	»	12	»	31	31
2	6	»	»	»	8	»	24	1	13	1	7	28	313	341
42	48	5	20	»	1	»	»	2	3	»	»	156	96	252
11	26	5	19	»	10	»	26	3	32	1	10	147	399	546
84	6	83	16	80	3	34	1	13	21	»	34	300	82	382
»	4	»	3	»	6	»	»	»	4	»	2	»	84	84
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	20	20
»	5	»	9	»	1	»	»	»	»	»	»	»	17	17

10. Mor

Viborg-Thisted Fysikat (fortsat).		Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
		Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Farsø	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Sjørup	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	11
Randers	—	»	»	»	»	»	2	»	1	»	2	»	2
Silkeborg	—	»	7	»	17	»	32	»	13	»	»	»	1
Vejle-Skanderborg Fysikat.													
Skanderborg	Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Silkeborg	—	»	»	»	»	»	1	7	»	4	2	8	»
Brædstrup	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Horsens	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Vejle	—	»	2	»	2	»	»	»	»	»	2	»	4
Fredericia	—	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1
Kolding	—	15	26	2	28	»	15	»	17	»	7	»	»
VejleA.vestre(Give)	—	»	»	»	»	»	3	»	6	»	»	»	»
Hornsyld	—	»	»	»	13	»	3	»	»	»	»	»	»
Frijsenborg	—	»	»	»	»	»	3	»	1	»	2	»	»
Ringkøbing Fysikat.													
Lemvig	Læged.	»	»	»	»	»	»	»	4	»	»	»	»
Holstebro	—	1	10	2	»	4	»	2	5	»	3	»	4
Herning	—	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjørup	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe Fysikat.													
Varde	Læged.	»	»	»	»	1	»	»	»	»	3	»	2
Ribe	—	»	92	2	70	3	6	»	21	»	7	»	7
Esbjerg	—	7	»	9	»	»	»	»	»	»	»	2	»
Grindsted	—	»	»	»	»	»	23	»	3	»	1	»	8
Kolding	—	»	16	»	2	»	»	»	3	»	»	»	»

illi (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	»	»	2	»	2	»	1	»	6	»	10	»	22	22
»	28	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	42	42
»	3	»	6	»	»	»	»	»	»	»	»	»	16	16
»	5	»	»	»	7	»	5	»	10	»	»	»	97	97
	»	»	»	6	4	4	»	»	»	»	»	10	4	14
[illegible]	7	6	1	19	8	28	»	27	1	21	»	152	20	172
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1
2	»	1	2	1	1	»	»	»	»	5	»	9	4	13
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10	10
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	17	93	110
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9	9
	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	18	18
	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	8	8
1	»	»	»	»	»	»	10	»	»	1	»	2	14	16
»	8	»	2	1	»	»	1	1	20	1	5	12	58	70
	7	»	»	»	2	»	1	»	6	»	4	»	21	21
»	18	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	18	18
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	5	6
»	1	»	4	»	»	»	»	»	1	»	4	5	213	218
»		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	18	»	18
	10	»	7	»	»	»	1	»	»	»	»	»	53	53
	12	»	4	»	2	»	»	»	2	»	»	»	41	41

I København er Sygdommen optraadt med noget større Udbredelse end i de nærmest foregaaende Aar. I »Stadslægens Aarsberetning« gøres opmærksom paa, at den aarlige Sygelighedskvotient, som tidligere i forrige Aarhundrede, indtil Begyndelsen af 90'erne, kunde svinge meget stærkt som Følge af stærk epidemisk Opblussen og frie eller næsten frie Mellemrum, i de sidste 15 Aar viser langt mindre fremtrædende Svingninger. Af en sammesteds given Oversigt over Sygeligheds- og Dødelighedsforhold i hvert af de 5 Femaar mellem 1882 og 1906 synes der at fremgaa en vis Paralellisme mellem Sygdommens Udbredelse (Ekstensitet) og Ondartethed (Intensitet), hvorved den træder i Modsætning til saavel Skarlagensfeberen som Kighosten.

Af de anmeldte Tilfælde falder 166 paa Aldersklasserne over 15 Aar og 268 (6 %) blev behandlede paa Hospital.

Sjællands nordre Fysikat har 1800 Tilfælde mod 3455 i 1905. Sygdommen optraadte epidemisk flere Steder (i Hillerød, Hørsholm L. D., paa Amager, i Egnen om Ølstykke, hvor en langsom Vandren Sydpaa iagttoges, og paa Samsø, hvor Sygdommen efter at være indført fra København, bredte sig over hele Øen), men viste sig overalt godartet. Der døde 6 paa Frederiksberg og 1 i Hillerød.

Sjællands søndre Fysikat har 1069 Tilfælde mod 1421 i 1905. Sygdommen optraadte epidemisk i Ringsted L. D., Næstved L. D., Storehedinge L. D. (en Læge i Vemmetofte saa haardnakket Conjunktivitis optræde hyppigt), Præstø L. D., hvor Sygdommen var udbredt over hele Landkredsen, Vordingborg L. D. og paa Møen, hvor den kom til Sogne, som ikke i de sidste 10—12 Aar havde kendt til Epidemier. Sygdomskarakteren var meget mild, der anmeldtes 219 Tilfælde fra Byerne, men intet Dødsfald indtraf.

I Lolland-Falsters Fysikat anmeldtes 520 Tilfælde (i 1905 431), der hovedsagelig (458 Tilfælde) falder paa Nykøbing L. D., hvor Sygdommen i Aarets første Maaneder havde stor Udbredelse baade i By og paa Land, men optraadte meget mildt. I Gedesby S. i dette Distrikt opstod i September en betydelig Epidemi, der holdt sig strængt indenfor Sognets Grænser, indtil

den ved et offentlig Selskab i Veggerløse forplantedes til dette Sogn, springende det mellemliggende Skelby Sogn over. I Maribo L. D. iagttoges i December en mild Epidemi i Maribo og Omegn og i Sakskøbing L. D. opstod en lille Epidemi ved Smitte fra et københavnsk Feriebarn. Der indtraf ingen Dødsfald i Købstæderne.

I Fyens Fysikat anmeldtes 1273 Tilfælde, som næsten udelukkende falder paa Aarets første Halvdel og dannede Afslutningen paa den store Epidemi i 1905. Epidemierne optraadte navnlig i Nordfyn (i Bogense By anmeldtes 3 % af Befolkningen), Vestfyn og paa Langeland, hvor Sygdommen var meget udbredt. I Assens L. D. var Sygdommen ofte kompliceret med Lungelidelser og havde i selve Byen en ret alvorlig Karakter. I Odense Landdistrikt viste den sig ondartet, hvor den stødte sammen med Kighoste. De fleste Steder havde Sygdommen en mild Karakter. Paa Nordlangeland, hvor Sygdommen ikke havde vist sig epidemisk i de sidste 10 Aar, angrebes næsten alle Børn, som ikke tidligere havde haft Mæslinger. Byerne har 7 Dødsfald: Bogense 2, Assens 3, Svendborg 2.

Aalborg-Hjøring Fysikat har 398 Tilfælde (1905 1448), der væsenligst optraadte i Hjøring, Kær Herreds, Nibe, Aalborg, Han Herred og Farsø Distrikter som Afslutning paa Epidemier i 1905 (i Farsø L. D. viste Epidemier sig først i Aarets sidste Maaneder og optraadte hist og her ondartet) og havde en mild Karakter. Ingen Dødsfald i Byerne.

Aarhus-RandersFysikat har 1247 Tilfælde mod 487 i 1905. Der herskede i Aarets sidste Halvdel en stor Epidemi i Aarhus (c. $1^1/_2$ % af Befolkningen anmeldtes angrebne), og, saavidt det kan sluttes af Sygetallene, Epidemier i Frijsenborg, Ørsted og Hornslet Distrikter; desuden omtaler Beretningerne epidemiske Mæslinger i Odder L. D. og Randers Landdistrikt; det sidstnævnte Sted iagttoges flere ret alvorlige Tilfælde, deriblandt et med postfebrile Delirier; iøvrigt synes Sygdomskarakteren at have været mild. I Aarhus døde 8 af Mæslinger.

Viborg-Thisted Fysikat har 1819 Tilfælde mod 434 i 1905. Sygdommen hidførte Aarets eneste større Epidemi, som hjemsøgte hele Fysikatet — undtagen V.

Han Herred og Hobro Lægedistrikter — saa grundigt, at næppe mange Børn blev skaanede og ikke faa Voksne (129) angrebes. I Viborg L. D., hvor Byen i 1905 blev færdig med sin Epidemi, optraadte Sygdommen paa sine Steder af Landet hyppig kompliceret med Bronchopneumoni og Mellemøresuppuratiouer, men Dødeligheden synes kun at have været ringe; fra andre Egne af Landkredsen berettes derimod om Sygdommens Mildhed. I Farsø L. D. iagttoges flere alvorlige Eftersygdomme. I Skive L. D. var Epidemien meget udbredt og mild, men Komplikationer fra Ørets Side var dog meget hyppige. I Roslev Sogn tog Epidemien sit Udgangspunkt fra en Børnefest den 5te Januar. Lægen i Lem beskriver Epidemiens Vandring og beretter, at den paa en uforklarlig Maade gik udenom Sæby Sogn. Paa Mors, der ikke havde haft Mæslingeepidemi siden Aar 1900 (Egnen omkring Vils ikke i de sidste 12 Aar) optraadte Epidemien med stor Udbredelse og kun undtagelsesvis med alvorlig Karakter. Udbredte og i Reglen milde Epidemier herskede endvidere i Thisted, Vestervig og Thyholm Distrikter; til det sidste Distrikt kom Sygdommen fra Fyn; den angreb næsten alle Hjem, men der meldtes kun 20 Tilfælde; flere sikre Eksempler paa, at modtagelige, for Smitte stærkt udsatte Børn, undgik Sygdommen iagttoges. I Skive døde 7, i Nykøbing M. 8.

Vejle-Skanderborg Fysikat har kun 358 Tilfælde mod 1695 i 1905. Større epidemisk Udbredelse synes Sygdommen kun at have haft i Silkeborg L. D. I Kolding L. D. iagttoges i Aarets Begyndelse Afslutningen paa Epidemier begyndte i 1905. Ingen Dødsfald i Købstæderne.

Ringkøbing Fysikat har 125 Tilfælde (1213 i 1905), der væsentligst (70) skriver sig fra en Epidemi i Holstebro L. D. Epidemier optraadte dog ogsaa paa Thyborøn (Lemvig L. D.), som tidligere var gaaet fri og muligvis andre Steder. Ingen Dødstald i Købstæderne.

Ribe Fysikat har 336 Tilfælde (1293 i 1905), der skyldes Epidemier i Ribe L. D. (218), Grindsted og Kolding Distrikter. I Ansager Sogn (Grindsted L. D.) holdt Sygdommen sig med epidemisk Karakter hele Aaret igennem, hvorimod den i Vorbasse optraadte

saa eksplosionsagtigt, at Skolen maatte lukke af Mangel paa Elever. 1 Dødsfald indtraf i Esbjerg.

13. Tussis convulsiva.

Af Kighoste anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
9512	6354	16438	14407	5774	10345	20383	11215	9417	11523

og i 1906 10180 Tilfælde.

I Bybefolkningen indtraf følgende Dødsfald:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
251	151	444	358	120	324	389	279	342	247	227

Noget særligt udpræget Kighosteaar synes Aaret 1906 ikke at have været, men Sygdommen optraadte dog ligesom i 1905 epidemisk i alle Fysikater. Bornholms Fysikat, der gik fri i 1905, har Epidemi i 1906; i Sjællands søndre Fysikat, Ringkøbing og Ribe Fysikater er Sygetallet vokset betydelig fra 1905 til 1906; i Lolland-Falsters Fysikat, Fyns Fysikat, Aarhus-Randers Fysikat og Viborg-Thisted Fysikat er der betydelig Nedgang.

I nedenstaaende Oversigt gives Intensiteten (døde i i Forhold til anmeldte) i Aldersklasserne i Tiaaret 1896—1905, det absolute og beregnede Antal Dødsfald i 1906.

	For hvert 1000 anmeldt døde i 1896—1905		I 1906 døde		I 1906 kunde ventes efter Erfaringerne fra Tiaaret	
	Kbh.	Provinsb.	Kbh.	Provinsb.	Kbh.	Provinsb.
0—1 Aar	258	198	72	78	*70*	*91*
1—5 Aar	50	31	48	26	*44*	*57*
5—15 Aar	6	5	2	1	*2*	5
Md. 15—65 Aar	—	—	—	—	—	—
Kvk. 15—65 Aar	—	—	—	—	—	—
Md. 65 Aar o. d.	—	—	—	—	—	—
Kvk. 65 Aar o. d.	—	—	—	—	—	—
I alle Aldere	74	51	122	105	*116*	*153*

13. Tussi

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld	Kbst.	Ld.
København	187		147		196		165		128		143	
Sjæll. nord. Fysikat	101	182	89	160	67	169	41	182	45	261	59	14
Sjæll. sønd. —	137	125	148	151	115	134	43	109	118	81	25	11
Bornholms —	»	»	17	»	12	2	12	4	6	4	6	4
Lolland-Falsters —	16	51	17	44	55	39	17	51	12	34	13	[illegible]
Fyens —	89	83	78	66	78	53	39	25	35	48	11	3
Aalborg-Hjøring —	»	19	»	3	»	14	6	10	9	6	15	[illegible]
Aarhus-Randers —	16	58	10	50	1	61	»	29	6	20	4	1
Viborg-Thisted —	2	39	7	36	5	26	7	25	34	31	61	4
Vejle-Skanderb. —	15	17	6	24	»	1	3	8	»	4	3	3
Ringkøbing —	»	4	»	7	1	27	»	37	7	24	2	2
Ribe —	»	23	26	58	2	62	9	8	9	22	31	3
Kongr. m. Undt. af Kbh.	376	601	398	599	336	588	177	488	281	535	230	50
Hele Kongeriget......	1164		1144		1120		830		944		873	

Af Dødsfaldene i 1906 (1905) indtraf 122 (94) i København, 9 (18) paa Frederiksberg, 64 (62) i Øernes Byer, 32 (73) i Jyllands Byer.

Det ses af Tabellen Side 83, at medens Intensiteten i København i 1906 ganske svarer til den for Tiaaret gældende, er den i Provinsbyerne som Vidnesbyrd om Sygdommens store Mildhed, betydelig ringere i 1906 end Tiaaret (der døde 105 og kunde ventes 153). Erfaringerne for Tiaaret viser, at Kighosten har en større Dødelighed end baade Mæslinger og Skarlagensfeber (se

convulsiva.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
136		106		88		65		72		61		1494		1494
54	122	33	57	43	49	18	43	22	40	25	36	597	1444	2041
28	99	22	92	9	48	20	46	25	99	29	55	719	1158	1877
43	41	31	40	2	11	14	11	1	7	»	»	144	161	305
5	8	11	8	4	15	10	4	7	2	3	»	170	264	434
26	20	22	8	15	11	21	13	11	25	11	15	436	404	840
22	6	74	7	43	7	96	24	100	34	166	36	531	166	697
2	17	7	10	6	9	10	11	32	29	66	63	160	370	530
44	57	6	37	3	8	1	11	3	21	»	27	173	361	534
2	32	8	49	18	20	10	8	46	28	67	19	178	248	426
3	25	16	66	8	41	13	70	19	100	4	63	73	489	562
23	25	6	30	13	21	»	3	1	16	»	19	120	320	440
252	452	236	404	164	240	213	244	267	401	371	333	3301	5385	8686
840		746		492		522		740		765		4795		10180

de tilsvarende Tabeller for disse Sygdomme) og at Dødeligheden er meget betydelig i Aldersklassen 0—1 Aar.

I København var Kighostesygeligheden omtrent som i 1905, men der indtraf som anført ovenfor flere Dødsfald. 157 ɔ: godt 10 % af de anmeldte behandledes paa Hospital.

I Sjællands nordre Fysikat er Sygeligheden ligeledes omtrent som i 1905. Sygdommen optraadte i alle Distrikter undtagen Samsø. I Beretningerne fra Frederikssund L. D. omtales Sammentræf af Kighoste- og Mæslingeepidemier. Følgende Dødsfald indtraf i

Byerne: Frederiksberg 9, Roskilde 2, Helsingør 8, Kallundborg 1, Hillerød 1.

I Sjællands søndre Fysikat, der møder med en betydelig Opsving i Sygetallet fra 1905, optraadte Sygdommen epidemisk i alle Distrikter. I Næstved L. D. iagttoges Epidemiens Vandring fra Hyllinge over Marvede til Karrebæk. I Vordingborg L. D. optraadte Sygdommen i Reglen mildt, men for en Læge i Lundby optraadte den ret ondartet, kompliceret med Bronchopneumoni, og af usædvanlig kort Varighed (4—6 Uger). Paa Møen var Sygdommen ret ondartet i Fanefjord Sogn. Byerne har følgende Dødsfald: Vordingborg 1, Næstved 1, Skelskør 3, Korsør 3, Ringsted, Sorø 4, Slagelse 2, Stege 3.

Epidemien paa Bornholm viste sig særlig paa Sydlandet og i Aarets første Halvdel. En Læge i Neksø bemærker, at Sygdomsforløbet synes kortere end tidligere. I Rønne døde 1, i Neksø 4.

I Lolland-Falsters Fysikat optraadte Sygdommen som en Arv fra 1905, og hovedsagelig i Aarets første Halvdel; den var ret ligeligt udbredt over alle Distrikter, dog maaske med Undtagelse af Nakskov L. D. I Nykøbing F. døde 3, i Maribo 1, i Rødby 1, i Sakskøbing 1, i Nysted 1, i Nakskov 1.

I Fyens Fysikat, der i de sidste 4 Aar har været Sæde for betydelige Epidemier, optraadte Sygdommen med Afslutning paa disse Epidemier og aftagende i Aarets Løb. Ærø L. D. synes at være gaaet fri, ellers hjemsøgtes alle Distrikter, stærkest maaske Nyborg By og Faaborg L. D.' Landkreds. Sygdommen optraadte ret mildt, men mere ondartet enkelte Steder, hvor den associerede sig med Mæslinger. I Odense døde 9, i Middelfart 2, i Svendborg 1, i Nyborg 9.

I Aalborg-Hjøring Fysikat optraadte Sygdommen med aftagende Hyppighed i Sammenligning med 1905. Den optraadte epidemisk i flere Distrikter, men Sygetallene er kun vage Udtryk for den virkelige Udbredelse; saaledes kom af en Epidemi i Skagen L. D.' Landkreds kun 8 Tilfælde paa Sygelisten. Der indtraf 8 Dødsfald i Aalborg, 4 i Hjøring, 4 i Frederikshavn.

I Aarhus-Randers Fysikat synes Kighosten kun at have haft epidemisk Udbredelse i Grenaa L. D. og

Mariager L. D., i Hobro L. D. ved Aarets Slutning, i Odder L. D. ved Aarets Slutning og i Hornslet L. D. I Randers døde 1 af Kighoste.

I Viborg-Thisted Fysikat hjemsøgte Sygdommen de Lokaliteter, som forskaanedes under Epidemien i 1905. Af Byerne synes kun Thisted at have været Sæde for en Epidemi. I Viborg L. D. sluttedes Epidemierne i August. I Skive L. D. var Sygdommen til Stede i hele Aaret, men mest fremtrædende i de sidste 2 Maaneder; ogsaa paa Mors var de anmeldte Tilfælde fordelte over alle Maaneder. Fra Sjørup og Thyholm Distrikter anmeldtes ingen Tilfælde, men fra Thyholm L. D. berettes, at der optraadte en meget udbredt Epidemi, men med saa lette Tilfælde, at Lægehjælp ikke blev søgt. I Thisted L. D. indtraf en Del Komplikationer fra Lungernes Side, og de ret store Tal (efter Aarstiden: Maj—August) af Bronchitis og Bronchopneumoni menes at staa i Forhold til Epidemien. I Viborg døde 1, i Thisted 4.

I Vejle-Skanderborg Fysikat optraadte Kighosten epidemisk i de fleste Distrikter, men i Reglen med en mild Karakter. Fra Brandė (Vejle Amts vestre L. D.), hvor der herskede en udbredt Epidemi, berettes om Sygdommens Vandringer og forholdsvis hyppige Komplikationer fra Lungernes Side. Det kunde her med Sikkerhed konstateres, at enkelte af de angrebne Voksne og Børn tidligere i deres Liv havde lidt af Sygdommen. 1 Dødsfald indtraf i hver af Byerne Kolding, Vejle og Horsens.

I Ringkøbing Fysikat havde Kighosten betydelig epidemisk Udbredelse i de fleste Distrikter. Saaledes i Lemvig L. D. (By og Land), hvor den optraadte ondartet i Thyborøn, i Holstebro L. D. (Epidemier i Fausing og Humlum var godartede), i Ringkøbing L. D., og i Herning L. D., hvor mange Tilfælde kompliceredes med Bronchopneumoni. I Ringkøbing døde 2, i Lemvig 1.

I Ribe Fysikat anmeldtes en Del flere Tilfælde end i 1905, men stor epidemisk Udbredelse som i 1903 fandt ikke Sted; derimod blussede flere smaa Epidemier op rundt omkring saaledes i St. Andst, (Kolding L. D.), Ansager (Grindsted L. D.), Vorbasse, Alslev-Hastrup (Varde L. D.) og i Vejen (Ribe L. D.). 1 Esbjerg døde 4.

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	22		21		18		5		25		14	
Sjæll. nordre Fysikat	82	84	65	45	48	95	48	132	31	59	13	19
Sjæll. søndre —	6	8	22	11	26	15	18	6	27	14	6	5
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	2	20	»	14	2	17	»	6	»	10	»	3
Fyens —	50	8	98	35	82	38	35	50	20	55	21	24
Aalborg-Hjøring —	»	7	2	4	31	12	79	5	43	5	21	4
Aarhus-Randers —	1	2	7	4	»	5	5	14	17	18	14	8
Viborg-Thisted —	»	2	»	1	»	»	8	»	»	1	1	3
Vejle-Skanderborg —	34	14	34	27	29	22	26	24	13	10	5	4
Ringkøbing —	»	10	»	27	6	9	6	7	13	15	»	2
Ribe —	»	»	»	»	»	11	»	6	1	2	1	5
Kongr. m. Undt. af Kbh.	175	155	228	168	224	224	225	250	165	189	82	77
Hele Kongeriget . . .	352		417		466		480		379		173	

14. Angina parotidea.

Af Faaresyge anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
1765	2504	3907	3341	2493	2686	3068	2926	2992	4540

og i 1906 2805 Tilfælde.

Denne Sygdoms Forekomst paa Listerne afhænger som anført i tidligere »Medicinalberetninger« i høj Grad af Komplikationernes numeriske Forhold. Den synes ikke at være optraadt med særlig stor Hyppighed i 1906, men anmeldtes dog fra alle Fysikater (dog kun med 3 Tilfælde fra Bornholms Fysikat).

I København optraadte Sygdommen med forholdsvis faa Tilfælde (156 = 0,36 % af Befolkningen). Efter

arotidea.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
10		9		6		8		7		11		156		156
1	10	2	6	1	7	3	12	3	6	3	3	300	478	778
7	8	6	8	4	3	2	5	1	»	2	»	127	83	210
»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	1	»	2	1	3
»	»	1	3	»	»	2	1	»	1	»	1	7	76	83
19	26	14	11	1	7	6	2	24	6	37	9	407	271	678
3	1	12	7	2	3	»	8	3	3	1	6	197	65	262
17	3	5	12	5	9	4	1	1	6	1	7	77	89	166
5	1	»	»	»	»	3	»	»	1	»	»	17	9	26
10	1	1	4	4	10	3	2	3	»	»	2	162	120	282
»	4	1	6	»	»	1	1	5	3	2	3	34	87	121
2	»	1	2	»	2	1	1	1	»	2	2	9	31	40
64	54	44	59	17	41	25	33	41	27	49	33	1339	1310	2649
128		112		64		66		75		93		2805		

»Stadslægens Aarsberetning« er Sygelighedskvotienterne i de 5 Femaar mellem 1882 og 1905 følgende: 2,73, 2,18, 2,03, 2,34, 2,07 — i Gennemsnit for hele Tidsrummet 2,27. Efter samme Kilde er den gennemsnitlige maanedlige Fordeling af Sygetallene i de 25 Aar 1882—1905 følgende:

Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Septbr.	Okt.	Novbr.	Dcbr.
72	82	102	100	109	84	52	30	18	25	37	53

Sygdommen har et udtalt Maksimum i Foraarstiden. Af 156 Tilfælde behandledes 67 paa Hospital, deraf 32 paa Garnisonssygehuset.

Sjællands nordre Fysikat har i Sammenligning med andre Fysikater et stort Antal Tilfælde (778). Epidemier vides at være optraadte i Helsingør, Hørsholm L. D., Frederikssund L. D. (107 Tilfælde paa

Jægerspris), Kallundborg L. D. (gennemgaaende svære Tilfælde med lang Rekonvalescens) og Holbæk L. D.

I Sjællands søndre Fysikat optraadte Epidemier i Ringsted L. D.

I Lolland-Falsters Fysikat iagttog en Læge i Riserup en Epidemi ved Gaabense; et betydeligt Antal Voksne angrebes og Sygdommen optraadte med faretruende Symptomer og hyppigt kompliceret med de sædvanlige Lidelser i Kønsorganerne.

I Fyns Fysikat anmeldtes mange Tilfælde (678). Der optraadte Epidemier i Bogense L. D. (lille, meget let Epidemi), i Middelfart By, i Faaborg L. D. (ualmindelig svære Almensymptomer, særlig hyppig voldsomme Dedolationer og stærke Brækninger i flere Dage; i en Del Tilfælde optraadte cerebrale og spinale Symptomer og Coma i flere Dage; af voksne Mænd havde mindst Halvdelen Orchitis; særdeles hyppigt angrebes Personer, som tidligere havde haft Sygdommen, saaledes at enkelte endog blev 2 Gange angrebne under denne Epidemi), i Svendborg L. D. (enkelte alvorlige Tilfælde med peritoneale Symptomer paa Taasinge), andre Steder iagttoges Komplikationer med croupøs Pneumoni; det skal have været den største Epidemi, som dette Distrikt har haft i de sidste 40 Aar) og i Nyborg L. D. (Epidemi i Garnisonen). I Svendborg døde et Barn paa 1 Aar af Parotitis.

I Aalborg-Hjøring Fysikat optraadte Epidemier i Hjøring L. D., Hallund L. D. (stor Epidemi, der kulminerede i Marts), Sæby L. D. (Sygdommen optraadte usædvanlig hyppig) og Aalborg.

I Aarhus-Randers Fysikat iagttoges og omtales Epidemier i Grenaa L. D.

I Viborg-Thisted Fysikat vides Sygdommen at være optraadt epidemisk i Thisted By og Han Herred L. D. (ingen anmeldte).

I Vejle-Skanderbrg Fysikat synes Epidemier at være optraadte i Horsens, Vejle og Fredericia Byer og i Brædstrup L. D.

I Ringkøbing Fysikat iagttoges Epidemier i Lemvig, Ringkøbing og Herning Distrikter.

Tilfældene i Ribe Fysikat omtales ikke nærmere i Beretningerne.

15. Febris intermittens.

Af Koldfeber anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
535	422	456	429	275	269	236	198	122	119

og i 1906 125 Tilfælde.

Af de anmeldte Tilfælde har kun en ringe Del været udtalte, friske Tilfælde; som oftest drejer det sig om intermitterende Neuralgier.

Lolland-Falsters Fysikat har 55 Tilfælde, hvoraf som sædvanligt Hovedmængden (48) falder paa Nakskov L. D. Af Sjællands søndre Fysikats 7 Tilfælde kommer 5 paa Køge L. D. I Ringsted L. D. iagttoges et ægte Tilfælde hos en polsk Kvinde, som havde opholdt sig flere Maaneder her i Landet, før Sygdommen brød ud. I Beretningerne fra Næstved L. D. omtales 3 typiske Tilfælde.

16. Febris puerperalis.

Af Barselfeber anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
543	541	547	460	481	483	477	497	440	475

og i 1906 464 Tilfælde.

Af Dødsfald i Bybefolkningen indtraf:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1995	1905
40	43	45	36	29	55	42	55	39	51	46

Sygdommens Optræden i det sidste Tiaar belyses yderligere ved følgende Sammenstillinger:

For hvert 1000 levendefødte anmeldtes i hele Landet følgende Antal Tilfælde af Barselfeber:

1895—1900	1901—1903	1904	1905	1906
7,4	6,7	6,0	6,6	6,3

For hvert 10.000 levendefødte i Bybefolkningen døde af Barselfeber

1895—1900	1901—1903	1904	1905	1906
16	19	14	18	16

15. Febr

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L
København	2		1		1		3		»		2	
Sjællands nord. Fysikat	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	
Sjællands søndre —	2	»	1	2	»	2	»	3	1	1	»	
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Lolland-Falsters —	1	2	3	7	1	2	2	3	5	6	3	
Fyens —	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	
Aalborg-Hjøring —	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	
Aarhus-Randers —	»	»	»	1	»	»	»	»	1	1	»	
Viborg-Thisted —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Vejle-Skanderborg —	»	1	1	»	1	»	»	»	»	»	»	
Ringkøbing —	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1	»	
Ribe —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Konger. m. Undt. af Kbh.	3	3	5	11	3	4	2	9	8	10	3	[illegible]
Hele Kongeriget......	8		17		8		14		18		12	

Ingen af disse Sammenstillinger gør det sandsynligt, at Sygdommens Udbredelse og Indflydelse paa Dødeligheden er undergaaet væsentlige Forandringer i Tidsrummet 1895—1906.

I nedenstaaende Tabel findes opført for hvert Fysikat Antallet af anmeldte Tilfælde for hvert 1000 Fødsler (ɔ: levendefødte + dødfødte) i 1906 (1905) samt Antallet af Dødsfald i Byerne:

ntermittens.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
1		1		2		1		1		1		16		16
»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	»	7	7
1	»	»	1	»	»	»	2	»	»	1	2	6	15	21
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
2	2	1	»	1	1	2	2	1	»	5	»	27	28	55
»	1	»	»	»	1	»	2	»	1	»	»	1	5	6
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	»	2
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	4
»	1	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	2	1	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	2	3	5
»	1	»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	1	5	6
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
3	6	1	2	1	2	3	7	4	4	6	2	42	67	109
[illegible]		4		5		11		9		9		125		

	København	Sjæll. nordre Fys.	Sjæll. søndre Fys.	Bornholms Fys.	Loll.-Falst. Fys.	Fyens Fys.
By	5 (6)	8 (7)	6 (10)	12 (26)	3 (—)	8 (6)
Land	— (—)	6 (7)	10 (10)	9 (6)	6 (4)	9 (7)
DødeiByerne	21 (22)	5 (7)	— (1)	— (2)	1 (—)	7 (3)

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
København	2		1		1		3		»		2
Sjællands nord. Fysikat	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»
Sjællands søndre —	2	»	1	2	»	2	»	3	1	1	»
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	1	2	3	7	1	2	2	3	5	6	3
Fyens —	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Aalborg-Hjøring —	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Aarhus-Randers —	»	»	»	1	»	»	»	»	1	1	[illegible]
Viborg-Thisted —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	»	1	1	»	1	»	»	»	»	»	[illegible]
Ringkøbing —	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1	[illegible]
Ribe —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Konger. m. Undt. af Kbh.	3	3	5	11	3	4	2	9	8	10	[illegible]
Hele Kongeriget......	8		17		8		14		18		[illegible]

Ingen af disse Sammenstillinger gør det sand
at Sygdommens Udbredelse og Indflydelse paa
heden er undergaaet væsentlige Forandringer i
met 1895—1906.

I nedenstaaende Tabel findes opført for h
Antallet af anmeldte Tilfælde for hvert 1
(ↄ: levendefødte + dødfødte) i 1906 (19
tallet af Dødsfald i Byerne:

ntermittens.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
1		1		2		1		1		[illegible]	[illegible]	16		16
»	»	»	»	»	»	[illegible]	[illegible]	»	2	[illegible]	[illegible]	»	7	7
1	»	»	1	»	»	[illegible]	[illegible]	»	[illegible]	[illegible]	[illegible]	6	15	21
»	»	»	»	»	»	[illegible]	[illegible]	»	[illegible]	[illegible]	[illegible]	»	»	[illegible]
2	2	1	»	1	1	[illegible]	[illegible]	1	[illegible]	[illegible]	[illegible]	27	28	[illegible]
»	1	»	»	»	1	[illegible]	[illegible]	»	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1	5	[illegible]
»	»	»	»	»	[illegible]	[illegible]	[illegible]	»	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2	»	[illegible]
»	1	»	»	»	[illegible]	[illegible]	[illegible]	»	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1	3	[illegible]
»	1	»	»	»	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	»	»	»	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	»	2	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	»	1	»	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	»	1	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	»	»	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	»	»	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2	1	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	9	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible] us
[illegible] ys.

[illegible] (6)
[illegible] (7)
[illegible] 7 (8)

	Aalb.-Hjøring Fys.	Aarhus-Randers Fys.	Viborg-Thisted Fys.	Vejle-Skdbg. Fys.	Ring-købing Fys.	Ribe Fys.
By	9 (8)	10 (6)	5 (9)	7 (5)	— (10)	2 (8)
Land	3 (3)	5 (6)	5 (10)	4 (5)	8 (5)	7 (6)
DødeiByerne	3 (4)	6 (3)	1 (3)	2 (4)	— (1)	— (1)

16. Febr[illegible]

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L[illegible]
København	7	»	7	»	7	»	6	»	8	»	4	[illegible]
Sjællands nord. Fysikat	6	6	.	6	»	1	2	6	3	1	1	[illegible]
Sjællands sønd. —	»	2	2	2	1	7	»	5	»	5	»	[illegible]
Bornholms —	»	3	»	»	2	1	»	1	2	»	»	[illegible]
Lolland-Falsters —	»	3	1	»	»	»	»	3	»	»	»	[illegible]
Fyens —	3	5	»	6	2	2	1	4	»	3	3	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	»	1	1	»	3	3	»	»	1	4	»	[illegible]
Aarhus-Randers —	2	2	1	1	3	1	1	4	2	2	1	[illegible]
Viborg-Thisted —	1	4	»	4	»	3	1	2	»	1	»	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	»	»	2	»	3	2	1	»	1	3	1	[illegible]
Ringkøbing —	»	1	»	5	»	1	»	2	»	»	»	[illegible]
Ribe —	1	1	»	2	»	»	»	2	1	»	»	[illegible]
Konger. m. Undt. af Kbh	13	28	7	26	14	21	6	29	10	19	6	[illegible]
Hele Kongeriget	48		40		42		41		37		20	

I København anmeldte 65 Tilfælde, hvoraf 10 behandledes paa Hospital. I »Stadslægens Aarsberetning«, hvor der findes en Oversigt over Sygdommens Optræden i 5 Tiaar fra 1861—1905, som viser den stadige og anselige Nedgang i Sygelighed og Dødelighed, findes tillige Sammenligninger mellem de 2 Femaar 1897—1901 og 1902—1906; det fremgaar heraf, at anmeldte Tilfælde paa 100000 Indbyggere udgjorde henholdsvis 19,5 og 16,1, medens Antallet af Dødsfald paa 100000 Indbyggere var henholdsvis 4,4 og 4,3. Antallet af Dødsfald i $^0/_0$ af anmeldte var henholdsvis 22,6 og 26,5.

uerperalis.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
1	»	6	»	5	»	4	»	5	»	5	»	65	»	65
»	2	1	6	1	5	8	4	2	5	1	1	25	45	70
»	2	»	5	»	3	»	4	3	2	2	3	8	41	49
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	5	6	11
»	»	1	3	»	1	»	»	»	1	»	2	2	14	16
2	»	2	2	2	5	1	6	2	3	1	4	19	40	59
1	1	2	3	1	1	2	3	3	4	3	1	17	22	39
5	»	2	5	2	1	2	1	5	4	»	»	26	21	47
»	3	»	3	1	1	1	2	»	1	»	2	4	26	30
»	1	»	1	2	»	1	4	3	3	3	1	17	15	32
»	1	»	»	»	4	»	4	»	6	»	3	»	28	28
»	2	»	1	»	1	»	3	»	»	»	1	2	16	18
9	12	8	29	10	22	15	31	18	29	10	18	125	274	399
21		43		37		50		52		33		464		

16. Feb

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
Sjællands nordre Fysikat.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L
Helsingør Læged.	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	
Kronborg —	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	
Frederiksværk —	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	
Hillerød —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Hørsholm —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Kbhvs. Amts nordre —	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	
Frederiksberg —	4	»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	
Kbhvs. Amts søndre —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	
Roskilde —	2	»	»	»	»	»	»	3	»	1	1	
Frederikssund Kbst. og Horns Herreds —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Nykøbing p. S. —	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	
Kallundborg —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	
Holbæk —	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	
Samsø —	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	
Køge —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Slagelse —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Sjællands søndre Fysikat.												
Køge Læged.	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	
Slagelse —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Sorø —	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	
Ringsted —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	
Skelskør —	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	
Næstved —	»	1	»	»	»	2	»	2	»	3	»	
Storehedinge —	»	»	1	1	1	»	»	1	»	»	»	
Præstø —	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	
Vordingborg Læged.	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	
Møens —	»	»	»	»	»	2	»	»	»	1	»	

puerperalis.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	»	3
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	2
»	»	»	1	»	3	»	»	»	»	»	»	»	6	6
»	»	1	»	»	»	6	»	»	»	1	»	15	»	15
»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	4	4
»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	3	6	9
»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	1	1	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	3	3
»	1	»	2	»	»	»	»	1	1	»	»	1	6	7
»	1	»	1	1	»	»	»	»	»	»	1	1	5	6
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	1	1	2
»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	»	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	3
»	1	»	2	»	2	»	»	1	2	»	»	2	8	10
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	2	8	10
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	2	3	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	1	»	1	»	»	»	1	»	»	»	1	»	6	6
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	3	4

16. Febri

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.
Bornholms Fysikat.												
Bornh. sydv. Læged. Ld.	»	1	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»
Rønne	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»
Neksø	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»
Bornh. nordø. Lægd. Ld.	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Lolland-Falsters Fysikat.												
Nykøbing p. F. Læged.	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Stubbekøbing —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Sakskøbing —Ld.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nysted	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Maribo —Ld.	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1
Nakskov —	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fejø, Thunø og Askø—	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Fyens Fysikat.												
Odense Bys Læged.	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	»
Odense Land- —	»	1	»	3	»	1	»	2	»	»	»	»
Middelfart —	2	2	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Assens —	»	»	»	»	1	»	»	»	»	2	1	»
Faaborg —	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»
Svendborg —	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Nyborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kerteminde —	»	1	»	2	»	»	1	»	»	»	»	»
Rudkøbing —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Aalborg-Hjørring Fysikat												
Skagen Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frederikshavn —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

puerperalis (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	2	»	»	»	»	»	1	»	2	»	6	6
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
1	»	1	»	2	»	1	»	2	»	»	»	11	»	11
»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	2	»	11	11
	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	2	4	6
»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	2	4	6
1	»	»	1	»	»	»	2	»	2	»	»	1	7	8
»	»	»	»	»	3	»	1	»	»	»	1	»	7	7
»	»	»	»	»	2	»	»	»	1	»	»	»	3	3
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	3	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	2
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1

16. Febris

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
Aalborg-Hjørring Fysikat. (fortsat).	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld
Hjøring Læged.	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Hallund —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Sæby —	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»
KærH. (N. Sundby) —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Hvetbo —	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Aalborg —	»	»	»	»	3	»	»	»	1	»	»	»
Aalborg A. søndfj. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nibe — Ld.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»
Hobro —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Farsø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aarhus-Randers Fysikat.												
Hobro Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Mariager —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Grenaa —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Æbeltoft —	»	2	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»
Aarhus Bys —	2	»	1	»	3	»	1	»	2	»	1	»
Aarhus Land- —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Randers Bys —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ørsted —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Hads Herred (Odder) —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Hornslet —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»
Frijsenborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Viborg-Thisted Fysikat.												
Viborg Læged.	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Thisted —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»

puerperalis (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	3	2	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	4	4
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2
»	»	»	1	»	»	»	2	»	»	»	»	»	5	5
1	»	1	»	1	»	1	»	2	»	2	»	12	»	12
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	1	»	1	»	»	»	1	»	»	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1
·	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	5	6
4	»	2	»	2	»	2	»	4	»	»	»	24	»	24
	»	»	»	»	»	»	1	»	3	»	»	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	2
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
	»	»	2	»	»	1	»	»	»	»	1	1	4	5
»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	3

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Viborg-Thisted Fysikat (fortsat).												
Skive Læged.	»	2	»	1	»	1	1	»	»	»	»	»
Nykøbing M. —	1	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»
Vestervig —	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Thyholm —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»
Han Hd. (Vester H.) —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjørup —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Randers —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Silkeborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg Fysikat.												
Skanderborg Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Silkeborg —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Brædstrup —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Horsens —	»	»	1	»	2	1	»	»	1	1	»	»
Vejle —	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	1	»
Fredericia —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kolding —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hornsyld —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Ringkøbing Fysikat.												
Lemvig Læged.	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Holstebro —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Ringkøbing —	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»
Ulfkær —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Videbæk —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Tarm —	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»
Herning —	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»

puerperalis (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	5	6
»	1	»	»	1	1	»	»	»	1	»	1	2	6	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2
»	»	»	1	»	»	»	1	»	1	»	»	»	3	3
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	6	2	8
	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	5	1	6
»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	2	»	2
»	1	»	»	»	»	»	1	1	2	2	1	3	5	8
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	»	4	4
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	4	4
»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	1	»	5	5
»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	»	»	»	6	6

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.
Ribe Fysikat.												
Varde Læged.	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2
Ribe —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Esbjerg —	»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	»	1
Grindsted —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Kolding —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»

I Korsør L. D. havde 2 Jordemødre hver 3 Tilfælde i deres Praksis; 2 af de angrebne døde. Fra Lolland-Falsters Fysikat berettes, at de 6 Tilfælde fra Stubbekøbing L. D. Landkreds var lette. 2 Jordemødre havde hver 2 Tilfælde. I samme Fysikat indtraf 2 Tilfælde i samme Hus og samme Værelse med $1/2$ Aars Mellemrum.

I Assens L. D. indtraf 3 Tilfælde i en Jordemoders Praksis. Samme Antal Tilfælde indtraf i Svendborg L. D.

Fra Hvetbo L. D. (Aalborg-Hjøring Fysikat) berettes, at i 2 Tilfælde kunde Smitten føres tilbage til en Barselpatient, der led af Rosen; de 2 paafølgende Kvinder, som Jordemoderen betjente, fik begge Barselfeber og døde ligesom Patienten med Rosen.

I Aarhus By anmeldtes 24 Tilfælde, hvoraf 5 var dødelige; Tilfældene var spredte; kun hos én Jordemoder forekom 2 Tilfælde.

Distriktslægen i Farsø (Viborg-Thisted Fysikat) bemærker, at der trods de Fødendes store Mangel paa Renlighed ikke forefaldt noget Tilfælde af Barselfeber i Distriktet.

puerperalis (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	5	6
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	1	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»	5	5

17. Erysipelas.

Af Rosen anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
4188	4166	4110	4385	3851	3764	3722	3787	3692	3956

og i 1906 3913 Tilfælde.

I 1896—1900 anmeldtes i Gennemsnit aarligt 4140 Tilfælde.
I 1901—1906 — i — — 3800 —

Denne Sammenstilling maa under Henblik paa Befolkningstilvæksten tydes som et Udtryk for en Nedgang i Sygdomshyppigheden.

I Aarene 1905 og 1906 har Sygetallene for hele Landet været noget større end i de foregaaende 5 Aar. Sammenligner man Fysikatstallene for 1905 og 1806, faaes som de væsenligste Forskelligheder: København: 739 (1905) — 621 (1906), Sjællands nordre Fysikat: 662—575, Sjællands søndre Fysikat 374—450.

I Bybefolkningen, hvor der i 1890—99 indtraf 52 Dødsfald i aarligt Gennemsnit, døde i 1905 71 og i 1906 44, hvis Fordeling paa de enkelte Fysikater er følgende: København 24 (1905 38), Sjællands nordre Fysikat 2 (8), Sjælllands søndre Fysikat 4 (2), Bornholms Fysikat — (1), Lolland-Falsters Fysikat 1 (2), Fyens Fysikat — (5), Aalborg-Hjøring Fysikat 1 (4), Aarhus-

Randers Fysikat 5 (2), Viborg-Thisted Fysikat 1 (4), Vejle-Skanderborg Fysikat 4 (2), Ringkøbing Fysikat — (0), Ribe Fysikat 2 (3).

Angaaende en i Slagelse L. D. optrædende ejendommelig Epidemi (Angina-Erysipelas-Febr. rheumatica) henvises til en Beskrivelse under »Andre epidemiske Sygdomme«.

Nykøbing F. L. D. har usædvanlig mange Tilfælde: 67 mod 30 i 1905.

17. Er

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld	Kbst	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	59	»	49	»	52	»	50	»	69	»	50	»
Sjællands nord. Fysik.	8	35	10	38	11	37	11	30	12	47	12	2
Sjællands sønd. —	7	28	5	29	13	18	6	26	12	29	9	2
Bornholms —	3	2	2	3	3	3	2	2	2	2	1	1
Lolland-Falsters —	3	5	4	5	6	11	3	16	6	6	4	[illegible]
Fyens —	21	37	16	24	21	38	22	33	23	27	14	3
Aalborg-Hjøring —	8	17	7	16	9	19	8	21	11	17	8	11
Aarhus-Randers —	6	17	17	15	15	21	19	17	13	31	9	[illegible]
Viborg-Thisted —	2	13	3	14	2	18	5	11	4	10	6	2
Vejle-Skanderborg —	14	22	8	27	5	23	13	18	6	22	7	1
Ringkøbing —	3	12	»	9	2	13	»	10	3	7	»	[illegible]
Ribe —	6	5	5	6	3	11	2	9	»	4	2	[illegible]
Kongr. m. Undt. af Kbh.	81	193	77	186	90	212	91	193	92	202	72	17
Hele Kongeriget.....	333		312		354		334		363		294	

18. Febris rheumatica.

Af Gigtfeber anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
4191	4717	4662	4895	5066	4784	4975	5113	4618	4740

og i 1906 4137 Tilfælde.

Aarenes Sygetal svinger ikke stærkt. Sammenligningen mellem Aarstallene for Fysikaterne i 1905 og 1906 viser en ret betydelig Nedgang for København (1004 i 1905, 829 i 1906) og for Bornholm (71—40),

ipelas.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
39	»	48	»	39	»	58	»	49	»	59	»	621	»	621
5	33	15	27	11	31	16	44	15	50	9	39	135	440	575
10	19	10	27	12	17	14	32	37	26	18	26	153	297	450
3	1	»	»	»	»	2	1	2	»	1	2	21	17	38
2	14	3	8	5	7	6	21	7	13	3	9	52	124	176
13	24	20	18	19	14	20	20	25	33	17	16	231	318	549
4	13	8	11	12	7	14	15	12	12	10	15	111	174	285
11	29	14	22	18	17	18	20	16	30	19	20	175	261	436
4	6	1	12	4	8	12	16	10	15	7	18	60	161	221
9	15	7	12	8	19	6	12	16	16	18	10	112	209	321
2	8	2	13	»	9	2	8	2	5	1	8	17	110	127
1	5	5	3	7	5	5	1	7	9	4	4	47	67	114
64	167	85	153	96	134	115	190	149	209	102	167	1114	2178	3292
270		286		269		363		407		328		1735		3913

idet hele taget en Nedgang for alle Fysikater undtagen Ringkøbings (154—192).

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1906	13	14	14	12	13	11	8	10	8	10	12	11
1905	14	13	15	15	11	12	8	10	10	12	17	14

I Bybefolkningen døde 35 mod 33 i 1904, 40 i 1903 og 42 i 1890—99 i aarligt Gennemsnit. København

18. Febr

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L
København	95	»	71	»	76	»	75	»	81	»	67	
Sjællands nord. Fysik.	22	41	24	49	23	48	15	51	29	36	21	[illegible]
Sjællands sønd. —	11	41	6	16	10	26	10	29	9	29	10	[illegible]
Bornholms —	2	3	»	5	4	2	2	2	2	»	1	[illegible]
Lolland-Falsters —	5	15	5	10	3	14	6	4	8	8	3	[illegible]
Fyens —	19	24	15	27	24	37	16	35	26	31	11	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	17	21	15	22	8	18	7	21	9	24	13	[illegible]
Aarhus-Randers —	23	20	22	23	13	15	5	11	23	14	10	[illegible]
Viborg-Thisted —	»	14	7	15	6	23	5	10	8	18	5	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	9	16	12	9	15	20	8	15	12	15	9	[illegible]
Ringkøbing —	1	8	1	16	1	27	»	22	5	12	1	[illegible]
Ribe —	4	7	8	9	3	10	2	5	6	10	1	[illegible]
Kongr. m. Undt. af Kbh.	113	210	115	201	110	240	76	205	137	197	85	[illegible]
Hele Kongeriget.....	418		387		426		356		415		336	

har 16 Dødsfald (20 i 1905), Frederiksberg 6 (1), Øernes Byer 7 (8), Jyllands Byer 6 (5).

Fra Ringsted Sygehus berettes, at en Gigtfeber uden Komplikation fra Hjertets Side hører til de sjældne Undtagelser. I Ringkøbing L. D. anmeldtes 46 Tilfælde mod 24 i 1905.

Angaaende en i Slagelse L. D. optrædende ejendommelig Epidemi (Angina-Erysipelas-Febr. rheumatica) henvises til Beskrivelsen under »Andre epidemiske Sygdomme«.

rheumatica.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
34	»	62	»	64	»	73	»	63	»	68	»	829	»	829
15	32	20	53	11	29	19	36	24	34	17	24	240	460	700
7	15	3	13	1	16	13	24	38	26	29	30	147	298	445
1	6	»	»	»	1	»	»	1	3	3	1	16	24	40
2	8	2	11	2	3	9	10	3	6	6	10	54	108	162
15	13	13	18	22	10	19	10	27	17	16	22	223	268	491
3	7	6	10	6	13	7	7	10	7	15	16	116	188	304
13	19	9	19	6	16	10	9	16	16	15	13	165	187	352
3	15	4	11	»	13	5	13	8	16	6	13	57	173	230
5	11	7	14	1	8	9	9	9	14	9	15	105	165	270
2	14	1	10	2	15	»	9	3	11	4	10	21	171	192
2	5	2	9	3	5	1	7	2	7	1	5	35	87	122
68	145	67	168	54	129	92	134	141	157	121	159	1179	2129	3308
247		297		247		299		361		348				4137

19. Pneumonia crouposa.

Af krupøs Lungebetændelse anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
8617	8217	8434	8962	8995	8217	8935	8049	7328	7080

og i 1906 7349 Tilfælde:

19. Pneumoni

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	84	»	78	»	112	»	124	»	107	»	101	»
Sjællands nord. Fysikat	28	79	23	65	28	101	34	98	35	91	32	51
Sjællands sønd. —	11	43	13	43	12	63	18	78	18	75	8	48
Bornholms —	2	7	10	7	4	5	1	5	6	1	1	4
Lolland-Falsters —	6	22	6	21	5	29	5	24	7	16	12	19
Fyens —	25	73	13	53	21	58	28	95	15	98	14	69
Aalborg-Hjøring —	9	55	16	45	25	66	27	83	35	69	19	51
Aarhus-Randers —	15	48	19	28	14	47	42	75	35	61	22	59
Viborg-Thisted —	9	71	8	47	9	77	3	67	5	71	7	48
Vejle-Skanderborg —	23	54	14	31	27	54	36	60	21	59	20	37
Ringkøbing —	2	39	1	28	3	31	4	31	3	36	5	19
Ribe —	5	35	15	25	4	27	13	29	6	25	1	18
Kongr. m. Undt. af Kbh.	135	526	138	393	152	558	211	645	186	602	141	423
Hele Kongeriget.....	745		609		822		980		895		665	

De enkelte Fysikaters Sygelighedskvotienter i pro mille af Befolkningen var i 1906 og 1905.

	København	Sjæll. nordre Fys.	Sjæll. søndre Fys.	Bornholms Fys.	Loll. Falsters Fys.	Fyens Fys.
By...	2,3 (2,8)	2,2 (2,5)	2,7 (3,3)	1,7 (5,8)	2,6 (2,6)	2,1 (2,6)
Land	—	2,6 (3,4)	2,2 (3,1)	1,6 (5,0)	2,6 (2,6)	3,1 (3,3)

rouposa.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
68	»	62	»	56	»	74	»	68	»	75	»	1009	»	1009
23	54	9	22	17	22	13	34	23	28	28	43	293	688	981
13	25	4	27	3	23	8	24	9	35	7	34	124	518	642
3	»	»	2	»	2	2	»	1	1	»	2	30	36	66
4	27	2	9	8	12	1	16	9	15	2	7	67	217	284
13	33	13	25	12	29	15	33	8	30	10	37	187	633	820
19	45	9	31	10	27	15	29	12	37	10	32	206	570	776
19	37	15	23	7	26	24	36	23	41	19	32	254	513	767
2	45	3	28	3	19	6	39	3	51	11	51	69	614	683
11	38	15	23	8	17	17	28	12	32	11	32	215	465	680
5	31	3	23	2	9	5	21	2	18	1	26	36	312	348
3	9	1	12	4	7	2	16	6	12	8	10	68	225	293
15	344	74	225	74	193	108	276	108	300	107	306	1549	4791	6340
327		361		323		458		476		488				7349

	Aalborg-Hjøring Fys.	Aarhus Randers Fys.	Viborg-Thisted Fys.	Vejle-Skdbg. Fys.	Ring-købing Fys.	Ribe Fys.
By...	3,4 (3,2)	3,0 (3,3)	2,5 (2,5)	2,8 (3,9)	3,0 (2,9)	2,8 (2,7)
Land	2,8 (3,1)	3,6 (3,5)	3,8 (3,2)	3,2 (3,5)	3.0 (3.1)	2,9 (2,7)

Angaaende Forholdet mellem Sygeligheden i By og paa Land, et Forhold, som synes ejendommeligt for denne Sygdom, henvises til Bemærkninger i tidligere Medicinalberetninger.

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1906	24	22	27	33	29	22	17	12	11	15	16	16
1905	27	31	30	28	29	25	13	12	11	16	22	19

Det ses, at den Stigning i Sygelighed om Foraaret, som oftest iagttages ved denne Sygdoms Optræden, er særlig udtalt i 1906.

I Bybefolkningen døde af krupøs Lungebetændelse 446 mod 430 i 1905, 382 i 1904 og 514 i aarligt Gennemsnit i 1890—99.

I nedenstaaende Oversigt gives for hver af Aldersklasserne Intensiteten (Dødsfald af anmeldte) i Tiaaret 1896—1905, det absolute Antal Dødsfald i 1906 og det Antal Dødsfald, der vilde være indtruffet, hvis Intensiteten i 1906 havde været som den i Tiaaret gældende.

	For hvert 1000 anmeldt døde		I 1906 døde		I 1906 kunde ventes efter Erfaringerne for Tiaaret	
	Kbh.	Provinsb.	Kbh.	Provinsb.	Kbh.	Provinsb.
0–1 Aar	389	489	12	23	*17*	*19*
1–5 Aar	60	86	8	25	*8*	*23*
5–15 Aar	15	19	7	4	*3*	*8*
Md. 15–65 Aar	170	149	73	74	*63*	*60*
Kv. 15–65 Aar	166	151	27	44	*28*	*45*
Md. 65 Aar o. d.	644	801	17	41	*17*	*51*
Kv. 65 Aar o. d.	681	708	33	58	*27*	*52*
I alle Aldere	166	170	177	269	*163*	*258*

Herefter synes Sygdommens Karakter i Retning af et dødeligt Udfald ikke i 1906 at have afveget fra det sædvanlige.

I København frembyder Sygdommen hverken med Hensyn til Sygelighed (Ekstensitet) og Dødelighed (Intensitet) noget særligt afvigende i 1906. Der døde 177 ɔ: 175 °/₀₀ af anmeldte. Af 1009 anmeldte behandledes 380 paa Hospitel, deraf 40 paa Garnisonshospitalet.

I Sjællands nordre Fysikat gik Sygetallet ned fra 1152 til 982. I Byerne døde 74: Frederiksberg 61, Roskilde 3, Frederikssund 1, Helsingør 5, Holbæk 3, Hillerød 1. En Husepidemi (3 Tilfælde) iagttoges paa et Sygehjem i Slagelse L. D.

Sjællands søndre Fysikat har omtrent samme Sygetal som i 1905 (642—637). I Byerne døde 19: Storehedinge 1, Næstved 2, Skelskør 1, Korsør 3, Ringsted 3, Slagelse 9. Fra Ringsted L. D. berettes, at Sygdommen i de senere Aar synes at optræde med sværere og mere typiske Tilfælde. I 3 Familier i Vordingborg L. D. optraadte 2 Tilfælde med korte Mellemrum i hver Familie.

I Bornholms Fysikat, hvor Sygdommen i 1905 havde en usædvanlig Udbredelse, gik Sygetallet i 1906

ned til 66 (219 i 1905). I Byerne døde 8 (i 1905 14): Rønne 5, Aakirkeby 2, Allinge-Sandvig 1.

Lolland-Falsters Fysikat har omtrent samme Sygetal som i 1905 (284—280). I Fysikatsberetningen bemærkes, at efter en almindelig Erfaring hos Lægerne synes Sygdommen i de senere Aar at have tabt sin typiske Karakter ɔ: hyppigere Lysis end tidligere. I Byerne døde 11: Nykøbing 5, Stubbekøbing 2, Sakskøbing 3, Nakskov 1.

Fyens Fysikat har 820 Tilfælde mod 899 i 1905. I Byerne døde 33: Odense 16, Bogense 1, Middelfart 6, Svendborg 2, Nyborg 3, Rudkøbing 4, Marstal 1.

I Aalborg-Hjøring Fysikat anmeldtes 776 Tilfælde (1905 814). I Byerne døde 16: Aalborg 10, Hjøring 2, Sæby 2, Løgstør 1, Nørre-Sundby 1. I Hjøring L. D. optraadte Sygdommen hyppigere end i 1905: By 47 (22 i 1905) — Land 132 (112); ogsaa i Hallund L. D. iagttoges en hyppigere Optræden. En Læge i Skelund (Aalborg Amts søndenfjordske L. D.) iagttog en ret udbredt Epidemi, under hvilken ikke faa Tilfælde endte med Empyem.

I Aarhus-Randers Fysikat anmeldtes omtrent samme Antal Tilfælde som i 1905 (767—771). I Byerne døde 34: Aarhus 22, Randers 9, Hobro 1, Grenaa 2.

I Viborg-Thisted Fysikat anmeldtes 683 Tilfælde mod 579 i 1905. Stigningen synes særlig betydelig i Vestervig L. D. (104—61) og i Frijsenborg L. D. I Sjørup L. D. iagttoges 2 Gange, at 2 Personer, som delte Seng, angrebes samtidig. I Byerne døde 19: Viborg 12, Thisted 5, Nykøbing 2.

Vejle-Skanderborg Fysikat har 680 Tilfælde mod 798 i 1905. I Byerne døde 37: Horsens 15, Vejle 8, Fredericia 6, Kolding 8.

Ringkøbing Fysikat har 348 Tilfælde mod 384 1905. I Byerne døde 5: Holstebro 1, Lemvig 2, Ringkøbing 2.

Ribe Fysikat har 293 Tilfælde mod 261 i 1905. I Byerne døde 13: Ribe 2, Varde 1, Esbjerg 10.

20. Tracheo-Bronchitis.

Af akut Brystkatarr anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
52298	54683	57032	57936	56655	56793	60566	55220	51862	58510

og i 1906 52162 Tilfælde.

Der er anmeldt et forholdsvis ringe Antal Tilfælde i 1906. Nedgangen i Sygetallene fra 1905 til 1906 gør sig stærkt gældende i de fleste Fysikater. Undtagelser dannes af Lolland-Falsters Fysikat (2443 i 1905, 2688 i 1906) og Viborg-Thisted Fysikat (2952—3306) samt Bornholms og Ringkøbing Fysikater, der staar med omtrent samme Sygetal i begge Aar.

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1906	221	209	197	173	144	111	77	64	74	112	138	199
1905	261	258	254	195	165	108	70	64	90	142	167	157

I Holbæk L. D. anmeldtes paafaldende mange Tilfælde 1791 (det højeste Tal i det foregaaende Tiaar er 1468). I Hjøring L. D. optraadte denne Sygdom hyppigere end i 1905. I Ebeltoft L. D. anmeldtes 43 Tilfælde i Byen; de optraadte næsten alle i December hos Børn. I Lemvig L. D. iagttoges om Efteraaret en Ophobning af Tilfælde af Bronchitis og Bronchopneumoni hos Børn.

Under denne Diagnose findes paa Mortalitetstabellerne for 1906 81 Dødsfald (1905 137, 1904 112, 1890—99 i aarligt Gennemsnit 123), hvis Fordeling paa Fysikaterne er følgende: København 33, Sjællands nordre Fysikat 12, Sjællands søndre Fysikat 3, Lolland-Falsters Fysikat 2, Fyens Fysikat 8, Aalborg-Hjøring Fysikat 7, Aarhus-Randers Fysikat 4, Viborg-Thisted Fysikat 7, Vejle-Skanderborg Fysikat 3, Ringkøbing Fysikat 2.

20. Tracheo

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.
København	1055	»	892	»	1153	»	841	»	463	»	442	»
Sjællands nord. Fysikat	606	819	430	683	466	735	381	597	347	567	222	353
Sjællands sønd. —	409	752	362	600	328	540	286	557	234	489	134	342
Bornholms —	32	53	26	15	3	14	29	10	21	21	16	13
Lolland-Falsters —	136	259	116	222	114	217	67	146	53	106	51	114
Fyens —	263	433	251	322	258	324	299	324	276	338	143	260
Aalborg-Hjøring —	133	184	100	147	91	149	108	124	146	128	73	91
Aarhus-Randers —	191	174	196	160	164	199	127	181	137	148	83	138
Viborg-Thisted —	134	278	168	236	84	251	53	221	59	174	73	181
Vejle-Skanderborg —	220	246	232	195	224	253	140	227	172	236	123	150
Ringkøbing —	74	206	54	158	73	153	71	207	48	156	35	125
Ribe —	121	82	190	98	149	150	60	135	50	104	73	86
Konger. m. Undt. af Kbh.	2319	3486	2125	2836	1954	2985	1621	2729	1543	2467	1026	1853
Hele Kongeriget......	6860		5853		6092		5191		4473		3321	

21. Bronchopneumonia & Broncbit. cap.

Af katarrhalsk Lungebetændelse anmeldtes i hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
9843	10819	12785	13642	13878	13946	15824	13416	13835	16001

og i 1906 14076 Tilfælde.

Sygetallet for 1906 er meget lavere end det foregaaende Aars Tal.

Ved Tilbageblikket over Tallene i det foregaaende Tiaar maa haves i Erindring, at Anvendelsen af denne

ronchitis.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
24	»	261	»	347	»	651	»	722	»	1224	»	8315	»	8315
120	303	108	246	188	242	267	420	274	455	551	589	3960	6009	9969
90	254	99	205	109	241	228	313	200	371	333	511	2812	5175	7987
4	16	2	11	4	12	9	23	13	24	27	26	186	238	424
46	74	49	52	50	83	77	120	97	165	94	186	944	1744	2688
95	145	97	88	116	122	140	143	175	194	322	346	2435	3039	5474
61	94	58	75	59	67	64	90	111	132	179	165	1183	1446	2629
77	104	48	97	56	93	103	101	127	151	214	257	1523	1803	3326
78	122	37	94	19	72	81	128	140	247	95	281	1021	2285	3306
93	109	68	101	97	53	145	118	166	103	226	173	1906	1964	3870
21	113	25	76	16	80	64	87	58	127	53	162	592	1650	2242
59	63	40	32	45	36	40	60	61	57	59	82	947	985	1932
758	1397	631	1077	759	1101	1218	1603	1422	2026	2153	2778	17509	26338	43847
[illegible]		1969		2207		3472		4170		6155		25824		52162

Diagnose paa Sygelisterne først tog sin Begyndelse i 1885, og at det derfor ikke er udelukket, at Stigningen af Aarstallene staar i Forhold til en stigende Tilbøjelighed hos Lægerne til at anvende denne Sygdomsbetegnelse. Faldet fra 1905 til 1906 maa derimod antages at skyldes Aarsager, der har Betydning for Sygdommens virkelige Optræden. Sammenligningen mellem Fysikatstabellerne for de 2 Aar viser en lille Opgang for København, i Viborg-Thisted-Fysikat og Ribe Fysikat, hvorimod de andre Fysikater viser en Nedgang, der for fleres Vedkommende er meget betydelig.

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1906	47	46	54	49	41	31	26	20	22	30	40	56
1905	67	77	78	54	44	34	23	19	22	33	42	36

21. Bronchopneum.

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	150	»	169	»	363	»	237	»	155	»	94	»
Sjællands nord. Fysikat	66	145	72	130	75	215	60	177	52	146	30	109
Sjællands sønd. —	25	104	14	71	18	83	38	88	26	72	12	51
Bornholms —	17	20	3	10	7	13	5	6	5	7	1	8
Lolland-Falsters —	43	54	22	35	16	56	28	32	13	29	14	12
Fyens —	49	70	41	80	46	62	91	63	59	86	49	60
Aalborg-Hjøring —	40	81	24	52	35	72	34	60	81	56	38	44
Aarhus-Randers —	73	87	58	77	78	103	88	57	75	31	53	67
Viborg-Thisted —	26	112	29	87	11	90	9	94	14	76	25	76
Vejle-Skanderborg —	58	76	48	91	47	104	41	124	32	105	29	44
Ringkøbing —	10	86	19	36	12	58	26	62	23	37	8	67
Ribe	30	39	95	19	72	50	29	28	10	27	14	31
Konger. m. Undt. af Kbh.	437	874	425	688	417	906	449	791	390	722	273	569
Hele Kongeriget	1461		1282		1686		1477		1267		936	

I nedenstaaende Oversigt gives Intensiteten (døde af anmeldte) i Tiaaret 1896—1905, Antallet af Dødsfald i 1906 og Antallet af Dødsfald i 1906 som kunde ventes, hvis Intensiteten i dette Aar havde været som i Tiaaret.

ŧ Bronchit. capill.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
84	»	86	»	94	»	140	»	182	»	314	»	2068	»	2068
32	74	31	60	38	53	43	82	59	89	73	171	631	1451	2082
13	43	7	36	12	40	19	55	28	45	26	95	238	783	1021
5	1	3	5	4	2	4	4	11	7	9	13	74	96	170
7	25	11	19	12	17	13	34	29	29	13	41	221	383	604
13	51	13	26	25	20	31	42	50	50	57	102	504	712	1216
29	46	29	37	28	22	37	37	26	68	50	74	451	649	1100
49	68	24	60	52	62	85	75	74	101	117	114	826	952	1778
23	64	12	39	5	37	26	58	25	128	16	195	221	1056	1277
36	53	38	36	32	52	35	42	50	65	81	84	525	876	1401
11	43	5	33	21	24	10	32	7	47	2	71	154	596	750
8	12	7	18	8	9	20	13	18	20	17	15	328	281	609
[illegible]	480	178	369	237	338	323	474	357	649	461	975	4173	7835	12008
790		633		669		937		1188		1750		14076		

	Af hvert 1000 anmeldte døde		I 1906 døde		I 1906 kunde ventes døde efter Erfaringerne fra 1896—1905	
	Kbh.	Provinsb.	Kbh.	Provinsb.	Kbh.	Provinsb.
0—1 Aar	588	338	213	297	*245*	*325*
1—5 Aar	157	80	73	70	*113*	*120*
5—15 Aar	30	16	4	6	*9*	*9*
Mdk. 15—65 Aar	88	67	14	19	*17*	*24*
Kvk. 15—65 Aar	69	52	15	18	*18*	*21*
Mdk. 65 Aar o. d.	916	833	33	60	*38*	*54*
Kvk. 65 Aar o. d.	791	822	60	78	*70*	*75*
I alle Aldere	267	158	412	548	*510*	*628*

Efter Erfaringerne fra Tiaaret synes Sygdommen at være optraadt mildt, idet der fra hele Bybefolkningen kunde ventes 1138 Dødsfald, medens kun 960 er indtrufne. Hvad angaar den Forskel i Intensitet, som der er mellem Hovedstaden og de andre Byer, bør der erindres om, at Dødsaarsagsstatistiken i København paa den ene Side, de andre Byer paa den anden Side, har hver sin særlige Bearbejder, og at en Uensartethed i Reglerne for Indregistreringen (f. Eks. at et Dødsfald af Bronchopneumoni under Kighoste, det ene Sted henføres under denne Sygdom, det andet Sted under Bronchopneumonio)*) mulig er til Stede.

I Holbæk L. D.' Landkreds, hvor 82 % af alle Ligsyn afholdes af Læger, er i 1906 indtruffen 37 Dødsfald; der anmeldtes i dette Distrikt usædvanlig mange Tilfælde af denne Sygdom (se ovenfor under »Tracheobronchitis«). I Hjøring L. D. optraadte Bronchopneumonien hyppigere end i 1905 (se ovenfor). I Odder L. D. iagttoges i Sommertiden usædvanlig mange

*) jfr. Indledning til »Oversigt over Dødsaarsagerne i Kongeriget Danmarks Byer i Tiaaret 1890—99«.

Tilfælde. I Herning L. D. iagttoges et Tilfælde af Overførelse af Sygdommen fra Hustru til Mand.

Nedenstaaende Oversigt over Forekomsten af akute Sygdomme i Aandedrætsorganerne (Pn. crouposa, Tracheobronchitis og Bronchopneumonia & Br. capill.) omfatter Sygdomstilfælde i hele Landet og Dødsfald i Kongerigets Byer.

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
73719	78251	80540	79528	78956	85325	76685	73020	82491	73587
1438	1603	1819	1762	1595	1608	1560	1558	1665	1487

Begge Rækker Tal for 1906 antyder, at disse Sygdomme ikke har været særlig fremherskende i 1906.

22. Angina tonsillaris.

Af almindelig Halskatarrh (-betændelse) anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
31801	33365	33973	38261	34542	35486	36176	35793	36879	35064

og i 1906 37409 Tilfælde.

Der er anmeldt et meget betydeligt Antal Tilfælde i 1906, men da Sygdomsbetegnelsen utvivlsomt dækker over forskelligartede Sygdomme, hvorimellem Svælgdifteri i larveret Form, er det muligt, at Stigningen i Sygetallene staar i Forbindelse med en voksende Tilbøjelighed til at henføre under Angina simplex Former med Belægninger, som tidligere stempledes som Difteri.

Sammenligningen mellem Fysikatstallene for 1905 og 1906 viser en, dog ikke særlig særlig betydelig Nedgang i København, Sjællands nordre og Viborg-Thisted Fysikater, status qvo i Bornholms og Ringkøbing Fysikater, en mer eller mindre fremtrædende Stigning i de andre Fysikater, særlig i Sjællands søndre og Vejle-Skanderborg Fysikater, hvor Difterien optraadte forholdsvis hyppigt i epidemisk Form.

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1906	121	111	102	84	97	90	88	91	98	111	133	106
1905	130	114	104	86	94	89	76	80	83	92	113	95

Denne Sammenstilling viser, at det er Forhold optrædende væsenligst i Tidsrummet Juli—December, som betinger Tilvæksten i Sygetallet i Sammenligning med 1905.

Lægen i Helsinge (Kronborg L. D.) iagttog i Sommertiden en Del svære, difterilignende Tilfælde. Mange

22. Angina

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	889		716		754		623		669		690	
Sjællands nord. Fysikat	462	384	331	280	316	345	263	287	397	358	312	273
Sjællands søndre —	167	253	143	145	120	171	111	160	172	192	117	132
Bornholms —	29	18	11	6	14	15	9	4	14	7	15	6
Lolland-Falsters —	69	67	56	52	49	54	40	44	48	55	51	45
Fyens —	249	166	200	134	186	157	124	122	143	142	134	117
Aalborg-Hjøring —	77	87	131	71	108	94	84	74	96	71	98	80
Aarhus-Randers —	158	74	150	77	145	74	120	87	163	69	113	99
Viborg-Thisted —	38	98	35	80	51	76	31	51	21	59	37	80
Vejle-Skanderborg —	159	119	134	119	142	114	87	65	108	81	119	60
Ringkøbing —	13	82	31	84	20	61	18	49	14	48	8	40
Ribe —	46	51	55	57	41	45	25	27	28	40	52	30
Konger. m. Undt. af Kbh.	1467	1399	1277	1105	1192	1206	912	970	1204	1122	1056	962
Hele Kongeriget......	3755		3098		3152		2505		2995		2708	

Tilfælde af Angina optraadte i Holbæk L. D. I Tybjerg Sogn (Ringsted L. D.) viste sig en heftig Epidemi samtidig med Forekomsten af epidemisk Skarlagensfeber. I Garnisonen i Næstved optraadte Angina epidemisk; en Læge i denne By saa enkelte Tilfælde, efterfulgte af Albuminueri, der svandt efter faa Dages Sygeleje. Under Difteriepidemien i Guldborg og Soesmarke (Sakskøbing L. D.) havde Angina sammesteds epidemisk Udbredelse. I Bogense L. D. iagttoges en let Epidemi i Særslev Sogn, særlig paa Højskolen.

tonsillaris.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
539		523		722		809		813		700		8457	»	8457
289	380	299	345	308	289	381	318	393	381	329	393	4080	4033	8113
113	160	112	187	124	161	265	264	468	267	261	235	2173	2327	4500
16	6	3	7	24	3	21	2	41	8	18	5	215	87	302
41	55	43	58	59	49	70	63	68	105	75	79	669	726	1395
153	141	158	134	137	120	169	120	232	202	185	163	2070	1718	3788
61	76	71	80	113	55	108	65	85	96	87	86	1119	935	2054
158	95	163	81	166	74	163	94	141	99	76	102	1716	1025	2741
33	69	35	90	30	92	33	96	48	73	22	80	414	944	1358
135	82	119	113	148	118	169	100	192	114	169	73	1681	1158	2839
9	52	36	47	14	43	11	47	11	37	21	31	206	621	827
33	30	55	38	58	44	44	34	55	52	49	46	541	494	1035
1041	1146	1094	1180	1181	1048	1434	1203	1734	1434	1292	1293	14884	14068	28952
2726		2807		2951		3446		3981		3285				37409

En Læge i Aarup (Assens L. D.) omtaler et let Tilfælde, der efter faa Dages Forløb efterfulgtes af stærke Smerter i Lemmerne, navnlig Leddene; der indtraadte høj Feber (40—41 i Aksillen), stærk Sved, Hovedpine med Delirier og Død paa 7de Dag. Et lignende Tilfælde endte efter 3 Uders Forløb med Helbredelse. Lignende Tilfælde, der opfattes som en Art Pyæmi, iagttoges af andre Læger.

I Svendborg L. D. opstod en lille Epidemi af Angina med peritonsillære Abscesser. En Læge i Hesselager i samme Lægedistrikt saa hos 2 Voksne og et

23. Cholerine

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	246		247		263		269		374		473	
Sjællands nord. Fysikat	180	232	131	207	120	225	140	191	176	268	217	323
Sjællands søndre —	75	158	49	125	73	136	61	145	84	178	145	185
Bornholms —	18	6	11	6	5	11	4	6	14	10	12	6
Lolland-Falsters —	69	83	48	65	54	100	36	53	76	67	48	69
Fyens —	81	112	70	85	69	85	83	88	113	116	122	134
Aalborg-Hjørings —	50	82	47	22	27	48	28	50	66	83	119	152
Aarhus-Randers —	57	93	49	68	52	86	50	92	74	120	138	137
Viborg-Thisteds —	34	64	25	60	24	56	25	51	47	75	53	137
Vejle-Skanderborg —	64	61	42	46	38	58	52	44	44	107	69	95
Ringkøbing —	22	65	18	32	21	43	13	46	20	51	29	67
Ribe —	36	45	30	44	25	24	33	23	18	34	73	51
Kongr. m. Undt. af Kbh.	686	1001	520	760	508	872	525	789	732	1109	1025	1356
Hele Kongeriget	1933		1527		1643		1583		2215		2854	

Barn paa 2 Aar i samme Familie alvorlige Tilfælde; bos Barnet kom der Membraner og efterfølgende Gangræn og Døden indtraadte i Tilslutning til en Embolia cerebri med højresidig Lamhed og Ophævelse af Talefunktionen; Difteribaciller kunde ikke paavises. En Læge i Svendstrup (Nibe-Løgstør L. D.) saa en lille Anginaepidemi. I Hobro By skal Sygdommen være en sjælden hyppig Gæst, saaledes at alle Fremmede i kort Tid angribes. Angaaende en ejendommelig Epidemi (Angina-Erysipelas-F. rheumatica) i Slagelse L. D. henvises til Beskrivelsen under »Andre epidemiske Sygdomme«.

& Catarrh. intest. acut.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
873		2421		1113		463		377		271		7390	»	7390
[illegible]	541	788	1101	362	480	243	272	178	250	160	233	2964	4323	7287
243	259	337	512	157	326	112	198	109	139	70	149	1515	2510	4025
15	24	23	24	16	8	9	4	5	5	5	3	137	113	250
64	100	149	166	88	138	46	82	82	65	37	70	797	1058	1855
[illegible]74	113	348	249	227	191	102	114	78	95	88	79	1555	1461	3016
212	176	300	280	178	141	92	74	72	69	47	66	1238	1243	2481
[illegible]99	171	452	248	229	118	104	70	67	87	42	74	1513	1364	2877
63	171	132	287	69	194	38	91	26	71	11	52	547	1309	1856
123	107	269	239	140	136	87	68	61	63	65	37	1054	1061	2115
28	95	54	207	28	143	13	58	30	64	23	59	299	930	1229
77	30	155	122	102	70	46	45	34	33	28	49	657	570	1227
[illegible]	1787	3007	3435	1596	1945	892	1076	742	941	576	871	12276	15942	28218
4127		8863		4654		2431		2060		1718		35608		

23. Cholerine & Catarrh. intest. acut.

Af Kolerine og akut Tarmkatarrh (Diarrhoe) anmeldtes fra hele Kongeriget og indtraf af Dødsfald i Bybefolkningen:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
35154	34396	29337	49224	35195	40878	23662	34145	31500	36397
994	994	755	1582	886	1339	566	899	1029	1117

og i 1906 35608 Tilfælde med 1153 Dødsfald.

Under disse Diagnoser, der sikkert benyttes ved Symptomer af ret forskellig æthologisk Natur, er opført et ret betydeligt Antal Tilfælde og Dødsfald.

I nedenstaaende Oversigt gives for hvert Fysikat Sygeligheden i pro mille af Befolkningen samt Antallet af Døde i Byerne i 1906 (1905):

	København	Sjæll. nordreF.	Sjæll. søndreF.	Bornholms F.	Loll.-Falst. F.	Fyens F.
By.........	17,1 (16,0)	22,4 (23,2)	32,6 (23,7)	7,6 (11,0)	30,0 (23,6)	17,9 (20,4)
Land	—	12,7 (18,1)	15,7 (15,8)	4,9 (5,0)	12,8 (12,6)	7,2 (7,9)
Dødsfald i Byerne...	632 (594)	108 (97)	44 (41)	11 (14)	22 (17)	62 (79)

	Aalborg-Hjør. F.	Aarhus-Rand. F.	Viborg-Th. F.	Vejle-Skdbg. F.	Ringkøbing F.	Ribe F.
By.........	20,6 (24)	17,7 (14,5)	19,7 (19)	13,9 (17,2)	24,5 (25,2)	26,7 (36,5)
Land	6,2 (6)	9,8 (10,4)	8,2 (8)	7,2 (7,7)	8,6 (9,1)	7,2 (8,7)
Dødsfald i Byerne...	76 (87)	78 (70)	28 (28)	72 (70)	5 (10)	15 (10)

Denne Oversigt antyder for Byernes Vedkommende en ret betydelig forøget Sygelighed i Sjællands søndre Fysikat og Lolland-Falsters Fysikat, en betydelig Nedgang i Ribe Fysikat, for Landets Vedkommende ret betydelig Nedgang i Sjællands nordre Fysikat.

Paa én Dag i hver Maaned faldt følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1906	62	55	53	53	71	95	133	286	155	78	69	55
1905	52	52	55	45	60	96	194	301	137	67	72	59

I nedenstaaende Oversigt gives Intensiteten (døde af anmeldte) i Tiaaret 1896—1905, det absolute Antal døde i 1906 og det Antal døde, der kunde ventes i 1906 efter den i Tiaaret gældende Intensitet.

	Døde af 1000 anmeldte		Døde i 1906		Dødsfald, der efter Erfaringerne i Tiaaret kunde ventes	
	Kbh.	Provinsb.	Kbh.	Provinsb.	Kbh.	Provinsb.
0—1 Aar	258	154	574	475	*596*	*497*
1—5 Aar	22	11	41	14	*36*	*32*
5—15 Aar	2	3	3	1	*1*	*3*
Mdk. 15—65 Aar	2	2	3	6	*2*	*4*
Kvk. 15—65 Aar	1,8	2	4	3	*2*	*5*
Mdk. 65 Aar o. d.	25	37	1	11	*3*	*9*
Kvk. 65 Aar o. d.	28	32	6	11	*6*	*13*
I alle Aldere	75	44	632	521	*646*	*563*

Denne Oversigt viser ikke noget særligt afvigende for Sygdommens Intensitet i 1906.

Fra Ebeltoft berettes om en i Byen optrædende Epidemi i Juli—August, som omfattede mange svære Tilfælde.

I V. Han Herred optraadte Kolerinen i Juli—September med større Hyppighed end sædvanligt, hvorimod Aalestrup Stationsby (Farsø L. D.), som i de senere Aar har været stærkt hjemsøgt af denne Sygdom, ikke var særlig stærkt angreben i 1906.

24. Gonorrhoea.

Af Gonorrhoea anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
5465	5625	5870	5673	6027	6634	6691	6745	6495	6490

og i 1906 6721 Tilfælde, et større Antal end i de nærmest foregaaende 2 Aar.

24. Gonor

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	384		353		380		333		387		358	
Sjællands nord. Fysikat	17	7	8	1	7	»	15	3	8	5	9	12
Sjællands søndre —	12	»	5	3	7	2	4	2	5	4	6	3
Bornholms —	2	1	2	»	1	»	3	»	1	»	»	»
Lolland-Falsters —	»	»	3	»	5	»	5	3	»	2	1	»
Fyens —	20	4	13	4	15	2	16	4	11	2	11	4
Aalborg-Hjøring —	16	4	17	3	17	1	17	5	18	8	20	5
Aarhus-Randers —	54	3	38	1	29	8	27	1	48	1	30	3
Viborg-Thisted —	1	4	2	2	4	1	»	2	2	1	2	4
Vejle-Skanderborg —	4	2	4	2	8	»	11	1	3	2	3	»
Ringkøbing —	4	1	1	3	3	1	2	»	»	»	»	3
Ribe —	6	1	»	»	3	»	»	»	1	»	10	»
Kongr. m. Undt. af Kbh.	136	27	93	19	99	15	100	21	97	25	92	34
Hele Kongeriget	547		465		494		454		509		484	

Stigningen i Aarstallet fra 1905 til 1906 skyldes ikke Hovedstaden, men udelukkende Provinsbyerne, idet Landdistrikterne i begge Aar har omtrent samme Antal Tilfælde. I alle Fysikater i Provinserne viser Byerne en større eller mindre Opgang i Sygetallet undtagen i Aarhus-Randers Fysikat, hvor Tallet i 1906 er 482 mod 523 i 1905.

rhoea.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
361		458		451		472		504		407		4848	»	4848
13	4	22	14	19	16	24	10	25	9	10	7	177	88	265
9	4	10	2	13	8	13	3	4	3	3	3	91	32	123
2	»	»	»	2	»	1	»	2	»	»	»	16	1	17
4	2	3	»	4	1	8	4	3	4	6	2	42	18	60
16	3	19	5	19	5	21	8	19	2	16	3	196	46	242
32	3	31	3	33	5	40	2	37	2	20	1	298	42	340
34	5	59	4	45	6	54	8	36	3	28	6	482	49	531
3	5	1	1	1	»	8	»	3	»	9	1	31	21	52
12	»	5	2	13	»	11	5	22	5	10	4	106	23	129
»	2	3	3	»	»	1	2	1	6	»	»	15	21	36
2	2	16	»	18	»	5	1	14	2	1	1	71	7	78
127	30	169	34	162	36	181	43	166	36	103	28	1525	348	1873
518		661		649		696		706		538				6721

25. Ulcus venereum.

Af venerisk Saar anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
710	921	992	902	774	1172	846	631	666	616

og i 1906 947 Tilfælde.

I Modsætning til, hvad der fandt Sted ved Gonorrhéen er det her Hovedstaden, som bringer Tallet til at stige fra 1905, idet der her anmeldtes 795 Tilfælde mod 447 i 1905, medens Provinsbyerne har henholdsvis 126 mod 143, Landdistrikterne i begge Aar 26.

25. Ulcu

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København..........	71		35		58		63		64		57	
Sjællands nord. Fysikat	3	»	2	»	4	»	»	»	»	1	»	1
Sjællands søndre —	»	»	»	»	1	»	1	1	1	1	»	»
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fyens —	»	»	»	»	3	»	1	»	2	1	2	»
Aalborg-Hjøring —	»	1	1	»	1	»	1	»	2	»	»	»
Aarhus-Randers —	8	»	3	»	2	1	4	1	3	»	2	»
Viborg-Thisted —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg —	1	»	1	»	»	»	2	»	»	»	»	»
Ringkøbing —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe —	»	»	»	»	2	1	»	»	»	»	1	»
Kongr. m. Undt. af Kbh.	12	1	7	1	13	3	9	2	8	3	5	1
Hele Kongeriget......	84		43		74		74		75		63	

26. Syphilis acquisita (e coit. imp.).
27. Syphilis (acquis.) insons.
28. Syphilis congenita.

Af Syphilis erhvervet ved Samleje anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
1497	1655	1871	1874	1994	2434	2172	2064	1937	1588

og i 1906 1675 Tilfælde.

venereum.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
64		63		82		78		90		70		795	»	795
1	2	»	1	1	2	1	»	1	»	2	2	15	9	24
»	»	1	»	»	1	2	»	3	2	1	»	10	5	15
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3
2	»	2	»	1	»	2	»	2	»	1	1	18	2	20
2	»	4	»	2	»	1	»	2	»	4	»	20	1	21
»	»	3	»	3	»	9	»	2	»	1	»	40	2	42
»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	2	2	4
»	»	1	»	3	»	1	»	2	»	3	»	14	»	14
»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	3
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	1	5
7	3	14	2	11	4	16	1	12	2	12	3	126	26	152
74		79		97		95		104		85				947

I Sammenligning med 1905 staar Hovedstaden og Provinsbyerne i 1906 med lidt større Tal end i 1905, henholdsvis 1306 og 1233 i Hovedstaden og 296 og 276 i Provinsbyerne, medens Landdistrikterne har samme lave Tal.

Af Syphilis (acquisita) insons anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
75	61	131	144	144	127	101	99	74	89

og i 1906 112 Tilfælde.

Hovedstaden har 64 Tilfælde mod 44 i 1905.

26. Syphili

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København..........	93		101		109		87		82		84	
Sjællands nord. Fysikat	2	3	6	»	»	»	»	1	2	»	2	»
Sjællands søndre —	1	1	1	1	»	»	»	2	1	1	»	»
Bornholms —	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	1	»	3	2	»	1	»	»	1	»	»	3
Fyens —	4	»	»	2	7	»	2	1	8	»	4	»
Aalborg-Hjøring —	3	1	6	»	2	1	5	1	5	»	5	1
Aarhus-Randers —	7	2	8	»	3	1	4	1	7	»	5	3
Viborg-Thisted —	»	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	1
Vejle-Skanderborg —	2	»	3	»	2	2	3	»	1	»	1	»
Ringkøbing —	»	1	»	3	»	»	»	2	»	»	1	»
Ribe —	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
Kongr. m. Undt. af Kbh.	20	8	28	8	16	5	14	9	20	1	19	9
Hele Kongeriget.....	121		137		130		110		103		112	

Af medfødt Syphilis anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
106	89	113	150	176	159	131	127	139	125

og i 1906 84 Tilfælde, et lavt Tal i Sammenligning med Tallene i 1898—1905. Nedgangen skyldes væsenligst Hovedstaden (52 mod 93 i 1905).

Af Syfilis (medfødt og erhvervet) døde i Bybefolkningen efter Mortalitetstabellerne, der som bekendt paa dette Omraade giver en meget stærkt formindsket Maalestok for Sygdommens virkelige Udbredelse, 65 Personer,

cquisita (e coit. imp.)

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
73		93		133		130		184		137		1306		1306
5	3	4	»	»	»	6	3	3	1	1	2	31	13	44
1	»	1	»	»	»	2	3	1	1	2	»	10	9	19
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	1	2
1	»	»	1	1	»	2	1	3	»	1	»	13	8	21
4	1	3	»	2	»	6	»	8	»	3	1	46	5	51
»	»	2	»	6	1	8	2	9	»	4	1	55	8	63
6	1	5	»	9	»	12	»	14	»	10	5	90	13	103
»	»	»	»	»	»	5	»	2	1	5	1	13	4	17
5	»	2	»	»	»	»	»	3	1	4	1	26	4	30
»	»	1	»	»	»	1	»	»	1	»	»	3	7	10
1	»	»	»	»	»	2	»	»	»	3	»	8	1	9
23	5	18	1	18	2	44	9	43	5	33	11	296	73	369
01		112		153		183		232		181				1675

hvoraf 45 led af medfødt Syfilis (36 i København). I 1905 var Antallet af Dødsfald 51, i 1904 69, i Tiaaret 1890—99 i Gennemsnit 49.

Fra Svendborg L. D. berettes følgende om Syfilis insons: En Kone paa Landet smittedes ved at drikke af en Kop, som en Pige med Papler i Munden lige havde benyttet. En Dreng, der færdedes meget ombord paa Skibe i Havnen, blev inficeret i Svælget (Tonsillerne).

I Aarhus behandledes over Halvdeles af de anmeldte Syfilistilfælde paa Hospital.

27. Syphil

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L
København	11		2		1		12		2		2	
Sjællands nord. Fysikat	1	»	»	»	»	»	»	2	»	»	1	
Sjællands sønd. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Fyens —	2	2	»	»	1	»	1	»	»	»	»	
Aalborg-Hjøring —	2	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	
Aarhus-Randers —	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	
Viborg-Thisted —	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Vejle-Skanderborg —	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	
Ringkøbing —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	
Ribe —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Kngr. m. Undt. af Kbh.	8	2	1	1	2	»	2	5	»	»	2	
Hele Kongeriget	21		4		3		19		2		4	

I Beretningerne fra Viborg-Thisted Fysikat bemærkes, at de veneriske Sygdomme som Regel hentes under Besøg i Hovedstaden eller de større Provinsbyer og da let, inden Lægehjælp søges, overføres til andre; saaledes oplyser Distriktslægen i Skive, at af de i Byen anmeldte 7 Tilfælde af Gonorrhé, stammede de 6 fra én Familie, hvor en Mand smittede sin Hustru og flere mindre Børn; ligeledes oplyser Distriktslægen i Nykøbing M. at de 4 Tilfælde af Gonorrhé, som anmeldtes i Byen, stammede fra en Pige, som smittede sin Kæreste,

(acqisita) insons.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
2		3		3		9		11		6		64		64
»	1	»	1	»	»	2	1	1	»	»	»	5	5	10
»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	2	»	4	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	3	»	8	3	11
1	1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	4	4	8
1	1	»	»	1	»	»	»	»	1	2	»	6	2	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	3	»	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
2	3	1	2	1	1	2	2	3	1	5	2	29	19	48
7		6		5		13		15		13			112	

der atter paaførte Pigens Moder og 10aarige Søster Sygdommen; Pigens Fader smittedes derefter af Hustruen.

Distriktslægen i Horsens omtaler det usædvanlig store Tal af veneriske Tilfælde i Byen — 37 mod 18 i 1905.

28. Syphilis

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	7		5		6		4		3		4	
Sjællands nord. Fysikat	»	1	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»
Sjællands søndre —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fyens —	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aalborg-Hjøring —	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Aarhus-Randers —	1	»	»	1	1	2	»	»	1	»	»	»
Viborg-Thisted —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg —	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»
Ringkøbing —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe —	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»
Kngr. m. Undt. af Kbh.	2	2	1	1	3	2	3	1	1	»	2	»
Hele Kongeriget	11		7		11		8		4		6	

29. Scabies.

Af Fnat anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
5797	5695	6816	5643	5595	5357	5934	6349	6109	5663

og i 1906 5632 Tilfælde.

Det ses at Sygetallene i 8 af de 11 Aar holder sig ret konstant paa omtrent samme Punkt og at Aarene 1898, 1903 og 1904 frembyder paafaldende store Tal, saaledes at Antagelsen af ætiologiske Momenter af forbi-

congenita.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
3		4		1		6		2		7		52		52
2	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3	6
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	2	1	3
»	1	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	3	1	4
»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	4	4	8
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	»	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	4	1	5
2	3	1	1	»	1	2	»	3	1	»	»	20	12	32
8		6		2		8		6		7				84

gaaende temperær Betydning ikke kan afvises som umulig. Sammenligningen mellem Fysikatstabellerne for 1905 og 1906 viser følgende større Uligheder: Nedgang i Sjællands nordre Fysikat (464—351), Fyens Fysikat (646—483) og Aarhus-Randers Fysikat (900—775), Opgang i København (892—968), Ringkøbing Fysikat (380—482) og Ribe Fyikat (253—419). Disse Uligheder kan mulig henføres til Forhold, som gør sig lokalt gældende.

Lægen i Gisselfeldt (Ringsted L. D.) beskriver en lille Epidemi i Braaby, som fremkaldte Panik hos Be-

29. Sc

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	144		60		82		62		64		37	
Sjællands nord. Fysikat	5	53	13	25	17	11	9	14	13	18	7	8
Sjællands sønd. —	2	35	13	17	2	10	»	13	»	19	2	9
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	1	24	1	12	7	18	»	8	2	24	4	8
Fyens —	11	75	8	70	10	52	10	18	9	13	12	18
Aalborg-Hjøring —	11	66	12	57	7	81	9	64	9	72	7	22
Aarhus-Randers —	36	86	29	52	42	53	18	48	9	18	5	23
Viborg-Thisted —	9	35	7	45	10	53	8	45	15	24	2	16
Vejle-Skanderborg —	10	40	9	56	7	31	»	31	6	19	1	14
Ringkøbing —	1	42	»	35	1	37	»	37	1	43	»	31
Ribe —	18	41	»	37	»	38	3	18	»	17	1	19
Kngr. m. Undt. af Kbh.	104	497	92	406	103	384	57	291	64	267	41	168
Hele Kongeriget	745		558		569		410		395		246	

folkningen, der ikke vilde sende deres Børn i Skole. da det hed sig, at mange af Børnene var fnattede. Sygdommen er paa Landet en meget ubehagelig Gæst; det er en almindelig Tro, at den opstaar ved Urenlighed, hvorfor det at paadrage sig den betragtes som en Skam og Lægens Paavisning af den næsten som en Fornærmelse; samtidig haves meget uklare og overdrevne Forestillinger om dens Smitsomhed. I tidligere Tid, da der fandtes Bagerovne i de fleste Gaarde, gik det langt mere stilfærdigt af: den Syge blev taget under Behandling og hans Klæder samtidigt anbragte i Bagerovnen, uden at

bies.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
62		92		88		88		112		77		968		968
4	6	3	5	7	17	20	15	18	35	7	21	123	228	351
3	5	9	15	3	12	1	12	4	19	2	10	41	176	217
›	8	1	2	›	›	›	›	3	3	›	›	4	13	17
›	6	›	4	›	1	3	17	8	11	›	43	26	171	197
1	16	2	21	4	18	10	27	16	36	8	18	101	382	483
7	21	3	31	7	91	7	62	14	38	7	41	100	646	746
13	14	35	32	18	36	20	38	53	37	19	41	297	478	775
1	17	1	41	2	15	7	58	8	67	7	61	77	477	554
2	11	10	24	3	43	6	23	12	29	10	26	76	347	423
›	46	›	54	›	27	2	45	3	49	5	23	13	469	482
6	13	8	17	20	25	2	28	17	56	10	25	85	334	419
37	163	72	246	64	285	78	325	156	380	75	309	943	3721	4664
262		410		437		491		648		461			5632	

Omverdenen fik noget at vide om Sagen; nu er denne langt vanskeligere at ordne og et stort Apparat (Sygehus-Desinfektion) maa sættes i Bevægelse; dertil kommer, at enkelte Sygekasser ikke betragter sig som forpligtede til at betale for denne Sygdom paa Sygehuset, og at Kommunen efter Loven ikke er forpligtet til at befordre Sengeklæderne og de angrebne til Sygehuset. En Hovedkilde til Sygdommens Udbredelse er det Forhold, at Tjenestepige efter Tjenestepige benytter det samme Hold Sengklæder.

30. Delirium

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	66		54		62		56		52		68	
Sjællands nord. Fysikat	1	5	6	6	»	4	2	1	6	»	2	5
Sjællands søndr. —	3	2	2	»	2	1	2	1	4	2	2	2
Bornholms —	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	»	1	»	2	2	3	»	1	»	1	»	»
Fyens —	3	2	2	1	2	1	7	1	4	2	10	3
Aalborg-Hjøring —	»	2	6	1	2	1	5	2	5	3	3	»
Aarhus-Randers —	3	3	1	1	6	»	6	2	6	1	6	4
Viborg-Thisted —	»	1	»	»	»	»	»	3	2	»	2	2
Vejle-Skanderborg —	2	1	»	»	»	»	3	»	2	»	»	1
Ringkøbing —	»	»	»	»	»	»	3	2	»	1	2	1
Ribe —	»	»	»	»	1	»	1	»	2	»	1	»
Kngr. m. Undt. af Kbh.	13	17	17	11	15	10	30	13	31	10	28	18
Hele Kongeriget	96		82		87		99		93		114	

30. Delirium tremens.

Af Drankergalskab anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
965	1010	1116	1167	1035	954	1050	996	969	1169

og i 1906 1157 Tilfælde.

Tallene kan kun være højst ufuldkomne Udtryk for Alkoholismens Udbredelse i Befolkningen og tillader næppe, at der paa dem bygges noget Skøn om Sygdommens Af- eller Tiltagen i det sidste Tiaar.

tremens.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
60		64		64		61		53		63		723		723
3	11	6	4	1	1	10	3	2	4	»	3	39	47	86
3	2	2	1	2	»	2	1	1	2	1	2	26	16	42
»	»	1	2	»	»	»	»	1	»	»	»	4	2	6
2	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	1	5	10	15
2	1	4	»	3	2	4	2	5	2	3	»	49	17	66
2	1	2	1	4	»	3	4	5	4	1	1	38	20	58
3	3	6	»	10	»	6	3	5	»	2	1	60	18	78
»	1	1	»	»	1	3	»	»	»	»	1	8	9	17
»	»	1	»	»	1	3	»	4	»	»	1	15	4	19
4	1	1	»	1	3	1	2	»	4	»	1	12	15	27
3	»	4	»	1	1	1	2	1	1	»	1	15	5	20
22	20	28	9	23	9	33	17	24	17	7	12	271	163	434
102		101		96		111		94		82			1157	

Det samme kan siges om de af Mortalitetstabellerne uddragne Tal paa Dødsfald af Alkoholisme. Der døde i 1906 (og 1905) af:

	Del. trem.	Alcoh. chr.	Pluds. død af Drik.	Ialt (1904)
København	40 (22)	39 (61)	7 (6)	86 (89)
Provinsbyerne	20 (14)	106 (76)	4 (6)	130 (96)
Tilsammen	60 (36)	145 (137)	11 (12)	216 (185)

Af de 216 Dødsfald i 1906 falder 18 paa Kvinder.

12. In

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.
København	477		283		302		175		56		30	
Sjællands nord. Fysikat	156	183	137	132	79	151	59	65	40	48	7	26
Sjællands sønd. —	44	233	45	187	53	153	45	136	10	68	3	24
Bornholms —	41	11	1	11	5	9	18	2	13	4	»	»
Lolland-Falsters —	18	27	20	30	20	21	11	19	12	7	6	6
Fyens —	101	88	82	61	84	50	63	53	31	31	12	12
Aalborg-Hjøring —	17	47	24	46	25	44	18	49	13	44	6	24
Aarhus-Randers —	105	95	101	80	61	81	28	37	7	30	3	13
Viborg-Thisted —	31	75	21	76	15	40	3	45	»	15	3	3
Vejle-Skanderborg —	55	34	46	26	56	48	10	33	5	17	»	1
Ringkøbing —	55	158	53	98	32	83	35	41	13	46	20	53
Ribe —	50	29	47	20	20	13	6	11	2	3	1	3
Konger. m. Undt. af Kbh.	673	980	577	767	450	693	296	491	146	313	61	165
Hele Kongeriget.....	2130		1627		1445		962		515		256	

Andre epidemiske Sygdomme.

Af andre epidemiske Sygdomme end dem, hvis Anmeldelse er obligatorisk, har følgende faaet særlig Omtale:

II. Influenza.

Af Influenza anmeldtes fra hele Kongeriget:

1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
22102	45200	11634	61100	70740	30177	15308	14510	18595	58123

og i 1906 11281 Tilfælde.

fluenza.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
18		18		41		84		144		263		1891		1891
5	13	6	21	9	19	66	67	91	128	126	136	781	989	1770
3	18	6	22	4	26	86	86	165	150	54	156	518	1259	1777
»	»	»	»	»	»	3	5	20	13	11	10	112	65	177
3	4	6	5	7	7	18	31	44	47	28	50	193	254	447
8	10	9	11	43	10	50	22	82	52	103	89	668	489	1157
5	17	3	21	1	9	19	43	27	39	47	61	205	444	649
3	4	12	2	7	5	35	43	51	53	49	65	462	508	970
11	34	19	29	4	18	12	37	17	55	12	56	148	483	631
»	2	»	3	»	»	7	19	7	45	31	42	217	270	487
17	39	15	32	21	31	16	30	14	55	15	41	306	707	1013
1	»	»	1	11	6	9	6	24	13	23	13	194	118	312
76	141	76	147	107	131	321	389	542	650	499	719	3804	5586	9390
215		241		279		794		1336		1481		5695	11281	

Sygdommen har ikke haft Betydning som epidemisk Sygdom for Landet i dets Helhed.

I de allerfleste Beretninger fremhæves Sygdommens sparsomme og sporadiske Optræden i 1906 som en Modsætning til dens stærkt epidemiske Optræden i 1905; kun ganske enkelte Steder (Lou og andre Steder i Næstved L. D., Nordfalster ɔ: Stubbekøbing L. D., Middelfart L. D., hvor en i December 1905 begyndt Epidemi vedvarede til Juni, men optraadte usædvanlig mildt, Odder L. D., Farsø L. D. og i Egnen om Ø. Jølby paa Mors, hvor der optraadte en udbredt Epidemi af en influenzalignende Børnesygdom ofte kompliceret med Bronchitis og Bronchopneumoni) iagttoges Epidemier i Aarets første 2—3 Maaneder. Flere Steder synes Sygdommen endvidere at have taget epidemisk fat i Aarets sidste Maaneder. En Læge i V. Skerninge (Faaborg L. D.) iagttog 10 meget alvorlige Tilfælde i Aarets sidste Maaneder. En Læge i Farsø L. D. beretter nærmere om Epidemien i Aarets 2 første Maaneder: den frembød flere af de sædvanlige Symptomer; flere af Patienterne fik senere hen paa Sommeren Colitis, som varede i nogle Maaneder; ogsaa optraadte en Del Tilfælde af Endocarditis, som dog var godartet.

Febris gastrica s. continua.

Denne Sygdom omtales i enkelte Beretninger og i Reglen i Forbindelse med Febris typhoidea, men det er som bemærket i tidligere »Medicinalberetninger« sandsynligt, at denne Diagnose ogsaa anvendes overfor abortive eller tvivlsomme Tilfælde af andre Sygdomme (Influenza?). Af de i »Ugeskrift for Læger« offentliggjorte Maanedssygelister fremgaar, at 37 Tilfælde (1905: 75, 1904: 162, 1903: 87, 1902: 72, 1901: 146, 1900: 145, 1899: 228, 1898: 159) er anmeldt i nogle af Fysikaterne:

Kbhvn.	Sj. nordre Fys.	Sj. søndre Fys.	Bornh.s Fys.	Loll.-Falst. Fys.	Fyens Fys.
	—	1	1	8	12

Aalb.-Hjør. Fys.	Aarh.-Rand. Fys.	Vib.-Thist. Fys.	Vejle-Skdbg. Fys.	Ringk. Fys.	Ribe Fys.
1	1	1	5	2	5

Fordelingen af Aldersklasser og Køn var følgende:

0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		65 Aar o. d.		I alt
			Md.	Kv.	Md.	Kv.	
—	4	12	11	9	—	1	37

Fordelingen paa Maaneder var følgende:

Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oktb.	Novb.	Decb.
1	2	—	3	4	5	13	4	1	3	1	—

Mortalitetstabellerne har 3 Dødsfald af Febris continua: et Barn paa 10 Maaneder i Frederikshavn, en Kvinde paa 24 Aar i Holstebro, en Kvinde paa 37 Aar i Esbjerg.

Varicellæ (Skoldkopper).

I København findes denne Sygdom ikke som i tidligere Aar paa Aarssygelisten i »Stadslægens Aarsberetning«. Udenfor København omtales Sygdommens Optræden i følgende Lokaliteter: Kbh. Amts søndre L. D. (sporadisk?), Holbæk L. D. (sporadisk om Rejstrup), Korsør L. D. (sporadisk), Næstved L. D. (epidemisk), Storehedinge L. D. (epidemisk ved Karise), Stubbekøbing L. D. (epidemisk ved V. Kippinge), Sakskøbing L. D. (sp.?), Odense By (epidemisk først paa Aaret), Assens L. D. (epidemisk), Nyborg L. D. (epidemisk i Aarets Begyndelse), Langeland (ep.?), Ærø (ep.?), Sæby L. D. (epidemisk, synes ikke kendt af Befolkningen), Ebeltoft L. D. (epidemisk i December 1905 og Januar 1906), Skive L. D. (epidemisk ved Grinderslev).

I Hjøring døde et Barn paa 1/2 Aar af Skoldkopper.

Rubeolæ

synes ikke at være optraadt hyppigt i 1906. Fra følgende Lokaliteter berettes om dens Forekomst: Københavns Amts søndre L. D. (ep.?), Korsør L. D. (sporadisk), Langeland (sporadisk), Viborg L. D. (en Læge i Kellerup beskriver udførligt en rubeolælignende Epidemi, der bl. a. adskilte sig fra Rubeolæ ved at være mere alvorlig og langvarig end denne). I Grenaa L. D. optraadte en Epidemi af den saakaldte 4de Sygdom hos Voksne og Børn i August. Eksantemet var skarlatinøst, men der var ingen Afskalning; alle havde haft Scarlatina 1—2 Aar i Forvejen.

Icterus catarrhalis (epidemica).

Sygdommens Optræden omtales i Beretningerne fra følgende Lokaliteter: Roskilde L. D. (epidemisk), Nykøbing S. L. D, (mange spredte Tilfælde, tilsyneladende uden indbyrdes Forbindelse; kun i 1 Hus 2 Tilfælde — en Læge paa Sjællands Odde omtaler en Epidemi, der varede fra September til ind i December, havde meget stor Udbredelse og udelukkende ramte Børn), Kallundborg L. D. (epidemisk i Aarets Slutning, var let og holdt sig næsten udelukkende til Børn; ofte blev alle Børn i en Familie successivt angrebne), Køge L. D. (epidemisk saavel hos Voksne som hos Børn), Ringsted L. D. (en Læge i Terslev saa 2 »Endemier«; en 10aarig Dreng fik en enorm Leversvulst en Uge, før Icterus viste sig, og var meget medtaget), Næstved L. D. (en Læge iagttog ikke faa Tilfælde, en anden behandlede en temmelig skarpt begrænset Epidemi i 2 Nabogaarde i Myrup; Lægen i Fuglebjerg saa i Aarets første Kvartal Fortsættelse af den i December 1905 begyndte Epidemi), Stege L. D. (Epidemi i et enkelt Skoledistrikt i Aarets Begyndelse), Sakskøbing L. D. (Gaardepidemi: alle Familiemedlemmer angrebes successivt, en Dreng paa 5—6 Aar haardt og langvarigt), Bogense L. D. (Epidemi i Sommertiden), Assens L. D. (Husepidemi i Aarets sidste Maaneder; Smitte kunde ikke paavises), Ærø L. D. (lille Epidemi i Bregninge og Søby), Hjøring L. D. (Epidemi om Efteraaret i eller ved Brønderslev; i Reglen et enkelt Tilfælde i hvert Hus; Børn og unge Mennesker angrebes hyppigst), Nibe-Løgstør L. D. (Epidemi i Slutningen af Aaret ved Haverslev; en Del Patienter var stærkt angrebne, men ingen døde), Nykøbing M. L. D. (Epidemi i Aarets sidste Maaneder og i Aarets Begyndelse Afslutning paa en i 1905 begyndt Epidemi), Holstebro L. D. (i Juli—August Epidemi blandt de i Gimsing skolesøgende Børn, som dog ikke overførte Sygdommen til Hjemmene; der indfandt sig gastriske Tilfælde ofte forbundne med haardnakket Forstoppelse; efter 5—7 Dages Forløb kom Icterus, som i de fleste Tilfælde dog kun var svagt udtalt). Skanderborg L. D. (8 Tilfælde i Novbr. og Decbr.), Tørring (hvor Sygdommen, der skabte Aarets eneste Epidemi, var meget udbredt og vandrede fra Øst til Vest), Nørre Snede

(lille Epidemi i Efteraaret), Uldum (Epidemien var en Arv fra 1905) og Vejstrup (Kolding L. D. Epidemier i Eftersommeren, lette Tilfælde).

Febris recurrens.

En Sømand fra Skib blev i Kallundborg behandlet for denne Sygdom, hvis Diagnose dog ikke blev bakteriologisk bekræftet.

Angina (Erysipelas — Febris rheumatica).

En ejendommelig Epidemi, mulig foraarsaget af »en Streptokok med en ret tyk Kapsel«, der paavistes i Svælget, i Pusset fra Abscesserne og i Bullæ ved Rosen, optraadte i Slagelse og Omegn. En Læge beretter, at der i November optraadte en influenzalignende Epidemi, straks fra Begyndelsen ledsaget af lettere Angina og i senere Forløb meget ofte kompliceret med Erysipelas, rheumatiske Ledaffektioner og store Glandelsvulster paa Halsen. Ved bakteriologisk Undersøgelse af en Del Tilfælde fandtes bestandig den samme Streptokokart. En anden Læge beretter, at der pludselig i Oktober optræder en Epidemi, der varede til ind i Januar. Den optraadte under følgende Former: 1) som Influenza, der viste de sædvanlige Symptomer, i ikke faa Tilfælde med særlig nervøs Karakter — 2) som erysipelatøs Angina, der a) forløb som Angina alene eller b) efter nogle Dages Forløb gav Anledning til Ansigtsrosen, ofte af yderst alvorlig Karakter eller c) fremkaldte svære Glandelsvulster paa en eller begge Sider af Halsen, hvilke oftest resorberedes, undertiden gik over til Abscesser, d) som Eftersygdom og under tilsyneladende Velbefindende fremkaldte Gigtfebersymptomer. — 3) Gigtfeber uden foregaaende Angina. Epidemien optraadte saa voldsomt, at Lægen i Løbet af et Døgn fik nogle og halvtredsindstyve Tilfælde under Behandling; paa et Tidspunkt var 6 Tilfælde af Ansigtsrosen (1 dødeligt) og 6 Tilfælde af Gigtfeber (1 dødeligt) under Behandling. En 3die Læge meddeler, at Anginatilfældene ofte var ubetydelige, undertiden viste stærk Hævelse og Rødme eller spredte Pletter og høj Temperatur. Epidemien angreb middelaldrende Personer af begge Køn, medens gamle Folk og Børn blev forskaanede. Af en 4de Læges Beretning fremgaar, at

Epidemien ikke synes at have haft stor Udbredelse paa Landet. En 5te Læge oplyser, at de forskellige Former kunde optræde samtidigt eller efter hinanden i samme Familie eller samme Hus, og at det var en bestemt Del af Byen som var særlig hjemsøgt; der nævnes et Tilfælde med Erythema nodosum som Komplikation.

Antallet af anmeldte Anginatilfælde var efter Sygelisterne.

	Oktober	Novbr.	Decbr.	I de 9 første Maaneder i Gsnit.
I Byen	107	208	63	20
Paa Landet	16	41	16	8

I Byen har Epidemien altsaa hjemsøgt mindst 4 % af Befolkningen.

Impetigo contagiosum og andre Hudsygdomme.

Usædvanlig mange Tilfælde af akut Eczem iagttoges af en Læge i Galten (Aarhus Landdistrikt). I Grinderslev (Skive L. D.) optraadte Impetigo epidemisk i Aarets sidste Kvartal; der var tydelig Forbindelse med Tilfælde af Pemphigus neonatorum. I Struer og Omegn optraadte Impetigo epidemisk blandt Børn og angreb enkelte Voksne; den viste sig hyppigst i urenlige Hjem. I Svendborg L. D. viste sig en udbredt Epidemi af Impetigo (se nedenfor). I Herning L. D. menes et Tilfælde af Psoriasis at være overført ved Senge- og Gangklæder. Af Impetigo contagiosum døde i Aalborg et Barn paa 1 Maaned. Af Furunculosis døde i Provinsbyerne 4 Børn, alle under 1/2 Aar gamle.

Pemphigus neonatorum.

Almindelig Anvendelse af de nye Sygelister og dermed obligatorisk Anmeldelse af denne Sygdom har fundet Sted fra Oktober Maaned. I Aarets sidste Kvartal anmeldtes fra Befolkningen udenfor København 69 Tilfælde (28 Mdk., 41 Kvk.) i Aldersklassen 0—1 Aar. Fordelingen paa Fysikaterne er følgende:

Sjæll. n. F.	Sjæll. s. F.	Bornh. F.	Lolland-Falsters F.	Fyens F.
4	14	—	1	12

Aalb.-Hj. F.	Aarh.-Rd. F.	Vib.-Th. F.	Vejle-Skb. F.	Ringk. F.	Ribe F.
7	4	16	4	6	1

I Ringsted L. D. indtraf i én Jordemoders Klientel 9 Tilfælde (1 dødeligt) trods omhyggelig gentagen Desinfektion. I Næstved L. D. iagttoges et dødeligt Tilfælde opstaaet ved Smitte fra Patientens Søskende, som led af Impetigo. I Tyvelse opstod en lille Epidemi i en Jordemoders Klientel. Paa Bornholm saa Lægen i Hasle mange Tilfælde, og i Allinge og Omegn optraadte en Epidemi med flere dødelige Tilfælde. I Assens L. D. optraadte 3 Tilfælde, hvoraf 1 var dødeligt, i en Jordemoders Klientel. I Svendborg L. D. viste sig enkelte spredte Tilfælde samtidig med en Epidemi af Impetigo; en Læge omtaler 3 Tilfælde, som alle indtraf i samme Jordemoders Klientel og alle helbredtes. I Ø. Brønderslev (Hjøring L. D.) var Sygdommen i Sommertiden meget udbredt i en enkelt Jordemoders Klientel; en Læge i Hallund omtaler denne Epidemi, den første han har set i Løbet af 17 Aar; alle Tilfælde endte med Helbredelse. I Sæby L. D. iagttoges 2 Tilfælde i en Jordemoders Klientel. Pemphigus optraadte epidemisk i September i Grenaa Havneby, angreb Børn og Voksne, men var godartet. I Nykøbing M. L. D. havde en enkelt Jordemoder 4 Tilfælde i sit Klientel. I Aalestrup (Farsø L. D.) opstod i Aarets sidste Kvartal en lille Epidemi, der strakte sig ind i 1907 og omfattede 7—8 i Reglen ikke svære Tilfælde, hvoraf 1 var dødeligt. Man henførte i Begyndelsen Epidemien til vedkommende Jordemoder, men da den ikke standsede efter hendes Isolation paa Sygehus og Desinfektion af Person. Instrumenter og Bolig og da det oplystes, at et Barn, født under Epidemien i Jordemoderens Hus og Familie, før forebyggende Foranstaltninger var trufne, ikke blev angrebet, maatte man henvende Opmærksomheden paa andre Smittekilder, som det dog ikke lykkedes at udfinde. I Varde L. D., hvor der herskede en lille Epidemi i 1905, indtraf i Januar 1906 1 Tilfælde. I Bybefolkningen udenfor København døde 25 af Pemfigus: 21 i den første Levemaaned, 2 i Aldersklassen 1—2 Levemaaned, 1 i Alderen 8 Maaneder og 1 i Alderen 9 Aar.

Herpes Zoster

optraadte paafaldende hyppigt i Faaborg L. D. og i Nibe-Løgstør L. D.; der var ikke paaviselig Sammen-

hæng mellem de enkelte Tilfælde. En Ophobning af Tilfælde iagttoges ved Dollerup (Viborg L. D.)

Poliomyelitis anterior acuta.

I Modsætning til, hvad der fandt Sted i 1905, har Aaret 1906 kun frembudt faa Tilfælde af denne Sygdom. Fra Dalby Sogn i Storehedinge L. D. anmeldtes 1 Tilfælde. I Nykøbing F. behandledes 1 Tilfælde i Marts. I Svendborg L. D. opdagedes 1 Tilfælde overstaaet i 1905 ved Paavisning af Følgerne (atrofisk Paralyse af en Underekstremitet). I Sæby L. D. saa Lægen i Dybvad et Tilfælde hos et Barn paa 5 Fjerdingaar efterlade blivende Parese af højre Arm. I Nakskov døde et Barn paa 2 Aar af Poliomyelitis.

Tetanus (Trismus) neonatorum.

Den almindelige Anvendelse af de nye Sygelister og dermed den obligatoriske Anmeldelse af denne Sygdom begyndte i Oktober. Der anmeldtes i Aarets sidste Kvartal 21 Tilfælde (8 hos Drenge, 13 hos Piger), der fordeler sig med faa (højst 5) Tilfælde paa de fleste Fysikater. I Næstved L. D. nødvendiggjorde gentagen Optræden i en Jordemoders Praksis hendes Suspension i nogle Uger. En Læge i Menstrup (Næstved L. D.) saa et dødeligt Tilfælde i Juli i Hyllinge; i April var i Nabohuset en ung Mand død af Tetanus. En Læge i samme Distrikt omtaler 5 Tilfælde, hvoraf 4 var dødelige og havde en Inkubationstid af 5—7 Dage; i det Tilfælde, som helbredtes, var Inkubationstiden ca. 15 Dage. I Sakskøbing L. D.' Landkreds døde et Barn af denne Sygdom. I Faaborg optraadte 4 Tilfælde; Infektion ved Jordemoderen var ikke sandsynlig. I Frederikshavn L. D. indtraf et dødeligt Tilfælde. En Læge i Bjerringbro (Viborg L. D.) saa et dødeligt Tilfælde hos et Barn af en Hesteslagter, der 5 Aar tidligere havde mistet et Barn af samme Sygdom.

Appendicitis.

Efter Dødsattesterne krævede denne Sygdom i Bybefolkningen uden for København 43 Dødsfald (Md. 24, Kv. 19), hvis Fordeling paa Aldersklasserne er følgende:

0—1 A.	1—5 A.	5—15 A.	15—25 A.	25—35 A.	35—45 A.	45—55 A.
—	3	3	14	9	8	3

55—65 A.	65 A. o. d.
—	3

Paa Provinsbyerne indtraf endvidere blandt Patienter fra Landsogne 33 Dødsfald (Mdk. 27, Kvk. 6).

Osteomyelitis acuta.
Af denne Sygdom døde efter Dødsattesterne fra Bybefolkningen udenfor København, 7 af Mdkj, 5 af Kvk. ialt 12, hvoraf 8 falder paa Aldersklassen 1—20 Aar, 3 paa Aldersklassen 25—45 Aar, 1 paa Aldersklassen 65 Aar o. d. Desuden døde paa Provinsbyernes Sygehuse 12 Patienter fra Landsogne (11 af Mdk., 1 af Kvk.), hvoraf 6 tilhørte Aldersklassen under 11 Aar, 10 Aldersklasser under 17 Aar, 1 var 25 Aar, 1 52 Aar.

Kroniske Sygdomme.

Tuberkulose.
Af Tuberkulose i Lunger (og Strube), hvilken Sygdom fra 1906 er Genstand for obligatorisk Anmeldelse paa Ugelisterne, anmeldtes 4772 Tilfælde, hvis Fordeling efter Fysikater er følgende:

Københ.	Sj. nordre Fys.	Sj. søndre Fys.	Bornh.s Fys.	Loll.-Falst. Fys.	Fyens Fys.
665	424	256	15	111	595

Aalb.-Hjør. Fys.	Aarh.-Rand. Fys.	Vib.-Thist. Fys.	Vejle-Skdbg. Fys.	Ringk. Fys.	Ribe Fys.
612	334	428	698	398	236

tilsammen 4772, hvis Fordeling efter Maaneder er følgende:

Jan.	Feb.	Marts	Apr.	Maj	Juni	Juli	Aug.	Septb.	Oktb.	Novb.	Decb.
559	546	465	435	437	335	282	286	238	344	423	422

Efter det fra »Statens stat. Bureau« udsendte Skrift »Tuberkulosens Udbredelse i Danmark i 1906«, der skyldes en samlet Bearbejdelse af saavel Skemaerne fra $^{31}/_{12}$ 1905 som af de i Løbet af 1906 indgaaede Skemaer og i hvilket en Korrektion med Hensyn til Dobbeltmeldinger er foretaget, er den samlede Sum af Tilfælde ca. 11 600. Fradrages herfra det kalkulerede Tal for Skemaerne fra $^{31}/_{12}$, c. 1900, faas for Aaret 1906 c. 9700,

et Tal, der ligger saa betydeligt over det, der skriver sig fra Ugelisterne, at Tallene paa Fysikatstabellerne kan forbigaaes i Taushed, hvad angaar den lokale Fordeling af Tilfældene. Derimod er det rimeligt, at Fordelingen efter Maaneder kan benyttes som Maalestok for Sygdommens maanedlige Tilsyneladelse i Lægernes Praksis, hvilket af Grunde, der ligger lige for Haanden, ikke kan opfattes som et sikkert Udtryk for opstaaede Tilfældes Fordeling efter Maaneder.

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oktb.	Novb.	Decb
18	20	15	15	14	11	9	9	8	11	14	14

Den her givne Fordeling af Tilfældenes Optræden afviger noget fra den, der gælder for Dødsfald af Lungesvindsot her i Landet, idet denne som bekendt har et Maksimum i Foraarsmaanederne, men før der foreligger Opgivelser fra flere Aar, vil man ikke kunne skønne om Forskellens Konstans og dens mulige Aarsager.

Af det citerede Skrift skal her fremsættes nogle Uddrag. Bureauet betegner selv de Resultater, som kan udledes af det mangelfulde Materiale som værende af »en vis foreløbig og summarisk Karakter« — en Udtalelse, hvis kritiske Vægt vilde betydeligt forøges, hvis alle de talrige Oplysninger om Materialets Mangler, som foreligger i Embedslægernes Medicinalberetninger for 1906, blev fremdragne.

Antallet af Sygdomstilfælde i Forhold til Folketallet i Landets 3 Hoveddele var:

Hovedstaden (incl. Frederiksb.)	Provinsbyerne	Landdistrikterne
6,7 ‰	4,5 ‰	3,8 ‰

I Tabel I findes Tallene (absolute og Promilletal) for Amternes Byer og Landsogne. Da Tallene for Provinsbyerne er for smaa til at udjævne Følgerne af den højst forskellige Stilling, Lægestanden i forskellige Landsdele vides at indtage til Tuberkulosestatistiken, benyttes her kun Tallene for Landsognene. Saa godt det lader sig gøre er disse Amtstal sammenstillede, saaledes at man i nedenstaaende Tabel faar en Oversigt over Tuberkulosesygeligheden i de fleste Fysikaters Landdistrikter. Til yderligere Oplysning er vedføjet Tal gældende for Aaret 1906 alene og uddragne af Fysikatsberetningerne.

	‰ af Landbefolkn. efter Tab. I	Efter Fysikatsberetningen.
Sjællands nordre Fysikat (Københavns, Frederisborg og Holbæk Amter)	2,1	974 Tilfælde for By og Land tilsammen.

	‰ af Landbefolkn. efter Tab. I	Efter Fysikatsberetningen.
Sjællands søndre Fysikat ÷ Bogø (Sorø og Præstø Amter)	3,8	327 for Landdistr. = 2,0 ‰
Bornholms Fysikat (Bormholms Amt)	2,0	45 for Landdistr. = 2,0 ‰
Lolland-Falsters Fysikat ÷ Bogø (Maribo Amt)	2,8	218 Tilfælde for By og Land tilsammen.
Fyens Fysikat (Odense og Svendborg Amter)	3,0	691 Tilfælde for By og Land tilsammen.
Aalborg-Hjøring Fysikat (Aalborg og Hjøring Amter)	3,8	691 Tilfælde for By og Land tilsammen.
Aarhus-Randers og Vejle-Skanderb. Fysikater (Aarhus, Randers og Vejle Amter)	4,7	3,06 ‰ for Landdst. i Aarh.-Rand. Fys. 680 for Landdistr. i Vejle-Skandb. Fys. = 4,6 ‰
Viborg-Thisted Fysikat (Viborg og Thisted Amter)	4,3	588 Tilfælde for By og Land tilsammen.
Ringkøbing Fysikat (Ringkøbing Amt)	5,3	480 Tilfælde for By og Land tilsammen.
Ribe Fysikat (Ribe Amt)	4,7	285 for Landdistr. = 3,6 ‰.

Det bemærkes (S. 12) »at man — indtil videre Erfaringer foreligger — næppe tør tillægge de enkelte Promille-Tal i Tabellen nogen altfor absolut Betydning.« Denne Udtalelse vil kunne underbygges med adskillige vægtige Viddesbyrd for Lægeberetningerne; saaledes oplyses det, at der i 1906 fra Bornholms sydvestre L. D. med c. 24000 Beboere er anmeldt 122 Tilfælde, medens Bornholms nordøstre D. D. med c. 17000 Beboere kun møder med 22 Tilfælde (— en Forskel som, efter alt hvad der foreligger, ikke er begrundet i de faktiske Forhold), og at en Embedslæge i Jylland, der kun har modtaget 20 Anmeldelser, betegner dette Antal som en »Parodi paa det faktiske Antal Tilfælde«. Hertil kommer for Landsognenes Vedkommende den Omstændighed, at det vigtige Korrektiv til Lægeanmeldelserne, som kunde tilflyde Embedslægerne gennem Ligsynsmændenes og Lægernes Anmeldelser af Dødsfald af Tuberkulose, i Henhold til talrige Udtalelser i Beretningerne i mange Distrikter næsten ikke eller kun for en ringe Del er til Stede, idet Ligsynsmændene i den største Del af Landet endnu i Løbet af 1906 ikke har vænnet sig til Udførelsen af den dem paahvilende Pligt paa dette Omraade, hvilket ogsaa om end i mindre Grad gælder Lægerne.

Til Vurdering af den tilsyneladende Forskel mellem By- og

Landbefolkningen (6,7 $^0/_{00}$ i Hovedstaden, 4,5 $^0/_{00}$ i Provinsbyerne, 3,8 $^0/_{00}$ i Landdistrikterne), som er paavist i Afhandlingen, maa endelig anføres, at denne Forskel for at være faktisk forudsætter 1, at Anmeldelserne fra By- og Landlæger er indgaaede lige nøjagtigt (eller lige unøjagtigt) og 2, at Befolkningens Tilbøjelighed til at søge Læge for Sygdommen i dens første Begyndelse eller under Forløbet af de kroniske, lettere forløbende Tilfælde uden stærke Symptomer eller betydeligere Indskrænkning af Arbejdsevnen er ens i By og Land. Om disse Forudsætninger er til Stede vides intet med Sikkerhed. Af Oplysninger i Medicinalberetningerne for 1906, som kaster noget Lys over disse Forhold, ligesaa vigtige i statistisk Henseende som vanskelige at gennemtrænge i Virkeligheden, skal følgende fremdrages: Distriktslægen i Nykøbing Mors udtaler efter at have meddelt, at Bybefolkningen har 0,21 $^0/_0$ angrebne, Landbefolkningen derimod 0,52 $^0/_0$ »det maa antages sandsynligt, at dette Forhold svarer nogenlunde til Virkeligheden, og de slettere hygiejniske Forhold, hvorunder en stor Del af Landbefolkningen lever i Forbindelse med det intimere Samliv, maa vistnok i saa Henseende have Betydning«. — En Læge i Ribe Fysikats Landdistrikter beretter: »I N. N. Sogn, hvor der vel ikke bor 3000 Mennesker, er anmeldt 46 Tilfælde i Aarets Løb og de fleste var ret nye, tildels ganske friske Tilfælde, en betydelig Tilvækst i 1 Aar, men Spørgsmaalet er, om den er mere end tilsyneladende. Befolkningen har faaet en Skræk i Livet, begynder at lægge Mærke til og søger Raad for leitere Tilfælde, som de ellers ikke vilde have regnet stort. I flere Tilfælde har jeg derfor konstateret begyndende Phthisis, hvor der kun var ringe subjektive Symptomer« (jfr. endvidere Pg. 156 i Medicinalberetning for 1905: »Vestmøen anses for at være meget lidt hjemsøgt af Tuberkulose, men Sygdommen optræder mildt og latent og er i Virkeligheden særdeles udbredt«).

Hvad angaar Sygdommens Optræden efter Erhverv gives S. 18 følgende Tabel:

Af 1000 Personer var angrebne af Tuberkulose:

	Mænd (30—60 Aar)	Kvinder (18—60 Aar)
Gaardmænd	4,2	9,6
Husmænd, Parcellister, Boelsmænd	5,4	10,2
Landarbejdere	5,6	9,2

Medens denne Tabel ikke antyder nogen stærkt udtalt Forskel efter Erhverv, giver følgende Tabel tydeligt til Kende, at Tuberkulosesygeligheden er stærkt udbredt blandt Syersker.

Af 1000 Personer var angrebne af Tuberkulose:

	Hele den kvindelige Befolkning	Syersker
15—18 Aar....	5,8 $^0/_{00}$	11,7 $^0/_{00}$
18—25 Aar....	8,2 —	15,1 —
25—30 Aar....	10,8 —	24,0 —
30—60 Aar....	6,4 —	11,5 —

De S. 19—25 givne Oplysninger om Dødsfald af Tuberkulose og Sygdommens Varighed er stærkt paavirkede af den Omstændighed, at Antallet af Dødsfald af Lunge- og Strubetuberkulose efter Skemaerne ligger for Byernes Vedkommende en Del under det, der skyldes Dødsaarsagsstatistiken, for Landets Vedkommende efter de foreliggende Kendsgerninger maa betegnes som meget upaalidelige. Det synes dog gennem det ufuldkomne Materiale konstateret, at der er en nøje Forbindelse mellem Alderen og Sygdommens Varighed: Jo ældre de døde er, desto længere har i Almindelighed Sygdommen varet.

Hvad angaar Besvarelsen af de andre Spørgsmaal paa Skemaerne (om der er fundet Tuberkulosebaciller, om tidligere Indlæggelse paa et Sanatorium, om Sygdommens Optræden i andre Organer end Lunger og Strube, om Sygdommens Ogtræden i den nærmeste Familie o. l.) egner det foreliggende Materiale sig enten ikke til nogen statistisk Bearbejdelse eller kun til delvis Bearbejdelse, naar Oplysninger fra flere Aar forefindes.

Kræft.

I Bybefolkningen døde af Kræft 1344 Personer (1338 i 1905). I Københavns Amts nordre L. D. falder af samtlige 469 Dødsfald 37 paa Kræft. I Holbæk L. D.' Landkreds døde 36 af Kræft.

Mb. Basedowii.

I Bybefolkningen udenfor København døde 12, hvoraf kun 2 hørte til Mandkønnet. Endvidere indtraf 2 Dødsfald hos Landboere indlagte paa Sygehuse i Provinsbyer.

Myxoedema.

Af denne Sygdom indtraf i Byerne udenfor Hovedstaden 3 Dødsfald (Kv. 1 Aar, Kv. 73 Aar, Kv. 77 Aar) samt 1 hos en Sygehuspatient fra Landet (Md. 56 Aar).

Mb. maculos. Werlhoff.

Der døde i Provinsbyerne et Barn paa 5 Maaneder og 2 Sygehuspatienter fra Landet, henholdsvis 14 og 18

Aar; endvidere døde en 46aarig Kvinde fra Landet af Hæmofili.

Tandcaries.

Distriktslægen i Hallund beretter, at denne Lidelse er ualmindelig hyppig, muligvis som Følge af altfor meget »Slikkeri« eller den overdrevne Nydelse af Kaffe.

Forgiftninger og overførte Dyresygdomme.

Som Følge af Forgiftning døde i Bybefolkningen i 1906 26 Personer (Gennemsnittet for 1890—99 er 27), hvoraf 12 ved Ulykkestilfælde, 14 ved Selvmord. Efter Oplysninger i »Statistisk Aarbog«, der udelukkende støtter sig til de medikolegale Attester, der som bekendt kun omfatter en Del af de ved Forgiftningstilfælde døde Individer, indtraf i hele Landet i 1897—1905 c. 12 dødelige Forgiftningstilfælde ved ulykkelig Hændelse, hvoraf i Byerne c. 5.

Følgende Forgiftningstilfælde findes omtalte i Beretningerne fra Landet udenfor København:

Kvægsølv: Anvendelse af en 1 % Opløsning af Sublimat til Kreaturvask fremkaldte et skarlatinøst Erythem over hele Legemet og Ildebefindende; Helbredelse efter 10 Dage. (Vordingborg L. D.) — Bly: Hos 2 Malere iagttoges Blyforgiftning (Odense). — Fosfor: Et dødeligt Forgiftningstilfælde, der henføres til F., indtraf i Hallund L. D. En ugift 27aarig Kvinde i Horsens L. D. begik paa Grund af Kærestesorg Selvmord ved at spise Fosfor blandet med Fedt. — Arsenik: En Voksen i Viborg L. D. fik Forgiftningstilfælde efter Nydelsen af 25 Gram Sol. arseniat. natrici ved Fejltagelse; Helbredelse. — Saltsyre: I Korsør L. D. indtraf et Selvmord ved S. I Kolding L. D. drak et Barn paa 3 Aar en Slurk af en Flaske med raa S.; Helbredelse. — Ammoniak: Lette Tilfælde efter Nydelsen af Salmiakspiritus behandledes i Københavns Amts søndre L. D. (Barn paa 1—2 Aar), Holbæk L. D. (Voksen — Fejltagelse), Odense (Fejltagelse for Snaps), Hjøring L. D. (ufortyndet Ammoniak, under Etikette »Malurtbitter«), Viborg L. D. I Frederiksberg iagttoges et Dødsfald hos en 53aarig Kvinde ved Ammoniakforgiftning. I Nykøbing M. L. D. optraadte Hudgangræn efter Indgnidning af Salmiakspiritus. — Bromoform: I Varde L. D. døde et Barn paa 1 Aar, som havde nydt 6—7 Gram Bromoform. — Kloroform: I Odense indtraf paa Sygehuset et Dødsfald efter Kloroformnarkose (denne Diagnose findes ikke paa nogen Dødsattest fra Odense). — Kloral: Forgiftningstilfælde med Helbredelse iagttoges i Ringsted L. D.; et mislykket Selvmordsforsøg med Syrup. chloralis blev begaaet i Assens L. D. — Benzin:

Et Barn i Vordingborg L. D. drak en Slurk B., hvorefter stærk Døsighed, men hurtig Helbredelse. — Æther spirituosis: 1 Spiseskefuld Hoffmannsdraaber fremkaldte hos en Kvinde paa 19 Aar Smerter i Underlivet, Meteorisme og Diarrhoe (Københavns Amts søndre L. D.). — Æther: I Aakirkeby opstod hos en 60aarig Mand 10de Dagen efter en Æthernarkose en dødelig Pneumoni. Paa Hjøring Sygehus døde en 23aarig Mand under Æthernarkose. — Kvælstofforilte: I Aarhus døde en 27aarig Kvinde under Narkose. — Gas, Kulilte, Kulos: I Holbæk L. D. indtraf et Forgiftningstilfælde som Følge af Utæthed i en Gasledning. Et dødeligt Ulykkestilfælde ved Gasforgiftning indtraf paa Frederiksberg. I Herning L. D. begik en ung Pige Selvmord ved at tage en Gasslange i Munden. Kulilteforgiftning dræbte en 29aarig Fisker i Lemvig L. D., en 17aarig Konditorlærling i Odense, en 17aarig Tjenestepige i Storehedinge (utæt Kakkelovnsrør); Forgiftningstilfælde opstod i et Bageri i Ringsted L. D., idet Bagersvenden slog Vand paa de fra Fyrstedet udskrabede, glødende Kul. Et dødeligt Tilfælde ved Kulilteforgiftning iagttoges endvidere i Hvetbo L. D. I Horsens L. D. opstod 2 alvorlige Tilfælde ombord paa en Dampbaad hos Kaptajnen og Kahytsjomfruen som Følge af uheldig Indretning af Kahytten; efter nogen Tids kunstig Respiration Helbredelse. — Karbol: I Sæby L. D. viste sig alvorlige Tilfælde efter Indhældning af Karbolvand i Uterus efter Operation for Abort. I Kolding L. D. fik en 2aarig Dreng, der havde drukket af en Flaske med Opløsning af Karbol og Kreolin, Forgiftningstilfælde, som helbredtes. — Lysol: En Tømrer i Stubbekøbing L. D. fik ved Fejltagelse en ubetydelig Mængde Lysol, som bragte ham i en narkotisk Tilstand; hurtig Helbredelse. I Esbjerg L. D. fik et 3aarigt Barn ved Fejltagelse noget Lysol, men helbredtes. — Terpentin: Et rakitisk Barn i Hjøring L. D. døde 10 Timer, efter at det efter en klog Kones Raad var bleven indgnedet med en Blanding af »Apostelsalve«, der indeholder Terpentin, og Voks og Terpentin. — Petroleum: I Odense drak en Dreng paa 1 Aar under Moderens Fraværelse af en Flaske P.; han blev bleg, soporøs, kortaandet, førtes til Sygehuset, hvor Helbredelse hurtig indtraadte efter Udpumpning. —

Vin. colchic.: Efter længere Tids Brug af V. c. (25 Draaber 3 Gg. dgl.) fik en 53aarig Arbejder i Odense Diarrhoe, Opkastning, Svaghedsfornemmelse og Søvnløshed. — Opium, Morfin: Dødelige akute Forgiftningstilfælde indtraf i Vejle (24aarig Kvinde; Selvmord), Kolding L. D. (et Barn paa 2 Maaneder), Holstebro L. D. (et Barn drak af en Flaske med gtt. rosæ, som henstod i Vindueskarmen; død efter 5 Timers Forløb), Thisted L. D., Vordingborg L. D. (et 3 Dage gammelt Barn fik ved Forveksling med Rabarberdraaber 3 Draaber gtt. rosæ), Kbh. Amts nordre L. D. (et Barn paa 2 Aar; Fejltagelse fra Apotekets Side). I Holbæk L. D. fik et Barn paa 3 Aar en Theskefuld Morfinsaft, men helbredtes hurtigt. I Slagelse L. D. fik et Barn paa 8 Maaneder i Stedet for en Glycerinstikpille en Stikpille med $1^1/_2$ Centigr. Morfin; Helbredelse. I Frederiksberg døde en 51aarig Kvinde af kronisk Opiumsforgiftning, i Odense en 60aarig Kvinde af kronisk Morminforgiftning. — Bulmeurt: Et Barn paa $1^1/_2$ Aar i Sæby L. D. fik stærke Forgiftningstilfælde efter Nydelse af Frø og Kapsel af Bulmeurt; Helbredelse efter faa Dages Forløb. — Atropin: I Nibe indtraf et dødeligt Forgiftningstilfælde hos et Barn paa 2 Aar. I Grindsted L. D. saa en Læge Forgiftningstilfælde opstaa, idet en Skrædersvend med homøopatisk Husapothek forsøgte at kurere en Kone for Hovedpine med Belladonna. — Veratrin: I Nykøbing M. L. D. drak et 60aarigt Fattiglem 1 Pægl af 1 Pot Brændevin sat paa $^1/_4$ ℔ Sabadillefrø, bestemt til Vaskning af Hovedet for Lus: Døden indtraadte. — Muslingeforgiftning: En M. iagttoges i Esbjerg L. D. — Hugormebid: Et alvorligt Tilfælde, som dog endte med Helbredelse, iagttoges i Assens L. D. En Læge i Andsager (Grindsted L. D.) behandlede 2 Hugormbid. — Bi- og Hvepsestik: 2 meget voldsomme Bistik behandledes i Køge L. D.: det ene angik en voksen Kvinde, der havde faaet et Bistik paa Underlivet, hvilket i Løbet af faa Øjeblikke fremkaldte Ødem og Erythem, der bredte sig fra Underliv til Pande og ledsagedes af Kvælningsanfald og Kollapstilfælde; Helbredelse efter 4 Dages Forløb. Det andet indtraf hos en Pige, der fik et Stik paa Labium pudendi maj., hvorefter der indtraadte Ødem og lokal Gangræn.

3 Børn i Storehedinge L. D. blev stærkt medtagne af Hvepsestik. — Ratin: Et alvorligt Forgiftningstilfælde indtraf paa Lyø (Faaborg L. D.): En Dreng paa 3 Aar, der havde drukket noget R., blev i Løbet af faa Timer voldsomt angreben; Temperatur 40,5, lette Brækninger, stærke Underlivssmerter, profus Diarrhoe, der svandt efter 1 Dags Forløb; den efterfølgende stærke Prostration tabte sig i Løbet af faa Dage. — Ptomainer: Herunder henføres dels Forgifningstilfælde efter Nydelsen af Næringsmidler, som ved Henstand var blevne fordærvede, dels saadanne, der skyldes Nydelsen af syge Dyrs Kød; i enkelte Tilfælde er Beskrivelsen ikke saa tydelig, at den tillader Gruppering under en af de 2 Former. Forgiftning efter Nydelsen af fordærvet Kød eller andre Næringsmidler iagttoges paa følgende Steder: Roskilde L. D. (stærke gastriske Tilfælde hos 4 Medlemmer af en Familie, der havde spist Finker; stærkest angreben blev den, der havde spist mest), Odense Landd. (Forgiftningstilfælde efter Nydelsen af Svinekød henførtes til den Omstændighed, at Svinet havde ædt arsenikforgiftede Rotter), Grenaa L. D. (Forgiftning efter Nydelsen af Tykmælk, som var lavet af Raamælk fra en Ko og havde et rødligt Skær) og Herning L. D. (8 Tilfælde af Knapostforgiftning, hvoraf nogle var alvorlige). I Randers døde en 12aarig Pige af Kødforgiftning. Forgiftning efter Nydelsen af syge Dyrs Kød iagttoges i Kallundborg L. D. (Kød af Fedekalv, der havde lidt af Diarrho; 7 Personer angrebes i September, de 3 meget let; en Kvinde der var meget stærkt angrebet, bedredes efter en Uges Forløb, men i December døde hun pludseligt paa Gaden i København; Dyrlæge havde ikke været tilkaldt), Ringsted L. D. (2 Familier — 4 + 6 Personer — angrebes efter Nydelsen af Spædekalvekød); et andet Sted blev Kødet af en Kalv, der havde lidt af Diarrhoe, skænket til en Husmand, som i den Anledning gjorde et Gilde; alle Deltagerne angrebes; nogle var syge i 14 Dage, Odense (Kogt Kalvekød; Kone og 2 Børn angrebes; Helbredelse) og Bogense L. D. (Kød af Kalv med akut Enteritis fremkaldte en Gaardepidemi, der varede i 8te Dage). — Forgiftning af ukendt Art: I et Hus med 9 Børn i Farsø L. D. fik Børnene høj Feber og stærk græsgrøn Diarrhoe ledsaget af Kollapstilfælde; 2

Børn (2 og 7 Aar) døde efter faa Timers Forløb; 5 bragtes paa Sygehus og helbredtes efter en Uges Forløb; Aarsagen kunde ikke efterspores. I Vestervig L. D. opstod Forgiftningstilfælde af ukendt Art hos en Familie paa 5 Medlemmer; der var Formodning om Forurensning af Sukker.

Overførte Dyresygdomme.

Miltbrand: Et godartet Tilfælde overført fra Kvæg iagttoges i Maribo L. D. I Hjøring L. D. døde 2 Køer af M. og fra dem overførtes Sygdommen til 3 Personer, der helbredtes; den først angrebne Ko blev slagtet, inden den døde og Sygdommens Natur var kendt, men Kødet blev nydt uden Skade. — Rødsyge hos Svin: Slagtning af Svin med denne Sygdom fremkaldte hos en Slagter i Sæby L. D. Infektion af Hænderne ved Dannelsen af Tokroner store, røde, kløende Pletter, der hurtig svandt. I Vestervig L. D. overførtes Sygdommen som en Pseudoerysipelas til Fingre og Haand, hvor den holdt sig i 14 Dage. Sygdommens Overførelse nævnes ogsaa i Beretningen fra Sjørup L. D. — Kokopper: Overførelse fra Køer til Mennesker iagttoges i Bogense L. D., Assens L. D., Viborg L. D. og Skanderborg L. D. — Hestens Mundsyge: Denne Sygdom fremkaldte hos Mennesker i Farsø L. D. et kokoppelignende Udslet paa Hænderne, i Grenaa L. D. røde infiltrerede Saar paa Hænder og Arme, en enkelt Gang en alvorlig Konjunktivitis. — Trichinose: Et dødeligt, men tvivlsomt Tilfælde indtraf i Randers hos en 21aarig Mand. Sektionen gav negativt Resultat. — Actinomycosis: I Bogense krævede denne Sygdom en 12aarig Drengs Død. — Hudsygdomme af forskellig Art (Tricophytin — Tinea trich. — Herpes tonsurans-Kerion Celci — Ptisyriasis rosasea — Ringorm): Fra mange Steder (Vordingborg L. D., Hjøring L. D., Farsø L. D., Sjørup L. D., Stege L. D., Han Herred L. D., Frijsenborg L. D., Assens L. D., Nibe L. D., Viborg L. D., Skive L. D., Thyholm L. D., Vestervig L. D. og Skanderborg L. D.) berettes om Overførelse fra Dyr til Mennesker, oftest fra Kalve og Køer, sjældnere fra Heste, endnu sjældnere fra Hunde. Beretningerne om disse

Tilfælde fremkommer paafaldende hyppigt i Viborg-Thisted Fysikat. I Thyholm L. D. behandles Sygdommen af Publikum med Tobakssauce; der fremkommer derved en Dermatitis, som driver Patienten til Lægen. — I Odense Landdistrikt opstod multiple smaa Hudnecroser hos en Dyrlæge efter Undersøgelse af en Ko med nekrotiske Belægninger i Vagina, foraarsaget af Bac. necros.

IV.

Skematisk Oversigt

over

Sygeligheds- og Dødelighedsforhold.

III. De epidemiske Sygdomstilfæ

1906	0—1 Aar København	0—1 Aar Købstæderne	0—1 Aar Landdistrikter	0—1 Aar Hele Konger.	1—5 Aar København	1—5 Aar Købstæderne	1—5 Aar Landdistrikter	1—5 Aar Hele Konger.	5—15 Aar København	5—15 Aar Købstæderne	5—15 Aar Landdistrikter
1. Variolæ	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
2. Dysenteria	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
3. Cholera asiatica	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
4. Typhus exanthematicus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
5. Febris typhoidea	»	1	2	3	5	11	28	44	34	74	111
6. Meningitis cerebrosp. epidem.	1	»	»	1	2	1	5	8	1	3	14
7. Diphtheria 8. Croup	16	47	45	108	242	521	561	1324	340	966	923
9. Scarlatina	23	19	16	58	294	359	377	1030	403	594	712
10. Morbilli	266	190	280	736	2228	1590	2002	5820	1861	1576	2744
11. Influenza	8	56	54	118	80	247	357	684	182	464	703
12. Tuberaulosis pulm.	5	3	5	13	6	7	31	44	30	94	300
13 Tussis convulsiva.	272	460	688	1420	880	1841	2777	5498	323	927	1750
14. Angina parotidea.	5	10	9	24	30	270	197	497	49	724	634
15. Febris intermittens	»	2	»	2	2	2	6	10	1	6	3
16. Febris puerperalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
17. Erysipelas	11	16	25	52	24	34	60	118	59	102	156
18. Febris rheumatica	2	2	1	5	10	16	24	50	160	200	413
19. Pneumonia crouposa	43	43	104	190	166	273	616	1055	193	399	1093
20. Tracheo-Bronchitis	744	1728	2487	4959	1783	4055	5270	11108	1415	3060	4109
21. Bronchopneum. & Bronch. capill.	455	963	1337	2755	720	1496	2408	4624	307	549	1117
22. Angina tonsillaris.	90	148	129	367	1367	2581	2076	6024	2900	5015	4340
23. Kolerine & Catarr.	2355	3230	3647	9232	1646	2920	3913	8479	578	1052	1617
24. Gonorrhoea	16	4	»	20	21	7	»	28	26	11	5
25. Ulcus venereum	1	»	»	1	2	»	»	2	3	»	»
26. Syphilis I.	»	»	»	»	1	»	»	1	5	1	»
27. Syphilis II.	9	»	5	14	14	2	1	17	3	4	1
28. Syphilis III.	42	19	11	72	4	1	»	5	3	»	»
29. Scabies	31	14	62	107	148	153	416	717	192	276	1169
30. Delirium tremens.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

deling efter Alder og Køn.

	15—65 Aar, Mænd			15—65 Aar, Kvinder				Over 65 Aar, Mænd				Over 65 Aar, Kvinder			
	Købstæderne	Landdistrikter	Hele Konger.	København	Købstæderne	Landdistrikter	Hele Konger.	København	Købstæderne	Landdistrikter	Hele Konger.	København	Købstæderne	Landdistrikter	Hele Konger.
»	»	»	»	»	»	»	4	»	»	»	»	»	»	»	»
1	1	1	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
6	90	175	321	52	82	152	286	»	»	3	3	1	1	3	5
1	3	14	18	»	2	14	16	»	»	»	»	»	»	»	»
2	151	205	409	100	333	330	763	5	4	3	12	»	2	3	5
9	45	87	161	46	64	124	234	1	»	»	1	»	1	»	1
1	68	214	363	85	73	210	368	»	»	»	»	»	»	»	»
7	1293	1892	3832	836	1494	2093	4423	39	90	193	322	99	160	294	553
4	390	1083	1807	270	511	1526	2307	14	21	51	86	6	18	67	91
9	35	80	124	10	38	86	134	»	»	1	1	»	»	3	3
8	181	278	507	24	153	188	365	»	»	»	»	»	1	4	5
8	11	21	40	4	16	30	50	1	2	5	8	»	3	2	5
»	»	»	»	65	125	274	464	»	»	»	»	»	»	»	»
1	386	770	1357	279	485	976	1740	17	25	71	113	30	66	120	216
1	468	820	1639	297	474	806	1577	6	3	33	42	3	16	32	51
[illegible]	405	1565	2339	170	291	890	1351	26	64	276	366	42	74	247	363
5	3218	5339	10122	2019	3759	5738	11516	239	664	1514	2417	550	1025	1881	3456
2	364	784	1340	265	408	1005	1678	41	161	516	718	88	232	668	988
2	3072	3371	8345	2141	3954	4020	10115	26	65	88	179	31	49	44	124
5	2043	2749	5868	1378	2378	3062	6818	108	254	464	826	249	399	490	1138
7	1263	283	5373	945	232	60	1237	12	6	»	18	1	2	»	3
8	109	21	819	99	15	5	119	1	2	»	3	»	»	»	»
0	193	51	1174	366	96	20	482	4	6	2	12	»	»	»	»
1	8	3	32	16	15	9	40	1	»	»	1	»	»	»	»
2	»	1	3	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
1	291	1248	1920	202	197	775	1174	12	9	37	58	2	3	14	19
5	259	139	1063	51	5	16	72	6	7	8	21	1	»	»	1

IV a. Fysikaternes Fødsel

(efter Fysikatsberetningern

Fysikater	Hele Fysikatet						
	Folkemængde (kalkuleret for Kbh. for de andre Fys. efter Folket. 1906)	Levendefødte		Uægte fødte i pCt. af samtlige Fødsler (Skema F.)	Dødfødte	Døde	
		Antal	pro mille af Befolkn.			Antal	pro mille af Befolkn.
København	432000	12026	28	25,0	289	6636	15
Sjællands nordre Fysikat	392090	9805	25	7,7	251	5331	14
Sjællands søndre —	206274	5379	26	7,0	134	2635	13
Bornholms —	41031	1034	25	8,0	26	519	13
Lolland-Falsters —	109244	3033	28	8,3	79	1452	13
Fyens —	289046	7748	27	10,0	176	3914	14
Aalborg-Hjøring —	260178	8532	33	10,8	230	3452	13
Aarhus-Randers —	228574	6711	29	10,2	171	3117	14
Viborg-Thisted —	187764	5863	31	5,1	114	2664	14
Vejle-Skanderborg —	223871	6089	27	6,7	126	2952	13
Ringkøbing —	121164	4059	33	4,3	97	1395	12
Ribe —	103143	3219	31	4,6	56	1297	13
Hele Kongeriget	2,594379	73498	28	10,7	1749	35364	13,6
Færøerne	16405	491	30	»	25	225	13,7

[1]) Folketallet i Kolonne 1 er angivet efter Fysikatsberetningerne, Folketa let for Byerne er hentet fra »Dødsaarsagerne i Kgr. Danmarks Byer«. All Oplysninger om levendefødte skyldes Beretningerne (Sognepræsterne Kvartalsmeldinger til Embedslægerne). Procenten for uægtefødte skylde det i Beretningerne givne Skema fra Jordemødrene. Tallet paa dødfødt

og Dødelighedsstatistik 1906.

og Mortalitetstabellerne) [1]).

Byerne (Købstæder og Handelspladser)									Landdistrikter				
Folkemængde	Levendefødte		Dødfødte	Døde				Folkemængde	Levendefødte		Døde	
				I alle Alderskl.		I Alderen 0—5 Aar						
	Antal	pro mille af Befolkn.		Antal	pro mille af Befolkn.	Antal	pro mille af lev.fødte		Antal	pro mille af Befolkn.	Antal	pro mille af Befolkn.
432000	12026	28	289	6636	15	2222	185	»	»	»	»	»
132093	3084	23	83	1702	13	505	163	259997	6721	26	3629	14
46439	1284	28	29	614	13	198	154	159835	4095	26	2021	13
18012	412	23	10	252	14	52	126	23019	622	27	267	12
26515	742	28	15	402	15	118	160	82729	2291	28	1050	13
87146	2374	27	51	1151	13	315	133	201900	5374	27	2763	14
60128	1930	32	57	870	14	324	168	200050	6602	33	2582	13
85607	2475	29	61	1133	13	385	155	142967	4236	30	1984	14
27747	809	29	21	439	15	151	187	160017	5054	32	2225	14
76390	2233	29	44	1039	14	324	145	147481	3856	26	1913	13
12195	428	35	7	158	13	49	115	108969	3631	33	1237	11
24532	868	35	13	319	13	117	135	78611	2351	30	978	12
1,028804	28665	28	680	14715	14,3	4760	166	1,564575	44833	29	20649	13,2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

er ligesom Antallet af Dødsfald i hele Fysikatet taget fra Beretningerne, medens dødfødte og Dødsfald i Byerne ere tagne fra »Dødsaarsagerne etc.«. Tallene for Landdistrikternes Folkemængde, levendefødte, døde og dødfødte er fremkomne ved Subtraktion af Tallene for Byerne fra Tallene for hele Fysikatet.

IV b. Dødsfald af epidemiske Sygdomme i Københav

og Forholdet til Antall

1906	København			Øernes Byer		
	Anmeldte efter Sygelisterne	Døde ifølge Mortalitets-tabellerne	Døde i p. m. af anmeldte	Anmeldte efter Sygelisterne	Døde ifølge Mortalitets-tabellerne	Døde i p. m. af anmeldte
Variolæ	»	»	»	»	»	»
Dysenteria	1	»	»	»	»	»
Typhus exanthematicus	»	»	»	»	»	»
Febris typhoidea	148	18	121	157	12	76
Meningitis cerebrosp. ep.	5	1	200	4	3	750
Diphtheria / Croup	756	20	26	1072	32	30
Scarlatina	796	7	9	499	5	10
Morbilli	4521	93	20	1586	14	9
Tussis convulsiva	1494	122	82	2066	73	35
Febris puerperalis	65	21	323	59	13	220
— intermittens	16	»	»	34	»	»
Erysipelas	621	24	39	592	7	12
Febris rheumatica	829	16	19	680	13	19
Pneumonia crouposa	1009	177	175	701	145	207
Tracheo-Bronchitis	8315	33	4	10337	25	2
Bronchopn. & Bronch. cap.	2068	412	199	1668	255	153
Kolerine & Catarrh. intest.	7390	632	86	6968	247	35
Syphilis I. / — II. / — III.	1422	48	34	120	6	50
Delirium tremens	723	40	55	123	14	114
Influenza	1891	23	12	2272	20	9

[1]) Dødsfald blandt Patienter indlagte fra Landsogne paa Provinsbyerne

og Provinsbyerne (efter Mortalitetstabellerne) 1906
af anmeldte Sygdomstilfælde[1]).

Jyllands Byer			København + samtlige Byer		
Anmeldte efter Sygelisterne	Døde ifølge Mortalitets-tabellerne	Døde i p. m. af anmeldte	Anmeldte efter Sygelisterne	Døde ifølge Mortalitets-tabellerne	Døde i p. m. af anmeldte
»	»	»	»	»	»
1	1	1000	2	1	500
»	»	»	»	»	»
102	5	49	407	35	86
5	2	400	14	6	429
952	42	44	2780	94	34
583	8	14	1878	20	10
1911	24	13	8018	131	16
1235	32	26	4795	227	47
66	12	182	190	46	242
8	»	»	58	»	»
522	13	25	1735	44	25
499	6	12	2008	35	17
848	124	146	2558	446	174
7172	23	3	25824	81	3
2505	293	117	6241	960	154
5308	274	52	19666	1153	59
225	11	49	1767	65	37
148	6	41	994	60	60
1532	15	10	5695	58	10

Sygehuse ere ikke medregnede.

IV c. Dødelighed af epidemiske Syg

i By

1906	0—1 Aar		1—5 Aar		5—15 Aar	
	Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte	Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte	Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte
Variolæ	»	»	»	»	»	»
Dysenteria	»	»	»	»	»	»
Typhus exanthematicus	»	»	»	»	»	»
Febris typhoidea	»	»	1	*63*	5	*46*
Diphtheria, Croup	14	*222*	46	*60*	28	*21*
Scarlatina	2	*48*	8	*12*	9	*9*
Morbilli	49	*118*	79	*20*	3	*1*
Tussis convulsiva	150	*205*	74	*27*	3	*2*
Febris puerperalis	»	«	»	»	»	»
Erysipelas	18	*667*	»	»	»	»
Febris rheumatica	»	»	1	*38*	9	*25*
Pneumonia crouposa	35	*407*	33	*75*	11	*19*
Tracheo-Bronchitis	52	*21*	8	*1*	»	»
Bronchopn. & Bronch. cap.	510	*360*	143	*65*	10	*12*
Kolerine & Cat. intest	1049	*188*	55	*12*	4	*2*
Syphilis I., — II., — III.	40	*571*	4	*182*	1	*63*
Delirium tremens	»	»	»	»	»	»
Influenza	3	*47*	»	»	1	*2*

[1] Dødsfald efter Mortalitetstabellerne. Dødsfald blandt Patienter indlagte f

domme efter Aldersklasser og Køn
befolkningen [1]).

15—65 Aar, Mænd		15—65 Aar, Kvinder		65 Aar o. d., Mænd		65 Aar o. d., Kvinder	
Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte	Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte	Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte	Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte
»	»	»	»	»	»	»	»
1	*333*	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»
17	*116*	11	*82*	»	»	1	*500*
4	*20*	2	*5*	»	»	»	» »
»	»	1	*9*	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	46	*242*	»	»	»	»
10	*17*	7	*9*	6	*143*	3	*24*
15	*18*	8	*10*	1	*111*	1	*53*
147	*190*	71	*154*	58	*644*	91	*784*
2	*0,4*	2	*0,4*	7	*8*	10	*6*
33	*59*	33	*49*	93	*460*	138	*431*
9	*3*	7	*2*	12	*33*	17	*26*
8	*7*	8	*16*	1	*90*	3	»
*57	*62*	1	*18*	1	*77*	1	*1000*
11	*6*	9	*4*	10	*78*	24	*93*

Landsogne paa Provinsbyernes Sygehuse ere ikke medregnede. *) 1 ubek. Alder.

IV d. Sammendragen Mortalitetstabel fo

(Efter Fysikat

1906.	København	Fys		
		Sjællands nordre	Sjællands søndre	Born-holms
1. Variolæ	»	» (»)	» (»)	»
2. Dysenteria	»	» (»)	» (»)	»
3. Febris typhoidea	18	8 (2)	4 (4)	2
4. Diphtheria & Croup	20	30 (17)	13 (7)	»
5. Scarlatina	7	7 (3)	» (»)	»
6. Morbilli	93	6 (»)	» (»)	»
7. Tussis convulsiva	122	15 (»)	13 (»)	5
8. Febris puerperalis	21	5 (2)	1 (»)	»
9. Erysipelas	24	3 (1)	5 (»)	»
10. Febris rheumatica	16	7 (3)	4 (»)	»
11. Pneumonia crouposa	177	100 (23)	25 (7)	9
12. Bronchopneum. & Bronchit. capill.	412	108 (20)	49 (2)	16
13. Kolerine & Catarrh. intestin. acut.	632	131 (24)	47 (1)	13
14. Alii morbi epidemici	94	12 (1)	20 (5)	2
15. Tuberculosis	819	195 (36)	61 (5)	28
16. Cancer	659	194 (45)	55 (10)	18
17. Syphilis	48	5 (1)	2 (»)	1
18. Alcoholismus	86	24 (7)	5 (1)	4
19. Alii morbi constitutionales	168	54 (8)	22 (4)	1
20. Ecclampsia	82	37 (2)	10 (»)	2
21. Apoplexia cerebri	237	89 (6)	36 (4)	18
22. Alii morbi cerebri & med. spin.	315	91 (14)	34 (4)	18
23. Morbus cordis	555	206 (21)	49 (5)	35
24. Pleuritis	31	6 (3)	2 (1)	»
25. Alii morbi pectoris	165	39 (9)	15 (»)	4
26. Peritonitis (puerperal. excl.)	68	53 (13)	12 (5)	5
27. Nephritis acut. & chr.	154	65 (11)	10 (1)	6
28. Alii morbi abdominis	331	69 (23)	26 (12)	15
29. Morbi externarum partium	94	42 (16)	8 (2)	6
30. Suicidium	105	31 (9)	7 (2)	6
31. Alii casus mortiferi	122	40 (7)	17 (»)	10
32. Vitia innata	359	69 (3)	17 (»)	5
33. Atrophia infantilis	85	42 (3)	36 (3)	9
34. Marasmus senilis	234	104 (8)	57 (1)	22
35. Causa mortis non indicata	288	34 (1)	22 (»)	6
Tilsammen...	6636	1921 (342)	684 (86)	266

[1]) I Modsætning til, hvad der finder Sted ved alle andre statistiske Oplysninge
den af Embedslægerne foretagne Indregistrering af Dødsattesterne og fø
statistiske Bureau foretagne Indregistrering. Ovenstaaende Tal for Fy
ikke hjemmehørende paa Dødsstedet. I Beretningerne for de fleste Fys
disse Tal for Hovedsummen findes aftrykte ovenfor. De gælder som anfø
derfor ikke sammen med de Tal, der i Det medicinalstatistiske Bu
kun vedrøre Landboere døde paa Provinssygehusene.

amtlige Købstæder og Handelspladser,

opgørelserne)[1]).

tat.

Lolland-Falsters	Fyens	Aalborg-Hjøring	Aarhus-Randers	Viborg-Thisted	Vejle-Skanderborg	Ring-købing	Ribe	Tilsammen
» (»)	» (»)	»	» (»)	» (»)	» (»)	» (»)	» (»)	»
» (»)	» (»)	1	» (»)	» (»)	» (»)	» (»)	» (»)	1
1 (1)	10 (9)	1	6 (4)	2 (1)	3 (1)	2 (2)	2 (1)	59
2 (9)	18 (11)	1	12 (6)	2 (2)	38 (9)	3 (3)	5 (3)	144
» (2)	7 (6)	»	1 (»)	» (»)	2 (»)	1 (1)	4 (»)	29
» (»)	6 (»)	1	10 (»)	16 (»)	» (»)	» (»)	1 (»)	133
6 (1)	21 (»)	11	1 (»)	4 (»)	2 (»)	3 (»)	3 (»)	206
2 (1)	7 (2)	4	6 (»)	2 (1)	6 (2)	2 (2)	» (»)	56
1 (»)	1 (»)	1	5 (»)	1 (»)	4 (»)	1 (1)	3 (1)	49
» (1)	4 (»)	»	5 (1)	» (»)	4 (1)	» (»)	» (»)	40
8 (3)	31 (9)	21	33 (2)	17 (7)	38 (4)	5 (1)	14 (»)	478
32 (3)	90 (15)	67	101 (7)	48 (4)	85 (5)	13 (1)	30 (3)	1051
30 (»)	69 (13)	92	82 (»)	31 (1)	70 (3)	6 (»)	14 (»)	1217
5 (1)	28 (9)	22	8 (3)	2 (1)	8 (2)	7 (1)	6 (1)	214
39 (22)	149 (30)	129	179 (40)	73 (28)	181 (43)	28 (4)	58 (12)	1939
29 (7)	113 (19)	75	144 (37)	38 (9)	95 (12)	11 (1)	28 (4)	1459
» (»)	» (»)	8	6 (»)	» (»)	2 (»)	1 (»)	1 (»)	69
6 (3)	22 (5)	18	17 (3)	4 (»)	15 (3)	1 (1)	5 (»)	207
10 (1)	39 (3)	16	35 (4)	2 (»)	18 (4)	5 (1)	8 (1)	378
7 (»)	24 (2)	20	23 (»)	17 (3)	21 (2)	5 (»)	7 (»)	255
19 (5)	62 (3)	40	57 (6)	31 (6)	59 (6)	5 (»)	17 (2)	670
11 (5)	71 (22)	36	41 (7)	23 (13)	53 (13)	11 (3)	10 (3)	714
25 (3)	135 (10)	75	94 (6)	55 (14)	100 (10)	12 (»)	25 (5)	1366
1 (»)	8 (4)	2	3 (»)	1 (»)	1 (»)	» (»)	1 (»)	56
14 (1)	30 (3)	27	30 (4)	9 (3)	29 (4)	8 (2)	7 (3)	377
6 (2)	17 (7)	13	21 (8)	6 (4)	12 (3)	1 (»)	7 (5)	221
6 (1)	26 (8)	14	34 (10)	8 (2)	20 (»)	4 (»)	3 (»)	350
18 (13)	85 (41)	50	61 (19)	20 (10)	73 (19)	3 (2)	11 (3)	762
5 (6)	26 (7)	7	22 (6)	5 (3)	28 (8)	3 (1)	5 (2)	251
7 (»)	10 (4)	12	13 (»)	2 (»)	13 (»)	» (»)	1 (»)	207
6 (1)	47 (11)	30	37 (6)	15 (7)	22 (7)	10 (5)	6 (2)	362
23 (»)	55 (2)	53	78 (»)	12 (»)	48 (2)	4 (1)	19 (»)	742
17 (1)	18 (»)	39	25 (1)	20 (»)	28 (»)	10 (»)	23 (»)	352
32 (2)	82 (7)	62	91 (8)	31 (3)	79 (4)	18 (»)	34 (1)	846
8 (»)	10 (»)	12	35 (5)	7 (»)	19 (1)	3 (»)	6 (1)	445
376	1321	955	1316	504	1176	186	364	15705
95)	(262)		(193)	(122)	(168)	(33)	(53)	(1354)

…m Provinsbyernes Dødsaarsager i dette Værk, er her benyttet Tal, der skyldes …ig paa alle Punkter vil afvige fra Resultaterne af den i Det medicinal- …katerne giver samtlige Dødsfald uden Fradrag af Dødsfald hos Personer …ater findes Tallet paa disse uvedkommende Dødsfald angivne i Parenthes, og …samtlige Dødsfald hos Personer ikke hjemmehørende paa Dødsstedet og falder …reaus Dødsaarsagsstatistik og overalt i dette Værk benyttes til Fradrag og

1906	Antal af fødende	Fødslernes Antal	Fødslerne tidige	Fødslerne fortidige	Fødslerne ægte	Fødslerne uægte	Issestilling	Ansigtsstilling	Sædestilling	Fodstilling	Tvær- eller Skraaleje	Stillingen uangiven	Yderlemmer v. Hovedet
Sjællands nordre Fysikat	9712	9868	9348	520	9112	756	8754	36	218	77	51	732	7
Sjællands søndre —	5357	5445	5211	284	5065	380	5163	23	122	52	24	61	6
Bornholms —	1024	1041	1003	38	957	84	1005	4	20	7	4	1	3
Lolland-Falsters —	3064	3123	3006	117	2862	261	2988	21	60	18	21	15	5
Fyens —	7819	7943	7596	347	7150	793	7584	34	174	79	43	29	7
Aalborg-Hjøring —	8538	8666	8288	378	7730	936	8316	30	172	67	66	7	8
Aarhus-Randers —	6769	6874	6580	294	6183	691	6517	31	116	52	63	95	7
Viborg-Thisted —	5682	5803	5552	251	5506	297	5550	20	184	47	45	8	4
Vejle-Skanderborg —	6248	6321	6043	278	5895	426	6064	51	134	32	31	9	2
Ringkøbing —	4018	4077	3895	182	3900	177	3869	21	80	47	36	24	11
Ribe —	3180	3214	3122	92	3066	148	3098	10	60	11	9	26	4
Kongerg. m. Undt. af Kbh.	61406	62375	59644	2781	57426	4949	58908	281	1290	489	393	1007	64
Færøerne	502	509	486	23	495	14	490	3	13	3	»	»	»

[1]) Paa Grund af Fejl i Lister fra i Aalborg-Hjøring og Viborg-Thisted Fysikater er Summen af »Stillinger (Leje)« ikke nøjagtig den samme som Antallet af Fødsler.

[illegible] Fødselsprotokoller.

1906	Uregelmæssigheder ved Fødslen: Vesvækkelse	Bækkensnæverhed	Navlesnoren fremfaldende eller foreliggende ved: Isse	Ansigt	Underkrop	Skraaleje	Ecclampsi	Placenta prævia	Blødning af anden Art før Fødslen	Blødning ved Efterbyrdens Fødsel	Fødslen fuldendt ved: Naturen	Fremtrækning	Vending: Issestilling	Vending: Skraaleje	Tangen	skarpe Instrumenter	Udtrækning af Moderkagen
Sjællands nordre Fysikat	190	54	21	»	4	10	8	12	16	30	9421	96	48	45	257	1	76
Sjællands søndre —	131	37	9	»	5	1	7	17	11	22	5141	70	29	24	181	»	52
Bornholms —	29	6	1	»	»	»	»	2	5	8	988	12	3	4	34	»	8
Lolland-Falsters —	60	36	15	»	1	2	2	4	7	14	2969	27	16	24	85	2	18
Fyens —	158	36	13	»	7	3	9	8	8	40	7618	99	14	42	168	2	73
Aalborg-Hjøring —	197	45	31	2	5	8	11	25	20	59	8287	81	36	66	192	4	33
Aarhus-Randers —	165	38	14	»	10	3	8	11	9	57	6499	71	35	62	205	2	69
Viborg-Thisted —	84	22	13	»	6	9	6	9	11	41	5576	51	18	42	113	3	50
Vejle-Skanderborg —	136	46	10	1	»	4	5	7	17	15	6022	43	27	30	195	4	33
Ringkøbing —	58	16	12	»	5	3	4	8	16	32	3877	70	25	30	73	2	33
Ribe —	64	15	13	»	»	1	2	6	6	12	3102	21	14	7	69	1	17
Kongerg. m. Undt. af Kbh.	1272	351	152	3	43	44	62	109	126	330	59500	641	265	376	1572	21	462
Færøerne	12	1	3	»	»	»	»	1	3	9	495	4	»	»	9	»	14

V c. Skematisk Uddrag af Jordemødrenes Fødselsprotokoller.

1906		Børnene levende (deriblandt skindøde og fuldt oplivede)	Børnene døde (deriblandt skindøde og ikke bragte til Live)						Tilfælde af Barselfeber	Mødrene døde						
			ved naturlig Fødsel	ved Fremtrækning	ved Vending ved Issestilling	ved Vending ved Skraaleje	ved Tangforløsning	ved Fødsel ved skarpe Instrum.		uforløste	efter naturlig Fødsel	efter Vending ved Issestilling	efter Vending ved Skraaleje	efter Tangforløsning	efter Fødsel ved skarpe Instrum.	efter Fremtrækning
Sjællands nordre Fysikat		9605	173	29	21	24	15	1	38	»	14	3	2	5	»	»
Sjællands søndre	—	5320	85	13	14	6	7	»	19	»	3	2	2	2	»	»
Bornholms	—	1015	17	4	»	1	4	»	6	1	3	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters	—	3046	40	12	10	4	9	2	11	»	1	»	1	1	»	»
Fyens	—	7766	133	16	4	12	10	2	40	»	7	1	1	»	1	1
Aalborg-Hjøring	—	8433	152	19	17	25	18	2	24	1	12	1	1	2	»	1
Aarhus-Randers	—	6705	95	23	16	15	16	4	9	»	4	»	»	2	»	»
Viborg-Thisted	—	5693	71	14	11	10	4	»	16	1	2	1	1	»	»	»
Vejle-Skanderborg	—	6199	80	11	8	7	12	4	27	»	4	3	»	1	1	»
Ringkøbing	—	3982	56	17	9	7	4	2	17	1	7	»	»	1	1	»
Ribe	—	3159	39	3	5	3	4	1	8	»	3	1	1	»	»	»
Kongerg. m. Undt. af Kbh.		60923	941	161	115	114	103	18	215	4	60	12	9	14	3	2
ærøerne		490	17	»	»	»	2	»	4	»	3	»	»	1	»	»

VI. Generaltabel over dødfødte.

1906	Fosterets Modenhedsgrad: For tidlig født, Ægte, D.	P.	For tidlig født, Uægte, D.	P.	Fuldbaaret, Ægte, D.	P.	Fuldbaaret, Uægte, D.	P.	Med Tegn til Forraadnelse	Fødslen fuldførtes ved: Naturen, D.	P.	Instrument, D.	P.	Vending, D.	P.	Fremtrækning, D.	P.	Totalsum af dødfødte Børn: Ægte, D.	P.	Uægte, D.	P.	I alt
København	51	38	27	26	51	55	27	14	140	110	96	22	11	11	9	13	17	102	93	54	40	289
Sjællands nord. Fys.	44	39	3	6	78	63	9	5	86	74	71	11	11	25	17	25	13	123	102	11	11	247
Sjællands sønd. —	19	26	1	4	39	38	2	5	52	41	50	4	3	11	13	5	7	58	64	3	9	134
Bornholms —	5	5	»	»	8	5	3	»	12	10	8	3	1	1	»	2	1	13	10	3	»	26
Lolland-Falsters —	16	10	2	1	21	23	2	4	29	22	20	4	8	8	5	7	5	37	33	4	5	79
Fyens —	29	20	3	6	64	45	5	4	84	74	56	7	2	11	8	9	9	93	65	8	10	176
Aalborg-Hjøring —	57	34	4	7	53	55	13	7	95	79	71	11	8	24	14	13	10	110	89	17	14	230
Aarhus-Randers —	23	37	3	4	54	38	5	7	75	45	54	15	5	16	18	9	9	77	75	8	11	171
Viborg-Thisted —	23	17	»	»	39	26	6	3	44	40	27	6	3	12	8	10	8	62	43	6	3	114
Vejle-Skanderbg. —	18	23	4	2	*45+1	28	3	2	57	48+1	30	9	7	9	10	4	8	63+1	51	7	4	126
Ringkøbing —	27	14	1	1	32	20	1	1	38	39	20	4	2	9	6	9	8	59	34	2	2	97
Ribe —	13	9	2	2	21	7	2	»	29	25	13	3	1	6	2	4	2	34	16	4	2	56
Hele Kongeriget...	325	272	50	59	505+1	403	78	52	741	607+1	516	99	62	143	110	110	97	831+1	675	127	111	1745
Færøerne...	3	2	»	»	7	8	3	»	4	9	10	1	»	»	»	3	»	10	10	3	»	23

*) Kønnet kunde ikke bestemmes.

VII a. Oversigt over de civil

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Patientantal: Indlagte	Patientantal: Udskrevne	Patientantal: Døde	Patientantal: Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	Antal Sygedage: for de udskrevne: for hver	Antal Sygedage: for de døde: for alle	Antal Sygedage: for de døde: for hver
Øresunds og Helsingør	50 +20	42	392	357	44	33	11031	30,9	1102	25,1
Tikøb for Sindssyge. .	39	37	9	8	2	36	1056	132	288	141
Esbønderup..........	33	18	316	283	31	20	8449	29,9	587	18,9
Hillerød.............	66	18	362	324	24	32	11207	34,6	597	24,9
Usserød.............	44	21	200	191	8	22	6020	31,6	81	10,1
Nivaagaards Hospital.	28	24	10	7	7	20	1117	159,6	1304	186,3
Frederikssund........	52	18	277	263	13	19	8013	30,5	254	19,5
Frederiksværk.......	15+1 Celle	2	61	56	4	3	1633	29,5	221	55,3
Skemaer for Frederiksberg Kommune, Epidemisygehus, Københavns Amts paa Frederiksberg. (Epidemiafdelingen), Diakonissestiftelsen ikke modtagne.										
Københavns Amts ved Lyngby............	31	25	339	303	32	29	9226	30,4	446	13.
Ebberødgaard Aandssvageanstalt.......	450	450	23	7	17	449	»	»	»	
Ebberødgaard Aandssvageanstalts Sygehus	20	12	39	23	15	13	2294	99,7	4971	331.
Vridsløsel. Fængsels..	16	2	57	58	1	»	1316	22,7	116	116

Provinssygehuses Virksomhed i 1906.

Daglig Middelbelægning: for hele Aaret	Daglig Middelbelægning: for Maaned med størst Belægning	Daglig Middelbelægning: for Maaned med mindst Belægning	Sygdomstilfældene: Legems-beskadigelse	Sygdomstilfældene: Fnat	Sygdomstilfældene: Sinds-sygdomme	Sygdomstilfældene: Veneriske Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre akute Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre kron. Sygdomme	Forekomne Hosp.-Sygd.: Rosen	Forekomne Hosp.-Sygd.: Pyæmi	Forekomne Hosp.-Sygd.: Hospitals-brand	Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
													Kr.
39,4	Januar 44,1	Juli 31,6	42	2	14	20	158	156	»	»	»	8	53606,77
36,9	Januar 37,0	Novbr. 36,2	»	»	9	»	»	»	»	»	»	»	»
25,8	Marts 32,4	Juni 20,2	78	20	1	10	168	39	»	»	»	»	c. 21000
35,0	Marts 43,0	Novbr. 25,5	35	22	46	13	161	85	»	»	»	2	»
16,7	Maj 22,9	Marts 8,9	37	10	2	2	116	33	»	»	»	3	»
22,4	Oktbr. 24,2	Juni 19,5	»	»	»	»	»	10	»	»	»	»	c. 12000
24,5	Marts 30,0	August 17,0	36	22	»	5	162	52	»	»	»	4	24737,21
4,7	Juli 7,0	Decbr. 1,8	11	2	1	2	22	23	»	»	»	»	6106,03
29,6	31,1	25,9	86	14	2	9	126	102	»	»	»	14	»
449,1	Marts 451,7	Sepbr. 446.2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
10,7	Sepbr. 13,5	Februar 9,4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
3,9	August 6,0	Decbr. 1,2	3	2	16	2	17	17	»	»	»	»	»

VII a. Oversigt over de civile

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Overliggende	Patientantal: Indlagte	Patientantal: Udskrevne	Patientantal: Døde	Patientantal: Tilbageliggende	Antal Sygedage for de udskrevne: for alle	Antal Sygedage for de udskrevne: for hver	Antal Sygedage for de døde: for alle	Antal Sygedage for de døde: for hver
Roskilde Amtssygehus										
A. (alm.)	48	28	361	317	41	31 }	15700	30,4	1292	22,3
B. (Epidemiafdel.)	39	38	196	199	17	18 }				
C. (Sindssygeafdel.)	50	48	12	5	7	48	492	98,4	1271	181,5
Roskilde Kommunes	25	10	122	110	7	15	3945	35,9	87	12,4
Roskilde K. Epidemi-	24	36	287	298	4	21	9815	32,10	60	15,0
Sct. Maria Hospital i Roskilde	50	7	198	164	22	19	4991	30,4	476	21,6
Moltkes Sygehjem for epileptiske Pigebørn	25	23	7	4	2	24	392	98,0	313	156,5
Kolonien Filadelfia for epileptiske i Tersløse	270	208	129	82	17	238	»	»	»	»
Kallundborg	23	7	168	143	17	15	3825	26,7	678	39,[illegible]
Kallundb. Epidemiafd.	14	2	45	34	1	12	1013	29,8	13	13,[illegible]
Nykøbing Sj. A.	20 +1	18	136	116	21	17	4150	35,8	999	47,4
Do. B. (Epidemiafd.)	18	1	8	8	1	»	248	31,0	23	23,4
Holbæk	80	62	460	423	35	64	18050	42,7	1127	32,[illegible]
Holbæk Amts Sindssygeanstalt	121	116	14	5	4	121	2340	468	8176	2044
Sæby (Løve Herred)	30	18	112	99	15	16	3692	37,3	650	43,[illegible]

Provinssygehuses Virksomhed i 1906 (forts.).

Daglig Middelbelægning for hele Aaret	Daglig Middelbelægning for Maaned med størst Belægning	Daglig Middelbelægning for Maaned med mindst Belægning	Sygdomstilfældene: Legemsbeskadigelse	Sygdomstilfældene: Fnat	Sygdomstilfældene: Sindssygdomme	Sygdomstilfældene: Veneriske Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre akute Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre kron. Sygdomme	Forekomne Hosp.-Sygd.: Rosen	Forekomne Hosp.-Sygd.: Pyæmi	Forekomne Hosp.-Sygd.: Hospitalsbrand	Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
													Kr.
53,4	Marts 64,9	Oktober 40,6	115	60	»	10	97 196	79 »	»	»	»	14	»
46,2	47,6	44,7	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
9,7	Decbr. 16,2	Febr., Marts, April 0	31	8	11	5	29	38	»	»	»	1	»
26,3	Januar 45,7	April 12,1	»	»	»	»	287	»	»	»	»	1	»
16,4	21,0	10,0	22	7	14	2	59	94	»	»	»	»	»
21,0	Decbr. 22,8	August 20,0	»	»	»	»	»	7	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
14,8	Oktbr. 16,8	Februar 12,5	17	Hudsygd. 27	8	»	30	86	»	»	»	»	16793,96
3,6	Novbr. 14,3	Maj. Juli 0	»	»	»	»	45	»	»	»	»	»	
»	a. Marts b. Maj 12,9	a. Maj b. April 9,2	15	5	2	2	65	55	»	»	»	6	22929,70
59,3	Januar 66,8	Septbr. 49,9	45	59	34	8	151	163	»	»	»	14	»
118,5	Decbr. 12,0	116,9	»	»	14	»	»	»	»	»	»	»	»
16,3	Februar 22,7	Septbr. 12,0	9	15	3	»	31	54	»	»	»	6	14836,24

VII a. Oversigt over de civile

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Overliggende	Patientantal: Indlagte	Patientantal: Udskrevne	Patientantal: Døde	Patientantal: Tilbageliggende	Antal Sygedage for de udskrevne: for alle	Antal Sygedage for de udskrevne: for hver	Antal Sygedage for de døde: for alle	Antal Sygedage for de døde: for hver
Kysthospitalet p. Refsnæs	130	130	114	109	6	129	43977	403,4	2666	444,3
Samsø	8	1	37	27	7	4	516	19,1	143	20,3
Køge	21	8	112	108	8	4	2947	27,8	96	12,0
Ringsted	40	21	221	198	22	22	5234	26,4	742	33,7
Do. Epidemi-	26	3	57	55	2	3	1348	24,5	5	2,5
Sorø	62	15	312	284	17	26	7725	27,2	198	11,6
Sorø Amts Sindssygeanstalt	96	90	28	16	9	93	2416	151,0	18821	2091,2
Slagelse	25+31	16	231	210	13	24	6633	31,6	197	15,2
Slagelse Fattiggaards	15	11	59	56	6	8	1466	26,2	625	104,2
Korsør	22	6	221	186	22	19	3833	20,6	527	24,0
Skelskør Kommunes	16	6	128	113	14	7	2053	18,2	347	24,5
Skelskør Epidemi-	20	5	19	21	2	1	842	40,1	22	11,0
Næstved (Amtets)	70	63	733	695	40	61	20983	30,2	608	15,0
Næstved (Byens)	48	26	53	45	10	24	2109	46,9	1013	101,3
Storehedinge	17	7	114	103	12	6	3534	34,8	663	55,3

Provinssygehuses Virksomhed i 1906 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand		
131,7	August 134,7	April 128,0	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	108636,69
2,3	Decbr. 3,5	Juni 1,3	»	4	1	»	23	9	»	»	»	4	3679,65
9,1	Septbr. 13,9	Juni 3,5	7	1	1	1	75	27	»	»	»	1	9733,84
17,7	Maj 22,9	August 10,7	20	37	17	5	70	72	»	»	»	3	»
3,2	Septbr. 7,3	April 1,2	»	»	»	»	55	2	»	»	»	»	»
22,7	Marts 24,5	Novbr. 20,6	47	6	14	4	95	146	2	»	»	15	»
92,4	August 94,9	Juni 89,3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
18,5	Okt. Nov., Deb. 24,9	Juli 9,4	20	15	»	2	138	56	»	»	»	»	»
8,3	Novbr. 8,4	Septbr. 5,9	5	»	10	7	16	21	»	»	»	»	»
12,0	Novbr. 28,9	August 3,2	11	2	»	»	185	23	»	»	»	»	»
7,2	Januar 8,4	Juli 2,7	10	16	1	»	51	50	»	»	»	»	»
2,0	Septbr. 5,0	April 0,4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
65,9	Oktober 74,1	Februar 59,8	75	48	7	17	341	245	»	»	»	13	»
24,9	Marts 29,5	Juni 21,6	1	»	6	1	12	33	»	»	»	1	»
10,	Juli 14,3	Decbr. 7,4	15	5	4	4	71	15	1	»	»	»	7250,50

VII a. Oversigt over de civil

Sygehus	Antal Senge	Patientantal					Antal Sygedage			
		Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	for de udskrevne		for de døde	
							for alle	for hver	for alle	for hver
Præstø	10	1	17	16	»	2	462	28,9	»	»
Fakse	68	32	346	322	17	39	13093	40,7	269	15,8
Vordingborg	7	2	26	23	3	2	669	29,1	282	94,0
Stege (Amtets)	29	4	112	99	7	10	3004	30,3	417	59,6
Stege (Byens)	11 + 2	5	44	39	6	4	1756	45,0	88	14,7
Stege Sindssygeanstalt	74	74	1	»	1	74	»	»	4236	4236
Rude	8	4	51	48	4	3	1377	28,7	154	38,5
Nationalforeningens Sanatorium v. Haslev	24	24	70	70	»	24	9147	130,7	»	»
Neksø	6	3	41	41	»	3	1022	24,9	»	»
Neksø Epidemi-	6	1	1	2	»	»	18	9,0	»	»
Aakirkeby	5	8	113	106	7	8	2442	23,0	179	25,6
Rønne, Afdeling A	22	19	162	133	29	19	5964	44,	1498	51,7
Rønne, Afdeling B (Epidemiafdeling)	16	3	12	15	»	»	389	25,9	»	»
Svaneke	4	1	»	1	»	»	90	90,0	»	»
Maribo	27 + 46	38	362	340	36	24	11555	34,0	810	22,5
Nakskov	22	9	201	177	18	15	3900	22,0	474	26,3

Provinssygehuses Virksomhed i 1906 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitalsbrand		
1,3	Januar 3,7	Juli 0,0	1	2	»	»	13	1	»	»	»	»	1059,63
37,2	Novbr. 45,1	Maj 30,5	27	8	10	8	95	198	»	»	»	11	37965,98
2,6	Marts 3,0	Juni 1,0	4	3	2	1	6	5	»	»	»	»	»
12,0	Oktober 16,4	Januar 6,5	15	3	5	2	51	36	»	»	»	5	14460,03
5,5	Novbr. 10,2	August 3,0	2	»	1	4	29	8	»	»	»	3	5188,56
73,9	Januar 74,0	Juni 73,5	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	33240,00
4,4	Septbr. 6,1	Juli 0,7	8	»	»	»	25	18	»	»	»	»	4731,95
24,1	24,1	24,1	»	»	»	»	»	70	1	»	»	»	21979,99
3,[illegible]	Marts 5,0	Januar 0,6	7	»	»	»	15	19	»	»	»	2	3700,00
0,1	Januar 0,5	Juni 0,0	»	»	»	»	2	»	»	»	»	1	500,00
6,4	Februar 10,7	Septbr. 2,9	23	»	»	»	32	57	»	»	»	»	»
21,3	Januar 24,7	Septbr. 17,2	11	8	18	3	44	78	»	»	»	5	18102,17
0,8	Jan., Juli 2,2	Marts, Maj Apr. Dcbr. 0,0	»	»	»	»	12	»	»	»	»	1	
0,2	Jan. Marts 1,0	0,0	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	152,50
31,5	Marts 37,2	Juni 20,3	38	25	2	4	165	128	»	»	»	3	»
13,1	Decbr. 17,6	Maj 10,1	24	51	5	9	58	53	»	»	»	»	»

VII a. Oversigt over de civil

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Overliggende	Patientantal: Indlagte	Patientantal: Udskrevne	Patientantal: Døde	Patientantal: Tilbageliggende	Antal Sygedage for de udskrevne: for alle	Antal Sygedage for de udskrevne: for hver	Antal Sygedage for de døde: for alle	Antal Sygedage for de døde: for hver
Nakskov Epidemi-....	35	1	55	46	4	6	1204	26,2	59	14,8
Sakskøbing	23	6	225	208	14	9	3747	18,0	230	16,4
Sakskøbing Sindssyge-anstalt	144	141	32	17	17	139	1743	102,5	1867	109,8
Nysted	14	4	44	42	2	4	1256	29,9	42	21,0
Nykøbing F..........	36+18	32	339	316	24	31	10089	31,9	1157	48,2
Privatklinikken. N. F..	11	4	104	92	13	3	1479	16,0	76	5,3
Øjenklinikken. N. F...	»	1	57	58	»	»	369	0,6	»	»
Stubbekøbing	6	2	40	38	2	2	1006	26,3	39	19,5
Odense..............	117	94	1131	998	118	109	29711	29,8	2703	22,9
Odense Epidemi-.....	115	40	333	333	18	22	10185	30,6	230	12,8
Odense Børnehospital	17	16	143	115	28	16	4062	35,3	813	29,0
Odense Fattiggaards..	19	15	94	94	7	8	2194	23,3	215	30,7
Sct. Josephs Hospital Odense............	40	24	465	449	21	19	10449	23,3	632	30,1
Odense Karantæne ...	18	»	2	2	»	»	15	7,5	»	»
Sanatoriet Helsebod .	18	17	33	32	1	17	3845	120,2	24	24,0
Sindssygecellerne i Fællesarbejdsanst..	2	1	5	6	»	»	136	22,7	»	»
Bogense.............	15	1	49	39	9	2	899	23,1	800	88,9

Provinssygehuses Virksomhed i 1906 (forts.).

Daglig Middelbelægning: for hele Aaret	Daglig Middelbelægning: for Maaned med størst Belægning	Daglig Middelbelægning: for Maaned med mindst Belægning	Sygdomstilfældene: Legems-beskadigelse	Sygdomstilfældene: Fnat	Sygdomstilfældene: Sinds-sygdomme	Sygdomstilfældene: Veneriske Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre akute Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre kron. Sygdomme	Forekomne Hosp.-Sygd.: Rosen	Forekomne Hosp.-Sygd.: Pyæmi	Forekomne Hosp.-Sygd.: Hospitals-brand	Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
3,7	Marts 9,6	Septbr. 0,8	»	»	»	»	51	»	»	»	»	6	7901,03
11,4	Oktober 15,2	August 7,2	21	21	2	6	80	95	»	»	»	11	»
37,8	Januar 141,7	Juli 136,2	»	»	32	»	»	»	1	»	»	»	»
3,8	April 5,4	Juni 2,1	8	»	1	»	28	12	»	»	»	1	»
32,0	Decbr. 36,8	April 25,6	38	25	8	17	117	134	»	»	»	9	»
4,3	April 7,5	August 0,3	4	»	»	»	96	8	»	»	»	»	»
»	Juli	Decbr.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
2,4	Maj 0,6	Oktober 3,2	7	2	5	»	16	10	»	»	»	»	800,00
109,1	Januar 115,0	April 100,2	217	56	25	41	193	599	1	»	»	5	84800,00
29,9	Novbr. 50,8	April 20,7	»	»	»	»	333	»	»	»	»	»	35616,00
15,4	Oktober 17,4	Marts 13,2	7	»	1	1	65	69	»	»	»	»	17800,00 (14 Md.)
»	Maj	Decbr.	5	1	4	2	57	25	»	»	»	»	»
30,1	Marts 37,4	Decbr. 25,3	12	»	2	»	91	360	»	»	»	11	25300,00
0,0	Februar 0,3	alle undt. Feb., Juni Juli 0,0	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»
16,3	Oktober 17,9	Juni 13,1	»	»	»	»	»	33	»	»	»	»	13411,18
0,1	Januar 0,3	Feb. Marts Ap., Aug., Decbr. 0,0	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»
4,7	April 8,6	Septbt. 0,0	5	9	2	»	20	13	»	»	»	»	3802,00

VII a. Oversigt over de civil

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Bogense Epidemi-	12	»	28	23	3	2	850	37,0	56	18,[illegible]
Middelfart	34	7	150	127	19	11	4324	34,0	230	12,[illegible]
Assens	58+ 3 Vu.	27	225	229	10	13	7727	33,7	312	31,[illegible]
Faaborg	24	7	153	132	22	6	2656	20,1	309	14,[illegible]
Svendborg	68	44	350	335	37	22	11828	35,3	718	19,[illegible]
Ringe	17	8	120	115	8	5	3356	29,2	117	14,[illegible]
Nyborg	28	23	194	180	23	14	6047	33,6	234	10,[illegible]
Nyborg Epidemi-	40	5	21	20	4	2	1119	56,0	319	79,[illegible]
Kerteminde	12	6	54	50	7	3	1387	27,7	269	38,[illegible]
Kertemindes Epidemi-	14	3	59	61	»	1	1869	30,6	»	»
Rudkøbing	50	19	172	155	17	19	7148	46,1	450	26,[illegible]
Ærøskøbing	16	6	81	73	6	8	2664	36,5	94	15,[illegible]
Skagen	7	»	19	16	1	2	452	28,3	16	16,[illegible]
Frederikshavn	12+ 5+1 Cell.	11	111	110	9	3	2876	26,1	564	62,[illegible]
Frederikshavns Epidemi-	24	»	75	66	5	4	2296	34,8	43	8,[illegible]
Hjøring	112	46	719	658	41	66	19210	29,2	1017	24,[illegible]

Provinssygehuses Virksomhed i 1906 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitalsbrand		
2,[illegible]	Septbr. 4,7	Juni 0,4	»	»	»	»	28	»	»	»	»	»	3334,87
13,5	Septbr. 18,1	Juni 9,9	28	9	5	4	50	54	»	»	»	2	16091,84
29,[illegible]	Januar 32,7	Juli 16,1	21	»	2	»	128	75	»	»	»	3	25097,68
0,[illegible]	Maj 10,7	Novbr. 4,5	12	15	4	»	90	32	1	1	»	2	12132,03
34,[illegible]	Januar 43,5	Decbr. 25,6	30	24	14	[1]4	166	102	»	»	»	3	27714,26
9,4	Marts 12,2	Decbr. 4,0	14	6	1	»	42	57	»	»	»	3	12000,00
17,2	Januar 21,4	Novbr. 13,1	28	21	9	6	64	66	»	»	»	»	c. 17000
2,[illegible]	Februar 6,3	Novbr. 0,5	»	»	»	»	16	5	»	»	»	»	fra Ap.05 -Marts06 7.900
4,1	August 5,9	Juni 1,8	3	2	»	»	17	32	»	»	»	1	4868,98
5.	Juli 9,2	Februar 0,2	»	»	»	»	59	»	»	»	»	5	5437,72
1[illegible]	Novbr. 24,6	August 16,3	21	3	7	4	51	86	»	»	»	1	20197,66
[illegible]	Decbr. 10,9	April 3,9	2	»	5	1	43	30	»	»	»	»	9000,00
2,2	Juli 3,4	Januar 0,0	7	»	»	1	7	4	»	»	»	1	»
9,4	April 16,1	Novbr. 4,4	31	9	5	6	18	42	1	»	»	»	»
6,4	April 13,4	Juni 2,3	»	»	»	»	75	»	»	»	»	»	»
53,4	Decbr. 69,8	Januar 55,1	53	42	29	10	190	395	1	1	»	27	»

VII a. Oversigt over de civ

Sygehus	Antal Senge	Patientantal					Antal Sygedage			
							for de udskrevne		for de døde	
		Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	for alle	for hver	for alle	for hver
Brønderslev	27 +16	12	170	157	12	13	4105	26,1	593	49,
Sæby................	10	3	55	53	5	»	723	13,6	38	7,
Sæby Epidemi-.	14	»	5	4	1	»	204	51,0	6	6.
Dronninglund........	15 +14	9	204	187	12	14	4726	25,3	982	81,
Hals	10 +18	7	140	134	9	4	3995	29,8	215	23,
Saltum Epidemi-.....	14	2	4	6	»	»	104	17,3	»	
Brovst..............	11 +12	7	96	91	4	8	2807	30,8	97	24,
Aalborg	110 +42 Epi.	98	983	927	80	74	36876	39,8	2241	28,
Aalborg Alderdomsas.	9	7	51	47	9	2	791	16,8	368	40,
Aalborg Fattigvæsen..	29	15	107	92	15	15	4414	48,0	726	48,
Læge Gardes Øjenkl.	9	1	46	46	»	1	»	»	»	»
Dr. med. Eschens Klinik		Skema ikke modtaget.								
Kamillianerklinikken i Aalborg	45	20	297	288	16	13	8016	27,8	1431	89,
Dr. med. Torrilds Klinik i Aalborg ...		Skema ikke modtaget.								
Nibe	10 + 2	4	31	30	3	2	417	13,9	55	18,
Terndrup	10 +14	12	220	207	15	10	4615	22,3	889	59,

Provinssygehuses Virksomhed i 1906 (forts.)

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitalsbrand		
15,4	Juni 21,3	Septbr. 12,6	15	43	7	1	46	58	»	»	»	2	»
2,1	Decbr. 2,4	Juli 0,5	5	12	2	1	20	15	»	»	»	»	»
0,6	Decbr. 3,0	Juni 0,0	»	»	»	»	5	»	»	»	»	»	»
16,9	August 22,2	Februar 8,5	14	35	4	5	83	63	»	»	»	6	»
11,1	Septbr. 16,9	Novbr. 7,7	7	28	4	2	43	56	»	»	»	6	9600,00
0,2	Januar 0,8	Fb.Ms.Jni Jli.Ot.Nv. Dcbr. 0,0	»	»	»	»	4	»	»	»	»	1	c. 1800
7,6	Septbr. 10,7	Decbr. 4,2	4	21	4	2	27	38	»	»	»	2	»
101,9	Februar 112,1	Novbr. 78,8	83	48	35	126	227	464	1	»	»	6	»
3,8	Februar 6,8	Decbr. 1,2	1	»	1	»	11	38	»	»	»	»	»
17,4	Februar 22,7	Juni 13,3	»	5	»	»	48	54	»	»	»	1	»
1,9	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
25,4	Juli 28,0	Januar 18,0	17		1	5	76	189	»	»	»	»	»
2	Januar 3,4	Juli 0,0	»		»	»	»	»	»	»	»	10	2327,22
17,7	Septbr. 20,5	Decbr. 9,6	15	83	2	6	70	44	»	»	»	»	»

VII a. Oversigt over de civil

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Overliggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbageliggende	Antal Sygedage for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Løgstør	19 +15	9	146	137	10	8	3865	28,2	239	23,9
Farsø	23	11	87	79	15	4	2709	34,3	866	57,7
Læge Stefanssons Klinik i Aars	4	1	41	39	3	»	587	15,0	17	5,7
Skørping Sanatorium	123	»	151	26	2	123	2043	78,6	20	10,0
Hobro	25 +12	15	261	236	23	17	6436	27,3	1222	53,1
Mariager Plejeanstalt	32 + 4Cel.	32	18	14	8	28	384	27,4	927	115,9
Mariager Epidemi-	12	»	39	35	2	2	768	21,9	52	26,0
Grenaa Sygehus	26 +24	25	264	235	29	25	8426	35,9	1384	47,7
Æbeltoft Sygehus	8	1	30	29	2	»	390	13,4	201	100,5
Æbeltoft Epidemi-	20	1	20	17	1	3	624	18,0	18	18,0
Randers	102	70	772	682	82	78	27252	40,0	1885	23,0
Randers Epidemi-	50	21	368	354	8	27	11403	32,2	97	12,1
Raanders Afdeling for Tuberkuløse	10	9	16	12	1	12	793	66,1	2	2,0
Randers Fattiggaards	12	6	19	19	5	1	665	35,0	303	6[illegible]
St. Josephs i Randers	45	24	316	275	27	38	11814	42,9	876	32,4
Ørsted	40	24	254	241	16	21	11706	48,6	316	19,8

Provinssygehuses Virksomhed i 1906 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand		
11,5	Oktober 15,1	Decbr. 7,8	18	2	3	4	63	56	»	»	»	4	8561,77
10,2	Marts 14,4	Maj 6,3	7	3	1	»	31	45	»	»	»	»	ca. 8000,00
1,7	Februar 5,4	Oktober 0,2	6	»	»	»	»	35	»	»	»	1	»
62,4	Decbr. 123,8	August 1,8	»	»	»	»	»	151	»	»	»	»	»
20,4	Juli 27,2	Maj 14,8	25	42	14	»	90	90	»	»	»	1	c. 20000,00
29,1	Januar 32,8	Novbr. 26,7	3	8	1	»	4	2	»	»	»	»	»
2,	Oktober 8,7	Marts 0,0	»	»	»	»	39	»	»	»	»	1	3361,23
28,4	Juni 40,3	Maj 24,6	27	41	10	5	108	73	»	1	»	3	c. 29000,00
1,	Marts 2,7	Oktober 1,0	1	15	»	»	7	7	»	»	»	»	1700,00
1,	Juli 4,1	Feb.Marts 0,0	»	»	»	»	20	»	»	»	»	»	6050,00
82,4	Januar 89,0	Juli 76,0	70	52	13	39	208	390	»	»	»	24	109671,79
32,	Juli 39,2	Februar 21,2	»	»	»	»	368	»	»	»	»	3	21851,00
11,	August 14,1	Novbr. 8,0	»	»	»	»	»	25	»	»	»	»	»
2,	Januar 5,2	Septbr. 0,0	2	»	»	»	7	10	»	»	»	»	»
34,	Marts 41,8	August 28,2	5	»	1	»	82	228	»	»	»	3	»
32,	April 38,7	Decbr. 25,6	13	51	5	5	81	99	»	»	»	1	22000,00

VII a. Oversigt over de civile

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Overliggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbageliggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Hornslet	14 +12	14	137	134	9	8	4227	31,5	228	25,3
Aarhus Kommunes	222	142	1477	1352	139	128	46865	34,7	6434	46,3
Aarhus Fattiggaards	41	33	148	143	13	25	9581	67,0	719	55,3
Aarhus Amtssygehus	102	68	847	782	79	54	22827	29,2	2983	37,8
Aarhus Epidemi	35	»	»	»	»	»	»	»	»	»
De Gamles Hjem i Aarhus	48	21	171	113	38	41	7223	63,9	2623	69,0
Dr. med. Eriksens Klinik i Aarhus	30	7	319	319	»	7	7468	23,4	»	»
Læge Priors Klinik i Aarhus	12	2	100	96	1	5	2284	23,8	12	12,0
Læge Grauers Klinik i Aarhus	4	»	17	17	»	»	234	13,8	»	»
St. Josephs Hospital i Aarhus	24	19	243	219	27	16	5547	25,3	1051	38,9
Odder	75	45	427	391	35	46	16656	42,6	2214	63,3
Gylling	5	5	22	16	3	8	621	38,8	466	155,3
Fru Liisbergs Sanatorium i Kalø	8	8	22	22	»	8	»	»	»	»
Dalstrup Plejeanst. for uhelbr. sindss. Mænd	80	78	16	1	13	80	94	94,0	2159	166,[illegible]
Læge Sander-Larsens Klinik for Øjensd.	6	2	32	33	»	1	498	15,1	»	»
Fjerritslev	22	2	84	69	5	12	2317	33,6	315	63,0

Provinssygehuses Virksomhed i 1906 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Syge-husets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand		
12,4	Februar 20,0	Novbr. 8,3	3	33	4	3	42	52	»	»	»	»	»
150,[illegible]	Novbr. 165,2	Juli 129,1	Trykt Beretning vedlagt.						»	»	»	»	151709,30
27,9	Marts 35,8	Juli 20,5	9	54	6	»	19	60	»	»	»	»	»
84,0	Oktober 93,3	Decbr. 73,6	48	50	13	13	301	422	2	»	»	14	79432,00
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
33,[illegible]	Decbr. 39,2	Januar 24,5	1	»	2	»	70	98	»	»	»	»	»
21,[illegible]	Marts 24,7	Decbr. 14,5	»	»	»	»	319		»	»	»	»	18500,00
6,[illegible]	Maj 9,1	Januar 4,0	1	»	»	»	30	65	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	5	12	»	»	»	»	»
19,[illegible]	25,0	15,0	4	»	1	»	122	129	»	»	»	13	»
51,3	Marts 60,3	Septbr. 45,3	46	24	9	4	133	211	»	»	»	5	46750,51
5,[illegible]	Decbr. 8,0	August 4,0	5	»	3	»	7	7	»	»	»	3	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
[illegible]	Decbr. 80,0	April 78,0	»	»	14	2	»	»	»	»	»	»	31800,00
[illegible]	»	»	»	»	»	»	17	15	»	»	»	»	»
[illegible]	Decbr. 13	Septbr. 4,2	9	3	1	»	50	21	»	»	»	3	»

VII a. Oversigt over de civil

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Patientantal: Indlagte	Patientantal: Udskrevne	Patientantal: Døde	Patientantal: Tilbage-liggende	Antal Sygedage for de udskrevne: for alle	Antal Sygedage for de udskrevne: for hver	Antal Sygedage for de døde: for alle	Antal Sygedage for de døde: for hver
Thisted	70	29	359	333	30	25	10232	30,7	1311	43,7
Privatkliniken i Hunborg	7	4	17	17	1	3	603	35,5	1	1,0
Vestervig	20	5	98	89	7	7	3279	36,8	437	62,4
Koldby	12	7	117	117	2	5	3381	28,9	120	60,0
Hvidbjerg	12	4	57	56	2	3	1491	26,6	240	120,0
Nykøbing p. M.	50	9	313	290	17	15	5511	19,0	369	21,7
Skive	78	51	580	534	38	59	20483	38,4	1295	34,1
Krabbesholm Sanator.	115	60	304	250	2	112	39040	156,2	242	121,0
Viborg	90	57	587	559	38	47	23112	41,3	2219	58,4
Viborg Fattiggaards	17	5	22	23	2	2	1613	70,1	104	52,0
Læge V. Schjerups Klinik i Kellerup		Skema ikke modtaget.								
Hammel	9 +7	11	170	153	12	16	4505	29,4	750	62,5
Silkeborg	40	19	388	341	30	36	9940	29,2	1488	5,0
Nationalf. Sanatorium ved Silkeborg	170	169	376	371	6	168	59057	159,2	647	107,8
Skanderborg	54	23	288	273	18	20	10318	37,8	443	24,6
Horsens	36 +16	29	500	453	46	30	8919	19,7	1770	38,5

Provinssygehuses Virksomhed i 1906 (forts.).

Daglig Middelbelægning for hele Aaret	Daglig Middelbelægning for Maaned med størst Belægning	Daglig Middelbelægning for Maaned med mindst Belægning	Sygdomstilfældene: Legemsbeskadigelse	Sygdomstilfældene: Fnat	Sygdomstilfældene: Sindssygdomme	Sygdomstilfældene: Veneriske Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre akute Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre kron. Sygdomme	Forekomne Hosp.-Sygd.: Rosen	Forekomne Hosp.-Sygd.: Pyæmi	Forekomne Hosp.-Sygd.: Hospitalsbrand	Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
34,5	Oktober 43,7	Februar 27,3	48	20	11	2	126	152	»	»	»	»	37072,19
2,9	Februar 5,5	August 1,2	4	»	»	»	8	5	»	»	»	»	»
9,8	Septbr. 13,2	Decbr. 7,1	12	»	6	»	50	30	»	»	»	2	13419,10
10,3	Juli 16,0	Decbr. 6,7	13	11	5	»	47	41	1	»	»	7	ca. 7800
5	Juli 8,3	Novbr. 2,6	2	2	»	»	39	14	»	»	»	»	5475,71
19,4	Decbr. 19,4	Januar 12,6	18	29	16	5	119	126	»	»	»	»	18703,69
60,3	Marts 70,0	Februar 56,4	55	45	14	1	152	313	»	»	»	12	70458,35
107,6	August 114,8	Januar 71,7	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
69,1	April 77,8	Septbr. 61,9	48	8	11	10	139	371	»	»	»	8	»
4,1	April 6,7	Decbr. 3,0	4	5	4	4	2	3	»	»	»	»	«
16,6	Decbr. 20,6	Maj 14,1	11	14	3	4	66	72	»	»	»	13	13617,29
33,3	Decbr. 39,8	Juni 29,3	19	26	7	5	160	171	»	»	»	»	27859,70
169,4	Marts 171,8	Juni 166,9	»	»	»	»	»	376	»	»	»	»	135429,42
29,7	Maj 33,5	Februar 27,4	17	34	4	»	172	61	»	»	»	»	21356,00
32,0	Februar 41,0	Oktober 25,8	22	40	10	15	284	129	»	»	»	4	20212,67

VII a. Oversigt over de civil

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Patientantal: Indlagte	Patientantal: Udskrevne	Patientantal: Døde	Patientantal: Tilbage-liggende	Antal Sygedage for de udskrevne: for alle	Antal Sygedage for de udskrevne: for hver	Antal Sygedage for de døde: for alle	Antal Sygedage for de døde: for hver
Horsens Straffeanstalts	48	12	221	218	8	7	3015	13,8	558	69,8
Læge Guldbergs Klinik	17	4	130	120	7	7	3477	29,0	139	19,9
Horsens, St. Josefs	32	19	237	202	26	28	6330	31,3	517	19,9
Hornsyld	51	21	166	153	13	21	7328	47,9	335	25,8
Vejle	90 +28	56	627	566	57	60	26321	46,5	2212	38,8
Vejle Fattiggaards	12	3	17	13	2	5	306	23,5	61	30,5
Vejle Fjords Sanatorium	95	89	158	163	4	80	31289	192,0	278	69,5
Fredericia Kommunes	65 +15	22	221	208	17	18	8150	39,2	1316	77,4
St. Josefs i Fredericia	45	41	275	249	34	33	7901	31,7	1646	48,4
Kolding	75 +8	54	653	609	48	50	19175	31,5	1371	28,6
Give	25	4	127	118	9	4	1919	16,3	108	12,0
Brædstrup	21	11	145	125	10	21	4665	37,3	692	69,2
Nationalf. Sanat. for Kvinder ved Ry	38	32	79	80	1	30	13855	173,2	29	29,0
Kyst-Sanatoriet ved Juelsminde	52	46	64	59	1	50	13951	236,5	369	369,0
Kystsanatoriet Buddesminde	16	9	37	32	»	14	4222	131,9	»	»
Overlæge Bangs Sanatorium	20	17	54	45	6	20	4656	103,5	539	89,8

Provinssygehuses Virksomhed i 1906 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand		
11.	Maj 13,7	Februar 8,2	10	2	7	3	149	50	»	»	»	15	»
9,9	April 12,0	August 5,2	1	»	»	»	»	129	»	1	»	»	»
27,1	Marts 31,5	Oktober 19,5	11	»	2	»	145	79	1	»	»	»	»
22,2	Juni 28,8	Decbr. 15,5	19	2	3	»	89	53	»	»	»	»	c. 18000
78,4	Maj 100,6	Decbr. 55,0	47	21	16	30	281	232	»	»	»	3	64868,81
3,7	April 6,2	Februar 2,0	1	»	1	»	7	8	»	»	»	»	1070,00
36,0	Marts 98,6	Juli 76,2	»	»	»	1	»	158	»	»	»	5	»
25,9	Februar 38,6	Juli 17,1	11	3	4	13	147	43	»	»	»	»	»
38,2	Marts 42,7	Septbr. 30,1	15	4	3	»	196	57	»	»	»	4	»
60,2	Marts 67,7	Maj 54,4	42	69	11	28	282	221	»	»	»	8	»
7,1	April 12,0	Septbr. 4,1	11	15	7	»	46	48	»	»	»	»	6954,36
7,2	Decbr. 25,5	Februar 7,3	11	18	8	»	66	47	»	»	»	»	11811,32
35,3	Maj 38,0	Decbr. 31,5	»	»	»	»	»	79	»	»	»	»	28237,28
51,7	Februar 52,4	Januar 50,1	»	»	»	»	»	64	1	»	»	»	»
17,2	Novbr. 16,0	Decbr. 12,0	»	»	»	»	»	37	»	»	»	»	»
18,6	August 19,3	Januar 18,1	»	»	»	»	»	54	»	»	»	»	29277,63

VII a. Oversigt over de civile

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Holstebro............	35	9	206	196	6	13	6721	34,3	282	47,0
Holstebro Epidemi- ..	25	9	53	55	5	2	1581	28,7	31	6,2
Lemvig.............	22	13	118	110	8	13	3163	28,8	122	15,3
Lemvig Epidemi-.....	22 +2	4	46	43	4	3	2097	48,8	39	9,8
Ulfborg Epidemi-.....	18	»	5	5	»	»	121	24,2	»	»
Ringkøbing	22	5	91	85	4	7	4168	49,0	59	14,[illegible]
Ringkøbing Epidemi- .	13	8	50	58	»	»	1230	21,2	»	»
Distriktsl. Strandbygaards Klin. i Ringk.	27	12	251	256	2	5	4282	16,7	55	27,[illegible]
Herning	22	17	103	91	17	12	4857	53,4	342	20,1
Herning Epidemi-	26	9	105	96	8	10	3820	39,8	62	8,9
Videbæk Epidemi-....	14	8	49	54	»	3	2016	37,3	»	»
Videbæk Klinik	4	»	23	20	2	1	366	18,3	24	12,0
Tarm...............	17	3	49	49	1	2	913	18,6	36	36,[illegible]
Tarm Epidemi-	16	4	99	100	1	2	2335	23,4	3	3,0
Bøvling	9	2	65	62	1	4	2209	35,6	16	16,[illegible]
Struer Epidemi	19	14	45	53	3	3	3061	57,8	74	24,7

Provinssygehuses Virksomhed i 1906 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitalsbrand		
18,5	Marts 23,4	Juli 13,2	28	25	»	8	32	113	1	»	»	»	19433,86
4,1	Januar 10,2	Oktober 0,4	»	»	»	»	53	»	»	»	»	»	5719,55
9,1	Juni 11,4	Februar 7,2	17	25	3	3	28	42	1	»	»	»	7832,86
5,5	Maj 8,7	Decbr. 2,2	»	»	»	»	46	»	»	»	»	»	9283,07
0,2	Januar 1,9	Maj. Juni. Juli. Okt.. Nv.,Dc. 0,0	»	»	»	»	5	»	»	»	»	»	1690,32
11,6	August 16,0	Juni 5,3	9	6	5	7	23	41	»	»	»	»	12777,07
3,4	Januar 8,0	Novbr. 0,6	»	»	»	»	50	»	»	»	»	»	3849,08
12,3	Januar 14,5	Septbr. 8,7	9	»	»	»	8	234	»	»	»	»	»
16,4	Marts 21,2	Oktober 13,2	10	7	8	4	38	36	»	»	»	»	16165,41
20,9	Marts 24,4	Oktober 3,5	»	»	»	»	105	»	»	»	»	14	»
5,3	Januar 9,0	August 0,4	»	»	»	»	49	»	»	»	»	4	c. 5000
1,3	Oktober 2,5	Septbr. 1,2	6	»	»	»	9	8	»	»	»	»	»
2,8	Septbr. 5,6	Januar 0,9	3	21	1	1	5	18	»	»	»	»	3068,23
6,2	April 11,4	Septbr. 2,2	»	»	»	»	99	»	»	»	»	»	6343,65
6,7	August 7,5	Decbr. 3,2	15	»	22	»	17	14	»	»	»	5	»
7,3	Marts 14,1	August 0,6	»	»	»	»	45	»	»	1	»	»	9309,38

VII a. Oversigt over de civil

Sygehus	Antal Senge	Patientantal					Antal Sygedage			
		Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	for de udskrevne		for de døde	
							for alle	for hver	for alle	for hver
Varde	36	23	337	309	23	28	8892	28,8	1462	63,[illegible]
Varde Epidemi- A. ...	12	1	36	36	1	»	693	19,3	8	8,0
Varde B. (Scarlatina).	18	11	58	67	1	1	3622	54,1	5	5,[illegible]
Esbjerg.............	10	13	104	105	4	8	5341	50,9	1147	286,[illegible]
Esbjerg Epidemi-.....	24	9	151	141	3	16	3603	25,6	78	26,[illegible]
St. Josefs i Esbjerg...	75	44	522	462	33	71	21488	46,5	1125	34,[illegible]
Ribe	30	18	221	210	16	13	8156	38,8	526	32,[illegible]
Ribe Epidemi-.......	12	16	87	85	4	14	3147	37,0	75	18,[illegible]
Nørre Nebel.........	4	2	17	18	1	»	0,8	»	»	»
Grindsted...........	12	8	21	21	1	2	871	41,5	10	10,[illegible]

Provinssygehuses Virksomhed i 1906 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitalsbrand		
29,3	Februar 32,4	Januar 25,4	30	46	2	21	75	163	1	»	»	8	31555,00
1,9	Marts 4,5	Februar 0,5	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	12355,00
9,6	Januar 16,2	Decbr. 1,3	»	»	»	»	58	»	»	»	»	»	
11,3	Januar 13,0	Decbr. 8,9	50	»	»	»	46	8	»	»	»	»	»
10,3	Decbr. 22,1	Juni 2,9	»	»	»	»	151	»	»	»	»	»	»
63,0	Decbr. 74,5	Januar 56,7	57	12	9	2	144	298	»	»	»	17	»
21,2	Juni 25,0	Decbr. 17,2	14	19	6	3	112	67	»	»	»	5	»
9,2	Juli 14,9	Marts 4,2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	8	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
2,9	April 7,4	Juni 0,6	»	»	»	»	21	»	»	»	»	3	4463,1

VII b. Beretning om de civile Provinssygehuses Virksomhed i 1906.

a. Større Operationer.

Helsingør Sygehus: 1 Amp. crur., 3 Amp. femor., 8 Amp. mammæ. 5 Appendiectom., 1 Arthrot. genus. 1 Exent. bulbi., 1 Gastroenterot., 1 Gastrect., 7 Op. appendicit., 6 Laparot. 5 Resect., 1 Sequestrot., 3 Tracheot. m. m.

Esbønderup Sygehus: 3 Op. Appendicit., 1 Op. hydrocel., 4 Osteot., 1 Resect. costæ, 1 Tracheot. m. m.

Hillerød Sygehus: 3 Amp. femor., 1 Amp. crur., 1 Amp. antibr., 2 Amp. pedis, 2 Op. appendicit., 1 Arthrot. genus, 4 Herniot., 1 Op. empyem., 1 Op. lab. lep., 2 Op. hydrocel., 5 Osteot., 1 Resect. pr. mastoid. 6 Tracheot. m. m.

Usserød Sygehus: 1 Sequestrot. 2 Resect. tibiæ., 3 Tracheot., 1 Op. appendicit., 1 Amp. mammæ, 1 Amp. crur., 2 Laparot. m. m.

Frederikssund Sygehus: 1 Amp. femor., 4 Amp. mammæ. 4 Arthrot. genus., 2 Op. hydrocel., 1 Laparot., 3 Tracheot., 1 Sequestrot., 1 Herniot., 1 Op. pr. mastoid. m. m.

Lyngby Sygehus: 2 Costot.. 2 Herniot., 2 Tracheot. m. m.

Roskilde Amtssygehus: 1 Amp. femor. 1 Amp. crur., 3 Amp. pedis. 3 Arthrot. 5 Resect., 1 Sequestrot., 1 Cataractop., 6 Herniot., 2 Appendicit., 2 Sect. alta, 3 Op. hydrocel. m. m. 6 Tracheot.

Roskilde Kommunes Sygehus: 2 Herniot., 1 Thoracocent. m. m.

Roskilde Kommunes Epidemiafd.: 2 Tracheot.

St. Maria Hospital i Roskilde: 2 Amp. mammæ. 3 Thoracocent., 5 Laparot., 1 Hysterect. vaginal., 5 Herniot., 1 Sect. alta, 1 Op. hydrocel., 1 Op. osteomyel., 5 Resect. genus., 1 Arthrot. genus., 1 Amp. crur. m. m.

Kallundborg Sygehus: 2 Laparot, 1 Amp. femor., 1 Herniot., 3 Sequestrot, 1 Resect. pr. mastoid., 2 Op. empyem., 1 Amp. mammæ m. m.

Kallundborg Epidemiafd.: 2 Tracheot.

Nykøbing Sj. Sygehus: 1 Tracheot., 3 Sequestrot., 2 Osteot., 1 Amp. crur., 1 Resect. costar., 1 Amp. mam-

mæ, 6 Laparot., 1 Herniot., 1 Sect. alta, 1 Vasactom. dupl. m. m.

Holbæk Sygehus: 3 Exstirp. mammæ, 1 Arthrot. genus., 4 Sequestrot., 1 Amp. metacarp., 1 Amp. crur., 1 Resect. coxæ, 1 Resect. art. manus, 1 Costot., 1 Osteot., 4 Laparot., 5 Herniot., 7 Tracheot., 3 Arthrot., 3 Op. rad. hydrocel. m. m.

Sæby Sygehus (Løve Herred): 1 Resect. pr. mastoid., 2 Op. empyem., 1 Tracheot., 1 Resect. hum., 1 Laparot. m. m.

Køge Sygehus: 1 Amp. femor., 2 Arthrot., 4 Herniot., 1 Laparot., 2 Tracheot. m. m.

Ringsted Sygehus: 3 Arthrot. coxæ, 1 Amp. femor., 1 Amp. crur., 2 Op. empyem., 1 Amp. mammæ, 1 Herniot. m. m.

Sorø Sygehus: 10 Laparot., 2 Resect. oss. tempor., 11 Resect. al., 5 Herniot. rad., 1 Op. spinæ bifid., 1 Op. calc. vesicæ, 7 Sequestrot., 4 Amp. variæ., 1 Amp. mammæ., 3 Op. hydrocel. rad., 3 Arthrot., 2 Nephrect., 2 Nephrolys. m. m.

Slagelse Sygehus: 7 Tracheot., 1 Op. empyem. sinus front., 1 Op. lab. lepor. 1 Resect. costar., 1 Op. hydrocel., 2 Resect. pr. mastoid., 1 Amp. femor., 1 Amp. mammæ., 1 Amp. colli uteri, 1 Herniot. m. m.

Korsør Sygehus: 8 Tracheot.

Skelskør Sygehus: 1 Resect. pr. mastoid., 1 Lig. v. saphenæ m. m.

Skelskør Epidemisygehus: 1 Tracheot.

Næstved Amtssygehus: 2 Enucleat. bulbi oculi., 1 Exst. meningocel., 1 Extr. lentis, 2 Op. lab. lepor., 20 Tracheot., 2 Trep. pr. mastoid., 5 Amp. mammæ, 6 Nephropex., 2 Nephrect., 6 Sect. alta, 3 Op. rad. hydrocel., 3 Semicastrat., 1 Amp. colli uteri, 2 Amp. supravag. uteri, 2 Lapar. c. myomekt., 3 Laparot. c. ovariotom., 15 Lap. var., 1 Ventrofix. uteri, 40 Herniot., 23 Op. appendicit., 6 Colostom., 2 Cholecystot., 1 Entero-anastom., 1 Gastrostom., 1 Resect. coli, 1 Resect. pylori, 1 Op. Syme, 4 Amp. crur., 1 Amp. femor., 1 Arthrect. cubiti, 6 Arthrot., 1 Exart. coxæ., 2 Lig. aa., 6 Lig. v. saphenæ, 6 Osteot. 2 Resect. oss., 8 Sequestrot. m. m. — ialt 475 Operationer med 473 Narkoser.

Storehedinge Sygehus: 1 Lig. a. rad., 1 Resect., 1 Sequestrot. m. m.

Fakse Sygehus: 1 Exst. bulbi oculi, 3 Resect. pr. mastoid., 1 Tracheot., 2 Strumect., 2 Exst. mammæ, 3 Costotom., 2 Gastropex., 1 Gastrot., 1 Relaparot. in ileo., 14 Laparot. var., 1 Colostom., 7 Cystotom. suprapub., 18 Herniot., 9 Appendectom., 7 Nephropex., 1 Nephrectom., 2 Arthrot., 2 Resect., 3 Osteot., 1 Amp. crur., 1 Sequestrot, 1 Hysterect. abdom., 1 Amp. colli uteri m. m. — ialt 198 Operationer.

Stege Sygehus (Amtets): 1 Amp. crur., 1 Herniot., 1 Laparot., 1 Op. hydrocel., 1 Resect. cubiti, 1 Resect. genus m. m.

Stege Sygehus (Byens): 1 Op. osteomyelit. m. m.

Rude Sygehus: 1 Laparot., 1 Herniot., 1 Op. osteomyel. m. m.

Neksø Sygehus: 1 Herniot., 1 Resect. pr. mastoid. m. m.

Aakirkeby Sygehus: 1 Laparot., 2 Gastro-enterost., 2 Op. append., 4 Herniot., 2 Resect. pr. mastoid., 1 Tracheot., 1 Castrat., 1 Amp. crur., 1 Amp. penis., 1 Arthrect. genus, 1 Partus præmatur. artificial. m. m.

Rønne Sygehus (Afdel. A): 2 Osteot., 2 Herniot., 1 Exst. mammæ m. m.

Rønne Sygehus (Afdel. B): 1 Tracheot.

Maribo Sygehus: 5 Laparot., 9 Tracheot., 2 Amp. m. m.

Nakskov Sygehus: 16 Øjenoperat., 2 Costotom., 2 Amp. mammæ, 1 Cystot. suprapub., 2 Op. appendicit., 2 Herniot., 1 Laparot., 1 Arthrot., 1 Amp. brach., 1 Resect., 1 Osteot. m. m.

Nakskov Epidemisygehus: 3 Tracheot.

Sakskøbing Sygehus: 1 Amp. mammæ, 1 Laparot., 1 Lig. a., 1 Op. spinæ bifid., 3 Tracheot. m. m.

Nykøbing F. Sygehus: 7 Laparot., 10 Op. appendicit., 3 Herniot., 1 Sect. alta, 2 Castrat., 4 Amp. mammæ, 1 Op. empyem., 1 Arthrot., 3 Resect., 3 Amp. femor., 1 Amp. crur., 5 Tracheot. m. m.

Beck & Lemvigh Müllers Klinik i Nykøbing F.: 3 Laparot., 5 Op. appendicit., 3 Ovariot., 3 Herniot., 3 Resect. m. m.

Dr. med. Dahlerups Øjenklinik i Nykøbing F.: 45 Øjenop. (12 Cataractop., 1 Iridotom., 5 Iridect., 5 Exent. bulbi.)

Stubbekøbing Sygehus: 1 Amp. crur. m. m.
Odense Sygehus: 5 Op. lab. lepor., 4 Resect. max. sup., 2 Trep. pr. mastoid., 2 Trep. max. sup., 2 Trep. oss. frontis, 93 Laparot. (30 pro appendicit.), 6 Cystotom. suprapub., 2 Exstirp. testis, 9 Op. hydrocel. rad., 6 Amp. mammæ, 2 Amp. intest. recti, 1 Op. atres. ani, 1 Nephrect., 1 Nephrot., 9 Amp. extremit., 5 Arthrot., 2 Exart. femor., 1 Exart. humeri, 1 Exart. tibiæ, 1 Osteot. femor., 5 Resect., 97 Herniot., 114 Operat. paa uterus. m. m. — ialt 657 Operationer.
Odense Epidemisygehus: 4 Tracheot.
Odense Børnehospital: 2 Resect. pr. mastoid., 2 Iridect., 1 Herniot. rad., 1 Resect. costæ m. m.
St. Josephs Hosp. i Odense: 1 Resect. costar., 2 Nephrect., 4 Nephropex., 1 Nephrot., 2 Sect. alta, 8 Exstirp. testis, 2 Op. hydrocel., 16 Herniot., 31 Laparot. (8 pro appendicit.), 1 Osteot., 46 Øjenoper. (3 Enucleat. bulbi, 4 Exent. bulbi, 6 Cataractop., 3 Iridect.), 167 Op. i den oto-laryngol. Afdeling (4 Op. empyem. sinus max., 3 Op. empyem. front., 1 Trepan. cran.) — ialt 421 Operationer.
Bogense Sygehus: 1 Amp. crur. 1 Resect. costar. m. m.
Middelfart Sygehus: 1 Arthrot. genus, 1 Cystot. suprapub., 1 Herniot., 1 Lig. a. rad., 1 Lig. a. femor., 2 Laparot., 3 Op. appendicit, 1 Resect. humeri, 2 Tracheot. 1 Trepan. femor.
Assens Sygehus: 3 Arthrot., 1 Op. emp. antr. Highmori, 2 Amp. mammæ, 2 Resect. costar, 2 Osteot., 1 Op. osteomyel., 2 Tracheot. m. m.
Faaborg Sygehus: 1 Arthrot., 1 Resect., 1 Op. lab. lepor., 1 Exent. bulbi oculi., 2 Tracheot., 2 Laparot., 2 Herniot., 1 Op. hæmatocel. rad., 1 Osteot. m. m.
Svendborg Sygehus: 4 Amp. ped., 8 Amp. mammæ, 2 Arthrot. genus, 1 Amp. uteri vagin., 5 Amp. colli uteri, 4 Amp. crur., 1 Amp. femor., 2 Cystot., 2 Castrat., 2 Colostom., 1 Enterostom., 10 Herniot., 7 Laparot., 2 Osteot., 2 Op. hydrocel. rad., 2 Resect. genus, 1 Resect. max. sup., 4 Tracheot, 5 Resect. costar. m, m.
Ringe Sygehus: 1 Tracheot., 1 Resect. costæ, 3 Herniot., 1 Gastrostom, 1 Op. appendicit., 1 Resect. cubiti, 2 Amp. crur., 1 Resect. genus, 2 Amp. femor., 1 Reamp. femor. m. m.
Nyborg Sygehus: 4 Herniot., 1 Amp. manus, 1 Resect.

genus, 2 Lithot., 1 Resect. fibulæ, 2 Laparot., 1 Resect. art. humeri m. m.

Kerteminde Sygehus: 5 Tracheot.

Rudkøbing Sygehus: 3 Resect. oss. extrem., 4 Resect. pr. mastoid., 1 Amp. crur., 2 Amp. pedis, 2 Necrotom., 2 Op. osteomyelit., 1 Op. lab. lepor., 1 Op. appendicit., 1 cholecystot., 8 Herniot., 2 Castrat., 5 Tracheot. 2 Iridect. m. m.

Ærøskøbing Sygehus: 1 Amp. femor., 1 Amp. antibrach., 1 Herniot. m. m.

Skagen Sygehus: 1 Enucleat. bulbi oculi m. m.

Frederikshavn kommunale Sygehus: 1 Exart. crur., 1 Herniot. m. m.

Hjøring Sygehus: 4 Cataractop., 4 Enucl. bulbi oculi, 1 Iridect. 1 Trep. pr. mastoid., 1 Trep. antr. Highmori, 2Exstirp. mammæ, 7 Resect. costar., 8 Laparot. c. op. ventriculi & tract. intest., 26 Herniot., 12 Op. appendicit., 4 Laparot. al., 1 Nephropex., 2 Nephrot., 1 Sect. alta, 1 Amp. penis, 3 Op. hydrocel., 1 Abort. provocat., 1 Amp. colli uteri, 3 Hysterect. vaginal., 23 Laparot. c. op. uteri & adnexa, 1 Arthrot. art. humeri, 1 Sequestrot. humeri, 2 Resect. coxæ, 1 Amp. femor., 4 Lig. v. saphenæ, 1 Reamp. femor., 1 Osteot. femor, 1 Trepan. femor. 1 Arthrect. genus, 2 Arthrot. genus, 6 Resect. genus, 1 Amp. crur., 2 Osteot. tibiæ. 1 Resect. art. talo-crur. m. m. — ialt 404 Operationer.

Brønderslev Sygehus: 5 Op. appendicit. 3 Amp. mammæ, 2 Resect. costar., 1 Trep. pr. mastoid., 1 Sequestrot., 2 Herniot., 1 Amp. Syme, 2 Laparot., 1 Amp. antibrach. m, m.

Dronninglund Sygehus: 1 Op. appendicit., 1 Amp. femor., 1 Ablat. mammæ, 1 Resect. manus, 1 Resect. pr. mastoid., 1 Herniot., 2 Resect.. costar., 1 Cystotom. supra pub., 2 Op. hydrocel. rad. m. m.

Hals Sygehus: 1 Enucleat. bulbi oculi, 1 Trep. cranii, 1 Resect. costar., 1 Sequestrot., 1 Lig. v. saphenæ, 1 Herniot., 1Amp. crur. m. m.

Broust Sygehus: 1 Embryot., 2 Herniot., 1 Arthrot. m. m.

Aalborg Sygehus: 1 Amp. antibrach., 1 Amp. crur., 2 Amp. femor. 1 Amp. femor. utriusque, 7 Arthrot., 1 Castrat., 1 Exart. genus, 3 Exent. bulbi oculi, 6 Herniot., 6 Hysterect. vaginal., 22 Op. appendicit., 38 Laparot. al.

1 Lig. a. ulnar., 1 Lig. carot. ext., 1 Lig. v. jugular. int., 3 Nephrect, 1 Nephrot., 3 Op. lab. lepor., 8 Resect. auri med., 25 Resect., 5 Tracheot., 3 Trep. antri mastoid. m. m. — ialt 401 Operationer.

Læge Gardes Øjenklinik i Aalborg: 4 Op. cataract., 3 Iridect., 2 Enucleat. m. m.

Kamillianerkliniken i Aalborg: 2 Amp. mammæ, 10 Op. cataract., 3 Enucleat. bulbi oculi, 6 Iridect., 4 Resect. costar. m. m.

Nibe Sygehus: 1 Herniot. m. m.

Terndrup Sygehus: 5 Op. empyem., 1 Laparot., 1 Cystot. suprapub., 3 Amp. mammæ, 2 Herniot., 1 Op. appendicit., 1 Op. hydrocel., 1 Tracheot. m. m.

Løgstør Sygehus: 2 Castrat., 2 Arthrect., 2 Laparot. (1 pro appendicit.)

Farsø Sygehus: 2 Herniot., 1 Trep. cran. m. m.

Læge Stefanssons Klinik i Aars: 1 Herniot., 1 Op. pr. mastoid., 2 Op. cataract., 1 Sect. cæsar., 1 Lig. a. v. femor, 1 Gastroenterost., 1 Lap. pr. ilei m. m.

Hobro Sygehus: 3 Herniot., 2 Ovariot., 3 Laparot, 1 Op. appendicit., 3 Cholecystotom., 2 Castrat., 1 Exstirp. uteri, 2 Exstirp. mammæ, 1 Op. empyem., 1 Op. antr. Highmor., 1 Amp. crur., 2 Arthrot. genus, 4 Tracheot. m. m.

Grenaa Sygehus: 1 Laparot., 2 Amp. femor., 2 Amp. crur., 2 Herniot, 2 Costotom., 2 Sequestrot., 1 Arthrot. m. m.

Randers Sygehus: 1 Amp. crur., 7 Amp. femor., 5 Amp. mammæ, 2 Op. Syme, 2 Arthrot. cubiti, 3 Arthrot. genus, 1 Arthrot. talo-crur., 1 Basiotrypsia, 4 Castrat., 1 Enucleat. bulbi oculi, 29 Herniot., 2 Hysterect. vagin. 58 Laparot. (19 pro appendicit.), 2 Nephrect.. 1 Nephropex. 3 Op. lab. lepor., 2 Op. pro hydrocel. test. c. castrat., 6 Osteot. 10 Resect.. 5 Trep. oss., 1 Urethrot. c. sect. alta m. m. — ialt 480 Operationer.

Randers Epidemisygehus: 18 Tracheot.

St. Josephs Hospital i Randers: 3 Gastroenterostom., 2 Hysterect. abd. 14 Laparot. variæ, 1 Pernieoplastik, 1 Amp. femor., 2 Cholecystotom., 1 Resect. recti, 1 Gastrotom., 2 Salpingectom., 1 Enucl. bulbi oculi, 2 Osteotom., 1 Castrat., 1 Strumect., 1 Amp. penis, 2 Herniot., 1 Appendectom., 1 Ventrofix. uteri, 3 Cataractop. m. m.

Ørsted Sygehus: 1 Arthrect., 1 Enucl. bulbi oculi, 1 Tracheot., 6 Op. empyem., 1 Laparot., 1 Exart. fibulæ m. m.

Hornslet Sygehus: 1 Herniot. m. m.
Aarhus Kommunehospital: 1 Abort. provocat. 1 Amp. colli uteri, 1 Amp. crur., 1 Amp. femor., 1 Amp. humeri, 1 Arthrect., 7 Arthrot., 2 Castrat., 1 Cystotom. suprapubica, 2 Exart. humeri, 2 Exart. pedis, 3 Exstirp. mammæ, 13 Herniot., 1 Hysterect., 79 Laparot. variæ (26 pro appendicit.), 1 Lig. a. temp., 1 Nephrect., 1 Nephrot., 1 Op. lab. lepor. 2 Op. hydrocel. rad., 6 Osteot., 6 Resect. oss., 1 Sect. alta, 6 Sequestrotom., 2 Tracheot., 1 Trep. cran., 1 Urethrot. int. m. m. — ialt 536 Operationer.
Aarhus Amtssygehus: 556 Operationer.
Dr. med. Eriksens Øjenklinik i Aarhus: 856 Operationer, hvoraf 120 for Stær.
Læge Priors kirur. Klinik i Aarhus: 1 Nephrect., 21 Laparot., 5 Sect. altæ, 1 Hysterect. vagin., 1 Trep. cran.
Læge Grauers Privatklinik i Aarhus: 3 Cataractop., 1 Enucleat. bulbi oculi m. m.
St. Josephs Hospital i Aarhus: 1 Gastroenterost., 4 Cholecystot., 3 Herniot., 1 Castrat., 2 Amp. mammæ. 1, Cystotom. suprapub., 1 Cystolithot., 1 Nephrect., 1 Appendect., 1 Abort. provocat., 1 Op. gravid. tubariæ, 2 Oophorect. duplex, 1 Ovariot., 4 Hysterect. vaginal., 1 Ventrofix. uteri, 2 Op. pr. mastoid., 1 Osteot. femor. 41 Øjenop. (10 Cataractop., 3 Enucleat. bulbi oculi).
Odder Sygehns: 3 Op. empyem. antri Highmor., 2 Resect., 2 Arthrot., 5 Tracheot., 4 Amp. mammæ, 2 Resect. costar., 10 Herniot., 2 Colostom., 1 Enterostom., 22. Laparot. (16 pro appendicit), 1 Ventrofix. uteri. 1 Amp. colli uteri m. m. — ialt 234 Operationer.
Det private Sygehus i Gylling: 1 Lig. a. temp., 1 Partus præm. artificul. m. m.
Fjerritslev Sygehus: 3 Op. osteomyelit. 1 Trep. pr. mastoid. 1 Herniot, 1 Op. appendicit m. m.
Thisted Sygehus: 1 Amp. humeri, 2 Appendict., 1 Cataraktextr. 2 Enucleat. bulbi oculi, 1 Op. lab. lepor. 7 Herniot., 1 Laparot., 2 Osteot., 1 Ovariot. 5 Resect. oss., 1 Sapingo-oophorectom., 1 Sequestrot., 1 Tracheot. m. m.
Vestervig Sygehus: 3 Laparot., 1 Osteot., 1 Amp. crur., 1 Resect. costæ, 1 Herniot. m. m.

Koldby Sygehus: 1 Osteot., 3 Resect., 1 Sequestrot. femor. m. m.

Hvidbjerg Sygehus: 1 Op. hydrocel., 1 Amp. antibrach. m. m.

Nykøbing M. Sygehus: 5 Tracheot., 2 Herniot., 1 Enucl. bulbi oculi, 4 Exstirp. mammæ., 1 Resect. oss. 3 Arthrot. m. m.

Skive Sygehus: 1 Abort. provocat., 2 Amp. femor., 4 Amp. crur., 2 Amp. humeri, 2 Amp. mammæ, 1 Amp. colli uteri. 1 Arthrot., 18 Herniot., 4 Kolpotom. poster. 30 Laparot., (10 pro appendicit.), 3 Lig. v. saphenæ, 1 Nephrect., 18 Osteotom. (8 pro osteomyel.), 21 Resect. oss., 4 Sect. alta, 1 Sect vaginal. m. m. — ialt 258 Operationer.

Viborg Sygehus: 2 Amp. crur., 2 Amp. femor, 6 Amp. mammæ, 5 Arthrot., 1 Cystotom., 1 Enucl. bulbi oculi, 8 Herniot., 37 Laparot. (20 pro appendicit.), 2 Lig. & resect. v. saphenæ m., 5 Osteot., 2 Op. hydrocel. rad., 7 Resect. oss., 11 Sequestrot., 4 Strumect., 5 Tracheot., 1 Trep. cran., 3 Trep. pr. mastoid. — ialt 355 Operat.

Hammel Sygehus: 1 Amp. colli uteri, 1 Amp. crur., 2 Amp. femor., 1 Arthrot., 1 Castrat., 4 Herniot., 9 Laparot. (2 pro appendicit.), 2 Op. lab. leporin., 3 Resect. oss., 1 Sequestrot., 2 Tracheot. m. m.

Silkeborg Sygehus: 33 Laparot., 9 Herniot., 1 Tracheot., 1 Resect. costæ, 2 Resect. pr. mastoid., 1 Op. empyem. 1 Amp. crur., 2 Resect. v. saphenæ, 2 Op. lab. lepor., 1 Urethrot. ext., 3 Sect. alta. m. m.

Skanderborg Sygehus: 2 Herniot., 6 Amput., 2 Resect., 1 Osteot., 6 Tracheot. m. m.

Horsens Sygehus: 1 Amp. mammæ, 1 Amp. femor., 1 Op. pr. mastoid., 2 Tracheot., 1 Amp. mammæ, 4 Herniot., 2 Laparot., 1 Sect alta, 2 Castrat., 1 Amp. colli uteri, 5 Arthrot. genus. m. m.

Horsens Straffeanstalts Sygehus: 1 Amp. crur., 1 Osteot. m. m.

Læge F. Guldbergs Klinik i Horsens: 8 Ovariot., 4 Oophorect., 4 Ventrofix. uteri, 3 Gastropex., 3 Gastroenterost. 13 Laparot. variæ (5 pro appendicit.), 1 Colostom., 2 Cholocystot., 1 Cholecystect., 2 Herniot., 1 Exstirp, uteri total., 8 Nephropex., 1 Nephrotom., 1 Ne-

phrectom., 1 Partus præmat. artif. 1 Op. hydrocel., 1 Amp. femor., 2 Resect. genus m. m.

St. Josephs Hospital i Horsens: 1 Amp. femor., 1 Amp. crur., 2 Amp. colli uteri, 6 Laparot., 1 Arthrot., 1 Op. osteomyel., 3 Herniot., 2 Op. ilei, 2 Op. empyem., 3 Op. hydrocel. m. m.

Hornsyld Sygehus: 1 Amp. femor., 5 Herniot., 2 Laparot., 1 Op. hydrocel., 1 Op. empyem. m. m.

Vejle Sygehus: 1 Amp. metacarpi, 4 Amp. crur., 5 Arthrot., 1 Enucl. bulbi oculi, 1 Exart. metacarpi, 1 Op. hydrocel., 8 Herniot., 18 Laparot. (5 pro appendicit.), 1 Op. lab. lepor., 3 Resect. costæ, 2 Tracheot., 1 Urethrot. ext., 2 Vaginifix. uteri, 1 Venæsect. m. m.

St. Josephs Hospital i Fredericia: 2 Resect. costæ, 1 Amp. mammæ, 1 Amp. ped., 1 Trep. pr mastoid. m. m.

Kolding Sygehus: 14 Tracheot., 1 Nephrect., 2 Nephrot., 1 Nephropex., 20 Herniot., 4 Amp. mammæ, 1 Ovariot., 5 Gastroenterost., 4 Appendect., 2 Cholecystost., 4 Hysterect. vagin., 6 Hysterect. abd., 2 Colostom., 1 Resect. recti., 1 Enteroanastom., 3 Epicystost, 1 Resect. intest. ten., 1 Ventrofix., 1 Strumect., 3 Exarticul., 7 Amp., 1 Exart. variæ., 3 Resect. auri. med., 1 Op. lab. lepor., 9 Resect. oss., 5 Osteot., 3 Lapar. pro periton. tub. m. m.

Give Sygehus: 2 Laparot., 1 Exarticul., 2 Costotom., 2 Op. hydrocel. rad., 1 Arthrot. m. m.

Brædstrup Sygehus: 1 Amp. mammæ, 1 Amp. Syme, 1 Amp. Lisfranc., 2 Sequestrot., 1 Castrat., 2 Herniot. 2 Laparot., 1 Trep. pr. mastoid. m. m.

Holstebro Sygehus: 2 Ovariot., 1 Op. appendicit., 1 Amp. uteri, 1 Arthrot. genus, 1 Op. osteomyel., 4 Op. hydrocel. rad., 11 Resect. oss., 1 Op. empyem., 1 Trep. pr. mastoid., 1 Amp. femor., 1 Amp. crur., 2 Amp. pedis, 7 Amp. mammæ, 7 Herniot. m. m.

Holstebro Epidems.: 3 Tracheot.

Lemvig Sygehus: 1 Trep. pr. mastoid., 1 Amp. penis, 1 Amp. femor., 1 Amp. humeri, 1 Enucl. bulbi oculi, 1 Op. empyem., 1 Sequestrot., 2 Op. osteomyel. m. m.

Ringkøbing Sygehus: 1 Amp. crur. m. m.

Distriktslæge Strandbygaards Klinik i Ringkøbing: 1 Herniot., 1 Laparot., 28 Øjenoperat., 150 Øre- og Næseoperationer.

Herning Sygehus: 1 Exart. cubiti, 2 Sequestrot., 1 Colo-

tom., 4 Herniot., 1 Osteot. tibiæ, 1 Osteot. oss. temp., 1 Amp. femor., 1 Amp. mammæ, 1 Arthrot. genus m. m.

Herning Epidemisygehus: 3 Tracheot.

Videbæk Klinik: 1 Exstirp. mammæ m. m.

Tarm Sygehus: 1 Amp. crur.

Bøvling private Sygehus: 2 Exstirp. testis., 1 Herniot., 1 Osteot.. 1 Op. hydrocel. m m.

Varde Sygehus: 10 Laparot (2 pro appendicit.), 4 Herniot., 2 Amp. femor., 3 Amp. mammæ, 1 Amp. crur., 1 Exstirp. spinæ bifidæ, 1 Enucl. bulbi oculi, 3 Castrat., 3 Arthrot. genus, 4 Arthrot. al., 11 Resect. oss., 1 Sect. alta, 1 Sect. med., 5 Sequestrot., 5 Osteot., 2 Op. hydrocel. rad., m. m.

Varde Epidemis.: 1 Tracheot.

Esbjerg Sygehus: 1 Amp. penis., 4 Appendect., 1 Gastroenterost., 1 Op. hydrocel., 1 Op. iab. lepor., 1 Trep. pr. mastoid.

Esbjerg Epidemisygehus: 9 Tracheot.

St. Joseph Hospital i Esbjerg: 1 Resect. manus, 9 Herniot., 1 Amp. mammæ, 4 Op. appendicit., 3 Gastroenterost., 3 Lig. v. saphenæ, 4 Op. hydrocel., 1 Op. gravid. extraut., 1 Resect. pr. mastoid., 1 Resect. genus, 1 Laparot., 1 Amp. humeri, 2 Sequestrot., 1 Amp. femor., 2 Castrat, 2 Nephrect., 1 Resect. costæ., 1 Osteot., 1 Trep. antr. Highmor., 1 Sect. alta, 1 Iridect, 2 Cataractop. m. m.

Ribe Sygehus: 1 Gastroenterost., 1 Cholecyst., 1 Appendect., 2 Herniot., 1 Exstirp. recti, 1 Castrat, 2 Exstirp. mammæ, 2 Resect. pr. mastoid., 1 Arthrot., 2 Resect. art. humeri, 1 Exart. humeri, 2 Amp. femor., 2 Amp. crur., 4 Resect. costæ, 1 Tracheot. m. m.

Ribe Epidemisygehus: 1 Tracheot., 1 Resect. pr. mast, 1 Trep. cran.

VII c. Andre de civile Sygehuse vedrørende Forhold.

I Aaret 1906 er ikke sket store Forandringer i Sygehusforholdene uden for København bortset fra dem, Tuberkuloselovene har fremkaldt. Der er ikke opført noget nyt Sygehus, og Antallet af Senge, bestemte til almindeligt Brug er kun forøget med 70—80; Forøgelsen falder væsenligst paa Fakse, Odder og Randers Sygehuse. Hvad angaar Sygehuspladsernes Fordeling paa de enkelte Fysikater henvises derfor til den i »Medicinalberetning for 1905« Side 214 givne Fremstilling. Stilstanden i Udviklingen af Sygehusforholdene er dog kun tilsyneladende, thi dels er ikke faa nye og store Sygehuse planlagte i Aarets Løb, dels har Udviklingen givet sig til Kende ved Opførelse eller Planlæggelse af en Del Tuberkulosehospitaler. Epidemisygehusene og Epidemiafdelingerne ved Sygehusene har som Følge af Aarets gunstige Sundhedsforhold ikke været stærkt belagte. Nøjagtig Oplysning om Antallet af Senge til Brug for epidemiske (smitsomme) Sygdomme kan heller ikke i 1906 hentes i Beretningerne. Heller ikke i Forholdene paa Privatklinikerne synes der at være foregaaet større Forandringer i Aarets Løb.

I Beretningerne fra de enkelte Fysikater findes Forandringer (Forbedringer, Udvidelser) ved Sygehusene omtalte for følgende Lokaliteter:

Sjællands nordre Fysikat: Helsingør Sygehus (Opførelsen af en Epidemibygning med 40 Pladser er begyndt, 2 nye Operationsstuer opførte). — Frederiksværk Sygehus (elektrisk Lys indlagt). — Nykøbing Sj. Sygehus (Liggehal til 3 Patienter er taget i Brug; stor overdækket Tørreplads, Ishus m. m. indrettet). Ved Frederik den VII' Stiftelse paa Jægerspris findes et Sygehus paa mindst 6 Senge, hvilket ikke har været omtalt i tidligere trykte Medicinalberetninger.

Sjællands søndre Fysikat: Sorø Sygehus (Elektrisk Lys indlagt). Slagelse Fattiggaards Sygeafdeling (Fuldstændig Ombygning og Isolering fra Fattiggaarden, Indretning efter Tidens Krav; 15 Senge, hvoraf 4 i en særlig Afdeling for Tuberkulosepatienter). — Køge Sygehus (Sengetallet steget fra 17 til 21). — Korsør Sygehus (Sengetallet steget fra 19 til 22). Skelskør Sygehus (Indretning

af W. C. med Septik Tank; direkte Afløb til Fjorden). — Stege Bys Sygehus (Forbedring af Badeforholdene). — Fakse Sygehus (Ny medicinsk-ktrurgisk Sygehusbygning; Operationsafdelingen bestaaende af 2 rummelige Operationsstuer og et mellemliggende Sterelisationsrum, Vaskerum og Magasinrum er fuldstændig sondret fra Sygeafdelingen; denne der er paa 30 Senge, har foruden Sygestuerne et Forsamlingsværelse for oppegaaende Patienter, en aaben Liggehal, Tekøkken o. s. v.; der findes brede, lyse Korridorer, Centralopvarmning, W. C. og elektrisk Lys. Den ældre Sygehusbygning er delvis omdannet til en Tuberkuloseafdeling med Plads til 7 kvindelige Patienter. Det samlede Sengeantal vokset fra 39 til 63).

Bornholms Fysikat: Neksø Sygehus (3 til Byen stødende Landsogne er blevne Parthavere i Sygehusets Indretning og Drift). — Aakirkeby Sygehus (Forbedring af Økonomilejligheden; Ekstrasenge maa stadig opstilles).

Lolland-Falsters Fysikat: Maribo Sygehus (Epidemiafdelingen udvidet med 2 Værelser til Opsynet og et Badeværelse til Scarlatinapatienter; 2 nye Gasbadeovne anskaffede). — Nysted Sygehus (Flere mindre Forbedringer).

Fyens Fysikat: Odense Børnehospital (Udvidelse med en Pavillon til 12 Senge. hvilken dog kun er beregnet til at optage Patienter fra Hospitalet, naar dette paa Grund af Desinfektion eller Reparation skal evakueres). — Odense Sygehus (Byens og Amtets. Sengeantallet vokset fra 115 til 117; Planer om et nyt udenfor Byen liggende Sygehus med c. 230 Senge er under Udarbejdelse). — Bogense Sygehus (Det tidligere Epidemi- og Karantænehus benyttes nu udelukkende som Epidemisygehus; til søværts kommende Patienter er indrettet Lokale i en særlig Bygning; nyt Regulativ af $^{31}/_{7}$ 06). — Kerteminde Sygehus (Lignende Forandring som ved Bogense Sygehus i Henhold til Regulativ af $^{17}/_{4}$ 06). — Svendborg Sygehus (Forskellige Forbedringer planlagte; Bygning af Tuberkulosehospitalet paabegyndt). — Ringe Sygehus (Gasbelysning indført; Værelse paa Loftet til en Sygeplejerske indrettet). — Rudkøbing Sygehus (Sengetallet forøget med 2).

Aalborg-Hjøring Fysikat: Hjøring Sygehus (Den for 1905 omtalte store Omdannelse fuldendtes først i 1906). — Brovst Sygehus (Forbedring af Drikkevandsforsyningen). — Kamillianerkliniken i Aalborg (Sengetallet ud-

videt med 2). — Frederikshavn Epidemisygehus (Sengetallet steget fra 15 til 24. Et nyt Receptionslokale er under Opførelse). — Læge Stefanssons Klinik i Aars (Indretning af elektrisk Belysning, W. C. og anden Forbedring). — Farsø Sygehus (Sengetallet gaaet ned med 2 paa Grund af Udvidelse og Omdannelse af Operationsstuen).

Aarhus-Randers Fysikat: Odder Sygehus (Sengetallet udvidet med 21; andre store Forbedringer; Elektrisk Lys, Ismaskine m. m.). — Randers Sygehus (Inspektørboligen i Kælderen omdannet til en Afdeling for 10 Scabiespatienter, Badeværelse, W. C., Tekøkken — Scarlatinapavillonen omdannet til et Tuberkulosehospital). — Hornslet og Grenaa Sygehuse (Liggehaller til Tuberkuløse indrettede). — Hobro Sygehus (Fortsat Reparation og Fornyelse af Inventaret; en Epidemiafdeling og et Tuberkulosehospital planlægges).

Viborg-Thisted Fysikat: Thisted Sygehus (Elektrisk Belysning indrettet; Forbedring af Vandforsyningen; Sygetransportvogn anskaffet). — Vestervig Sygehus (I Sygehuslægens Beretning for 1905 var Sengeantallet fejlagtig opgivet som 28 i Stedet for 20 samt 4 Reservesenge; af de 20 findes 6 paa Epidemiafdelingen).

Vejle-Skanderborg Fysikat: Læge F. Guldbergs Privatklinik i Horsens (Elektrisk Belysning indrettet). — Hornsyld Sygehus (Indretning af W. C. paa Epidemiafdelingen; Anlæg af en Septik Tank, der tager Afløbet fra begge Afdelinger). — Give Sygehus (Forbedring af Desinfektionsforholdene; andre, mindre Forbedringer). — Kliniken i Hundborg (Sengetallet steget fra 6 til 7).

Ringkøbing Fysikat: Holstebro Sygehus (Et Tuberkulosehospital med 25 Senge er under Opførelse).

Ribe Fysikat: Varde: (Indretning af W. C.; Forbedring af Drikkevandsforsyningen). I Ribe og Esbjerg er nye Sygehuse planlagte.

Helbredelses- og Plejeanstalter for Tuberkulose: Sanatoriet i Skørping (Aalborg Amts søndenfjordske L. D.) med 123 Senge aabnedes den $^{25}/_{8}$. I Assens er Planen til et Tuberkulosehospital paa 20 Senge sikret. Et Tuberkulosehospital i Svendborg er under Opførelse. Ved

Rønne er planlagt Opførelsen af et Tuberkulosesygehus paa 26 Senge med en Sanatorieafdeling paa 10 Senge; et Areal paa 20 Td. Land af Blykobbeplantåge er skænket af Staten. Et Sanatorium for tuberkuløse Drenge »Buddes Minde« med 8 Pladser er opført ved Mørkøv Station.

Helbredelses- og Plejeanstalter for Abnorme: Følgende omtales eller nævnes i Beretningerne: Det private Pensionat (2 Pladser) for Sindssyge paa Færgegaarden ved ved Frederikssund. — Kjørvels Pensionat ved Nykøbing S. Vang for Alkoholister, Paralytikere og Tuberkuløse. — Frk. Wendelboes Sanatorium Bakkely i Sjællands nordre Fysikat. — (Et Epileptikerhjem for 2 Drenge var en kort Tid etableret ved Kallundborg). — Sindssygeafdelingen paa Fællesarbejdsanstalten i Odense. — Afdelingen for midlertidig Behandling af urolige Sindssyge og Delirister i Nyborg. — Epileptikerhjemmet i Nyborg — Alkoholisthjemmet Stormly pr. Hjallelse. — Lille privat Pensionat for Sindssyge hos en Arbejdsmand i Assens. — Lille privat Pensionat for Sindssyge hos en Læge i Ferritslev. — Bregninge Aandssvageanstalt ($^{31}/_{12}$ 778 Aandssvage; Personalet talte 228 Personer). — Plejehjem i Riis, Givskud Sogn for 16—17 Patienter. — Det private Pensionat for Nervesvage og Sindssyge i Andkær (Vejle-Skanderborg Fysikat — 5 Patienter). — Det private Pensionat for Nervesvage og Sindssyge i Daugaard (Vejle-Skanderborg Fysikat; 3 Pladser).

Andre Institutioner med filantropiske eller humant Formaal: I Hundslund (Aarhus-Randers Fysikat) oprettede en Jordemoder og en Sygeplejerske et Fødehjem, som dog indstillede sin Virksomhed efter at have optaget 16 Patienter (11 ugifte). Ringkøbing Amts Plejeforening har i Struer oprettet et Optagelseshjem for 10 Børn til midlertidig Anbringelse af Børn, som Foreningen antager sig; det benyttes tillige i Sommertiden til Badested for skrofuløse Børn, som nyder godt af Frk. Tranbergs Legat for kirtelsvage Børn i Ringkøbing Amt.

VIII. Offentlig Hygiejne.

1. Afløbsforhold. (Angaaende Forhold i København henvises til 2. Natrenovation). I Holbæk forberedes den betydelige Forbedring af Afløbet, at de 2 Ledninger, som modtager Afløb fra Vandklosetterne. føres ud paa dybt Vand i Fjorden. I Helsingør er en af Nordkloakerne bleven sat i Stand til at modtage direkte Afløb fra W. C. I Frederiksværk er der sket det betydelige Fremskridt, at de aabne Rendestene for største Delen er forsvundne og erstattede af et Kloakanlæg, der udmunder i den nederste Del af Aaen. I Nykøbing S. forberedes Forbedringer af Afløbsforholdene. I Stationsbyen Høng er næsten hele Hovedgaden og en enkelt tilstødende Gade bleven kloakeret, ligesom der er anlagt Fortov over en stor Del af Byen. I Tranebjerg By paa Samsø er den saakaldte Branddam, som modtog Afløbet fra 4 store Ejendomme, bleven tilkastet og Afløbet fra disse gennem lukket Ledning ført til et Vandløb uden for Byen. En Del af Grædsted By har faaet ordnede Kloakforhold. Det store Fiskerleje Hornbæk har faaet et Kloaksystem i en Del af Byen. Asnæs By har i Foraaret 1906 faaet Kloakanlæg. I Høve By er en stor stinkende Grøft gennem hele Byen bleven erstattet af en lukket Ledning. — I Storehedinge findes nu lukkede Kloaker i den største Del af Byen. I Sorø er Afløbsforholdene fremdeles særdeles slette; der findes (udenfor Byen) aabne stinkende Slamgrøfter, som om Sommeren forpester Luften; Afløbet fra en Del af Byen udmunder i Sorø Sø tæt ved Badestederne. I Slagelse er Kloakanlæget kompleteret med en lukket Ledning fra Sygehuset. I Korsør er Kloaksystemet udvidet dels ved Anlæg af en Ledning i en Gade, dels ved en Forbedring af Afløbsforholdene ved Margarinefabriken — I Rønne gør Udvidelsen af Kloaksystemet smaa Fremskridt. I Aakirkeby er i de senere Aar anlagt en Del Kloaker. I Neksø sker Afløbet for den overvejende Del af Byen ad aabne Rendestene; enkelte af disse munder i underjordiske Rørledninger med Afløb til Havet;

nogen samlet Kloaksystem findes ikke. I Svanike findes Kloaker gennem Midten af Byen og langs med Havnen. — Rødby har faaet udført et større Kloakanlæg (c. 1200 Alen) gennem Hovedgaden og Nørregade ud til »Kirkenor«. I Maribo er lagt Kloak gennem den ældre sydlige Del med Afløb til Sønder-Sø. Byens Kloaksystem er derved fuldendt. Stubbekøbing har udvidet sit Kloaksystem med 100 Alen. — I Odense er anlagt c. 350 M. Kloak, hvorved Udvidelsen af Kloaken gennem Fisketorvet og Overgade er fuldført; 250 M. Ledning i Vestergade er udvidet til 12" Lysning. — I Kerteminde er i Aarets Løb lagt 400 Alen nye Ledninger; 1 Gang om Maaneden udskylles Kloakerne. I Assens udmunder samtlige Gadekloaker i Havnen eller den dertil førende Bæk; Sygehusets Kloak udmunder paa aaben Mark, hvor Afløbet forsumper. I Svendborg er Kloaken i Gerritsgade bleven sænket og indrettet med større Lysning af Hensyn til Indretning af W. C. i Forbindelse med Septik-Tanks. — I Aalborg er en Del af de ældre Kloakledninger blevne omdannede. I Hjøring er udført betydelige Udvidelser eller Omdannelser af Kloaksystemet; Sygehuset har faaet et særligt Afløb. I Skagen er lagt c. 300 Alen Kloakledning i Hovedgaden i den vestre Del at Østerby og Gaderne i det nyanlagte Havnekvarter kloakeres saavel i den Staten tilhørende som i den Kommunen tilhørende Del. I Frederikshavn er fortsat med Udvidelse af Kloaknettet. Forstranden, hvori talrige Afløb udmunder, bliver mer og mer stinkende om Sommeren. I Sæby er det paabegyndte Kloakanlæg bleven betydelig udvidet. — Kloaknettet i Randers udvides stadigt; i Udkanten af Byen, hvor der endnu ikke findes Kloaker, hjælper man sig med Absorbtionsbrønde. — I Skive er nedsat et Udvalg for at søge Ulemper ved Afløbsforholdene fjernede; i Byens Centrum findes en stor aaben Kloak, hvis nederste Del nu er bleven lukket (se under »Natrenovationen«). — I Horsens er i 1906 anlagt en stor Kloak gennem Allégade i den vestlige Del af Byen, hvor der tidligere fandtes en aaben Rendesten. I Vejle er en ny Kloakplan under Udarbejdelse. I Holstebro, hvor Afløbsforholdene var særlig mangelfulde, er man efter en Aarrækkes Syslen med Manglernes Afhjælpning naaet til i 1906 omtrent at

fuldende et stort Kloaksystem, der kan modtage Afløb fra W. C. overalt. Alle Kloaker ender i Septik-Tanks, der udmunder i Storaaen; samtidig er en lille Bæk, der fungerede som aaben Kloak, bleven omdannet til en dyb, vid Kloak og et større moset Parti (Enghaven med Karudsdammen) bleven kloakeret. Det nybyggede Tuberkulosehospital faar en særlig Ledning til Storaaen; ogsaa Epidemisygehuset har en tidligere indrettet særskilt Kloak, som udmunder i Storaaen neden for Byen. — I Ribe Købstad er i 1906 arbejdet videre paa Forbedring af Afløbsforholdene. — I Bjeringbro Stationsby (Viborg L. D.) er anlagt et Kloaksystem med Rendestene langs Gaderne og Udløb til Møllebakken, som falder i Gudenaa; Anlæget har forvoldt nogen Vanskelighed paa Grund af det ringe Fald (1—250). I Vestervig og Tørring Stationsbyer er anlagt Kloaksystem med lukkede Ledninger. I Herning er planlagt en stor Udvidelse af Kloaksystemet.

Natrenovationen. I København er ved Tillæg til Sundhedsvedtægt af $^{17}/_{8}$ 1906 indført nye Bestemmelser vedrørende W. C., samt givet udførlige Bestemmelser, som tidligere savnedes, angaaende Indretninger af Pissoirer. I Holbæk, hvor Tøndesystemet er gennemført, arbejder Sundhedskommissionen paa at faa hævet de Ulemper, der flyder af, at Tønderne aldrig renses. Antallet af W. C. er i stadig Stigen. I Frederiksberg indrettes W. C. i meget stort Antal i ældre Bygninger og næsten overalt i nye. — I Køge vokser Antallet af W. C. med Septik Tanks; Ulemper synes ikke iagttagne. I Ringsted, hvor flere Husejere havde indrettet W. C. med Septik-Tanks uden Iltningsapparater, og hvor en af disse Husejere ved Dom var kendt uberettiget hertil, har man paa Sundhedskommissionens Initiativ vedtaget en Ændring af Sundhedsvedtægten, hvorved Anlæg af W. C. med Septik-Tank muliggøres. I Skelskør kommunale Sygehus og enkelte Privatejendomme er indrettet W. C. — I Rønne vokser Antallet af W. C. saa smaat. — I Nykøbing F. er indrettet W. C. i en Del ældre Ejendomme; de fleste nye Ejendomme forsynes med W. C. — I Odense er anlagt en Septik-Tank ved Havnen. I Arresthuset er indlagt W. C., hvis Indhold udtømmes i en mindre Tank.

I Kerteminde findes flere Ejendomme med W. C. I Assens findes 5 W. C. med smaa Hustanke. — I Aalborg indlægges W. C. i alle nyopførte og en Del ældre Bygninger. I Nørre Sundby er i Aarets Løb indrettet W. C. i 7 private Ejendomme. I Frederikshavn har Anlæg af W. C. med Septik-Tank været »almindelig« i Aarets Løb. — I Aarhus indrettes W. C. i næsten alle Bygninger i Marselisborgkvarteret samt i flere offentlige Institutioner — i nogle med, i andre uden Sundhedskommissionens Tilladelse (se Tillæg til Sundhedsvedtægt af $^{15}/_{5}$ 1906 vedrørende Afløbsforhold gennem Kloakanlæg og Vandklosetter). I Hobro er Antallet af W. C. i langsom Stigen; Ulemper har ikke vist sig. — I Silkeborg forøges Antallet af W. C. stadigt. I Fredericia stiger Antallet af W. C. for den større Del af Byens Vedkommende med direkte Udløb til Beltet, for den mindre Del af Byen, hvis Kloak udmunder i Havnen, med Indskud af Hustanke. I Vejle har et større Antal Husejere faaet Tilladelse til at indrette W. C. — I Skive har Byraadet i de sidste 3 Aar givet Tilladelse til Indretning af W. C. med Husseptiktanks og der findes nu 30 saadanne Hustanks i Brug. Indholdet føres gennem Kloakerne ned i den Del af Aaen, som omgiver Byen. Aaen anses for at have en passende Størrelse og Strømhastigheden er maaske ogsaa som Regel tilfredsstillende, men 100—200 Alen fra Kloakernes Udmunding i Aaen har Byens Drenge deres mest søgte Badested og under stærk Vestenvind drives Fjordens Vand op i Aaen, ned over Engene og undertiden helt ind i Husene; en praktiserende Læge fremhæver det betænkelige i denne Ordning, saaledes som ogsaa Sundhedskommissionen har gjort overfor Byraadet, hvilket dog ikke forhindrer, at dette vedblivende giver Tilladelse til Anlæg af nye Hustanke.

3. Dagrenovationen. I København, hvor man i de senere Aar havde indrettet en Del Fejeskarnsfaldrør ved Nybygninger, har man faaet Øje for de med disse Indretninger forbundne sanitære Ulemper og ved Tillæg af $^{17}/_{8}$ 1906 til Sundhedsvedtægten er den fremtidige Indretning af saadanne Faldrør forbudt. I Holbæk bortføres nu Dagrenovationen fra c. $^{2}/_{3}$ af Ejendommene for Kommunens Regning. I Næstved er

fra Aarhus-Renders Fysikat fremhæves de stigende Ulemper ved at skaffe god Børnemælk og der dvæles udførlig ved de Fordele, der maa tillægges Buddiseringsmethoden.

6. Foranstaltninger mod Drik. Alkoholismens Udbredelse. I en Beretning fra Bogense L. D. tales om den betydelige Nedgang i Alkoholismens Udbredelse; Brugsforeningerne sælger nu kun $^{1}/_{3}$ af det Kvantum Brændevin, som de solgte for 5 Aar siden. Fra Hjøring L. D. berettes: Trods Afholdsforeningernes betydelige Arbejde trives Drikkeriet ret godt. Der findes dog en gennemgaaende ædruelig og dygtig Arbejder- og Haandværkerstand. Det synes, som om Ungdommen kommer mer og mer bort fra Drikkeriet. For 6 af de 7 Mænd, som begik Selvmord ved Hængning, har Alkoholismen spillet en væsentlig Rolle; 2 Mænd er desuden døde af Kvælning i Opkastning under Beruselse. I Køge findes usædvanlig mange Beværtninger og en usædvanlig lav Afgift; Drikfældigheden er ret stor. I Ringsted findes 4—5 Afholdsforeninger, men der mangler i høj Grad Samarbejde mellem dem. Frederikshavn har 12 Afholdsforeninger. I Lemvig er Beværternes Antal gaaet ned fra 36 til 27 og yderligere Indskrænkning er vedtaget af Byraadet; Afholdsbevægelsen har stor Tilslutning.

7. Foranstaltninger mod Usædelighed. Lov af 30. Marts 1906 traadte i Kraft den 11. Oktober 1906. I København ophævedes dermed Kontrollen med Kvinder, der ernære sig ved Utugt, medens der til Gengæld aabnedes Adgang i videste Omfang til fri Lægebehandling for enhver af Kønssygdom lidende Person. Det er midlertidigt overdraget 12 Læger, hvorimellem 2 kvindelige, at modtage de paagældende Patienter til ambulatorisk Behandling.

8. Omsorg for Plejebørn. I København var Antallet af tilladte Plejehjem ved Udgangen af 1906 1533, hvoraf 204 ingen Plejebørn havde, medens der i de andre var anbragt 1509 Plejebørn; i Aarets Løb indregistreredes 867 nye Plejebørn. I Odense By fandtes 169 Plejebørn anbragte i 156 Plejehjem foruden 62 paa Kommunens Børnehjem; dette, der i mange Aar har haft Lokaler paa Byens Fattiggaard, vil nu faa sin egen Bygning med

tilhørende Skole tæt udenfor Byen og blive sat i Forbindelse med et mindre Landbrug; Bekostningen herved vil blive c. 150000 Kr.

9. Fattiggaarde- og Huse. Alderdomshjem. Lægehjælp til Fattige og Alderdomsforsørgede. I Holbæk findes kun et ringe Antal Lemmer (12) paa den store Fattiggaard. Frederiksberg Fattiggaard og Arbejdsanstalt, der er beregnet paa 100 Lemmer, har kun huset 50—60. I Ringsted og Slagelse er oprettet Hjem for »rejsende Svende«, hvilke gør stor Gavn. I Slagelse er et Alderdomshjem under Opførelse. Nykøbing F.' store Fattiggaard indeholder et Dampvaskeri, som besørger Tøjet fra Fattiggaarden, Alderdomshjemmet og Sygehuset, samt et Hjem for Vagabonder, som ledes af en som Sygeplejerske uddannet Økonoma med Bistand af en Opsynsmand. Byens Alderdomshjem er bleven udvidet, saa at det kan optage $^1/_3$ flere af de gamle; i Tilbygningen findes en Læsestue, W. C. og Centralvarme. I Bogense døde i Aarets Løb det sidste Fattiglem paa Fattiggaarden. Hjøring har faaet et Alderdomshjem. Byens Fattiggaard er overbefolket og slet indrettet. I Aarhus er der sket nogle Fremskridt i Indretningen af den uheldigt indrettede Fattiggaard. Aarhus Kommunes Forsorg for Lægehjælp til Fattige og Alderdomsforsørgede er ændret derhen, at disse ikke længer er henviste til de 2 Kommunelæger, men har frit Valg mellem alle praktiserende Læger, forsaavidt disse ønsker det. Kommunen betaler Lægen et vist aarligt Honorar, som omfatter særlig Betaling for visse Ydelser. I Ebeltoft findes et daarligt Fattighus, som i høj Grad trænger til Afløsning. I Skanderborg fremkaldte Sundhedskommissionens Indskriden en Omdannelse af Fattighuset. Lemvig har en gammel og ikke tidssvarende Fattiggaard. Vestervig Fattiggaard er omdannet til et Alderdomsasyl. I Beretningen fra Ringsted L. D. fremhæves stærkt Trangen til Plejehjem for gamle Svagelige og Syge. I Beretningen fra Fyns Fysikat anføres, at Fattiggaardenes Antal aftager og at Belægningen indskrænkes mere og mere, medens der er Trang til Alderdomshjem. Fra Skive L. D. berettes, at de gamle Fattiggaarde forsvinde mer og mer, idet de Fattigunderstøttede lejes ind i pri-

vate Huse, hvor Lejligheden og øvrige Forhold er forholdsvis langt bedre.

10. Skoler og Skolehygiejne. I adskillige Byer er opført nye Skoler, saaledes i Frederikssund (særlig Forstanderbolig), Storehedinge, Stubbekøbing (Pavillonsystemet — Papyrolithgulve — Centralvarme), N. Sundby og Kallundborg, og i Landsognene er Fremskridtene paa Skolebygningernes Omraade stadigt betydeligt, hvilket for en Del maa tilskrives Tuberkuloselovene. Aalborg-Hjøring Fysikat har haft 17, Sjællands søndre Fysikat 13, Fyens Fysikat 14, Aarhus-Randers Fysikat 19, Vejle-Skanderborg Fysikat 15 Skoleplaner til Erklæring; disse Skoleplaner synes at volde Fysici meget Besvær paa Grund af deres mangelfulde Form. I Aarhus er Skolelægeinstitutionen ophævet. I Kolding er ansat en Skolelæge, oprettet et Skolekøkken; der findes Skolebade, saaledes at hvert Barn hver 14de Dag faar et Bad. I Brønderslev er ansat Skolelæge, og Skolebade skal indrettes i den ene Skole. I Hvetbo L. D. blev en Skolebygning kasseret paa Grund af hygiejniske Mangler. I Beretningen fra Esbjerg L. D. findes en udførlig Redegørelse for Undersøgelse af Skolebørn.

11. 12. Arrester og Fabriker. I Holbæk er indført Forbedring af Arrestens Belysningsforhold. I Køge er Arresthuset primitivt; der findes en vanskelig tilgængelig Badeindretning i Kælderen. I Slagelse, Neksø, Nykøbing F., Kerteminde, Assens og Sæby har Arresterne forskellige Mangler. I Odense er Afløbsforholdene ved Arresthuset betydeligt bedrede.

13. Andre Hygiejnen vedrørende Forhold.

Badevæsenet. I Frederiksværk er opført en lille Badeanstalt (varme Bade og Brusebade) ved Gasværket. I Slagelse er en kommunal Badeanstalt under Opførelse.

Fra Lolland-Falsters Fysikat sendes følgende Redegørelse for Badeforholdene: Fra Fysikus udgik Spørgeskemaer til Distriktslægerne angaaende Badeforhold paa Mejerierne; af de fra Distriktslægerne med Undtagelse af 1 indhentede Oplysninger om 40 Mejerier (der skal ialt i Lolland-Falsters Fysikat findes 48 Andels- og 19 Fællesmejerier) fremgaar, at kun 10 af dem havde

Badeindretning, hvilket Resultat betegnes som magert navnlig i Forbindelse med den Kendsgerning, at Benyttelsen overalt er ringe og enkelte Steder endog i Tilbagegang. De Badeformer, der forefandtes, er kolde og varme Kar-, Douche- og Brusebade, nogle Steder ogsaa Dampbade. Opvarmningen af Vandet sker ved Tilledning af Damp fra Maskinen. Rummene er kun smaa, med en Gulvflade fra 12—20 □ Alen; 1 Mejeri har 2 Badeværelser, Bogø Mejeri særskilt Afklædningsrum. Udstyrelsen er tarvelig. Anlægssummen fra 300 til 700 Kr. Fra de fleste Mejerier angives, at Personalet regelmæssig bader, men at Søgningen ellers kun er ringe. Højest staar Bogø med 354 Bade i et Aar; i Sydlollands Mejeri tæt udenfor Rødby er taget 324 Bade, i Brydebjerg og Frejlev ved Nysted henholdsvis 120 og 157, i Idestrup kun 32, og paa Fejø har man maattet lukke af Mangel paa Søgning. Prisen varierer fra 10 til 35 Øre for et Bad og er i Almindelighed lidt lavere for Andelshavere end for andre; paa 2 Steder betaler Børn kun 5 Øre. De fleste Badeindretninger er opstaaede i de sidste 2—3 Aar, Sagen er ny og Befolkningens Stilling til dens hygiejniske Betydning antagelig i Udvikling.

Af Købstæderne har kun Nakskov og Nykøbing Badeanstalter. Rødby er henvist til det tæt udenfor Byen liggende »Sydlollands Mejeri«. I Maribo er der paa Sygehuset et velindrettet Badeværelse til Brug for Byens Folk, men Prisen er temmelig høj (75 Øre) og det benyttes kun sparsomt (c. 100 Bade om Aaret); det paatænkes nu at indrette en tidssvarende Badeanstalt. I Sakskøbing er der ingen Mulighed for at faa Bade, thi Sygehuset, der tidligere gav Adgang, har opgivet det af Mangel paa Vand og Betjening. I Nysted er man ikke stort bedre stillet; Sygehusets Badeværelse er kun bestemt for Patienterne. I Stubbekøbing kan paa et Savskæreri for 35 Øre faas varme Kar- og Brusebade, men Lokalets Udstyrelse er meget primitiv og Benyttelsen kun ringe (c. 180 Bade aarligt); det paatænkes at indrette Skolebade i en af de nye Skolepavilloner, som er under Opførelse. — I et Mejeri i Ørsted L. D. er tilkommen en Badeindretning (1 Styrtebadsapparat og 2 Badekar).

Desinfektion og andre forebyggende For-

anstaltninger. Mange Steder er man i Færd med at indføre Desinfektion med Formalindampe i Stedet for Karbolvand; der anvendes som oftest de Luignerske Apparater. Paa Desinfektionsanstalten i København udførtes for offentlig Regning 1412 Desinfektioner (for Dødsfald efter Tuberkulose 278, for Flytning ved Tuberkulose 458), for Ubemidlede 244, for privat Regning 117 Desinfektioner. Der er oprettet Tuberkulosediagnosestationer paa Krabbesholm Sanatorium, i Odense og i Aarhus. En Difteridiagnosestation for Ringkøbing Amt er indrettet i Ringkøbing.

Sygeplejen. I Nyborg L. D. findes nu Menighedssygeplejerske i alle Landsogne med Undtagelse af et. Fra Skive L. D. berettes, at Sygeplejerforeningernes Antal er i Stigen; der gøres Rede for, hvorfor de af disse Foreninger anvendte ikke fuldt uddannede Sygeplejersker i Almindelighed bør foretrækkes for de fuldt uddannede. I Beretningen fra Aarhus-Randers Fysikat findes følgende Meddelelse: Over Sygeplejerskernes Antal har Fysikatet ingen Oversigt. I Byerne findes en Del mer eller mindre vel uddannede private Sygeplejersker udenfor al Kontrol; i Aarhus findes tillige en Afdeling af det røde Kors' Plejersker og en Sammenslutning af ret habile Sygeplejersker foruden en Del ganske selvstændige, hvis Tal og Kvalifikationer er ukendte. Nogle Diakonisser virker i Menighedspleje blandt fattige og gør et stort og uegennyttigt Arbejde. Af Massører og Massøser findes flere. Paa Landet oprettes stadig nye Sygeplejeforeninger, medens ogsaa af og til en enkelt indstiller sin Virksomhed. Efterhaanden som disse Sygeplejeforeninger og Sygeplejersker spredes ud til Kommuner, hvor der ikke bor Læger, synes der at vaagne en tilsyneladende ret vel begrundet Misfornøjelse hos Lægerne, idet de ofte tarveligt uddannede Sygeplejersker, der ikke er under stadig og daglig Paavirkning af en Læge, af Publikum tvinges ind paa at foretage sig Ting, som de helst burde afholde sig fra.

Kvaksalveri. I Næstved L. D. er stor Søgning til en Mand, som helbreder ved at medgive Baand, hvorover han har »læst«, til syge Mennesker og Kreaturer. Fra Lolland gaar en Del Patienter til en Kvaksalver i Rostock. I Assens L. D. praktiserer en 88aarig

Kvinde »Fnatmandens Enke«. En Læge i Grenaa L. D. omtaler 3 »kloge« Personer (i Lystrup, Frørup paa Fyn og ved Holbæk). Fra Viborg-Thisted Fysikat berettes af en Læge, at lokalt Kvaksalveri nu spores meget sjældent, hvorimod det offentlige Markskrigeri i Bladene er taget til i høj Grad.

Beboelsesforhold, Livsvilkaar, Sundhedsforhold i Almindelighed. I København har man i Anledning af forefaldne Ulykkestilfælde ved Brug af Gasopvarmningsapparater tilvejebragt Tillæg af $^{18}/_{8}$ 1906 til Sundhedsvedtægten angaaende Regler for Brugen af Gas som Varmegiver i Beboelsesbygninger. I Slagelse L. D. maatte Sundhedsautoriteterne og Politi skride ind i Anledning af slette hygiejniske Forhold i en Polakkasserne. Distriktslægen i Stubbekøbing beretter: De hygiejniske Forhold paa Landet er udmærkede i Modsætning til tidligere: Fattigdom, Svineri og Usselhed ses næsten aldrig, og det er en Nydelse nuomstunder at komme ind i de nye Husmandshjem og næsten villalignende Arbejderboliger, som findes de fleste Steder paa Landet. Skolerne er næsten alle ombyggede efter Hygiejnens Krav. Fysikus i Lolland-Falsters Fysikat har fremsendt en detailleret Undersøgelse af de hygiejniske Forhold i Gedser Stationsby, der siden 1903, da Færgefarten begyndte, er vokset med næsten amerikansk Hurtighed (fra faa Hundrede til c. 1000 Indbyggere) og er i fortsat Fremgang. De hygiejniske Forhold har imidlertid aldeles ikke holdt Skridt med den rivende Udvikling: Drikkevandet i de gravede Brønde er utilladeligt slet, farvet, ofte lugtende af Svovlbrinte, saaat endog Husdyrene vægrer sig ved at drikke det; Aarsagen til disse Drikkevandets daarlige Egenskaber maa uden Tvivl søges i Beskaffenheden af Jordbunden, der er gammel Havbund, opfyldt af raadden Tang. Statsbanerne har et Vandværk, der forsynes fra Boringer i Skelby, en lille Mil Nord for Gedser, og hvortil hører et Vandtaarn paa Stationens Grund. Efter Henvendelse fra den energiske »Gedser Fremskridtsforening« har Statsbanerne tilbudt, naar Beboerne selv bekoster Nedlægning af Ledninger og betaler Vandet med 1 Øre pr. Tønde, at forsyne Byen med Vand uden dog at ville indestaa for, at dette vil kunne skaffes i tilstrækkelig Mængde. Afløbsforholdene

er i høj Grad sundhedsfarlige paa Grund af primitiv Bortledning, Jordbunden inficeres stærkt af Spildevand, hvortil kommer, at Natterenovationen anvendes som Gødning i Haverne. Disse hygiejniske Mangler skaber truende Fare for Opstaaen af Epidemier. Til Stationen kommer en Mængde Rejsende, hvoraf de fleste ganske vist er gennemgaaende Passagerer, der kun tilbringer kort Tid ved Stationen, men en Del af dem er polske Arbejdere, der ofte tilbringer Timer paa Stationen, til Tider endog har Natteherberge i en stor overdækket Hal eller i tomme Waggoner og lignende Steder, hvor de kan puttes hen. Fra dem vil Smitteoverførelse til Banefunktionærer let kunne finde Sted, og fra disse, der alle har Bolig i Byen, vil Infektion føres videre og kunne fremkalde en Epidemi, hvis Betydning af Hensyn til Gedserroutens internationale Karakter maner til kraftig og hurtig Indskriden fra Statens Side, idet den lokale kommunale Autoritet, Sogneraadet i Gedesby-Skelby Kommune, ikke evner at afhjælpe de store hygiejniske Mangler, selv om den gode Villie var til Stede (Stationsbyen har kun 1 Repræsentant mellem de 11 Medlemmer af Sogneraadet. — Fra Bogense L. D. fremføres som Eksempel paa den hygiejniske Oplysnings Fremskridt, at Kendskab til det spæde Barns Pleje nu er saa udbredt, at det ikke er ualmindeligt at se spæde Børn komme i Luften hver eneste Dag om Vinteren, hvilket for 10 Aar siden vilde være ganske uhørt. — Fra Hallund L. D. henpeges paa, at det stadige Fremskridt paa Beboelses- og Ernæringshygiejnens Omraade er ledsaget af en stigende Forlystelsessyge hos Ungdommen med Deltagelse i Fester og Baller, der lettes ved Brugen af Cyclen. — I Skagen har efter Distriktslægens Beretning den overmaade almindelige Anvendelse af Cementsten — dels »tørstøbte«, meget porøse Sten, dels blødstøbte, væsentlig lufttomme og tætte Sten — til Bygningsmateriale været Genstand for megen Forhandling indenfor Sundhedskommissionen; det skønnes ikke, at Cementhusene i nogen Maade er fugtigere end andre nyopførte Huse. — Det berettes fra Farsø L. D., at den store Stationsby Aars, der har Elektrisitetsværk, ikke har Kloak og heller ikke Sundhedsvedtægt. — Angaaende Bygningsforhold i Aarhus-Randers Fysikat anføres følgende: I Aarhus

er bygget meget i 1906, altid i Overensstemmelse med Bygningsloven. Lige udenfor Byens Jordgrænser vokser ret betydelige Villakvarterer op, saaledes paa Viby Mark. I Randers bygges ogsaa stærkt, dels hele Gader af høje Huse med smaa Lejligheder, dels af de saakaldte 100-Mands Foreninger Smaavillaer. Ogsaa i de mindre Byer og paa Landet bygges der en Del, paa Landet saaledes mange Statshuse. Saavel i Aarhus som i Randers arbejder Sundhedskommissionen ret kraftigt mod Behoelseslejligheder i Kældere. — Om det udprægede Hedesogn Andsager i Grindsted L. D., som med Hensyn til Plantning, Vanding og bedre Agerbrug er i stærk Opkomst, foreligger følgende Oplysninger: Tilstanden i hygiejnisk Henseende er stadig daarlig, men der er paa flere Steder en glædelig Fremgang. Der bygges overordentlig meget og gennemgaaende med større og lysere Værelser end i de gamle Huse. Overalt plantes der omkring Husene og anlægges Haver, specielt Frugthaver. De talrige fra Sanatorierne hjemsendte Patienter bidrager til at udrydde den gamle Frygt for frisk Luft. Gymnastik og Sport har taget et godt Opsving i de senere Aar. I Henseende til Renlighed er imidlertid endnu oftere Tilstanden ubeskrivelig og ikke stort bedre i den yngre Slægt end hos de gamle. — Fra Vestervig L. D. berettes: Den personlige Hygiejne lader en Del tilbage at ønske. Med Lys, Luft og Renlighed er det mange Steder kun smaat bevendt, og man maa forbauses over den Mængde Alkovesenge med Forhæng etc., som endnu er i Brug i Distriktet. Interessen for Bade synes dog ikke helt ringe, hvortil vel hjælper den Omstændighed, at der knyttes Badeanstalter til Mejerierne. — Distriktslægen i Thyholm L. D. bemærker: Den offentlige Hygiejne staar ikke højt i Stationsbyen; derimod er den private Hygiejne — rigelig frisk Luft og Sollys i Værelserne — i Fremskriden ofte paa Foranledning af de fra Sanatorierne hjemvendende Patienter, der rolig fortsætte og udbrede de dem paa Sanatoriet paalagte Forskrifter.

Benyttelsen af Lægeligsyn paa Landet. Fra følgende Lægedistrikters Landkredse foreligger Oplysninger om det procentvise Forhold mellem Lægeligsynsattester og samtlige Dødsattester i 1906: Nykøbing S. 68 % (1904 54 %), Holbæk 82 %, Odense Landdistrikt 48 %,

Middelfart 64 $^0/_0$, Assens 41 $^0/_0$. Nyborg 30 $^0/_0$, Langeland 79 $^0/_0$, Ærø 29 $^0/_0$, Hvetbo 19 $^0/_0$, Silkeborg Landdistrikt under Viborg-Thisted Fysikat 24 $^0/_0$, Grindsted 24 $^0/_0$, Ribe 37 $^0/_0$. I Vestervig L. D. benyttes Lægeligsyn kun undtagelsesvis ud over den i Loven nævnte Afstand fra Lægens Bolig.

Statistik. I Henhold til Circ. fra Kirke- og Undervisningsministeriet af $^{26}/_7$ 1906 gennem Biskopper og Amtmænd til Folkekirkens Præster og de anerkendte Præster for anerkendte Trossamfund, har disse Præster for første Gang indsendt til Distriktslægerne en Aarsoversigt over Fødte og Døde som er i Overensstemmelse med den, der indsendes til Statens statistiske Bureau. Næsten alle Embedslæger har i deres Beretninger anstillet Sammenligninger mellem de ad denne Vej indvundne Tal og dem, der fremkommer ved Sammenlægning af de maanedlige Talopgivelser, som fremdeles kvartalsvis er indgaaede fra Præsterne til Embedslægen. I alle Beretninger paavises der større eller mindre Uoverensstemmelser mellem Tallene, navnlig ved Tallene for Fødte, og næsten alle Distriktslæger har fulgt den Fremgangsmaade ligesom tidligere at lægge de i Kvartalsberetningerne givne Tal til Grund for deres statistiske Opgivelser angaaende Aarets Sygeligheds- og Dødelighedsforhold. Sagen behandles med særlig Udførlighed i Fysikatsberetningen fra Fyns Fysikat, navnlig i Anledning af, at Stadslægen i Odense gennem et brydsomt kontrollerende Arbejde med Eftersyn af Fødselsprotokoller og Dødsattester er bleven i Stand til at paavise, at ingen af de to Talopgivelser er korrekte.

Sundhedsvedtægter (Bygningsvedtægter): Følgende Byer har faaet Ændringer i deres Sundhedsvedtægter: København (Tillæg af $^{17}/_8$, $^{18}/_8$ og $^{24}/_9$ Ændring i Tillæg), Frederiksberg (Tillæg af $^1/_5$, $^{24}/_8$ og $^{22}/_{12}$), Ringsted (Ændring af $^{27}/_{12}$), Korsør (Tillæg af $^1/_{12}$), Nakskov (Tillæg af $^{30}/_{11}$), Rødby (Tillæg af $^3/_{11}$), Rudkøbing (Vedtægt vedrørende Vandværket af $^4/_7$), Aarhus (Ændring af $^{15}/_5$), Randers (Ændring af $^9/_3$), Silkeborg (Vedtægt vedrørende Vandværket af $^{21}/_6$), Holstebro (Vedtægt vedrørende Vandværket af $^{25}/_4$), Frederikshavn (Tillæg af $^{10}/_9$), Varde (Vedtægt ved-

rørende Vandværket af $^{5}/_{7}$), Esbjerg (Vedtægt vedrørende Vandværket af $^{5}/_{7}$) og Ribe (Tillæg af $^{12}/_{1}$).

Der er tilkommen 6 Sundhedsvedtægter for Landsogne eller Dele af Landsogne (1 i hver af Ringkøbing, Hjøring, Ribe, Vejle, Aarhus og Aalborg Amter). I 2 Landkommuner (Lyngby og Tikøb-Hornbæk-Hellebæk) har nye Sundhedsvedtægter afløst de gamle. I Præstø Amt er Sundhedsvedtægten for Fakse-Hylleholt Kommune den $^{2}/_{4}$ indskrænket til at gælde for Fakse.

I København er indført Tillæg til Instruktion for Bygningskommissionen af $^{18}/_{5}$. Silkeborg har $^{19}/_{3}$ faaet en Bygningsvedtægt og $^{17}/_{5}$ udstedtes Bekendtgørelse ang. Udvidelsen af Omraadet for Købstadsbygningsloven for Silkeborg Vedkommende, $^{15}/_{8}$ udfærdigedes Tillæg til Bygningsvedtægt for Roskilde og $^{6}/_{11}$ et tilsvarende for Maribo. $^{15}/_{2}$ udstedtes Udvidelse af Bygningsreglementet for en Del af St. Jørgensbjerg, $^{10}/_{7}$ Tillæg til Bygningsvedtægt for Struer og $^{8}/_{11}$ Bygningsvedtægt for Asminderød-Grønholt Kommune.

Følgende Love, Bekendtgørelser og Circulærer af Betydning for Hygiejnen er fremkomne i Aarets Løb:

$^{30}/_{3}$ Lov om Modarbejdelse af Usædelighed og venerisk Smitte.

$^{4}/_{4}$ Lov om Anmeldelsespligt for Læger ang. Ulykkestilfælde i Landbrug m. m.

$^{6}/_{4}$ Lov om Arbejde i Brød- og Kagebagerier samt Konditorier.

$^{6}/_{4}$ Lov om indenrigs Kødkontrol.

$^{7}/_{5}$ Forbud mod, at Personer under 15 Aar deltager i egentlig Stereotyperingsarbejde i Bogtrykkerier.

$^{18}/_{4}$ Lov om Overdragelse af et Areal af Blykobbe Plantage til Opførelse af et Tuberculosesygehus.

$^{15}/_{5}$ Lov om Oprettelse af et Serumlaboratorium under den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.

$^{18}/_{5}$ Tillæg til Bekendtgørelse af $^{8}/_{3}$ 1892 angaaende Tandlægevirksomhed.

$^{6}/_{7}$ Kundgørelse angaaende Modarbejdelse af venerisk Smitte i Dansk Vestindien.

10/7 Bekendtgørelse om Adgang for Læger til vederlagsfri bakteriologisk Undersøgelse til Konstatering af Tilstedeværelsen af Tuberkulose.

10/7 Regulativ for Behandling af Lig.

3/12 Regulativ for Skotøjsfabriker.

11/12 Bekendtgørelse om samlet Arbejdsfrihed i Brød og Kagebagerier samt Konditorier i Hørsholm.

Vaccination i 1906.

Beretning fra Forstanderen for den kgl. Vaccinationsanstalt for Aaret 1906.

Ved offentlig Vaccination vaccineredes for første Gang:

I København: Den kgl. Vaccinationsanstalt		4917	Børn
Den kommunale Vaccination		1240	—
Nordre sjællandske Fysikat		5688	—
Søndre sjællandske	—	4517	—
Bornholms	—	844	—
Lolland-Falsters	—	2327	—
Fyens	—	5589	—
Aalborg-Hjøring	—	6496	—
Aarhus-Randers	—	4575	—
Viborg-Thisted	—	4013	—
Vejle-Skanderborg	—	4801	—
Ringkøbing	—	3419	--
Ribe	—	2273	—
Ialt vaccineret...		50699	Børn

Antallet af Vaccinationer er herefter lidt mindre end i Fjor og svarende omtrent til Gennemsnittet af de sidste 5 Aar, idet der foretoges:

1901..................... 61190
(Kopper i Aarhus-Randers Fysikat)
1902..................... 46488
1903..................... 48178
1904..................... 48772
1905..................... 55185
(Kopper i København og Aarhus).

Antallet af privat vaccinerede Børn kan ikke opgives, kun skal anføres, at i 1906 ifølge Rekvisition

udleveredes til private Læger ialt 23093 Portioner Vaccine.

Af Revaccinationer er der ialt kun anmeldt 12.

Der synes udelukkende at være benyttet animal Vaccine, produceret paa og udleveret fra den kgl. Vaccinationsanstalt, til alle offentlige Vaccinationer.

Vaccinationsresultaterne stiller sig for Anstaltens Vedkommende og for Embedslægernes Vedkommende ifølge de fra disse modtagne Indberetninger saaledes:

	Vaccinerede, der mødte til Eftersyn	Positivt Anslag hos	Anslag %
Den kgl. Vaccinationsanstalt	4906	4851	98,88
Københavns kommunale Vaccination og 98 Lægedistrikter	44964	41013	91,21

Resultatet af de offentlige Vaccinationer for de sidste 5 Aar har været følgende:

1902	positivt	Anslag	hos	92,36 %	af	de	vaccinerede	(39690)
1903	—	—	—	94,44 %	»	»	—	(41578)
1904	—	—	—	91,73 %	»	»	—	(40712)
1905	—	—	—	93,64 %	»	»	—	(46774)
1906	—	—	—	91,21 %	»	»	—	(44964)

Af Komplikationer ved Vaccinationen er der til Anstalten indsendt Meddelelse fra enkelte Embedslæger om stærkere lokal Reaktion, ledsaget af Feber og Ildebefindende; fra en enkelt (Stadslægen i Odense) om morbillilignende kløende Erythem paa begge Arme og Udbrud af diskrete ærtestore Pletter paa Ryg og Bryst 10 Dage efter Vaccinationen; fra 2 Distriktslæger (Faaborg og Skanderborg) om vesikuløst (varioloidt) Udslet paa Kroppen ên halv Snes Dage efter Vaccinationen. Den benyttede Lymfe stammede i alle Tilfælde fra forskellige Kalve. Paa Anstalten selv er der i Aaret 1906 ikke fremkommet andre Komplikationer end noget stærkere Reaktion omkring Pustlerne end sædvanlig i ialt 29 Tilfælde.

Produktionen af animal Vaccine paa den kgl. Vaccinationsanstalt har med Hensyn til den indvundne

Mængde Lymfe ikke været større end Gennemsnittet af de nærmest foregaaende Aars Produktion, men Antallet af podede Kalve har været en Del større, væsentligst paa Grund af en betydelig Degeneration af Vaccinen i Sommerens Løb, der viste sig dels ved at Anslaget paa Kalvene i flere Tilfælde blev meget tarveligt, dels ved at den indhøstede Vaccine ret hurtig tabte sin Anslagskraft og i enkelte Tilfælde endogsaa lige fra Begyndelsen viste svag Virulens. Dette foranledigede, at Anstalten i August Maaned forskaffede sig nyt Podningsmateriale fra Christiania og fra Hamburg, hvormed der senere har været arbejdet med udmærket Resultat, saaledes at den i de sidste 4 Maaneder af Aaret producerede Vaccine har været saa fortrinlig som vel muligt.

Der er podet ialt 60 Kalve, hvoraf 9 ikke blev benyttede til Høst af Vaccine, 5 paa Grund af Tuberkulose og 4 paa Grund af slet Anslag. Af de øvrige 51 Kalve høstedes ialt 560,51 Gram Raastof, der udbragtes til 144,015 Portioner Vaccine, hvilket giver 10,99 Gram Raastof og 2824 Portioner Vaccine pr. Kalv som gennemsnitligt Udbytte.

Til Forbrug har Anstalten haft:

Tilbage fra 1905......	14470	Portioner
Indvundet i 1906	144015	—
Ialt...	158485	Portioner

Af denne Vaccine er der udsendt til:

	Portioner	Forsendelser
98[1]) Distrikts(Stads-)læger	59061	1016
Københavns kommunale Vaccination	1240	21
Hæren........................	10673	51
Flaaden	2153	10
Vestindien	2270	14
Færøerne	1230	7
Island	10285	95
Grønland	1215	14
Private Læger..................	23093	1631
Private og offentlige Institutioner. .	3280	75
Ialt udsendt..	114500	2935

---

[1]) Fra 1. Lægedistrikt (Anholt) er der i 1906 ikke rekvireret Vaccine.

Til Vaccination paa Anstalten medgik c.	5500	Portioner
Til Podning af Kalvene medgik	9700	—
Til forskellige Forsøg og Prøvevaccinationer	1000	—
Podningsmateriale afgivet til fremmede Institutioner	200	—
Tilbage ved Aarets Slutning	11185	—
Ialt forbrugt og til Disposition	142085	—

Vaccine, saaledes at godt 16000 Portioner eller omtrent $^1/_{10}$ af den hele Mængde ikke kom til Anvendelse.

IX. Personalia.

1. Læger.

a. Udnævnelser:

Under 10. Februar: Distriktslæge Henrik Christian Warming til Distriktslæge i Hjøring L. D.

» 17. Marts: fhv. Distriktslæge, Professor Michael Borre Melchiorsen til Fysikus i Ringkøbing Fysikat.

» 27. Marts: kst. Distriktslæge Alfred Leopold Bertelsen til Distriktslæge i Nordgrønland.

» 29. Marts: Distriktslæge Thorvaldur Palsson til Ristriktslæge i Harnafjord L. D. paa Island.

» 29. Marts: cand. med. & chir. Jon Hjaltalin til Distriktslæge i Rangor L. D. paa Island.

» 29. Marts: Lægeskolekandidat Jon Jonsson til Distriktslæge i Hroarstunga L. D. paa Island.

» 30. Marts: Overlæge, Professor, Dr. med. Anton Fløystrup til Medlem af det kgl. Sundhedskollegium.

» 19. April: Sygehuslæge Søren Damsgaard til Distriktslæge i Skagens L. D.

» 19. Juni: Professor, Dr. med. Carl Lorentzen til Justitsministeriets Konsulent i Tuberkulosesager.

» 19. Juli: Distriktslæge Jan Jonsson til Distriktslæge i Blönduos L. D. paa Island.

» 28. Juli: pr. Læge Regnar Vilhelm Gerhard Bentzen til Læge i Julianehaabs L. D. i Sydgrønland.

» 10. August: pr. Læge Niels Blume Knudsen til Distriktslæge i Vestervig L. D.

» 10. Oktober: pr. Læge Jørgen Christian Hempel til Distriktslæge i Kolding L. D.

» 30. Oktober: Dr. med. V. Schaldemose til Overkirurg ved det kgl. Frederiks Hospital.

» 7. Novbr.: Distriktslæge Gudmundur Bjørnsson til Landfysikus over Island og Forstander for Lægeskolen i Reykjavik.

Under 7. November: Distriktslæge Ingolfur Gislason til Distriktslæge i Vognafjord L. D. paa Island.

» 10. November: pr. Læge Christian Henrik Michelsen til Distriktslæge i Thyholm L. D.

b. Dødsfald.

4. Januar: Dr. med. Holger Prip i København.
11. Januar: Overlæge, Professor, Dr. med. Jakob Vilhelm Wichmann i København.
7. Marts: Overkirurg, Professor, Dr. med. Oscar Wanscher i København.
29. Marts: pr. Læge Andreas Sophus Fiebig i København.
10. April: Professor, Dr. med. Magnus Edvard Alexander Haslund i København.
7. Maj: pr. Læge i Korsør Edvard Valdemar Gustav Lundblad i København.
17. Maj: Overlæge ved Silkeborg Vandkuranstalt Frederik Emil Klee paa Frederiksberg.
19. Maj: pr. Læge Søren Thedor Nielsen i København.
25. Maj: Distriktslæge John Gudmundsen Effersøe Hvidbjerg.
? : pr. Læge Ludvig Peter Chr. Sørensen Steen i hollandsk Indien.
10. Juni: fhv. pr. Læge Alexander Niels Lorentsen Hansen i Humlebæk.
13. Juni: fhv. Distriktslæge Heinrich Vilhelm Møller i København.
25. Juni: fhv. pr. Læge Ernst Christian Withusen i Birkerød.
27. Juni: Professor, Dr. med. Georges Ferdinand Borch i København.
16. August: pr. Læge Emil Jørgen Peter Lund Jungersen i Næstved.
26. August: fhv. pr. Læge i Herløv Johan Peter Svendsen.
30. August: pr. Læge Niels Guldbrandsen i Gramrode.
2. September: pr. Læge Alfred Dreyer i Bredsten.
26. September: pr. Læge Hans Frederik Rostrup i Stubbekøbing.

September: fhv. Kordslæge Peter Sørensen.
1. November: Distriktslæge Johannes Cilius Andersen i Viborg.
14. November: fhv. pr. Læge Christen Harpöth i Snertinge.
29. November: fhv. pr. Læge i Tjørnelunde Hans Jørgen Thaning paa Frederiksberg.
17. December: Godslæge Hans Arnt Christensen paa »Liliedal«.
26. December: pr. Læge Holger William Wiinstedt i Hamburg.

2. Tandlæger.

Følgende har faaet Bevilling til at udøve Virksomhed som Tandlæge:

Holger Buus.
Elisabeth Nordentoft.
Fru Elna Sofie Rose.
Herman Carl Julius Braband Køster.
Cand. phil. Ernst Kenelin Vorslund Kjær.
Malhilde Caroline Jensen.
Haraldur Sigurdsson.
Karen Sveuné.
Peter Knudsen.
V. L. Kjersgaard Thaarup.
Helga Bertelsen.
Birger Marstrand.
Fru Ingeborg Johanne Cathrine Bregendahl.
Fru Nicoline Stricher.
Kamma Kolding.
Knud Thorsen.
Fru Hansine Christensen.
Anna Birgitte Bröchner.
Alfred Jørgen Emil Christiansen.
Leon Emil Restorff.
Axel Mathias Møller.
Ejnar Valdemar Lausen.

3. Apotheker.

Følgende Apotheker er oprettede ved Bevillinger i 1905:

Hjælpeapotheket i Aars ved Bevill. af 18. Juni.
— i Aalestrup ved Bevill. af 18. Juni.
Apotheket i Nørre Snede ved Bevill. af 7. Novbr.
— i Vejen Stationsby ved Bevill. af 18. Novbr.
(Apoteket i Gjesten omdannes til et Hjælpeapotek under Apotheket i Vejen ved Bevill. af 18. Novbr.)
Apotheket i Skørping Stationsby ved Bevill. af 27. December.

IX a. Fysikaternes Lægepersonale

(praktiserende og privatiserende Læger).

1906	Antal ved Udgangen af 1903	I Løbet af 1906			Antal ved Udgangen af 1905	Deraf	
		tilflyttede	fraflyttede	døde		dispenserende	distribuerende
København	c. 460	»	»	9	c. 490	»	»
Sjællands nordre Fysikat	c. 242	28	28	2	c. 241	2	48
Sjællands søndre —	100	13	12	1	96	»	23
Bornholms —	15	»	»	»	15	1	6
Lolland-Falsters —	52	3	4	1	49	2	11
Fyens —	116	9	4	1	120	»	25
Aalborg-Hjøring —	83	17	14	»	86	1	16
Aarhus-Randers —	119	12	9	»	121	1	27
Viborg-Thisted —	74	11	9	3	73	»	23
Vejle-Skanderborg —	110	7	9	2	108	1	24
Ringkøbing —	39	8	8	»	39	»	7
Ribe —	42	5	5	»	42	»	13
Kongeriget udenf. Kbhvn.	c. 992	113	102	10	c. 990	8	223
Hele Kongeriget........	c.1452	»	»	9	c.1480	»	»

Angaaende ovenstaaende Skema bemærkes, at man ikke ved at kombinere Tallene i de 4 første Rubriker for ethvert Fysikats Vedkommende kommer til Tallet i 5te Rubrik ɔ: Antallet af Læger ved Udgangen af 1906, hvilket hidrører fra, at Tallene i 1ste Rubrik skyldes et Forsøg paa at korrigere Fysikatsskemaernes Tal

for Udgangen af 1905, medens et saadant Forsøg ikke er gjort for Aaret 1906, hvis Tal altsaa er de ukorrigerede fra Fysikatsskemaerne. Til Gengæld er forsøgt at tilvejebringe en delvis Kontrol med Fysikatstallene ved en Optælling efter den af Sundhedskollegiet udgivne »Fortegnelse over autorserede Læger, Tandlæger og Dyrlæger i Danmark 1906«, hvilken angives sluttet i Juli 1906. Efter Opholdsstedet fordeles de der anførte autoriserede Læger paa følgende Maade:

København	Sjællands nordre Fys.	Sjællands sønd. Fys.
488	242 (hvoraf 74 paa Frederiksberg)	98

Bornholms Fys.	Lolland-Falsters Fys.	Fyens Fys.
15	49	124

Aalb.-Hjør. Fys.	Aarh.-Rand. Fys.	Viborg-Thist. Fys.
84	125	70

Vejle-Skanderb. Fys.	Ringkøbing Fys.	Ribe Fys.
102	40	40

— ialt 1477, hvortil kommer 176 Kandidater, der endnu ikke havde nedsat sig, og hvoraf desuagtet en Del antagelig har udøvet Lægevirksomhed udenfor Hospitaler o. l. Anstalter.

At opnaa for en bestemt Dag af Aaret et aldeles nøjagtigt Tal paa Personer, som med Autorisation (ɔ: med jus practicandi) giver sig af med Lægevirksomhed her i Landet, lader sig af forskellige Grunde ikke gøre. Nærmest Sandheden kommer antagelig en speciel Bearbejdelse af Folketællingsskemaerne og — for de mellem Folketællingsaarene liggende Aar — en nøje Kontrol med Tilgang og Afgang (Død), hvorimod de i Medicinalberetningerne hidtil benyttede Fysikatsoptællinger, der regner med Bevægelserne (Tilflytning, Fraflytning og Død) i Aarets Løb indenfor Lægeverdenen, er og maa være mere upaalidelig og stiger i Unøjagtighed med Fysikaternes (og navnlig Bybefolkningens) Størrelse og Antallet af Pladser for Amanuenses, Lægestillinger paa Sygehuse, Anstalter for abnorme o. l., hvorfor den aldeles ikke kan gennemføres for København og — af Hensyn til de flydende Grænser mellem København og Frederiksberg, hvad angaar Lægernes Opholdssteder — kun er lidet nøjagtig for Sjællands nordre Fysikats Vedkommende (jfr. Bemærkninger til »Medicinalberetning for 1905« Side 245.

De her fremsatte Bemærkninger finder ogsaa delvis Anvendelse paa de efterfølgende Skemaer for Tandlæger og Jordemødre.

IX b. Fysikaternes Tandlægepersonale

(praktiserende og privatiserende Tandlæger).

1906	København	Fysikat: Sjællands nordre	Sjællands søndre	Bornholms	Lolland-Falsters	Fyens	Aalborg-Hjøring	Aarhus-Randers	Viborg-Thisted	Vejle-Skanderborg	Ringkøbing	Ribe	I alt
Tandlæger													
ved Udgangen af 1905	c.100	34	16	2	8	26	10	19	10	20	7	6	c.258
ved Udgangen af 1906	c.110	33	19	2	8	28	10	20	14	20	7	7	c.278

IX c. Fysikaternes Apoteker.

1906	København	Fysikat: Sjællands nordre	Sjællands søndre	Bornholms	Lolland-Falsters	Fyens	Aalborg-Hjøring	Aarhus-Randers	Viborg-Thisted	Vejle-Skanderborg	Ringkøbing	Ribe	I alt
Apoteker													
ved Udgangen af 1905..	33	24	18	3	10	24	20	18	12	18	9	7	196
— — - 1906..	35	25	18	3	10	25	24	18	14	18	11	11	212
Desuden Hjælpeapoteker													
ved Udgangen af 1905..	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	3
— — - 1906..	»	»	»	»	»	1	1	»	2	»	»	»	4

IX d. Fysikaternes Jordemødre.

1906	Distrikts-Jordemødre		Reserve-Jordemødre		Privat prakt. Jordemødre		Privatis. Jordemødre	
	Ved Udg. af 1905	Ved Udg. af 1906	Ved Udg. af 1905	Ved Udg. af 1906	Ved Udg. af 1905	Ved Udg. af 1906	Ved Udg. af 1905	Ved Udg. af 1906
København...........	»	»	»	»	c.130	c.140	»	»
Sjæll. nordre Fysikat	100	100	2	2	30	34	11	11
Sjæll. søndre —	83	81	3	3	8	8	7	8
Bornholms —	14	14	1	»	1	1	»	1
Lolland-Falsters —	47	48	»	»	7	7	1	1
Fyens —	112	112	1	1	17	16	8	7
Aalborg-Hjøring —	79	81	»	»	23	28	5	4
Aarhus-Randers —	63	63	2	2	32	31	6	7
Viborg-Thisted —	69	77	11	4	5	6	7	5
Vejle-Skanderborg —	72	72	2	2	18	18	10	10
Ringkøbing —	50	50	»	1	6	5	4	4
Ribe —	41	42	»	»	12	12	6	6
Kongeriget udenf. Kbhvn.	730	740	22	15	159	166	65	64

Færøerne, Island og Kolonierne.

1. Færøerne.

1906.

(Uddrag af Lægeberetninger, væsenligst Fysikatsberetningen).

I.

Aarets Middeltemperatur har været + 5.9° C. d. v. s. 0,6° under Middeltemperaturen, som sættes til 6,5° (25 Aars Iagttagelse); den samlede Nedbør angives til 1402,2 mm, som er en Del under Middelnedbøren, der efter 25 Aars Observationer angives at være 1593,1 mm; herefter tør man nok i det Hele betegne Vejrligets Karakter som noget mere koldt og tørt end sædvanligt, skøndt lokale Forskelligheder her gør sig langt mere gældende, end man paa Forhaand skulde vente. For øvrigt kan man vist næppe paavise nogen større speciel Indflydelse fra de klimatiske Faktorer paa Sundhedstilstanden i det forløbne Aar.

Med Hensyn til Erhvervskilderne gælder det fremdeles, at Fiskeriet absolut indtager Førsterangspladsen heroppe, og paa den færøiske Sejlkutterflaade, som tæller noget over 120 Fartøjer, er der i Fisketiden en Besætning af over 1400 Mand d. v. s. ca. $^1/_{11}$ af Øernes samlede Befolkning. Skibsfiskeriet gav et særdeles godt Udbytte i Forsommeren under Øerne, medens det derimod gav et relativt ringe Udbytte ved Island om Sommeren; kun de Skibe, som vedblev at fiske under Island til hen paa Efteraaret, gav et nogenlunde godt Udbytte. Baadfiskeriet under Øerne har været ganske godt hele Aaret rundt.

Storhvalfangsten var ikke videre god, idet Forekomsten af Storhval var sparsom, hvilket antages at

skyldes Mangel paa Føde i de nordlige Have; Oliepriserne var imidlertid højt oppe, saa at de fleste Selskaber dog kunde give et taaleligt god Udbytte. Derimod spiller det en nok saa stor Rolle for Befolkningen, at Adgangen til det udmærkede Næringsmiddel, som Kødet af disse Dyr er, ej fordyres., hvilket der synes at være god Begyndelse til. Tidligere fik Befolkningen lige saa meget af dette Kød, som de vilde have, for ingen Ting eller for ca. 1 Øre pr. Pd.; men nu gaar Priserne uheldigvis rask op herpaa, idet bl. a. Agenter for Konserves-Fabrikker o. lign. opkøber det, og Priserne er flere Steder efter Sigende stegne til ca. 8 Øre pr. Pd. — Grindefangst var der kun 3 Gange, og de dræbte Flokke var ikke store.

Med Hensyn til Landbruget maa det siges, at Aaret ikke var videre godt; ganske vist gav Græsset kvantitativt en ikke ringe Høst, men Kvaliteten var slet som Følge af megen Regn og Fugtighed under Bjergningstiden, og forbedrede Methoder (som i Norge) til at tørre Græsset paa er endnu ikke indførte her. Kartoffelhøsten gav desværre ogsaa et magert Udbytte, og Kornavlen, som delvis mislykkedes, spiller næppe nogen Rolle af Betydning. — Køerne har derfor ikke været stillede under gunstige Forhold, og da deres Antal var noget reduceret fra forrige Aar af, har Mælkeproduktionen været ringe, ja enkelte Tider har der ligefrem været Mælkemangel, som naturligvis føles mest paa de tættest bebyggede Pladser som Trangisvaag og Thorshavn. For Faarene har det ogsaa været daarlige Tider; de spæde Lam døde i stort Antal paa Grund af den stærke Kulde og Sne, som indtraf i Læmningstiden; men ogsaa blandt Moderfaarene var Dødelighedsprocenten stor. Hertil kommer endvidere, at en ondartet smitsom Øjensygdom, som nu optræder paa 2det eller 3die Aar blandt Faarene, særligt paa Østerø, Færøernes næststørste Ø, men nu ogsaa begynder at vise sig paa Vaagø, har bevirket stort Tab blandt Faarene; Dyrlæge findes der ikke heroppe og sagkyndig Bistand har der saa vidt vides ikke været tilkaldt. — Fuglefangsten spiller næppe ssa stor en Rolle som tidligere, idet Udbyttet synes at være jevnt, men sikkert aftagende.

Samtlige Fødslers Antal er 515, hvoraf Levendefødte udgør 491, hvilket giver 2,99 % af den samlede Befolkning, naar denne sættes til 16,405. Antallet af Dødfødte er 24. Totalsummen af Døde er 225, hvorved faaes en Dødsprocent af 1,37, som er noget mindre end sidste Aars, 1,91 %. Tilvæksten bliver saaledes 266.

Blandt Dødsaarsagerne hævder Tuberkulosen fremdeles sin fremragende Plads som Nr. 1, idet den udviser 31 Dødsfald ɔ: 13,77 % af samtlige Dødsfald, hvilket er noget mere end sidste Aars, men mindre end i 1902; for den samlede Befolkning bliver det c. 18 ‰ af Levende; men som tidligere meddelt, er dette kun Minimumstal, idet der under Nr. 36 (causa mortis non indicata), som udviser 70 Tilfælde ɔ: 31,1 % af samtlige Dødsfald, sikkert skjuler sig mange Tuberkulosetilfælde ligesom vistnok under Nr. 35 (Marasm. senil.), der viser 14 Tilfælde, hvoraf alene de 11 Tilfælde falder paa Norderøernes Lægedistrikt. Af Lægedistrikterne staar Suderø Distrikt højest med 11 Tilfælde og Vestmanhavnsdistriktet lavest med 5 Tilfælde. Cancer viser 12 Tilfælde (1905: 9 Tilfælde, 1904: 10 Tilfælde, 1903: 7 Tilfælde og 1902: 5), hvad der sikkert ogsaa kun er Minimumstal, idet Nr. 35 og 36 ogsaa her formentlig skjuler en Del Tilfælde. Morbilli, der herskede epidemisk over Størstedelen af Øerne, viser 10 Dødsfald, hvoraf 7 falder paa Voksne, medens Bronchitis capillaris og Broncho-pneumoni viser 15 Dødsfald, hvoraf 8 falder paa Voksne; dette sidste Forhold maa vistnok sættet i Forbindelse med den udbredte Morbilli-Epidemi. Under Nr. 31 er opført 2 Tilfælde, hvoraf det ene angaar en ca. 50aarig Nordmand fra en af Hvalstationerne her, hvor han fra et uaflaaset Rum tilvendte sig en større Portion Opium (Opløsning); det andet Tilfælde angaar en 38aarig Embedsmand, som indtog en meget stærk Morfinopløsning.

Med Hensyn til Morbiliteten viser det sig, at der paa Skema BB under Nr. 1—23 er opført 1393 Tilfælde, hvilket er en Del mindre end foregaaende Aars Tal, 1960, men dog større end Tallet for 1904, 1219; ovennævnte Tal for 1906 svarer dog langtfra til det virkelige Antal Tilfælde, idet der saavel for Morbillis som for Influenzaens Vedkommende var saare mange Tilfælde,

Mortalitetstabel for Aaret 1906 for Færøernes Fysikat.

		0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar		Tilsamm.
					Md.	Kv.	Md.	Kv.	
1.	Variolæ	»	»	»	»	»	»	»	»
2.	Dysenteria	»	»	»	»	»	»	»	»
3.	Febris typhoidea	»	»	»	1	2	»	»	3
4.	Diphtheria	»	2	2	»	»	»	»	4
5.	Croup	»	»	»	»	»	»	»	»
6.	Scarlatina	»	»	»	»	»	»	»	»
7.	Morbilli	1	1	1	1	2	2	2	10
8.	Tussis convulsiva	»	»	»	»	»	»	»	»
9.	Febris puerperalis	»	»	»	»	2	»	»	2
10.	Erysipelas	»	»	»	»	2	»	»	2
11.	Febris rheumatica	»	»	»	1	»	»	»	1
12.	Pneumonia crouposa	»	»	»	»	2	1	3	6
13.	Bronchopneum. & Bronchit. capill.	5	2	»	2	1	2	3	15
14.	Kolerine & Catarrh. intestin. acut	3	4	»	»	»	1	»	8
15.	Alii morbi epidemici	»	1	»	1	1	»	5	8
16.	Tuberculosis	2	3	2	10	11	2	1	31
17.	Cancer	»	»	»	2	4	2	4	12
18.	Syphilis	»	»	»	»	»	»	1	1
19.	Alcoholismus	»	»	»	»	»	»	»	»
20.	Alii morbi constitutionales	»	»	»	»	1	»	»	1
21.	Ecclampsia	»	»	»	»	»	»	»	»
22.	Apoplexia cerebri	»	»	»	»	»	1	»	1
23.	Alii morbi cerebri & med. spin.	»	»	2	»	1	1	»	4
24.	Morbus cordis	»	»	»	1	»	»	3	4
25.	Pleuritis	»	»	»	»	»	»	»	»
26.	Alii morbi pectoris	»	»	»	»	»	»	»	»
27.	Peritonitis[puerperal. excl.]	»	»	»	1	1	»	»	2
28.	Nephritis albuminosa	»	»	»	1	2	»	»	3
29.	Alii morbi abdominis	»	1	»	»	1	1	»	2
30.	Morbi extern. part.	»	»	»	»	»	»	»	»
31.	Suicidium	»	»	»	2	»	»	»	2
32.	Alii casus mortiferi*)	»	1	»	8	2	1	»	12
33.	Vitia innata	3	»	»	»	»	»	»	3
34.	Atrophia infantilis	4	»	»	»	»	»	»	4
35.	Marasmus senilis	»	»	»	»	»	6	8	14
36.	Causa mortis non indicata	14	5	2	5	8	17	19	70
	Tilsammen	32	20	9	36	43	36	49	225

Deraf døde uden Lægebehandling 30 Md., 37 Kv., 67 tilsammen. **Dødfødte** 13 **Mdk.,** 12 Kvk., 25 tilsammen.

*) **Heriblandt en 23 Aar gl.** Fisker druknet i Vestmanhavn Rhed **og ej genfunden.**

Skematisk Sygeliste for Fær

Folkemængden var ved sidste

	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September
5. Febris typhoidea	6	»	17	16	13	1	6	4	5
6. Meningitis cerebrospin. epid.	»	»	»	1	»	1	»	»	»
7. Diphtheria (incl. Croup.) ..	6	7	4	6	10	»	»	»	2
9. Scarlatina	»	»	»	»	»	»	»	»	»
10. Morbilli	66	54	37	75	32	51	50	»	1
11. Influenza	1	»	»	»	»	»	»	»	»
13. Tussis convulsiva	»	»	»	»	»	»	»	»	»
14. Angina parotidea	»	»	»	»	1	»	»	»	»
15. Tuberculosis pulm. et laryng.	2	2	1	2	1	4	3	4	1
16. Febris puerperalis	1	»	»	»	1	»	»	»	»
17. Erysipelas	1	»	2	1	»	1	2	1	1
18. Febris rheumatica	6	»	3	1	1	2	1	1	1
19. Pneumonia crouposa	8	5	4	»	»	2	»	»	2
20. Tracheo-Bronchitis	43	19	13	6	9	2	9	7	6
21. Bronchopneum. & Bronchit. capill.	21	12	5	6	2	11	6	1	»
22. Angina tonsillaris	10	8	7	12	10	4	3	6	2
23. Kolerine & Catarrh. int. acut.	33	22	11	16	10	19	21	7	20
Sum...	204	129	104	142	90	98	101	31	41
24. Gonorrhoea	»	»	»	»	»	1	»	»	»
25. Ulcus venerum	»	»	1	»	»	»	»	»	»
26. Syphilis (acq. e coit. imp.)	»	»	1	»	»	1	»	»	»
27. Syphilis (acqvisit) insons .	»	»	»	»	»	»	»	»	»
28. Syphilis congenita........	»	»	»	»	»	»	»	»	»
29. Scabies	15	6	13	11	1	2	7	»	11
30. Delirium tremens.........	1	»	»	»	»	»	1	2	»

...ernes Fysikat for Aaret 1906.

Folketælling i Aaret 1906 16349.

Oktober	November	December	Hele Aaret	De syges Alder 0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar Md.	15—65 Aar Kv.	Over 65 Aar Md.	Over 65 Aar Kv.	Sum	Det foregaaende Aars Sum
3	6	13	90	»	6	20	32	32	»	»	90	22
»	»	»	2	»	1	»	1	»	»	»	2	»
	3	1	39	»	12	15	9	3	»	»	39	86
		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
		»	366	10	53	65	121	109	4	4	366	467
17	224	35	277	4	11	34	110	87	23	8	277	415
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
		»	1	»	»	»	1	»	»	»	1	»
3	1	3	27	»	»	4	9	13	1	»	27	64
»	»	»	2	»	»	»	»	2	»	»	2	»
[illegible]	1	»	11	1	»	»	2	8	»	»	11	10
[illegible]	1	2	20	»	1	1	10	8	»	»	20	15
1	5	2	29	»	»	1	12	13	2	1	29	174
6	16	35	171	32	51	23	41	19	1	4	171	261
4	18	9	95	11	7	13	33	24	2	5	95	141
10	2	5	79	3	17	23	15	21	»	»	79	107
12	10	3	184	36	70	16	36	24	»	2	184	262
58	287	108	1393	97	229	215	432	363	33	24	1393	1960
2	2	»	5	»	»	»	4	1	»	»	5	8
»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	1	1
	»	»	2	»	»	»	2	»	»	»	2	5
»	»		»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
2	2	19	89	»	15	19	31	23	1	»	89	232
»	»	»	4	»	»	»	4	»	»	»	4	3

Skematisk Beretning

over

levendefødte, døde og dødfødte i Færøernes Fysikat 1906.

(Folkemængde Januar 1906: 16349).

Præstegjæld	Levende-fødte			Dødfødte			Døde		
	M.	Kv.	I alt	M.	Kv.	I alt	M.	Kv.	I alt
Systrømø	33	33	66	2	2	4	20	22	42
Nordstrømø	25	29	54	0	2	2	12	12	24
Østerø	58	66	124	1	1	2	22	21	43
Vaagø	24	17	41	3	2	5	9	14	23
Sandø	16	13	29	3	1	4	8	8	16
Norderøerne	23	32	55	1	1	2	11	17	28
Suderø	69	53	122	2	3	5	23	25	48
Færøerne	248	243	491	12	12	24	105	119	224

Det private Sygehus i Klaksvig i 1906.

A. Antallet af syge						B. Sygedagenes Antal. (angivet for Sygdommens hele Varighed paa Sygehuset)			
Ved Aarets Begyndelse.	Indkomne i Aarets Løb	Udskrevne		Døde	Tilbage ved Aarets Slutning	for de udskrevne		for de døde	
		efter fuldendt Kur	uden fuldendt Kur			for alle	gennemsnitlig for hver	for alle	gennemsnitlig for hver
6	130	119	12	3	1	2226	17,0	149	49,7

C. Belægningsforhold			D. Antallet af de i Aarets Løb indkomne syge efter Sygdommens Beskaffenhed					
Hele Aaret	Maaneden med størst Belægning	Maaneden med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme
	Marts	Decbr.						
Samlede Antal Forplejningsdage								
2375	433	54	24	2	3	»	59	42
Daglig Middelbelægning								
6,5	14,0	1,7						

Af de indlagte led 1 af Drankergalskab.

Af Operationer kan fremhæves: 1 Laparot. (Fjernelse af en tuberkuløs Svulst), 1 Op. empyemat., 1 Herniot., 1 Enucleat. bulbi oculi.

Dødsaarsagerne var: 1 Tubercul. abd., 1 Endometrit. puerperal., 1 Parametrit. puerperal.

Suderø Sygehus i 1906.

(18 Senge).

A. Antallet af syge						B. Sygedagenes Antal. (angivet for Sygdommens hele Varighed paa Sygehuset)			
Ved Aarets Begyndelse	Indkomne i Aarets Løb	Udskrevne		Døde	Tilbage ved Aarets Slutning	for de udskrevne		for de døde	
		efter fuldendt Kur	uden fuldendt Kur			for alle	gennemsnitlig for hver	for alle	gennemsnitlig for hver
4	102	71	12	2	21	2901	35,0	66	33,0

C. Belægningsforhold			D. Antallet af de i Aarets Løb indkomne syge efter Sygdommens Beskaffenhed					
Hele Aaret	Maaneden med størst Belægning	Maaneden med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme
	Decbr.	Januar						
Samlede Antal Forplejningsdage								
3370	422	164	7	0	3	2	71	19
Daglig Middelbelægning								
9,2	13,6	5,3						

Af de indlagte led 4 af Gonorhoe, 1 af Syphilis, 48 af Febris typhoidea.

Dødsaarsagerne var: 1 Pneum. croup., 1 Febr. typh.

Der er anskaffet 7 Senge.

Et i Sygehusets Nærhed liggende Hus blev under en Tyfusepidemi lejet som Isolationsbygning og afbenyttedes fra 20/11 1906.

Sygehusets Udgifter var 8880,98 Kr.

Thorshavns Sygehus i 1906.

(16 Senge + 4 Sindssygesenge).

A. Antallet af syge						**B. Sygedagenes Antal** (angivet for Sygdommens hele Varighed paa Sygehuset)			
Ved Aarets Begyndelse	Indkomne i Aarets Løb	Udskrevne		Døde	Tilbage ved Aarets Slutning	for de udskrevne		for de døde	
		efter fuldendt Kur	uden fuldendt Kur			for alle	gennemsnitlig for hver	for alle	gennemsnitlig for hver
8	128	111	8	11	6	3912	32,9	280	25,5

C. Belægningsforhold			**D. Antallet af de i Aarets Løb indkomne syge efter Sygdommens Beskaffenhed**					
Hele Aaret	Maaneden med størst Belægning	Maaneden med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme
	Maj	Novbr.						
Samlede Antal Forplejningsdage								
4631	548	246	22	2	7	2	65	30
Daglig Middelbelægning								
12,7	17,7	8,2						

Af de indlagte led 1 af Ulc. vener., 1 af Syfilis, 6 af Febris typhoidea, 11 af Morbilli, 8 af Diphtheria, 1 af Meningitis cerebrospin. ep., 2 af Delir. trem.

Af Operationer kan fremhæves: 3 Laparot., 1 Op. osteomyelit. tibiæ.

Dødsaarsagerne var: 1 Nephritis, 1 Febr. typh., 1 Bronchopneum., 2 Peritonitis (1 Appendicit.), 1 Meningitis cerebrosp. ep., 1 Veneficium opii, 1 Meningitis tuberculosa, 2 Phthisis pulmon,. 1 Diphtheria.

som slet ikke kom under Lægebehandling. Morbilli, der allerede Aaret forud var optraadt epidemisk omkring paa Øerne og for en Del syntes ophørt, tager atter Fart i Begyndelsen af Aaret og naar sit største Antal anmeldte Tilfælde i April (75 Tilf), hvorefter Sygdommen hurtig aftager; der anmeldtes ialt 366 Tilfælde, hvoraf lidt over Halvdelen falder paa Thorshavn Lægedistrikt, medens der paa Vestmanhavnsdistriktet falder ca. $^1/_3$. Skøndt Sygdommen optraadte i flere Bygder, hvor den ikke havde været i ca. 40—60 Aar, maa dens Karakter dog væsentlig betragtes som mild; naar der alligevel er opført 10 Dødsfald under den, maa dette tilskrives den Omstændighed, at mange Voksne, som iøvrigt havde den i mild Grad, negligerede Behandlingen af den og allerede i Sygdommens første Uge sfod op og gik ud; Virkningen heraf udeblev ikke, idet der kom alvorlige Lungelidelser, der saa i en Del Tilfælde medførte Døden, ligesom de under Mortalitetsrubrikken 13 opførte 15 Dødsfald for en stor Del ogsaa kunne henføres til Morbilli som første Aarsag til Sygdommen. Fra Lægen i Vestmanhavn Distrikt meddeles, at Mæslingerne i Sandevaag, hvor der var gaaet 30—40 Aar siden Sygdommens sidste Besøg og hvor alle under denne Alder angrebes, kun skaanede 2 Huse, uvist af hvilken Grund, da ingen som helst smitteforebyggende Foranstaltninger var trufne. I Thorsvig havde Sygdommen ikke vist sig i 64 Aar. Medens saaledes Morbilli hører op i Sommerens Løb, optræder der pludselig om Efteraaret en ret heftig Influenzaepidemi, hvorom det samme gælder med Hensyn til Tallet paa de anmeldte Tilfælde som ovenfor er sagt om Morbilli; Sygdommen optræder navnlig i Suderø- og Thorshavndistriktet, hvor den ophører lige saa hurtig som den opstaar; selv om der var en Del Pneumonier og nogle Enteriter i dens Følge, maa dens Forløb dog betragtes som godartet, og der er i det Hele ej observeret alvorlige Følger eller Eftersygdomme efter den. Af Febris typhoidea er anmeldt 90 Tilfælde, hvoraf de 83 falder paa Suderødistriktet, hvor den optraadte epidemisk og kun i Øens nordlige Halvdel, hvor den endnu herskede ved Aarets Slutning.

Kan disse nævnte Sygdomme ikke betragtes som nye Gæster paa Færøerne, maa dette dog vistnok siges

om **Meningitis cerebrospinalis epidemica**, der saaledes synes at optræde her for første Gang — heldigvis med kun 2 Tilfælde, nemlig et 4 Aars Barn i Thorshavn, som døde efter flere Ugers Sygeleje, og en ung Fisker fra et af Fiskeriskibene, som døde allerede efter faa Dages Sygdom; om Aarsag og Smittekilde har der ikke kunnet skaffes Oplysning; der sagdes den Gang, at Sygdommen optraadte med en Del Tilfælde i det nordlige og vestlige Norge, men nogen Forbindelse mellem disse og de ovennævnte 2 færøiske Tilfælde har man ikke kunnet paavise.

Difteria og Croup viser 39 Tilfælde, som væsentlig findes i Vestmanhavn — og Thorshavndistrikterne, og optræder i Aarets første og sidste Maaneder uden at antage nogen epidemisk Karakter; at der har været ondartede Tilfælde derimellem viser de 4 anmeldte Dødsfald.

Af **Febris puerperalis** er anmeldt 2 Tilfælde, nemlig 1 i Suderø- og 1 i Vestmanhavn Lægedistrikt; endvidere maa der efter Opgivelse fra den const. Distriktslæge i Norderøerne ogsaa have været 2 Tilfælde her i hans Forgængers Tid; men der mangler nærmere Angivelse herom; dog mener han, at begge har været af lethalt Forløb, hvilket ogsaa gælder om Tilfældet paa Suderø.

Af **Tuberculosis pulmonum & laryngis** er anmeldt 27 Tilfælde, hvilket er betybelig mindre end de sidste Aars Anmeldelser nemlig for 1905: 64, for 1904: 47: Tallet for 1906 er nu sikkert for ringe, idet der her imellem slet ikke findes noget Tilfælde fra Norderøernes Lægedistrikt, hvad der antagelig skyldes den Omstændighed, at den const. Distriktslæge, saaledes som han fremhæver i sin Medicinalberetning, kun har haft et temmelig mangelfuldt Materiale til sin Raadighed formedelst helt eller delvis manglende Optegnelser (Maanedslister) fra hans Formand. Om Sygdommen har bredt sig noget videre i det forløbne Aar er vist ret tvivlsomt, og i samme Grad som Sansen og Interessen for Sygdommens Bekæmpelse synes voksende ude i Befolkningen, synes den overdrevne Frygt for Tuberkulosesmitte at tabe sig mere og mere, denne Frygt, som kun for ganske faa Aar siden lod Beboerne i en Bygd en Tid isolere en stakkels tuberkuløs Kone i et alm. færøisk Faarehus,

som naturligvis var alt andet end skikket til Opholdsted for en Syg, ganske uden anden Medhjælp.

Scabies viser en betydelig Nedgang, idet der er anmeldt 89 Tilfælde mod 232 i 1905 og 253 i 1904. Den nylig tilflyttede konst. Distriktslæge for Norderøerne beretter, at Sygdommen er i ualmindelig Grad udbredt i Distriktet og vanskelig at udrydde, fordi Befolkningen i lang Tid anvender Hjemmeraad, før Lægehjælp søges.

Samme Læge meddeler, at Rachitis er en meget udbredt Lidelse blandt Smaabørn, særlig paa Østerø.

Ligesom de foregaaende Aar har der været en Del Panaritier, som Regel fremkomne ombord i Fiskeriskibene under Behandlingen af Fisken dér; da Patienterne ofte ikke kommer straks under Lægebehandling, ses ikke saa sjeldent Flegmoner i Tilslutning hertil i Haand og paa Arm.

Af Forgiftninger var der 4 Tilfælde af Kulgasforgiftning, som forefaldt ombord i en Slup med Petroleumsmotor, og hvoraf de 2 endte med Døden; Forgiftningen skyldtes formentlig den Omstændighed, at der formedelst Storm og Uvejr var skalket overalt ombord, saa at den giftige Luftart ved Skibets voldsomme Bevægelser blev presset ud i Folkelukafet, hvor Besætningen sov. Endvidere var der som andetsteds anført et Tilfælde af Opiumsforgiftning og et Tilfælde af Morfinforgiftning, som begge endte lethalt.

Af overførte Dyresygdomme ses der ikke at være forekommet noget Tilfælde.

II.

Med Hensyn til de det forløbne Aars Sygelighed betingende Momenter synes de samme Faktorer at gøre sig gældende som i tidligere Aar. Kampen mod Alkoholmisbruget er fremdeles bleven ført med Energi og har bl. a. til Resultat, at Lagtinget vedtog et Forslag til Lov sigtende til at hæmme Alkoholmisbruget; dette Forslag blev senere fremlagt i Rigsdagen, hvor det blev vedtaget som Lov i 1907; Færøerne har saaledes utvivlsomt Æren af først at have faaet en Ædruelighedslov, medens det øvrige Danmark endnu venter paa Resultaterne af

Ædrueligbedskommissionens Arbejde; dette Resultat passer iøvrigt godt med den Omstændighed, at Færøerne ogsaa var — saavidt vides — det første Sted i Danmark, hvor der dannedes en Afholdsforening. — I det forløbne Aar har ogsaa Tuberkuloselovene — i en for Færøerne lidt ændret Form — kunnet begynde at virke, uden at de dog kom til at give Resultater saa hurtigt som baade ventet og ønskeligt var. Sagen om Opførelsen af et Tuberkule-Sanatorium behandledes i Aarets 2 Lagtingssamlinger, hvoraf den sidste delvis forandrede (ophævede), hvad den første havde vedtaget herom; og det viste sig under de herom førte Forhandlinger og de i den Anledning fremkomne Erklæringer, at der ikke alene blandt de bestemmende (bevilgende) Faktorer var en Del Uenighed om Sagen, men ogsaa en Del Dissens i de lægelige Erklæringer; Aaret gik derfor desværre til Ende uden endelig Bestemmelse om et Tuberkulosesanatorium, hvis Opførelse først bliver paabegyndt midt i 1907. Er dette saaledes ikke noget stort Resultat for det forløbne Aar, bliver det endnu mindre med Hensyn til gamle (ældre) hygiejniske Skaders Afhjælpning. Man behøver saaledes f. Eks. kun at nævne Færøernes eneste Karantænehus (der efter Lov af 8. Jan. 1878 (Nr. 4) findes i Thorshavn), hvis meget slette Forhold — saaledes som tidligere allerede anført flere Gange — endnu forfindes paa samme sørgelige Maade, og Sindssygeafdelingen (4 Celler) paa Færø-Amts Hospital i Thorshavn, det eneste Sted paa Færøerne, hvor Sindssyge kan. eventuelt skal anbringes, naar det skal være udenfor Hjemmene. Foruden at være meget brandfarlige ligner dennes Opholdsrum nærmest middelalderlige Fængselsceller, som er indrettede saaledes, at en enkelt urolig Patient kan ganske ødelægge Ro og Stilhed i hele den øvrige Del af Bygningen; men ikke alene dette, en saadan Patient forstyrrer samtidig — paa Grund af Bygningens daarlige Indretning og Konstruktion — Freden og Stilheden paa Hospitalets andre Afdelinger, saa at rolig Søvn m. m. bliver en Umulighed for Hospitalets øvrige Patienter og Funktionærer, som jo iøvrigt nok med Billighed kunde gøre Fordring paa rolige Forhold. Fremdeles kunde man ogsaa nævne Mellemskolen i Thorshavn, hvor sanitære Mangler, paaviste for Aar og Dag siden af Sund-

hedskommissionen som stridende mod Sundhedsvedtægten, faar Lov til endnu at henstaa uafhjulpne. Naar saaledes Hygiejnen er Stedbarn hos det Offentlige, har man næppe Grund til at vente sig meget af det private Initiativ og maa derfor saa meget mere paaskønne, at der rundt om paa Landet ogsan i de smaa Bygder bygges lukkede Drikkevandsledninger for at lede godt og frisk Vand fra Kilder i Haugen ind til Bygden, saa at dens Beboere kan undgaa at bruge Elvenes forurensede Vand.

Af legale Ligsyn er der foretaget 7, hvoraf 3 paa Suderø vedrørende 2 Personer, som døde i beruset Tilstand, og 1 Mand, som druknede, og 3 i Thorshavn vedrørende 2 Personer, som døde ombord i en Motor-Slup af Kulilteforgiftning, samt de 2 ved Forgiftning omkomne Selvmordere, som tidligere er omtalt. I Forbindelse med disse Ligsyn foretoges 3 legale Obduktioner. Der afgaves 9 retslige Erklæringer.

Med Hensyn til Sygehusforholdene ses der ikke at være foregaaet nogen Forandring for selve Sygehusenes Vedkommende i Klaksvig, Thorshavn (16 Senge + 4 Celler) og Trangisvaag (18 Senge). I Kvalbø paa Suderø indrettedes der et midlertidigt Epidemilokale i et almindeligt Beboelseshus formedelst den dér i Bygden herskende Tyfusepidemi, og her behandledes ialt 23 Patienter.

I Medicinalpersonalet indtraadte son konst. Fysikus Hr. Dr. Kirketerp fra København fra Marts—Juli under en Fysikus tilstaaet Orlov til Rekreationsrejse, og efterat Distriktslægen for Norderøernes Lægedistrikt S. Djurhuus var afgaaet ved Døden d. 31. Oktober, konstitueredes Dr. Kaj Jensen fra København i Embedet d. 23. November.

Af Jordemødrene har Distriktsjordemoderen for Sydredal Hjælpedistrikt faaet sin Afsked, medens en paa Jordemoderskolen paa Fødselsstiftelsen i København oplært Jordemoder er den 1. Oktober 1906 bleven ansat som Distriktsjordemoder dér og samtidig konstitueret i den ledige Post som Distriktsjordemoder i Trollenæshjælpedistrikt; endvidere er en privatiserende Jordemoder i Vaag (Klaksvig) afgaaet ved Døden.

I Apotekervæsen og Medikamenthandel er

der ikke indtraadt nogen Forandring i de i de tidligere Aar nævnte Forhold.

Med Hensyn til Sygepleje skal man bemærke, at der sidste Sommer udsendtes hertil fra København en uddannet Sygeplejerske for at give Undervisning i praktisk Sygepleje og den første Hjælp for Tilskadekomne; men der synes ikke at være kommen noget nævneværdigt Resultat ud af de prisværdige Anstrengelser, idet Sagen planlagdes og ordnedes, uden at man i Tide søgte Samarbejde med de lokale Læger og iøvrigt valgte et forkert Tidspunkt paa Aaret til den smukke Tankes Realisation.

Om Forekomsten af Kvaksalveri er der ikke sket nogen Indberetning.

I Aarets Løb foretoges der ialt 601 Vakcinationer, fordelte paa 307 Drenge og 294 Piger; der var 212 Tilfælde uden Anslag, som særlig findes i Vestmanhavn og Norderøernes Lægedistrikt henholdsvis med 39 og 165 Tilfælde (269 Vakcinationer). Endvidere foretoges 13 Revaccinationer paa 6 Drenge og 7 Piger.

Med Hensyn til Ordningen af Jordemoderforholdene kunde der være god Anledning til indtrængende at henlede Opmærksomheden paa de mere end usle Lønningsforhold, som bydes de færøiske Jordemødre, idet disse nemlig kun faar en Løn paa 20—60 Kr. (i Thorhavn 80 Kr.) aarlig og det endda uden Ret til Pension, som, naar den ydes, desværre kun er saare ringe. Det viser sig derfor nu ogsaa i de sidste Aar, at det bliver vanskeligere og vanskeligere i det Hele at faa de vakante Pladser besatte og ikke mindre at faa gode og vel kvalificerede Kvinder dertil. — Det vil derfor være baade retfærdigt og nødvendigt snarest muligt at faa Jordemødrenes Lønningsforhold i høj Grad forbedrede; thi deres Arbejde paa Færøerne er baade mere anstrengende og opslidende end andetsteds.

2. Island.

(Beretning for 1906 ikke indgaaet).

3. Grønland.

(Uddrag af Beretninger fra Direktoratet).

Islæget har i Vinteren 1905—1906 været usædvanligt stærkt i Fjorden og dannedes meget tidligt i Nordgrønland; fra Begyndelsen af Januar Maaned har Diskobugten og Vajgattet i Modsætning til flere foregaaende Aar været fast tillagt, hvilket medførte stor Lettelse for Samfærdslen. Islæget brødes saavel i Diskobugten som paa Umanaksfjorden op under en stærk Storm i de sidste Dage i Marts, men langs Kysten var dog Slædefart mulig til langt ind i Maj Maaned, da Mildningen indtraf. Storisen viste sig hovedsagelig først i Begyndelsen af Marts Maaned i Julianehaabs Distrikt, hvor den paa Grund af Strømforholdene stadig har været i Drift og derfor til megen Gene for Fangsten; endnu i August 1906 fandtes spredt Storis overalt langs Kysten. I Frederikshaab Distrikt iagttoges den i Marts og April og kom i Maj til Stede i store Mængder; den drev i Slutningen af Maj til Søs og har siden da i større eller mindre Mængder passeret Distriktet Nord efter, men ret langt fra Land og har kun i Maj lagt Hindringer i Vejen for Færdslen langs Kysten. I de øvrige Distrikter er Storisen ikke iagttaget. Vestisen laa i den sydlige Del af Nordgrønland langs Kysten til Slutningen af April og forsvandt først i Slutningen af Maj Maaned. Vejrliget var om Efteraaret gennemgaaende mildt, men iøvrigt af temmelig uensartet Karakter i de forskellige Distrikter; dog synes Oktober næsten overalt at have været meget urolig og stormfuld. Vinterkulden, afbrudt af forbigaaende Mildning i December indtraf ret tidligt.

Sælfangsten gav i Vinterens Løb kun ringe Udbytte; i Nordgrønland mislykkedes saaledes fuldstændig Garnfangsten. Senere bedredes dog Fangsten, saaledes at Aarets Udbytte omtrent blev som det foregaaende Aars. Fangsten af Hajer har ikke givet stort Resultat, hvorimod Jagten paa Hvalrosser er bleven drevet med stort Held; saaledes nedlagdes i Egedesmindes Distrikt i Efteraaret c. 200 Stykker. Angmagssætfangsten har givet et godt Resultat, men Tørringen vanskeliggjordes en Del, særlig i Sydgrønland, paa Grund af det regnfulde Vejr.

Fiskeriet har gennemgaaende været godt, særlig Fangsten af Hellefisk ved Jakobshavn.

Hvad Jagten paa Landvildt angaar, har Rævefangsten ikke givet saa stort Udbytte som i forrige Aar, hvilket navnlig gælder for Julianehaabs Distrikt, hvor Bjørnejagten ogsaa kun var ringe; i Uperniviks Distrikt var denne Jagt derimod mere lønnende end sædvanligt. Rensjagten har overalt, hvor den er bleven dreven, givet godt Udbytte, men der klages over Grønlændernes hensynsløse Nedskyden af Dyrene.

Jagten paa Søfugle, Ryper og Harer har kun undtagelsesvis givet et nævneværdigt Udbytte.

Ernæringsforholdene var i Sydgrønland paa Grund af daarlige Fangstforhold i Efteraaret og Vinteren ikke gunstige; navnlig ved Kolonierne Frederikshaab og Holstenborg blev der ydet Fattighjælp til en stor Del af Befolkningen. I Nordgrønland, hvor Befolkningen havde opsparet større Forraad af Angmagssætter og hvor Forekomsten af Fugle paa flere Steder til Tider var ret betydelig, har kun Forstanderskabet i Uperniviks Distrikt maatte træde hjælpende til.

Sundhedstilstanden har, fraregnet de sædvanlige Forkølelses- og Hudsygdomme, været tilfredsstillende; dog har der i Sukkertoppens Distrikt om Efteraaret og Vinteren 1907 hersket en Epidemi af gastrisk Karakter, der krævede en Del Ofre; paa Grund af de vanskelige Forbindelsesforhold var det umuligt at faa Læge tilkaldt, hvorfor Sygdommens Karakter ikke kunde konstateres.

Hundesygen, der i de sidste Aar er optraadt med saa stor Voldsomhed og under hidtil ukendte Former, er nu konstateret at være den egentlige Hundegalskab; Sygdommen synes at være omtrent bekæmpet ved energisk Nedslagtning af Hunde og strenge Isolationsbestemmelser, men sporadiske Tilfælde, Umanaks og Uperniviks Distrikter nødvendiggjorde en Forbliven i Vinteren 1906—1907 i Grønland af den for Fællesfondens Regning i 1905 udsendte Dyrlæge. I dennes udførlige Beretning*)

---

*) S. Hjortlund. Om de smitsomme Hundesygdomme i Nordgrønland og deres Bekæmpelse. Meddelelser fra Direktoratet for den kgl. grønlandske Handel 1907 IV. Beretningen indledes med et Afsnit om det oprørende Dyrplageri, som Grønlænderne udøver mod deres Hunde.

om smitsomme Hundesygdomme i Nordgrønland behandles Hundegalskab, Flodsygen og Skab. Hvad Hundegalskaben aagaar oplyses, at Sygdommen siden 1859 næsten aarligt er forekommet i Grønland, at den optræder snart sporadisk, snart epidemisk om end aldrig med saa store Epidemier som Flodsygen, at den hyppigst viser sig om Foraaret, af og til udbredes fra angrebne Ræve til Hunde og hidtil ikke vides at være overført til Mennesker i Grønland. Forskellige Momenter til Forklaring af den sidst anførte Omstændighed fremføres: Den langt overvejende Hyppighed af »den stille Form« af Sygdommen, Manglen paa omstrejfende Hunde, Grønlændernes beskyttende Skindklædning og muligvis ogsaa den Ejendommelighed, der anføres som bekendt for Grønlænderne, at de er langt tilbøjeligere til Blødninger end Europæerne. Om Flodsygen (den almindelige Hundesyge) oplyses, at den ikke synes at kunne vinde vedvarende Fodfæste i Grønland; der kendes fra Nordgrønland 3 Epizootier: 1888, 1896—97 og 1904—1906, der skyldes Smitteindførsel ved fremmede Hunde (Skibshunde. Hunde ved arktiske Ekspeditioner). Skab synes kun at være kendt siden 70'erne, men findes nu spredt over hele Nordgrønland.

I den sydlige Del af Julianehaabs Distrikt er der, efter Forslag af den indfødte Førstepræst, truffet Forberedelser til Dannelse af Byggeforeninger af Grønlændere til Forbedring af deres Huse.

Den Mangel paa Jordemødre, der var herskende for nogle Aar siden, er nu ved energiske Bestræbelser fra Distriktslægernes Side afhjulpen ved Oplæring af et betydeligt Antal Elever, saa at der allerede nu er Jordemødre paa omtrent alle Bopladser med mindst 80 Mennesker, ligesom der ved de fleste Kolonier er Jordemødre, uddannede i Danmark.

Befolkningens Antal var ved Aarets Begyndelse:

	Mdk.	Kvk.	Tilsammen
I Nordgrønland	2641	2898	5539
I Sydgrønland........	2983	3447	6420
I hele Vestgrønland...	5624	6335	11959

Ved Aarets Udgang fandtes:

	Mdk.	Kvk.	Tilsammen
I Nordgrønland	2640	2940	5580
I Sydgrønland........	3019	3485	6504
I hele Vestgrønland...	5659	6425	12084

hvorefter Tilvæksten af Befolkningen i Vestgrønland udgør 125 Individer.

Antallet af Fødsler og Dødsfald i 1906 var i Nordgrønland henholdsvis 214 og 170, i Sydgrønland henholdsvis 279 og 196 — for hele Vestgrønland altsaa 493 Fødte og 366 Døde.

Om Befolkningsforholdene ved Stationen Angmagssalik paa Østkysten foreligger ingen Oplysninger for 1906. Isforholdene har været meget heldige, men Fangsforholdene, navnlig ved selve Stationen, hvor der boede usædvanlig mange Mennesker, var yderlig slette og der herskede megen Nød. Sundhedstilstanden har været mindre heldig paa Grund af Forkølelsessygdomme. navnlig i Foraarstiden. Stationen blev tilset af Læge Krabbe og et ikke ubetydeligt Antal Patienter søgte hans Hjælp*).

Lægeberetninger.
(Uddrag).

Sydgrønland.

Julianehaabs Distrikt (R. Bentsen).

Der fødtes i 1906 126, hvoraf 4 var dødfødte; der døde 104, hvis Fordeling paa Aldersklasserne var følgende:

0—5 A.	7—15 A.	16—35 A.	36—55 A.	55 A. o. d.
39	5	16	26	18

Af de opgivne Dødsaarsager kan anføres: Forkølelse, Sting, Influenza, Brystbetændelse 40, Brystsyge

*) Ved en Fejltagelse er i »Medicinalberetning for 1905« opført Oplysninger om Angmagssalik, som gælder Tidsrummet September 1905 til September 1906. De for Aaret 1904—1905 gældende er følgende: Vinteren var meget urolig, med hyppige Storme og betydeligt Snefald. Foraar og Sommer udmærkede sig ved et særdeles smukt Vejr, dog uden Varme i Luften. Storisen blev liggende klods paa Land til ind i Juli og Fangsten, navnlig af Sæler, var meget daarlig. Det lykkedes dog at holde Hungersnød borte og Sundhedstilstanden har gennemgaaende været god.

10, Hjærnebetændelse 5, Sygdomme i de ydre Dele, Antkrax, Bylder 5, Død i Barselseng 1, Sygdomme hos spæde Børn 7, Forulykkede i Kajak 3, Anden ulykkelig Hændelse 3.

Af de siden Lægens Ankomst den $^{28}/_{7}$ 1906 og til Aarets Udgang behandlede Sygdomstilfælde mærkes 1 Mastitis, 3 Panaritium, 4 Furuncul. anthracoid., 7 Furunculi., 11 Impetigo, 1 Ectyma, 3 Tinea tricophytina, 2 Scabies, 2 Herpes Zoster, 1 Pemphigus, 5 Tubercul. pulmon. Der indtraf blandt de behandlede 2 Dødsfald (Pneumoni og Anthrax).

Paa Sygehuset behandledes i samme Tidsrum 15 Patienter med et samlet Antal Sygedage af 540. Sundhedstilstanden var god, ingen Epidemier iagttoges. I Beretninger fra forskellige Udsteder omtales dog Epidemier af Influenza i September og Oktober.

Hvad angaar Vaccinationen har Lægen for en længere Aarrække — siden 1868 — foretaget en Opsummering af Vakcinationernes Antal og Resultaterne. Det fremgaar heraf, at kun noget over Halvdelen af Børnene (ud over den første Levealder, 0—5 Aar) er bleven vaccineret og at mindre end $^{1}/_{3}$ af samme Antal Børn er blevne vaccinerede med positivt Resultat. $^{2}/_{3}$ af Befolkningen maa altsaa antages ubeskyttet ved Udbrudet af en Epidemi.

Holsteinsborg Distrikt (April—November). (V. Vestergaard).

Der beskrives udførligt en Epidemi af en akut febril Sygdom, der i Vinteren 1905—06 og Foraaret 1906 hjemsøgte Kolonien Sukkertoppen og det 8 Mil nordligere liggende Udsted Kangamiul, hvis Vandforsyning angives at være udmærket (Elv med stærkt Fald). Allerede i Sommeren 1904 iagttoges spredte Tilfælde i Kangamiul, rimeligvis indførte fra en skotsk Hvalfanger. Epidemien herskede her fra Sommeren 1905 til Slutningen af Maj 1906 og skal have hjemsøgt næsten samtlige Huse. Der iagttoges 55 Tilfælde med formentlig 6 Dødsfald. I Sukkertoppen herskede Epidemien i Vinteren 1905—06 og i Foraaret 1906, var ved Lægens sidste Besøg den $^{3}/_{9}$ endnu ikke ophørt; der skal have været 138 Syge, hvoraf dog ingen døde. Symptomerne fra

Epidemien i Kangamiul og en Del af Tilfældene (c. 20) ved Sukkertoppen tyder nærmest paa, at Sygdommen har været Febris typhoidea, hvorimod Epidemien i Sukkertoppen for den væsenligste Del henføres af Lægen til en ret godartet Influenza. Sygdommen optraadte ikke i danske Hjem.

Iøvrigt synes Sundhedstilstanden at have været god.

Nordgønland.

Jakobshavns Distrikt (H. Kiær).

Aaret synes at være forløbet ret gunstigt, idet de epidemiske Katarrher vel har hersket som sædvanligt, men næppe gjort føleligt Afbræk i Erhvervsdygtigheden. Enkelte Steder synes »Forkølelsen« at have hersket usædvanlig længe (fra Begyndelsen af Juli til Slutningen af Oktober. Epidemisk Katarrh kan heller ikke siges at have sat noget Stempel paa Dødeligheden, saaledes som denne viser sig fordelt paa Aarets Maaneder. Væsenlig indenfor det Tidsrum, da de epidemiske Katarrher herskede, falder ophobede Tilfælde af anginøse Lidelser, hvorved iøvrigt Angina var meget lidt fremtrædende for den objektive Undersøgelse, Svulst af Halsglandlerne og paafaldende hyppigt Svulst af gll. cervical. prof. inf. derimod mere fremtrædende; et enkelt Tilfælde var malignt, optraadte som en Pyæmi med talrige Lokalisationer og endte dødeligt efter faa Dages Forløb.

Medens det langt overvejendn Antal Tilfælde af denne Art optraadte ved Egedesminde og Steder, der staar i jævnlig Forbindelse med samme, viste der sig i Jakobshavn og Omegn en Del spredte Tilfælde af en Lidelse af anden Art: en brat begyndende akut, febril Sygdom forbunden med øm Svulst af Hud og Subcutanea. Svulsten vides ikke i noget Tilfælde at have sluttet sig til de naturlige Aabninger eller en Individet bevidst Sol. cont., at være forudgaaet af ømme, svuldne Glandler, om end saadanne er optraadte i Sygdommens Forløb. Svulsten var enten bleg eller uden intens Rødme og i de Tilfælde. Lægen personligt iagttog, ikke skarpt begrænset. Tilfældene optraadte i Huse med ringe daglig Kommunikation og kun undtagelsesvis indtraf 2 Tilfælde i samme Hus. En enkelt Gang optraadte som Eftersyg-

dom Nephritis med ringe Mængde Albumin og af 3 Maaneders Varighed. Lægen opfatter nærmest Sygdommen som en akut Rheumatisme.

Beretningen anfører, at af de 16 Dødsfald, som i Løbet af 1 Aar indtraf ved Lægens Opholdssted, indtraf 8 hos spæde Børn og 5 af de andre skyldtes Tuberkulose. Blandt de afdøde var en 60aarig Kvinde, som i mindst 20 Aar havde frembudt Symptomer paa en kronisk Lungelidelse, uden at hendes Arbejdsførlighed var kendelig indskrænket.

Umanak L. D. (Læge Bertelsen).

Distriktet omfattede ved Aarets Udgang 2288 Mennesker. Bortset fra nogle Erysipelastilfælde og en Del Influenzatilfælde kan Sundhedstilstanden betegnes som god. Tuberkulosen krævede som sædvanlig en Del Ofre. Lægen har fortsat sine i 1905 begyndte Undersøgelser angaaende de hygiejniske Forholds, specielt Beboelsesforholdenes Betydning for Fødsel og Død. Som foreløbige Resultater fremsættes følgende: Af de senest fødende 206 Mødre i Distriktet har hver Moder haft gennemsnitlig 3,7 Fødsel at opvise, men mistet 1,1 Barn. Af de 206 Mødre har 59 tilhørt den ikke produktive Del af det grønlandske Samfund (Kivfak- og Kateketklassen m. m.), for disse bliver Tallene 3,6 Fødsel og 1,2 Dødsfald. Undersøges Dødeligheden blandt de af de 206 Mødre fødte Børn, viser sig (som det kunde ventes med saa smaa Tal) meget store lokale Forskelligheder, idet Dødsprocenten paa hvert af 12 Steder varierer mellem 0 og 46 %, men det menes dog at være iøjnefaldende. at Fiskepladserne i høj Grad staar tilbage for Sælfangerpladserne.

Hvad angaar Død paa Barselseng har Lægen tidligere delt den almindelige Opfattelse, at den største Del af de Mødre, der dør paa Barselseng (deres Antal i Vestgrønland var 2,2 % af samtlige fødende; varierende mellem 1,3 og 2,4 % i de enkelte Lokaliteter) bukkede under for Febr. puerperalis. En Undersøgelse af Fødselshyppigheden i Aarets 12 Maaneder og til Sammenligning den maanedlige Fordeling af Død paa Barselseng i Tidsrummet 1851—1900 viser imidlertid ikke, som man skulde have ventet (idet den spredte Bebyggelse forhindrer Opkomsten af Barselfeberepidemier) et nogenlunde

ensartet Billede af de efter de respektive Tal konstruerede Kurver, men for »død paa Barselseng« en paafaldende Stigning af Dødsfald i Oktober og November, hvorfor Lægen anser det for sandsynligt, at langt det overvejende Antal af »Dødsfald paa Barselseng« i Grønland ikke foraarsages af Barselfeber, men af Blødning (oftest in scorbuto).

Østgrønland (Angmagssalik).

(Uddrag af Rejseberetning fra Læge Th. N. Krabbe).

Paa Rejsen til Østgrønland var der i August et Ophold i Holsteinsborg, hvor Lægen og en tilfældigt paa Skibet værende grønlandsk Distriktslæge af deres Kollega i Holsteinborg blev anmodet om at bistaa ham ved Diagnosen af en formodet typhoid Feber. Da Sygdommen imidlertid i hvert Fald allerede havde vist sig at være af baade smitsom og farlig Art og da de to Lægers Sikringsmidler i Retning af Desinfektion under de forhaandenværende Omstændigheder var meget lidt betryggende, vægrede begge Lægerne sig at bistaa ham af Hensyn til Faren for at udbrede Smitten videre blandt Grønlænderne.

Lægen ankom til Angmagssalik d. 1. Septbr. og forblev der i 5 Dage. Sundhedstilstanden syntes god og at have holdt sig god siden samme Læges Besøg i 1904. Lægen fik iagttaget c. 150 Østlændige og besøgte de ved Stationen liggende grønlandske Boliger. Hans Indtryk af Befolkningens økonomiske og hygiejniske Kaar var godt ligesom i 1904, dog var han betænkelig ved det store Forbrug af Tobak.

16 Patienter søgte hans Hjælp; af disse var kun én, en ældre Kone, som led af Lungesvindsot. En ung, noget aandssvag Kvinde viste sig at lide af hysteriske Krampeanfald, en lille Dreng af Knæledsbetændelse; de øvrige Lidelser var af mindre alvorlig Art. 14 Mennesker vaccineredes.

4. Vestindien.

a. St. Croix.

Efter Fysikatsberetningen frembyder annus medicus intetsomhelst af særlig Interesse. Aaret har i det hele været sundt uden Epidemier af nogen Art.

Jordemødrenes Protokoller udviser, at 632 Kvinder fødte 640 Børn, hvoraf 4 Par Tvillinger. 166 Kvinder var gifte, 466 ugifte. Der indtraf 623 Issestillinger, 4 Ansigtsstillinger, 4 Sædefødsler, 6 Fodstillinger, 1 Skulderstilling, 2 andre Stillinger. Der fødtes 325 Drenge, 315 Piger. 589 Børn var fuldbaarne, 51 ufuldbaarne. 590 var levendefødte, 50 dødfødte. 1 Kvinde døde i Barselseng (Feber). 2 Gange anvendtes Vending og Fremtrækning, 1 Gang Fremtrækning, 1 Gang Tangforløsning.

Der vaccineredes i Tidsrummet 28. Marts—5. April 337 Personer, hvoraf 140 udeblev fra Eftersynet; af de 197 mødte viste kun 26 % Anslag.

Lægernes Antal var som i 1905.

I Militærhospitalet paa Peters Farm i Christianssted henlaa ved Aarets Begyndelse 10, indkom i Aarets Løb 83, og døde ingen. Sygedagenes Antal var for de udskrevne 2157 (i Gsnt. 24,8). Den daglige Middelbelægning var 6,6 med størst Belægning i Maj (12,16), mindst i Februar (1,21). Af Veneriske Sygdomme led 11, af Læsioner 3, af akute Sygdomme 51, af kroniske Sygdomme 15. Intet Tilfælde af Gul Feber behandledes.

I Kommunehospitalets paa Peters Farm i Christianssted henlaa ved Aarets Begyndelse 32, indkom 360 og døde 47. Sygedagenes Antal for de Udskrevne var 10555 (i Gsnt. 35,8), for de døde 2026 (i Gsnt. 43,1). Den daglige Middelbelægning var 42,5; størst Belægning havde December (57), mindst Belægning Februar (33). Af de indlagte led 29 af Venerisk Sygdom, 76 af Læsioner, 103 af akute Sygdomme, 131 af kroniske Sygdomme. Af Dødsaarsagerne mærkes: Diarrhoen chron. 15, Nephritis 9, Miseries 8, Phthisis pulm. 3, Dysenteria 1.

I Militærhospitalet i Frederikssted (4 Senge) henlaa ved Aarets Begyndelse 2, indkom i Aarets Løb 38, døde 0. Sygedagenes Antal for alle var 555 (i Gsnt. 16,8). Den daglige Belægning var 1,5; Belægningen størst i December (90 i hele Maaneden), mindst i Marts (0). 4 led af veneriske Sygdomme (Gonorrh. 2, Ulc. vener. 2). 2 af Læsioner, 32 af akute Sygdomme.

I Kommunehospitalet i Frederikssted (90 Senge) henlaa ved Aarets Begyndelse 77, indlagdes i

Aarets Løb 998 og døde 102. Sygedagenes Antal for de udskrevne var 27992 (30,7 i Gsnt.), for de døde 3188 (31,2 i Gsnt.). Den daglige Middelbelægning for hele Aaret var 85,4; Belægningen var størst i Februar (98), mindst i December (65). 31 led af Læsioner, 43 af venerisk Sygdom (15 af Gonorrh., 27 af Ulc. vener., 1 af Syphilis), 9 af Sindssygdom, 709 af akut Sygdom, 73 af kronisk Sygdom. Af Dødsaarsagerne mærkes: Miseries 15, Dysenteria 6, Tetanus 1, Atrophia infant. 9, Phthisis pulm. 8, Diarrhoea 14, Cystitis 6, Elephantiasis 1, Hæmoptysis 2. Af Operationer udførtes: 3 Op. hydrocel. rad., 1 Amp. femor., 1 Herniot. 133 af de 998 indlagte var sunde.

Paa Sygeanstalterne ved Richmond henlaa ved Aarets Begyndelse 36 Sindssyge og 46 Saarpatienter, indkom i Aarets Løb henholdsvis 60 og 116 og døde henholdsvis 30 og 22. Sygedagenes Antal for de Sindssyge var 11592 — størst i Oktober 1147, mindst i April 704; Sygedagenes Antal for Saarpatienter var 16434 — størst i Januar 1491, mindst i Juni 1231.

I Asylet for spedalske henlaa den 1/1 33 Spedalske, den 1/1 1907 31. Der indkom i Aarets Løb 4, Ved Aarets Udgang fandtes ialt paa St. Croix 76 Spedalske (34 Md., 39 Kv., 3 Børn).

b. St. Thomas og St. Jan.

Sundhedstilstanden var ikke saa god som i 1905, hvilket skyldes en større Hyppighed af akut Intestinalkatarrh og Malariafebre; disse sidste viste en ikke ringe Stigning, uagtet Aaret ligesom de nærmest foregaaende Aar var meget tørt. Af Catarrh. intest. acutus anmeldtes 195 Tilfælde (140 i 1905) med 64 Dødsfald. Sygdommen optraadte hyppigst i Aarets første Halvdel og kulminerede i 14de Uge. Af Dysenteri anmeldtes 15 Tilfælde (5) med 10 Dødsfald. Af Tyfoid Feber (incl. F. gast.) anmeldtes 14 Tilfælde (20); Sygdommen var udtalt godartet og medførte kun 1 Dødsfald. De intermitterende og remitterende Febre opførtes med 106 Tilfælde (74). Hyppigheden var størst i 6te og 7de Uge. Dødsfaldenes Antal var 26 (13). Af efterfølgende Sygdomme anmeldtes: Influenza 15 (8),

Bronchitis 144 (179), Pneumoni (overvejende Bronchopneumoni) 21 (16), Lungetuberkulose 20 (32 Dødsfald anføres; adskillige af Patienterne søgte ikke Lægehjælp før paa det sidste), Scarlatina (rimeligvis skarlatinalignende Erythem) 1, Diphtheria 3, Croup 2, Ophthalmoblennorrhoea 6.

Beri-Beri, der er en sjælden Gæst paa de vestindiske Øer, optraadte med 1 Tilfælde hos en Menig af Garnisionen. Han helbrededes godt under Behandlingen paa Sygehuset og hjemsendtes til Danmark som Rekonvalescent.

Gonorrhoe og Venerisk Saar viste Nedgang, Syphilis nogen Stigning (28 mod 33).

Det samlede Antal Dødsfald var 361 (314), saaledes at Gennemsnitsdødeligheden blev 32,82 $^0/_{00}$. Forøgelsen af Dødeligheden skyldes navnlig Aldersklassen 0—1 Aar, der udviste 106 døde, mer end dobbelt saa mange som i 1905.

Fysikatsberetningen dvæler ved den Mangel paa Ernæring og Pleje, som bliver de spæde Børn til Del fra de talrige ugifte, oftest letsindige og bundfattige Mødres Side. Til at modvirke dette Forhold vil behøves en udstrakt og planmæssig gennemført Barnepleje, som vil kræve mange Penge foruden et stort og offervilligt personligt Arbejde.

Fødslernes Antal var 351 (54 fler end i 1905). Dødfødslerne 33 (28). Tvillingfødsler forekom 4 Gange. 239 fødtes udenfor Ægteskab, kun 112 var legitime.

Af Øens Spedalske døde ingen; 3 nye Tilfælde tilkom, men 2 af de paa Øen ikke hjemmehørende Syge forlod Øen. Ved Aarets Udgang var Antallet af kendte Spedalske: paa St. Thomas 7, paa St. Jean 1.

Der vaccineredes fra 27. Marts til 27de Juli med animalsk Vaccine. 375 Vaccinationer gav følgende Resultat: Ubekendt hos 37, Ægte Pustler hos 208, abortivt Anslag hos 1, intet Anslag hos 129.

Paa St. Jan optraadte omtrent ved Aarets Midte Tilfælde af en akut febril Sygdom med Diarrhoe, formentlig tyfoid Feber; 2 Patienter døde. Der fødtes paa St. Jan 32 Børn (ingen Tvillingfødsler), hvoraf 18 var født udenfor, 14 i Ægteskab. Ingen Dødfødte. 19 Drenge, 13 Piger. 3 af Mødrene var førstefødende, den yngste 15 Aar, den ældste 46 Aar.

Den $^1/_7$ 1906 traadte en ny Anordning om Anmeldelse af Barnefødsler paa St. Thomas og St. Jan« i Kraft; den $^6/_7$ stadfæstedes »Anordning om Modarbejdelse af venerisk Smitte i Dansk Vestindien« og traadte i Kraft 3 Maaneder efter.

Af Lægerne forlod Kommunelæge Kjeldsen den 10. September Øen og den 10. Deeember tiltraadte hans Efterfølger Viggo Christensen Stillingen som Kommunelæge i det vestlige Distrikt.

Hvad angaar Tandlæger og Jordemødre er der ikke sket Forandringer i Aarets Løb.

I Kommunehospitalet henlaa den 1. Januar 70, indkom i Aarets Løb 373 og døde 62. Antallet af Patienter ved Udgangen af hver Maaned varierer mellem 66 i September og 74 i April. Af Sygdomstilfældene kan fremdrages: Diarrhoe og Enteritis 25, Febr. intermittens og remittens 15, Phlegmone, Abscees, Furimcul., Anthrax ialt 18, Filariasis 4, Tetanus 1, Febr. puerp. 1, Dysenteria 2, Febr. typhoid. 6, Mb. mentalis 12, Tuberc. pulm. 11, Syphilis acquisita 25, Cancer 1, Alc. chr. & Delir. trem. 20.

Paa Kommunehospitalets Poliklinik behandledes 934 Patienter, hvoraf 206 for Vulnera varia, 59 for Ulcera varia, 75 for Øjensygdomme, 2 for Elephantiasis, 5 for Nicotinforgiftning, 5 for Scabies, 15 for Hundebid, 9 for Menneskebid.

Tillæg.

Medicinalberetning for Island for Aarene 1905 og 1906.

(Oversat Uddrag af »Guðmund Björnsson: Skýrslur um heilsufar og heilbrigðismálefni á Islandi 1905 og 1906).

Beretningen indkom hertil, efter at den øvrige Del af Medicinalberetning for 1906 var trykt.

1905.

Helbredstilstanden var særdeles god. Ingen store Farsoter viste sig. Dog havde Kvefsót (Influenza?) og den denne ledsagende croupøse Pneumoni ret betydelig epidemisk Udbredelse. I Befolkningen, hvis Tal anslaas til 80500, fødtes 2271 levende og 59 dødfødte Børn. Der indtraf bortset fra Dødfødte 1435 Dødsfald, svarende til 17,8 pro mille af Befolkningen.

Efter Lægeberetningerne anmeldtes følgende Antal Tilfælde af epidemiske Sygdomme; det af disse foraarsagede Antal Dødsfald er vedføjet i Parenthes.

Varicellae	Morbilli	Scarlatina	Diphtheria	Croup
50 (—)	36 (-)	27 (—)	88 (10)	27 (3)

Rubeolæ	Tussis convulsiva	Febris typhoidea	Dysenteria
1 (—)	3 (—)	220 (18)	68 (2)

Febris puerperalis	Erysipelas	Febris rheumatica
18 (6)	70 (—)	91 (—)

Pneumonia croup.	Bronchitis	Angina tonsillaris
506 (70)	1566 (23)	529 (4)

Cholerine & Cat. intest. acut.	Alii morbi epid.
1024 (6)	146 (8)

ialt i hele Landet 4470 Tilfælde med 150 Dødsfald.

De epidemiske Sygdomme optraadte med følgende Tilfælde i hver af Aarets Maaneder.

Sygdomme	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December
Varicellæ	»	3	4	1	5	1	4	2	1	6	10	13
Morbilli	»	»	»	1	11	11	11	1	»	»	1	»
Scarlatina	»	5	1	»	»	»	»	»	4	6	7	4
Difteritis	23	9	8	»	2	7	8	12	12	1	5	1
Croup	1	1	5	4	»	3	6	»	2	2	2	1
Influenza	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Tussis convulsiva	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Febris typhoidea	35	20	17	22	13	11	13	13	15	18	20	23
Dysenteria	4	9	4	1	6	11	12	2	16	1	1	1
Febris puerperalis	2	»	»	1	»	3	1	2	3	3	»	3
Erysipelas	8	5	6	3	6	4	10	6	3	11	1	7
Febris rheumatica	18	12	»	10	7	13	9	3	6	4	6	3
Pneumonia croup.	47	27	47	53	59	67	79	34	36	29	15	13
Bronchitis	88	67	113	81	111	156	274	242	109	116	129	80
Angina tonsill.	48	39	46	38	35	45	38	51	40	50	55	44
Kolerin.&Cat.intest. acut.	40	36	57	57	48	75	144	118	116	119	116	98
Alii morbi epidem.	23	9	15	7	9	15	24	11	12	9	8	4
Tilsammen	338	243	324	279	313	422	633	497	375	375	376	295

Hvad de enkelte Sygdommes Optræden angaar, kan berettes følgende:

Varicellæ.

Der anmeldtes i 11 af de 35 Lægedistrikter faa Tilfælde i hvert, højst 17 i Eyrarbakka L. D.

Morbilli.

Der anmeldtes 19 Tilfælde fra Reykjavikur L. D., 11 fra Vopnafjarðar L. D., 6 fra Reyðarfjarðar L. D.

I Reykjavik indførtes Sygdommen 2 Gange, første Gang rimeligvis fra et udenlandsk Skib, anden Gang fra København; begge Gange lykkedes det at forhindre Epidemiens Udbrud, Tilfældene i Vopnafjarðar skyldtes Indførsel fra et færøisk Skib fra Trangisvaag, men Sygdommen bredte sig ikke. I Reyðarfjarðar L. D. optraadte alle Tilfælde paa et færøisk Skib. Som tidligere anført krævede Sygdommen intetsteds noget Dødsfald.

Scarlatina.

Bortset fra 2 Tilfælde, der optraadte i Reyðarfjarðar og ikke omtales i Beretningen fra dette Lægedistrikt, viste Tilfældene sig alle i Siglufjarðar, Akureyrar og Höfdahverfis Distrikter, hvor de optraadte sporadisk og syntes godartede. I Akureyrar henførtes Oprindelsen til et færøisk Skib.

Diphtheritis og Croup.

Der anmeldtes ialt 115 Tilfælde med 13 Dødsfald fra 16 af 35 Lægedistrikter; de fleste Steder optraadte Sygdommen sporadisk og oftest godartet. I Barðastrandar L. D. anmeldtes 45 Tilfælde, c. 32 pro mille af Befolkningen (1410), men Epidemien var mild (1 Dødsfald); en mindre Epidemi (18 Tilfælde med 3 Dødsfald) optraadte i Þingeyrar L. D. Her som flere andre Steder anvendtes Serumbehandling.

Tussis convulsiva.

De 3 Tilfælde indtraf i Sanðarkróks L. D., men omtales ikke i Beretningen.

Febris typhoidea.

Af denne Sygdom anmeldtes 220 Tilfælde med 18 Døds-

fald. Et betydeligt Antal Tilfælde (76 med 13 Dødsfald) optraadte i Reykjavikur L. D., hvor en mindre Epidemi i Hafnarfirði, rimeligvis udbredt ved Mælk krævede særlige Foranstaltninger. I Isafjarðar L. D. anmeldtes 46 Tilfælde med 2 Dødsfald. Hist og her i andre Distrikter optraadte Sygdommen sporadisk eller i Gaardepidemier.

Dysenteria.
Under denne Diagnose er opført 38 Tilfælde med 1 Dødsfald i Seyðisfjarðar L. D.

Febris puerperalis.
Sporadiske Tilfælde, hvoraf enkelte var dødelige, optraadte i 12 Distrikter.

Erysipelas.
Af de 70 afmeldte Tilfælde falder 16 paa Akureyrar Lægedistrikt.

Pneumonia crouposa, Bronchitis (Influenza).
Den førstnævnte Sygdom synes sine Steder at være optraadt med epidemisk Hyppighed; medens Sygelighedskvotienten for Landet i Gennemsnit er 6.4 pro mille, er den i 13 Distrikter fra 10—20 pro mille. I flere Beretninger saaledes fra Akureyrar og Höfðahverfis Distrikter omtales epidemisk Optræden af Bronchitis (Influenza) med Pneumoni.

Cholerine & Cat. intest. acut.
optraadte ligeledes epidemisk i flere Distrikter, uden dog at være ondartet.

Alii morbi epidemici.
Af særlig Betydning er Forekomsten af sporadiske Tilfælde og Smaaepidemier af Poliomyelitis ant. acuta, der krævede flere Dødsfald. Beretninger herom foreligger fra Þingeyrar og tilstødende Distrikter og fra Eyrarbakka L. D.; her optraadte Sygdommen saavel hos Børn som hos unge Mennesker og Voksne.

Veneriske Sygdomme.
Der anmeldtes fra hele Landet 68 Tilfælde af Gonorrhoea, 4 Tilfælde af Ulcus venereum og 6 Tilfælde af Syphilis.

Tuberkulosis.

Tuberculos. pulmon. optraadte i hele Landet med 194 Tilfælde og 37 Dødsfald; af Tuberculosis in aliis locis anmeldtes 125 Tilfælde med 15 Dødsfald.

Lepra.

Paa Leprahospitalet i Laugarnesi fandtes ved Aarets Begyndelse 58 Patienter (35 Mænd og 23 Kvinder), indkom i Aarets Løb 12 og døde 10.

Følgende Sygehuse omtales:

St. Josephs Hospital i Reykjavik (294 Patienter i Aarets Løb), Sygehuset i Patreksfirði (18 Pt. i Aarets Løb), Sygehuset i Ísafirði, Sygehuset i Akureyri (200 Pt. i Aarets Løb), Sygehuset i Seyðisfirði (50 Pt. i Aarets Løb) og Sygehuset i Fáskruðsfirði med 9 Pladser (opført af La Societe des Hópitaux Français d'Islande den 1/6 1905 — 32 Pt. i Juni—Decbr.).

I Sauðárkróks L. D. er planlagt Opførelsen af et Sygehus til mindst 10 Patienter for en Sum af c. 10000 Kroner.

Beretningerne omtaler alle de lovbudte Foranstaltninger til Bekæmpelsen af Echinococcus hos Hundene. Der findes i Vopnafjarðar et Hundehospital, der optog 35 Hunde, hvoraf de 15 havde Bændelorm. Af Lægerne anmeldtes 81 Tilfælde af Echinococcus hos Mennesker, hvoraf 4 var dødelige.

Saa godt som alle Lægeberetninger dvæler ved de spæde Børns Ernæring og Pleje. Diegivningen er mange Steder forsømt paa Grund af Mødrenes Uforstand og Fordomme, men Forholdene synes ret uensartede i de forskellige Dele af Landet. Fra et Distrikt berettes, at de spæde Børn som Regel kun faar Die 2—3 Uger, da man tror, de har bedre af Komælk; fra et andet, at Børn i Reglen ikke faar Bryst; fra et tredie, at Børn nede ved Kysten ikke faar Bryst, men at de oppe i Landet faar mindst lige saa hyppigt Bryst som Flaske. Fra Barðastrandar er sendt følgende Jordemoderstatistik for 1 Aar: Der fødtes 72 Børn, hvoraf 9 udelukkende fik Bryst, 31 fik dels Bryst (dog oplyses ikke i hvor lang Tid) dels Flaske, 28 fik udelukkende Flaske; om 4 var Forholdet ukendt.

1906.

Sundhedstilstanden var i dette Aar udmærket. Ingen større Epidemier herskede. I Befolkningen, der sættes til 81500, fødtes 2369 levende, 55 dødfødte Børn. Der døde 1221 (dødfødte ikke medregnede), hvilket svarer til c 15 pro mille af Befolkningen. 145 Dødsfald skyldtes Ulykkestilfælde.

Følgende Tilfælde af epidemiske Sygdomme anmeldtes af Lægerne; de af disse Sygdomme fremkaldte Dødsfald er vedføjet i Parenthes.

Varicellæ	Morbilli	Scarlatina	Diphtheria	Croup
75 (—)	7 (—)	284 (—)	60 (4)	30 (6)

Rubeolæ	Febris typhoidea	Dysenteria	Febris puerperal.
52 (—)	266 (11)	22 (—)	21 (4)

Erysipelas	Febris rheumatica	Pneumonia crouposa
90 (1)	93 (—)	214 (27)

Bronchitis	Angina tonsillaris	Cholerine & Cat. int. acut.
1457 (17)	551 (1)	1303 (21)

Alii morbi epidemici
116 (5)

— ialt i hele Landet 4641 Tilfælde med 97 Dødsfald.

Varicellæ.

Af de anmeldte Tilfælde falder 24 paa Reykjavikur L. D., 22 paa Seyðisfjarðar L. D.

Morbilli.

2 Gange førtes Mæslingerne fra Færøerne til Island uden at foraarsage Epidemi. I Seyðisfjarðar L. D. bredte Sygdommen sig i et Sogn, hvor der fandtes 150 Mennesker; af disse havde 77 haft Mæslingerne tidligere, medens 73 ikke havde haft Sygdommen, og af disse angrebes kun 5 tilmed meget mildt.

Scarlatina.

Sygdommen optraadte med betydelig epidemisk Udbredelse i Akureyrar og Húsavikur Distrikter (der anmeldtes henholdsvis 117 og 110 Tilfælde. Til det første L. D. førtes Sygdommen fra Ólafsfirði. Epidemien var meget mild og atypisk, saaledes at der var Tvivl om dens sande Natur (muligvis var det Rubeolæ, der anmeldtes

Fordelingen paa Maaneder af Tilfælde af de epidemiske Sygdomme er følgende:

Sygdomme	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December
Varicellæ	21	8	5	1	7	8	2	1	2	1	13	6
Morbilli	»	»	»	»	»	4	3	»	»	»	»	»
Scarlatina	»	6	»	1	»	5	»	2	9	15	59	187
Difteritis	2	2	8	6	2	7	1	4	2	3	9	14
Croup	1	1	2	»	7	3	4	»	1	1	3	7
Rubeola	»	»	»	»	»	»	»	»	3	1	3	45
Febris typhoidea	21	19	5	15	30	26	15	18	8	7	41	61
Dysenteria	5	3	»	»	1	3	1	3	1	»	»	5
Febris puerperal.	2	3	2	1	»	1	»	1	1	3	4	3
Erysipelas	5	6	1	10	11	7	5	5	12	9	11	8
Febris rheumatica	12	9	11	10	10	7	5	4	2	8	5	10
Pneumonia croup.	22	24	29	18	23	30	16	17	6	16	6	7
Bronchitis	140	179	220	107	193	175	95	40	46	70	114	78
Angina tonsill.	42	44	37	50	61	55	24	30	27	38	72	71
Choler. & cathar. int. acut.	130	93	115	72	88	111	117	71	126	161	120	99
Alii morbi epidem.	13	5	15	4	5	10	17	12	8	9	9	9
Tilsammen	416	402	450	295	488	452	305	208	254	342	469	610

epidemisk fra Isafjarðar med 41 Tilfælde). Lige saa mild og af ligesaa tvivlsom Natur var Sygdommen i Húsavikur L. D., hvor der i et Herred iagttoges 62 Tilfælde i 23 Hjem og i et andet Herred 45 Tilfælde i 8 Hjem. Ogsaa i enkelte andre Distrikter optraadte lignende milde, men mindre Epidemier.

Diphteria & Croup.
Sygdommen optraadte kun sporadisk, med Tilløb til epidemisk Udbredelse i Reykjavikur (17 Tilfælde af Croup med 3 Dødsfald) og Þingeyrar (26 Tilfælde med 1 Dødsfald) Distrikter; i det sidstnævnte Distrikt anvendtes profylaktiske Serumindsprøjtninger i betydeligt Omfang. I et Distrikt iagttoges udtalte difteritiske Lamheder.

Febris typhoidea.
Sygdommen optraadte med stor Udbredelse i Reykjavikur L. D., idet der anmeldtes 161 Tilfælde med 8 Dødsfald, men Tilfældene optraadte gennem alle Aarets Maaneder. En mindre Epidemi (20 Tilfælde i Maj, 8 i Juni) optraadte i Ólafsvikur L. D. men krævede kun 1 Dødsfald.

Dysenteria,
Af de 22 anmeldte Tilfælde falder 13 paa Reyðarfjarðar.

Febris puerperalis.
Faa Tilfælde (højest 5 — i Reyðarfjarðar) optraadte i enkelte Distrikter. Kun 4 Dødsfald i hele Landet iagttoges.

Erysipelas.
Af de anmeldte 90 Tilfælde falder omtrent Halvdelen (43) paa Ísafjarðar L. D.

Febris rheumatica.
Lægen i Stranda L. D. bemærker, at denne Sygdom tidligere var ukendt her. Siden sin Ankomst har han hvert Aar iagttaget følgende Antal Tilfælde:

1898	1899
3 + 4 som ikke søgte Læge	6 + 3 som ikke søgte Læge

1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
2	1	1	6 + 5 som ikke søgte Læge	2	2	2

Næsten alle Tilfælde begyndte med en let Angina. I 1 Tilfælde opstod Mb. cordis som Følgesygdom.

Pneumonia crouposa, Bronchitis, Influenza. Disse Sygdomme, i al Fald den førstnævnte, synes at have spillet en langt mindre Rolle end i 1905, idet der kun er anmeldt af Pneumonia crouposa 214 Tilfælde med 27 Dødsfald (1905 benholdsvis 506 og 70), af Bronchitis 1457 Tilfælde med 17 Dødsfald (1905 1566 og 23).

Cholerine & Cat. intest. acut. Af denne Sygdom anmeldtes 1303 Tilfælde med 21 Dødsfald, hvoraf 18 falder paa Reykjavikur L. D.

Veneriske Sygdomme. Der anmeldtes 92 Tilfælde af Gonorrhoea (30 i Reykjavikur og 25 i Ísafjarðar Distrikter), 11 Tilfælde af Ulc. venereum og 18 Tilfælde af Syphilis.

Delerium tremens. Kun 8 Tilfælde anmeldtes.

Tuberculosis. Af Tub. pulmon. anmeldtes fra hele Landet 347 Tilfælde med 56 Dødsfald, af Tub. in aliis locis 183 Tilfælde med 16 Dødsfald.

Lægerne i Reykjavik indsendte i Begyndelsen af Aaret 1907 en særlig Optælling. hvorefter der paa dette Tidspunkt var c. 124 Patienter under deres Behandling.

Cancer. Fra 2 Distrikter berettes om 7 Dødsfald af denne Sygdom.

Lepra. I 1905 var, efter Lægernes Statistik, det samlede Antal Spedalske paa Øen 113, hvoraf 61 opholdt sig i Spedalskhedshospitalet, i 1906 var Tallene henholdsvis 107 og 57. Af en Beretning fra Overlægen ved nævnte

Hospital fremgaar, at Tallet for hele Landet maa sættes til 179.

Af Ecchinococcus indtraf 105 Sygdomstilfælde og 6 Dødsfald, af Delirium tremens 8 Tilfælde, af Scabies 212 Tilfælde.

Sygehusene.
Foruden de i Beretningen for 1905 nævnte findes for 1906 omtalt det Franske Hospital i Reykjavik med 20 Senge. Ved Eskifirði i Reyðarfjarðarhjerad's L. D. er et Sygehus med 6—8 Pladser under Opførelse.

I November 1906 stiftedes i Reykjavik en Forening til Bekæmpelse af Tuberkulosen, der omfatter c. 1100 Medlemmer.

I Reykjavik har siden Juli 1903 bestaaet en Sygeplejeforening, til hvis Virksomhed der stilles stigende Krav. I 1906 er der plejet 47 Patienter i 46 Hjem, tilsammen i 638 Dage. Betalingen er 1 Kr. pr. Dag.

De hygiejniske Forhold
i Reykjavik staar hvad Drikkevandsforsyningen og Kloakvæsen angaar meget tilbage. Dog er man nu begyndt at lægge Kloakledninger.

Til Belysning af Levevilkaarene i denne By anføres, at Kød koster 25—40 Øre Pundet, Smør 80—100 Øre, Fisk op mod 15 Øre pr. Pund, Mælk 18 Øre Potten.

Rettelser

i »Medicinalberetning for 1905«.

Side 1. Afvigelsen for Øernes Nedbør i September rettes fra + 1 til + 2.
— 56. Lin. 1 fra ned. under 1904 rettes 5 til 50.
— 116. Lin. 2 fra ned. efter »af« indsættes »krupøs Pneumoni«.
— 186. Sengetallet for Neksø Epidemisygehus rettes fra 11 til 5.
— 216. Lin. 14 fra ned. »fra 7 til 11« rettes til »fra 5 til 6».
— 235. Under IX a. »Antal ved Udgangen af 1903« rettes til »Antal ved Udgangen af 1905«.
— 262. Lin. 2 fra ned. »Anymajssalik« rettes til »Anymagssalik«.
— 262—63. Angaaende de om Grønlands Østkyst givne fejlagtige Oplysninger henvises til Rettelsen i Medicinalberetning for 1906 under »Grønland«.

Indhold.

Medicinalberetning

for den danske Stat

for Aaret 1907.

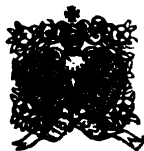
Udgivet

af

Sundhedsstyrelsen

ved

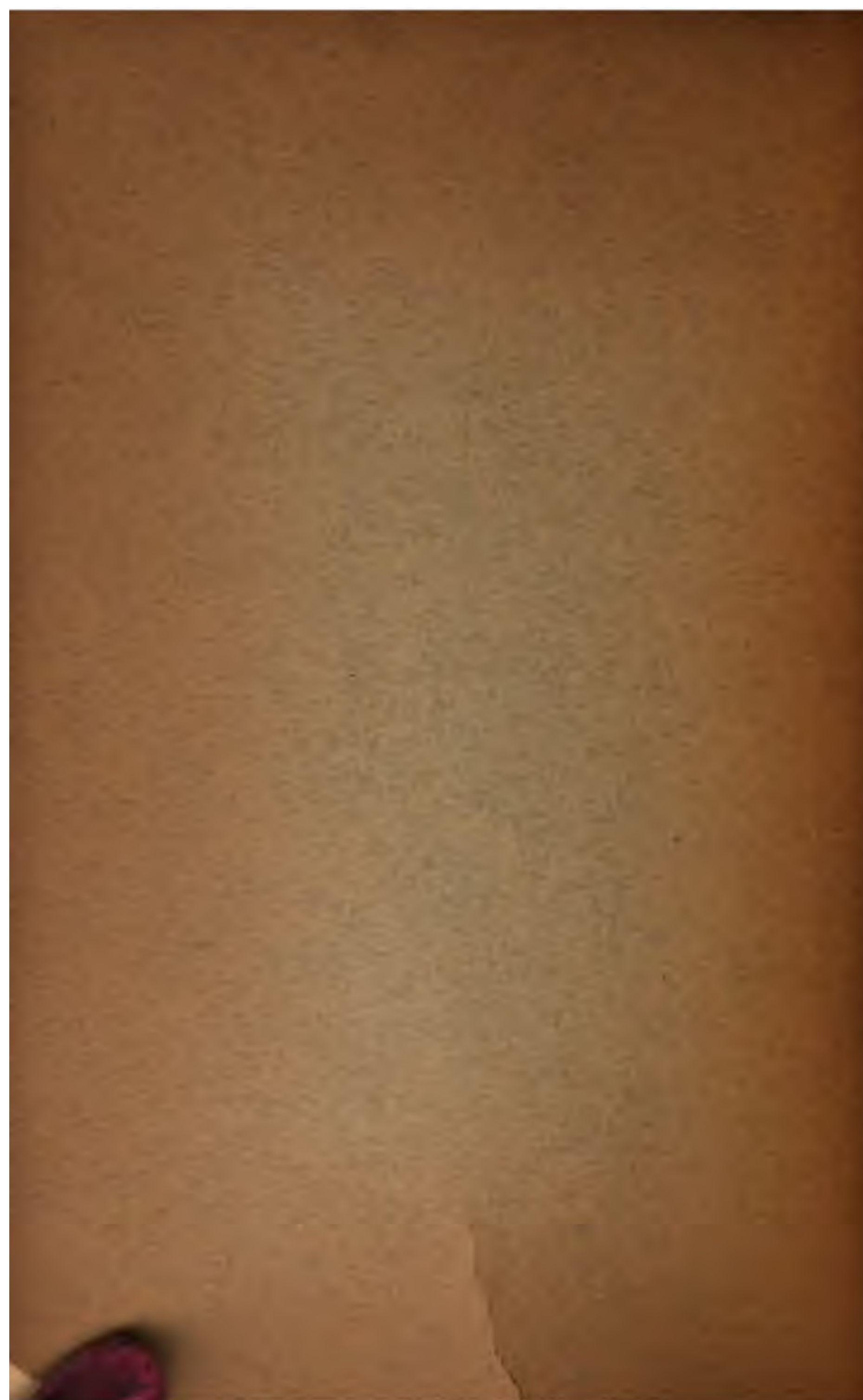
J. Carlsen.

København.

H. Hagerups Forlag.

1909.

Medicinalberetning

for den danske Stat

for Aaret 1907.

Udgivet

af

Sundhedsstyrelsen

ved

J. Carlsen.

København.

H. Hagerups Forlag.

1909.

KBHVN. - NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKIÆR)

Indhold.

I.

Vejroversigt for 1907.

Maaned	Øerne: Middelvarme (Landbohøjskolen). ° C	Øerne: Middelvarme (Landbohøjskolen). Afvigelse fra Normalen	Øerne: Nedbør i Millimeter. i Mm.	Øerne: Nedbør i Millimeter. Afvigelse fra Normalen	Jylland: Middelvarme. ° C	Jylland: Middelvarme. Afvigelse fra Normalen	Jylland: Nedbør i Millimeter. i Mm.	Jylland: Nedbør i Millimeter. Afvigelse fra Normalen
Januar ...	÷0,8	+ 0,2	35	÷ 2	0,7	+ 0,9	42	÷ 3
Februar ..	÷0,7	÷ 0,3	24	÷ 9	÷ 1,1	÷ 1,1	32	÷ 6
Marts	2,0	+ 0,9	24	÷ 8	2,3	+ 1,0	35	+ 2
April	5,0	÷ 0,7	20	÷ 8	5,3	÷ 0,2	20	÷ 10
Maj	10,5	÷ 0,1	48	+ 10	10,2	+ 0,3	42	+ 3
Juni	13,8	÷ 1,4	84	+ 38	12,4	÷ 1,6	99	+ 50
Juli	15,6	÷ 1,1	51	÷ 12	13,4	÷ 1,6	49	÷ 20
August ...	14,1	÷ 1,9	67	+ 4	13,3	÷ 1,8	91	+ 3
September	12,2	÷ 0,6	14	÷ 56	11,3	÷ 1,0	23	÷ 58
Oktober ..	11,8	+ 3,7	30	÷ 38	10,9	+ 3,2	88	+ 4
November	4,8	+ 1,0	32	÷ 26	3,6	+ 0,1	65	+ 2
December.	1,2	+ 0,5	66	+ 22	1,6	+ 0,8	70	+ 23
Hele Aaret	7,5	÷ 0,2	495	÷ 85	7,0	÷ 0,8	656	0

Hele Kongeriget.

Maaned	Middelvarme		Nedbør	
	°C	Afvigelse fra Normalen	Millimeter	Afvigelse fra Normalen
Januar	0,2	+ 0,5	38	÷ 4
Februar	÷ 0,9	÷ 0,7	28	÷ 7
Marts	2,1	+ 0,9	29	÷ 4
April	5,1	÷ 0,4	20	÷ 9
Maj	10,3	+ 0.1	45	+ 6
Juni........	13,1	÷ 1,5	91	+ 44
Juli	14,7	÷ 1,3	50	÷ 15
August	13,7	÷ 1.8	79	+ 9
September ..	11,7	÷ 0,8	18	÷ 57
Oktober	11,3	+ 3,4	59	÷ 17
November ..	4,2	+ 0,5	48	÷ 12
December...	1,4	+ 0,6	68	+ 23
Hele Aaret .	7,2	÷ 0,3	575	÷ 43

Meteorologisk Oversigt.

Januar: Middellufttrykket var temmelig højt; den 22.—23. viste Barometret en ualmindelig Højde. Vinden var overvejende vestlig; Storme blæste den 2., 12.—13., 21., 25. og 28.; i flere af disse Storme steg Vindhastigheden i Stødene til 30—35 M. pr. Sekund. Middeltemperaturen var fra 0,2 til 0,9 ° C. for høj; Temperaturens daglige Middelforanderlighed var noget over det normale: Frostdagenes Antal laa mellem 14 og 27; Landbohøjskolen havde det normale Antal. Nedbørens Mængde var omtrent normal; dog fik Ringkøbing Amt og Bornholm 25 $^0/_0$ over det normale, medens Hjøring og Aalborg Amter fik 35 $^0/_0$ for lidt. Som Dage med Nedbør over større Dele af Landet nævnes den 2.—4., 6.—8., 11.—15.,

21.—23., 26., 28.—30. Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 15, hvoraf 9 med Snefald. Et Snedække synes at have ligget i den største Del af 3die Tidøgn. Torden hørtes den 28. og 29. Nordlys er set den 8., 11. og 14. — Februar: Middellufttrykket var lavere og dets Foranderlighed større end normalt; den 21. iagttoges den laveste Barometerstand, som er iagttaget siden 1842, hvilket Aar har de første brugbare Barometeriagttagelser i København. Vindene var overvejende vestlige til sydlige; Storme blæste den 17., 19.—21. og 26. med stor Styrke i Stødene. Temperaturen var gennemsnitlig over $^1/_2$ ° for lav. Maanedens sidste Halvdel var dog gennemgaaende mild. Frostdagenes Antal laa mellem 19 og 28. Nedbørens Mængde laa i Vest- og Midtjylland samt paa Bornholm omtrent ved det normale, medens Resten af Landet fik fra 20 til 40 $^0/_0$ under det normale. Dage med Nedbør over større Dele af Landet var den 5., 7.—8., 14. og 16.—21. Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 12, hvoraf 8 med Sne. Et Snedække laa i den første kolde Halvdel af Maaneden. Torden er hørt den 19. paa flere Steder i det nordvestlige Jylland og i Vestsjælland. Taage optraadte temmelig sjældent. Nordlys iagttoges den 8., 9., 17. og 18. Zodiakallyset iagttoges den 1. — Marts: Middellufttrykket var højt, den daglige Middelforanderlighed omtrent normal. Der blæste ualmindelig mange Vinde fra vestlige Retninger; Storme herskede d. 7.—9., 17.—19. og 22.—23. Middeltemperaturen var omtrent 1 ° for høj; navnlig sidste Halvdel af Maaneden var mild; Frostdagenes Antal laa mellem 9 og 29. Nedbøren faldt i en Del af Landet med noget større Mængde (c. 20 $^0/_0$) end normalt, medens Resten af Landet fik noget under det normale. Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 10, hvoraf 5 med Sne, der faldt mellem den 8. og 15. Snedække synes kun at have ligget paa enkelte Dage i Maanedens første Halvdel. Nedbørsdage for større Strækninger af Landet var den 8.—9., 13.—14., 16.—20. og 22.—23. Torden hørtes den 14. i Midtjylland. Taage optraadte ret hyppigt først og sidst i Maaneden, Nordlys saas den 10.—12., 14. og 21.. Zodiakallys d. 3, 9., 20. og 23. — April: Middellufttrykket var temmelig lavt, den daglige Middelforanderlighed mindre end normalt. I 1ste Tidøgn var østlige, i 3die Tidøgn

vestlige Vinde fremherskende; Storme blæste den 24.—26. Middeltemperaturen var henimod $^1/_2$ ° for lav. Temperaturens daglige Middelforanderlighed var lille. Frostdagenes Antal laa mellem 0 og 21 i Jylland, mellem 0 og 11 paa Øerne. Nedbøren var lille; Hjøring Amt, den nordostlige Del af Sjælland og Bornholm fik omtrent det normale, Holbæk og Præstø Amter fra 15—20 % under det normale og den øvrige Del af Landet fra 30 til 55 % mindre end normalt. Som Dage med Nedbør over store Strækninger af Landet anføres den 8.—9., 17., 19. og 22.—23. samt tildels det sidste Tidøgn. Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 10; Sne faldt spredt og kun enkelte Gange. Torden hørtes paa 10 forskellige Dage, men med Undtagelse af den 27., hvor den hørtes over en Del af Nordøstsjælland, kun paa enkelte Stationer. Taage optraadte hyppigst i 1ste Tidøgn. Zodiakallyset blev set den 2. — Maj: Middellufttrykket var temmelig lavt. Vindretningen var meget variabel. Storme blæste den 2. og den 4., den sidstnævnte Dag med særlig Styrke over Øerne. Middeltemperaturen var omtrent normal, men i Maanedens sidste Halvdel indtraf flere særlig kolde Perioder som Udtryk for en Afkøling som saa sent i Maj er en Sjældenhed. Frostdagenes Antal laa i Jylland mellem 0 og 9; paa Øerne iagttoges kun enkelte Steder Nattefrost. Nedbøren faldt i normal Mængde over Nord- og Sydvestjylland samt Bornholm. medens den øvrige Del af Jylland, Østsjælland og Lolland-Falster fik 20, Vestsjælland og Fyn 30—50 % mer end normalt. Dage med Nedbør over større Strækninger af Landet var den 1., 3.—5., 8.—9., 17.—22.; særlig den 21.—22. blev der meldt en ret betydelig Nedbør i den største Del af Landet. Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 11; Sne faldt paa 6 Dage, navnlig den 17.—19. Torden er hørt paa 16 Dage; den 7.—9. og den 14. herskede temmelig stærkt udbredte Uvejr. Taage optraadte sjældent. — Juni: Middeltufttrykket var temmelig højt. Sydlige Vinde var ualmindeligt hyppige; Storme blæste den 1.—2., 16.—17. og den 22. Middeltemperaturen var ualmindelig lav, c. $1^1/_2$ ° under det normale; siden 1861 har Landbohøjskolen kun 4 Gange haft en koldere Juni. Frost indtraf kun Natten til den 1. paa 3 Stationer i Jylland. Med Undtagelse af Bornholm, der

fik omtrent normal Nedbør, har Landet haft en usædvanlig stor Nedbørsmængde (fra 70 til 140 % over det normale). Som Dage, da der faldt Nedbør over store Strækninger af Landet, nævnes de fleste Dage i den første Uge, den 10. og fra den 12., dog med Undtagelse af enkelte Dage sidst i Maaneden. I Perioden den 14.—26. alene blev der i hele Landet maalt 68 Mm. Regn, hvilket er 45 % mere end hele Maanedens normale Nedbør. Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 18 mod 9 normalt. Torden er hørt paa 22 Dage; stærkt udbredte Uvejr optraadte den 21., 23.—25. og 28.—29. Taage forekom temmelig sjældent. — Juli: Middellufttrykket var omtrent normalt. Vindene blæste overvejende fra Vest og Nordvest; Storme herskede den 4., 18. og 31. Middeltemperaturen var meget lav, næsten 1½ ° under det normale, saaledes at Landbohøjskolen siden 1861 kun 9 Gange har haft en koldere Juli. Nedbøren faldt rigeligt i Hjøring Amt og paa Bornholm, hvorimod den øvrige Del af Landet fik mindre Nedbør end normalt: Lolland-Falster 8 %, Ribe Amt 64 %, Resten af Landet 30 % for lidt. Dage med Nedbør over store Strækninger af Landet var 3.—11., 21.—25., 27.—28. og 30., især den 4. blev der maalt store Nedbørsmængder over den største Del af Landet. Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 11. Taage forekom sjældent. Torden hørtes paa 27 Dage, stærkt udbredte Uvejr optraadte den 6.—7., 26. og 30. Nordlys iagttoges den 16. — August: Middellufttrykket var temmelig lavt. Vestlige Vinde var ualmindeligt hyppige og blæste med meget stor Styrke; den 1.—2., 6.—7. 15.—16., 20. og 24. herskede stærke Storme. Middeltemperaturen var meget lav, næsten 2 ° under det normale; siden 1861 har Landbohøjskolen kun 2 Gange haft en koldere August. Nedbøren faldt uregelmæssigt, Nord- og Sydøstjylland, Samsø og Nordøstsjælland fik c. 35 % mer end normalt, Sydfyn og Sydvestsjælland 35 % for lidt. den øvrige Del af Landet fik omtrent det normale. Dage med Nedbør over store Strækninger af Landet var 1., 4.—11., 13.—24., 26. og 28., navnlig den 6. og den 26. var meget regnfulde. Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 17. Taage forekom sjældent. Torden er hørt paa 22 Dage, stærkt udbredte Uvejr optraadte den 6. og 7., 15. og 19.

— September: Middellufttrykket var højt. Vinde fra Vest og Nordvest var overvejende; Storme herskede den 3. og 17. Middeltemperaturen laa fra $^1/_2$ til 1° under det normale. Nattefrost indtraf i nogle Nætter paa mange Steder i det indre Jylland og enkelte Steder paa Øerne. Nedbøren var meget ringe; siden 1861 har ingen September haft saa ringe en Regnmængde; Jylland fik kun 30 %, Øerne endog kun 20 % af det normale. Som Dage med Nedbør over større Strækninger af Landet nævnes den 1.—4., 6.—7. og den 17. Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig kun 5. Taage var ret almindelig et Par Dage før Maanedens Midte samt i sidste Uge. Torden er hørt paa 7 Dage; den 1. og den 3. optraadte stærkt udbredte Uvejr. Nordlys er set den 10.—12. og den 30., Zodiakallyset den 25. — Oktober: Middellufttrykket var temmelig lavt. Vinde fra sydlige og østlige Retninger med ringe Styrke var ualmindelig hyppige. Vindstyrken naaede ikke paa nogen Dag at blive stormende. Middeltemperaturen var ualmindelig høj, næsten $3^1/_2$° over det normale; saaledes at der paa Landbohøjskolen siden 1861 ikke er iagttaget nogen Oktober med saa høj en Middeltemperatur. Frost iagttoges kun enkelte Nætter paa enkelte Steder. Nedbøren faldt i det nordlige Jylland med c. 25 % mer end normalt, i Resten af Jylland omtrent normalt, medens Øerne gennemsnitlig kun fik 50 % af det normale, Bornholm endog kun 20 %. Som Dage med Nedbør over store Strækninger af Landet nævnes for Jylland og Fyens Vedkommende den 2.—5., 7.—8., 14.—16., 18.—19., 22.—23. og 25.—31., for de østlige Øers Vedkommende den 8.—9. og den 19. Nedbørsdagenes Antal var i Jylland gennemsnitlig 16, paa Øerne gennemsnitlig 10. Taage forekom især i 1. Tidøgn og 3. Tidøgn. Torden optraadte paa 12 Dage, den 2. og 12.—15. forbunden med udbredte Uvejr. Zodiakallyset blev set den 26. — November: Vejrforholdene var urolige, Middellufttrykket temmelig højt. Vinden overvejende sydlig til østlig og af ringe Styrke, saaledes at der ikke optraadte Storm paa nogen Dag. Middeltemperaturen var paa Øerne højere (1°) end normalt, i Jylland omtrent normal. Frostdagenes Antal laa mellem 0 og 19. Nedbøren faldt i den nordlige Halvdel af Jylland omtrent normalt, medens Sydvestjylland fik 15 % for lidt, Syd-

østjylland 10—30 % for meget; paa Øerne var Nedbøren meget ringe, bortset fra Bornholm faldt der kun 30 Millimeter, medens Normalen er 57. Som Dage med Nedbør over større Strækninger af Landet nævnes den 1., 13.—14. og 25.—30. Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 11. Sne faldt jævnligt i sidste Tidøgn, den 24.—25. synes der endog at have ligget et Snedække. Torden optraadte den 6. paa Bornholm og den 27.—30., især i Nord- og Vestjylland. Taage var ikke særlig hyppig. Nordlys iagttoges den 4. — December: Middellufttrykket var noget lavere end sædvanligt. Østlige til sydlige Vinde var fremherskende. Storme herskede den 5., 8.—9., 14.—15. og 25.—26. Middeltemperaturen var over $^1/_2$ ° for høj; Maanedens første Dage var milde, de sidste 6 Dage meget kolde. Frostdagenes Antal laa imellem 10 og 24. Nedbøren var rigelig, de fleste Steder betydeligt over det normale. Som Nedbørsdage for større Strækninger af Landet nævnes den 5.—6., 9.—12., 14.—15. og 20.—24. Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 17. Sne faldt jævnligt i Maanedens Løb, navnlig den 26.—28. Torden er hørt den 6. rundt om i Jylland og den 9. i Sydjylland. Taage forekom ret ofte den 1.—8., 18.—24. Nordlys blev set den 10.

II.

Almindelige Bemærkninger om Aarets Sygeligheds- og Dødelighedsforhold.

Aaret 1907 har næsten alle Steder vist sig med en en Sundhedstilstand. der snarest har ligget over end under et godt Middelaars. Ingen større alvorligere

Aar	Sygdomstilfælde i hele Landet	Dødsfald (ekskl. dødfødte) i hele Landet	Levendefødte i Bybefolkn.*)	Døde i Alderen 0—5 Aar i Bybefolkningen*)	Af 1000 levendefødte døde i Alderen 0—5 Aar i Bybefolkningen*)
1890	287107	41080	21889	5423	248
1891	314695	43472	22055	5278	239
1892	269243	42552	21253	5378	253
1893	260212	42015	22081	5803	263
1894	249847	39309	21995	4963	226
1895	242752	38536	22391	4974	226
1896	204982	36185	22732	4640	204
1897	237279	38693	22943	4617	201
1898	207676	36632	23756	4656	193
1899	291268	41595	24741	5770	233
1900	266151	40899	25331	4630	183
1901	249826	38743	28141	5939	211
1902	222227	36203	28819	4685	163
1903	235019	36837	28392	4956	175
1904	204578	35867	28363	5032	177
1905	267809	38680	28262	5073	179
1906	201966	35364	28665	4760	166
1907	262828	37466	29004	4319	149

*) Indtil Aar 1900 inkl. omfatter Bybefolkningen kun Købstæder fra 1901 Købstæder + Handelspladser.

Dødsfald (ekskl. dødfødte).

	København	Sjæll. nordre Fys.	Sjæll. søndre Fys.	Bornholms Fys	Loll.-Falst. Fys.	Fyens Fys.	Aalb.-Hjøring Fys.	Aarh.-Rand. Fys.	Viborg-Thist. Fys.	Vejle-Skdbg. Fys.	Ringkøbing Fys.	Ribe Fys.
1894.....	6378	6090	3243	710	1616	4373	4117	3356	3095	3331	1656	1344
1895. ...	6174	6068	2992	571	1634	4393	3752	3454	3011	3276	1728	1494
1896.....	5635	5634	2862	566	1495	4283	3683	3051	2832	3153	1599	1392
1897.....	5978	6052	3174	585	1597	4265	4259	3494	2767	3364	1669	1489
1898.....	6156	5783	2876	525	1482	3912	4051	3194	2611	3169	1498	1375
1899.....	6708	7004	3311	613	1697	4654	4263	3626	2877	3366	1966	1510
1900.....	6269	6623	3291	641	1905	4715	4307	3709	2798	3435	1797	1409
1901	6786	6300	2837	551	1563	4494	4018	3549	2779	3191	1622	1353
1902.....	6155	5143	2770	587	1555	3986	3837	3369	2656	3148	1629	1318
1903.....	6553	5393	2800	674	1537	3993	3832	3337	2689	3031	1598	1400
1904.....	6657	5335	2611	553	1538	3954	3798	3135	2461	2998	1574	1253
1905.....	6917	5966	2935	611	1687	4423	3841	3358	2761	3238	1642	1361
1906	6636	5331	2635	519	1452	3914	3452	3117	2664	2952	1395	1297
1907.....	6661	5453	2809	612	1589	4102	3902	3294	2743	3200	1684	1417
[illegible]	15	14	14	15	15	14	15	14	14	14	14	14

Epidemier har hersket. En Influenzaepidemi og en hyppig Forekomst af Tracheobronchitis (mulig en Følge af de usædvanlige Vejrforhold om Foraaret og Forsommeren) har bragt Tallet paa anmeldte Sygdomstilfælde noget i Vejret*) og rimeligvis været Grunden til Stig-

*) Ligesom tidligere er Tallet paa anmeldte Tilfælde af Tuberculos. pulm. ikke medregnet. At der for Aaret 1907 er til-

ningen i Antallet af Dødsfald; denne Stigning vilde have været endnu større, hvis ikke den var bleven modvirket af den meget lave Dødelighed af Cholerine & Catarrh. intest. acut., der, utvivlsomt en Følge af de meteorologiske Forhold, udmærker Aaret 1907. Børnedødeligheden i Bybefolkningen har været usædvanlig ringe — 149 døde af hvert 1000 levendefødte — og vistnok lavere end i noget tidligere Aar af det Tidsrum, hvorfra statistiske Oplysninger haves. Dødelighedskvotienten for hele Byfolkningen, der i 1897—1901 svingede mellem 16 og 18, i 1902—1906 mellem 14,3 og 15,2, i 1906 var 13,6, opføres i 1907 med 14,3, men ved Sammenligningen med det foregaaende Aar maa erindres, at man for 1907 opererer med et skønsmæssigt Folketal og at Antallet af levendefødte Børn er vokset, saaledes at en mere indgaaende statistisk Undersøgelse maaske vilde give et lidt andet Resultat, uden dog at rokke ved den Kendsgerning, at den summariske Dødelighedskvotient har været meget lav i 1907.

En Sammenligning mellem Fysikaterne med Hensyn til de summariske Dødelighedskvotienter antyder, som det fremgaar af foranstaaende Tabel, ikke nogen særlig Forskel (den summariske Kvotient er i 8 Fysikater 14, i 4 15); paa Tab. IV n S. 185 ses, at der med Hensyn til Børnedødelighedskvotienten i Byerne er større Forskel mellem Fysikaterne, idet disse Kvotienter svinger mellem 117 p. m. i Viborg-Thisted Fysikat og 199 i Ringkøbing Fysikat.

Hvad angaar de enkelte Sygdommes Optræden, kan man, næst efter at henvise til ovenfor givne Oplysninger om Influenza og Tracheobronchitis, begrænse sig til følgende Bemærkninger:

Kopper optraadte med 2 Smaaepidemier, der skyldtes polske Arbejdere. Den her i Landet sjældne Sygdom Plettyfus indførtes med 1 Tilfælde fra Skib. Den tyfoide Feber har fortsat den Nedgang i Udbredelse og Dødelighed, som den har frembudt i en lang Aarrække. Den epidemiske Hjerne- og Rygmarvsbetændelse optraadte kun med faa, spredte Tilfælde. Difteri (incl.

---

kommet en Del Tilfælde af to Sygdomme (Tetanus. Trismus neonat. og Pemphigus neonat.), som ikke i tidligere Aar anmeldtes, vil ikke kunne forstyrre Sammenligningen.

Croup) gjorde sig bemærket ved Epidemier i Korsør By, Vordingborg L. D., Horsens By og paa Middelfart Sindssygeanstalt, men Epidemierne var ikke ondartede. Skarlagensfeberen havde ringe Udbredelse og optraadte usædvanligt mildt. Mæslingerne var overordentlig udbredte, særligt i Jylland, men var milde. Kighoste herskede med stor Udbredelse særlig i Jylland og paa Fyn.

Faaresygen havde forholdsvis ringe Udbredelse og frembød kun faa kendte Epidemier. Barselfeberen optræder med ringere Sygelighed og Dødelighed end i noget Aar siden 1895. Den krupøse Lungebetændelse havde sædvanlig Udbredelse. Af de veneriske Sygdomme staar Gonorrhoe og Syfilis med større Tal end i 1906; om denne Opgang staar i Forbindelse med den nye Prostitutionslov lader sig næppe afgøre. Fnat har tildraget sig større Opmærksomhed end tidligere; i ætiologisk Forbindelse hermed staar muligvis det Faktum, at visse Hudsygdomme hos Husdyrene synes at have haft usædvanlig stor Udbredelse i 1907.

De enkelte epidemiske Sygdomme.

23 a. Variolæ. Kopper.

Af Kopper anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
2	6	6	9	69	1	4	5	11	—

og i 1907 6 Tilfælde.

Paa Københavns Ladegaard beliggende paa Frederiksberg Grund opstod den 17. Maj en lille Epidemi

23 a. V

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	»		»		»		»		»			
Sjællands nord. Fyslkat	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	1	»
Sjællands sønd. —	»	»	»		»	»	»	»	»	»		»
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		»
Fyens —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aalborg-Hjøring —	»	»	»	»	»	»	»	»	»		»	»
Aarhus-Randers —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Viborg-Thisted —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	
Ringkøbing —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		»
Ribe —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Kngr. m. Undt. af Kbh.	»	»	»	»	»	1	»	»	4	»	1	»
Hele Kongeriget	»		»		1		»		4			

paa 4 Tilfælde hos nogle Polakker. 1 Patient døde. I Juni Maaned indbragtes til Helsingør en Koppepatient fra et forbisejlende Dampskib.

I Marts Maaned viste sig i Hornsyld L. D. (Raarup Sogn) under Vejle-Skanderborg Fysikat 1 Tilfælde hos en polsk Pige, der nylig var kommen til Landet. Da Patienten havde opholdt sig i nogen Tid i 3die Klasses Ventesal paa Horsens Banegaard, blev der i denne By truffet omfattende Vaccinationsforanstaltninger. Tilfældet endte med Helbredelse.

1 tvivlsomt Tilfælde, der laa til Observation paa Bogense Sygehus, viste sig at være Syphilis.

iolæ.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
		»		»		»		»		»		»		»
		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	»	»
»		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
»		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
»	»		»		»	»	»	»	»	»	»	»	»	
		»	»	»	»	»	»	»	»		»	»	»	
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»			»
»	»		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»		»	»	»	»	»	»	»	»	»		5	1	6
		»		»		»		»		»			6	

23 b. Dysenteria. Blodgang.

Af Blodgang anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
75	5	4	2	1	4	4	7	4	3

og i 1907 2 Tilfælde, der indtraf i Mariager L. D., skyldtes Patienter, der indlagdes paa Sygehuset fra Skib fra Rusland og kom under offentlig Behandling fra 11. November til 10. December; begge endte med Helbredelse.

Byernes Mortalitetstabeller har ingen Dødsfald under denne Diagnose.

23 b. D

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L
København	»		»		»		»		»		»	
Sjællands nord. Fysikat	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjællands sønd. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		»
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		»
Fyens —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aalborg-Hjøring —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aarhus-Randers —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Viborg-Thisted —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ringkøbing —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kngr. m. Undt. af Kbh.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hele Kongeriget	»		»		»		»		»		»	

23 c. Typhus exanthematicus. Plettyfus.

I Allinge-Sandvig landsattes fra Skib en Patient med denne Sygdom, da Vindforholdene ikke tillod Skibet at benytte det for de østbornholmske Byer fælles Isolationshus i Neksø. Patienten transporteredes paa Vogn til Rønne Sygehus, hvor han isoleredes og helbredtes. Smitteoverførelse fandt ikke Sted.

enteria.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kb…	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
		»		»		»		»		»		»		»
	»	»	»	»	»	»	»		»	»			»	»
		»	»	»	»	»	»	»	»	»				»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»			»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	2		»		2	2
	»	»		»	»	»	»	»	»	»		»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		»	»
	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	2			»	2	2
		»		»		»		2		»			2	

5. Febris typhoidea.

Af tyfoid Feber anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
1937	1998	2307	1657	2194	1101	1189	1090	941	881

og i 1907 653 Tilfælde.

I Bybefolkningen indtraf følgende Dødsfald*):

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
87	93	102	83	131	50	59	44	49	35

og i 1907 38.

Sygdommens i Forvejen ringe Udbredelse er yderligere aftaget i Aarets Løb. Ingen større Epidemier har vist sig. Sygdommen er mange Steder en sjælden Gæst, eksempelvis kan anføres, at der i hele Esbjerg Distrikt med c. 23000 Beboere kun er anmeldt 1 Tilfælde.

I nedenstaaende Tabel gives de absolute Tal for hvert Fysikat, By og Land for sig, samt det beregnede Antal Tilfælde ɔ: det Antal Tilfælde, der efter Folkemængden og den gennemsnitlige Sygelighed (27 paa 100000 for By, 24 paa 100000 for Land) vilde tilkomme hver Lokalitet.

	København		Sjæll. nordre Fys.		Sjæll. søndre Fys.		Bornholms Fys.		Loll.-Falst. Fys.		Fyens Fys.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
By	96	*119*	52	*37*	9	*13*	7	*5*	2	*8*	33	*24*
Land	—	—	65	*63*	48	*39*	1	*6*	7	*19*	58	*49*
Tils.	96	*119*	117	*100*	57	*52*	8	*11*	9	*27*	91	*73*

	Aalb.-Hjør. Fys.		Aarh.-Rand. Fys.		Vib. Thist. Fys.		Vejle-Skdb. Fys.		Ringkøb. Fys.		Ribe Fys.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
By	11	*17*	25	*23*	14	*8*	22	*21*	4	*3*	3	*7*
Land	9	*48*	49	*35*	33	*39*	33	*35*	55	*26*	17	*19*
Tils.	20	*65*	74	*58*	47	*47*	55	*56*	59	*29*	20	*26*

*) I denne som i alle andre Oversigter og Tabeller er, hvor ikke andet udtrykkelig bemærkes, Dødsfald blandt Patienter indlagte fra Landsogne paa Provinsbyernes Sygehuse, ikke medregnede.

Det ses heraf at særlig store Afvigelser fra den gennemsnitlige Sygelighed kun findes i Aalborg-Hjøring Fysikat, der har været særlig forskaanet, og i Ringkøbing Fysikat, hvor Landdistriktet staar med et relativt stort Tal.

Paa én Dag i hver Maaned faldt følgende Antal Sygdomstilfælde:

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Septbr.	Okt.	Novbr.	Dcbr.
1907	2	1	1	1	2	2	2	3	2	2	2	2
1906	2	1	1	1	2	2	2	5	5	3	3	1

Den sædvanlige Stigning i Sygeligheden i Efteraaret er bortfalden i 1907.

I København døde 8 (1906 18), i Frederiksberg 6 (2), i Øernes Byer 10 (10), i Jyllands Byer 14 (5).

I nedenstaaende Oversigt gives Intensitetskvotienterne (Forholdet mellem anmeldte og døde) i Tiaaret 1896—1905 for de enkelte Aldersklasser, dernæst Dødsfaldene i 1907 og til Sammenligning det Antal Dødsfald, der vilde være indtrufne, hvis Intensiteten i 1907 havde været den for Tiaaret gældende.

	Af 1000 anmeldte i 1896—1905 døde aarlig		I 1907 døde		*I 1097 kunde efter Erfaringerne fra Tiaaret ventes*	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	*Kbh.*	*Andre Byer*
0—1 Aar	—	333	—	—	—	—
1—5 —	69	85	1	—	—	—
5—15 —	51	63	—	3	*1*	*3*
Mdk. 15—65 —	130	130	4	17	*5*	*8*
Kvk. 15—65 —	132	103	3	9	*4*	*7*
Mdk. 65 Aar o. d.	500	454	—	—	—	—
Kvk. 65 — —	571	588	—	1	—	*1*
I alle Aldere	111	106	8	30	*10*	*19*

I Provinsbyerne synes Sygdommen at være optraadt med større Intensitet end i Tiaaret, idet der er død 30, medens man efter Anmeldelsernes Antal skulde have ventet 19.

Hvis man tør anvende den for Provinsbyerne for 1896—1905 fundne Intensitet, 106 pro mille, paa det fra Landdistrikterne anmeldte Antal, 375, skulde der i Landdistrikterne i 1907 være indtruffet c. 40 Dødsfald. Af Mortalitetstabellerne fremgaar, at der paa Provinsbyernes Sygehuse (incl. Frederiksbergs) er indtruffet 17 Dødsfald hos Landboere; endvidere er der paa de Provinssygehuse, der ligger udenfor Købstæderne indtruffet 10 Dødsfald af denne Sygdom. Det fremgaar af disse Oplysninger, at Antallet af dødelige Tyfustilfælde, som i Landdistrikterne indtræffer i de angrebne Hjem (eller i al Fald udenfor Sygehusene) næppe er stort (10—20 i Løbet af et Aar — se dog senere under Artiklen om Difteridødeligheden).

I København anmeldtes efter »Statslægens Aarsberetning« et mindre Antal Tilfælde end i noget tidligere Aar og der indtraf kun 8 Dødsfald. Medens hver af Femaarsperioderne 1882—1901 tæller et Aar, i hvilket den tyfoide Feber har opnaaet betydelig større epidemisk Udbredelse end gennemsnitlig, har dette ikke været Tilfældet i Femaaret 1902—1906. De anmeldte Tilfælde var spredte og Lokalepidemier af Betydning viste sig ikke. Af de i 1907 anmeldte Tilfælde behandledes 69 ɔ: ca. 72 % paa Hospital, omtrent samme Forhold som i de seneste Decennier. Paa Tyfusdiagnosestationen modtoges til Undersøgelse 268 Prøver fra 256 Personer. I 40 af de 42 Blodprøver, som stammede fra Patienter med Febr. typhoidea ɔ: 95,2 % fandtes ved første Undersøgelse Reaktion i en Fortynding 1:50 eller derover, i 2 Tilfælde Reaktion i en Fortynding 1:25, i intet Tilfælde udeblev Reaktionen. 5 af de under Tyfoid Feber opførte Tilfælde gav kun svag eller ingen Reaktion med Tyfusbaciller, men derimod meget stærk Reaktion med Paratyfus bacil.

I Sjællands nordre Fysikat anmeldtes 117 Tilfælde (170 i 1906). Der iagttoges ikke nogen Epidemi af Betydning. Paa Frederiksberg optraadte 23 spredte Tilfælde, der maa have været alvorlige, da 6 endte

dødeligt. I Kagerup By i Kronborg L. D. viste sig Tilløb til Epidemi (4 Tilfælde). I Kallundborg By opstod i Aarets Slutning 6 Tilfælde, hvoraf det ene hos en Sygeplejerske, det andet hos en Vaagekone paa Sygehuset. I samtlige Byer døde 10 (6 i Frederiksberg, 2 i Helsingør, 1 i Holbæk, 1 i Kallundborg) svarende til 19 % af de anmeldte.

I Sjællands søndre Fysikat anmeldtes 57 Tilfælde (77 i 1906). Disse var kun faa Steder samlede i smaa Epidemier. Saaledes optraadte i Oktober—November i Skelskør 7 Tilfælde i en Husstand, hvor fra Smitte førtes til 2 andre Steder i Distriktet; forud for Epidemien var gaaet et Sygdomstilfælde, hvis tyfoide Natur ikke var bleven erkendt. I Fakse viste sig 3—4 Tilfælde i et Hus, hvor man havde benyttet Vand fra en gammel Brønd. I Lundby i Vordingborg L. D. opstod 3 alvorlige Tilfælde (2 dødelige) ved Smitte fra »den bekendte Tyfusgaard i Grumløse«, hvis Nedrivning derefter paabegyndtes. Af de fra Byerne anmeldte 9 Tilfælde var ingen dødelige.

I Bornholms Fysikat anmeldtes 1 Tilfælde fra Landet, 7 fra Byerne; de 6 af disse stammede fra en lille Epidemi i Hasle, hvis Oprindelse henførtes til forurenset Drikkevand. I Rønne døde 2.

Lolland-Falsters Fysikat har kun 9 Tilfælde mod 14 i 1906. Alle Tilfælde var spredte. Maribo L. D., som plejer at være særligt hjemsøgt, gik fri; der indtraf dog 1 svært Tilfælde. Ogsaa paa Fejø opstod 1 isoleret alvorligt Tilfælde. I Nykøbing F. døde 1.

Fyens Fysikat har 91 Tilfælde mod 79 i 1906. 46 altsaa omtrent Halvdelen af samtlige Tilfælde falder paa Odense By og Odense Landdistrikt, hvor Sygdommen dog ikke synes at have haft nogen epidemisk eller særlig ondartet Karakter. Af 12 Tilfælde i Bogense L. D. indlagdes 10 paa Sygehus; en Del var ret ondartede, men der indtraf dog ikke noget Dødsfald. En Læge i Svendborg L. D. omtaler 2 Tilfælde fra en Gaard, hvor der i de sidste 2 Aar er optraadt 5 udtalte Tilfælde med flere Maaneders Mellemrum mellem hvert Tilfælde. En Læge i N. Aaby omtaler de i Sommertiden optrædende, sporadiske Tilfælde af »Febris gastrica«; de negative Agglutinationsprøver over for Febris

5. F

	Folketal*)		Januar		Februar		Marts		April		[illegible]
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbs
København.........			5	»	5	»	14	»	6	»	[illegible]
Sjæll. nord. Fysikat			4	9	1	4	»	5	1	3	4
Sjæll. sønd. —			»	»	»	1	»	2	»	7	2
Bornholms —			»	»	1	»	»	»	»	»	1
Lolland-Falsters —			2	2	»	1	»	»	»	1	»
Fyens —			2	5	4	6	1	2	»	2	3
Aalborg-Hjøring —			»	»	»	»	»	»	»	»	1
Aarhus-Randers —			8	4	2	»	»	1	2	3	1
Viborg-Thisted —			»	1	»	»	»	1	»	1	»
Vejle-Skanderb. —			3	3	1	»	»	1	1	3	2
Ringkøbing —			»	5	»	3	1	8	»	8	»
Ribe —			»	2	»	2	»	1	»	»	»
Kongr. m. Undt. af Kbh.			14	31	9	17	2	21	4	28	14
Hele Kongeriget.....			50		31		37		38		[illegible]
Sjællands nordre Fysikat.											
Helsingør Lægedistr.	14500		»	»	»	»	»	»	.	»	2
Kronborg —		26678	»	1	»	1	»	»	»	»	»
Frederiksværk —	1700+	4542	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hillerød —	5200+	17536	»	2	»	»	»	»	»	»	»
Hørsholm —		10519	»	»	»	»	»	»	»	2	»
Khb.s Amts nordr. —		37651	»	4	»	»	»	»	»	1	»
Frederiksberg —	91000		4	»	1	»	»	»	1	»	1
Kbh.s Amts søndr. —		18728	»	1	»	1	»	1	»	»	»
Amager —		6614	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Roskilde —	8700+	24062	»	»	»	»	»	4	»	»	»
Frederikssund Kbst. og Horns Herreds —	2400+	13750	»	»	»	»	»	»	»	»	1

*) En Sammenlægning af Folketallene i hvert Fysikats Distrikter giver ikke

phoidea.

ni	Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	6	»	7	»	17	»	7	»	8	»	16	»	»	»	96
5	7	8	7	3	3	6	6	4	9	8	7	4	52	65	117
3	»	4	1	8	»	4	3	4	2	6	1	5	9	48	57
»	»	»	»	»	»	»	4	»	»	»	»	»	7	1	8
»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	2	7	9
6	3	3	12	13	3	5	1	3	3	4	1	3	33	58	91
»	»	1	1	1	3	1	2	»	1	3	2	»	11	9	20
6	1	3	6	8	1	3	1	9	2	5	3	4	25	49	74
»	1	1	3	9	2	4	5	8	1	1	»	5	14	33	47
9	2	5	2	1	3	2	1	3	»	3	5	1	22	33	55
4	»	3	1	»	1	4	1	3	»	2	»	5	4	55	59
1	1	»	1	4	1	1	»	3	»	»	»	1	3	17	20
34	15	29	34	48	17	30	24	37	18	32	19	28	182	375	557
3	50		89		64		68		58		63		653		
»	4	»	3	»	1	»	1	»	»	»	»	»	12	»	12
1	»	»	»	2	»	3	»	»	»	5	»	»	»	14	14
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	2	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	8	8
3	»	2	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1	»	13	13
»	2	»	3	»	1	»	4	»	6	»	1	»	26	»	26
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	2	»	2	5	7
»	»	»	»	1	1	»	1	»	»	»	»	1	3	2	5

t de i Tabel IV a opførte Fysikatstal. Se Anm. S. 16 i «Medicinalbrn. f. 1904».

1. Febris t

	Folketal		Januar		Februar		Marts		April	
Sjællands nordre Fysikat (fortsat).	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Nykøbing p. S. Læged.	1900+	15880	»	»	»	1	»	»	»	»
Kallundborg*) —	5000+	21400	»	»	»	»	»	»	»	»
Holbæk —	5300+	28309	»	1	»	»	»	»	»	»
Samsø —		7286	»	»	»	»	»	»	»	»
Køge —		10079	»	»	»	1	»	»	»	»
Slagelse —		14500	»	»	»	»	»	»	»	»
Sorø —		3774	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjællands søndre Fysikat.										
Køge Læged.	4300+	6433	»	»	»	»	»	»	»	»
Slagelse —	9800+	11800	»	»	»	»	»	»	»	»
Sorø —	2400+	12740	»	»	»	»	»	»	»	»
Ringsted —	3700+	21173	»	»	»	»	»	»	»	1
Korsør —	7400+	3900	»	»	»	»	»	»	»	1
Skelskør —	2500+	12007	»	»	»	»	»	»	»	2
Næstved —	7700+	28050	»	»	»	»	»	»	»	»
Storehedinge —	1800+	22546	»	»	»	»	»	2	»	3
Præstø —	1500+	19100	»	»	»	»	»	»	»	»
Vordingborg —	3600+	10261	»	»	»	»	»	»	»	»
Møens —	2300+	12300	»	»	»	1	»	»	»	»
Bornholms Fysikat.										
Bornh. sydv. Læged. Ld.		10842	»	»	»	»	»	»	»	»
Rønne	9100		»	»	»	»	»	»	»	»
Neksø	2500		»	»	»	»	»	»	»	»
Aakirkeby	1200		»	»	»	»	»	»	»	»
Bornh. nordø. Lgd. Ld.		12187	»	»	»	»	»	»	»	»
Hasle	1250		»	»	1	»	»	»	»	»
Allinge—Sandvig	2500		»	»	»	»	»	»	»	»
Svanike	1300		»	»	»	»	»	»	»	»

*) Til Brug ved Sygelighedsstatistiken regnes med 5000 Beboere i Købst

… (fortsat).

[…]ni Ld.	Juli Kbst.	Juli Ld.	August Kbst.	August Ld.	Septbr. Kbst.	Septbr. Ld.	Oktbr. Kbst.	Oktbr. Ld.	Novbr. Kbst.	Novbr. Ld.	Decbr. Kbst.	Decbr. Ld.	Summa Kbst.	Summa Ld.	Summa I alt
1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	7	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	4	»	6	»	6
»	»	2	1	»	»	»	»	2	1	»	»	2	2	7	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	2	3
»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	2	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	1	»	3	»	1	»	2	»	»	»	»	»	8	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	3	1	1	»	1	»	6	3	9
»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	1	»	2	1	4	5
3	»	2	»	1	»	2	»	»	»	1	»	»	»	16	16
»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	1	»	»	»	4	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	3	3
»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	4	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	4	»	»	»	»	»	6	»	6
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1

Hensyn til Landsognes nære Forhold til Byen.

1. Febris t

	Folketal		Januar		Februar		Marts		April		
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kb.
Lolland-Falsters Fysikat.											
Nykøbing p. F. Læged.*)	10000+15890		1	»	»	»	»	»	»	»	»
Stubbekøbing —	1750+12500		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sakskøbing — Ld.		10748	»	2	»	»	»	»	»	»	»
Sakskøbing	1600		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nysted	1450		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Maribo Læged. Ld.		20500	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Maribo	3750		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Rødby	1750		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nakskov Læged.	8500+19809		1	»	»	1	»	»	»	1	»
Fejø, Femø og Askø —		2160	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fyens Fysikat.											
Odense Bys Læged.	40300		»	»	3	»	1	»	»	»	2
Odense Land- —		36900	»	»	»	2	»	1	»	2	»
Bogense —	2500+16200		»	1	1	4	»	1	»	»	»
Middelfart —	5300+19289		»	1	»	»	»	»	»	»	»
Assens —	4650+20000		1	»	»	»	»	»	»	»	»
Faaborg —	4350+25400		»	1	»	»	»	»	»	»	1
Svendborg —	12000+35200		»	1	»	»	»	»	»	»	»
Nyborg —	7900+14953		1	1	»	»	»	»	»	»	»
Kerteminde —	2500+10146		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Rudkøbing —	3400+16900		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ærø — Ld.		8188	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ærøskøbing	1450		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Marstal	2950		»	»	»	»	»	»	»	»	»

*) Nogle Landsogne er i 1907 henlagte under Købstaden.

(fortsat).

…ni	Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	4
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	11	»	»	»	1	»	1	»	1	»	20	»	20
5	»	2	»	9	»	2	»	»	»	1	»	1	»	26	26
1	»	»	»	1	1	2	»	»	»	»	»	1	2	12	14
»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	1	»	1	1	7	8
»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	2	1	3
»	»	»	»	»	1	»	»	1	1	2	»	»	3	5	8
»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	4	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	1	1	»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	2	2	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

1. Febris t

	Folketal		Januar		Februar		Marts		April		K
Aalborg-Hjøring Fysikat.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	K
Skagen Læged.	3100+	1350	»	»	»	»	»	»	»	»	
Frederikshavn —	7200+	15400	»	»	»	»	»	»	»	»	
Hjøring —	9000+	33300	»	»	»	»	»	»	»	»	
Hallund —		7950	»	»	»	»	»	»	»	»	
Sæby —	1950+	20200	»	»	»	»	»	»	»	»	
Kær H. (N. Sundby) —	4000+	19600	»	»	»	»	»	»	»	»	
Hvetbo —		13500	»	»	»	»	»	»	»	»	
Aalborg —	32000+	6400	»	»	»	»	»	»	»	»	
Aalb. A. søndenf. —		23624	»	»	»	»	»	»	»	»	
Nibe — Ld.		23600	»	»	»	»	»	»	»	»	
Nibe	1750		»	»	»	»	»	»	»	»	
Løgstør	2250		»	»	»	»	»	»	»	»	
Han H. (Øster Han H.) —		10100	»	»	»	»	»	»	»	»	
Hobro —		12900	»	»	»	»	»	»	»	»	
Farsø —		10000	»	»	»	»	»	»	»	»	
Læsø —		2970	»	»	»	»	»	»	»	»	
Aarhus-Randers Fysikat.											
Hobro Læged.	3300+	2600	»	1	»	»	»	»	»	»	
Mariager —	950+	12561	1	»	»	»	»	»	»	»	
Grenaa —	3450+	16205	1	»	»	»	»	»	»	»	
Æbeltoft —	1650+	13700	»	»	»	»	»	»	»	»	
Aarhus Bys —	56000		»	»	2	»	»	»	1	»	
Aarhus Land- —		29000	»	2	»	»	»	»	»	2	
Randers Bys —	21000		1	»	»	»	»	»	1	»	
Randers Land- —		24207	»	1	»	»	»	»	»	»	
Ørsted —		10000	»	»	»	»	»	»	»	»	

(fortsat).

(…)i	Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1
»	»	1	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	1	2	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1
»	»	»	1	»	2	»	2	»	»	»	1	»	8	»	8
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	4	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
1	»	1	1	1	»	»	»	1	»	»	»	»	2	4	6
4	·	1	4	2	»	1	1	»	1	3	»	»	7	12	19
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	2
»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	»	11	»	11
»	»	»	»	3	»	2	»	»	»	»	»	»	»	9	9
»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	5	»	5
»	»	1	»	2	»	»	»	2	»	»	»	1	»	7	7
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3	3

1. Febris

	Folketal		Januar		Februar		Marts		April		
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	K
Aarhus-Randers Fysikat (fortsat.)											
Hads H. (Odder) Læged.		16000	»	»	»	»	»	1	»	»	
Hornslet —		12600	»	»	»	»	»	»	»	1	
Frijsenborg —		6000	»	»	»	»	»	»	»	»	
Anholt —		260	»	»	»	»	»	»	»	»	
Samsø-Thunø —		229	»	»	»	»	»	»	»	»	
Viborg-Thisted Fysikat.											
Viborg Læged.	10000+36000		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Thisted —	6550+17573		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Skive —	5600+28300		»	»	»	»	»	1	»	»	»
Nykøbing M. —	6100+17027		»	1	»	»	»	»	»	»	»
Vestervig —		13243	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Thyholm —		5062	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vester Han H. —		8700	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frijsenborg —		7200	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Farsø —		5000	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjørup —		2586	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Randers —		6265	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Silkeborg —		8200	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hobro —		6000	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lemvig (Thyborøn) —		136	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg Fysikat.											
Skanderborg Læged.	3150+16871		»	»	»	»	»	»	»	»	1
Silkeborg —	8500+ 5900		2	»	1	»	»	»	»	»	»
Brædstrup —		13700	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Horsens —	22500+20663		1	»	»	»	»	»	1	»	»

(fortsat).

...ni	Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
1	»	»	»	»	»	»	»	5	»	2	»	»	»	10	10
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	1	»	3	2	»	»	4	1	»	1	»	4	10	9	19
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	1	2	3	1	5	1	»	»	1	4	11	15
»	»	»	»	6	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	7
»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	1	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	3	2	5
»	1	»	»	»	2	»	»	»	»	»	5	»	11	»	11
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
2	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3	6

1. Febris

	Folketal		Januar		Februar		Marts		April	
Vejle-Skanderborg Fysikat (fortsat).	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Vejle Læged.	16500+27000		»	1	»	»	»	»	»	1
Fredericia —	13500+ 6841		»	»	»	»	»	»	»	»
Kolding —	13500+20200		»	»	»	»	»	»	»	1
Vejle Amts vestre (Give) —		13000	»	»	»	»	»	»	»	»
Hornsyld —		15735	»	2	»	»	»	1	»	»
Frijsenborg —		7500	»	»	»	»	»	»	»	»
Grindsted(S.Omme)—		2027	»	»	»	»	»	»	»	»
Ringkøbing Fysikat.										
Lemvig Læged.	3500+18600		»	»	»	1	1	6	»	3
Holstebro —	6000+25301		»	2	»	1	»	1	»	2
Ringkøbing —	3000+12000		»	»	»	»	»	»	»	»
Ulfkær —		6592	»	»	»	»	»	»	»	»
Videbæk —		6700	»	1	»	1	»	»	»	»
Tarm —		12529	»	2	»	»	»	»	»	3
Herning —		26413	»	»	»	»	»	1	»	»
Sjørup —		2010	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe Fysikat.										
Varde Læged.	4700+19840		»	»	»	1	»	1	»	»
Ribe —	4200+23430		»	»	»	»	»	»	»	»
Esbjerg —	16500+ 6760		»	»	»	»	»	»	»	»
Grindsted —		13052	»	2	»	1	»	»	»	»
Fanø —		3000	»	»	»	»	»	»	»	»
Kolding —		12520	»	»	»	»	»	»	»	»

(fortsat).

[Ju]ni	Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	»	»	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	»	2
	-	1	1	1	1	1	»	1	»	»	»	»	3	5	8
4	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	5
2	»	1	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	9	9
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
2	»	»	1	»	1	1	1	»	»	»	»	1	4	19	23
1	»	»	»	»	»	1	»	3	»	1	»	1	»	14	14
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	1	»	»	»	2	»	»	»	1	»	2	»	12	12
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	6	6
1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	5	5
1	1	»	1	3	»	»	»	»	»	»	»	»	2	5	7
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1

typhoidea og Paratyfus leder Tanken hen paa en Coliinfektion; Afføringen er paafaldende stinkende, men ikke diarrhoisk; mest paafaldende er det relative Velbefindende med fuldstændig intakt Sensorium under den ret høje Temperatur (39—40), der kan holde sig kontinuerende i 8—10 Dage og efterfølges af Lysis. Kun undtagelsesvis er der ætiologisk Forbindelse mellem Tilfældene. Af samtlige anmeldte Tilfælde behandledes c. 81 % paa Sygehus. I Byerne døde 3: 1 i Odense, 1 i Assens, 1 i Rudkøbing.

Aalborg-Hjøring Fysikat har kun 20 Tilfælde mod 69 i 1906. Sygdommen omtales næsten ikke i Beretningerne. Som Bevis paa Sygdommens sjældne Forekomst anføres, at der i Hjøring L. D. med c. 42000 Indbyggere ikke er optraadt et eneste Tilfælde; der indtraf 1 Dødsfald i Aalborg, 1 i Sæby.

I Aarhus-Randers Fysikat anmeldtes 74 Tilfælde (125 i 1906). Sygdommen omtales ikke nærmere i Beretningerne (se under »Hygiejne«). Grenaa L. D. har 19 Tilfælde. I Grenaa By døde 3, i Aarhus 2.

Viborg-Thisted Fysikat har 47 Tilfælde imod 26 i 1906. 9 Tilfælde hidrørte fra en Epidemi i 2 Hjem i Skive Landsogn (uheldige Drikkevandsforhold), 6 Tilfælde fra en Gaardepidemi i Rakkeby i Morsø L. D., 3 Tilfælde fra en Gaardepidemi paa Viborg Bymark. De øvrige Tilfælde var spredte; fra 6 Distrikter anmeldtes ingen Tilfælde. Stationsbyen Aalestrup i Farsø L. D., der i de senere Aar har været Sæde for Tyfoidfebertilfælde, gik fri i 1907, hvilket menes at skyldes Anlæget af Vandværket. Paa Sygehusene behandledes 34 Patienter, hvoraf 3 døde. I Viborg indtraf 1 Dødsfald.

I Vejle-Skanderborg Fysikat anmeldtes 55 Tilfælde mod 82 i 1906. Husepidemier optraadte paa Sygehuset i Skanderborg (2 Tilfæld), i Torp i Horsens L. D. og i Give L. D. (4 Tilfælde). De øvrige Tilfælde var spredte. Paa Hornsyld Sygehus behandledes 9 Tilfælde med 2 Dødsfald. Der døde 2 i Vejle, 1 i Fredericia, 1 i Silkeborg.

I Ringkøbing Fysikat anmeldtes 59 Tilfælde mod 49 i 1906. Husepidemier optraadte kun faa Steder, saaledes i Humlum i Lemvig L. D. (ret heftig Epidemi, dog ingen Dødsfald; Brønden viste sig fuld af »døde Ben

og anden Urenlighed«) og i Videbæk L. D. (4 Tilfælde, 1 Dødsfald). Paa den i tidligere Medicinalberetninger omtalte Herregaard ved Hanbjerg Station i Holstebro L. D. optraadte ogsaa i 1907 1 Tilfælde. Paa Herning Sygehus behandledes 8 Tilfælde, hvoraf flere betegnes som ret tvivlsomme. Paa Sygehusene behandledes 67 Tilfælde med 5 Dødsfald. I Holstebro døde 1, i Lemvig 1.

Ribe Fysikat har kun 20 Tilfælde mod 35 i 1906. I Beretningerne omtales kun en lille Husepidemi i Nordby paa Fanø og nogle Tilfælde i Ølgod Stationsby, der var opstaaede ved Smitte hentet i et Nabosogn i Ringkøbing Amt. I Byerne døde ingen af denne Sygdom.

2. Meningitis cerebrospinalis epidemica.

Af epidemisk Hjerne- og Rygmarvsbetændelse anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
98	285	130	168	125	91	74	127	64	61

og i 1907 51 Tilfælde.

Der er kun anmeldt spredte Tilfælde, som optraadte i alle Fysikater undtagen Bornholms og Lolland-Falsters, og en Del maa betragtes som tvivlsomme.

I Bybefolkningen indtraf 7 Dødsfald (i 1906 6): 1 i København, 1 i Odense (Dreng 6 Aar), 1 i Bogense (Mand 19 Aar), 1 i Faaborg (Mand 29 Aar), 1 i Randers (Kvinde 14 Aar), 1 i Vejle (Kvinde 17 Aar), 1 i Ringkøbing (Mand 27 Aar). Desuden indtraf paa Provinsbyernes Sygehuse følgende Dødsfald blandt Patienter fra Landsogne: Frederiksberg 2 (Mand 9 Aar, Mand 19 Aar), Faaborg 2 (Kvinde 8 Aar, Kvinde 21 Aar), Grenaa 1 (Kvinde 9 Aar), Vejle 1 (Kvinde 11 Aar), Ringkøbing 3 (Kvinder henholdsvis 3, 8 og 12 Aar) — ialt 9. Endelig fremgaar af Sygehusskemaerne fra Landsogne, at der er død 1 paa hvert af Sygehusene i Fakse, Skive, Give, Brædstrup og Tarm. Der kendes altsaa for hele Landet 21 Dødsfald.

I Københavns Stadslæges Aarsberetning findes en Opgørelse af den maanedlige Fordeling af anmeldte

2. Menin

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Jun
	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
København	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	1
Sjællands nord. Fysikat	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Sjællands sønd. —	»	2	»	1	»	»	»	1	»	»	»
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fyens —	1	»	»	»	»	1	»	»	»	1	2
Aalborg-Hjøring —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Aarhus-Randers —	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Viborg-Thisted —	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Ringkøbing —	»	»	»	1	»	1	»	»	»	1	»
Ribe —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Konger. m. Undt. af Kbh.	1	3	»	5	»	3	»	1	1	2	3
Hele Kongeriget......	4		5		3		2		5		6

Tilfælde i 22 Aar (1886—1907). Den viser følgende Tal:

Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Novb.	Decb.
45	53	81	119	184	134	55	39	24	24	22	25

med kendelig Overvægt for Foraarstiden (Maksimum i Maj).

Maanedstallene for Danmark udenfor København i Femaaret 1903—1907 er følgende:

Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Novb.	Decb.
22	20	20	22	36	29	29	25	26	21	15	13

cerebrospin. epidem.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	6
»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	1	1	4	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	3	6	9
»	»	1	»	»	2	»	»	»	1	»	»	1	4	5
»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	»	»	1	3	4
»	1	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	8	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	2
»	»	»	2	»	1	»	»	»	1	»	»	»	7	7
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	2	1	5	»	8	»	2	»	4	»	2	6	39	45
2		6		8		2		4		4		51		

Sjællands nordre Fysikat har 5 anmeldte Tilfælde, 1 i Amager L. D., 2 i Københavns Amts nordre L. D., 1 i Frederiksberg, 1 i Københavns Amts søndre L. D. — altsaa alle Distrikter omkring Hovedstaden. I Frederiksberg er som anført ovenfor død 2.

Sjællands søndre Fysikat har 4 anmeldte Tilfælde; 2 af disse Indtraf hos Børn i et Hjem paa Testrup Mark (Ringsted L. D.) i Tilslutning til Kighoste; det ene Tilfælde endte dødeligt, det andet helbredtes efter et meget langt Sygeleje. Faa Fakse Sygehus døde 1.

Fyens Fysikat har 9 anmeldte Tilfælde. I Beretningerne omtales: 2 fra Bogense L. D. (1 Dødsfald),

1 fra Middelfart L. D. (2aarigt Barn i Fjeldsted, Helbredelse), 1 i Faaborg By, 2 i Faaborg L. D.'s Landkreds (1 paa Korinth Mejeri, 1 i Aastrup; det ene var dødeligt), 2 sporadiske Tilfælde i Nyborg L. D. Som ovenfor anført indtraf 3 Dødsfald i Bybefolkningen, 2 paa Faaborg Sygehus hos Patienter fra Landsogne.

I Aalborg-Hjøring Fysikat anmeldtes 5 Tilfælde. Efter Beretningerne indtraf i Aalborg Amts søndenfjordske L D. 1 Tilfælde hos en Tjenestepige, der skal være død paa Sygehuset i Aalborg (Mortalitetstabellen for Aalborg har ikke noget Dødsfald af denne Sygdom men 1 Dødsfald af tuberkuløs Meningitis hos en Tjenestepige fra Landet), 4 Tilfælde i Nibe-Løgstør L. D. (1 i Nibe hos en Mand, der helbredtes efter 1 Maaneds Ophold paa Sygehus, 3 hos Børn paa Landet.

Aarhus-Randers Fysikat har 4 Tilfælde. I Beretningerne omtales kun 1 Tilfælde i Hornslet L. D. Ovenfor er anført om 2 Dødsfald, 1 i Randers, 1 i Grenaa.

Viborg-Thisted Fysikat har 8 anmeldte Tilfælde. Beretningerne omtaler 2 dødelige Tilfælde i Han Herred L. D. (1 i Klim, 1 i Hannæs; Sygdommen skal i de senere Aar have vist sig paa begge Steder med kortere eller længere Mellemrum), 1 Tilfælde i Vestervig L. D., 1 Tilfælde i Hvidbjerg i Skive L. D., 2 Tilfælde i Viborg L. D.' Landkreds (1 i Hjorthede, 1 i Hinge; det sidste endte med en hurtig Død). Et Dødsfald paa Skive Sygehus er anført ovenfor.

Vejle-Skanderborg Fysikat har 2 anmeldte Tilfælde: 1 i Vejle L. D. (antagelig det, der angaar det ovenfor anførte Dødsfald; Infektionen skal være udgaaet fra et Saar i Næsen), 1 i Vejle Amts vestre L. D. (i Lindeballe Sogn; antagelig det paa Give Sygehus indtrufne dødelige Tilfælde). Endvidere er som anført indtruffet 1 Dødsfald paa Brædstrup Sygehus.

I Ringkøbing Fysikat anmeldtes 7 Tilfælde. Beretningerne omtaler følgende: I Holstebro L. D. indtraf 1 Tilfælde i Vinderup; paa Sygehuset behandledes 3 Tilfælde fra Sahl og Ejsing, 2 Sogne, der ogsaa i foregaaende Aar har leveret Tilfælde. Fra Ringkøbing L. D.' Landkreds anmeldtes 2 Tilfælde; 1 Tilfælde i Stadil endte dødeligt paa Epidemisygehuset. I Ulfkær L. D. anmeldtes 1 Tilfælde, der senere viste sig at bero

paa fejl Diagnose. I Tarm L. D. iagttoges et dødeligt Tilfælde hos en Dreng paa 10 Aar. Paa Sygehuset behandledes en ung Pige, indlagt fra Skern for gastrisk Feber, for en svær Meningitis, der endte dødeligt efter 14 Dages Forløb. Om de dødelige Tilfælde i Ringkøbing se ovenfor.

Ribe Fysikat har 1 Tilfælde, som anmeldtes fra Ølgod.

3. Diphteria (Incl. Croup).

Af Difteri og Strubehoste anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
10210	8532	8829	8039	6454	5793	5553	4420	4533	4850

og i 1907 4931 Tilfælde.

Der døde i Bybefolkningen af begge Sygdomme:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
282	195	250	209	175	187	127	81	128	94	111

Siden 1904 har der været en aarlig, men ringe Stigning i Antallet af anmeldte Tilfælde. Angaaende den statistiske Vurdering af denne Stigning henvises til Bemærkninger i »Medicinalberetning for 1906« S. 35.

Ingen Epidemier af Betydning har vist sig i 1907.

I nedenstaaende Tabel gives de absolute Tal for hvert Fysikat, By og Land for sig, samt det beregnede Antal Tilfælde ɔ: det Antal Tilfælde, der efter Folkemængden og den gennemsnitlige Sygelighed (28 paa 10000 for By og 12 paa 10000 for Land) vilde tilkomme hver Lokalitet.

	København		Sjæll. nordre Fys.		Sjæll. søndre Fys.		Bornholms Fys.		Loll. Falst. Fys.		Fyens Fys.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
By ...	1008	*1232*	251	*399*	396	*132*	5	*50*	45	*81*	253	*244*
Land.	—	—	427	*313*	236	*193*	3	*28*	161	*97*	149	*243*

	Aalb.-Hjør. Fys.		Aarh.-Rand. Fys.		Vib.-Thist. Fys.		Vejle-Skdb. Fys.		Ringkøb. Fys.		Ribe Fys.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
By ...	113	*172*	206	*242*	67	*79*	490	*217*	11	*35*	130	[illegible]
Land .	119	*242*	181	*171*	189	*194*	241	*177*	130	*131*	120	[illegible]

Betydeligt over Gennemsnittet ligger Tallene for Sjællands søndre Fysikat (By og Land) og Vejle-Skanderborg Fysikat (By og Land), samt Landdistrikterne i Sjællands nordre Fysikat. Ribe Fysikat har en noget forhøjet Sygelighed, Aalborg-Hjøring Fysikat en ringe Sygelighed og Bornholms Fysikat er gaaet næsten ganske fri.

Paa én Dag i hver Maaned indtraf gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1907	18	16	15	13	18	12	9	9	9	15	14	18
1906	19	15	13	11	13	10	11	13	12	13	17	14

Antallet af Dødsfald i Bybefolkningen var som anført 111 mod 94 i 1906. Anvendes den for Byerne gældende Dødelighedskvotient (Intensitet) af 3,7 (den var i 1906 3,4) for hvert 100 anmeldte Tilfælde paa Landbefolkningen, faas et Antal af c. 76 Dødsfald, som vilde være indtrufne, hvis Intensiteten havde været den samme i begge Befolkningsgrupper. Denne Forudsætning holder næppe Stik, thi Landbefolkningen søger sandsynligvis ikke Lægehjælp for denne Sygdom i samme Omfang som Bybefolkningen. At der paa Landet maa være død en Del Individer ud over det kalkulerede Antal af 76, fremgaar til Evidens af følgende: Paa Provinsbyernes Sygehuse er i Aarets Løb indtruffet 51 Dødsfald blandt Patienter indlagte fra Landsogne; paa Sygehuse liggende i Landdistrikterne og kun undtagelsesvis optagende Patienter fra Bybefolkningen er der i Henhold til Sygehusskemaerne død 29 af begge Sygdomme; Landbefolkningen har altsaa til Sygehusene leveret et Kontingent af 80 dødelige Tilfælde, og det er højst sandsynligt, at man endnu maa regne med en Del Dødsfald i Hjemmene

(nogle Steder nægte Forældrene at lade Børnene indlægge — se senere under Aarhus-Randers Fysikat — andre Steder, navnlig ved Crouptilfælde, kan Døden tænkes indtraadt hurtigt, inden en paatænkt Indlæggelse har kunnet finde Sted). Antallet af Dødsfald i Landbefolkningen maa derved sættes en Del højere end 80, maaske til 100.

Paa Grund af Forandringen af Sygelisternes Nomenklatur kan Beretningerne ikke som i tidligere Aar afgive noget Skøn om Sygdommens Tilbøjelighed til at søge Larynx ɔ: optræde som Croup. Af Mortalitetstabellerne fra Provinsbyerne, paa hvilke der fremdeles gøres Skel mellem de to Sygdomme, men dog kun saaledes, at der under »Croup« kun opføres de Tilfælde, hvor Dødsaarsagen anføres uden mindste Tilføjelse, som antyder Sygdommens difteritiske Natur, fremgaar, at der, naar ogsaa Dødsfald blandt de paa Sygehusene indlagte Landboere medregnes, er indtruffet 96 Dødsfald af Difteri og 32 Dødsfald af Croup. Lægges hertil Tallene for Dødsfald paa Sygehuse liggende i Landdistrikterne, henholdsvis 20 og 9, faas en samlet Sum af 157 Difteridødsfald, hvoraf 41 ɔ: 26 % kan henføres til »ren« Croup. I Forbindelse hermed kan anføres, at paa samtlige Sygehuse udenfor Københavns og Frederibsbergs Grund er udført mindst 206 Tracheotomier (fra enkelte Sygehuse mangler Oplysninger), hvoraf den langt overvejende Del har været Croupoperationer.

I nedenstaaende Oversigt gives Intensitetskvotienterne (Forholdet mellem anmeldte og døde) for Bybefolkningen i Tiaaret 1896—1905, dernæst Dødsfaldene i 1907 og til Sammenligning det Antal Dødsfald, der skulde være indtruffet, hvis Intensiteten i 1907 havde været den for Tiaaret gældende.

Det ses, at Dødeligheden har været meget mindre i 1907 end i Tiaaret, idet der kunde ventes 166 Dødsfald, men kun er indtruffet 111 og denne sandsynlige Nedgang i Sygdommens Ondartethed genfindes saavel i Hovedstaden som i de andre Byer, naar alle Aldersklasser tages under ét. Paafaldende er det, at denne Nedgang i ingen af de to Grupper synes at komme Aldersklassen 5—15 Aar til Gode.

	Af 1000 anmeldte i 1896–1905 døde aarlig		I 1907 døde		*I 1907 kunde efter Erfaringerne fra Tiaaret ventes*	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	*Kbh.*	*Andre Byer*
0–1 Aar	267	895	8	4	*9*	*11*
1–5 —	94	110	12	33	*28*	*59*
5–15 —	82	48	13	34	*16*	*38*
Mdk. 15 - 65 Aar	13	10	1	4	*1*	*2*
Kvk. 15—65 —	8	5	—	1	—	*2*
Mdk. 65 Aar o. d.	—	—	—	1	—	—
Kvk. 65 Aar o. d.	—	—	—	—	—	—
I alle Aldere	49	55	34	77	*54*	*112*

I København viser saavel Sygetal som Antallet af Dødsfald en lille Stigning i Sammenligning med Aaret 1906, men som det bemærkes i »Stadslægens Aarsberetning« har der siden 1891, da Sygdommens Udbredelse stadig er taget af, været flere Aar med en forbigaaende lille Stigning af Sygeligheden. Af de anmeldte Tilfælde behandledes c. 75 % paa Hospital.

Fra Blegdamshospitalets Difteridiagnosestation berettes, at der i 1907 undersøgtes ialt 1942 Kulturer, hvoraf 1893 var indsendte af Byens Læger, medens 49 hidrørte fra Patienter, som var udskrevne fra Hospital, men fremdeles holdtes under Observation. Af de førstnævnte indeholdt kun 487 ɔ: ca. 26 %, af de sidstnævnte 29 Difteribaciller.

I Sjællands nordre Fysikat anmeldtes 678 Tilfælde mod 812 i 1906. Nedgangen skyldes Byerne, i Landdistriktet gik Tallet op fra 357 til 427. Ingen Epidemier af Betydning viste sig. I Københavns Amts nordre L. D. anmeldtes 81 Tilfælde, medens kun 1 Dødsfald er kendt af Distriktslægen (det maa erindres, at mulig en Del Tilfælde er indlagte paa Frederiksberg Amtssygehus). I Roskilde Distrikt standsede i Byen den store Epidemi i August; i November viste sig en Husepidemi, som dog skyldtes Smitte fra Kattinge. Paa

Landet herskede en mindre Epidemi i Kattinge og Hersløv, medens Epidemier i Rorup-Glim og Kirke-Saaby standsede i deres Begyndelse, formentlig ved de trufne Foranstaltninger (Lukning af Skolen). I Frederikssund L. D. viste sig en Epidemi (c. 20 Tilfælde) i Smørum Sogn, som Del af en Epidemi, der har strakt sig over 4—5 Aar og omfattet 93 Tilfælde, hvoraf kun 2 var dødelige. I Lodstrup i Nykøbing S. L. D. opstod flere Husepidemier; Lamheder iagttoges; kun 1 Dødsfald. I Kallundborg L. D. saas en lille begrænset Epidemi i Vrøj paa Kallundborg Mark. Paa Sygehuset behandledes 28 Tilfælde, hvoraf de 9 med Croup, og som alle helbredtes; der iagttoges nogle Tilfælde, hvor Belægningerne kun fandtes paa bagre Svælgvæg, medens Tonsillerne var fri. I Holbæk L. D.' Landkreds døde 6; kun i 1 Sogn var der Tilløb til Epidemi. Paa Samsø indtraf 10 Tilfælde, hvoraf 1 var dødeligt. I Slagelse L. D. iagttoges en Husepidemi (6 Tilfælde med 1 Dødsfald). I Byerne døde: Frederiksberg 8, Roskilde 6, Frederikssund 1 — ialt 15 ɔ: ca. 6 $^0/_0$ af de anmeldte.

Sjællands søndre Fysikat har 632 Tilfælde mod 617 i 1906. Epidemisk Karakter havde Sygdommen i flere Distrikter, men Epidemierne havde ikke særlig stort Omfang og var milde. I Korsør By fortsattes gennem hele Aaret den i 1906 begyndte Epidemi; der anmeldtes 243 Tilfælde, men kun enkelte af disse var svære, kun faa Gange iagttoges Lamheder og Nephritis var sjælden. Hos 19 af de angrebne viste sig Croup, og af disse havde 10 ingen Belægninger i Svælget. Der døde ialt 7, af Crouppatienterne kun 1. I Ringsted L. D. saa en Læge ved Haslev Sygdommen, der i 12 Aar havde ført en sporadisk Tilværelse, optræde epidemisk men mildt i Tøllerød, Højstenstrup og Frerslev. I Vraaby og Thureby fortsattes en i 1906 begyndt Epidemi. Endvidere iagttoges Tilløb til Epidemier i Ringsted By og Jydstrup. Fra Sygehuset berettes om Sygdommens usædvanlige Mildhed, saaledes at ingen døde af de paa Sygehuset behandlede 71 Patienter. Af disse havde de 11 Croup, men kun 2 Gange maatte man skride til Operation. En Læge i Distriktet betegner Tilbøjeligheden til Croupformen som usædvanlig stor. I Skelskør L.

3. Diphther

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L
København	100	»	82	»	91	»	85	»	79	»	71	
Sjæll. nordre Fysikat	36	32	28	30	17	37	14	33	14	38	17	[illegible]
Sjællands sønd. —	60	25	39	18	26	30	25	22	31	24	46	[illegible]
Bornholms —	»	1	»	»	»	»	»	1	3	»	»	
Lolland-Falsters —	8	35	3	28	2	14	3	18	3	9	7	[illegible]
Fyens —	20	13	12	16	13	24	14	20	12	12	20	
Aalborg-Hjøring —	10	7	13	16	12	13	6	20	9	6	5	
Aarhus-Randers —	25	14	18	11	29	25	13	33	21	16	13	[illegible]
Viborg-Thisted —	7	32	3	22	1	22	5	13	15	12	10	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	78	17	26	57	46	28	42	10	43	10	29	[illegible]
Ringkøbing —	1	13	3	7	»	6	»	9	1	18	1	[illegible]
Ribe —	16	19	13	10	11	14	6	12	10	15	6	
Konger. m. Undt. af Kbh.	261	208	158	215	157	213	128	191	162	160	154	[illegible]
Hele Kongeriget......	569		455		461		404		401		372	
Sjællands nordre Fysikat.												
Helsingør Lægedistrikt	5	»	8	»	7	»	1	»	1	»	2	
Kronborg —	»	2	»	4	»	4	»	2	»	5	»	
Frederiksværk —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	
Hillerød —	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	
Hørsholm —	»	8	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Kbhvn.s Amts nord. —	»	4	»	9	»	4	»	7	»	2	»	[illegible]
Frederiksberg —	18	»	10	»	10	»	5	»	11	»	11	
Kbhvn.s Amts sønd. —	»	8	»	3	»	13	»	4	»	1	»	

(incl. Croup).

Juli Kbst.	Juli Ld.	August Kbst.	August Ld.	Septbr. Kbst.	Septbr. Ld.	Oktbr. Kbst.	Oktbr. Ld.	Novbr. Kbst.	Novbr. Ld.	Decbr. Kbst.	Decbr. Ld.	Summa Kbst.	Summa Ld.	Summa I alt.
44	»	45	»	60	»	110	»	112	»	129	»	»	»	1008
17	25	12	31	20	26	21	57	24	36	31	53	251	427	678
15	15	34	22	24	11	43	12	25	15	28	20	396	236	632
»	»	»	»	»	1	»	»	2	»	»	»	5	3	8
7	9	3	7	1	2	3	5	2	9	3	12	45	161	206
11	8	6	6	13	7	13	7	27	10	92	18	253	149	402
10	8	8	13	12	3	10	3	13	10	5	13	113	119	232
6	14	16	6	13	5	21	14	10	10	21	10	206	181	387
2	10	12	14	4	9	7	9	»	16	1	19	67	189	256
32	12	24	14	28	11	61	14	47	26	34	27	490	241	731
3	22	»	7	»	11	»	11	»	8	2	6	11	130	141
5	11	5	6	7	3	22	9	16	6	13	8	130	120	250
108	134	120	126	122	89	201	141	166	146	230	186	1967	1956	3923
286		291		271		452		424		545		4931		
»	»	1	»	2	»	1	»	1	»	2	»	31	»	31
»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	»	»	21	21
»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	1	4	5
»	1	2	8	»	»	»	»	»	1	»	»	3	12	15
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	11	11
»	3	»	1	»	3	»	7	»	15	»	16	»	81	81
7	»	5	»	9	»	16	»	16	»	21	»	139	»	139
»	4	»	»	»	3	»	4	»	9	»	5	»	55	55

3. Diphtheri

Sjællands nordre Fysikat (fortsat).	Januar Kbst.	Januar Ld.	Februar Kbst.	Februar Ld.	Marts Kbst.	Marts Ld.	April Kbst.	April Ld.	Maj Kbst.	Maj Ld.	Juni Kbst.	Juni Ld.
Amager Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Roskilde —	8	2	7	»	»	6	7	4	1	11	3	[illegible]
Frederikssund Kbst. og Horns Herreds —	4	»	»	»	»	»	1	»	»	1	1	[illegible]
Nykøbing p. S. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Kallundborg —	»	2	2	2	»	6	»	9	»	10	»	[illegible]
Holbæk —	1	2	1	3	»	2	»	3	»	»	»	[illegible]
Samsø —	»	»	»	2	»	»	»	1	»	»	»	[illegible]
Køge —	»	»	»	4	»	2	»	»	»	2	»	[illegible]
Slagelse —	»	1	»	2	»	»	»	3	»	1	»	[illegible]
Sorø —	»	3	»	1	»	»	»	»	»	3	»	[illegible]
Sjællands søndre Fysikat.												
Køge Læged.	»	»	2	1	»	1	1	»	»	»	1	[illegible]
Slagelse —	1	2	7	1	2	»	3	»	»	»	1	[illegible]
Sorø —	»	4	»	»	1	2	»	»	»	3	»	[illegible]
Ringsted —	»	1	»	6	»	8	1	4	»	9	1	[illegible]
Korsør —	49	1	27	2	14	5	14	3	29	3	30	[illegible]
Skelskør —	»	1	»	»	1	1	»	2	»	3	»	[illegible]
Næstved —	7	12	3	3	7	6	2	9	2	2	8	[illegible]
Storehedinge —	1	3	»	3	»	2	»	3	»	3	1	[illegible]
Præstø —	»	1	»	»	»	5	»	1	»	1	1	[illegible]
Vordingborg —	2	»	»	2	1	»	4	»	»	»	3	»
Møens —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bornholms Fysikat.												
Bornh. sydv. Læged. Ld.	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Rønne	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Neksø	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»
Aakirkeby	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

Croup (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
9	6	4	4	»	5	»	12	6	3	2	11	47	72	119
1	1	»	6	1	6	4	7	1	2	2	3	15	27	42
»	3	»	6	»	3	»	2	»	»	»	4	»	18	18
»	1	»	1	8	3	»	4	»	2	2	2	12	43	55
»	3	»	2	»	3	»	13	»	1	1	5	3	38	41
»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	»	»	»	10	10
»	»	»	3	»	»	»	2	»	»	»	1	»	14	14
»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	12	12
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	9	9
1	»	8	1	1	1	3	1	2	»	»	1	19	6	25
3	»	2	2	»	2	3	2	1	2	»	»	23	11	34
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	1	12	13
»	5	8	12	4	4	4	3	1	2	2	4	21	60	81
[illegible]	2	11	1	18	2	17	6	13	»	15	1	243	28	271
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	9	10
3	6	»	1	»	»	1	»	1	3	6	8	40	54	94
1	1	»	3	»	2	»	»	»	1	»	»	3	32	35
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	10	11
[illegible]	1	5	1	1	»	15	»	7	6	5	4	44	14	58
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	2	»	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

3. D

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Jun
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
Bornh.nordø.Læged.Ld.	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»
Hasle	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Allinge-Sandvig	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Svaneke	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Lolland-Falsters Fysikat.											
Nykøbing p. F. Læged.	»	18	»	12	»	5	»	4	»	»	2
Stubbekøbing —	4	12	1	5	»	2	»	3	1	4	»
Sakskøbing — Ld.	»	4	»	1	»	3	»	3	»	5	»
Sakskøbing	»	»	1	»	»	»	1	»	1	»	»
Nysted	»	»	»	»	»	»	«	»	»	»	1
Maribo — Ld.	»	1	»	7	»	3	»	7	»	»	»
Maribo	4	»	1	»	»	»	2	»	1	»	3
Rødby	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	1
Nakskov —	»	»	»	3	»	1	»	1	»	»	»
Fejø, Femø, Askø	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fyens Fysikat.											
Odense Bys Læged.	8	»	8	»	4	»	6	»	6	»	8
Odense Land- —	»	»	»	2	»	6	»	8	»	2	»
Bogense —	»	»	»	3	»	5	»	2	1	2	»
Middelfart —	»	»	1	2	2	2	1	7	»	»	1
Assens —	2	6	»	»	»	4	2	1	»	3	3
Faaborg —	»	»	»	2	2	2	1	»	»	»	1
Svendborg —	2	2	1	2	»	1	»	»	1	3	»
Nyborg —	3	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»
Kerteminde —	»	1	1	2	4	»	3	»	4	»	5
Rudkøbing —	2	1	1	1	»	1	»	»	»	1	2
Ærø — Ld.	»	3	»	1	»	2	»	2	»	1	»

…eria (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
3	1	»	2	»	»	2	2	»	»	1	3	8	51	59
»	3	»	3	»	»	»	»	»	»	»	1	6	34	40
»	4	»	1	»	»	»	3	»	4	»	2	»	36	36
1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	»	6
2	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	5	»	5
»	»	»	1	»	»	»	»	»	4	»	5	»	30	30
»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	13	»	13
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3
1	1	»	»	1	2	»	»	1	1	1	1	4	10	14
»	»	»	5	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
7	»	2	»	2	»	6	»	5	»	6	»	68	»	68
»	»	»	»	»	3	»	2	»	»	»	3	»	27	27
»	2	1	1	»	»	»	1	»	1	»	»	2	17	19
»	1	»	»	8	1	5	»	16	2	72	9	106	24	130
»	2	»	2	1	»	1	3	1	1	»	1	10	26	36
»	1	2	2	1	1	»	1	1	»	»	1	8	11	19
»	1	1	»	»	1	»	»	»	1	»	2	5	16	21
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	4	2	6
3	1	»	1	»	»	1	»	4	2	14	»	39	7	46
»	»	»	»	»	1	»	»	»	3	»	2	5	10	15
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9	9

3. Diphthe

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Jun
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
Ærøskøbing	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Marstal	3	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»
Aalborg-Hjørring Fysikat											
Skagens Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frederikshavn —	2	»	3	2	»	1	1	1	»	»	1
Hjøring —	»	2	6	6	10	1	1	»	5	2	3
Hallund —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Sæby Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kær H. (Nr. Sundby) —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hvetbo —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aalborg —	8	»	4	»	2	»	4	»	4	»	1
Aalb.Amts søndenfj. —	»	»	»	3	»	4	»	5	»	»	»
Nibe — Ld.	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	»
Nibe	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Løgstør	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Øster Han H. —	»	1	»	3	»	»	»	»	»	»	»
Hobro —	»	»	»	1	»	6	»	13	»	»	»
Farsø —	»	3	»	»	»	»	»	1	»	2	»
Læsø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aarhus-Randers Fysikat											
Hobro Læged.	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	1
Mariager —	»	1	»	1	1	8	»	11	3	5	1
Grenaa —	»	1	»	»	2	1	»	10	»	2	»
Æbeltoft —	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Aarhus Bys —	7	»	11	»	9	»	3	»	8	»	1
Aarhus Land- —	»	4	»	2	»	6	»	5	»	1	»
Randers Bys —	17	»	6	»	17	»	10	»	9	»	9
Randers Land- —	»	5	»	5	»	7	»	4	»	3	»

: Croup (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	»	6
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
3	»	1	»	»	»	»	»	1	1	»	»	12	5	17
6	2	2	2	4	»	7	2	10	5	2	6	56	28	84
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	2
»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
1	»	5	»	8	»	3	»	1	»	3	»	44	»	44
»	»	»	6	»	2	»	»	»	2	»	1	»	23	23
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	6	6
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1
»	3	»	4	»	1	»	»	»	»	»	2	»	15	15
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	23	23
»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	12	12
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	1	4
»	»	4	»	5	»	13	2	2	3	7	1	36	37	73
»	»	»	»	»	1	1	»	»	1	»	»	3	16	19
1	2	»	1	1	»	»	»	»	2	»	»	4	9	13
1	»	9	»	2	»	4	»	6	»	4	»	65	»	65
»	5	»	2	»	»	»	4	»	»	»	6	»	44	44
4	»	3	»	5	»	3	»	2	»	10	»	95	»	95
»	2	»	»	»	3	»	1	»	»	»	1	»	34	34

3. Diphthe

Aarhus-Randers Fysikat. (fortsat).	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Jun
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
Ørsted Læged.	»	»	»	2	»	»	»	1	»	»	»
Hads H. (Odder) —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hornslet —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	»
Frijsenborg —	»	1	»	1	»	3	»	1	»	2	»
Anholt —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Samsø-Thunø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Viborg-Thisted Fysikat.											
Viborg Læged.	3	5	»	12	»	5	1	7	1	3	4
Thisted —	1	5	2	3	1	»	1	1	3	2	»
Skive Læged.	1	6	»	»	»	1	1	»	»	1	»
Nykøbing M. —	2	1	1	4	»	1	2	»	11	»	6
Vestervig —	»	1	»	1	»	6	»	»	»	1	»
Thyholm —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vester Han H. —	»	»	»	»	»	2	»	5	»	1	»
Frijsenborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Farsø —	»	5	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Sjørup —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	-
Randers —	»	7	»	»	»	5	»	»	»	»	»
Silkeborg —	»	1	»	2	»	2	»	»	»	1	»
Hobro —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Vejle-Skanderborg Fysikat.											
Skanderborg Læged.	2	»	»	»	»	3	»	2	»	2	»
Silkeborg —	2	»	2	»	4	»	»	»	2	1	»
Brædstrup —	»	4	»	5	»	2	»	2	»	»	»
Horsens —	52	»	18	»	33	3	23	»	25	»	19
Vejle —	6	11	2	48	4	13	1	2	1	1	2
Fredericia —	15	»	3	»	2	»	16	1	8	»	5

Croup (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
…st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	4	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10	10
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	2
»	»	»	2	»	»	»	4	»	1	»	1	»	12	12
»	1	»	»	»	»	»	3	»	3	»	»	»	15	15
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
1	»	2	2	2	3	»	1	»	2	1	8	15	48	63
»	»	2	2	»	»	1	»	»	4	»	4	11	22	33
»	4	1	1	1	»	1	»	»	»	»	»	5	19	24
1	»	7	3	1	5	5	2	»	1	»	2	36	19	55
»	3	»	3	»	»	»	3	»	3	»	»	»	22	22
»	1	»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	»	4	4
»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	14	14
»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	7	7
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	15	15
»	»	»	1	»	»	»	1	»	2	»	2	»	12	12
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	3
1	»	»	1	2	»	2	»	6	1	1	3	14	12	26
»	»	3	»	2	1	2	1	3	»	»	»	20	3	23
»	3	»	3	»	»	»	»	»	3	»	»	»	27	27
17	»	17	6	8	2	15	8	16	6	10	4	253	32	285
2	1	»	»	6	2	20	3	9	4	13	15	66	101	167
.6	»	3	»	7	»	22	»	10	»	8	»	109	1	110

3. Diphthe

Vejle-Skanderborg Fysikat (fortsat).	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
Kolding Læged.	1	2	1	3	3	4	2	2	7	3	3
VejleA. vestre(Give) —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hornsyld —	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»
Frijsenborg —	»	»	»	1	»	2	»	»	»	2	»
Grindsted(S.Omme) —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ringkøbing Fysikat.											
Lemvig Læged.	1	»	3	3	»	»	»	1	»	6	»
Holstebro —	»	4	»	1	»	2	»	3	1	»	»
Ringkøbing —	»	»	»	1	»	1	»	1	»	1	1
Ulfkær —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»
Videbæk —	»	4	»	»	»	1	»	2	»	2	»
Tarm —	»	1	»	»	»	1	»	2	»	1	»
Herning —	»	4	»	2	»	1	»	»	»	5	»
Sjørup —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe Fysikat.											
Varde —	1	5	1	3	»	6	1	3	»	7	»
Ribe —	6	»	5	»	4	»	2	5	1	3	»
Esbjerg —	9	3	7	1	7	1	3	2	9	»	6
Grindsted —	»	3	»	2	»	3	»	»	»	»	»
Fanø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Kolding Ld. —	»	8	»	4	»	4	»	2	»	4	»

D. saas en Croupepidemi (3 Tilfælde) i 1 Hjem. Paa Næstved Sygehus behandledes 77 Tilfælde, hvoraf kun 2 var dødelige. I Vordingborg L. D. optraadte Sygdommen i Aarets sidste Kvartal epidemisk i Byen og dens Nærhed (37 Tilfælde med 3 Dødsfald). I Byerne døde: 3 i Vordingborg, 1 i Næstved, 7 i Korsør, 1 i Slagelse — ialt 12 ɔ: ca. 3 % af de anmeldte.

Croup (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
2	3	1	2	3	3	»	1	3	5	2	1	28	31	59
.	3	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	6
.	2	»	1	»	»	»	»	»	3	»	»	»	9	9
»	:	:	»	»	3	»	1	»	4	»	4	»	19	19
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	.	»	«
»	4	»	1	»	2	»	3	»	1	1	1	5	22	27
»	3	»	2	»	1	»	»	»	3	1	1	2	20	22
3		.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	8	12
	1	-	»	»	2	»	1	»	»	»	3	»	10	10
.	12	-	2	»	1	»	4	»	4	»	»	.	38	38
.	1	»	1	»	2	»	2	»	»	»	1	»	12	12
»	1	»	1	»	3	»	1	»	»	»	»	»	20	20
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	4	»	2	»	»	»	2	2	»	»	2	5	34	39
»	1	1	1	2	2	1	»	2	1	»	»	24	15	39
5	4	4	1	5	»	21	1	12	»	13	3	101	18	119
»	»	»	1	»	»	»	6	»	2	»	»	»	17	17
»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	4
»	1	»	»	«	1	»	»	»	3	»	3	»	32	32

Paa Bornholm anmeldtes kun 8 spredte Tilfælde. Der indtraf 1 Dødsfald i Svaneke.

Lolland-Falsters Fysikat har 206 Tilfælde mod 181 i 1906. Der er sikkert forefaldet flere Tilfælde, end der er anmeldt; i Nakskov L. D. er der saaledes kun anmeldt 14 Tilfælde, medens 42 er behandlede paa Epidemisygehuset. Ingen større Epidemier optraadte, og

uagtet Sygdommen synes at have haft en særlig stor Tilbøjelighed til at kompliceres med Croup, viste den sig med mild Karakter. Smaaepidemier iagttoges flere Steder: I Stubbekøbing L. D. afsluttedes den milde Epidemi i Lillebrønde; kun 2 døde af Croup; i Ø. Kippinge og Alstrup viste sig en lille Epidemi. Paa Sygehuset i Sakskøbing behandledes 41 Patienter uden Dødsfald; paa Landet døde 1 af Croup. I Maribo L. D. var der Tilløb til Epidemi i Grumstrup og Maglemer; paa Sygehuset behandledes 34, hvoraf Halvdelen havde Croup. I Beretningen fra Nakskov L. D. omtales kun en Husepidemi i Ørslykke. Paa Nakskov Sygehus havde 15 af 42 Patienter Croup. Paa samtlige Sygehuse behandledes 176 Tilfælde, hvoraf 10 var dødelige; der udførtes 30 Croupoperationer med 8 Dødsfald. I Nakskov døde 2, i Maribo 1.

Fyns Fysikat har 402 Tilfælde mod 444 i 1906. 258 Tilfælde ɔ: 64 % behandledes paa Sygehus. Epidemisk Optræden af Betydning viste Sygdommen kun paa Middelfart Sindssygeanstalt, hvorfra antagelig Udløbere af Epidemien strakte sig til Byen. Den 25. Novbr. angrebes en Opsynsmand, og Sygdommen bredte sig hurtigt til Funktionærer og Patienter, saa at i Løbet af en Uge 8 Afdelinger i 5 forskellige Bygninger blev angrebne. I første Uge angrebes 9 i de paafølgende Uger henholdsvis 24 — 11 — 10 — 11 — ialt 65 indtil Aarets Udgang. Epidemien, der fortsattes ind i 1908, men i stærkt aftagende Grad, var mild og krævede kun 1 Dødsfald. Der udførtes præventive Seruminjectioner paa 818 Personer, hvoraf 18 fik en let forløbende Difteri. I Byen angrebes samtidig 23, men i Reglen mildt; en praktiserende Læge omtaler flere Crouptilfælde. En mindre Epidemi opstod ved Ejby Station; 1 Barn døde af Croup. I Odense Landdistrikt optraadte 9 Tilfælde i 2 Nabohuse i Otterup. Paa Assens Sygehus behandledes 37, hvoraf 2 døde af Croup. I Faaborg L. D. synes kun en mild Husepidemi iagttaget. I Stenstrup Mark i Svendborg L. D. saas adskillige Crouptilfælde; Distriktets Dødsattester fra Landet har dog kun Oplysning om 1 Dødsfald. Paa Nyborg civile Sygehus angrebes en lille Dreng af Croup; han havde i flere Maaneder ligget til Behandling for en kirurgisk Sygdom, laa mellem 2 andre

Børn, som gik fri, fik ikke Ting tilsendte, og de faa Besøg, han modtog, kom, som det formodes, fra smittefri Hjem. Drengen døde af Croup og en af Sygehusets Piger blev smittet. I Kerteminde By viste sig en meget mild Epidemi, som formodes udgaaet fra Skolen. 1 Hjem havde 6 Tilfælde, 3 Hjem hvert 3 og 4 Hjem hvert 2. Croup optraadte kun 2 Gange. 1 Dødsfald indtraf. Paa Ærø optraadte Fortsættelsen af en lille Epidemi, der var begyndt i 1906. I Middelfart døde 2, i Kerteminde 2, i Ærøskøbing 2.

Aalborg-Hjøring Fysikat har 232 Tilfælde mod 163 i 1906. Kun Smaaepidemier kendes. I Hjøring By, der i 1906 havde 8 Tilfælde, anmeldtes 56 Tilfælde, der alle var spredte og lette; i Landsognene optraadte ingen Epidemier. Fra Hvetbo L. D. berettes, at der for første Gang i 15 Aar ikke er anmeldt noget Tilfælde. I Aalborg Amts søndenfjordske L. D. ssa Lægen i Fjellerad 5 Tilfælde (alle bakteriologisk konstaterede) de første siden 1903; paa Terndrup Sygehus behandledes 14 Tilfælde, hvoraf 2 var dødelige. I Broust Stationsby optraadte en lille Epidemi; 1 døde af Croup. (Han Herred L. D.). I Hobro L. D. opstod 2 Gaardepidemier i St. Rørbæk, den ene med meget milde Tilfælde, den anden med svære Tilfælde, hvoraf 2 var dødelige. Paa Farsø Sygehus behandledes 8 Tilfælde med 1 Dødsfald. I Aalborg døde 3, i Frederikshavn 3.

I Aarhus-Randers Fysikat anmeldtes 387 Tilfælde (mod 459 i 1906), den laveste Difterisygelighed, som er iagttaget i mange Aar. Det er ligesom i de senere Aar stadig Randers og Omegn, som hjemsøges (Sygelighedskvotienten var for Byen 4,56 ‰, for Landet 1,39), men i 1907 bredte denne Epidemi sig til Mariager L. D., særlig Byen, der har en Sygelighedskvotient af 37,86 ‰. Paa Epidemisygehuset behandledes 66 Tilfælde; flere var mer end middelsvære med tykke Belægninger og Prostration; ingen Dødsfald og kun 1 Tracheotomi paa Sygehuset. Fra Havndal berettes, at Sygdommen næsten ikke viste sig. I Grenaa L. D. optraadte en lille Epidemi i Aastrup Skoledistrikt (9 Tilfælde). Paa Sygehuset behandledes 13 Patienter, hvoraf 2 havde Croup, og alle helbredtes. I Ebeltoft By anmeldtes 4 Tilfælde, hvoraf de 2 med Croup. I Aarhus Land-

distrikt optraadte en lille, men meget ondartet Epidemi (6—7 Tilfælde med 3 Dødsfald i Slutningen af Aaret. Tilfældene grupperede sig om en Arbejderfamilie, som levede under meget fattige og meget slette hygiejniske Vilkaar og som først sent havde søgt Lægehjælp. Fysikatsberetningen meddeler, at Difteritistilfælde næsten altid indlægges paa Epidemisygehusene og Hjemmene desinficeres; der findes dog endnu Egne — saaledes i Mariager L. D. og vistnok ogsaa i Randers L. D., hvor Befolkningen hellere skjuler Tilfældene eller søger Læge for sent, end den underkaster sig Ulemperne ved Isolation og Desinfektion. I Aarhus døde 2, i Mariager 1, i Randers 5.

Viborg - Thisted Fysikat har 256 Tilfælde 242 i 1906. Sygdommen optraadte som oftest med spredte og milde Tilfælde; hist og her saas Husepidemier og enkelte isolerede svære Tilfælde. Tilbøjeligheden til Croupformen omtales ogsaa i 1907 som særlig fremtrædende paa Mors. Den i 1906 herskende Epidemi i S. Vinge og Omegn (Randers L. D.) strakte sig til Midten af 1907. I Vindum (Viborg L. D.) skal Sygdommen have et Arnested; der synes optraadt en Del Tilfælde, hvis Natur først erkendtes, da Lamhederne kom under Behandling. Paa Sygehusene behandledes 198 Tlfælde med 8 Dødsfald. I Nykøbing p. Mors døde 2.

I Vejle-Skanderborg Fysikat anmeldtes 731 Tilfælde mod 664 i 1906. I de sidste 3 Aar har Sygdommen i dette Fysikat vist tiltagende Udbredelse. Den optraadte med epidemisk Karakter navnlig i Horsens By, Fredericia By og Vejle L. D.' Landkreds. I Horsens By, hvor der anmeldtes 253 Tilfælde, over 1 $^0/_0$ af Folketallet, var Epidemien en Arv fra 1906; den kulminerede i Januar med 52 Tilfælde, aftog derefter langsomt, men var endnu ikke helt standset ved Aaretr Udgang. Dødeligheden var forholdsvis ringe (4—5 $^0/_0$ af anmeldte). Paa Landet optraadte Sygdommen kun sporadisk og stærkt lokalt begrænset, I Fredericia By anmeldtes et betydeligt Antal Tilfælde, men nogen egentlig Epidemi omtales ikke i Beretningerne. I Frijsenborg L. D. skal Sygdommen have vist sig hyppigere og alvorligere end i de senere Aar, uden at man dog har kunnet tale om nogen egentlig Epidemi. I Brædstrup L. D. optraadte en af Distriktslægen omtalt Husepidemi; paa

Sygehuset behandledes 27 Tilfælde, de fleste af ret alvorlig Natur (3 Dødsfald). Lægen i Nørre Snede iagttog 2 mindre Epidemier. Flere Husepidemier synes optraadte i Vejle L. D.' Landkreds. I Horsens døde 11, i Vejle 3, i Fredericia 7, i Skanderborg 1 — ialt 22 ɔ: 4,5 % af anmeldte.

Ringkøbing Fysikat har 141 Tilfælde mod 274 i 1906. Husepidemier optraadte i Lemvig L. D., Ringkøbing L. D., (8 Tilfælde med 1 Dødsfald) og Ulfkær L. D. (3 Steder). Paa Sygehusene behandledes 147 Patienter med Indlæggelsesdiagnosen »Difteri«, men efter Fysikatsberetningen er det sandsynligt, at en Del af disse Tilfælde kun skyldes simpel Angina; der indtraf 10 Dødsfald (9 ved Croup). Ingen Dødsfald i Bybefolkningen.

Ribe Fysikat har 250 Tilfælde mod 220 i 1906. Nogen egentlig Epidemi synes ikke at have hersket noget Steds. Esbjerg By har en Del flere Tilfælde end i de nærmest foregaaende Aar. Paa Fanø, hvor Sygdommen i flere Aar ikke har vist sig, optraadte 4 Tilfælde. Af Købstæderne har kun Esbjerg Dødsfald (3).

4. Scarlatina.

Af Skarlagensfeber anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
4652	6657	12487	12647	9784	8530	7955	6745	5071	3194

og i 1907 2665 Tilfælde.

Skarlagensfeberen har haft meget ringe Udbredelse i 1907, men da Sygdommens Mildhed ogsaa efter Beretningerne har været stor, bliver Sygetallene som anført i tidligere Medicinalberetninger kun svage Udtryk for det virkelige Antal Tilfælde.

Der er i hele Bybefolkningen kun optraadt 15 Dødsfald; som det fremgaar af nedenstaaende Oversigt er Tallet paa Dødsfald gaaet ned fra Aar til Aar siden 1899, da det var 173.

Antallet af Dødsfald i Bybefolkningen var:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1906
31	76	173	140	102	85	65	50	56	20	15

Blandt Landboere indlagte paa Provinsbyernes Syge-

huse indtraf 7 Dødsfald, og paa de udenfor Byerne liggende Sygehuse døde 2.

I nedenstaaende Tabel gives Sygetallene i hvert Fysikat, By og Land for sig, og til Sammenligning det beregnede Antal Tilfælde, der efter Folketallet kunde ventes, hvis Sygelighedskvotienten havde været den gennemsnitlige (for Byerne 16 paa 10000, for Landet 6 paa 10000).

	København		Sjæll. nordre Fys.		Sjæll. søndre Fys.		Bornholms Fys.		Loll. Falst. Fys.		Fyen Fys.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
By ...	999	*704*	246	*216*	36	*75*	7	*29*	5	*46*	135	[illegible]
Land.	—	—	272	*157*	86	*96*	14	*14*	20	*48*	108	[illegible]
Tils...	999	*704*	518	*373*	122	*171*	21	*43*	25	*94*	243	[illegible]

	Aalb. Hjør. Fys.		Aarh.-Rand. Fys.		Vib.-Thist. Fyb.		Vejle-Skdb. Fys.		Ringkøb. Fys.		Ribe Fy[illegible]	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
By ...	60	*98*	123	*138*	16	*45*	31	*124*	28	*20*	30	[illegible]
Land.	81	*121*	70	*67*	82	*97*	72	*89*	71	*66*	73	[illegible]
Tils...	141	*219*	193	*205*	98	*142*	103	*213*	99	*86*	103	[illegible]

Det ses heraf, at Hovedstaden og Sjællands nordre Fysikat har leveret over Halvdelen af samtlige Tilfælde og at Sygdommens Udbredelse paa Bornholm og Lolland-Falster har været meget ringe.

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Novb.	Decbr
1907	10	7	6	7	7	6	5	6	8	8	8	8
1906	33	10	9	8	6	6	7	7	9	12	11	7

Af de i 1907 (1906) indtrufne Dødsfald falder 8 (7) paa København, 2 (3) paa Frederiksberg, 4 (2) paa de andre Byer paa Øerne, 1 (8) paa Jyllands Byer.

I nedenstaaende Oversigt gives Intensitetskvotienter (døde i Forhold til anmeldte) i de forskellige Aldersklasser i Tiaaret 1896—1905, dernæst Antallet af Dødsfald i hver Aldersklasse i 1907 og til Sammenligning det Antal Dødsfald, der vilde være indtrufne, hvis Dødeligheden i 1907 havde været lig den i Tiaaret gældende.

	For hvert 1000 anmeldt døde aarligt i 1896—1905		I 1907 døde		I 1907 kunde efter Erfaringerne fra Tiaaret ventes	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer
0—1 Aar	90	107	—	—	*1*	—
1—5 —	40	85	3	4	*13*	*9*
5—15 —	10	14	3	3	*5*	*5*
Mdk. 15—65 Aar	9	14	2	—	—	—
Kvk. 15—65 —	14	14	—	—	*1*	*1*
Mdk. 65 Aar o. d.	—	—	—	—	—	—
Kvk. 65 — o. d.	—	—	—	—	—	—
I alle Aldere	20	22	8	7	*20*	*15*

Dødeligheden ses at være meget ringere end i Tiaaret, idet der døde 15, men kunde ventes 35 (i 1906 var Tallene henholdsvis 20 og 44). En saa lav Intensitet, ikke engang 1 Dødsfald for hvert 1000 anmeldte er næppe tidligere iagttaget her i Landet. I nedenstaaende Skildringer af Sygdommens Optræden i de enkelte Fysikater udelades Omtale af den Sygdommens store Mildhed, som er fælles for dens Optræden i alle Lokaliteter i det hele og store taget, og kun Oplysninger om sporadiske Tilfældes og Smaaepidemiers relative Ondartethed fremdrages.

I **København** optraadte Sygdommen ligesom i 1906 med usædvavlig ringe Udbredelse, men dog i Forhold til Folketallet hyppigere end i den øvrige Befolkning. Omtrent 69 $^0/_0$ af de anmeldte Tilfælde behandledes paa Hospital. Tilfældene optraadte spredte og Lokalepidemier af større Betydning optraadte ikke.

4. Sc

	Januar Kbst.	Januar Ld.	Februar Kbst.	Februar Ld.	Marts Kbst.	Marts Ld.	April Kbst.	April Ld.	Maj Kbst.	Maj Ld.	Juni Kbst.
København..........	91		53		53		77		72		54
Sjæll. nordre Fysikat	27	33	23	26	28	26	20	19	21	20	20
Sjæll. søndre —	2	15	3	19	6	9	3	2	5	9	1
Bornholms —	1	3	»	4	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	4	»	»	2	»	3	1	1	»	3	»
Fyens —	9	25	5	6	12	10	13	4	18	6	21
Aalborg-Hjøring —	1	13	2	3	3	3	5	»	2	13	2
Aarhus-Randers —	17	3	25	9	19	6	6	7	4	13	5
Viborg-Thisted —	4	12	»	»	»	6	»	10	»	5	»
Vejle-Skanderborg —	1	10	4	7	1	1	3	3	5	12	2
Ringkøbing —	»	11	»	2	1	1	3	7	1	3	3
Ribe —	5	12	4	10	5	7	4	10	3	5	»
Kongr. m. Undt. af Kbh.	71	137	66	88	75	72	58	63	59	89	54
Hele Kongeriget	299		207		200		198		220		178
Sjællands nordre Fysikat.											
Helsingør Læged.	»	»	»	»	3	»	1	»	»	»	»
Kronborg —	»	6	»	7	»	2	»	1	»	9	»
Hillerød —	1	»	»	»	»	1	»	»	»	3	4
Hørsholm —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»
Københavns Amts nordre —	»	7	»	7	»	4	»	7	»	3	»
Frederiksberg —	18	»	12	»	19	»	12	»	14	»	12
Kbh. Amts søndre —	»	3	»	»	»	»	»	1	»	»	»
Amager —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Roskilde —	7	4	7	6	5	3	6	»	7	»	2
Frederikssund Kbst. og Horns Herreds —	»	4	2	4	»	5	»	3	»	1	»

atina.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
...bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
64		80		126		101		106		122		»	»	999
6	17	19	26	19	22	14	20	26	16	23	25	246	272	518
»	1	5	6	1	1	»	8	2	7	8	5	36	86	122
»	»	»	»	2	»	3	»	1	»	»	7	7	14	21
»	1	»	»	»	1	»	1	»	»	»	7	5	20	25
1	2	11	10	17	5	9	10	6	7	3	11	135	108	243
2	12	3	9	7	7	19	6	10	3	4	9	60	81	141
5	9	7	3	7	7	14	4	12	2	2	5	123	70	193
1	4	»	4	3	7	5	11	2	19	1	1	16	82	98
2	3	2	5	5	5	1	5	4	4	1	8	31	72	103
»	4	»	2	»	8	13	11	5	10	2	7	28	71	99
3	4	3	2	»	1	»	1	1	8	2	4	30	73	103
3	57	50	67	61	64	78	77	69	76	46	89	717	949	1666
151		197		251		256		251		257		2665		
»	»	3	»	»	»	»	»	6	»	1	»	14	»	14
»	»	»	3	»	2	»	2	»	1	»	6	»	44	44
»	1	1	»	»	»	1	»	»	»	1	»	8	5	13
»	1	»	»	»	3	»	1	»	1	»	»	»	14	14
»	12	»	12	«	2	»	10	»	6	»	8	»	81	81
6	»	13	»	15	»	9	»	13	»	16	»	159	»	159
»	»	»	3	»	10	»	1	»	1	»	»	»	21	21
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	1	»	2	1	4	3	6	1	2	»	49	21	70
»	1	»	7	1	4	»	1	»	1	1	»	4	33	37

4. S

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
Sjællands nordre Fysikat (fortsat).											
Nykøbing p. S. Læged.	»	2	»	»	1	1	»	»	»	»	»
Kallundborg —	1	1	2	»	»	3	1	4	»	»	2
Holbæk —	»	6	»	1	»	4	»	3	»	»	»
Køge —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Slagelse —	»	»	»	1	»	1	»	»	»	1	[illegible]
Sorø —	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»
Sjællands søndre Fysikat.											
Køge Læged.	»	»	2	»	6	»	2	»	2	»	»
Slagelse —	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Sorø —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»
Ringsted —	»	1	1	3	»	»	»	1	1	3	»
Korsør —	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Skelskør —	»	»	»	»	»	4	1	»	»	5	»
Næstved —	»	4	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Storehedinge —	»	6	»	7	»	5	»	»	1	»	»
Præstø —	»	2	»	1	»	»	»	»	»	1	»
Vordingborg —	1	»	»	8	»	»	»	»	1	»	»
Møens —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bornholms Fysikat.											
Bornh. sydv. Læged. Ld.	»	3	»	4	»	»	»	»	»	»	»
Rønne	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Neksø	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aakirkeby	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bornh. nordø. Lægd. Ld.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hasle	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Allinge-Sandvig	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Svanike	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

atina (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktober		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	7	3	10	13
·	1	»	1	»	»	»	»	1	5	»	2	7	18	25
	·	1	»	1	»	»	1	»	»	»	1	2	16	18
»	·	»	»	»	»	»	1	»	·	»	1	»	3	3
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	4
»	·	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
·	»	»	»	1	»	»	1	1	1	»	2	14	4	18
	·	2	1	»	»	·	»	»	»	6	»	9	3	12
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2
·	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	4	10	14
»		»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	2	3
»	»	1	»	»	»	»	»	»	3	»	»	2	13	15
»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	2	1	2	9	11
»	»	»	1	»	»	»	3	»	»	»	»	1	22	23
»	»	»	1	»	»	·	1	»	»	·	»	»	7	7
·	1	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	2	12	14
»	»	»	»	»	·	»	3	»	»	»	—	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	·	»	7	»	14	14
»	·	»	»	1	»	3	»	1	»	»	»	6	»	6
»	·	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
·	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	·	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

4. Sc

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L
Lolland-Falsters Fysikat.												
Nykøbing p. F. Læged.	4	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	
Stubbekøbing —	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	
Sakskøbing Læged. Ld.	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	
Sakskøbing —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Maribo — Ld.	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	
Maribo	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Rødby	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Nakskov Læged.	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	
Fejø, Femø, Askø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Fyens Fysikat.												
Odense Bys Læged.	8	»	5	»	10	»	12	»	10	»	21	
Odense Land- —	»	7	»	1	»	2	»	»	»	1	»	4
Bogense —	»	2	»	1	1	»	1	1	»	»	»	[illegible]
Middelfart —	»	3	»	»	»	1	»	»	1	»	»	[illegible]
Assens —	1	1	»	»	»	1	»	»	2	1	»	[illegible]
Faaborg —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»
Svendborg —	»	5	»	2	»	2	»	»	3	3	»	1
Nyborg —	»	1	»	»	»	1	»	»	2	»	»	»
Kerteminde —	»	5	»	»	1	2	»	2	»	»	»	»
Rudkøbing —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ærø — Ld.	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»
Ærøskøbing	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Marstal	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aalborg-Hjørring Fysikat.												
Skagen Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frederikshavn —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1

...tima (fortsat).

Juli Kbst.	Juli Ld.	August Kbst.	August Ld.	Septbr. Kbst.	Septbr. Ld.	Oktbr. Kbst.	Oktbr. Ld.	Novbr. Kbst.	Novbr. Ld.	Decbr. Kbst.	Decbr. Ld.	Summa Kbst.	Summa Ld.	Summa I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	4	4	8
»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	1	»	6	6
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	»	8	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
8	»	5	»	7	»	2	»	2	»	1	»	91	»	91
»	1	»	2	»	2	»	3	»	»	»	2	»	25	25
»	1	1	1	»	»	»	»	1	2	1	6	5	16	21
»	»	»	»	3	2	»	»	»	»	»	»	4	9	13
2	»	»	6	»	1	»	3	»	3	»	1	5	19	24
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	3
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	13	17
»	»	1	1	1	»	»	1	»	1	»	1	4	6	10
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1	11	12
»	»	4	»	6	»	7	1	3	1	1	»	21	3	24
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	1
2	6	»	3	2	»	1	1	1	»	3	1	9	13	22

4. S

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Jun
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
Aalborg-Hjørring Fysikat. (fortsat).											
Hjøring Læged.	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1
Sæby —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kær H. (Nr. Sundby) —	»	6	»	1	»	1	»	»	»	»	»
Aalborg —	1	»	1	»	»	»	3	»	1	»	1
Aalb. A. søndenfj. —	»	7	»	2	»	2	»	»	»	11	»
Nibe Ld. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nibe	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Løgstør	»	»	»	»	3	»	2	»	1	»	»
Hobro —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Farsø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Læsø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aarhus-Randers Fysikat.											
Hobro Læged.	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Mariager —	»	1	»	5	»	»	»	»	»	»	»
Grenaa —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	5	1
Æbeltoft —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Aarhus Bys —	10	»	24	»	17	»	6	»	4	»	4
Aarhus Land- —	»	»	»	1	»	3	»	3	»	2	»
Randers Bys —	7	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»
Randers Land- —	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»
Ørsted —	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»
Hads H. (Odder) Læged.	»	»	»	»	»	»	»	4	»	6	»
Hornslet —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frijsenborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Anholt —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Samsø-Thunø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

…tina (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktober		Novbr.		Decbr.		Summa		
…bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	4	3	3	1	3	12	»	4	1	»	1	22	12	34
»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	4	»	7	7
»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	3	»	13	13
»	»	»	»	4	»	5	1	5	»	1	»	22	1	23
»	1	»	»	»	2	»	»	»	1	»	»	»	27	27
»	1	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	4	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	»	6
»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	»	»	4	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	2	1	3
»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	2	»	10	10
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	6	7
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2
4	»	4	»	7	»	14	»	11	»	1	»	106	»	106
»	5	»	»	»	4	»	»	»	»	»	1	»	19	19
»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	1	»	13	»	13
»	1	»	»	»	1	»	2	»	1	»	»	»	8	8
»	2	»	1	»	2	»	»	»	»	»	1	»	9	9
»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	13	13
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

4. Sc

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L
Viborg-Thisted Fysikat												
Viborg Læged.	1	1	»	»	»	»	»	8	»	1	»	
Thisted —	»	3	»	»	»	3	»	1	»	1	»	
Skive —	3	5	»	»	»	1	»	»	»	1	»	
Nykøbing M. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Vestervig —	»	1	»	»	»	1	»	1	»	1	»	
Thyholm Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Han H. (Vester H.) —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Frijsenborg —	»	1	»	»	»	1	»	»	»	1	»	
Farsø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Sjørup —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Randers —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Silkeborg —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Hobro —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Vejle-Skanderborg Fysikat.												
Skanderborg Læged.	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	
Silkeborg —	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	
Brædstrup —	»	3	»	4	»	»	»	»	»	2	»	
Horsens —	»	»	1	»	»	»	»	»	2	»	1	
Vejle —	»	1	»	2	1	»	3	»	2	1	»	
Fredericia —	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Kolding —	»	»	»	1	»	»	»	»	1	6	1	
Vejle Amts vestre (Give L. D.) —	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Hornsyld —	»	4	»	»	»	1	»	»	»	1	»	
Frijsenborg —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	
Grindsted (S. Omme) —	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	

...atina (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
...st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	3	1	4	1	2	1	»	»	10	13	23
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	9	9
1	»	»	1	»	»	1	2	»	2	1	»	6	15	21
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	4	»	»	»	2	»	7	»	13	»	»	»	30	30
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»		»	»	»	1	»	»	»	2	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	3	»	»	»	1	»	1	»	8	8
»	»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2
»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	3	1	4
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	11	11
1	»	»	»	5	»	1	1	1	2	1	3	13	6	19
»	»	1	4	»	»	»	3	2	»	»	»	9	16	25
»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	1	2	3
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	10	13
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	3
»	3	»	»	»	1	»	1	»	»	»	1	»	13	13
»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	1	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	5	5

4. Sc

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L
Ringkøbing Fysikat												
Lemvig Læged.	»	3	»	»	»	»	»	»	1	»	3	
Holstebro —	»	6	»	1	1	»	1	2	»	1	»	
Ringkøbing —	»	»	»	1	»	1	2	»	»	»	»	
Ulfkær —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Videbæk —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Tarm —	»	»	»	»	»	»	»	5	»	1	»	
Herning —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Sjørup —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	
Ribe Fysikat.												
Varde Læged.	1	2	»	»	»	»	»	2	1	1	»	
Ribe —	1	6	»	5	»	7	1	3	»	2	»	
Esbjerg —	3	2	4	»	5	»	3	»	2	2	»	
Grindsted —	»	1	»	5	»	»	»	2	»	»	»	
Fanø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Kolding —	»	1	»	»	»	»	»	3	»	»	»	

Sjællands nordre Fysikat har 518 Tilfælde mod 624 i 1906 og som anført en meget større Sygelighed end de andre Fysikater med Undtagelse af København. Der optraadte Tilfælde i alle Byer og Landkredse med Undtagelse af Frederiksværk L. D., Samsø og Amager Distrikter. Af Landkredsene staar Københavns Amts nordre L. D. med den største Kvotient (81 Tilfælde), men Sygdommen skal kun have krævet 1 Dødsfald blandt de i Hjemmene behandlede. I Roskilde By anmeldtes et forholdsvis stort Antal Tilfælde, 49. Paa Sejerø i Lallundborg L. D. optraadte 6 spredte Tilfælde uden Dødsfald. Paa Refsnæs i samme Lægedistrikt viste sig en mindre, let Epidemi. Iøvrigt omtales Sygdommen ikke i Beretningerne. Paa Frederiksberg døde 2, i Roskilde 2.

tina (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktober		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	3	»	»	»	4	1	3	»	7	»	»	5	20	25
»	»	»	»	»	2	»	1	»	1	»	1	2	18	20
»	1	»	»	»	1	12	»	5	»	2	»	21	4	25
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	1	»	2	»	7	»	2	»	6	»	24	24
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	2	9	11
»	1	1	1	»	»	»	1	1	3	1	3	5	32	37
3	»	2	»	»	»	»	»	»	»	1	»	23	4	27
»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1	»	18	18
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	3	»	1	»	»	»	»	»	2	»	»	»	10	10

Sjællands søndre Fysikat har 122 Tilfælde mod 284 i 1906. Spredte Tilfælde i alle Distrikter. Sygdommen omtales ikke i Beretningerne. 1 Dødsfald indtraf i Køge.

De fra Bornholm Fysikat anmeldte faa Tilfælde indtraf alle i det sydvestlige L. D. Ingen Dødsfald i Byerne.

I Lolland-Falsters Fysikat optraadte 25 spredte Tilfælde, hvoraf 7 behandledes paa Sygehus. Ingen Dødsfald i Byerne.

Fyens Fysikat har 243 Tilfælde (257 i 1906), der viste sig i alle Lægedistrikter; henimod Halvdelen af Tilfældene falder paa Odense By og Odense Landdistrikt. Paa Bogense Sygehus behandledes 11,

hvoraf 2 havde Nephritis, 1 Ledaffektioner, alle helbredtes. Paa Assens Sygehus behandledes 21, hvoraf 3 døde. Paa Faaborg Sygehus behandledes 3 Tilfælde, der alle var svære. I Rudkøbing optraadte Sygdommen epidemisk i Aarets sidste Halvdel. Paa Sygehusene behandledes ialt 85 % af de anmeldte Tilfælde. 1 Dødsfald indtraf i Odense.

Aalborg-Hjøring Fysikat har 141 Tilfælde (1906 148). Fra Hallund, Hvetbo, Han Herred, Farsø og Læsø Distrikter anmeldtes ingen Tilfælde. I Tversted i Frederikshavn L. D. iagttoges 2 Husepidemier; 2 alvorlige Tilfælde (det ene dødeligt) indtraf hos Voksne, de andre var lette. I Hjøring L. D. var Sygdommen hyppig, men ikke epidemisk. En Husepidemi (4 Tilfælde) optraadte paa Torpe Hede i Kær Herreds L. D. Paa Terndrup Sygehus behandledes 16, der alle helbredtes. Ingen Dødsfald i Byerne.

I Aarhus-Randers Fysikat anmeldtes 193 Tilfælde mod 323 i 1906. Sygdommen synes ikke at have haft Betydning udenfor Aarhus, der møder med 106 Tilfælde. Tilløb til Epidemi iagttoges i Havndal i Mariager L. D. Ingen Dødsfald i Byerne.

I Viborg-Thisted Fysikat anmeldtes 98 Tilfælde mod 105 i 1906. I Thisted og Nykøbing Byer, i Sjørup L. D., Randers L. D., Hobro L. D., i Thyholm L. D. og Morsø L. D.' Landkreds anmeldtes ingen Tilfælde. Egentlige Epidemier vides ikke at være indtrufne. Paa Sygehusene behandledes 48 Tilfælde uden Dødsfald. Et alvorligt Tilfælde, der endte med Perforation af den bløde Gane, indtraf i Vestervig. Lægen i Koldby omtales en Patient, som i Løbet af et Aar fik Sygdommen to Gange, begge Gange med typisk Forløb og typisk Afskalning. Distriktslægen i V. Han Herred beretter om følgende Tilfælde af Smitteoverførelse: En Familie, der havde haft et Tilfælde af Skarlagensfeber fraflyttede efter 3 Maaneders Forløb Lejligheden og Sygeværelset blev »desinficeret«. Kort efter blev en Tjenestepige, som gjorde rent i den tomme Lejlighed, og et Nabobarn, som løb og legede hos Pigen, angrebne. Ingen Dødsfald i Byerne.

Vejle-Skanderborg Fysikat har kun 103 Tilfælde mod 336 i 1906. En mindre Epidemi i Tørring

i Brædstrup L. D. (10 Tilfælde, hvoraf 5 i en Familie) omtales; iøvrigt synes Sygdommen ikke at have vakt Opmærksomhed. Fra alle Distrikter undtagen Skanderborg L. D.' Landkreds anmeldtes spredte Tilfælde. Ingen Dødsfald i Byerne.

Ringkøbing Fysikat har 99 Tilfælde mod 92 i 1906. Mindre Epidemier viste sig i Ringkøbing By og i Skjern i Tarm L. D.; iøvrigt omtales Sygdommen ikke nærmere. Paa Sygehusene behandledes 82 Tilfælde uden Dødsfald. Ingen Dødsfald i Byerne.

Ribe Fysikat har 103 Tilfælde mod 174 i 1906. Sygdommen har ikke vakt nogen Opmærksomhed. Lægen i Holsted opdagede en lille Epidemi, indført fra Slesvig, da Patienterne var i Afskalningsstadiet, og det formodes, at flere andre Smaaepidemier og sporadiske Tilfælde paa Grund af Sygdommens store Mildhed er gaaet upaaagtede hen paa lignende Maade. I Esbjerg indtraf 1 Dødsfald.

5. Morbilli.

Af Mæslinger anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
14920	6876	10462	5700	23284	13375	8088	10908	19752	13468

og i 1907 20580 Tilfælde.

Mæslingerne har i 1907 haft stor Udbredelse; siden 1896 har kun 1 Aar, 1901, et større Sygetal at opvise. Meget udbredte Epidemier optraadte i alle Fysikater undtagen Ribe Fysikat; særligt synes Sjælland med Hovedstaden, Aarhus-Randers Fysikat og Vejle Skanderborg Fysikat at have været hjemsøgte, men Sygdommen optraadte næsten overalt med stor Mildhed. Antallet af Dødsfald i Bybefolkningen staar derfor ikke i Forhold til den stærkt forøgede Sygelighed.

I Bybefolkningen døde af Mæslinger:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
166	68	142	56	260	151	81	102	184	131	151

Af Dødsfaldene i 1907 (1906) falder 79 (93) paa København, 3 (6) paa Frederiksberg, 21 (8) paa Øernes Byer og 48 (24) paa Jyllands Byer.

I nedenstaaende Oversigt gives Intensitetskvotienterne (døde i Forhold til anmeldte) i Tiaaret 1896—1905, Antallet af Dødsfald i 1907, og det beregnede Antal Dødsfald i 1907.

	Af 1000 anmeldte døde aarligt 1906—1905		Der døde i 1907		Efter Erfaringerne fra Tiaaret kunde ventes i 1907	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer
0—1 Aar	145	104	36	33	*43*	*50*
1—5 Aar	25	17	39	35	*37*	*62*
5—15 Aar	2	8	3	4	*4*	*11*
Md. 15—65 Aar	—	(1)	—	—	—	—
Kv. 15—65 Aar	(1)	(4)	1	—	—	—
Md. 65 Aar o. d.	—	(259)	—	—	—	—
Kv. 65 Aar o. d.	—	—	—	—	—	—
I alle Aldere	20	15	79	72	*84*	*123*

Det ses, at der er indtruffet 151 Dødsfald, men vilde være indtruffet 207, hvis Dødeligheden havde været lige saa stor som i Tiaaret, og at dette Udtryk for Sygdommens store Mildhed næsten alene skyldes Forholdet mellem anmeldte og døde i Provinsbyerne; hvis Provinslægerne med større Omhu melder deres Patienter end Hovedstadslægerne eller hvis Befolkningen i Provinsbyerne er mere tilbøjelig til at benytte Lægehjælp end Hovedstadsbefolkningen, vil Forskellen i Sygdommens Optræden i de to Grupper kun være tilsyneladende. I 1006 var det absolute Antal Dødsfald 131 og det beregnede 151; der bestod en lignende Forskel mellem København og de andre Byer som i 1907.

I København havde Mæslingerne betydelig epidemisk Udbredelse navnlig i Aarets sidste Kvartal, hvilket væsentlig skyldes Epidemier i de ydre Bydele. Intensiteten var 1,7 døde af 100 anmeldte, Ekstensiteten 10,71 p. m. af Befolkningen og Mæslingedødeligheden 0,18 p. m.

af Befolkningen. 4—5 % af de anmeldte behandledes paa Hospital. Angaaende den Forandring, der i Aarenes Løb er indtraadt i Sygdommens epidemiske Optræden — tidligere mere eksplosionsagtigt, nu mere jævnt — henvises til Bemærkninger i »Medicinalberetning for 1906« Side 80.

I Sjællands nordre Fysikat anmeldtes 4841 Tilfælde mod 1800 i 1906, altsaa en betydelig Stigning, der skyldes epidemisk Optræden i alle Aarets Maaneder og vistnok alle Lægedistrikter; særlig Kallundborg og Frederikssunds Distrikter synes at have været Sæde for udbredte Epidemier. I Holbæk L. D. anmeldtes 2,54 % af Befolkningen som angrebet. Lægen i Hellebæk i Kronborg L. D. saa en lille Epidemi og i Beretningerne fra Frederiksværk L. D. omtales kun en lille begrænset Epidemi ved Frederiksværk. Paa Ourø i Holbæk L. D. optraadte ogsaa en Epidemi. I Kallundborg L. D., hvor Epidemien skal være begyndt i Byen, vistnok indført fra Hovedstaden, viste Sygdommen sig ret ondartet i Omegnen af Vallekilde. Ved Havdrup i Køge L. D. var der hyppige Komplikationer med stærk og vedholdende Diarrhoe. Iøvrigt gaar alle Beretninger om Sygdommens Karakter ud paa at fremhæve Sygdommens Mildhed. I Københavns Amts nordre L. D. døde kun 1 af c. 600 anmeldte, i Holbæk L. D.' Landkreds 6 af 539 anmeldte. I Byerne døde 7: 3 paa Frederiksberg, 1 i Roskilde, 2 i Kallundborg, 1 i Nykøbing S.

Sjællands søndre Fysikat har 1463 Tilfælde mod 1069 i 1906. Fra Storehedinge, Præstø og Vordingborg Distrikter anmeldtes kun faa Tilfælde. I de andre Distrikter herskede udbredte, men milde Epidemier. Epidemien paa Møen begyndte i Stege og varede fra Januar til Juni. Ved Langebæk i Præstø L. D. saas en begrænset Epidemi, der var indført fra København. I eller ved Terslev i Ringsted L. D. opstod en lille Epidemi, der skyldtes et københavnsk Feriebarn. I Næstved indtraf 1 Dødsfald, det eneste blandt c. 600 anmeldte i Byerne.

Epidemien paa Bornholm, der gik fri i 1906, begyndte i April og holdt sig væsentligst til det sydvestre L. D. Der indtraf 1 Dødsfald i Rønne.

Lolland-Falsters Fysikat har 832 Tilfælde mod

5. M

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L
København...........	77		135		221		288		456		490	
Sjællands nord. Fysikat	32	202	21	262	59	202	113	166	239	425	334	[illegible]
Sjællands sønd. —	58	242	24	147	14	88	»	20	9	38	41	[illegible]
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	5	»	46	2	58	
Lolland-Falsters —	5	134	64	73	40	38	10	17	22	20	11	[illegible]
Fyens —	12	11	13	1	5	»	48	»	58	4	84	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	17	1	»	8	3	7	5	17	4	12	1	
Aarhus-Randers —	521	103	142	97	40	80	5	44	26	70	44	[illegible]
Viborg-Thisted —	10	28	3	13	1	2	»	14	»	18	1	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	83	17	29	35	12	33	13	41	71	35	348	[illegible]
Ringkøbing —	»	11	»	87	»	31	»	58	2	47	3	[illegible]
Ribe —	»	»	1	»	3	1	2	4	1	»	2	
Konger. m. Undt. af Kbh.	688	749	297	668	177	482	201	381	478	671	927	[illegible]
Hele Kongeriget......	1514		1100		880		870		1605		2102	
Sjællands nordre Fysikat.												
Helsingør Læged.	2	»	»	»	»	»	4	»	9	»	17	
Kronborg —	»	6	»	49	»	53	»	20	»	31	»	[illegible]
Frederiksværk —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Hillerød —	19	47	2	46	»	14	»	1	3	5	2	
Hørsholm —	»	31	»	13	»	10	»	6	»	36	»	[illegible]
Kbhvns. Amts nordre —	»	3	»	1	»	»	»	25	»	130	»	[illegible]
Frederiksberg —	9	»	14	»	27	»	50	»	172	»	171	
Kbhvn.s Amts søndre —	»	61	»	31	»	24	»	26	»	18	»	[illegible]
Amager —	»	18	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Roskilde —	»	3	»	2	1	4	15	2	20	12	11	

illi

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
[illegible]		157		227		487		854		916				4703
[illegible]	313	61	157	119	80	195	101	318	170	328	258	2101	2740	4841
48	65	40	53	27	14	36	36	73	47	236	73	606	857	1463
31	13	7	25	5	4	50	6	14	24	15	15	231	98	329
13	13	14	30	61	20	72	23	62	24	33	20	407	425	832
80	6	16	10	32	12	142	23	152	36	109	25	751	138	889
30	30	7	17	3	7	1	13	5	36	4	17	70	169	239
49	91	41	58	83	63	245	150	296	160	53	101	1545	1139	2684
4	34	7	20	13	27	20	70	38	132	13	82	110	467	577
60	120	168	162	54	81	117	151	289	151	260	163	1854	1002	2856
12	35	14	44	35	13	72	58	53	264	29	211	220	850	1070
2	»	21	7	1	»	3	4	»	4	»	38	36	61	97
1001	720	396	583	433	321	953	635	1300	1048	1080	1003	7931	7946	15877
2116		1136		981		2075		3202		2999			20580	
14	»	6	»	13	»	38	»	47	»	79	»	229	»	229
»	39	»	6	»	2	»	4	»	13	»	12	»	269	269
»	8	»	4	»	»	»	»	1	1	»	»	1	13	14
»	3	1	»	1	»	4	»	2	1	»	2	34	120	154
»	1	»	»	»	5	»	5	»	4	»	1	»	131	131
»	52	»	23	»	17	»	28	»	78	»	107	»	597	597
90	»	26	»	34	»	68	»	98	»	224	»	983	»	983
»	22	»	6	»	2	»	6	»	4	»	7	»	234	234
»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	21	21
7	5	9	4	44	8	19	16	12	19	6	18	144	96	240

5. I

Sjællands nordre Fysikat (fortsat).	Januar Kbst.	Januar Ld.	Februar Kbst.	Februar Ld.	Marts Kbst.	Marts Ld.	April Kbst.	April Ld.	Maj Kbst.	Maj Ld.	Jun Kbst.	
Frederikssund Kbst. og Horns Herr.s Læged.	2	6	5	17	31	6	43	5	14	28	1	
Nykøbing p. S. —	»	»	»	»	»	1	»	1	»	17	»	
Kallundborg —	»	6	»	60	»	46	1	55	2	14	»	
Holbæk —	»	»	»	3	»	»	»	14	19	108	132	1
Samsø —	»	8	»	»	»	»	»	»	»	14	»	
Køge —	»	18	»	40	»	44	»	11	»	11	»	
Slagelse —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	
Sorø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Sjællands søndre Fysikat.												
Køge Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Slagelse —	»	5	»	»	1	2	»	»	1	»	4	
Sorø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	2	
Ringsted —	1	5	»	3	»	»	»	»	»	20	20	
Korsør —	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	
Skelskør —	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Næstved —	1	10	»	15	»	19	»	2	»	1	»	
Storehedinge —	»	1	1	»	»	»	»	1	»	»	2	
Præstø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Vordingborg —	2	4	»	3	»	1	»	»	»	»	»	
Møens —	52	216	23	126	13	66	»	17	7	12	13	
Bornholms Fysikat.												
Bornkolms sydv. Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	
Rønne	»	»	»	»	»	»	5	»	46	»	57	
Neksø	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Aakirkeby	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	
Bornholms nordø. Ld.—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Hasle	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	

li (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
1	13	»	4	1	1	»	24	1	14	»	14	99	143	242
»	21	»	4	»	»	22	2	2	1	»	»	24	69	93
11	5	14	14	26	24	43	6	154	8	19	32	270	291	561
159	133	5	64	»	16	1	6	1	21	»	59	317	539	856
»	7	»	26	»	2	»	»	»	»	»	»	»	69	69
»	2	»	»	»	3	»	1	»	»	»	»	»	131	131
»	»	»	1	»	»	»	»	»	4	»	6	»	13	13
»	»	»	»	»	»	»	3	»	1	»	»	»	4	4
»	1	1	1	1	»	»	»	»	»	»	1	2	4	6
4	5	10	1	19	»	28	1	51	2	90	1	208	17	225
3	6	»	3	»	3	»	4	»	2	»	»	5	29	34
25	32	5	18	»	6	»	3	1	»	6	»	61	99	160
7	»	21	»	6	»	7	4	7	2	22	»	71	7	78
»	12	»	5	»	4	»	1	»	11	1	23	3	64	67
3	8	»	20	»	»	1	23	14	27	116	47	135	176	311
3	»	3	»	1	»	»	»	»	2	»	»	10	4	14
»	1	»	5	»	1	»	»	»	1	1	»	1	8	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	9	11
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	108	440	548
»	13	»	2	»	3	»	6	»	24	»	12	»	71	71
28	»	5	»	»	»	»	»	»	»	»	»	141	»	141
»	»	»	»	5	»	50	»	14	»	»	»	69	»	69
»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	14	»	17	»	17
»	»	»	23	»	1	»	»	»	»	»	3	»	27	27
3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3

10. M

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
Bornholms Fysikat. (fortsat.)											
Allinge-Sandvig Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Svanike —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters Fysikat											
Nykøbing p. F. Læged.	2	108	2	30	1	9	»	1	»	6	»
Stubbekøbing —	»	»	»	»	1	»	»	8	»	4	»
Sakskøbing — Ld.	»	1	»	»	»	2	»	3	»	2	»
Sakskøbing	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	6
Nysted	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Maribo — Ld.	»	23	»	43	»	27	»	3	»	8	»
Maribo	3	»	61	»	38	»	5	»	»	»	»
Rødby	»	»	»	»	»	»	4	»	20	»	4
Nakskov —	«	2	1	»	»	»	1	2	»	»	»
Fejø, Femø, Askø	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fyens Fysikat.											
Odense Bys Læged.	5	»	»	»	»	»	7	»	10	»	51
Odense Land- —	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Bogense —	2	3	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Middelfart —	»	»	13	»	4	»	41	»	46	2	19
Assens —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Faaborg —	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Svendborg —	5	4	»	»	»	»	»	»	1	1	8
Nyborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	5
Kerteminde —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	-
Rudkøbing —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ærø — Ld.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	-
Ærøskøbing	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Marstal —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

illi (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1
8	2	9	1	27	»	34	»	60	9	31	»	174	167	341
»	1	»	1	1	1	»	»	»	1	»	1	2	17	19
»	7	»	28	»	19	»	23	»	8	»	11	»	108	108
5	»	3	»	31	»	38	»	2	»	»	»	87	»	87
»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3
»	3	»	»	»	»	»	»	»	5	»	8	»	128	128
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	107	»	107
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	30	»	30
»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	4	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1
6[illegible]	»	8	»	20	»	73	»	58	»	68	»	369	»	369
»	3	»	4	»	1	»	»	»	1	»	4	»	15	15
»	1	»	3	2	6	»	»	3	»	16	7	24	20	44
2	»	»	»	»	»	»	16	»	15	»	6	125	44	169
1	»	»	»	»	2	5	1	1	»	»	»	7	3	10
»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1	1	2	6	8
6	»	»	2	»	»	2	1	»	1	»	2	20	12	32
»	»	8	»	10	3	62	2	89	18	24	4	199	29	228
1	1	»	»	»	»	»	2	»	»	»	1	1	7	8
1	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	2	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	3	»	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

5. Mo

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Aalborg-Hjørring Fysikat.												
Skagen Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frederikshavn —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
Hjøring —	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Hallund —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sæby —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1
Kær H.(N.Sundby) —	9	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hvetbo —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aalborg —	6	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aalborg A. Søndenf.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	7
Nibe Læged. Ld.	»	»	»	3	»	6	»	17	»	8	»	»
Nibe	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Løgstør	2	»	»	»	3	»	4	»	4	»	»	»
Øster Han H.s —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hobro —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Farsø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Læsø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aarhus-Randers Fysikat.												
Hobro Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Mariager —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Grenaa —	»	15	»	28	3	11	»	12	7	26	1	54
Æbeltoft —	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	»	»
Aarhus Bys —	519	»	142	»	37	»	5	»	17	»	33	»
Aarhus Land- —	»	9	»	12	»	26	»	3	»	»	»	38
Randers Bys —	2	»	»	»	»	»	»	»	2	»	10	»
Randers Land- —	»	16	»	18	»	11	»	8	»	13	»	4
Ørsted —	»	40	»	21	»	7	»	5	»	1	»	2
Hads Hd. (Odder) —	»	»	»	2	»	4	»	2	»	14	»	6
Hornslet —	»	9	»	14	»	21	»	12	»	14	»	17

…illi (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	1	4
3	1	2	1	»	5	»	6	3	27	1	14	10	54	64
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9	»	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1
1	»	»	»	2	»	»	»	»	»	2	»	11	»	11
»	25	»	8	»	2	»	5	»	9	»	»	»	60	60
»	3	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	39	39
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
15	»	5	»	1	»	»	»	2	»	1	»	37	»	37
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	6	»	»	»	2	»	»	»	»	»	9	9
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	2	»	»	»	»	»	2	1	»	»	4	1	5
»	»	1	2	»	6	1	4	»	26	2	38	4	77	81
»	18	»	»	»	2	»	1	»	5	»	13	11	185	196
»	»	»	1	»	»	»	8	»	6	»	12	»	31	31
21	»	14	»	5	»	4	»	4	»	4	»	805	»	805
»	34	»	24	»	5	»	7	»	7	»	»	»	165	165
28	»	24	»	78	»	240	»	290	»	47	»	721	»	721
»	3	»	7	»	7	»	20	»	32	»	11	»	150	150
»	14	»	1	»	1	»	»	»	2	»	1	»	95	95
»	13	»	19	»	41	»	109	»	79	»	26	»	315	315
»	9	»	4	»	1	»	1	»	2	»	»	»	104	104

5. Mo

Aarhus-Randers Fysikat (fortsat).		Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
		Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Frijsenborg	Læged.	»	14	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»
Anholt	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Samsø-Thunø	—	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»
Viborg-Thisted Fysikat.													
Viborg	Læged.	1	2	»	10	»	»	»	12	»	11	»	15
Thisted	—	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Skive	—	9	1	3	»	1	»	»	»	»	»	1	»
Nykøbing M.	—	»	14	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vestervig	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Thyholm	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vester Han H.	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frijsenborg	—	»	1	»	»	»	»	»	2	»	5	»	10
Farsø	—	»	7	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjørup	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2
Randers	—	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»
Silkeborg	—	»	2	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»
Hobro	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg Fysikat.													
Skanderborg	Læged.	»	9	1	34	»	13	»	26	»	1	1	»
Silkeborg	—	17	1	27	»	2	»	»	1	8	9	1	»
Brædstrup	—	»	1	»	1	»	»	»	1	»	5	»	»
Horsens	—	»	3	»	»	»	»	»	»	47	»	273	8
Vejle	—	1	»	»	»	1	1	»	1	»	5	»	5
Fredericia	—	15	»	1	»	9	14	13	»	16	»	70	»
Kolding	—	»	3	»	»	»	»	»	4	»	»	3	»
VejleA.vestre(Give)	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hornsyld	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

billi (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	16	16
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
3	13	2	5	»	13	»	31	»	65	»	55	6	232	238
»	»	3	»	»	»	»	»	»	1	»	»	3	2	5
1	1	2	9	13	»	20	6	38	5	13	»	101	22	123
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	14	14
»	2	»	1	»	12	»	32	»	45	»	5	»	97	97
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	4	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	6	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	24	24
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10	10
	5	»	5	»	2	»	»	»	»	»	»	»	14	14
»	6	»	»	»	»	»	»	»	7	»	2	»	17	17
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	1	»	9	»	16	»	26	26
»	17	2	9	»	»	»	1	35	4	54	22	93	136	229
2	3	»	5	»	5	1	»	1	»	1	»	60	24	84
	2	»	11	»	12	»	64	»	56	»	37	»	190	190
[illegible]	27	113	68	20	29	12	56	3	44	2	19	804	254	1058
2	24	2	3	18	5	53	11	142	18	85	17	304	90	394
115	10	45	5	7	»	20	»	»	»	»	»	311	29	340
7	1	6	1	9	»	31	2	108	4	118	3	282	18	300
		»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	2	2
»	33	»	60	»	29	»	17	»	24	»	63	»	226	226

5. Mor

Vejle-Skanderborg Fysikat (fortsat).		Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
		Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Frijsenborg	—	»	»	»	»	»	5	»	8	»	15	»	»
Grindsted (S. Omme)	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ringkøbing Fysikat.													
Lemvig	Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»
Holstebro	—	»	5	»	»	»	4	»	»	1	»	1	»
Ringkøbing	—	»	1	»	8	»	13	»	29	»	30	2	3
Ulfkær	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Videbæk	—	»	2	»	8	»	1	»	»	»	»	»	»
Tarm	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Herning	—	»	3	»	21	»	13	»	28	»	13	»	35
Sjørup	—	»	»	»	»	»	»	»	1	»	4	»	2
Ribe Fysikat.													
Varde	Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe	—	»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	1	»
Esbjerg	—	»	»	1	»	3	»	2	»	1	»	1	»
Grindsted	—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fanø	—	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Kolding	—	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	3

520 i 1906. Epidemierne herskede navnlig paa Falster (særlig paa Sydfalster, Stubbekøbing gik fri) og paa Midtlolland (Sakskøbing og Maribo Distrikter undtagen Nysted). Nakskov L. D., der havde en stor Epidemi i 1905, synes at være gaaet fri. Fra Fejø L. L. anmeldtes kun 1 Tilfælde. I Maribo L. D. optraadte Sygdommen stærkt epidemisk i Egnen om Fuglse, Ø. og V. Ulslev og medførte enkelte Dødsfald hos Smaabørn. Sygdommen optraadte iøvrigt meget mildt; i Sakskøbing L. D. skal kun et lille Mindretal af de

illi (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	3	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	32	32
»	»	»	»	»	»	»		»	»	»	1	»	1	1
6	4	14	1	35	7	71	3	9	132	6	79	142	226	368
»	»	»	18	»	3	1	22	44	80	23	110	70	242	312
6	7	»	8	»	1	»	»	»	»	»	»	8	100	108
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11	11
»	»	»	2	»	»	»	»	»	1	»	4	»	8	8
»	18	»	15	»	»	»	31	»	50	»	16	»	243	243
»	6	»	»	»	2	»	1	»	1	»	2	»	19	19
2	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	2	3	5
»	»	3	5	»	»	2	»	»	1	»	2	6	11	17
»	»	18	»	1	»	1	»	»	»	»	»	28	»	28
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	12	»	12	12
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	1	»	»	»	4	»	3	»	22	»	34	34

angrebne have været under Behandling. I Nykøbing F. døde 2, i Maribo 1.

Fyens Fysikat har 889 Tilfælde mod 1273 i 1906. Efter Sygelisterne synes Fysikatet at have været fri for Epidemier i Aarets første Halvdel undtagen i Middelfart L. D., hvor en Epidemi herskede fra Februar til Juli. I Aarets sidste Halvdel rejste sig Epidemier i Odense og Nyborg L. D. og rimeligvis andre Steder i Nordfyn. I Beretningen fra Langeland, Ærø, Svendborg L. D., Faaborg L. D. og Kerteminde L. D. omtaler ingen Epide-

mier. I Nyborg skal den meget milde Epidemi være opstaaet efter et Bal. I Assens L. D. optraadte en lille Epidemi ved Smitte fra et københavnsk Barn. En Læge i Middelfart saa flere Tilfælde med Croupkomplikation. Iøvrigt omtales Sygdommens Karakter kun som mild. I Odense døde 10, i Middelfart 2 — ialt 12 Dødsfald blandt 751 anmeldte.

I Aalborg-Hjøring Fysikat anmeldtes 239 Tilfælde mod 398 i 1906. Sygdommen synes ikke at have haft stor epidemisk Udbredelse. Læsø og Skagen L. D. vides at være gaaede fri. Epidemier optraadte i Hjøring L. D. (betydelig Epidemi i Løkken i November—December; 10 Tilfælde var komplicerede med Croup, men Epidemien var iøvrigt mild og krævede ingen Dødsfald) og i Løgstør og Omegn. Ingen Dødsfald i Byerne.

Aarhus-Randers Fysikat har 2684 Tilfælde mod 1247 i 1906. Epidemier optraadte i alle Distrikter undtagen Anholt og (maaske) Hobro L. D. Særlig betydelig Udbredelse synes Sygdommen at have haft i Aarhus og Omegn og Randers L. D., hvor Epidemien gik fra Syd mod Nord og Øst og hvor 3—4 % af Befolkningen anmeldtes angreben. Paa Alrø i Horsens Fjord under Odder L. D. opstod en Epidemi. Øen havde været forskaanet i henved 30 Aar og omtrent hver 3die Individ under 30 Aar blev angrebet, men Lægehjælp søgtes ikke, da Epidemien var mild. I Randers L. D. optraadte mange Komplikationer fra Lungernes Side, men Sygdommen var dog mild. Ved Kolindsund i Grenaa L. D. saas ogsaa hyppige Komplikationer med Pneumoni; det samme var Tilfældet i Mariager L. D.' Landkreds, navnlig de østlige Sogne, og der var stor Dødelighed mellem smaa Børn, men iøvrigt synes Epidemierne at have været milde. I Aarhus døde 12, i Randers 7.

Viborg-Thisted Fysikat, der i 1906 havde gennemgaaet en stor Epidemi, forskaanedes omtrent i Aarets første Halvdel, hvorefter Epidemier viste sig i en Del Lokaliteter (Skive Købstad, Viborg L. D.' Landkreds, Vestervig L. D., Frijsenborg L. D., Hobro og Sjørup Distrikter), som enten ikke havde været besøgte eller ikke tilstrækkeligt gennempløjede i 1906. I Almindelighed optraadte Sygdommen mildt, men sine Steder saaledes paa Hurupegnen i Vestervig L. D., Hobro-

egnen og Egnen Nord for Kellerup i Viborg L. D. optraadte mange Dødsfald blandt Smaabørn paa Grund af Lungesygdomme. Hvor Mæslingeepidemien fløl sammen med den store Kighosteepidemi, optraadte som sædvanligt mange Dødsfald. Ingen Dødsfald i Byerne.

I Vejle-Skanderborg Fysikat, som i 1906 kun havde 358 anmeldte Tilfælde, optraadte Sygdommen stærkt epidemisk i alle Distrikter undtagen (efter Sygelisterne at dømme) i Vejle Amts vestre L. D. og Grindsted L. D. En Læge i Skanderborg beretter: Midt i Juli begyndte i Byens Omegn en Epidemi, hvis Gang nøjagtig kunde følges; den begyndte i Vrold Sydvest for Byen, gik i en Bue udenom denne til Landsbyerne Svejstrup, Allerup og Tverlev for kort før Jul at naa ind til Byen, hvor der kom Tilfælde i næsten hvert Hus og baade Børn og Voksne angrebes, dog ikke i alvorlig Grad. Lægen i Ry saa Sygdommen herske stærkt epidemisk flere Steder saaledes i Tulstrup, medens i Ry Sogn kun Himmelbjerggaardens Opdragelsesanstalt med dens 100 Elever blev berørt, dog kun med c. 10 Tilfælde. Sygdommen optraadte med middelsvære Tilfælde og et ret stort Antal Tilfælde var forbundne med ikke ganske lette Pneumonier. En Læge i Østbirk (Horsens L. D.) betegner Epidemien som ret ondartet, hvorfor der kom langt flere Tilfælde under Lægebehandling end i tidligere Aar med maaske lige saa udbredte Epidemier. Til Øen Endelave førtes Epidemien fra Horsens. En Læge i Jelling beretter om den samtidige Optræden af Mæslinger og Kighoste og at begge Sygdomme optraadte ret ondartede. I Kolding L. D. synes Epidemien, der herskede i Byen i Aarets sidste Halvdel, ikke at være naaet ud paa Landet, »eller ogsaa er Sygdommen optraadt saa mildt, at Befolkningen ikke søgte Læge«. Enkelte andre Steder foruden de ovennævnte har Sygdommen haft en alvorlig Karakter, men i Almindelighed synes den at være optraadt meget mildt. Byerne har 24 Dødsfald: Horsens 9, Vejle 3, Fredericia 4, Kolding 4, Skanderborg 1, Silkeborg 3.

Ringkøbing Fysikat hjemsøgtes stærkt; der anmeldtes 1070 Tilfælde mod 125 i 1906. Alle Byer og alle Landkredse synes at have været berørte af Epidemier, dog stærkest i 4de Kvartal. Til Lemvig By skal

Sygdommen være bragt fra København; den optraadte i Begyndelsen mildt, men senere viste der sig alvorlige Komplikationer (Croup, Pneumoni, enkelte Gange Hjernetilfælde). Til Sjørup L. D. kom Sygdommen Sydfra; den havde en mild Karakter. Gennemgaaende berører Beretningerne ikke Sygdommens Karakter, hvilket maaske kan tydes som Bevis paa dens Mildhed. Byerne har 5 Dødsfald: 2 i Holstebro, 3 i Lemvig.

I Ribe Fysikat menes de fleste Tilfælde at have været Efternølere fra de i 1906 herskende Epidemier; men begyndende Epidemier iagttoges dog af Lægen i Ølgod (Grindsted L. D.) og mulig var det store Antal Tilfælde, som i Andst Herred (Vamdrup) optraadte ved Aarets Slutning, Tegn paa en begyndende Epidemi; fra denne Lokalitet udgik ogsaa Epidemier i 1904. Beretningerne skænker iøvrigt ikke Sygdommen nogen Omtale og i Byerne, der kun har 36 sporadiske Tilfælde, indlraf ingen Dødsfald.

6. Tussis convulsiva.

Af Kighoste anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
6354	16438	14407	5774	10345	20383	11215	9417	11523	10180

og i 1907 22176 Tilfælde.

Baade efter Sygelisterne og Beretningerne har Kighosten haft en usædvanlig stor Udbredelse i 1907. Der er anmeldt over 22000 Tilfælde, et større Tal end i noget tidligere Aar siden 1896.

I Bybefolkningen indtraf følgende Dødsfald:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
151	444	358	120	324	389	279	342	247	227	437

Det ses, at Aaret 1907 i Bybefolkningen møder med et større Antal Dødsfald end noget Aar siden 1898.

Sygdommen er optraadt epidemisk i alle Fysikater; særligt har den hersket stærkt i Jylland, idet der her er anmeldt c. 14000 Tilfælde, over 4 Gange saa mange som i 1906, og paa Fyen; paa de andre Øer er der kun svag Stigning fra 1906 af Sygeligheden paa Lolland-Falster og i Sjællands nordre Fysikat, Nedgang

i Sjællands søndre Fysikat og Bornholms Fysikat. København har en ret betydelig Opgang i Sygetallet. Som begrundet i Bemærkninger i tidligere »Medicinalberetninger« egner de til denne Sygdom knyttede Sygetal sig ikke til dyberegaaende Undersøgelser angaaende Sygdommens større eller mindre Udbredelse i de enkelte Lokaliteter.

I nedenstaaende Oversigt gives Intensiteten (døde i i Forhold til anmeldte) i Altersklasserne i Tiaaret 1896—1905, det absolute og beregnede Antal Dødsfald i 1907.

	For hvert 1000 anmeldt, døde i 1896—1905		I 1907 døde		I 1907 kunde ventes efter Erfaringerne fra Tiaaret	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer
0—1 Aar	258	198	72	193	*125*	*223*
1—5 Aar	50	31	69	95	*66*	*114*
5—15 Aar	6	5	3	4	*3*	*10*
Md. 15—65 Aar	—	—	—	—	—	—
Kvk. 15—65 Aar	—	—	—	—	—	—
Md. 65 Aar o. d.	—	—	—	—	—	—
Kvk. 65 Aar o. d.	—	–	—	1	—	—
I alle Aldere	74	51	144	293	*194*	*347*

Det synes, som om Kighosten har haft en endnu mildere Karakter end i Tiaaret 1896—1905, idet der indtraf 437 Dødsfald, men kunde ventes 541. I 1906 var Tallene henholdsvis 227 og 269. Den statistiske Tydning af Tallene er imidlertid noget usikker; det kan meget vel tænkes, at Komplikationer kan være meget hyppige og bevirke, at et større Antal Tilfælde end sædvanlig kommer under Lægehjæp og bliver anmeldt; naar da Dødsfaldenes Antal ikke stiger — og hyppigere Indtræden af Komplikationer behøver ikke med Nødvendighed at kræve større Dødelighed under en Epidemi — bliver Intensitetskvotienten lav og Sygdommen betegnes som mild, hvilken Karakter den i Virkeligheden ikke har haft.

6. Tus

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	[illegible]
København	89		136		186		249		280		289	
Sjæll. nord. Fysikat	32	54	36	80	43	66	68	81	96	106	59	[illegible]
Sjæll. sønd. —	19	74	13	102	17	101	11	101	10	53	7	
Bornholms —	4	5	5	»	2	»	4	5	6	10	20	
Lolland-Falsters —	6	12	35	1	17	8	11	36	14	55	8	
Fyens —	42	7	38	10	32	8	53	14	51	24	66	
Aalborg-Hjøring —	376	132	264	146	222	204	156	279	106	356	77	[illegible]
Aarhus-Randers —	76	131	42	116	42	157	61	154	116	164	256	[illegible]
Viborg-Thisted —	»	5	2	26	5	28	10	37	22	113	66	[illegible]
Vejle-Skanderb. —	92	92	68	121	156	171	138	114	99	148	100	[illegible]
Ringkøbing —	22	88	137	145	81	113	30	150	9	148	8	[illegible]
Ribe —	6	34	16	38	17	54	28	63	25	48	39	
Kongr. m. Undt. af Kbh.	675	634	656	735	634	910	570	1034	554	1225	706	[illegible]
Hele Kongeriget......	1398		1527		1730		1853		2059		2214	

I København havde Sygdommen større Udbredelse end i 1906. Ligesom i 1906 blev ca. 10 % af de anmeldte behandlede paa Hospital. Der døde 144, svarende til 6 % af de anmeldte og til 0,33 p. m. af Befolkningen.

Sjællands nordre Fysikat har omtrent samme Kighostesygelighed som i 1906. I Helsingør, Kronborg L. D., Frederiksværk L. D., Hørsholm L. D. og Hillerød L. D. omtales ingen Epidemier. I Københavns Amts nordre L. D. krævede Sygdommen 3 Dødsfald. Paa Ourø i Holbæk L. D. herskede en Epidemi. Paa Samsø optraadte Sygdommen ret alvorlig

nvulsiva.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
97		171		183		176		209		220				2385
33	181	45	124	38	131	81	132	101	208	93	184	725	1419	2144
19	96	17	98	15	58	8	86	19	132	51	141	206	1096	1302
24	66	5	35	3	40	»	12	1	8	»	»	74	204	278
6	23	8	19	21	17	23	27	21	41	29	42	199	341	540
93	62	131	70	77	116	121	141	102	140	103	189	909	824	1733
15	380	55	238	51	169	29	149	21	94	29	73	1491	2540	4031
12	188	216	171	194	157	88	106	73	91	45	49	1541	1621	3162
51	202	23	150	39	122	39	166	53	148	24	89	344	1262	1606
13	172	46	102	39	58	28	73	35	40	29	43	933	1258	2191
10	132	5	161	5	168	11	178	6	151	10	151	344	1713	2057
17	40	18	27	21	51	30	27	16	43	2	35	255	492	747
13	1542	569	1195	503	1087	458	1097	448	1096	415	996	7021	12770	19791
2572		1935		1773		1731		1753		1631		22176		

og angreb mod Sædvane endog ofte ganske smaa Børn. I Slagelse L. D. optraadte Epidemien mildt. Byerne har følgende Dødsfald: Frederiksberg 19, Helsingør 1, Kallundborg 5, Hillerød 1.

Sjællands søndre Fysikat har et mindre Antal anmeldte end i 1906. Epidemier optraadte i Slagelse, Ringsted, Skelskør, Næstved, Storehedinge, Præstø, Vordingborg og Stege Distrikter; i dette Distrikt optraadte ret alvorlige Tilfælde i Fanefjord Sogn, men der døde dog kun faa. I Køge døde 1, i Vordingborg 1, i Næstved 3, i Korsør 2, i Slagelse 1.

I Bornholms Fysikat begyndte en Epidemi i Rønne, gik sydpaa og derefter Øen rundt, men skaanede Svanike og Ailinge-Sandvig. I Rønne døde 1, i Hasle 1.

I Lolland-Falsters Fysikat optraadte Sygdommen vistnok epidemisk i alle Distrikter, men oftest med en mild Karakter, saaledes at f. Eks i Sakskøbing L. D. kun de færreste kom under Lægebehandling og at der fra Fejø L. D., hvor en udbredt Epidemi herskede, kun er anmeldt 1 Tilfælde. En Læge i Horslunde (Nakskov L. D.) fremsætter den Erfaring, at Sygdommen flere Gange standsede hos Børn, der fik Influenza, for atter at tage fat, naar denne Sygdom var overstaaet. I Nykøbing F. døde 3, i Nakskov 4, paa Fejø 1.

Fyens Fysikat har en betydelig Kighostesygelighed (over dobbelt saa mange Tilfælde som i 1906); kun Ærø og Nordøstfyn synes at være gaaede fri for Epidemier. I Odense Landdistrikt saa en Læge mange alvorligt angrebne smaa Børn, en anden Læge omtaler Epidemien som mild. Paa Avernakø i Faaborg L. D. optraadte en usædvanlig virulent Epidemi med svære Tilfælde; der angrebes her vistnok alle Børn, som ikke tidligere havde haft Sygdommen. I Bogense L. D. optraadte Sygdommen mildt, paa Sydlangeland var den meget mild. Byerne har følgende Dødsfald: Odense 19, Bogense 3, Middelfart 1, Assens 2, Svendborg 3, Nyborg 1. Efter Fysikatsberetningen døde i Aldersklassen 0—1 Aar i Byerne 20 ɔ: 18,5 % af de anmeldte (24,6 % i 1906, 37,5 % i 1905).

Aalborg-Hjøring Fysikat har over 4000 Tilfælde Tilfælde mod 600 i 1906. Store Epidemier optraadte i alle Distrikter undtagen Læsø. Beretningerne om en alvorlig, ret ondartet eller ondartet Karakter foreligger fra Skagens L. D. (mange Voksne angrebes), Hjøring L. D. (en Læge i Vraa beskriver en østfra kommende Epidemi, der bevægede sig gennem Vrejlev og Vraa til Børglum og Vejby, hvor den forsvandt i Løbet af Sommeren), Sæby L. D., Aalborg Amts søndenfjordske L. D. (Epidemien vandrede fra Stor Arden sydpaa og standsede i Distriktets østlige Del) og Farsø L. D. I Aalborg døde 35, i Hjøring 3, i Skagen 3, i

Frederikshavn 9, i Sæby 1, i Nibe 2, i Løgstør 5, i Nørre Sundby 3.

Aarhus-Randers Fysikat har 5 Gange saa mange Tilfælde som i 1906. Alle Distrikter var hjemsøgte undtagen Mariager L. D., som havde en Epidemi i 1906, og Anholt. I Grenaa L. D. anmeldtes 3—4 $^{0}/_{0}$ af Befolkningen som angreben. I Hobro L. D. optraadte Sygdommen godartet, i Ebeltoft L. D. som ikke ondartet, i Ørsted L. D. mildt. Byerne har følgende Dødsfald: Aarhus 31, Randers 4, Hobro 4, Grenaa 3.

Viborg-Thisted Fysikat har c. 1600 Tilfælde, 3 Gange saa mange som i 1906. Epidemier optraadte i alle Distrikter, og det var Kighosten, som gav Aaret sit epidemiske Særpræg. I de fleste Beretninger omtales Sygdommen som mild, men ikke faa Steder som Farsø og ved Hurup optraadte Sygdommen med alvorlig, endog ondartet Karakter og krævede mange Dødsfald blandt Smaabørn. Byerne har følgende Dødsfald: Viborg 3, Thisted 2, Skive 6, Nykøbing M. 5.

I Vejle-Skanderborg Fysikat havde Sygdommen betydelig epidemisk Udbredelse vistnok i alle Distrikter (Vejle Amts vestre L. D. synes dog lidet hjemsøgt); der anmeldtes 5 Gange saa mange Tilfælde som i 1906. I Skanderborg L. D. holdt Sygdommen sig ligesom i 1906 til Distriktets nordlige Sogne. Angaaende Sygdommens Karakter haves Udtalelser fra følgende Lokaliteter: Ry (Skanderborg L. D.): Tilfældene var i Almindelighed middelsvære, Endelave (Horsens L. D.): ret ondartet, dog ikke stor Dødelighed, Hovedgaard (Horsens L. D.): gennemgaaende godartet, Brædstrup: temmelig mild, Hornsyld: ret ondartet, Kolding: ikke særlig ondartet, Aagaard (Kolding L. D.): ret talrige Dødsfald blandt Smaabørn paa Grund af Komplikationer. Byerne har følgende Dødsfald: Horsens 30, Vejle 10, Fredericia 7, Kolding 5, Skanderborg 1, Silkeborg 12.

I Ringkøbing Fysikat havde Sygdommen epidemisk Udbredelse i alle Distrikter; der anmeldtes c. 2000 Tilfælde mod 562 i 1906. Der foreligger følgende Udtalelser om Sygdomskarakteren: Meget morderisk (Holstebro L. D.), alvorlig, dog kun faa Dødsfald (Ringkøbing L. D), mild (Tarm L. D.), mild (Sjørup L. D.). I Holstebro døde 18, i Lemvig 4.

7. Angi

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Jun
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
København	8		12		10		13		27		32
Sjæll. nordre Fysikat	1	10	5	19	2	18	5	26	7	7	10
Sjæll. søndre —	»	12	2	6	2	3	2	9	»	1	»
Bornholms —	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	»	2	»	4	»	1	»	4	1*	3	»
Fyens —	55	48	35	54	21	73	5	44	4	35	4
Aalborg-Hjøring —	2	19	1	9	»	28	3	30	»	41	5
Aarhus-Randers —	8	13	15	15	37	40	43	37	9	38	3
Viborg-Thisted —	»	1	2	1	3	3	»	3	»	11	»
Vejle-Skanderborg —	1	9	14	2	»	7	4	3	2	8	4
Ringkøbing —	1	4	»	1	»	9	1	20	»	19	»
Ribe —	2	»	1	4	»	12	1	10	»	4	»
Kongr. m. Undt. af Kbh.	70	118	75	115	66	189	64	186	23	167	26
Hele Kongeriget . . .	196		202		265		263		217		14

I Ribe Fysikat, hvorfra der i de sidste 4 Aar er anmeldt et aarligt stigende Antal Tilfælde, synes Sygdommen vel at være optraadt i alle Distrikter men efter Fysikatsberetningen skal det dreje sig om en Mængde spredte Tilfælde og en Del smaa Lokalepidemier. Overalt synes Sygdommen at være optraadt mildt. I Ribe døde 1, i Varde 6, i Esbjerg 8.

7. Angina parotidea.

Af Faaresyge anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
2504	3907	3341	2493	2686	3068	2926	2992	4540	2805

og i 1907 2133 Tilfælde.

arotidea.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
14		12		31		43		49		86				337
4	7	8	6	6	11	6	6	4	2	11	13	69	131	200
»	2	2	3	2	2	2	3	4	4	19	5	35	51	86
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	1	18	19
1	8	1	9	»	7	3	15	3	»	9	8	141	316	457
2	11	1	6	2	1	3	6	»	5	7	»	26	163	189
2	4	5	3	»	13	1	6	1	4	5	5	129	179	308
»	11	»	12	»	9	»	9	6	21	2	4	13	89	102
8	5	7	2	5	1	27	5	63	3	78	7	213	67	280
»	8	»	5	»	»	»	»	»	»	»	3	2	89	91
»	4	1	8	»	»	»	2	»	2	3	1	8	55	63
17	60	25	54	15	44	42	52	81	43	134	48	638	1158	1796
91		91		90		137		173		268		2133		

Faaresygen synes ikke at have gjort sig særlig bemærket i 1907, idet der er anmeldt et forholdsvis ringe Antal Tilfælde. Fra Bornholm anmeldtes kun 1 Tilfælde, fra Lolland-Falsters Fysikat 17.

I København anmeldtes 337 Tilfælde ɔ: 0,77 % af Befolkningen, medens de 25 foregaaende Aars Sygelighedskvotient er 2,27 %. 32 Tilfælde behandledes paa Sygehus, deraf 26 paa Garnisonssygehuset.

I Sjællands nordre Fysikat synes der ikke at være optraadt Epidemi.

I Sjællands søndre Fysikat optraadte Sygdommen epidemisk i Storehedinge By.

I Fyns Fysikat vides Epidemier at være optraadte i Assens L. D.' sydøstlige Sogne, i Faaborg By (Afslutning paa Epidemien i 1906) og Omegn (særlig ved

Svanninge; her viste Sygdommen ofte stærke Febrilia og cerebrale Symptomer), i Svendborg L. D. (Arv fra 1906) og paa Ærø (i Søby Sogn).

I Aalborg-Hjøring Fysikats Beretninger omtales Epidemier i Hjøring L. D.

I Aarhus-Randers Fysikat optraadte Epidemier i Grenaa L. D. i Aarets 5 første Maaneder.

Viborg-Thisted Fysikat har Epidemier i Viborg L. D. (Thorning Sogn), i Thisted L. D. (til Tider optraadte Sygdommen alvorligt, med betydelig Mundbetændelse og Epididymitis, nogle Gange med hæmor-

8. E

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L
København	49	»	48	»	61	»	57	»	51	»	47	
Sjællands nord. Fysik.	22	44	13	46	11	31	17	38	17	49	13	
Sjællands sønd. —	9	29	3	26	5	36	12	20	9	22	5	
Bornholms —	»	2	3	•	»	»	1	1	1	1	2	
Lolland-Falsters —	10	12	7	13	6	7	5	7	5	11	1	
Fyens —	23	38	16	22	25	22	27	26	28	20	17	
Aalborg-Hjøring —	7	8	10	14	5	21	4	13	10	12	5	
Aarhus-Randers —	13	23	7	16	12	25	8	13	10	11	11	
Viborg-Thisted —	1	19	1	10	1	17	5	10	2	16	1	
Vejle-Skanderborg —	13	22	7	13	5	18	8	15	7	9	8	
Ringkøbing —	3	16	1	11	2	11	4	10	2	3	1	
Ribe —	5	11	»	6	1	10	2	8	2	5	1	
Kongr. m. Undt. af Kbh.	106	224	68	177	73	198	93	161	98	159	65	1
Hele Kongeriget.....	379		293		332		311		303		269	

rhargisk Nephritis, i Skive L. D., V. Han Herred og Silkeborg Distrikter.

I Vejle-Skanderborg Fysikat optraadte Epidemier ved N. Snede i Brædstrup L. D. og i Kolding L. D. (i hvert Fald i Byen, hvor der viste sig en Mængde ret alvorlige Komplikationer, maaske ogsaa paa Landet).

I Ringkøbing Fysikat herskede Epidemier i Lemvig L. D. og i Sjørup L. D.

I Ribe optraadte Epidemier i Grindsted L. D., ved Holsted i Ribe L. D. og ved N. Nebel i Varde L. D.

ipelas.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
[b]st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
[1]2	»	29	»	36	»	38	»	40	»	29	»	»	»	517
[1]7	40	10	31	3	23	13	28	8	24	15	32	159	412	571
5	22	6	21	8	19	10	29	10	13	13	18	95	285	380
»	1	2	1	2	»	3	»	»	»	1	»	15	7	22
4	5	2	6	3	7	6	8	3	11	7	14	59	117	176
[1]6	27	15	19	20	19	24	18	20	26	13	27	246	280	526
9	4	3	10	6	8	13	10	9	11	5	7	86	127	213
[1]3	23	9	26	9	24	9	16	5	13	6	10	112	215	327
2	11	7	14	1	2	1	8	3	15	4	18	29	152	181
7	13	8	15	14	15	8	8	10	5	14	12	109	160	269
3	5	»	7	1	6	2	4	2	7	»	12	21	106	127
»	2	3	10	2	3	7	4	4	4	2	5	29	71	100
[1]6	133	65	160	69	126	96	133	74	129	80	155	960	1932	2892
2[illegible]3		254		231		267		243		264		3409		

8. Erysipelas.

Af Rosen anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1096
4166	4110	4385	3851	3764	3722	3787	3692	3956	3913

og i 1907 3409 Tilfælde.

I 1896—1900 anmeldtes i Gennemsnit aarligt 4140 Tilfælde.
I 1901—1906 — i — — 3800 —

Aaret 1907 har altsaa et mindre Tal end Gennemsnittet for de foregaaende 5 Aar.

Sammenligningen mellem Fysikatstallene for 1906 og 1907 viser ikke store Forskelligheder. Nedgangen, som giver sig til Kende i Hovedsummen, genfindes dog i saa godtsom alle Fysikater og er størst i København (621—517 og Aarhus-Randers Fysikat (436—327).

I Bybefolkningen, hvor der i 1890—99 indtraf 52 Dødsfald i aarligt Gennemsnit, døde i 1907 32 af Rosen (1905 71, 1906 44), hvis Fordeling paa de enkelte Fysikaters Byer er følgende: København 18 (1906 24), Sjællands nordre Fysikat 0 (2), Sjællands søndre Fysikat 0 (4), Bornholms Fysikat 0 (0), Lolland-Falsters Fysikat 3 (1), Fyens Fysikat 4 (0), Aalborg-Hjøring Fysikat 0 (1), Aarhus-Randers Fysikat 0 (5), Viborg-Thisted Fysikat 0 (1), Vejle-Skanderborg Fysikat 1 (4), Ringkøbing Fysikat 0 (0), Ribe Fysikat 2 (2).

Paa Epileptikerhjemmet ved Nyborg opstod en Epidemi (5 alvorlige Tilfælde), der standsede ved Evacuation til Sygehuset. I Ebeltoft L. D. skal Sygdommen have været ualmindelig hyppig.

9. Febris puerperalis.

Af Barselfeber anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
541	547	460	481	483	477	497	440	475	464

og i 1907 421 Tilfælde.

Af Dødsfald i Bybefolkningen indtraf:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
43	45	36	29	55	42	55	39	51	46	38

Sygdommens Optræden i en længere Aarrække belyses endvidere ved følgende Sammenstillinger:

For hvert 1000 levendefødte anmeldtes i hele Landet følgende Antal Tilfælde af Barselfeber:

1895—1900	1901—1903	1904	1905	1906	1907
7,4	6,7	6,0	6,6	6,3	5,7

For hvert 10,000 levendefødte i Bybefolkningen døde af Barselfeber

1895—1900	1901—1903	1904	1905	1906	1907
16	19	14	18	16	13

Baade med Hensyn til Sygetallet fra hele Landet og Antallet af Dødsfald i Bybefolkningen staar Aaret 1907 gunstigere end noget Aar siden 1895.

I nedenstaaende Tabel findes opført for hvert Fysikat Antallet af anmeldte Tilfælde for hvert 1000 Fødsler (ɔ: levendefødte + dødfødte) i 1907 (1906) samt Antallet af Dødsfald i Byerne i samme Aar:

	København	Sjæll. nordre Fys.	Sjæll. søndre Fys.	Bornholms Fys.	Loll.-Falst. Fys.	Fyens Fys.
By	5 (5)	5 (8)	4 (6)	14 (12)	4 (3)	12 (8)
Land	— (—)	7 (6)	6 (10)	6 (9)	5 (6)	5 (9)
Døde i Byerne	16 (21)	5 (5)	1 (—)	1 (—)	2 (1)	6 (7)

	Aalb.-Hjøring Fys.	Aarhus-Randers Fys.	Viborg-Thisted Fys.	Vejle-Skdbg. Fys.	Ring-købing Fys.	Ribe Fys.
By	4 (9)	10 (10)	2 (5)	6 (7)	11 (—)	9 (2)
Land	3 (3)	5 (5)	5 (5)	5 (4)	7 (8)	6 (7)
Døde i Byerne	1 (3)	4 (6)	— (1)	1 (2)	1 (—)	— (—)

I Bybefolkningen døde som anført 38. Endvidere indtraf 12 Dødsfald hos Landboere indlagte paa Provinsbyernes Sygehuse. Hvis Forholdene mellem Antallet af Levendefødte og døde af Barselfeber i Landbefolkningen er det samme som i Bybefolkningen skulde der være indtruffen c. 60 Dødsfald i Landbefolkningen; af disse er for de 12 gjort Rede ovenfor; 7 Dødsfald omtales endvidere i Beretningerne.

I København anmeldtes 66 Tilfælde, hvoraf kun 6 behandledes paa Hospital. Der indtraf 16 Dødsfald.

I Storehedinge L. D. havde en Jordemoder 4 Tilfælde i sin Praksis. I Stubbekøbing L. D. indtraf

9. Febr

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	4	»	6	»	7	»	3	»	3	»	7	[illegible]
Sjællands nord. Fysikat	2	5	»	4	»	2	1	5	2	3	»	[illegible]
Sjællands sønd. —	2	2	1	3	»	1	»	3	»	»	1	[illegible]
Bornholms —	»	1	»	»	»	»	1	1	»	»	»	[illegible]
Lolland-Falsters —	»	2	»	»	»	2	1	1	»	1	1	[illegible]
Fyens —	4	3	3	»	3	4	1	2	3	2	1	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	»	8	1	1	»	»	2	2	1	»	»	[illegible]
Aarhus-Randers —	5	2	2	2	5	2	1	2	5	2	1	[illegible]
Viborg-Thisted —	»	2	»	3	»	2	1	3	»	»	»	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	»	1	1	1	»	6	3	1	»	2	2	[illegible]
Ringkøbing —	»	2	»	3	2	3	»	»	1	1	1	[illegible]
Ribe —	»	1	»	»	1	2	2	4	»	2	»	[illegible]
Konger. m. Undt. af Kbh	13	29	8	17	11	24	13	24	12	13	7	[illegible]
Hele Kongeriget......	46		31		42		40		28		37	

3 Tilfælde i en Jordemoders Praksis. Fra Sakskøbing L. D. berettes om 5 Tilfælde (paa Ugelisterne kom kun 3), hvoraf 3 var tvivlsomme; 2 Tilfælde indtraf for en Jordemoder, hvis Taske og Instrumenter var yderst smudsige. I Bogense L. D. optraadte ved Aarets Slutning en lille Epidemi (5 Tilfælde med 2 Dødsfald) i en Jordemoders Klientel; hendes Mand led af purulent Cystitis og hun passede ham selv med Blæreudskylninger. I Assens L. D. indtraf paa Landet 2 dødelige Tilfælde; ved det ene var anvendt en Irrigator, der havde været benyttet til Clysma til et Husdyr, som led af Børbetændelse. Fra Thisted L. D. er anmeldt 1 Tilfælde, som

uerperalis.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.?	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
8	»	3	»	4	»	9	»	7	»	5	»	»	»	66
1	6	3	3	1	2	2	5	1	3	2	3	15	44	59
»	1	2	2	1	2	»	»	5	3	»	3	12	24	36
»	»	1	»	3	»	»	»	1	2	»	»	6	4	10
»	1	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	3	11	14
1	3	2	2	2	3	2	5	2	1	5	1	29	27	56
»	»	»	2	1	»	2	»	»	1	1	2	8	18	26
2	4	2	1	»	1	2	»	1	1	»	1	26	21	47
»	»	»	3	»	2	»	3	1	2	»	3	2	24	26
1	1	»	1	2	1	2	2	2	2	»	»	13	19	32
»	»	»	4	»	4	»	1	»	»	»	4	4	25	29
»	»	»	»	1	1	1	»	1	1	1	»	7	13	20
5	16	10	18	11	16	11	16	15	17	9	17	125	230	355
2[illegible]		31		31		36		39		31		421		

9. Febr

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni
Sjællands nordre Fysikat.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
Helsingør Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kronborg —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Frederiksværk —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hillerød —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»
Hørsholm —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kbhvs. Amts nordre —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frederiksberg —	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»
Kbhvs. Amts søndre —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Amager —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Roskilde —	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Frederikssund Kbst. og Horns Herreds —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Nykøbing p. S. —	1	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»
Kallundborg —	»	»	»	2	»	»	»	1	»	»	»
Holbæk —	»	3	»	»	»	1	»	1	»	»	»
Samsø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Køge —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Slagelse —	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Sorø —	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»
Sjællands søndre Fysikat.											
Køge Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Slagelse —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sorø —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Ringsted —	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»
Korsør —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Skelskør —	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»
Næstved —	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Storehedinge —	»	2	»	»	»	»	»	1	»	»	»

uerperalis.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	2	»	»	»	»	»	4	»	»	»	»	»	6	6
1	»	3	»	1	»	2	»	1	»	1	»	11	»	11
»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	3	3
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	3	4
»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	6	6
»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	»	1	8	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	4	4
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	2
»	1	»	1	»	1	»	»	1	1	»	1	1	8	9
»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	2	5
»	»	»	»	»	1	»	»	4	»	»	»	4	4	8

9. Febr

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
Sjællands søndre Fysikat (fortsat).	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Præstø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vordingborg Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Møens —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	1
Bornholms Fysikat.												
Bornh. sydv. Læged. Ld.	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	
Rønne	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Neksø	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aakirkeby	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bornh. nordø. Lægd. Ld.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hasle	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Allinge-Sandvig	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Svanike	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters Fysikat.												
Nykøbing p. F. Læged.	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Stubbekøbing —	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1
Sakskøbing — Ld.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Sakskøbing	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nysted	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Maribo — Ld.	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Maribo	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Rødby	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nakskov	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1
Fejø, Femø og Askø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fyens Fysikat.												
Odense Bys Læged.	1	»	2	»	1	»	1	»	3	»	1	»
Odense Land- —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»

erperalis (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	1	4	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	3	3
»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	3	»	3
»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	1	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	1	»	1	»	2	»	»	»	2	»	15	»	15
»	2	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»	6	6

9. Fel

Fyens Fysikat (fortsat).	Januar Kbst.	Januar Ld.	Februar Kbst.	Februar Ld.	Marts Kbst.	Marts Ld.	April Kbst.	April Ld.	Maj Kbst.	Maj Ld.	Jun Kbst.
Bogense Læged.	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»
Middelfart —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Assens —	2	»	»	»	»	3	»	»	»	1	»
Faaborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Svendborg —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nyborg —	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»
Kerteminde —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Rudkøbing —	1	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»
Ærø Ld. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ærøskøbing —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Marstal —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aalborg-Hjøring Fysikat.											
Skagen Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frederikshavn —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hjøring Læged.	»	3	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Hallund —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sæby —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Kær H. (N. Sundby) —	»	2	»	»	»	»	»	1	»	»	»
Hvetbo —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aalborg —	»	»	1	»	»	»	1	»	1	»	»
Aalborg A. søndfj. —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»
Nibe Ld. —	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nibe —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Løgstør —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ørter Han H. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hobro —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Farsø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Læsø —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»

erperalis (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	»	3	2	5
1	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1	»	2	2	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	4	6
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	1	1	1	1	»	1	1	»	»	1	3	5	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	3	4
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	3	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	4	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	5	»	5
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	3
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	2
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1

9. Febr

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Aarhus-Randers Fysikat.												
Hobro Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Mariager —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Grenaa —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Æbeltoft —	»	1	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»
Aarhus Bys —	4	»	2	»	5	»	»	»	4	»	1	»
Aarhus Land- —	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Randers Bys —	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Randers Land- —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»
Ørsted —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hads Herred (Odder) —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hornslet —	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	2
Frijsenborg —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Anholt —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Samsø-Thunø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Viborg-Thisted Fysikat.												
Viborg Læged.	»	»	»	1	»	1	1	1	»	»	»	1
Thisted —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Skive Læged.	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	
Nykøbing M. —	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vestervig —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Thyholm —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vester Han Hd. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frijsenborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Farsø —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjørup —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Randers —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Silkeborg —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Hobro —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

uerperalis (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	4	5
1	»	1	»	»	»	2	»	1	»	»	»	21	»	21
»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	4	4
1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1
»	2	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	7	7
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	1	8	9
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	1	3	4
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	4	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

9. Febr

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.
Vejle-Skanderborg Fysikat.												
Skanderborg Læged.	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Silkeborg —	»	»	»	»	»	1	1	»	»	1	1	»
Brædstrup —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»
Horsens —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vejle —	»	»	1	»	»	1	1	»	»	»	»	[illegible]
Fredericia —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kolding —	»	»	»	1	»	2	1	»	»	»	1	»
Hornsyld —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frijsenborg —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Grindsted (S.Omme) —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ringkøbing Fysikat.												
Lemvig Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»
Holstebro —	»	»	»	2	1	2	»	»	»	»	»	»
Ringkøbing —	»	»	»	1	1	1	»	»	1	»	»	»
Ulfkær —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2
Videbæk —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Tarm —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Herning —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Sjørup —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe Fysikat.												
Varde Læged.	»	1	»	»	»	»	1	1	»	1	»	1
Ribe —	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»
Esbjerg —	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»
Grindsted —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Fanø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kolding —	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	1

erperalis (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	3	3	6
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
1	»	»	»	»	»	1	»	»	2	»	»	2	2	4
»	1	»	»	2	1	»	1	2	»	»	»	6	5	11
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	3	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	1	»	4	»	»	»	»	»	2	1	8	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	5	6
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	2	3	5
»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	5	6
»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	2	3	5
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	4	»	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	4	4

efter Distriktslægens Beretning var endt med Helbredelse 2 Dage efter Anmeldelsen. De fra Skive L. D. anmeldte 4 Tilfælde var alle lette. I Lemvig L. D. indtraf 4 lette Tilfælde i en Jordemoders Praksis. I Herning L. D. anmeldtes 3 Tilfælde, hvoraf de 2 var dødelige. I Ribe L. D. indtraf for Lægen i Vejen en Del Tilfælde af Phlebitis extr. inf. efter Fødsel, »der synes at have haft nogen Forbindelse med hinanden og med meget lette Tilfælde af intrauterin Infektion«.

10. Tetanus

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	2		1		1		»		1		»	
Sjællands nord. Fysikat	1	2	»	1	1	1	»	»	»	»	»	1
Sjællands søndre —	1	»	»	2	»	»	»	1	»	1	1	
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	1
Fyens —	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	2
Aalborg-Hjøring —	1	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	2
Aarhus-Randers —	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	
Viborg-Thisted —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1
Ringkøbing —	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	[illegible]
Ribe —	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Konger. m. Undt. af Kbh.	3	3	3	3	1	4	»	4	1	3	1	8
Hele Kongeriget.....	8		7		6		4		5		9	

10. Tetanus & Trismus neonatarum. Stivkrampe hos Nyfødte.

Af denne alvorlige Sygdom, hvis Anmeldelse først fra Oktober 1906 er bleven obligatorisk, anmeldtes i 1907 92 Tilfælde, hvoraf 50 i Bybefolkningen. Paa Mortalitetstabellerne findes Oplysning om 52 Dødsfald hos Børn i det første Leveaar, af hvilke 29 indtraf i København. 3 i Aarhus, 2 i hver af Byerne Esbjerg, Ringkøbing og Frederikssund, medens 12 Byer har hver 1 Dødsfald. Hertil kommer endvidere i Aarhus 4 Dødsfald hos

rismus neonat.

Juli		August		Septbr.		Oktober		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	I alt.
2		2		4		7		3		1				24
»	2	»	»	1	1	1	»	»	»	»	»	4	8	12
»	2	2	»	»	»	.	,	1	»	»	.	5	6	11
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	4	4
1	2	»	»	»	»	»	1	1	1	»	»	3	6	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	3	5
3	1	1	»	»	1	1	1	»	»	1	»	7	4	11
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	2
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	3	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	»	2	4	6
»		»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	2	2	4
4	7	4	»	1	3	2	3	2	3	4	1	26	42	68
13		6		8		12		8		6		92		

spæde Børn, hvilke ved fejlagtig Rubricering er opførte under Rubrum 18 paa Mortalitetstabellen, og indtraf i Juli—September, i hvilket Tidsrum der tillige indtraf 2 Dødsfald af Tetanus hos Børn i Alderen 9—10 Aar.

I Odense Landdistrikt indtraf i en Jordemoders Praksis 3 Tilfælde, som alle endte dødeligt. I Ringkøbing L. D. optraadte 3 Tilfælde i en Jordemoders Praksis og dannede Begyndelsen til en Epidemi, som strakte sig ind i 1908.

11. Pen

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	2		5		4		6		4		2	
Sjællands nord. Fysikat	2	1	1	2	1	3	1	»	»	»	»	[illegible]
Sjællands søndre —	»	2	1	»	»	»	»	1	»	»	»	[illegible]
Bornholms —	»	»	2	»	»	1	1	»	»	»	»	[illegible]
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Fyens —	»	1	»	1	1	2	»	1	»	1	4	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	5	1	4	»	3	»	»	»	»	1	1	[illegible]
Aarhus-Randers —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Viborg-Thisted —	2	2	»	4	1	3	»	3	1	»	2	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	»	2	»	»	»	1	»	»	»	»	»	[illegible]
Ringkøbing —	»	4	»	1	»	»	»	2	»	1	»	[illegible]
Ribe —	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Konger. m. Undt. af Kbh.	10	14	8	8	6	10	2	7	1	3	7	[illegible]
Hele Kongeriget......	26		21		20		15		8		16	

II. Pemphigus neonatorum.

Af denne Sygdom, hvis Anmeldelse paa Sygelisterne blev obligatorisk i Oktober 1906, anmeldtes i 1907 203 Tilfælde, hvoraf 117 indtraf i Bybefolkningen.

I Beretningerne foreligger følgende Oplysninger om denne Sygdom: En Læge i Snertinge (Kallundborg L. D.) saa 1 Dødsfald. I Ringsted L. D. indtraf i Januar 1 Tilfælde som Afslutning paa den lille Epidemi, som i 1906 var optraadt i en Jordemoders Praksis. Paa Bornholm skal Sygdommen hidtil have holdt sig til det sydvestre L. D. I Rønne følger den væsenligst en

higus neonat.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
3		»		3		3		5		3				40
»	»	»	2	1	1	1	1	1	»	1	»	9	12	21
2	1	1	»	3	»	»	»	»	»	»	1	7	5	12
»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	5	1	6
·	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
5	1	»	1	»	1	1	»	1	»	1	2	13	11	24
»	»	1	2	2	1	1	1	2	1	3	»	22	7	29
»	1	1	3	»	1	1	»	»	»	2	1	4	7	11
·	1	»	»	»	1	»	»	1	1	»	1	7	19	26
1	»	»	1	»	»	»	»	1	»	»	2	2	6	8
»	.	2	1	2	2	»	»	»	»	»	1	4	14	18
»	»	»	»	»	»	1	2	1	1	1	»	4	3	7
8	5	6	10	8	7	6	4	7	3	8	8	77	86	163
16		16		18		13		15		19		203		

enkelt Jordemoders Praksis, trods alt, hvad der gøres. I Odense Landdistrikt indtraf 4 Tilfælde med 1 Dødsfald i en Jordemoders Praksis. I Middelfart L. D. optraadte 9 Tilfælde i Juni og Juli; en Læge omtaler Sygdommen som almindelig blandt spæde Børn i Juli—September, men ikke dødelig. I Ebeltoft L. D. optraadte Sygdommen hos et nyfødt Barn, samtidig var der abortive Tilfælde hos Moderen og Barnepigen. I Skive L. D. saa Lægen i Vihøj en Epidemi; det synes efter hans Iagttagelse, at impetiginøse Mødre eller Søstre kan overføre Pemfigus til Nyfødte. I Aalestrup i

12. Febr

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København..........	»		1		»		1		1		2	
Sjællands nord. Fysikat	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	»	2
Sjællands søndre —	1	2	1	1	»	»	»	1	»	»	1	2
Bornholms —	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	2	1	»	2	1	6	»	1	»	2	1	3
Fyens —	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	1
Aalborg-Hjøring —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Aarhus-Randers —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Viborg-Thisted —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg —	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»
Ringkøbing —	»	4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Ribe —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kngr. m. Undt. af Kbh.	3	7	2	3	1	8	»	5	»	4	3	10
Hele Kongeriget	10		6		9		6		5		15	

Farsø L. D. optraadte som Arv fra 1906 en Epidemi i en enkelt Jordemoders Praksis. I **Nykøbing** M. L. D. optraadte 7 Tilfælde, der alle, ligesom de i 1906 optraadte 4 Tilfælde, indtraf i samme Jordemoders Praksis. Af de i **Vejle-Skanderborg Fysikat** anmeldte Tilfælde indtraf 2 i en Jordemoders Praksis.

Efter Dødsattesterne fra Bybefolkningen udenfor København indtraf Dødsfald i følgende Byer: Roskilde 1 ($^1/_4$ Aar, død af Lungebetændelse under Forløbet af Pemfigus), Helsingør 1 (14 Dage), Køge 2 (14 Dage og 9 Dage), Rønne 3 (3 Uger — 12 Dage — 2 Maaneder),

termittens.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»		»		1		»		»		»				6
»	1	1	3	»	»	»	»	»	1	»	»	1	10	11
»	2	»	2	1	»	1	1	»	1	»	1	5	13	18
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	16	20
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	»	2
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	6
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	4	1	7	1	»	1	1	1	2	»	1	13	52	65
4		8		2		2		3		1		71		

Odense 3 (1 Aar, 5 Uger, 16 Dage), Middelfart 1 (9 Dage), Aalborg 1 (14 Dage), Aarhus 1 (11 Dage), Thisted 1 (1 Maaned), Horsens 1 (20 Dage), Holstebro 2 (14 Dage — 16 Dage), Esbjerg 1 (3 Uger) — ialt 17 Dødsfald. I Frederiksberg indtraf et Dødsfald af Pemfigus hos en Mand paa 61 Aar.

16. Febris intermittens.

Af Koldfeber anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
422	456	429	275	269	236	198	122	119	125

og i 1907 71 Tilfælde.

12. Febri

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	96	»	87	»	77	»	92	»	86	»	77	[illegible]
Sjællands nord. Fysik.	26	48	18	55	20	33	22	44	10	33	21	[illegible]
Sjællands sønd. —	23	39	10	36	11	40	16	34	17	34	10	[illegible]
Bornholms —	1	3	2	3	»	3	1	1	3	2	5	[illegible]
Lolland-Falsters —	6	21	6	12	7	10	1	15	1	11	»	[illegible]
Fyens —	18	43	15	19	18	30	16	41	17	25	21	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	5	18	11	17	20	13	10	13	14	16	15	[illegible]
Aarhus-Randers —	14	12	13	32	8	15	15	17	15	25	17	[illegible]
Viborg-Thisted —	5	19	5	15	2	19	1	10	2	14	2	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	16	13	12	17	14	14	11	16	15	20	5	[illegible]
Ringkøbing —	»	11	1	7	1	10	2	12	1	7	1	[illegible]
Ribe —	6	10	3	7	4	8	7	8	4	8	»	[illegible]
Kongr. m. Undt. af Kbh.	120	237	96	220	105	195	102	211	99	195	97	[illegible]
Hele Kongeriget.....	453		403		377		405		380		335	

Sygdommen synes at være næsten fuldstændig forsvundet her i Landet, idet en stor Del af de anmeldte Tilfælde kun angaar intermitterende Neuralgier. Blandt de paa Listerne opførte Tilfælde vides endvidere nogle at være Intermittens hjembragt fra Udlandet (Amerika).

Fra Lolland-Falsters Fysikat er kun anmeldt 20 Tilfælde, hvoraf dé 15 falder paa Nakskov L. D.

heumatica.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
47	»	47	»	58	»	46	»	69	»	75	»		»	857
8	23	8	12	8	21	24	24	25	23	17	39	207	385	592
8	21	5	21	5	20	10	23	11	27	7	19	133	339	472
2	3	1	1	»	»	1	»	»	2	7	2	23	22	45
3	4	2	6	1	9	3	3	7	13	7	8	44	119	163
14	22	14	14	9	10	17	15	21	18	12	22	192	280	472
3	7	7	12	4	6	8	15	4	15	11	12	112	161	273
9	16	4	16	12	20	9	12	20	16	19	20	155	215	370
3	16	3	7	1	11	4	16	4	16	5	18	37	177	214
11	11	9	9	8	8	13	9	9	9	10	9	133	145	278
4	12	1	3	1	4	1	8	1	9	1	7	15	100	115
4	6	3	12	2	6	4	7	2	11	6	8	45	100	145
[illegible]	141	57	113	51	115	94	132	104	159	102	164	1096	2043	3139
257		217		224		272		332		341		3996		

13. Febris rheumatica.

Af Gigtfeber anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
4717	4662	4895	5066	4784	4975	5113	4618	4740	4137

og i 1907 3996 Tilfælde.

Der er i 1907 anmeldt et ringe Antal Tilfælde af Gigtfeber.

Deles Tidsrummet 1896—1907 i 3 Perioder bliver det gennemsnitlige Antal af aarligt anmeldte Tilfælde:

1896—1899	1900—1903	1904—1907
4616	4985	4373

En Sammenstilling af Fysikatstallene for 1906 og 1907 viser kun for Sjællands søndre Fysikat (700—592) og Ringkøbing Fysikat (192—115) Forskelligheder, som fortjener at bemærkes.

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1907	15	14	12	12	12	11	8	7	7	9	11	11
1906	13	14	14	12	13	11	8	10	8	10	12	11

I Bybefolkningen døde 30 mod 35 i 1906 og 42 i i 1890—99 i aarligt Gennemsnit. København har 10 Dødsfald (16 i 1906), Frederiksberg 2 (6), Øernes Byer 10 (7), Jyllands Byer 8 (6).

I Beretningen fra Ringsted L. D. omtales Sygdommens store Tilbøjelighed til at angribe Hjertet; af de paa Sygehus behandlede Tilfælde var der næppe et eneste, som ikke var forbunden med Hjertelidelse, I Ebeltoft L. D. havde en Læge 7 Tilfælde under Behandling og i 6 af disse indledes Sygdomsanfaldet med en Angina. Fra Farsø L. D. berettes, at Sygdommen var meget hyppig ledsaget af Endocarditis.

De nye Sygelister aabner Mulighed for Indsigt i, hvor mange af de anmeldte Gigtfebertilfælde der maa tilskrives et **første** eller et **gentaget** Anfald. Sygelistens Fordeling af Rubriken for denne Sygdom (a og b) er imidlertid ikke gennemført i København og kun delvis paa Provinssygelisterne, om end paa den største Del af disse. Efter de i »Ugeskrift for Læger« trykte Maanedslister er der i Aaret 1907 fra Kongeriget udenfor København anmeldt ialt 3078 Tilfælde, hvoraf 2073 er opførte

som 1ste Anfald, 1005 som gentaget Anfald. Imellem de 2073 Tilfælde findes imidlertid en Del Tilfælde fra Lister, som ikke har gjort Skel mellem de 2 Grupper. Efter Erfaringerne fra 1908, for hvilket Aar der findes detaillerede Oplysninger om disse Forhold og for hvilket disse tvivlsomme Tilfældes Antal er opgjort til at være c. 16 % af samtlige anmeldte Tilfælde, kan de tvivlsomme Tilfælde for 1907 sættes til c. 500; tilbage bliver altsaa c. 1573 første Anfalds Tilfælde, og da Antallet af Tilfælde, for hvilke Tvedelingen er gennemført, er c. 2578, bliver altsaa Forholdet i 1907 det, at næppe ²/₃ (61 %) af de anmeldtd Tilfælde angaar det første Anfald, medens godt ¹/₃ (39 %) skyldes et gentaget Anfald. I følgende Fysikatsberetninger er der Oplysning om Forholdet mellem de to Grupper, uden at det dog i de 2 første meddeles noget om, hvorledes eventuelle tvivlsomme Tilfælde er posterede:

I Beretningen fra Fyens Fysikat oplyses:

I Byerne	var c. 55 % første Anf.,	c. 45 % gentaget Anf.	
I Landdist...	» c. 61 % » »	c. 39 % » »	
I hele Fysikat.	var c. 58 % første Anf.,	c. 42 % gentaget Anf.	

I Beretningen fra Viborg-Thisted Fysikat anføres, at 64 % var første Anfald, 36 % gentaget Anfald. I Beretningen fra Vejle-Skanderborg Fysikat, i hvilken de »tvivlsomme« Tilfælde er henført under »a«, anføres 66 % som første Anfald, 34 % som gentaget Anfald. I Beretningen fra Ribe Fysikat oplyses, at der kun kan redegøres for Tvedelingen i 51 Tilfælde (26 første Anfald, 25 gentaget Anfald) af samtlige fra hele Fysikatet anmeldte 145 Tilfælde.

14. Pneumonia crouposa.

Af krupøs Lungebetændelse anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
8217	8434	8962	8995	8217	8935	8049	7323	7080	7349

og i 1907 7370 Tilfælde.

Der er i 1907 ikke anmeldt noget stort Anfald Tilfælde af krupøs Lungebetændelse, men af Hensyn til de

differentialdiagnotiske Vanskeligheder paa den ene Side til Bronchopneumoni, paa den anden Side til Influenza, tør man næppe tillægge de anførte Tal nogen stor Betydning ved Vurderingen af Aarssvingningerne i Sygdommens Optræden.

I Lighed med Oplysninger i tidligere »Medicinalberetninger gives i nedenstaaende Tabel Sygelighedskvotienterne i pro mille af Befolkningen i 1907 og 1906; endvidere oplyses lor 1907 om Antallet af Dødsfald i Bybefolkningen.

14. Pneumoni

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	85	»	102	»	123	»	118	»	124	»	110	»
Sjællands nord. Fysikat	54	74	32	70	26	96	34	96	31	103	39	63
Sjællands sønd. —	20	69	16	56	14	100	14	63	12	71	11	48
Bornholms —	3	10	2	1	1	4	3	3	4	»	1	5
Lolland-Falsters —	10	34	18	19	13	19	8	22	14	38	11	[illegible]
Fyens —	27	57	21	56	16	53	30	63	34	96	16	65
Aalborg-Hjøring —	13	74	20	62	14	84	20	64	20	64	16	39
Aarhus-Randers —	35	68	27	51	22	54	21	56	39	47	10	42
Viborg-Thisted —	7	57	6	60	7	67	2	60	7	54	9	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	19	39	25	58	14	49	17	55	16	63	15	37
Ringkøbing —	2	33	2	41	2	56	4	45	2	47	4	32
Ribe —	10	31	5	37	11	35	3	20	5	41	4	21
Kongr. m. Undt. af Kbh.	200	546	174	511	140	617	156	547	184	624	136	423
Hele Kongeriget.....	831		787		880		821		932		669	

	København	Sjæll. nordre Fys.	Sjæll. søndre Fys.	Bornholms Fys.	Loll. Falsters Fys.	Fyens Fys.
f...............	2,1 (2,3)	2,3 (2,2)	2,7 (2,7)	1,0 (1,7)	3,7 (2,6)	2,9 (2,1)
und.............	—	2,7 (2,6)	3,4 (3,2)	1,6 (1,6)	2,8 (2,6)	3,0 (3,1)
ødsfald i Bybefolkningen......	208	76	21	8	17	41

rouposa.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
30	»	40	»	42	»	37	»	51	»	72	»		»	943
17	49	14	22	12	27	17	34	11	38	23	56	310	728	1038
7	27	5	22	4	23	10	27	7	13	5	33	125	552	677
2	1	1	2	»	2	»	3	»	3	»	2	17	36	53
9	13	4	19	5	9	3	10	6	14	5	9	106	227	333
19	59	7	28	17	20	23	33	17	36	28	50	255	616	871
19	30	11	22	12	13	13	25	17	31	11	30	186	538	724
28	33	4	26	8	20	11	18	11	34	10	23	226	472	698
10	35	6	34	4	22	11	35	7	51	6	42	82	567	649
17	36	10	16	16	12	10	20	21	23	23	32	208	440	643
6	24	»	15	2	14	3	30	1	26	2	21	30	384	414
1	18	2	13	2	8	2	11	6	17	3	21	54	273	327
35	325	64	219	82	170	103	246	104	286	116	319	1594	4833	6427
4[illegible]9		323		294		386		441		507		7370		

	Aalborg-Hjøring Fys.	Aarhus Randers Fys.	Viborg-Thisted Fys.	Vejle-Skdbg. Fys.	Ring-købing Fys.	Ribe Fys.
By	3,0 (3,4)	2,6 (3,0)	2,9 (2,5)	2,6 (2,8)	2,4 (3,0)	2,1 (2,5)
Land	2,7 (2,8)	3,8 (3,6)	3,5 (3,8)	3,0 (3,2)	3,5 (3,0)	3,5 (2,5)
Dødsfald i Bybefolkningen	30	37	23	36	4	15

Det ses, at Forskellen mellem de 2 Aars Kvotienter de allerfleste Steder er uden Betydning; der er en ret betydelig Opgang i Fyens og Lolland-Falsters Byer, Ringkøbing og Ribe Fysikaters Landdistrikter.

Angaaende Forholdet mellem Sygetallene for By og for Land, et Forhold, som synes ejendommeligt for denne Sygdom, henvises til Bemærkninger i tidligere Medicinalberetninger.

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1907	27	28	29	27	30	22	16	10	10	12	15	16
1906	24	22	27	33	29	22	17	12	11	15	16	16

I Bybefolkningen døde af krupøs Lungebetændelse 516 mod 446 i 1906, 430 i 1905 og 382 i 1904 og 514 i aarligt Gennemsnit i 1890—99.

I nedenstaaende Oversigt gives for hver af Aldersklasserne Dødsfald pro mille af anmeldte (Intensiteten) i Tiaaret 1896—1905, det absolute Antal Dødsfald i 1907 og det Antal Dødsfald, der vilde være indtruffet i 1907, hvis Intensiteten i dette Aar havde været den for Tiaaret gældende.

	For hvert 1000 anmeldt døde		I 1907 døde		I 1907 kunde ventes efter Erfaringerne for Tiaaret	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer
0—1 Aar	389	439	6	21	*10*	*22*
1—5 Aar	50	86	12	24	*5*	*24*
5—15 Aar	15	19	6	7	*2*	*6*
Md. 15—65 Aar	170	149	70	81	*63*	*75*
Kv. 15—65 Aar	166	151	37	45	*35*	*43*
Md. 65 Aar o. d.	644	801	24	52	*20*	*52*
Kv. 65 Aar o. d.	631	703	53	78	*33*	*57*
I alle Aldere	166	170	208	308	*168*	*279*

Der er indtruffet 516 Dødsfald, medens der kunde ventes 447.

I København anmeldtes noget færre Tilfælde end sædvanligt, men Intensiteten synes at have været usædvanlig høj, 22,1 °/₀ af de anmeldte 323 ɔ: over Trediedelen af de anmeldte behandledes paa Hospital.

I Sjællands nordre Fysikat var Sygekvotienterne for By og Land omtrent de samme som i 1906. Fra Køge L. D. berettes, at Forløbet oftest endte med Lysis, i Holbæk L. D. saa en Læge 5 Tilfælde, som betegnes som Afslutning paa en i 1906 begyndt lille Epidemi. I følgende Byer indtraf Dødsfald: Frederiksberg 63, Roskilde 5, Frederikssund 1, Helsingør 4, Kallundborg 2, Nykøbing S. 1.

Sjællands søndre Fysikat har omtrent samme Antal Tilfælde som i 1906. I Ringsted L. D. skal Dødeligheden have været stor; man mener, at Sygdommen i de senere Aar har antaget en alvorligere Karakter; flere Husepidemier iagttoges. En Læge i Næstved behandlede i Aarets Slutning 23 Tilfælde, som alle helbredtes. En Læge i Menstrup bemærker: Sygdom optræder afgjort sjældnere; 1 Tilfælde indtraf hos en Mand,

som 2 Gange tidligere havde været angrebet. I følgende Byer indtraf Dødsfald: Køge 1, Præstø 1, Vordingborg 4, Næstved 3, Slagelse 7, Ringsted 5.

Bornholms Fysikats har som sædvanlig lave Sygelighedskvotienter baade for By og Land. I Rønne døde 4, i Neksø 1, i Hasle 1, i Allinge-Sandvig 2.

Lolland-Falsters Fysikats Byer har 106 Tilfælde mod 67 i 1906 (17 Dødsfald mod 11 i 1906). En Læge i Horslunde (Nakskov L. D.) behandlede 27 Tilfælde, hvoraf 3 dannede en Husepidemi; Sygdommen optraadte jævnligt med Afvigelse fra det typiske kliniske Forløb. I følgende Byer indtraf Dødsfald: Nykøbing F. 5, Stubbekøbing 3, Sakskøbing 4, Nakskov 5.

Fyens Fysikat har i By og Land henholdsvis 255 og 616 Tilfælde mod 187 og 633 i 1906. Følgende Byer har Dødsfald: Odense 14, Bogense 2, Middelfart 8, Assens 2, Faaborg 1, Svendborg 6, Nyborg 4, Rudkøbing 1, Ærøskøbing 1, Marstal 2 — ialt 41 mod 33 i 1906.

Aalborg-Hjøring Fysikat har et mindre Antal Tilfælde end i 1906. Byerne har 30 Dødsfald: Aalborg 14, Hjøring 7, Skagen 1, Frederikshavn 3, Sæby 2, Nibe 2, Løgstør 1.

Aarhus-Randers Fysikat har omtrent samme Antal Tilfælde som i 1906. Byerne har 37 Dødsfald: Aarhus 25, Randers 11, Ebeltoft 1.

I Viborg-Thisted Fysikat anmeldtes omtrent samme Antal Tilfælde som i 1906. Vestervig L. D. har et paafaldende stort Sygetal, 137 ɔ: over 10 p. m. af Befolkningen. I Viborg døde 14, i Thisted 4, i Skive 1, i Nykøbing M. 4.

I Vejle-Skanderborg Fysikat var Sygetallet omtrent som i 1906. En Læge i Tørring (Brædstrup L. D.) beretter), at Sygdommen optraadte hyppigere end sædvanligt og sjældnere forløb regelmæssigt, hvorimod svære protraherede Tilfælde, nogle med Udgang i Gangræn, var hyppige. Lægen i Brande behandlede omtrent dobbelt saa mange Tilfælde som i 1906; de var gennemgaaende typiske og om Forveksling med Influenzapneumoni var der ikke Tale, da de næsten udelukkende optraadte efter Influenzaepidemiens Ophør. Byerne har 36 Dødsfald: Horsens 9, Vejle 9, Fredericia 3, Kolding 7, Skanderborg 1, Silkeborg 7.

Ringkøbing Fysikat har i Landdistrikterne 384 Tilfælde mod 312 i 1906. I Ringkøbing døde 1, i Holstebro 1, Lemvig 2.

Ribe Fysikats Landdistrikter har et større Antal Tilfælde, Byerne et mindre Antal end i 1906. I Ribe døde 5, Varde 1, Esbjerg 9.

16. Tracheo-Bronchitis.

Af akut Brystkatarh anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
54683	57032	57936	56655	56793	60566	55220	51862	58510	52162

og i 1907 65031 Tilfælde.

Der er i 1907 anmeldt et meget betydeligt Antal Tilfælde, større end i noget af Aarene siden 1896. Da Stigningen i Sygetallet er paaviselig i alle Fysikater, er det sandsynligt, at klimatiske Forhold har gjort sig i al Fald delvis gældende. Opgangen viser imidlertid meget store Forskelligheder i de forskellige Lokaliteter. Den er meget betydelig i alle Fysikater paa Øerne, i Aalborg-Hjøring Fysikat, Vejle-Skanderborg Fysikat og Ribe Fysikat, men forholdsvis lille i Aarhus-Randers Fysikat, Viborg-Thisted Fysikat og Ringkøbing Fysikat — altsaa Midtjylland.

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1907	356	329	244	214	176	130	100	74	84	112	161	168
1906	221	209	197	173	144	111	77	64	74	112	138	199

Det ses, at den betydelige Stigning i Sygetallet, som udmærker Aaret 1907, væsentligst fremkommer ved Forhold, som har gjort sig gældende i Aarets første Halvdel og navnlig i Aarets første 3 Maaneder. I Køge L. D. saa en Læge ikke faa Tilfælde, som var komplicerede med Øreaffektioner.

Under denne Diagnose findes paa Mortalitetstabellerne for 1907 133 Dødsfald (1906 81), hvis Fordeling paa Fysikaterne er følgende: København 53 (1906 33), Sjæl-

16. Trache

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	1549	»	1252	»	951	»	930	»	806	»	594	»
Sjællands nord. Fysikat	947	1188	608	1138	383	1011	453	733	445	656	303	44
Sjællands sønd. —	661	1024	704	1043	513	1040	369	646	299	544	237	[illegible]
Bornholms —	24	61	44	28	36	33	13	31	30	15	40	3
Lolland-Falsters —	182	324	130	265	116	221	124	186	111	194	50	1[illegible]
Fyens —	523	780	420	586	272	445	259	427	237	355	152	24
Aalborg-Hjøring —	548	390	339	349	233	266	181	254	132	205	107	1[illegible]
Aarhus-Randers —	247	434	191	271	140	253	155	214	164	169	131	[illegible]
Viborg-Thisted —	128	383	132	262	99	298	64	336	82	231	63	16
Vejle-Skanderborg —	471	410	354	358	264	413	194	306	120	218	100	11
Ringkøbing —	76	296	102	187	62	207	72	228	50	188	30	1[illegible]
Ribe —	125	259	177	263	77	236	77	168	86	124	66	[illegible]
Konger. m. Undt. af Kbh.	3932	5549	3201	4750	2195	4423	1961	3529	1756	2899	1279	[illegible]
Hele Kongeriget......	11030		9203		7569		6420		5461		3911	

lands nordre Fysikat 14 (12), Sjællands søndre Fysikat 3 (3), Bornholms Fysikat 4 (0), Lolland-Falsters Fysikat 2 (2), Fyens Fysikat 12 (8), Aalborg-Hjøring Fysikat 11 (7), Aarhus-Randers Fysikat 17 (4), Viborg-Thisted Fysikat 9 (7), Vejle-Skanderborg Fysikat 6 (3), Ringkøbing Fysikat 1 (2), Ribe Fysikat 1 (0).

ronchitis.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
242	»	193	»	348	»	468	»	825	»	913	»		»	9071
155	354	102	279	190	291	300	354	383	519	361	584	4630	7554	12184
165	343	145	311	163	258	177	305	276	426	306	468	4015	6843	10858
48	28	13	21	11	13	17	8	7	15	18	33	301	319	620
64	126	40	103	35	99	72	113	81	191	71	155	1076	2103	3179
120	210	92	140	134	123	180	186	328	248	352	317	3069	4064	7133
121	94	68	78	67	73	126	108	172	149	114	140	2208	2234	4442
72	136	51	100	75	106	147	132	162	131	167	175	1702	2247	3949
73	168	62	140	49	134	94	140	78	171	92	222	1016	2649	3665
113	130	76	80	118	88	155	111	200	149	172	155	2337	2534	4871
54	141	27	87	15	61	26	130	34	106	49	123	597	1877	2474
51	90	45	45	35	47	51	72	105	75	94	124	989	1596	2585
036	1820	721	1364	892	1293	1345	1659	1826	2180	1796	2496	21940	34020	55960
3098		2298		2533		3472		4831		5205		65031		

16. Bronchopneumonia & Bronchit. cap.

Af **katarrhalsk Lungebetændelse** anmeldtes i hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
10819	12785	13642	13878	13946	15824	13416	13835	16001	14076

og i 1907 16992 Tilfælde.

Ogsaa denne Sygdom optræder med et betydeligt Antal Tilfælde, der er større end noget andet Aar siden 1896. Den samtidige Tilstedeværelse af en Influenza-

epidemi staar mulig i Forbindelse med denne Sygdoms forøgede Optræden.

Sammenligner man Sygetallene for Fysikaterne i 1906 og 1997, faar man Nedgang for København og Bornholm, Opgang i alle andre Fysikater, om end i meget forskellig Grad; særlig betydelig er den i de 2 sjællandske Fysikater, Fyens, Aalborg-Hjørings og tildels Vejle-Skanderborg Fysikat, medens Aarhus-Randers og Viborg-Thisted Fysikater samt Lolland-Falster viser en kun ringe Opgang, Ringkøbing og Ribe Fysikater en mindre betydelig Stigning.

17. Bronchopneu…

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	370	»	292	»	186	»	184	»	222	»	163	»
Sjællands nord. Fysikat	192	343	70	288	54	246	62	187	69	148	48	[illegible]
Sjællands sønd. —	86	191	83	149	82	181	68	149	40	105	20	84
Bornholms —	7	17	2	12	5	7	5	7	7	7	6	9
Lolland-Falsters —	32	101	30	99	15	53	15	44	18	36	8	33
Fyens —	79	195	66	125	48	118	53	102	46	89	26	63
Aalborg-Hjøring —	192	259	126	210	69	157	34	90	51	80	28	58
Aarhus-Randers —	169	169	134	108	65	100	69	79	100	63	46	74
Viborg-Thisted —	27	254	32	117	22	124	13	107	15	78	13	60
Vejle-Skanderborg —	114	171	90	175	82	185	56	113	44	58	46	55
Ringkøbing —	25	126	15	100	14	81	14	98	9	63	6	[illegible]
Ribe	38	99	34	67	24	91	26	64	27	34	11	36
Konger. m. Undt. af Kbh.	961	1925	682	1450	480	1343	415	1040	426	766	258	661
Hele Kongeriget	3256		2424		2009		1639		1414		10[illegible]	

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1907	105	87	65	55	46	36	28	19	21	25	36	40
1906	44	46	54	49	41	31	26	20	22	30	40	56

Det ses, at den Stigning i Sygetallet, som tilkommer 1907 i Sammenligning med 1906, i den væsenligste Grad skyldes Forhold virkende i Aarets første Halvdel.

I nedenstaaende Oversigt gives Intensiteten (Dødelighed i Forhold til anmeldte) efter samme Fremgangsmaade, som anvendt i en Del Tabeller i det foregaaende.

Bronchit. capill.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
[Kb]st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
91	»	57	»	95	»	84	»	114	»	171	»		»	2029
20	82	11	65	25	53	23	58	43	106	43	138	660	1843	2503
24	76	7	49	22	27	34	34	39	71	25	57	530	1173	1703
7	8	1	3	3	1	3	2	6	4	5	3	57	80	137
9	25	4	22	4	17	6	24	12	36	16	20	169	510	679
29	55	24	26	29	34	43	49	46	69	78	97	567	1022	1589
42	45	27	27	39	27	34	40	26	46	21	52	689	1091	1780
39	48	27	63	49	37	37	51	67	66	61	99	863	962	1825
14	62	14	47	15	32	12	73	14	90	11	97	202	1141	1343
50	58	21	27	25	27	50	44	41	54	56	82	675	1049	1724
8	42	9	34	10	19	6	34	19	51	3	45	138	753	891
14	19	11	8	3	28	18	26	19	33	32	27	257	532	789
56	520	156	371	224	302	266	435	332	626	351	717	4807	10156	14963
867		584		621		785		1072		1239		16992		

	Af hvert 1000 anmeldte døde aarligt i 1896—1905		I 1907 døde		I 1907 kunde ventes døde efter Erfaringerne fra Tiaaret	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer
0—1 Aar	588	338	198	297	208	327
1—5 Aar	157	80	70	86	92	132
5—15 Aar	30	16	5	10	7	9
Mdk. 15—65 Aar	84	67	12	22	27	28
Kvk. 15—65 Aar	69	52	16	19	20	28
Mdk. 65 Aar o. d.	916	338	39	77	70	76
Kvk. 65 Aar o. d.	791	822	83	144	134	119
I alle Aldere	267	158	423	655	558	719

For Københavns Vedkommende viser der sig en langt ringere Dødelighed, end man skulde vente, navnlig naar der bortses fra Aldersklassen 0—1, idet der i alle Aldersklasser over det første Leveaar er død 225, medens det beregnede Tal er 350. For de andre Byers Vedkommende er en saadan Forskel ikke til Stede, idet man, naar Aldersklassen 0—1 Aar udelukkes, kun faar 358 døde mod 392 beregnet døde. Visse statistiske Mangler ved Raamaterialets Bearbejdelse gør en Sammenligning mellem Hovedstaden og de andre Byer vovelig (jfr. Bemærkninger i »Medicinalberetning for 1907« pg. 120).

Fra Ebeltoft L. D. berettes om en smitsom Form, der fremkaldte en Husepidemi. En Læge i Vorbasse (Ribe Fysikat) omtaler epidemisk Optræden af denne Sygdom blandt Børn i Januar Maaned.

Nedenstaaende Oversigt over Forekomsten af akute Sygdomme i Aandedrætsorganerne (Pn. crouposa, Tracheobronchitis og Bronchopneumonia & Br. capill.) omfatter Sygdomstilfælde i hele Landet og Dødsfald i Kongerigets Byer.

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
78251	80540	79528	78956	85325	76685	73020	82491	73587	89393
1603	1819	1762	1595	1608	1560	1558	1665	1487	1727

Det er tydeligt, at disse Sygdomme har spillet en stor Rolle i 1907.

18. Influenza.

Af Influenza anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
45200	11634	61100	70740	30177	15308	14510	18595	58123	11281

og i 1907 51390 Tilfælde.

Denne Sygdom er en af de faa epidemiske Sygdomme, som har sat Præg paa Sygdomskarakteren af Aaret, idet den i Begyndelsen af Aaret optraadte med en meget udbredt Epidemi, hvis Omfang kun delvis karakteriseres ved de anmeldte Sygetal, dels fordi en Mængde Tilfælde ikke er komne under Lægebehandling, dels fordi utvivlsomt mange Influenzatilfælde i diagnostisk Henseende er gledne ind under andre Diagnoser, navnlig Bronchitis og Bronchopneumoni.

Epidemien varede, naar hele Landet tages under ét, i faa Maaneder, begyndte i Januar og afsluttedes i Maj med Kulmination i Februar. Ligesom ved tidligere Epidemier frembyder Maanedslistens Sygetal visse Forhold, som nærmest maa tydes som Vidnesbyrd om Sygdommens Vandringer. I København fandt Kulminationen Sted i første Halvdel af Februar, for Provinsbyerne er Kulminationsmaaneden Februar i Sjællands nordre Fysikat, Fyens Fysikat, Vejle-Skanderborg Fysikat, Ringkøbing og Ribe Fysikat; medens Kulminationen i Viborg-Thisted Fysikat, Aalborg-Hjøring Fysikat og Bornholms Fysikat udtalt falder i Marts; i Sjællands søndre Fysikat, Lolland-Falsters Fysikat og Aarhus-Randers er Forskellen mellem Sygetallene i Februar og i Marts uvæsentlig. For Landdistrikterne gælder som sædvanlig den Regel, at i næsten alle Fysikater optræder Kulminationen en Maaned senere end i Byerne.

Sygdommen synes ikke at have været særlig ondartet, idet det Antal Dødsfald, ved hvilket Sygdommen

staar opført som eneste eller væsenligste Aarsag til Døden, knn beløber sig til 244 i Bybefolkningen, medens det i 1905, der ogsaa var et Epidemiaar, var 268 og i 1890—99 i aarligt Gennemsnit beløb sig til 346.

Til Oplysning om Sygdommens territoriale Optræden, Karakter og kliniske Ejendommeligheder gives følgende Uddrag af Beretningerne:

I København anmeldtes 8938 Tilfælde (7186 i første Kvartal), svarende til ca. 20 p. M. af Befolkningen (23 p. M. i 1905, 40 p. M. i 1895). Der indtraf 88 Dødsfald mod 59 i 1905 og 126 i aarligt Gennemsnit i Tidsrummet 1889—

18. I

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbs	Ld.	Kbst.	Ld.
København	1087		4224		1875		616		170		71	
Sjællands nord. Fysikat	555	423	1562	1304	713	1132	296	643	153	390	56	[illegible]
Sjællands sønd. —	140	386	529	725	500	1222	246	652	65	223	30	[illegible]
Bornholms —	39	23	90	29	141	90	59	87	4	14	9	[illegible]
Lolland-Falsters —	66	103	221	383	205	407	71	157	30	63	13	[illegible]
Fyens —	384	539	1148	987	827	1192	462	615	198	222	44	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	177	169	598	476	889	817	299	538	65	181	8	[illegible]
Aarhus-Randers —	205	128	886	380	833	764	314	468	163	98	55	[illegible]
Viborg-Thisted —	37	139	205	207	313	502	63	281	14	139	4	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	182	116	846	558	579	881	332	301	57	60	9	[illegible]
Ringkøbing —	52	150	102	255	74	357	25	200	29	74	16	[illegible]
Ribe —	246	120	336	397	156	232	39	83	30	33	17	[illegible]
Konger. m. Undt. af Kbh.	2083	2096	6523	5701	5230	7596	2206	4025	808	1497	261	[illegible]
Hele Kongeriget.....	5266		16448		14701		6847		2475		955	

1900. Intensiteten (døde i Forhold til anmeldte) var 1,0 % mod 1,3 % i 1889—1900 i Gennemsnit.

I Sjællands nordre Fysikat optraadte Sygdommen vistnok epidemisk de fleste Steder. I Hørsholm L. D. iagttog en Læge, at den mest angreb Voksne i den kraftige Alder, men var mild. Fra Kallundborg L. D. beretter en Læge, at Sygdommen ikke syntes epidemisk, en anden (i Ubby) saa den herske epidemisk omtrent hele Aaret; paa Sejrø optraadte Epidemien i Marts—April og samtidig iagttoges 16 Tilfælde af Tracheobronchitis hos smaa Børn; en Læge i Byen omtaler den hyppige Optræden af Broncho-

…uenza.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
…bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
24		22		58		102		239		450				8938
19	36	8	23	26	21	36	44	115	117	134	162	3673	4392	8065
15	59	10	44	12	54	6	50	35	81	64	81	1652	3728	5380
4	»	3	»	1	»	2	1	4	8	3	2	359	254	613
19	7	4	16	12	18	13	15	40	32	10	41	704	1269	1973
21	38	22	17	32	20	37	28	56	46	99	103	3330	3690	7020
9	23	12	25	11	24	11	27	30	46	25	44	2134	2412	4546
35	38	26	16	20	14	23	36	93	48	117	91	2770	2128	4898
3	37	6	20	7	15	8	29	25	54	10	55	695	1558	2253
3	8	5	3	3	7	19	3	15	10	57	34	2107	2000	4107
14	37	12	42	15	38	8	31	19	35	21	71	387	1352	1739
11	8	6	16	7	2	9	11	7	24	27	26	891	967	1858
…53	291	114	222	146	213	172	275	439	501	567	710	18702	23750	42452
468		358		417		549		1179		1727		51390		

pneumoni i Aarets Begyndelse, men finder Influenza mindre hyppig end sædvanlig. Sygdommens Mildhed omtales af flere Læger. 34 Dødsfald i Byerne.

Sjællands søndre Fysikat. Ingen egentlig Epidemi (Slagelse L. D. — Sygdommen var epidemisk, dog ikke i betydelig Grad; der optraadte flere typiske Tilfælde end sædvanligt i de senere Aar (Ringsted L. D.) — Sygdommen ikke særlig epidemisk; ved Rude kun spredte Tilfælde (Skelskør L. D.). — Sygdommen var epidemisk; enkelte Tilfælde var temmelig haardnakkede og efterfulgte af rheumatiske Lidelser (en Læge i Næstved); Influenza optraadte epidemisk paa Landet om Foraaret og i Byen i Slutningen af Aaret; den indledtes ofte med Angina og efterfulgtes ofte af haardnakkede rheumatiske Affektioner (en Læge i Næstved). En Del influenzaagtige Tilfælde optraadte i Eftersommeren og Vinteren, havde langvarigt Forløb under hyppig Optræden af Neuralgier med Temperaturstigninger (en Læge i Lille Næstved). Otitis med. omtales som Komplikation. Lægen i Fuglebjerg saa Sygdommen optræde sporadisk og særdeles godartet. Lægen i Brandelev saa ingen Epidemi. — De katarrhalske Symptomer var fremherskende, Zona fulgte i en Del Tilfælde, men det alvorligste Symptom var Prostrationen, som ofte krævede Maaneders Behandling (Storehedinge L. D.) — Sporadiske, men utvivlsomme Tilfælde (Stege L. D.) 9 Dødsfald i Byerne.

Bornholms Fysikat: Epidemien omtales som lille. 5 Dødsfald i Byerne.

Lolland-Falsters Fysikat: Influenza sporadisk (Stubbekøbing L. D.) — I Sakskøbing L. D., hvor en Læge betegner Sygdommen som epidemisk, men mild, saas mange Komplikationer med Otitis media hos Voksne; en Læge i Byen giver følgende Karakteristik: Influenza optraadte kun sporadisk og mest i Form af Feber og Neuralgier, mindre ofte forbunden med heftig Bronchitis; det var saaledes ofte vanskeligt at skælne Influenza fra Febr. rheumatica. Klientelet yder for Resten i Almindelighed en god Hjælp til Diagnosen, idet de Syge under Influenzaepidemier føler sig subjektivt meget lidende, medens de forholder sig temmelig passive i Tider, hvor der ikke findes udtalt Epidemi. — I Nakskov L. D. betegner en Læge Epidemien som mild, en anden Læge saa mange alvorlige Tilfælde med komplicerende Bronchopneumoni og mange med lang Reconvalescens. Paa Fejø

kom en Besøgende i Maj fra København med en let Influenza, deltog Dagen efter i et Selskab med 12—14 Personer; et Par Dage derefter viste næsten alle disse sig angrebne og Epidemien bredte sig videre. 12 Dødsfald i Byerne paa Lolland, ingen Dødsfald i Byerne paa Falster.

Fyens Fysikat: Fra Odense berettes om Epidemiens eksplosionsmæssige Optræden og dens nervøse Præg (formodet Forgiftning med Blodappelsiner); flere Læger fremhæver dog de katarrhalske Fænomener. — Odense Landdistrikt: Mange Komplikationer med Otitis media, hyppigst suppurativ. — Bogense L. D.: Sygdommen herskede stærkt epidemisk, optraadte overvejende i den abdominale (tyføse) Form; en Læge saa denne Form hyppig navnlig hos Børn og flere Gange ledsaget af Leddelidelser. — Middelfart L. D.: Influenza var epidemisk, jævnlig efterfulgt af Neuralgier. — Sygdommen synes ikke at være optraadt epidemisk ved Aarup i Assens L. D. — Faaborg L. D.: Sygdommen optraadte let epidemisk i Byen, begyndte hos nogle med udprægede Meningitissymptomer; ved V. Skerninge optraadte den ikke egentlig epidemisk. — Epidemier herskede paa Langeland og Ærø; det første Sted saa en Læge den begynde meget alvorlig, idet 2 unge, kraftige Kvinder angrebes og døde af Pneumoni. 42 Dødsfald i Byerne.

Aalborg-Hjøring Fysikat: Influenza herskede epidemisk de fleste Steder; fra Læger i Bindslev (Frederikshavn L. D.), Hadsund (Hobro L. D.) og Hals (Nørre Sundby og Kær Herreds L. D.) berettes dog om ikke epidemisk eller ikke udtalt epidemisk Optræden. I Aalborg Amts søndenfjordske L. D. synes Sygdommen optraadt meget intensivt og ret hyppig kompliceret med Pneumoni. 9 Dødsfald i Byerne.

Aarhus-Randers Fysikat: I Hobro L. D. begyndte Epidemien pludselig, endte pludselig og havde den katarrhalske Form. I Mariager L. D. var den bronchiale Form overvejende, Epidemien synes ikke at være naaet til Havndal. I Grenaa L. D. betegnes Epidemien som mild; en Læge saa de nervøse Symptomer dominere. I Ebeltoft L. D. var Tilfældene langvarige, men ikke ondartede. Ingen af 5 Læger i Randers Landdistrikt omtaler Epidemien. Ogsaa paa Anholt herskede Epidemien. 19 Dødsfald i Byerne.

I Viborg-Thisted Fysikat synes Epidemien at have omfattet alle Distrikter: Den optraadte i det Hele og Store

taget mildt og godartet, men flere Læger omtaler dog Hyppigheden af Komplikationer, særlig Neuralgier og Sygdommens Alvorlighed hos ældre, svagelige Personer. 6 Dødsfald i Byerne.

Vejle-Skanderborg Fysikat: Epidemier vist nok i alle Distrikter. Lægen i Ry (Skanderborg L. D.) saa i Foraarsmaanederne spredte og ikke meget typiske Tilfælde, men fra Januar til Juni optraadte hyppigere end sædvanligt de saakaldte almindelige Forkølelsessygdomme. Læge i Tørring (Brædstrup L. D.) beretter: Influenza begyndte efter Midten af Februar og de første Tilfælde optraadte hos Jernbanefunktionærer; Epidemiens Kulmination fandt Sted i 2den Uge af Marts, den havde omtrent samme Karakter som Epidemien i 1891; der var ikke mange Komplikationer, sjældent ledsagende Bronchitis og Bronchopneumoni. En Læge i Vejle saa den lette Epidemi opstaa i Begyndelsen af Marts. Fra Jelling berettes kun om spredte Tilfælde med let Forløb. En Læge i Sandvad (Vejle Amts vestre L. D.) omtaler hyppig Komplikation med Neuralgier. Lægen i Brande saa en meget udbredt, men mild Epidemi. I Kolding og Fredericia synes Epidemien at have kulmineret i Februar. 11 Dødsfald i Byerne.

Ringkøbing Fysikat: I Lemvig L. D. optraadte Sygdommen epidemisk, dog ikke i Byen; paafaldende var en Del Tilfælde af efterfølgende intermitterende, halvsidige Neuralgier, som veg for Kinin. I Holstebro L. D. skal Epidemien have været lidet udbredt og lidet udpræget. I Ringkøbing L. D. optraadte Influenza epidemisk, men ikke særlig fremtrædende. I Ulvkær L. D. havde den betydelig epidemisk Udbredelse, i Tarm L. D. skal den ikke have været epidemisk. I Holstebro indtraf 1 Dødsfald.

Ribe Fysikat: I Nørre Nebel (Varde L. D.) og Omegn synes der ikke at have hersket nogen fremtrædende Epidemi; det samme gælder Egnen om Ansager (Grindsted L. D.). Iøvrigt synes Sygdommen at have haft betydelig epidemisk Udbredelse, men at være optraadt mildt. Fra Fanø berettes om efterfølgende langvarige Lidelser af depressiv Karakter. 8 Dødsfald i Byerne.

19. Angina tonsillaris.

Af almindelig Halskatarrh (-betændelse) anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
33365	33973	38261	34542	35486	36176	35793	36879	35064	37409

og i 1907 35094 Tilfælde.

Der er anmeldt et mindre Antal Tilfælde end i 1906. Sygdomsbetegnelsen dækker utvivlsomt over ikke faa larverede Difteritilfælde (se Medicinalberetning for 1906 Side 121).

Hvad angaar Faldet i Sygetallet fra 1906 til 1907 gør det sig gældende i alle Fysikater undtagen Bornholms Fysikat, hvor de smaa Tal i begge Aar omtrent er lige store, og i Viborg-Thisted Fysikat, der har et større Sygetal (1474) end i 1906 (1358).

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1907	137	115	98	97	95	84	80	76	82	95	92	106
1906	130	114	104	86	94	89	76	80	83	92	113	95

Paa en Højskole i Kallundborg L. D. optraadte en Epidemi (14 Tilfælde) af Angina lacunaris, som formodes indført fra Slesvig. Den havde et ejendommeligt Forløb, idet de lokale Svælgtilfælde i Reglen var ubetydelige og hurtigt forløbende, medens Komplikationer) Myositis eller Arthroitis, Neuralgier undertiden af intermitterende Karakter og ledsagede af Temperaturstigninger) spillede Hovedrollen. I Næstved By optraadte pludselig, næsten eksplosionsagtigt, mellem Jul og Nytaar en Epidemi (c. 100 Tilfælde) som strakte sig over hele Byen, mest hjemsøgte Kvinder, optraadte mildt, men undertiden efterfulgtes af haardnakkede rheumatiske Lidelser (se under Influenza).

Fra Aalborg berettes om en Del Tilfælde, som i Slutningen af Aaret optraadte hos Børn, navnlig i Alderen 8—12 Aar, udmærkede sig ved langvarig Feber med Dannelsen af Adenitis paa Halsen; Kirtelbetændelsen havde et langsomt Forløb og var nogle Gange forbundet med Nephritis. Forbindelse med Scarlatina kunde udelukkes.

*

19. Angin

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	898		738		713		732		655		528	
Sjællands nord. Fysikat	453	413	276	379	301	333	302	292	309	333	242	[illegible]
Sjællands søndre —	289	299	174	207	114	230	117	178	150	191	138	[illegible]
Bornholms —	17	25	15	8	16	10	10	4	18	6	15	
Lolland-Falsters —	98	114	35	74	43	77	56	64	54	71	37	
Fyens —	229	172	247	128	191	141	207	140	192	151	145	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	85	96	78	89	82	80	80	65	67	63	62	
Aarhus-Randers —	155	121	128	103	99	112	115	86	165	81	123	
Viborg-Thisted —	55	115	45	105	26	107	19	69	33	88	35	
Vejle-Skanderborg —	256	123	149	103	104	78	116	101	102	79	122	
Ringkøbing —	23	60	12	38	13	58	22	63	20	58	21	
Ribe —	87	51	40	53	41	59	23	38	36	29	28	
Konger. m. Undt. af Kbh.	1747	1589	1199	1287	1030	1285	1067	1100	1146	1150	968	[illegible]
Hele Kongeriget......	4234		3224		3028		2899		2951		253[illegible]	

20. Cholerine & Catarrh. intest. acut.

Af Kolerine og akut Tarmkatarrh (Diarrhoe) anmeldtes fra hele Kongeriget og indtraf af Dødsfald i Bybefolkningen:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
34396	29337	49224	35195	40878	23662	34145	31500	36397	35608
994	755	1582	886	1339	566	899	1029	1117	1153

og i 1907 25561 Tilfælde med 561 Dødsfald.

nsillaris.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
364		423		671		745		768		957			»	8192
208	293	206	266	251	268	359	329	312	318	409	304	3628	3861	7489
163	173	146	178	116	143	160	168	140	135	229	151	1936	2219	4155
17	9	6	6	10	7	17	9	5	18	25	18	171	134	305
40	54	33	85	23	50	44	54	44	40	50	60	557	789	1346
111	108	106	125	124	90	137	122	124	111	182	128	1995	1518	3513
73	65	68	66	73	48	73	66	81	58	96	56	918	797	1715
126	102	91	103	92	82	101	92	91	78	89	85	1375	1127	2502
55	97	36	108	25	86	29	78	31	81	12	61	401	1073	1474
136	84	98	97	126	73	155	70	125	80	140	64	1629	1030	2659
14	54	17	33	4	35	18	36	23	27	26	42	213	548	761
30	37	35	39	25	27	46	22	40	37	46	66	477	506	983
73	1076	842	1106	869	909	1139	1046	1016	983	1304	1035	13300	13602	26902
2413		2371		2449		2930		2767		3296		35094		

Disse Sygdomme, hvis Betegnelser utvivlsomt dækker over Affektioner af ret forskellig ætiologisk Karakter, er optraadt med paafaldende Sjældenhed i 1907, hvilket Fænomen har vakt en Mængde af de indberettende Lægers Opmærksomhed og af dem, vistnok med Rette, henføres til Aarets ejendommelige meteorologiske Forhold. Som det ses af ovenstaaende Oversigt har Bybefolkningen et ringere Antal Dødsfald end noget tidligere Aar siden 1896.

I nedenstaaende Oversigt gives for hvert Fysikat Sygeligheden i pro mille af Befolkningen samt Antallet af Dødsfald i Byerne i 1907 (1906):

	København	Sjæll. nordreF.	Sjæll. søndreF.	Bornholms F.	Loll.-Falst. F.	Fyens F.
By.........	10,3 (17,1)	14,0 (22,4)	25,3 (32,6)	8,7 (7,6)	17,2 (30,0)	14,4 (17,9)
Land	—	11,6 (12,1)	12,9 (15,7)	4,9 (4,9)	10,5 (12,8)	6,3 (7,2)
Dødsfald i Byerne...	253 (632)	63 (108)	15 (44)	11 (11)	19 (22)	46 (62)

20. Cholerin

	Januar		Februar		Marts		April*		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København..........	269		215		244		394		468		423	
Sjællands nord. Fysikat	164	278	106	183	98	191	117	170	159	243	172	[illegible]
Sjællands søndre —	83	189	48	116	54	132	49	139	91	178	105	[illegible]
Bornholms —	14	17	6	7	11	6	6	1	13	6	13	[illegible]
Lolland-Falsters —	41	74	31	66	33	49	30	64	48	52	30	[illegible]
Fyens —	124	114	61	88	60	77	91	85	86	117	91	[illegible]
Aalborg-Hjørings —	52	78	46	56	30	44	53	70	72	105	97	[illegible]
Aarhus-Randers —	41	80	40	62	31	58	45	81	60	85	68	[illegible]
Viborg-Thisteds —	25	72	17	34	25	57	22	65	45	76	26	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	56	61	56	28	49	47	43	48	43	79	73	[illegible]
Ringkøbing —	20	64	19	45	20	48	14	69	9	74	12	[illegible]
Ribe —	23	38	18	40	21	53	27	43	30	66	32	[illegible]
Kongr. m. Undt. af Kbh.	643	1065	448	725	432	782	497	835	656	1081	719	[illegible]
Hele Kongeriget.....	1977		1388		1458		1726		2205		2154	

	Aalborg-Hjør. F.	Aarhus-Rand. F.	Viborg-Th. F.	Vejle-Skdbg. F.	Ring-købingF.	Ribe F.
By.........	13,1 (20,6)	10,5 (17,7)	12,3 (19,7)	11,0 (13,9)	18,8 (24,5)	15,8 (26,7)
Land......	4,6 (6,2)	7,5 (9,8)	5,4 (8,2)	5,0 (7,2)	7,6 (8,6)	9,5 (7,2)
Dødsfald i Byerne...	42 (76)	42 (78)	13 (28)	45 (72)	4 (5)	8 (15)

Overalt er der, undtagen i Bornholms Fysikat, et mer eller mindre betydeligt Fald baade i Kvotienterne og i Tallene paa Dødsfald i Byerne.

Catarrh. intest. acut.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
44		345		493		543		427		352			»	4517
140	316	185	301	179	245	257	349	158	240	171	277	1906	3032	4938
157	209	125	215	126	180	143	222	110	184	97	160	1188	2077	3265
33	20	12	16	7	11	15	9	6	6	19	9	155	114	269
51	68	65	108	39	75	51	76	35	66	42	69	496	844	1340
127	106	121	105	95	80	182	151	125	132	96	117	1259	1282	2541
74	91	58	95	84	70	102	123	75	67	63	43	806	932	1738
117	92	134	112	114	77	107	143	83	74	70	77	910	1015	1925
42	103	34	96	32	87	46	86	16	67	18	56	348	874	1222
70	82	79	75	84	61	117	78	107	55	80	62	857	746	1603
25	95	32	91	11	75	30	88	23	56	20	52	235	829	1064
37	96	46	104	29	77	47	80	49	37	42	38	401	738	1139
873	1278	891	1318	800	1038	1097	1405	787	984	718	960	8561	12483	21044
2495		2554		2331		3045		2198		2030		25561		

Paa én Dag i hver Maaned faldt følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1907	64	49	47	57	71	72	80	82	78	98	73	66
1906	62	55	53	53	71	95	133	286	155	78	69	55

Denne Oversigt viser det ganske usædvanlige Forhold, at den stærke Stigning, som plejer at komme om Sommeren og Efteraaret, næsten ganske er forsvundet i 1907, saa at Oktober kommer til at staa med det højeste Antal Tilfælde, November med omtrent samme Antal Tilfælde som Juni — Afvigelser, som utvivlsomt er foraarsaget af de for Aaret ejendommelige meteorologiske Forhold. I Juni—September 1906 anmeldtes fra hele Landet 20498 Tilfælde, medens de tilsvarende Maaneder i 1907 kun har 9534 Tilfælde. Der er altsaa en Nedgang af c. 11000 Tilfælde, hvilket, hvis Intensitetskvotienten for Byerne (41,4 døde p. m. af anmeldte) kan overføres paa anmeldte fra baade By og Land, svarer til en Gevinst af 4—500 Menneskeliv. (For Bybefolkningen alene bliver de 4 Maaneders Tal henholdsvis 11975 og 4888, Forskellen altsaa c. 7000 — svarende til c. 300 Dødsfald).

I nedenstaaende Oversigt gives Intensiteten (døde af anmeldte) i Tiaaret 1891—1905, det absolute Antal Dødsfald i 1907 og det Antal Dødsfald, der kunde ventes i 1907 efter den for Tiaaret gældende Intensitet.

	Døde af 1000 anmeldte		Døde i 1907		Dødsfald, der efter Erfaringerne i Tiaaret kunde ventes	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer
0—1 Aar	258	154	229	258	*272*	*315*
1—5 Aar	22	11	17	17	*17*	*22*
5—15 Aar	2	3	1	2	*1*	*3*
Mdk. 15—65 Aar	2	2	—	3	*2*	*3*
Kvk. 15—65 Aar	1,8	2	—	2	*1*	*3*
Mdk. 65 Aar o. d.	25	37	1	6	*1*	*8*
Kvk. 65 Aar o. d.	28	32	5	20	*4*	*10*
I alle Aldere	75	44	253	308	*298*	*364*

Det ses, at Sammenligningen mellem Intensiteten i 1907 og i Tiaaret giver Resultater, der for de 2 Grupper af Bybefolkningen gaar i hver sin Retning. Det samlede Antal Dødsfald i Bybefolkningen var i 1907 561 mod 1153 i 1906, 1117 l 1905 og 957 i 1890—99 i aarligt Gennemsnit.

I København døde 253, medens Antallet af Dødsfald i de foregaaende Femaar er følgende:

1982—1886	1887—1891	1892—1896	1897—1901	1002—1906
466	470	451	512	500

De spæde Børn leverede et forholdsvis mindre Kontingent til Anmeldelserne end sædvanligt.

Fra Christiansø (Bornholms sydv. L. D.) berettes, at der midt i August optraadte en stor Mængde stærke Diarrhoer med Hovedpine, Svimmelhed og stærkt udtalt Mathed; Tilfældene, som kun indtraf hos Voksne, paavirkedes ikke af Stoppemidler, men veg for Kinin. I Aarhus Landdistrikt optraadte en Husepidemi af stærk Enteritis jævnligt med Blod i Afføringen; der fandtes 4 døde Rotter i Brønden.

24. Gonorrhoea.

Af Gonorrhoea anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
5625	5870	5673	6027	6634	6691	6745	6495	6490	6721

og i 1907 7754 Tilfælde.

Af denne Sygdom er anmeldt et meget større Antal end i noget tidligere Aar, hvilket mulig staar i Forbindelse med den nye Prostitutionslov (se senere under »Hygiejne«). Stigningen i Anmeldelsernes Antal falder paa alle Fysikater undtagen Sjællands søndre Fysikat og Bornholms Fysikat, er særlig betydelig i København, der har 5684 Tilfælde mod 4848 i 1906. Fra Aalborg By berettes, at der kun er anmeldt 33 Tilfælde af Gonorhoe hos Kvinder, medens Gennemsnittet for de foregaaende 5 Aar er 60; for Mændenes Vedkommende er Tallene henholdsvis 208 og 180 (om den

formodede Aarsag se senere). I Esbjerg anmeldtes 70 Mænd, men kun 18 Kvinder.

Ligesom i tidligere Aar anføres det i en Del Beretninger, at denne Sygdom som de andre veneriske Sygdomme paa Landet og i Smaabyer hentes i Hovedstaden og de større Provinsbyer.

24. Gon

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Jun	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	417		433		408		395		370		475	
Sjællands nord. Fysikat	38	5	14	6	13	5	7	4	13	4	18	[illegible]
Sjællands søndre —	7	3	5	3	3	»	9	1	5	1	4	[illegible]
Bornholms —	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	[illegible]
Lolland-Falsters —	»	1	1	2	3	»	»	3	1	2	4	[illegible]
Fyens —	22	3	20	6	13	1	20	6	15	5	11	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	14	9	25	3	25	2	15	3	31	6	14	[illegible]
Aarhus-Randers —	53	3	35	3	37	5	46	4	35	2	37	[illegible]
Viborg-Thisted —	5	»	1	2	4	»	3	2	4	4	2	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	14	2	17	»	13	»	5	1	5	1	13	[illegible]
Ringkøbing —	2	1	»	3	1	1	2	1	»	3	2	[illegible]
Ribe —	14	3	6	3	7	»	4	3	17	1	10	[illegible]
Kongr. m. Undt. af Kbh.	169	30	124	31	120	14	111	28	126	29	116	[illegible]
Hele Kongeriget	616		588		542		534		525		[illegible]	

25. Ulcus venereum.

Af venerisk Saar anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
921	992	902	774	1172	846	631	666	616	947

og i 1907 880 Tilfælde.

I Modsætning til Gonorrhéen viser denne Sygdom ikke nogen paafaldende Stigning i Sygetallet. 728 Tilfælde (i 1906 795) falder paa København, 117 (126) paa Provinsbyerne, 35 (26) paa Landdistrikterne.

hoea.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
40		572		547		530		518		479			»	5684
14	6	19	10	25	9	38	7	5	9	19	4	223	74	297
2	2	7	2	10	7	9	1	10	4	7	1	78	26	104
1	3	»	»	»	»	»	1	»	»	2	1	5	5	10
3	1	2	2	3	1	1	»	4	1	2	»	24	20	44
22	8	23	6	20	10	16	4	23	4	35	5	240	62	302
26	2	26	3	33	4	35	13	25	2	25	3	294	54	348
52	3	58	2	34	2	61	1	49	3	32	1	529	33	562
2	3	5	3	3	5	3	3	1	»	1	2	34	25	59
16	3	13	2	19	1	15	2	21	3	12	6	163	23	186
1	»		»	6	1	2	5	1	2	»	3	17	23	40
11	1	2	1	4	1	16	1	»	6	4	2	95	23	118
150	32	155	31	157	41	196	38	139	34	139	28	1702	368	2070
722		758		745		764		691		646		7754		

26. Syphilis acquisita (e coit. imp.).
27. Syphilis (acquis.) insons.
28. Syphilis congenita.

Af Syphilis erhvervet ved Samleje anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
1655	1871	1874	1994	2484	2172	2064	1987	1588	1675

og i 1907 2374 Tilfælde.

25. Ulcus

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København..........	64		44		49		50		57		58	
Sjællands nord. Fysikat	2	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	1
Sjællands søndre —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Bornholms —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Fyens —	1	1	3	2	»	»	1	»	»	»	»	»
Aalborg-Hjøring —	1	1	2	»	2	»	5	»	3	1	2	1
Aarhus-Randers —	7	»	7	»	3	1	4	»	3	»	3	1
Viborg-Thisted —	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg —	»	»	»	»	2	»	»	1	»	»	»	»
Ringkøbing —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe —	»	»	»	»	»	»	2	»	»	1	»	»
Kongr. m. Undt. af Kbh.	11	3	12	3	7	1	14	3	6	2	6	3
Hele Kongeriget......	78		59		57		67		65		67	

For Syphilis acquisita (e. c. imp.) har Aaret 1907 en betydelig Stigning af anmeldte Tilfælde. Denne skyldes navnlig København (1869 mod 1306 i 1906), Aarhus-Randers Fysikat (216—103); i de andre Fysikater er Forskellen mellem Sygetallene ikke af større Betydning.

Af Syphilis (acquisita) insons anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
61	131	144	144	127	101	99	74	89	112

og i 1907 65 Tilfælde.

'enereum.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
72		64		55		79		67		69		»	»	728
»	1	1	»	»	»	2	»	1	2	4	2	11	7	18
1	1	»	1	»	»	1	1	1	1	»	1	4	5	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	2	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
1	»	»	»	2	»	»	»	1	»	2	»	11	3	14
5	1	2	2	2	»	3	»	3	»	4	2	34	8	42
1	»	5	»	2	»	3	1	2	»	4	»	44	3	47
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	2	1	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	1	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
1	»	»	»	1	»	»	»	2	»	1	2	7	3	10
9	3	8	3	7	»	10	2	10	3	17	9	117	35	152
84		75		62		91		80		95		880		

Af Syphilis erhvervet udenfor Samleje er der en paafaldende Nedgang i Antallet af anmeldte Tilfælde fra 1906, hvilken Nedgang viser sig saavel i Hovedstaden som i Provinsbyer og Landdistrikter.

Af medfødt Syphilis anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
89	113	150	176	159	131	127	139	125	84

og i 1907 94 Tilfælde.

26. Syphili

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Jun	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld
København	166		129		153		156		120		151	
Sjællands nord. Fysikat	2	1	2	1	3	1	»	2	3	2	2	[illegible]
Sjællands søndre —	»	1	2	»	1	»	»	»	»	»	1	»
Bornholms —	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	»	»	1	»	1	1	2	»	»	»	»	»
Fyens —	4	2	3	1	1	»	3	1	2	»	1	1
Aalborg-Hjøring —	2	»	4	»	4	3	7	1	9	2	3	[illegible]
Aarhus-Randers —	20	1	15	1	9	»	11	1	22	1	11	[illegible]
Viborg-Thisted —	»	1	2	1	2	1	3	»	»	»	»	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	4	1	6	1	3	»	2	»	3	1	1	[illegible]
Ringkøbing —	»	1	1	»	»	1	1	»	1	»	1	[illegible]
Ribe —	3	»	2	»	2	»	»	»	»	»	1	[illegible]
Kongr. m. Undt. af Kbh.	35	8	38	5	26	8	30	5	40	6	21	[illegible]
Hele Kongeriget	209		172		187		191		166		179	

Denne Sygdom optræder ligesom i 1906 med et forholdsvis lavt Tal. Som sædvanligt er det København, som har Hovedmassen af Tilfælde.

Af Syfilis (medfødt og erhvervet) døde i Bybefolkningen efter Mortalitetstabellerne, der som bekendt paa dette Omraade giver et stærkt formindsket Billede af de virkelige Forhold, i 1907 67 Personer, hvoraf 16 angives døde af erhvervet Syphilis (7 i København), 51 af med-

cquisita (e coit. imp.)

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
70		159		154		170		184		157				1869
»	»	2	4	1	3	9	2	6	»	5	2	35	20	55
»	»	2	»	»	1	3	»	1	2	»	2	10	6	16
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2
»	»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	5	2	7
5	»	2	»	5	1	6	»	6	»	3	2	41	8	49
5	1	5	4	5	2	6	2	2	2	6	»	58	19	77
13	1	12	1	20	1	32	3	20	2	18	1	203	13	216
1	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	11	4	15
1	1	3	»	2	»	1	»	3	»	3	2	32	6	38
1	»	»	»	»	»	1	1	»	1	»	»	6	4	10
3	»	»	1	2	»	3	»	1	1	»	»	17	3	20
29	3	27	10	35	8	61	9	41	8	36	9	419	86	505
202		196		197		240		233		202		2374		

født Syphilis (40 i København); i 1906 var Antallet af Dødsfald 65, i 1890—99 i aarligt Gennemsnit 49.

I Ringsted L. D. smittedes en gift Kone af et Plejebarn, hvis Moder først senere viste sig angreben af Sygdommen. I Sakskøbing L. D. anmeldtes et Tilfælde hos en 16aarig Skibsdreng, som havde erhvervet sig Sygdommen ved en Aften paa en Trappegang i Holmensgade i København at lade sig bruge til coitus

27. Syphili

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld
København	3		7		1		1		»		2	
Sjællands nord. Fysikat	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjællands sønd. —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Fyens —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Aalborg-Hjøring —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aarhus-Randers —	1	»	»	»	1	»	»	»	3	»	»	»
Viborg-Thisted —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg —	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	2	»
Ringkøbing —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe —	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Kngr. m. Undt. af Kbh.	3	1	»	»	2	1	2	»	4	»	3	1
Hele Kongeriget	7		7		4		3		4		6	

analis for et Honorar af 50 Øre. Fra Aalborg Amts søndenfjordske Distrikt berettes om en Del Syphilistilfælde (mindst 7), som havde deres første Oprindelse hos en fra Randers hjempermitteret Dragon. I samme Distrikt iagttoges et Tilfælde af S. insons hos en gift Kone.

De veneriske Sygdommes Forhold til den nye Lov vil komme paa Omtale under »Hygiejne«.

ecqisita) insons.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
3		›		3		6		9		4				39
›	›	›	›	›	›	›	›	›	»	›	›	1	1	2
›	1	›	1	›	›	›	1	›	›	›	›	›	4	4
›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	1	›	1
›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	1	›	1
›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	1	1
›	›	›	›	›	›	›	›	1	›	›	1	1	1	2
l	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	6	›	6
›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›
›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	2	›	6	›	6
›	›	›	›	›	1	›	›	›	›	›	›	›	1	1
›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	2	›	2
l	1	›	1	›	1	›	1	1	›	2	1	18	8	26
5		1		4		7		10		7		65		

29. Scabies.

Af Fnat anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
5695	6816	5643	5595	5357	5934	6349	6109	5663	5632

og i 1907 6443 Tilfælde.

Det ses af denne Oversigt, at Sygetallene i de 8 af 12 Aar ikke viser store Afvigelser fra Gennemsnittet, men i 3 eller 4 Aar stiger betydeligt (1898, 1903, 1904 og 1907), saaledes at Antagelsen af ætiologiske Momenter

28. Syphil

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L
København	5		5		4		4		3		5	
Sjællands nord. Fysikat	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	
Sjællands søndr. —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Fyens —	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	
Aalborg-Hjøring —	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	
Aarhus-Randers —	»	»	1	»	2	»	»	»	»	1	»	
Viborg-Thisted —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	
Vejle-Skanderborg —	1	»	2	»	»	»	»	1	»	»	»	
Ringkøbing —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Ribe —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Kngr. m. Undt. af Kbh.	1	2	4	»	2	2	»	2	1	1	»	
Hele Kongeriget	8		9		8		6		5		7	

af forbigaaende temporær Betydning ikke kan afvises som usandsynlig. Som sædvanlig anføres det flere Steder, at Sygdommen i Virkeligheden har en Udbredelse, hvorom Antallet af Tilfælde under Lægebehandling kun giver en svag Forestilling, idet en Mængde Tilfælde behandles med Husraad, ikke altid af ufarlig Natur.

Stigningen af Sygetallet fra 1906 gør sig ikke gældende i alle Fysikater; den er særlig betydelig i København 1328 mod 968 i 1906), Aalborg-Hjøring Fysikat 1015 — 746) og Viborg-Thisted Fysikat.

›ngenita.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
›st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
8		6		7		5		5		6				63
»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	1	3	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	1	»	»	»	»	1	1	»	»	1	3	3	6
»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	3	»	3
»	»	3	»	»	»	1	»	»	»	»	»	7	1	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	2	2
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	4	1	5
4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	4	1	1	»	2	1	3	»	»	2	18	13	31
8		11		8		8		8		8		94		

Sygdommen synes oftere end sædvanligt, at have tildraget sig Lægernes Opmærksomhed.

Fra Nykøbing F. L. D. berettes om den tiltagende Udbredelse i Landkredsen: 1905 21 anmeldte, 1906 43, 1907 60. I Sakskøbing L. D. optraadte enkelte større Epidemier paa nogle Herregaarde blandt Polakker og Tjenestefolk. En Læge i Sæby L. D. bemærker: Fnat er særdeles hyppig blandt Tjenestetyende, befordres ved den tiltagende Usædelighed. I Mariager By gav det usædvanlig høje Tal paa anmeldte Anledning til et Eftersyn af Børnene i Kommuneskolen efter Skolekom-

29. Sc

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	120		90		138		98		74		73	
Sjællands nord. Fysikat	14	32	5	22	8	24	13	13	10	17	7	[illegible]
Sjællands sønd. —	5	20	1	19	12	12	3	11	2	7	»	[illegible]
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Lolland-Falsters —	»	22	4	21	2	10	»	27	»	17	1	[illegible]
Fyens —	12	42	3	43	8	14	10	14	3	23	2	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	30	120	4	89	11	100	14	73	8	73	1	[illegible]
Aarhus-Randers —	22	64	24	40	26	34	22	23	25	40	9	[illegible]
Viborg-Thisted —	5	50	12	40	9	69	6	79	3	94	»	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	1	43	7	12	20	24	19	21	3	7	9	[illegible]
Ringkøbing —	1	65	3	74	8	59	1	37	»	30	»	[illegible]
Ribe —	6	34	7	77	9	62	1	42	3	44	2	[illegible]
Kngr. m. Undt. af Kbh.	96	492	70	437	113	408	89	340	57	352	31	[illegible]
Hele Kongeriget	708		597		659		527		483		364	

missionens Bestemmelse (Resultatet anføres ikke); i Dalbyneder i samme Distrikt smittede en Karl, som havde rejst med et Circusselskab, en hel Gaards Besætning. En Læge i Skødstrup (Hornslet L. D.) behandlede 32 Tilfælde, hvoraf Halvdelen hos Polakker. Viborg L. D. skal efter en Læges Udtalelse være »gennembefængt med Fnat«. En Læge i Skive L. D. kalder Sygdommen for »Vestjyllands Plage« og ser kun Hjælp i jævnligt Eftersyn af Skolebørn og gratis Sygehusbehandling. Fra Farsø L. D. berettes derimod, at Fnat bliver mer og mer sjælden. I Herning L. D. skal Sygdommen

es.

Juli	August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
	123		95		160		139		138				1328
19	»	29	12	25	13	33	6	26	10	38	103	297	400
9	1	13	»	9	5	12	12	5	»	6	43	126	169
»	»	1	»	»	1	2	»	3	1	4	2	10	12
15	3	8	2	19	»	31	»	8	»	8	19	205	224
19	10	12	10	21	15	40	12	27	14	42	105	310	415
56	12	52	18	58	18	95	14	53	12	57	150	865	1015
36	11	22	44	26	39	35	14	27	26	29	277	433	710
44	14	50	14	40	7	52	2	43	»	66	75	673	748
23	12	22	15	18	2	13	26	28	3	27	119	255	374
33	1	23	»	44	12	42	3	32	»	30	29	506	535
10	1	47	2	27	»	37	2	57	3	30	36	477	513
264	65	279	117	287	112	392	91	309	69	337	958	4157	5115
362	467		499		664		539		544		6443		

være meget udbredt. Fra Varde L. D. berettes: Fnat er mere udbredt end nogensinde; der burde visiteres i Skolerne Foraar og Efteraar. Meget hyppig er Tjenestepigen Smittebærer; der hersker den Uskik, at et af Børnene deler Seng med Pigen. I Ribe L. D. skal Sygdommen »utvivlsomt være i Tiltagende i Landbefolkningen«. Fra Grindsted L. D. berettes, at Fnat florerer i uhyggelig Grad; en Epidemi i Ansager dæmpedes først, da der blev foretaget Eftersyn af Skolebørnene. I Kolding L. D. under Ribe Fysikat forekom Fnat hyppigere end nogensinde.

30. Deliriu

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld
København	54		46		57		58		80		74	
Sjællands nord. Fysikat	»	5	2	1	1	5	2	3	3	5	3	
Sjællands sønd. —	3	5	2	1	3	»	2	3	6	3	3	
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	
Lolland-Falsters —	1	»	1	2	2	»	1	1	»	1	2	
Fyens —	4	»	4	1	»	1	6	1	3	1	3	
Aalborg-Hjøring —	5	1	3	»	2	1	4	»	9	2	4	
Aarhus-Randers —	7	2	2	»	4	1	2	2	3	2	4	
Viborg-Thisted —	1	1	2	1	»	1	»	1	»	4	»	
Vejle-Skanderborg —	2	1	»	»	»	»	»	1	»	4	5	
Ringkøbing —	»	1	2	1	2	2	»	»	1	1	2	
Ribe —	»	1	3	»	»	1	2	»	3	2	»	
Kngr. m. Undt. af Kbh.	23	17	21	7	14	12	19	12	29	25	26	1
Hele Kongeriget......	94		74		83		89		134		1[illegible]4	

30. Delirium tremens.

Af Drankergalskab anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
1010	1116	1167	1035	954	1050	996	969	1169	1157

og i 1907 1215 Tilfælde.

Der er anmeldt et lidt større Antal Tilfælde end i de nærmest foregaaende Aar, hvilket væsenligst skyldes København (810 mod 723 i 1906). Tallene kan ligesom de nedenfor opførte Tal fra Mortalitetstabellerne kun

emens.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
st	Ld.	Kbst.	Ld	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
4		73		79		72		70		74				801
6	3	4	1	5	4	»	1	3	4	»	1	29	38	67
4	1	1	4	1	»	1	2	»	2	1	2	27	24	51
»		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
1	1	1	»	»	2	2	»	2	1	»	1	13	9	22
7	3	8	2	3	»	5	1	6	2	5	2	54	17	71
1	»	2	»	2	2	3	»	»	1	5	»	40	9	49
5	1	3	1	1	»	8	1	»	»	3	1	42	13	55
»	1	2	»	»	»	2	1	»	1	2	»	9	12	21
4	2	1	1	1	»	1	3	»	»	1	1	15	13	28
»	»	»	3	»	1	2	3	»	1	1	2	10	15	25
1	»	1	»	2	1	1	4	»	»	2	»	15	9	24
9	12	23	12	15	10	25	16	11	12	20	10	255	159	414
105		108		104		113		93		104		1215		

være højst ufuldkomne Udtryk for Alkoholismens Udbredelse i Befolkningen (om denne Udbredelse se senere under »Hygiejne«) og der kan næppe paa dem bygges noget Skøn om Sygdommens Af- eller Tiltagen i det anførte Tidsrum.

Paa Mortalitetstabellerne findes opført følgende Dødsfald af Alkoholsygdom (kronisk Alkoholisme, Delirium tremens og pludselig Død af Drik) for 1907 og 1906:

	Del. trem.	Alcoh. chr.	Pluds. død af Drik.	Ialt (1904)
København	56 (40)	49 (39)	2 (7)	107 (86)
Provinsbyerne	18 (20)	79 (106)	5 (4)	102 (130)
Tilsammen	74 (60)	128 (145)	7 (11)	209 (216)

Af de 209 Dødsfald i 1907 falder 13 paa Kvinder.

Andre epidemiske Sygdomme.

Af andre epidemiske Sygdomme end dem, hvis Anmeldelse er obligatorisk, har følgende faaet særlig Omtale:

Poliomyelitis anterior acuta.

Denne Sygdom, der vakte nogen Opmærksomhed i 1905 men i 1906 kun optraadte med faa Tilfælde, frembyder i 1907 32 anmeldte Tilfælde (foruden enkelte ikke anmeldte Tilfælde; se nedenfor), hvoraf 15 i København, 1 i Sjællands nordre Fysikat, 1 i Fyens Fysikat, 2 i Aalborg-Hjøring Fysikat, 5 i Aarhus-Randers Fysikat, 5 i Viborg-Thisted Fysikat, 2 i Ringkøbing Fysikat, 1 i Ribe Fysikat. Udenfor Hovedstaden falder 5 Tilfælde paa Skive L. D.' Landkreds, 4 paa Hornsyld L. D.

Fordelingen paa Maanederne var følgende:

Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Septbr.	Okt.	Novbr.	Dcbr.
—	—	—	—	—	—	—	1	10	6	12	3

Samtlige Tilfælde, spredte over forskellige Dele af Landet, indtraf alle paa 1 nær i Aarets sidste Maaneder.

Fordelingen paa Aldersklasser var følgende:

0–1 Aar	1–5 Aar	5–15 Aar	Mk. 15–65	Kvk. 15–65 Aar
10	17	5	—	—

Mdk. 65 Aar o. d.	Kvk. 65 Aar o. d.
—	—

Paa Provinsbyernes Dødsattester findes 1 Dødsfald hos en 13aarig Pige, indlagt fra Landet paa Aalborg Sygehus. Paa et jydsk Landsygehus er endvidere indtruffet 1 Dødsfald.

I Beretningerne foreligger endvidere følgende Meddelelser om Sygdommen:

En Læge i Farsø L. D. und‑r Aalborg-Hjøring Fysikat beretter om 2 Tilfæl der begge efterlod blivende Lamheder og viste sig n Egn, hvor der i 1905 optraadte epidemisk Cer 'nalmeningitis. I Hornslet L. D. optraadte i L .ı 14 Dage 5 Tilfælde i Hornslet Sogn; direk .orbindelse mellem Tilfældene kunde ikke paavises men 2 af Tilfældene optraaadte dog i samme Landsby og hos Familier, som havde en Del Samkvem. 1 Tilfælde var dødeligt. I Viborg L. D. iagttoges 2 Tilfælde i Kellerupegnen, og gennem Eftersygdomme kom man til Kundskab om yderligere 2 Tilfælde i Viborgs nordlige Opland (findes ikke paa Sygelisterne). Om de 2 af de fra Skive L. D.' Landkreds anmeldte Tilfælde berettes, at de endte med fuldstændig Helbredelse efter henholdsvis 3 og 9 Maaneders Varighed. I Vejle Amts vestre L. D. iagttoges 2 Tilfæide hos halvvoksne Børn. 2 fra Holstebro L. D.' Landkreds anmeldte Tilfælde angaar en lille Epidemi i Hadsager Sogn: Det første Tilfælde (Barn 3 Aar) medførte hurtigt Døden, efter at der var indtraadt universel Lamhed; et af dette Barns Sødskende, 2 Aar gammel, blev angrebet, 10 Dage derefter angrebes 2 Børn (3 Aar og 8 Aar) i en Nabofamilie (kom ikke under Lægebehandling). Tilfældet i Ribe Fysikat indtraf i Vamdrup.

Febris gastrica s. continua.

Denne Sygdom omtales i enkelte Beretninger og da i Reglen under Febris typhoidea (se denne Sygdom); som bemærket i tidligere »Medicinalberetninger« er det sandsynligt, at denne Sygdomsbetegnelse ogsaa anvendes

overfor abortive eller tvivlsomme Tilfælde af andre Sygdomme (Influenza?). Af de i »Ugeskrift for Læger« offentliggjorte Maanedssygelister fremgaar, at der i en Del Fysikater er anmeldt 20 Tilfælde (1906 37, 1905 75, 1904 162, 1903 87, 1902 72, 1901 146, 1900 145, 1899 228, 1898 159).

Kbhvn. —	Sj. nordre Fys.	Sj. søndre Fys.	Bornh.s Fys.	Loll.-Falst. Fys.	Fyens Fys.
	2	—	—	—	3

Aalb.-Hjør. Fys.	Aarh.-Rand. Fys.	Vib.-Thist. Fys.	Vejle-Skdbg. Fys.	Ringk. Fys.	Ribe Fys.
—	3	8	—	3	1

Fordelingen paa Maanederne var følgende:

Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sptbr.	Okt.	Nevb.	Dcb.
—	—	2	—	1	—	3	1	4	3	5	1

Fordelingen paa Aldersklasser af 16 Tilfælde var følgende:

0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	Mdk. 15—65 Aar	Kvk. 15—65 Aar
1	1	4	3	7

Mdk. 65 Aar o. d.	Kvk. 65 Aar o. d.
—	—

Varicellæ (Skoldkopper).

Udenfor Hovedstaden optraadte denne Sygdom efter Beretningerne i følgende Lokaliteter: Kbhvns. Amts søndre L. D. (35 Tilfælde anmeldte), Holbæk L. D. (sporadisk), Næstved L. D. (sporadisk?), Storehedinge L. D. (»enorm« Udbredelse), Nykøbing F. L. D. (epidemisk i S. Kirkeby), Odense By (epidemisk; i Tilslutning til Sygdommen indtraadte hos et Barn paa 5 Maaneder en dødelig Noma), Nyborg L. D. (epidemisk), Grenaa L. D. (epidemisk i Nimtofte og Omegn) og Grindsted L. D. (epidemisk). I Fredericia indtraf efter Dødsattesterne et Dødsfald af Bronchopneumoni hos et Barn med Varicellæ.

Icterus catarrhalis (epidemica).

Sygdommens Optræden udenfor København belyses ved Beretninger fra følgende Lokaliteter: Hillerød L. D. (5 Tilfælde anmeldte fra Landdistriktet), Kallundborg L. D. (Epidemi væsenligst hos Børn, Arv fra 1906).

Køge L. D. (i Foraaret og den første Del af Sommeren en Del Tilfælde, mer eller mindre som Komplikation til akute Tarmkatarrher; epidemisk i Herfølge Sogn, lette Tilfælde), Ringsted L. D. (flere smaa Epidemier; mest blandt Skolebørn), Storhedinge L. D. (Epidemi i Oktober hos Børn i eller ved Lyderslev; hurtigt og let forløbende Tilfælde), Faaborg L. D. (en Del Tilfælde, ingen egentlig Epidemi), Nykøbing M. L. D. (Epidemi i Eftersommeren), Vejle L. D. (Diagnosen tvivlsom; der optraadte en Del Tilfælde af Cystitis og Tarmaffektioner af infektiøs Karakter, forbunden med let Icterus; de var haardnakkede og voldte Patienterne megen Besvær), Vejle Amts L. D. (Epidemi i Aarets første Maaneder hos større Børn i et lokalt begrænset Distrikt; Udbredelse fra Nabo til Nabo kunde følges), Grindsted L. D. (lille Epidemi, væsenligst hos Børn) og Kolding L. D. under Ribe Fysikat (Epidemi om Foraaret, næsten alle Børn i en Landsby angrebes; ret kortvarigt Forløb).

Dødsattesterne har 4 Dødsfald af Icterus hos spæde Børn (i de første 2 Leveuger), 1 Dødsfald hos et Barn paa 6 Uger, 1 Dødsfald hos et Barn paa 3 Maaneder og et Dødsfald hos en 42aarig Kvinde.

Rubeolæ (»Røde Hunde«).

Sygdommen synes at være optraadt meget sparsomt i 1907. Der omtales i Beretningerne kun 1 Epidemi (i Odense). En Læge i Neksø saa den saakaldte »4de Sygdom« optræde med stor Udbredelse.

Impetigo og andre Hudsygdomme.

Impetigo optraadte epidemisk blandt Skolebørn i Kronborg L. D. Impetigo, Panaritier, Lymphangitis og erysipelaløse Tilfælde optraadte i Mængde hele Efteraaret og Vinteren i Bogense L. D., navnlig hos Børn i Folkeskolen. En Epidemi af Pemphigus og Impetigo optraadte i Egnen om Vihøj i Skive L. D. Impetigo contagiosa herskede epidemisk i Struer. Skolelægen i Esbjerg fandt Impetigo næsten epidemisk blandt Børnene. Lymphangitis, Furunkler og Panaritier optraadte med usædvanlig mange Tilfælde i Ringsted L. D. i Sommerens Løb.

Endvidere kan fremdrages Oplysninger om følgende Sygdomme:

I Præstø L. D. led mange Mennesker i Sommertiden af Neuralgier. Paafaldende hyppig Optræden af Diabetes iagttoges i Stubbekøbing L. D. I Farsø L. D. optraadte »epidemisk Melliturie« med akute Tilfælde hos en Del voksne, yngre Individer; de ledsagende afebrile Tilfælde var mest Nervesmerter (4 Gange Ischias, 3 Gange Occipitalneuralgier), »Forvirrethed«, Mathed, Uro; i et Tilfælde indtraadte Døden under coma diabeticum hos en ung Pige efter 1 Dags Sygdom; i de andre Tilfælde svandt Lidelsen tilsyneladende fuldstændigt. Talrige Tilfælde af Zona optraadte i Forsommeren i Viborg L. D. og i Skanderborg L. D. (1 Ægtepar angrebes med 1 Maaneds Mellemrum). I Assens L. D. saa en Læge i Aarets Løb 15 Tilfælde af Stomatitis aphthosa hos smaa Børn. Fra Struer berettes om epidemisk Udbredelse af denne Sygdom, der navnlig holdt sig til en Gade, hvor Drikkevandet var særlig slet; Børn i Alderen fra 1/2 til 7 Aar angrebes, meget ofte angrebes alle Børnene i en Familie. Der var næsten altid Obstipation forbunden med Sygdommen, som trak i Langdrag eller forværredes ved Nydelsen af kogt eller raa Mælk. Fra Nyborg L. D. berettes følgende om Tetanus: I Anledning af at en Mand, hvis Nabo i Vindinge By havde haft Tetanus, blev angrebet af denne Sygdom efter et mindre, overfladisk Saar, søgte Distriktslægen Oplysning om Forholdene hos Husdyrene i denne By hos Dyrlægen. Denne meddelte, at Byen og nærmeste Omegn synes ualmindelig hjemsøgt af Tetanus hos Heste: paa 2 Gaarde var der død 2—3 Heste, og desuden antages det, at der i de sidste 3—4 Aar skal være død c. 10 Heste af Tetanus efter ganske ubetydelige Saar.

Af Appendicitis døde efter Dødsattesterne i Bybefolkningen udenfor København 57 Individer, hvis Fordeling paa Aldersklasserne er følgende:

0—1 Aar		1—5 Aar		5—15 Aar		15—25 Aar		25—35 Aar	
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
1	»	1	1	1	4	2	5	6	5

35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65 Aar o. d.	
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
6	»	6	6	5	3	4	1

Paa Provinsbyernes Sygehuse indtraf endvidere 22 Dødsfald hos Landboere.

Af Osteomyelitis acuta døde 6 paa Provinsbyernes Sygehuse i Alderen $^1/_2$ Aar, 4 Maaneder, 17 Aar, 13 Aar, 12 Aar, 9 Aar, samt 9 af de fra Landet indlagde (9 Aar, 2 Aar, 16 Aar, 1 Aar, 10 Aar, 8 Aar, 16 Aar, 13 Aar, 1 Maaned).

Kroniske Sygdomme.

15. Tuberculosis pulmon. & laryngis.

Af denne Sygdom er anmeldt paa Uge- og Maanedslister 5134 Tilfælde mod 4772 i 1906. Det viser sig imidlertid, at dette Tal ligger under det der fremkommer, naar de paabudte Tuberkulosemeldinger paa særlige Skemaer lægges til Grund. Efter Fysikatsberetningerne er Tallet paa anmeldte efter Skemaerne:

Kbhvn.	Sjæll. nordre Fysikat	Sjæll. søndre Fysikat	Bornholms Fysikat	Loll.-Falst. Fysikat	Fyens Fys.
1091 (1469)	626 (407)	296 (237)	95 (66)	146 (107)	551 (493)

Aalbg.-Hjør. Fysikat	Aarh.-Randers Fysikat	Vibg.-Thisted Fysikat	Vejle-Skanderbg. Fysikat	Ringkøb. Fysikat	Ribe Fys.
601 (490)	551 (371)	387 (392)	635 (568)	364 (330)	247(204)

— ialt fra hele Landet 5590 (5134).

Efter Maanedslisterne faldt gennemsnitlig følgende Tilfælde paa 1 Dag i hver Maaned.

Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Septb.	Oktb.	Nvb.	Deb.
17	17	17	18	16	13	12	12	12	13	14	11

Til Belysning af Tuberkulosestatistikens Betydning og Sygdommens Optræden fremsættes følgende Uddrag af Beretningerne (se endvidere senere under Afsnittet om Hygiejne):

København: »Stadslægens Aarsberetning« indeholder en Revision af de tidligere Aars Statistik med flere Rettelser. Det oplyses, at der i 1907 er modtaget 2103 Anmeldelser, hvoraf ikke mindre end 1012 var Gengangere, endvidere, at der i Dødsattesterne for dette Aar er fundet 144 Tilfælde, uden at Anmeldese var indgaaet, medens Patienten levede. I alt er der for de 3 Aar

Tuberculosis pu

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	187	»	152	»	157	»	143	»	110	»	91	»
Sjællands nord. Fysikat	23	23	20	20	13	14	22	15	17	27	11	21
Sjællands sønd. —	6	16	2	11	8	14	2	20	7	23	5	14
Bornholms —	»	1	1	1	6	10	5	7	1	1	2	»
Lolland-Falsters —	2	12	2	8	1	7	3	18	1	10	1	9
Fyens —	9	27	23	24	10	26	13	29	15	41	12	31
Aalborg-Hjøring —	11	39	4	36	4	38	14	47	10	37	10	34
Aarhus-Randers —	20	21	15	20	14	23	18	22	15	21	13	20
Viborg-Thisted —	6	30	6	27	4	39	4	39	5	35	6	20
Vejle-Skanderborg —	19	31	16	32	24	41	15	38	19	35	11	39
Ringkøbing —	6	18	1	23	3	34	1	30	2	43	1	30
Ribe —	6	5	3	15	10	14	3	17	4	21	6	13
Kngrgt. m. Undt. af Kbh.	108	223	93	217	97	260	100	282	96	294	78	23
Hele Kongeriget......	518		462		514		525		500		400	

skaffet Oplysning om 3751 Tilfælde, hvoraf 264 ɔ: ca. 7 % ikke var anmeldte. Der indtraf i 1906 660 Dødsfald, i 1907 609 — tilsammen 1269 ɔ: ca. 34 %. Dødeligheden af andre tuberkuløse Sygdomme viser en meget betydelig Nedgang for 1907.

Sjællands nordre Fysikat: I Københavns Amts nordre L. D. døde 31 af Lungetuberkulose, 8 af andre tuberkuløse Sygdomme. I Roskilde L. D. anmeldtes 38, alle i Tidsrummet fra $^{1}/_{10}$—$^{31}/_{12}$. Fra Sejerø berettes om en 56aarig Mand, der vistnok havde lidt af Sygdommen i adskillige Aar, men ikke været synderlig generet af den; den tog pludselig Fart efter et Influenza-

nonum & laryngis.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
81	»	118	»	111	»	112	»	103	»	104	»			1469
18	14	4	16	15	23	17	20	14	13	8	19	182	225	407
7	18	2	12	2	12	5	11	4	21	6	9	56	181	237
5	»	1	1	»	»	5	2	11	4	1	1	38	28	66
1	9	2	1	2	2	2	2	2	4	2	4	21	86	107
16	24	12	33	11	15	12	24	16	34	14	22	163	330	493
13	30	12	29	6	20	8	33	6	26	4	19	102	388	490
14	14	9	10	10	17	11	10	12	16	9	17	160	211	371
3	17	7	28	5	30	7	16	2	34	3	19	58	334	392
20	16	17	14	15	30	17	30	18	30	12	29	203	365	568
1	21	2	17	1	12	1	35	3	25	»	20	22	308	330
5	10	5	16	5	9	2	9	1	10	5	10	55	149	204
103	173	73	177	72	170	87	192	89	217	64	169	1060	2605	3665
357		368		353		391		409		337		5134		

anfald, frembød Baciller i Massevis og fremkaldte Døden. En 48aarig Kvinde, som efter Sigende havde lidt af Sygdommen i 18 Aar, men aldrig været under Behandling, døde af Hæmoptoe. I Holbæk L. D.' Landkreds, hvor e. 80 % af Ligsyn skyldes Læger, døde 34 af Tuberkulose i alle Former.

Sjællands søndre Fysikat: Distriktslægen i Ringsted beretter: Paa Sygelisterne er anmeldt 34 Tilfælde, paa Blanketter 47. Antallet af Dødsfald var 24 i Henhold til de af Distriktslægen anstillede Undersøgelser efter Gennemsyn af Dødsattester, Forespørgsler etc. Af de paa Skemaer anmeldte er altsaa ved Aarets

Udgang endnu 106 Tilfælde tilbage, om hvis Skæbne siden Anmeldelsen intet er bekendt. Der gaar sikkert en Del Patienter omkring uden nogensinde at være anmeldte. Enkelte af Lægerne anmelder saa at sige aldrig, før vedkommende Patient er død og da undertiden først efter Paamindelse fra Distriktslægens Side. Det skønnes af Distriktets Læger, at Sygdommen er i Tiltagende. I Tyvelse Sogn er der i Løbet af nogle Aar indtruffet 7 Dødsfald i samme Hus. — I Fysikatsberetningen meddeles: Der anmeldtes paa Skemaer 296 (69 fra Byerne, 227 fra Landet) mod 440 i 1906; denne Nedgang skyldes utvivlsomt for en Del det, at adskillige Anmeldelser, der allerede ved Generaloptællingen pr. $^{31}/_{12}$ 1905 burde været indsendte, er bleven indsendte for sent. I 1907 var Antallet af anmeldte pr. 1000 Indbyggere i Distrikterne: Vordingborg 0,55, Stege 1,80, Præstø 1,37, Storehedinge 1,08, Køge 2,76, Ringsted 1,06, Sorø 2,12, Slagelse 1,71, Korsør 1,38, Skelskør 0,90. Dødeligheden kan ligesom ifjor ikke beregnes, da de i Lov $^{14}/_{4}$ 1905 paabudte Anmeldelser er undladt i stort Omfang.

Bornholms Fysikat: Der er anmeldt 95 Tilfælde, 55 fra Købstæderne (36 fra Rønne), 40 fra Landet (30 fra Sydvestre L. D., 10 fra Nordøstre L. D.). Der er fra Købstæderne Oplysning om 18 Dødsfald, fra Landet om 9 Dødsfald (alle i Sydvestre L. D.), men saalænge Dødsattesterne i Landsognene udstedes af Ligsynsmænd, er Statistiken ikke paalidelig. Ialt er fra 1ste Oktober 1905 til 31. December 1907 anmeldt 246 Tilfælde. hvoraf 66 skal være endt med Døden.

Lolland-Falsters Fysikat: Fra Stubbekøbing L. D. meddeles, at Anmeldelserne aftager i Antal, vistnok begrundet i Ligegyldighed og Glemsomhed fra Lægernes Side. Distriktslægen i Sakskøbing bemærker: Nogen statistisk Behandling af det foreliggende Materiale for Distriktets Vedkommende vil endnu næppe give brugbare Resultater. Det synes mig utvivlsomt, at visse Lokaliteter i Distriktet er særlig befængte af Tuberkulose. Særlig paafaldende er — sammenlignet med jydske Forhold — den kirurgiske, navnlig den ossøse Tuberkuloses overordentlige Sjældenhed. I Maribo L. D. er anmeldt 14 nye Tilfælde, af Sundheds- og Epidemikommissionen 17 Dødsfald. Vestlolland er vistnok et uheldigt Sted for Lungesvindsot; det viser sig atter og atter, at Folk, der kommer hjem fra Sanatorierne, faar Tilbagefald, og det er som Regel vanskeligt at faa nogen rigtig Bedring i Gang af de friske Tilfælde. Fra Fejø L. D. anmeldtes 7 Tilfælde, hvoraf 1 skal have bestaaet i 30 Aar i Form af Hæmoptoe, 1 havde varet siden 1902, var relativt helbredet siden 1903 men nu blussede op efter et Influenzaanfald. Af de 7 Tilfælde var de 4 friske; i 2 af disse var der intet Ekspektorat. Efter Fysikatsberetningen anmeldtes fra Distrikterne: Nakskov L. D. 31, Maribo L. D. 12, Sakskøbing L. D. 35, Nykøbing L. D. 28, Stubbekøbing L. D. 33, Fejø L. D. 7, ialt 146 Tilfælde, hvoraf 34 fra Købstæderne. Der døde 81, 19 i Byerne, 62 paa Landet.

Fyens Fysikat: Anmeldelsespligt i Tilfælde af Dødsfald er vanskelig at opfylde for de fjerntboende Patienter, da det ingenlunde er almindeligt, at Familien anmelder Dødsfaldet for Lægen, selv om denne har anmodet derom. — Tuberkulose er i Egnen om

Morudskov i meget stærk Tilbagegang; baade de svære og de lette Tilfælde bliver sjældnere Aar for Aar, ligesom den kirurgiske Tuberkulose og Skrofulosen ses mindre og mindre hyppig (Læger i Bogense L. D.) — Tuberkulosen er meget sjælden her paa Egnen i den jævnt sunde Befolkning med gode hygiejniske Vilkaar, almindelig Velstand og gode Boliger (en Læge i Dreslette i Assens L. D.). — I Svendborg L. D.' Landkreds, hvor Halvdelen af Ligsynene besørges af Læger, skal der være død 30 af Lungesvindsot. — Lægerne er ikke paapasselige ved Anmeldelse af tuberkuløse Patienter, ikke heller med Anmeldelsen af Dødsfald. I Distriktet er ialt bogført 96 Patienter, hvoraf 40 vides at være døde. Paa Grund af Forsømmelser af Anmeldelser giver Lovens Gennemførelse Anledning til betydelig Korrespondance (Langeland L. D.). En Læge i Humble, Langeland L. D., beretter om 9 Tilfælde, der synes at danne en lokalt begrænset Epidemi. Samme Læge meddeler, at han har anmeldt 11 nye Patienter, men at Tallet ikke har Betydning, da det angaar en Blanding af bosiddende og tilrejsende Patienter, tildels anmeldte af andre Læger. I Fysikatsberetningen anføres: Paa Sygelisterne er anmeldt 493 Tilfælde, kun 58 færre Tilfælde, end der er anmeldt ved Blanketterue. Det vil vist være næsten umuligt, at faa disse 2 Kilder til at passe, endog tilnærmelsesvis nøjagtigt sammen; dels glemmes der sikkert jævnligt at opføre et paa Skema anmeldt Tilfælde paa Ugelisten og dels kan der nok være Dubletter blandt Blanketterne.

Aalborg-Hjøring L. D. Der er fra Skagen indgaaet færre Anmeldelser i 1907 end i 1906 (7 mod 14). Dette kunde ventes, thi det maa antages, at det overvejende Antal af gamle Tilfælde nu er anmeldt, saaat fremtidige Anmeldelser bliver overvejende friske Tilfælde. I Landsognene er dette næppe Tilfældet, idet Befolkningen her søger langt mindre Læge (Skagens L. D.) — I Hvetbo L. D. skal 29 af 208 Dødsfald skyldes Tuberkulose. — Lægernes Indsendelse af Skemaer maa anses for ret mangelfuld (Aalborg L. D.). I Fysikatsberetningen anføres: Ved Skemaer er anmeldt 601 Tilfælde, ved Sygelister 490. Denne store Forskel stammer for en Del fra, at alle Patienter (262 Kvinder) fra Sanatoriet i Skørping var optagne i Tallet fra Aalborg Amts søndenfjordske L. D..... Lægerne er vistnok ikke korrekte med deres Indsendelse af Anmeldelser, ej heller med deres separate Ligsynsanmeldelser til Epidemikommissionerne, hvorfra ogsaa kommer mangelfulde Indberetninger. I 1ste Fjerdingaar 1908 er der saaledes fra Aalborg L. D. kun anmeldt 3 Døde, medens Dødsattesterne alene fra Aalborg Købstad viser 16 Dødsfald. Dette Misforhold er det ikke paabudt Distriktslægerne at korrigere ved de Midler, der staar deres Raadighed (Fjerdingaarsstatistiken — Dødsattesterne), da Loven kun taler om anmeldte Dødsfald for Epidemikommissionerne.

Aarhus-Randers Fyikat: I Mariager L. D. døde 15, alle paa Landet. I Grenaa L. D.' Landkreds døde 13. I Ebeltoft L. D. iagttoges en lille Husepidemi. I Randers By kom 29 (39?) paa Ugelisterne, medens der indsendtes c. 100 Skemaer. Efter Fysikatsberetningen kan anføres, at der er anmeldt 551 Til-

fælde og 229 Dødsfald; deraf 117 i Byerne*). Det synes at de allerfleste Tilfælde af Dødsfald af Lunge- og Strubetuberkulose i Byerne anmeldes til Sundhedskommissionerne; hvorvidt derimod de 112 Dødsfald anmeldte i Landdistrikterne**) svarer til det virkelige Forhold, derom er det næppe muligt at have nogen sikker Mening.

Viborg-Thisted Fysikat: Kontrol med Tuberkulosedødsfald maa væsenligst foregaa ved Gennemgang af Dødsattester, idet Lægernes Opfyldelse af Anmeldelsespligten er yderst mangelfuld, Ligsynsmændenes endnu langt ringere, og endelig idet ikke alle Sundhedskommissioner (Epidemikommissioner) har tilstillet Distriktslægen de modtagne Anmeldelser. Af Dødsfald er anmeldt 30 (7 fra By, 23 fra Land), men for 6 af disse (3 + 3) forelaa ingen Blanketanmeldelse (Viborg L. D.). — Om Dødeligheden kan intet oplyses med Sikkerhed, saalænge Ligsynsmændene vedbliver med deres Forsømmelighed med Hensyn til at anmelde Dødsfald af Tuberkulose (Vestervig L. D.). — Fra en Befolkning paa 9000 Individer er kun anmeldt 9 Tilfælde, skøndt den faktisk er stærkt lidende af Tuberkulose (Hobro L. D.). — Sygdommen er sørgelig almindelig. Det anmeldte Antal Tilfælde svarer vel iøvrigt ikke til de virkelige Forhold, idet formentlig samme Patient opnaar at blive anmeldt flere Gange ved at gaa fra Læge til Læge (Skive L. D.). — Tuberkulosen optræder sjældent her (en Læge i Langaa, Randers L. D.). — Anmeldelserne synes at indgaa paalidelig, idet de samme Patienter atter og atter anmeldtes af forskellige Læger. Derimod er det ikke altid let at undgaa, at den samme Patient videre anmeldes, da Stilling ofte angives forskellig og Fødeaar og -dag ofte er upaalidelige (Thisted L. D.) I Aarets Løb anmeldtes kun 8 friske Tilfælde, men Lidelsen har sikkert været adskillig hyppigere. Jeg kan i saa Henseende henvise til mine Bemærkninger fra 1906 om Lægernes Anmeldelse af denne Sygdom (V. Hanherred L. D.)

Vejle-Skanderborg Fysikat: 19 Døde i Distriktet; af disse var 4 ikke tidligere anmeldte. En Læge i Sønder Omme (Grindsted L. D.) omtaler 2 Gaardepidemier. Af Fysikatsberetningen fremgaar, at der er anmeldt 276 Dødsfald, hvoraf i Byerne 113***) og i Landkredsene 163.

Ringkøbing Fysikat: Ved Sputumundersøgelser har det virt sig, at en Del Affektioner hos gamle Folk, tidligere antagne for kronisk Bronchitis, har været Tuberkulose. — Anmeldelser om Dødsfald er meget besværlige at erhverve. Der anføres Eksempler paa ufuldstændige og fejlagtige Oplysninger om Smittekilder paa Skemaerne (Læger i Holstebro L. D.). — Der var i 1907 endnu

---

*) Efter »Dødsaarsagerne i Kgr. Danmarks Bybefolkning for 1907« Tab. D. indtraf her 109 Dødsfald (ikke medregnet Dødsfald blandt Landboere paa Sygehusene).

**) Landdistrikternes Befolkning tæller c. 145000 Individer, Byernes c. 86,300.

***) Efter »Dødsaarsagerne etc.« Tab. D. er Antallet af Dødsfald i Byerne 105.

mange fra tidligere Tid endnu ikke optalte Tilfælde; der døde 16, hvoraf 1 ikke var tidligere anmeldt (Ringkøbing L. D.). Fra hele Fysikatet er anmeldt 175 Dødsfald.

Ribe Fysikat: En Læge i Nørre Nebel i Varde L. D. behandlede en Række tuberkuløse Pleuriter. — Der anmeldtes fra Esbjerg L. D. kun halvt saa mange Tilfælde som i 1906. Forskellen er meget betydelig for Landkredsen (4,4 pro mille i 1906, 1,0 pro mille i 1907). At denne Forskel væsenligst skyldes en Forsømmelse af Anmeldelsespligten maa betragtes som umiddelbart indlysende. Ved Distriktslægens systematiske Undersøgelse af Skolebørn fandtes 31 Tilfælde af utvivlsom Lungetuberkulose (1,5 % af Børneantallet). Intet af disse Tilfælde var anmeldt og kun faa var under Lægebehandling. Kun saare sjeldent indgaar de lovbefalede Anmeldelser fra Ligsynsmænd (Grindsted L. D.). Fra hele Fysikatet er anmeldt 120 Dødsfald af Lungetuberkulose.

Kræft.

I Bybefolkningen døde af Kræft 1438 Personer (1906: 1344, 1890—99 i aarligt Gennemsnit 954). I Kronborg L. D. døde 28 ɔ: 7,5 % af alle Døde i Distriktet; i Københavns Amts nordre L. D. var Antallet af Dødsfald 42, svarende til 1,8 ‰ af Folketallet og til c. 9 % af samtlige Dødsfald; i Holbæk L. D.' Landsogne var Tallet 30 ɔ: 8 % af samtlige Dødsfald. I Sakskøbing L. D. var Antallet af Dødsfald paa Landet 12. I Bogense L. D. beretter en Læge, at Sygdommen er sjælden der paa Egnen. I Svendborg L. D.' Landkreds var Antallet af døde 30 ɔ: ca. 6 % af samtlige Dødsfald (kun Halvdelen af Dødsfald belyses ved Lægedødsattester). En Læge i Hjøring L. D. havde paa Landet 104 Ligsyn, men fandt kun 3 Gange Kræft som Dødsaarsag. I Mariager L. D.' Landkreds var Antallet af Dødsfald 13 ɔ: ca. 6 % af samtlige Dødsfald.

Mb. Basedowii.*)

Der indtraf i Bybefolkningen 6 Dødsfald, alle hos Kvinder. En Landlæge i Silkeborg L. D. omtaler den hyppige Optræden af denne Sygdom i hans Egn; i 1907 tilkom 3 nye Tilfælde.

---

*) Ligesom i tidligere Aar angaar Oplysninger om saadanne Dødsaarsager, som ikke har Plads paa Mortalitetstabellerne kun Dødsfald i Bybefolkningen udenfor København.

Myxoedema.

1 Dødsfald hos en 5aarig Dreng fra Landet indtraf paa Sygehuset i Nykjøbing Sj.

Mb. Addisonii.

Af denne Sygdom døde en 38aarig Kvinde i Vordingborg og en 41aarig Mand fra Landet paa Vejle Sygehus.

Hæmophili. Mb. maculos. Werlhoff.

Af den første Sygdom døde en 52aarig Mand i Aarhus og en 32aarig Mund i Varde; af den anden Sygdom døde en 84aarig Mand l Randers, en 43aarig Kvinde i Horsens og en 61aarig Mand fra Landet paa Sygehuset i Nykøbing M.

Tandcaries.

Stærkt udbredt i Hallund L. D., hvor sunde Tænder skal være en Sjældenhed, overordentlig udbredt i den yngre Generation i Skive L. D., hvor det skal være lettere at finde en gammel Kvinde end en ung Pige med nogenlunde gode Tænder; overordentlig hyppig i Tarm L. D. Skolelægen i Esbjerg fandt defekt Tandbesætning hos de allerfleste Børn.

Forgiftninger og overførte Dyresygdomme.

Efter Mortalitetstabellerne for 1907 indtraf i dette Aar i Bybefolkningen 31 dødelige Forgiftningstilfælde (20 var Ulykkestilfælde, 11 var Selvmord). I 1906 var Tallet 26, i 1890—99 i Gennemsnit 27. Af de 31 Dødsfald i Bybefolkningen i 1907 falder 13 paa København, 18 paa den øvrige Bybefolkning. I Fysikatsberetningerne fra Landet udenfor København, hvilke ikke alle giver fuldstændige Oplysninger om Dødsaarsagerne ved de Selvmord og Ulykkestilfælde, som skyldes dødelige Forgiftningstilfælde, der har krævet medicolegalt Ligsyn (som bekendt kommer ikke alle saadanne Dødsfald til

medicolegalt Ligsyn) findes Oplysninger om 27 Dødsfald ved Forgiftning. Af nedenstaaende Beretninger fremgaar at c. 30 Mennesker i Landet udenfor Hovedstaden er døde af akute Forgiftningstilfælde. I Beretningerne gives følgende Meddelelser om Forgiftningstilfælde udenfor København, hvilke endvidere suppleres med Oplysninger fra Provinsbyerne Dødsattester:

Zink. Koldfeberlignende Anfald iagttoges hos en Arbejder i Odense, hver Gang han havde med smeltende »Rødgods« at gøre. — Bly: Af kronisk Blyforgiftning døde en 38aarig Mand i Næstved og en 28aarig Typograf i Aalborg. — Arsenik: Ved Fejltagelse, Nydelsen af Væske til Kreaturvask, opstod Forgiftningstilfælde i Videbæk L. D.; Helbredelse. — Svovlsyre. I Kolding L. D. under Ribe Fysikat fik et Barn paa 5 Aar et Par Spiseskefulde Svovlsyre; Helbredelse. — Saltsyre. En 35aarig Kvinde i Svendborg begik Selvmord ved S. Paa Skelskør Sygehus døde en 39aarig Mand fra Landet, som ved Ulykkestilfælde havde faaet S. — Blaasyre. Et Forgiftningstilfælde med Bittermandelolie iagttoges i Ringkøbing Fysikat (Helbredelse). — Natronlud. En 5aarig Dreng i Nibe-Løgstør L. D. paadrog sig Ætsning af Mund og Svælg; Helbredelse. — Ammoniak. Let Forgiftningstilfælde ved Fejltagelse af Salmiakspiritus i Viborg L. D. Et Barn paa $1^1/_2$ Aar i Skive L. D. fik stærke blodige Opkastninger efter Nydelsen af Salmiakspiritus. Et lignende Tilfælde indtraf hos et Barn paa 4 Aar i Esbjerg L. D. — Bromoform. En 5aarig, kraftig Dreng i Hjøring L. D. drak 5 Gram Bromoform. Efter en halv Times Excitationsstadium indtraf dyb Sopor m. m. Lægebehandlingen begyndte 1 Time efter Forgiftningens Indtræden; Helbredelse. I Holstebro L. D. fik et Barn paa 3 Aar c. 3 Gram B. og kastede ikke op. Ved Anvendelse af Amylnitrat i fulde 12 Timer indtraadte Helbredelse. Lignende Forgiftningstilfælde indtraf 2 andre Steder i Ringkøbing Fysikat (Herning og Videbæk Distrikter) og Ribe L. D. — Kloroform. Narkose hos et Barn paa 1 Aar i Aalborg endte med Døden. — Lysol. Dødsfald ved Ulykkestilfælde hos en 42aarig Mand i Randers. Ved Fejltagelse fik en voksen Mand (Dranker) Lysol; Helbredelse. — Antifebrin. Selvmord hos

en 29aarig Kvinde i Frederiksberg. — Kamfer m. m. En Blanding af Kamferspiritus, Salmiakspiritus, Myrrha, Hjortetaksalt (for 10 Øre af hver Slags) blev nydt af en 57aarig Dranker i Odense, hvorefter Døden indtraadte. — Heroin. Indtagelse af 12 centigr. Heroin opløst i Alkohol fremkaldte Døden hos en 49aarig Skomagersvend i Aalborg; Ulykkestilfælde. — Antipyrin. Forgiftningstilfælde i Odense; Helbredelse. — Karbol. Dødelig Forgiftning ved Selvmord indtraf hos en 20aarig Kvinde i Nyborg, i Viborg L. D., hos en 18aarig Barnepige i Aarhus; en Tjenestepige i Ribe L. D. gjorde Selvmordsforsøg ved K. men helbredtes. En voksen Mand i Kronborg L. D. fik ved Fejltagelse en Spiseskefuld A. carb. liqv. og døde efter en Times Forløb. I Sæby L. D. drak en Mand Karbolvand for Øl; hurtig Helbredelse; et lignende let Forgiftningstilfælde indtraf i Viborg L. D. I Nykøbing M. L. D. fik et Barn paa 4 Aar ved Fejltagelse en Theskefuld Karbololie; Helbredelse. I Odense inddryppedes ved Fejltagelse Karbolsyre i et Øje. — Petroleum. Forgiftningstilfælde ved Indgift hos et 2aarigt Barn i Faaborg L. D.; Helbredelse. Et Barn paa 1½ Aar i Viborg L. D. fik ved Fejltagelse 2 Spiseskefulde P. for Mælk, blev meget medtaget, men helbredtes. — Æther. Under Narkose døde et Barn paa 1 Aar paa et Sygehus i Odense. — Alkohol. 1 akut Tilfælde indtraf hos en 14aarig Pige i Odense (se endvidere under »Hygiejne«). — Opium. Morfin. Fra følgende Lokaliteter meldes om dødelige Forgiftninger: Svendborg L. D. (Barn, 16 Dage gammelt; fik 1 Theskefuld Gtt. rosear. for Mannasaft; Fejltagelsen opdagedes først efter 6—7 Timers Forløb), Kolding L. D. under Ribe Amt (1 Barn fik Opiumsdraaber for Rabarberdraaber), Hornsyld L. D., Randers By (Barn, 7 Dage, 3 gtt. rosear.), Grenaa By (Barn, 2 Dage gammelt), Varde L. D. (et Barn paa ½ Aar fik ved Fejltagelse Morfin og døde). I Nykøbing M. L. D. gjorde en Voksen Selvmordsforsøg med 10—12 Gram Gtt. rosear.; Udskyldning, Helbredelse. I Næstved L. D. tog en ældre Mand c. 9 Gram Gtt. rosear.; efter Sopor Helbredelse. I Frederiksberg døde en 59aarig Kvinde af Morfinisme. — Atropin. I Middelfart drak et Barn paa 4 Aar af en Flaske med

Atropindraaber (0,005 — g. 20), ordineret til en Broder for Enuresis; i Faaborg L. D. drak et Barn paa 5 Aar af en Flaske med Sol. atrop. pro instill. Begge Tilfælde synes endte med Helbredelse. — Esserin. 1 Theskefuld af en Opløsning, taget i Stedet for Ligv. pect. fremkaldte voldsom Krampe og Hjerteparalyse; efter Incitantia Helbredelse (Thisted L. D.). — Vinum colcicum. 4 Theskefulde af »Albertal Remedy«, et Arkanum mod Arthrit. urica, der skal indeholde 9 Dele vin. colcicum, 1 Del Tra. theb. og lidt Jokalium, tagne i Løbet af en Dag fremkaldte voldsomme Intestinaltilfælde (Odder L. D.). — Nikotin. 5 Tilfælde af kronisk Forgiftning iagttoges i Odense; de 2 indtraf hos Tobaksarbejdere. I Esbjerg iagttoges et Tilfælde af akut Nikotinforgiftning hos et Barn paa 2 Aar. — Tra strophanti. Et Forgiftningstilfælde hos et spædt Barn i Frederikshavn L. D. (1 Theskefuld i Stedet for Hostesaft) endte med Helbredelse efter Ventrikeludskylning. — Santonin. 1 Barn paa 6 Aar i Hjøring L. D. fortærede paa én Gang 18 Santoninkager; efter Udpumpning Helbredelse. — Scabiosa. Et Barn paa 2 Aar i Skive L. D. havde spist nogle Blomster af den almindelige Scabiosa; der indtraadte Opkastninger og nogle Timers Koma; Helbredelse i Løbet af nogle Dage. — Hugormegift. Fra Viborg og Grindsted Distrikter berettes om flere Tilfælde af Hugormebid, som endte med Helbredelse. — Muslingeforgiftning. Tilfælde iagttoges i Odense, Faaborg og Frederikshavn Distrikter. — Ptomainer. I Kallundborg L. D. optraadte 3 Sygdomstilfælde, rimeligvis efter Nydelsen af opvarmet Kalvefrikasé; en Mand paa 69 Aar døde efter et Døgns Forløb. Fra Nibe-Løgstør L. D. berettes om en Kalv, der efter Kastration blev syg og døde. Partiet omkring Scrotum var stærkt stinkende og blaalig sort, blev skaaret bort, medens Resten af Kroppen blev benyttet til Menneskeføde; 5—6 Mennesker blev syge, men helbredtes. I Ebeltoft L. D. opstod straks efter et Gilde en Del Tilfælde, som med tvivlsom Ret henførtes til Nydelsen af fordærvet Kød. — Kulilte, Lysgas o. l. Dødelig Kulilteforgiftning indtraf i Københavns Amts nordre L. D., 2 dødelige Gasforgiftninger hos 2 Kvinder (23 Aar og 14 Aar) indtraf i Frederiksberg. I Kallundborg L. D.' Landkreds

iagttoges et dødeligt Ulykkestilfælde ved Kulilteforgiftning. Lignende dødeligt Tilfælde indtraf paa Samsø, i Skelskør L. D.' Landkreds (18aarig Kvinde, død paa Sygehuset), i Rønne (17aarig Mand) og i Odense (80aarig Kvinde); i sidstnævnte By omkom en 35aarig Mand ved Brøndgravning af Kvælning. Fra Nørre Sundby berettes om 3 Dødsfald hos unge Sømænd, som var gaaede ind i Tunnelen paa et Dampskib ladet med Majs, der var gaaet i Gæring, og faldt døde om. I Aalborg Havn omkom efter Dødsattesterne fra Aalborg en 25aarig Maskinmester og en 20aarig Fyrbøder ved giftige Luftarter ombord paa et Skib. I Horsens omkom en 55aarig Restauratør ved Gasforgiftning (Ulykkestilfælde). — Blodappelsiner? Stærke Kolerinetilfælde i 2 Familier i Ribe L. D. henførtes til Nydelsen af Blodappelsiner. — Plantestøv (Aspergillus). Fra Vestervig L. D. berettes: Hele Mandskabet ved et Damptærskeværk blev angrebet af stærk tør Bronchitis, høj Feber, voldsom Nakkehovedpine og Albuminuri; 3 Mand laa i c. 1 Uge med kontinuerende Feber paa c. 40° og havde langvarig Rekonvalescens. Kornet var bleven kørt vaadt ind, var skimlet, »gulvbrændt« og gav ved Tærskningen en overordentlig Mængde Støv, som fremkaldte Hoste ved Indaanding. Det botaniske Laboratorium oplyste, at Støvet skyldtes Sporer af en Aspergillusart.

Overførte Dyresygdomme.

Miltbrand overførtes ved Slagtning eller Flaaning af Kreaturer til Mennesker i Kronborg L. D., Skelskør L. D., Maribo L. D., Odense Landdistrikt. Hobro L. D. og Ribe L. D. Alle Tilfælde endte med Helbredelse; en Dyrlæge var alvorligt angreben. — Kokopper overførtes i Viborg L. D., Hestens Mundsyge (i Form af heftig Lymphangitis) i Sæby L. D.. Mund- og Klovesyge til 7 Personer i Vejle L. D. — Forskelligt benævnte Hudsygdomme hos Kreaturer, i Reglen Køer og Kalve, sjældnere Heste overførtes i stor Mængde og som det synes i langt større Omfang end tidligere (jfr. den store Udbredelse af Scabies) rundt om i Landet, saaledes at Sagen har vakt særlig Opmærk-

somhed hos Lægerne. Der foreligger Udtalelser desangaaende fra c. 20 Distrikter. Hyppigst synes disse Hudsygdomme at være udbredt i Jylland. Fra Skive L. D. berettes, at Tinea tricophyt. bliver mer og mer almindelig; den stammer næsten udelukkende fra de saakaldte »Vardekalve«, som næsten alle lider af Ringorm. Sygdommen behandles efter Beretning fra Thyholm L. D. almindeligt med Tobakssauce, som vel kan dræbe Svampen, men ogsaa fremkalde et heftigt papuløst Eczem. Botriocephalus latus fandtes hos en finsk Pige i Kallundborg L. D. Tænia solium forekom i Assens L. D. hos en Dreng, der havde for Vane af spise raat Flæsk. — Actinomycosis max. inf. hos en Landmand i Ringsted L. D. behandledes paa et københavnsk Hospital og endte med Helbredelse. Af samme Sygdom døde en 46aarig Kvinde paa Frederiksberg og en 26aarig Snedker i Løgstør. Paa Halsen under højre Underkæbevinkel viste Sygdommen sig hos en Mand i Maribo L. D., der passede nogle »skabede Faar«; den endtes ved Helbredelse efter Brug af Jodkalium. — Af Trichinose angrebes hele Befolkningen paa en Gaard i Olsker (Bornholms nordøstre L. D.), 12 i Tallet; kun en Datter, der havde været 8 Dage borte i Juletiden gik fri. De fleste angrebne laa i faa Dage. den stærkest angrebne, Gaardejeren, laa i 14 Dage; alle Tilfælde endte i Løbet af en Maaned med Helbredelse. I Resterne af den til Julen slagtede Gris kunde ikke paavises Trikiner, men Symptomerne hos de angrebne var saa typiske, at Diagnosen var utvivlsom. Et utvivlsomt Tilfælde af samme Sygdom optraadte i Kolind (behandlet af Læge i Æbeltoft L. D.) hos en Arbejdsmand, der af og til havde nydt raat grønsaltet Flæsk fra Lyngby Svineslagteri, som skal faa sit Materiale fra Hovedstaden.

IV.

Skematisk Oversigt

over

Sygeligheds- og Dødelighedsforhold.

III. De epidemiske Sygdomstilfæ

1907	0—1 Aar				1—5 Aar				5—15 Aar		
	København	Købstæderne	Landdistrikter	Hele Konger.	København	Købstæderne	Landdistrikter	Hele Konger.	København	Købstæderne	Landdistrikter
23a. Variolæ	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
23b. Dysenteria	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
23c. Typhus exanthematicus	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
1. Febris typhoidea	»	»	»	»	7	4	19	30	21	44	[illegible]
2. Meningitis cerebrosp. epidem.	1	»	»	1	1	»	5	6	2	2	2[illegible]
3. Diphtheria & Croup	34	28	44	106	302	539	514	1355	486	878	906
4. Scarlatina	12	4	18	34	328	246	286	860	541	373	48[illegible]
5. Morbilli	298	483	352	1133	2286	3659	3020	8965	1979	3562	404[illegible]
6. Tussis convulsiva	483	1125	1785	3393	1327	3681	6548	11556	542	2072	413[illegible]
7. Angina parotidea	2	8	13	23	60	143	237	440	161	331	[illegible]
8. Erysipelas	18	18	27	63	13	33	52	98	28	70	14[illegible]
9. Febris puerperalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
10. Tetanus & Trismus neonatorum	24	24	39	87	»	»	»	«	»	1	1
11. Pemphigus neonat.	40	77	86	203	»	»	»	»	»	»	»
12. Febris intermittens	»	»	»	»	»	»	3	3	»	1	6
13. Febris rheumatica	»	»	2	2	11	13	25	49	130	188	3[illegible]
14. Pneumonia crouposa	25	49	109	183	98	278	603	979	155	333	10[illegible]
15. Tuberculosis pulm.	1	4	5	10	18	15	38	71	81	81	2[illegible]
16. Tracheo-Bronchitis	712	1995	3515	6222	1630	4838	7171	13639	1360	3816	5[illegible]
17. Bronchopneum. & Bronch. capill.	387	969	1846	3202	583	1646	3142	5371	219	642	13[illegible]
18. Influenza	51	144	164	359	435	1049	1308	2792	820	1840	2547
19. Angina tonsillaris	80	124	137	341	1293	2163	2051	5507	2638	4244	41[illegible]
20. Kolerine & Catarr.	1076	2057	2829	5962	788	2006	3001	5795	475	902	11[illegible]
24. Gonorrhoea	10	6	2	18	44	5	»	49	40	10	[illegible]
25. Ulcus venereum	»	»	»	»	4	»	»	4	6	»	»
26. Syphilis acquisita (e coit. imp.)	2	»	»	2	6	»	»	6	3	1	»
27. Syphilis (acquisita) insons	3	2	»	5	5	1	»	6	2	1	1
28. Syphilis congenita	60	16	10	86	3	»	»	3	»	»	[illegible]
29. Scabies	26	14	71	111	172	133	527	832	277	261	11[illegible]
30. Delirium tremens	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

deling efter Alder og Køn.

	15—65 Aar, Mænd			15—65 Aar, Kvinder				Over 65 Aar, Mænd				Over 65 Aar, Kvinder			
	Købstæderne	Landdistrikter	Hele Konger.	København	Købstæderne	Landdistrikter	Hele Konger.	København	Købstæderne	Landdistrikter	Hele Konger.	København	Købstæderne	Landdistrikter	Hele Konger.
"	5	"	5	"	"	1	1	"	"	"	"	"	"	"	"
"	"	2	2	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
"	1	"	1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
1	65	167	273	26	67	87	180	"	"	1	1	1	2	2	5
	4	5	9	2	"	6	8	"	"	"	"	"	"	"	"
2	178	182	432	113	339	307	759	1	1	2	4	"	4	1	5
2	33	63	148	66	60	102	228	"	1	"	1	"	"	"	"
1	122	262	465	58	104	270	432	1	"	"	1	"	1	1	2
4	64	144	222	19	78	153	250	"	"	2	2	"	1	2	3
5	97	232	394	47	58	166	271	2	"	2	4	"	1	2	3
9	273	619	1061	236	486	915	1637	10	20	61	91	43	60	115	218
"	"	"	"	66	125	230	421	"	"	"	"	"	"	"	"
"	"	1	1	"	1	"	1	"	"	1	1	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
5	5	18	29	"	6	22	28	"	"	1	1	"	1	2	3
1	475	855	1751	273	400	729	1402	18	13	22	53	4	7	20	31
3	506	1615	2494	209	282	925	1416	31	65	310	406	52	81	263	396
3	394	904	2041	605	528	1313	2446	15	17	68	100	6	21	43	70
2	4131	6467	12530	2413	4911	7104	14428	312	859	1978	3149	712	1390	2544	4646
5	417	949	1671	290	536	1285	2111	76	227	661	964	169	370	913	1452
7	6742	7986	17885	3925	7537	9236	20698	169	552	1121	1842	381	838	1388	2607
1	3002	3238	8201	2173	3653	3920	9746	18	63	70	151	29	51	47	127
3	1478	2268	4654	1058	1599	2446	5103	55	211	345	611	157	308	396	861
5	1402	302	6369	914	274	62	1250	8	4	1	13	3	1	"	4
5	104	27	806	42	13	8	63	1	"	"	1	"	"	"	"
2	281	51	1594	595	136	35	766	"	1	"	1	1	"	"	1
9	4	3	16	19	9	4	32	1	1	"	2	"	"	"	"
"	1	2	3	"	1	"	1	"	"	"	"	"	"	"	"
1	329	1370	2230	308	207	937	1452	9	10	40	59	5	4	17	26
1	230	135	1109	55	17	10	82	2	6	13	21	"	2	1	3

IV a. Fysikaternes Fødsel

(efter Fysikatsberetningern

Fysikater	Hele Fysikatet						
	Folkemængde (kalkuleret for Kbh. for de andre Fys. efter Folket. 1906)	Levende-fødte		Uægte fødte i pCt. af samtlige Fødsler (Skema F.)	Dødfødte	Døde	
		Antal	pro mille af Befolkn.			Antal	pro mille af Befolkn.
København	440000	12396	28	25,8	296	6661	15
Sjællands nordre Fysikat	396286	9734	25	7,7	269	5453	14
Sjællands søndre —	207444	5286	25	6,1	131	2809	14
Bornholms —	40981	1091	27	8,4	22	612	15
Lolland-Falsters —	109500	3077	28	8,5	70	1589	15
Fyens —	290000	7551	26	10,3	231	4102	14
Aalborg-Hjøring —	262600	8564	33	10,6	204	3902	15
Aarhus-Randers —	231365	6891	30	9,1	160	3294	14
Viborg-Thisted —	190000	5860	31	5,5	127	2743	14
Vejle-Skanderborg —	225400	6049	27	6,8	149	3200	14
Ringkøbing —	121859	4020	33	4,2	112	1684	14
Ribe —	103500	3122	30	3,7	68	1417	14
Hele Kongeriget	2,618935	73641	29	10,8	1839	37466	14,
Færøerne	16860	474	28	»	17	201	11,

[1]) Folketallet i Kolonne 1 er angivet efter Fysikatsberetningerne. Folke-let for Byerne er hentet fra »Dødsaarsagerne i Kgr. Danmarks Byer«. A Oplysninger om levendefødte skyldes Beretningerne (Sognepræsten Kvartalsmeldinger til Embedslægerne). Procenten for uægtefødte sky det i Beretningerne givne Skema fra Jordemødrene. Tallet paa dødfø

g Dødelighedsstatistik 1907.

g Mortalitetstabellerne) [1].

Byerne (Købstæder og Handelspladser)									Landdistrikter				
Folkemængde	Levendefødte		Dødfødte	Døde					Folkemængde	Levendefødte		Døde	
				I alle Alderskl.		I Alderen 0–5 Aar							
	Antal	pro mille af Befolkn.		Antal	pro mille af Befolkn.	Antal	pro mille af lev.fødte			Antal	pro mille af Befolkn.	Antal	pro mille af Befolkn.
440000	12396	28	296	6661	15	1884	152		»	»	»	»	»
135200	3131	23	86	1753	13	422	135		261086	6603	25	3700	14
47000	1297	28	39	609	13	158	121		160444	3989	25	2200	14
17850	419	23	8	309	17	65	155		23131	672	29	303	13
28800	800	28	19	404	14	112	140		80700	2277	28	1185	15
87300	2312	26	62	1260	14	338	146		202700	5239	26	2842	14
61250	2003	33	44	906	15	337	168		201350	6561	33	2996	11
86350	2563	30	62	1187	14	356	139		145015	4328	30	2107	15
28250	901	32	16	439	16	105	117		161750	4959	31	2304	14
77650	2049	26	43	1090	14	353	172		147750	4000	27	2110	14
12500	357	29	9	173	14	71	199		109359	3663	33	1511	14
25400	776	27	20	352	14	118	152		78100	2346	30	1065	14
047550	29004	28	704	15143	14,5	4319	149		1,571385	44637	28	22323	14,2
»	»	»	»	»	»	»	»		»	»	»	»	»

er ligesom Antallet af Dødsfald i hele Fysikatet taget fra Beretningerne, medens dødfødte og Dødsfald i Byerne ere tagne fra »Dødsaarsagerne etc.«. Tallene for Landdistrikternes Folkemængde, levendefødte, døde og dødfødte er fremkomne ved Subtraktion af Tallene for Byerne fra Tallene for hele Fysikatet.

IV b. Dødsfald af epidemiske Sygdomme i Københav
og Forholdet til Antalle

1907	København			Ørnes Byer		
	Anmeldte efter Sygelisterne	Døde ifølge Mortalitets-tabellerne	Døde i p. m. af anmeldte	Anmeldte efter Sygelisterne	Døde ifølge Mortalitets-tabellerne	Døde i p. m. af anmeldte
Variolæ	»	»	»	5	1	200
Dysenteria	»	»	»	»	»	»
Typhus exanthematicus	»	»	»	1	»	»
Febris typhoidea	96	8	83	103	16	155
Meningitis cerebrosp. ep.	6	1	167	4	3	750
Diphtheria & Croup	1008	34	34	950	37	39
Scarlatina	999	8	8	429	6	14
Morbilli	4703	79	17	4096	24	6
Tussis convulsiva	2385	144	60	2113	72	34
Febris puerperalis	66	16	242	65	15	231
— intermittens	6	»	»	11	»	»
Erysipelas	517	18	35	574	11	94
Influenza	8938	88	10	9718	102	[illegible]
Febris rheumatica	857	10	12	599	12	20
Pneumonia crouposa	943	208	221	813	163	[illegible]
Tracheo-Bronchitis	9071	53	6	13091	35	[illegible]
Bronchopn. & Bronch. cap.	2029	423	208	1983	330	[illegible]
Cholerine & Catarrh.	4517	253	56	5004	154	[illegible]
Syphilis acq. (e. c. imp.). — acq. (insons) — congenita	1971	47	24	99	7	[illegible]
Delirium tremens	801	56	70	124	10	[illegible]

[1]) Dødsfald blandt Patienter indlagte fra Landsogne paa Provinsbyern

›g Provinsbyerne (efter Mortalitetstabellerne) 1907
ıf anmeldte Sygdomstilfælde[1]).

Jyllands Byer			København + samtlige Byer		
Anmeldte efter Sygelisterne	Døde ifølge Mortalitets-tabellerne	Døde i p. m. af anmeldte	Anmeldte efter Sygelisterne	Døde ifølge Mortalitets-tabellerne	Døde i p. m. af anmeldte
»	»	»	5	1	200
»	»	»	»	»	»
»	»	»	1	»	»
79	14	177	278	38	137
2	3	1500	12	7	583
1017	40	39	2975	111	37
288	1	3	1716	15	9
3835	48	13	12634	151	12
4908	221	45	9406	437	46
60	7	117	191	38	199
2	»	»	19	»	»
386	3	7	1477	32	22
8984	54	6	27640	244	9
497	8	16	1953	30	15
781	145	186	2537	516	203
8849	45	5	31011	133	4
2824	325	115	6836	1078	158
3557	154	43	13078	561	43
356	13	37	2426	67	28
131	8	69	1056	74	70

ygehuse ere ikke medregnede.

IV c. Dødelighed af epidemiske Syg
(i By

1907	0—1 Aar		1—5 Aar		5—15 Aar	
	Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte	Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte	Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte
Variolæ	»	»	»	»	»	»
Dysenteria	»	»	»	»	»	»
Typhus exanthematicus	»	»	»	»	»	»
Febris typhoidea	»	»	1	*91*	3	*46*
Diphtheria & Croup	12	*194*	45	*54*	47	*34*
Scarlatina	»	»	7	*12*	6	*7*
Morbilli	69	*88*	74	*12*	7	*1*
Tussis convulsiva	265	*165*	164	*33*	7	*3*
Febris puerperalis	»	»	»	»	»	»
Erysipelas	10	*278*	»	»	»	»
Influenza	11	*56*	4	*3*	»	»
Febris rheumatica	»	»	2	*83*	4	*13*
Pneumonia crouposa	27	*365*	36	*96*	13	*27*
Tracheo-Bronchitis	59	*22*	8	*1*	»	»
Bronchopn. & Bronch. cap.	495	*365*	156	*70*	15	*17*
Kolerine & Cat. intest	487	*155*	34	*12*	3	*2*
Syphilis acq. (e. c. imp.) — acp. (insons.) — congenita	50	*769*	»	»	1	*143*
Delirium tremens	»	»	»	»	»	»

[1] Dødsfald efter Mortalitetstabellerne. Dødsfald blandt Patienter indlagte

…mme efter Aldersklasser og Køn
…efolkningen)[1]).

15—65 Aar, Mænd		15—65 Aar, Kvinder		65 Aar o. d., Mænd		65 Aar o. d., Kvinder	
Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte	Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte	Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte	Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte
1	*200*	-	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»
21	*198*	12	*129*	»	»	1	*333*
5	*20*	1	*2*	1	*500*	»	»
2	*24*	»	»	»	»	»	»
»	»	1	*6*	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	1	*1000*
»	»	38	*199*	»	»	»	»
10	*23*	3	*4*	»	»	9	*87*
28	*3*	29	*3*	64	*89*	108	*89*
13	*15*	7	*10*	»	»	4	*364*
151	*172*	82	*167*	76	*792*	131	*985*
5	*0.8*	5	*0.6*	18	*15*	38	*18*
34	*47*	35	*42*	116	*383*	227	*421*
3	*1*	2	*0.7*	7	*26*	25	*54*
5	*3*	10	*13*	»	»	1	*1000*
67	*69*	3	*42*	4	*500*	»	»

…ndsøgne paa Provinsbyernes Sygehuse ere ikke medregnede.

IV d. Sammendragen Mortalitetstabel for

(Efter Fysikats

1907.	København	Fysi Sjællands nordre		Sjællands søndre		Bornholms
1. Variolæ	»	1	(»)	»	(»)	»
2. Dysenteria	»	»	(»)	»	(»)	»
3. Febris typhoidea	8	12	(3)	3	(3)	2
4. Diphtheria & Croup	34	20	(6)	14	(3)	1
5. Scarlatina	8	6	(3)	2	(1)	»
6. Morbilli	79	5	(»)	1	(»)	»
7. Tussis convulsiva	144	20	(»)	2	(»)	2
8. Febris puerperalis	16	7	(2)	3	(2)	2
9. Erysipelas	18	5	(2)	»	(»)	1
10. Febris rheumatica	10	3	(2)	7	(»)	»
11. Pneumonia crouposa	208	108	(25)	27	(4)	6
12. Bronchopneum. & Bronchit. capill.	423	176	(27)	64	(4)	17
13. Cholerine & Catarrh	253	82	(15)	21	(1)	20
14. Alii morbi epidemici	190	33	(2)	10	(»)	7
15. Tuberculosis	775	191	(35)	54	(9)	34
16. Cancer	734	208	(55)	66	(17)	30
17. Syphilis	47	3	(1)	1	(»)	»
18. Alcoholismus	107	28	(9)	16	(5)	»
19. Alii morbi constitutionales	179	50	(7)	18	(8)	3
20. Ecclampsia	84	31	(1)	9	(»)	4
21. Apoplexia cerebri	201	84	(13)	35	(7)	25
22. Alii morbi cerebri & med. spin.	322	82	(21)	37	(11)	22
23. Morbus cordis	576	229	(20)	61	(6)	34
24. Pleuritis	25	5	(»)	3	(»)	»
25. Alii morbi pectoris	202	33	(9)	15	(4)	13
26. Peritonitis	53	50	(11)	8	(5)	1
27. Nephritis	155	52	(8)	15	(3)	4
28. Alii morbi abdominis	289	64	(17)	39	(15)	10
29. Morbi externarum partium	97	31	(13)	21	(10)	7
30. Suicidium	116	27	(9)	9	(2)	5
31. Alii casus mortiferi	174	43	(12)	39	(7)	5
32. Vitia innata	383	90	(3)	18	(»)	3
33. Atrophia infantilis	73	27	(»)	20	(2)	16
34. Marasmus senilis	247	136	(10)	66	(2)	32
35. Causa mortis non indicata	431	25	(1)	15	(1)	9
Tilsammen...	6661	1967	(342)	719	(127)	315

¹) I Modsætning til, hvad der finder Sted ved alle andre statistiske Oplysninge den af Embedslægerne foretagne Indregistrering af Dødsattesterne og fø statistiske Bureau foretagne Indregistrering. Ovenstaaende Tal for Fy ikke hjemmehørende paa Dødsstedet. I Beretningerne for de fleste Fysi disse Tal for Hovedsummen findes aftrykte ovenfor. De gælder som anfø derfor ikke sammen med de Tal, der i Det medicinalstatistiske Bu kun vedrøre Landboere døde paa Provinssygehusene. — For Lolland

ımtlige Købstæder og Handelspladser,
pgørelserne)[1]).

at.								
Lolland-Falsters	Fyens	Aalborg-Hjøring	Aarhus-Randers	Viborg-Thisted	Vejle-Skanderborg	Ringkøbing	Ribe	Tilsammen
» (»)	» (»)	»	» (»)	» (»)	» (»)	» (»)	» (»)	1
» (»)	» (»)	»	» (»)	» (»)	» (»)	» (»)	» (»)	»
2 (1)	4 (1)	3	6 (2)	2 (1)	7 (4)	2 (1)	1 (1)	52
5 (5)	13 (10)	6	17 (9)	7 (5)	28 (7)	4 (4)	7 (4)	156
» (»)	4 (3)	»	» (»)	» (»)	» (»)	» (»)	2 (1)	22
2 (»)	12 (»)	»	20 (»)	» (»)	28 (»)	3 (»)	» (»)	150
8 (»)	27 (»)	61	39 (»)	16 (»)	57 (1)	21 (»)	15 (»)	412
1 (»)	9 (3)	1	4 (1)	1 (1)	1 (»)	» (»)	» (»)	45
3 (»)	4 (2)	1	1 (1)	» (»)	» (»)	» (»)	2 (»)	35
» (1)	5 (1)	»	2 (»)	1 (»)	3 (»)	» (»)	1 (»)	32
13 (4)	48 (8)	30	39 (7)	22 (9)	38 (3)	4 (1)	16 (2)	559
42 (3)	109 (10)	76	97 (2)	50 (8)	104 (5)	17 (1)	41 (3)	1216
20 (»)	52 (1)	49	51 (2)	17 (»)	42 (1)	5 (1)	9 (»)	621
7 (1)	62 (5)	22	22 (3)	8 (2)	16 (3)	9 (3)	12 (»)	398
26 (13)	156 (41)	143	198 (43)	94 (30)	169 (26)	28 (8)	59 (20)	1927
39 (8)	118 (24)	66	137 (32)	20 (8)	98 (20)	11 (2)	43 (7)	1570
» (»)	5 (1)	1	6 (»)	2 (»)	2 (1)	» (»)	1 (1)	68
2 (1)	25 (3)	24	15 (2)	1 (»)	11 (3)	» (»)	1 (»)	230
11 (2)	36 (1)	25	41 (5)	16 (7)	28 (4)	4 (3)	9 (3)	420
10 (1)	18 (»)	31	12 (»)	10 (»)	28 (1)	4 (»)	5 (1)	246
14 (2)	67 (6)	21	59 (4)	25 (3)	60 (10)	7 (1)	19 (1)	617
23 (6)	62 (16)	27	62 (13)	24 (16)	41 (5)	14 (3)	14 (3)	730
33 (4)	155 (17)	69	93 (12)	64 (10)	107 (8)	13 (»)	27 (7)	1461
1 (»)	8 (3)	3	3 (2)	2 (1)	2 (2)	» (»)	1 (»)	53
12 (3)	36 (4)	22	43 (7)	6 (1)	39 (6)	5 (»)	7 (»)	433
5 (2)	14 (5)	8	28 (17)	11 (4)	21 (8)	1 (»)	3 (2)	203
13 (3)	36 (7)	20	40 (12)	10 (2)	13 (3)	3 (1)	8 (»)	369
17 (4)	75 (28)	39	64 (15)	20 (9)	58 (15)	12 (4)	19 (9)	706
4 (3)	26 (10)	15	11 (6)	4 (2)	15 (5)	5 (2)	11 (5)	247
5 (»)	8 (2)	14	14 (»)	3 (»)	10 (2)	2 (1)	9 (1)	222
4 (2)	26 (9)	33	45 (6)	6 (2)	21 (3)	4 (2)	8 (1)	408
18 (2)	64 (1)	55	58 (1)	17 (1)	50 (4)	2 (»)	19 (»)	777
13 (2)	20 (1)	38	28 (2)	9 (»)	31 (»)	8 (»)	20 (»)	303
28 (2)	87 (4)	72	91 (1)	32 (6)	84 (4)	15 (1)	23 (1)	913
9 (»)	32 (»)	15	25 (1)	6 (»)	14 (1)	4 (»)	7 (»)	592
390 (75)	1423 (227)	990	1371 (208)	506 (128)	1226 (155)	207 (39)	419 (73)	16194 (1374)

n Provinsbyernes Dødsaarsager i dette Værk, er her benyttet Tal, der skyldes
lig paa alle Punkter vil afvige fra Resultaterne af den i Det medicinal-
katerne giver samtlige Dødsfald uden Fradrag af Dødsfald hos Personer
ter findes Tallet paa disse uvedkommende Dødsfald angivne i Parenthes, og
mtlige Dødsfald hos Personer ikke hjemmehørende paa Dødsstedet og falder
aus Dødsaarsagsstatistik og overalt i dette Værk benyttes til Fradrag og
lsters Vedkommende er Tallene i Parenthes ikke medregnede i Hovedtallene

1907	Antal af fødende	Fødslernes Antal	Fødslerne tidige	Fødslerne fortidige	Fødslerne ægte	Fødslerne uægte	Issestilling	Ansigtsstilling	Sædestilling	Fodstilling	Tvær- eller Skraaleje	Stillingen uangiven	Yderlemmer v. Hovedet
Sjællands nordre Fysikat	9400	9550	9027	523	8811	739	8490	40	191	82	36	711	4
Sjællands søndre —	5390	5471	5214	257	5137	334	5192	34	113	46	24	62	7
Bornholms —	1074	1100	1056	44	1006	94	1038	6	24	19	12	1	4
Lolland-Falsters —	3106	3157	3020	137	2888	269	3021	20	63	26	18	9	9
Fyens —	7655	7781	7350	431	6983	798	7424	37	171	66	51	32	13
Aalborg-Hjøring —	8719	8856	8494	362	7917	939	8549	28	153	63	54	2	7*
Aarhus-Randers —	6894	7011	6727	284	6367	644	6683	24	111	56	42	95	2
Viborg-Thisted —	5738	5816	5582	234	5512	304	5556	25	126	38	39	32	2
Vejle-Skanderborg —	6189	6284	5952	332	5853	431	5995	49	139	60	35	6	4
Ringkøbing —	3985	4043	3856	187	3867	176	3849	21	91	35	26	21	15
Ribe —	3023	3064	2952	112	2947	117	2926	12	60	25	18	23	4
Kongerg. m. Undt. af Kbh.	61173	62133	59230	2903	57288	4845	58723	296	1242	516	355	994	71
Færøerne	485	492	468	24	469	23	470	2	9	5	2	4	»

*) For Aalborg-Hjøring Fysikats Vedkommende giver Tallene for de forskellige »Stillinger ikke Hovedsummen 8856, men kun 8849.

1907	Uregelmæssigheder ved Fødslen										Fødslen fuldendt ved						Udtrækning af Moderkagen
	Vesvækkelse	Bækkensnæverhed	Navlesnoren fremfaldende eller foreliggende ved: Isse	Ansigt	Underkrop	Skraaleje	Ecclampsi	Placenta prævia	Blødning af auden Art før Fødslen	Blødning ved Efterbyrdens Fødsel	Naturen	Fremtrækning	Vending: Issestilling	Skraaleje	Tangen	skarpe Instrumenter	
Sjællands nordre Fysikat	215	54	10	1	9	6	16	18	23	30	9134	75	37	34	270	»	77
Sjællands søndre —	121	52	10	»	1	3	5	9	15	25	5175	57	24	20	194	1	39
Bornholms —	38	10	1	»	2	»	1	2	2	13	1021	19	4	8	48	»	5
Lolland-Falsters —	63	24	2	1	3	3	1	11	4	8	2994	33	16	20	94	»	19
Fyens —	159	31	19	.	4	2	11	13	14	37	7449	87	18	47	179	1	63
Aalborg-Hjøring —	165	51	12	»	8	2	6	16	23	46	8506	78	39	54	177	2	22
Aarhus-Randers —	164	37	10	»	4	5	12	6	22	36	6686	61	49	36	175	4	39
Viborg-Thisted —	112	23	12	1	4	5	5	13	12	31	5554	50	26	37	145	4	52
Vejle-Skanderborg —	139	38	17	1	7	3	8	14	6	11	5962	66	25	35	193	3	36
Ringkøbing —	48	10	9	»	4	3	3	8	9	35	3904	33	11	26	68	1	28
Ribe —	63	15	12	»	2	2	»	13	3	13	2923	28	16	22	74	1	22
Kongerg. m. Undt. af Kbh.	1287	345	114	4	48	34	68	123	133	285	59308	587	265	339	1617	17	402
Færøerne	15	3	2	»	»	»	»	3	3	9	467	6	2	2	15	»	9

1907	Børnene levende (deriblandt skindøde og fuldt oplivede)	Børnene døde (deriblandt skindøde og ikke bragte til Live)						Tilfælde af Barselfeber	Mødrene døde						
		ved naturlig Fødsel	ved Fremtrækning	ved Vending ved Issestilling	ved Vending ved Skraaleje	ved Tangforløsning	ved Fødsel ved skarpe Instrum.		uforløste	efter naturlig Fødsel	efter Vending ved Issestilling	efter Vending ved Skraaleje	efter Tangforløsning	efter Fødsel ved skarpe Instrum.	efter Fremtrækning
Sjællands nordre Fysikat	9282	195	21	16	12	24	»	28	»	9	3	»	4	»	»
Sjællands søndre —	5340	85	14	11	8	12	1	20	»	3	1	1	»	1	1
Bornholms —	1078	9	4	1	1	7	»	2	»	»	»	»	1	»	»
Lolland-Falsters —	3079	42	8	10	11	7	»	8	»	1	1	»	»	»	»
Fyens —	7555	165	22	6	16	16	1	40	»	13	2	»	1	1	»
Aalborg-Hjøring —	8654	132	16	20	18	14	2	15	»	6	»	»	»	»	»
Aarhus-Randers —	6863	95	18	11	9	12	3	10	»	7	»	»	1	»	»
Viborg-Thisted —	5679	91	17	8	7	11	3	21	»	5	3	1	2	1	1
Vejle-Skanderborg —	6144	87	15	11	12	12	3	23	»	5	4	1	»	»	»
Ringkøbing —	3940	62	16	7	11	6	1	12	»	4	1	1	»	1	»
Ribe —	2992	39	9	11	7	5	1	8	»	1	1	2	1	»	1
Kongerg. m. Undt. af Kbh.	60606	1002	160	112	112	126	15	187	»	54	16	6	10	4	3
Færøerne	479	8	1	1	2	1	»	8	»	2	»	»	»	»	»

1907	Fosterets Modenhedsgrad: For tidlig født: Ægte D.	Ægte P.	Uægte D.	Uægte P.	Fuldbaaret: Ægte D.	Ægte P.	Uægte D.	Uægte P.	Med Tegn til Forraadnelse	Fødslen fuldførtes ved: Naturen D.	Naturen P.	Instrument D.	Instrument P.	Vending D.	Vending P.	Fremtrækning D.	Fremtrækning P.	Totalsum af dødfødte Børn: Ægte D.	Ægte P.	Uægte D.	Uægte P.	I alt
København.......	55	48	34	21	57	45	21	15	144	122	99	19	13	10	10	16	7	112	93	55	36	296
Sjællands nord. Fys.	49	38	5	6	81	71	8	1	100	89	80	21	8	19	13	14	15	130	109	13	7	259
Sjællands sønd. —	18	21	1	2	50	36	2	1	49	44	39	9	6	9	11	9	4	68	57	3	3	131
Bornholms —	2	2	1	»	10	6	1	»	6	6	4	3	3	4	1	1	»	12	8	2	»	22
Lolland-Falsters —	15	6	1	2	23	18	3	2	21	19	16	5	1	10	6	8	5	38	24	4	4	70
Fyens —	40	33	8	9	76	49	13	3	92	94	72	11	7	15	8	17	7	116	82	21	12	231
Aalborg-Hjøring —	34	27	7	6	68	51	8	3	80	78	53	7	6	17	17	15	11	102	78	15	9	204
Aarhus-Randers —	26	15	10	9	50	36	6	7	56	55	47	11	5	17	5	9	10	76	51	16	16	159
Viborg-Thisted —	18	24	1	2	49	28	4	1	50	42	41	6	4	12	5	12	5	67	52	5	3	127
Vejle-Skanderbg. —	24	23	6	6	43	37	8	2	62	43	45	9	8	17	8	12	7	67	60	14	8	149
Ringkøbing —	20	24	1	2	38	27	»	»	44	32	36	4	2	12	6	11	9	58	51	1	2	112
Ribe —	16	10	»	1	22	18	1	»	27	19	16	5	1	9	8	6	4	38	28	1	1	68
Hele Kongeriget...	262	223	41	45	510	377	54	20	587	521	449	91	51	141	88	114	77	772	600	95	65	1532
Færøerne...	2	4	»	»	5	3	.	»	.	4	4	1	»	2	1	»	2	7	7	.	»	14

VII a. Oversigt over de civil

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Overliggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbageliggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Øresunds og Helsingør	50 +42	34	393	344	40	43	9380	27,3	2277	56,
Tikøb for Sindssyge. .	37	36	14	9	4	37	1242	138	520	13
Esbønderup..........	33	20	314	288	23	23	8815	30,6	498	21,
Hillerød	66	32	394	355	36	35	12247	34,5	889	24,
Usserød	44	22	202	202	6	16	7069	35	88	14,
Nivaagaards Hospital.	28	20	15	6	6	23	515	85,8	482	80,
Frederikssund........	52	19	291	264	21	25	9373	35,5	470	22
Frederiksværk	15+ 1 Celle	3	100	86	6	11	1831	21,3	173	28,
Skemaer for Frederiksberg Kommunehospital, Epidemisygehus, Københavns Amts S. paa Frederiksberg. Diakonissestiftelsen ikke modtagne.										
Københavns Amts ved Lyngby............	31	29	356	322	45	18	8700	27,0	677	15
Ebberødgaard Aandssvageanstalt	450	449	52	47	24	430	187107	3981	83526	3480
Ebberødgaard Aandssvageanstalts Sygehus	20	13	60	38	19	16	3425	90,1	1748	92
Vridsløsel. Fængsels . .	16	»	59	56	1	2	1102	19,7	11	11

Provinssygehuses Virksomhed i 1907.

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand		
													Kr.
39,4	Marts 47,0	Oktbr. 33,3	41	14	4	14	150	170	»	»	»	5	52267,78
36,5	August 37,0	Decbr. 36,0	»	»	14	»	»	»	»	»	»	»	»
25,5	Marts 32,7	Sepbr. 16,6	57	13	2	2	214	26	»	»	»	1	c. 21000
39,6	April 46,9	Decbr. 31,5	58	14	33	5	215	69	»	»	»	7	»
21,6	Juli 26,0	Maj 13,6	26	2	»	2	124	48	»	»	»	3	»
20,3	Oktbr. 22,7	Juni 18,5	»	»	»	»	»	15	»	»	»	»	c. 9300
25,7	Oktbr. 35,0	August 18,3	44	7	»	2	208	30	»	»	»	2	24917,24
6,6	Decbr. 10,5	Januar 3,1	9	12	2	1	44	32	»	»	»	»	6985,21
28,1	Januar 31,2	Sepbr. 23,0	75	26	4	9	145	97	»	»	»	26	»
145,0	April 448,6	Decbr. 421,9	»	»	52	»	»	»	»	»	»	»	»
14,5	Novbr. 17,5	Januar 11,9	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
3,0	Juli 5,5	Januar 1,5	2	4	11	3	20	19	»	»	»	»	»

VII a. Oversigt over de civile

Sygehus	Antal Senge	Patientantal					Antal Sygedage			
		Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	for de udskrevne		for de døde	
							for alle	for hver	for alle	for hver
Roskilde Amtssygehus										
A. (alm.)	48	31	389	344	44	32	13729	30,0	1470	28.
B. (Epidemiafdel.)	39	18	114	113	7	12				
C. (Sindssygeafdel.)	50	48	16	5	9	50	441	88,2	728	80.
Roskilde Kommunes	25	15	138	127	13	13	4171	32,8	535	41.
Roskilde K. Epidemi-	24	21	103	110	5	9	4407	40,1	47	9.
Sct. Maria Hospital i Roskilde	50	19	212	186	25	20	6618	36,0	976	39
Moltkes Sygehjem for epileptiske Pigebørn	25 + 1	24	6	4	»	26	612	153,0	»	»
Kolonien Filadelfia for epileptiske i Tersløse	280	238	120	79	16	263	»	»	»	»
Kallundborg	23	15	115	103	13	14	2963	28,8	543	41.
Kallundb. Epidemiafd.	14	12	53	58	1	6	2256	38,9	8	8
Nykøbing Sj. A.	20+ 2 Vug.	17	133	110	18	21	5369	48,4	977	54.
Do. B. (Epidemiafd.)	20+ 1 Vug.	»	19	12	»	7	329	27,4	»	»
Holbæk	80	63	512	477	52	46	15163	31,8	1772	34.
Holbæk Amts Sindssygeanstalt	121	121	14	7	5	123	5887	841,0	10688	2137.
Sæby (Løve Herred)	28 + 2	16	106	100	14	8	3412	34,1	294	21.
Kysthospitalet p. Refsnæs	130	129	89	84	4	130	38078	453,3	1519	379.

'rovinssygehuses Virksomhed i 1907 (forts.).

Daglig Middelbelægning: for hele Aaret	Daglig Middelbelægning: for Maaned med størst Belægning	Daglig Middelbelægning: for Maaned med mindst Belægning	Sygdomstilfældene: Legemsbeskadigelse	Sygdomstilfældene: Fnat	Sygdomstilfældene: Sindssygdomme	Sygdomstilfældene: Veneriske Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre akute Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre kron. Sygdomme	Forekomne Hosp.-Sygd.: Rosen	Forekomne Hosp.-Sygd.: Pyæmi	Forekomne Hosp.-Sygd.: Hospitalsbrand	Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
													Kr.
48,4	April 56,4	Septbr. 41,1	144	52	4	10	215	78	»	»	»	8	»
48,6	Decbr. 50,4	Juli 46,3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
45,4	Septbr. 21,1	Februar 12,3	41	4	15	7	39	32	»	»	»	1	»
11,3	Februar 20,6	Oktober 3,6	»	»	»	»	103	»	»	»	»	»	»
25,0	Januar 31,4	April 16,3	13	2	10	2	85	100	»	»	»	3	»
25,5	Decbr. 26,0	Septbr. 25,1	»	»	»	»	»	6	»	»	»	»	14739,19
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
14,7	Maj 16,6	August 11,1	8	8	7	2	25	65	»	»	»	»	18759,16
6,6	Februar 12,9	August 1,8	»	»	»	»	53	»	»	»	»	»	
23,7	Marts 28,6 / Septbr. 3,0	Maj 20,9 / Marts 0	20	5	7	1	68	51	»	»	»	3	26953,75
3,4	Januar 66,6	Oktober 47,5	56	56	32	14	146	208	»	»	»	9	»
20,9	Oktbr. 123,4	Septbr. 119,7	»	»	14	»	»	»	»	»	»	.	»
12,7	Februar 18,3	Septbr. 7,4	8	13	2	1	46	36	»	»	»	1	14881,06
2,9	Juli 136,0	Novbr. 130,8	»	»	»	»	»	89	»	»	»	»	11079,86

VII a. Oversigt over de civil[illegible]

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Samsø	8	4	32	31	5	»	728	23,5	57	11,[illegible]
Skodsborg Badesanatorium	160	20	623	578	3	62	20810	36,0	126	42,[illegible]
Hellerup Sanatorium, Lille Strandvej 12	20	20	40	39	1	20	5390	138,2	195	195,[illegible]
Hellerup Sanatorium, Karolinevej 29	12	3	33	29	2	5	2567	88,5	135	67,[illegible]
Sanatoriet for Brystsyge v. Lyngby (fl. til Charlottenlund)	14	10	34	33	1	10	3810	115,0	210	210,[illegible]
Køge	17	4	87	76	8	7	3132	41,2	191	23,[illegible]
Ringsted	40	22	202	176	32	16	4751	27,0	1216	38,[illegible]
Do. Epidemi-	26	3	111	106	1	7	2292	21,6	26	26,[illegible]
Sorø	62	26	309	284	27	24	8119	28,6	621	23,[illegible]
Sorø Amts Sindssygeanstalt	96	93	15	5	4	99	801	160,2	8689	2172,[illegible]
Slagelse	56	24	145	133	23	13	4539	34,1	527	22,[illegible]
Slagelse Fattiggaards	15	8	79	73	6	8	2019	27,7	260	43,[illegible]
Korsør	22	19	321	315	11	14	6830	21,7	126	11,[illegible]
Skelskør Kommunes	16	7	108	96	14	5	2501	26,1	395	28,[illegible]
Skelskør Epidemi-	20	1	14	11	2	2	452	41,1	10	5,[illegible]

ʼrovinssygehuses Virksomhed i 1907 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand		
2,2	Januar 3,6	Decbr. 0,2	1	1	1	»	18	11	»	»	»	3	4048,95
71,2	Juli 118,5	Januar 29,6	»	»	»	»	»	623	»	»	»	160	167367,31
20,0	20	20	»	»	»	»	»	20	»	»	»	»	»
7,4	Oktober 8,5	Januar 4,5	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
11,6	Juli 12,0	Oktober 6,0	»	»	»	»	»	34	»	»	»	»	»
8,7	Maj 11,9	Novbr. 5,6	14	»	2	5	49	17	»	»	»	»	10525,89
9,5	Januar 22,1	Septbr. 14,9	21	15	21	1	83	61	»	»	»	6	»
5,6	Marts 11,9	Juni 1,3	»	»	»	»	6	»	»	»	»	»	»
4,3	Marts 31,2	Septbr. 12,7	21	7	10	2	122	147	»	»	»	12	»
5,0	Decbr. 98,5	Januar 93,3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
4,9	Februar 24,6	Juni 10,8	25	1	»	2	74	43	»	»	»	1	»
7,9	Februar 10,6	Juni 4,7	7	1	6	5	37	23	»	»	»	»	»
0,1	Januar 34,1	August 11,8	6	8	4	»	291	12	»	»	»	»	»
5,6	Marts 8,8	Novbr. 3,1	14	14	7	»	35	38	»	»	»	»	»
[illegible]	Juni 3,4	Februar 0	»	»	»	»	14	»		»	»	»	»

VII a. Oversigt over de civil

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Næstved (Amtets)	81	62	698	662	40	58	19,8	29,9	662	16.
Næstved (Byens)	48	24	52	49	8	19	1594	32,5	589	73.
Storehedinge.........	20	6	111	96	11	10	4562	47,5	319	29.
Præstø	10	2	10	11	»	1	95	8,6	»	»
Fakse	62	39	429	390	29	49	15918	40,8	1370	47.
Vordingborg	7	2	33	30	2	3	887	29,6	19	9.
Stege (Amtets)	29	10	110	99	18	8	3629	36,7	382	29.
Stege (Byens)........	11 + 2	4	49	38	6	9	1417	37,3	137	[illegible]
Stege Sindssygeanstalt	74	74	3	»	3	74	»	»	26832	894
Rude	8	3	57	54	3	3	1479	27,4	40	13.
Nationalforeningens Sanatorium v. Haslev	24	24	61	61	»	24	8796	144,2	»	»
Neksø	5	3	58	57	1	3	1231	21,6	1	1
Neksø Epidemi-.......	6	»	2	2	»	»	45	22,5	»	»
Aakirkeby	5	8	105	102	4	7	2074	20,3	49	12.
Rønne, Afdeling A ...	22	19	140	121	18	20	6222	51,4	1148	63.
Rønne, Afdeling B (Epidemiafdeling)...	16	»	12	7	4	1	140	20,0	59	14.

ovinssygehuses Virksomhed i 1907 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitalsbrand		
2,2	Januar 68,3	Novbr. 52,9	76	53	6	22	246	295	»	»	»	10	»
2,4	Marts 28,4	Oktober 18,2	»	»	2	»	12	38	»	»	»	»	»
3,4	Juli 17,2	Septbr. 8,6	8	7	8	3	73	12	»	»	»	»	8330,41
),3	Februar 0,9	Apr.. Aug. Dcb. 0,0	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	664,96
,4	Decbr. 55,0	Februar 45,3	37	9	7	4	133	239	»	»	»	20	50756,36
,5	Decbr. 4,2	Marts 1,4	2	11	6	2	7	5	»	»	»	»	»
,5	Februar 19,4	Septbr. 3,9	18	»	7	»	52	33	»	»	»	6	13768,82
,8	Dcbr. 8,9	Juli 1,7	2	2	5	1	23	16	»	»	»	3	6139,64
,8	Januar 74,0	Februar 73,6	»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	34809,41
,4	Marts 7,8	Juli 0,9	2	»	3	»	29	23	»	»	»	1	5082,00
,0	24	24	»	»	»	»	»	61	1	»	»	»	21644,63
,7	April 5,8	Januar 2,8	9	»	»	»	17	30	»	»	»	2	3000
,1	Maj 1,4	Februar 0,0	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	1500
,5	Juli 7,9	Septbr. 3,2	23	»	»	»	48	34	»	»	»	»	»
,4	Maj 30,3	Septbr. 16,1	15	2	17	5	41	60	»	»	»	11	20456,42
,5	Novbr. 1,5	Juli. Aug. 0,0	»	»	»	»	12		»	»	»	»	»

VII a. Oversigt over de civil

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Svaneke	3	»	2	2	»	»	46	23,0	»	»
Maribo	27+46	24	385	348	40	26	9034	26,3	1345	33,[illegible]
Nakskov	22	15	233	230	8	10	5260	22,9	231	28,[illegible]
Nakskov Epidemi-	35	6	50	49	5	2	1612	32,9	50	10,[illegible]
Sakskøbing	23	9	202	188	4	9	2954	15,7	216	54,[illegible]
Sakskøbing Sindssyge-anstalt	144	139	29	26	10	132	3969	152,7	1227	122,[illegible]
Nysted	14	4	41	34	5	6	1348	39,6	178	35,[illegible]
Nykøbing F.	18+36	31	352	326	26	31	11856	36,4	1209	46,[illegible]
Privatklinikken. N. F.	11	3	110	109	4	»	2204	20,2	19	4,[illegible]
Stubbekøbing	6	2	45	36	7	4	593	16,5	147	21,[illegible]
Odense	117	109	1034	943	94	106	30572	32,4	2891	30,[illegible]
Odense Epidemi-	115	22	350	343	10	19	12950	37,8	166	16,[illegible]
Odense Børnehospital	18	16	139	113	26	16	5171	45,8	573	23,[illegible]
Odense Fattiggaards-	15	8	133	117	15	9	2229	19,1	1137	75,[illegible]
Sct. Josephs Hospital Odense	40	19	453	446	13	13	9870	22,1	260	20,[illegible]
Odense Karantæne	18	»	»	»	»	»	»	»	»	»

ovinssygehuses Virksomhed i 1907 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand		
0,1	April 0,6	Jan., Feb., Maj, Juni, Stb.Dcb. 0	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
8,4	Septbr. 17,5	Februar 46,9	29	57	2	5	169	123	»	»	»	3	.
3,9	Novbr. 16,7	Juni 11,1	22	58	1	2	87	63	»	»	»	»	»
1,6	Maj 9,6	Oktober 1,4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	10065,60
),7	Marts 12,2	Septbt. 6,8	33	31	1	4	63	70	»	»	»	1	»
,1	Marts 138,3	Decbr. 133,1	»	»	29	»	»	»	1	»	»	»	»
,5	Septbr. 5,1	Februar 1,0	4	2	4	»	20	11	»	»	»	»	»
,7	Marts 47,0	Novbr. 22,9	30	34	15	26	123	124	»	»	»	13	»
,1	Novbr. 9,4	Maj 4,5	10	»	»	»	94	9	»	»	»	»	»
,6	Novbr. 1,4	Juni 0,8	8	1	4	»	20	12	»	»	»	»	c. 800
,3	Oktober 120,9	Maj 110,1	188	66	23	58	211	488	3	»	»	4	89784,42
,4	Marts 50,9	Novbr. 20,3	»	»	»	»	343	7	»	»	»	»	33000,00
,5	Oktober 18,7	August 14,5	6	»	»	1	70	78	»	»	»	»	16882,00
,2	Novbr. 0,0	Maj 0,0	12	»	4	2	77	38	»	»	»	»	»
,2	Oktober 31,3	Decbr. 16,4	11	»	»	»	70	372	»	»	»	8	24500,00
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

VII a. Oversigt over de civil

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Patientantal: Indlagte	Patientantal: Udskrevne	Patientantal: Døde	Patientantal: Tilbage-liggende	Antal Sygedage for de udskrevne: for alle	Antal Sygedage for de udskrevne: for hver	Antal Sygedage for de døde: for alle	Antal Sygedage for de døde: for hver
Sanatoriet Helsebod ..	18	17	44	43	»	18	4043	94,0	»	»
Sindssygecellerne i Fællesarbejdsanst ..	2	»	3	2	»	1	13	6,5	»	»
Bogense	15	2	76	65	6	7	2027	31,1	106	17,[illegible]
Bogense Epidemi-	12	2	29	23	1	7	766	33,3	8	8,[illegible]
Bogense Karantæne ..	2	»	1	1	»	»	17	17,0	»	»
Middelfart	34	11	153	132	16	16	4018	30,4	715	44,[illegible]
Assens	58+8 Vug.	13	221	198	22	14	5613	28,3	570	26,[illegible]
Faaborg	24	6	127	109	16	8	2911	26,7	439	27,[illegible]
Svendborg	68 + 35 i Tubafd.	22	422	348	51	45	10745	30,9	1414	27,[illegible]
Ringe	17	5	130	121	10	4	3044	25,2	378	37,[illegible]
Nyborg	28	14	180	159	14	21	5441	34,3	90	6,[illegible]
Nyborg Epidemi-	40	2	34	30	2	4	1138	37,9	65	32,[illegible]
Kerteminde	12	3	51	46	6	2	1239	26,9	147	24,[illegible]
Kertemindes Epidemi- .	14	1	38	36	1	2	987	27,4	7	7,[illegible]
Rudkøbing	50	19	166	148	13	24	6634	44,8	676	52,[illegible]
Ærøskøbing	16	8	66	68	4	2	2275	33,5	93	23,[illegible]

rovinssygehuses Virksomhed i 1907 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand		
15,6	Decbr. 17,8	Septbr. 11,5	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	13306,00
0,1	Decbr. 1,0	0,0	»	»	2	»	»	1	»	»	»	»	»
7,5	Decbr. 9,4	Januar 4,8	6	9	»	»	39	22	»	»	»	»	7450,00
2,4	Marts 5,6	Juni 0,7	»	»	»	»	29	»	»	»	»	»	2635,00
0,4	Juni 0,4	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	685,00
4,8	Decbr. 17,0	Maj 11,3	15	15	2	4	55	62	1	»	»	3	14637,0
,5	Januar 24,1	Maj 9,7	12	3	2	8	91	105	»	»	»	5	22257,26
,6	April 12,4	Februar 6,7	19	6	7	3	54	38	1	»	»	1	16530,43
,3	Decbr. 44,7	Oktober 25,8	59	45	14	5	136	163	»	»	»	»	37910,42
,9	April 12,5	Decbr. 4,3	10	4	1	2	51	62	»	»	»	3	c. 11800
[illegible]	Marts 22,7	Februar 15,4	34	12	4	14	59	57	»	»	»	»	c. 17500
,3	Juni 8,9	Februar 3,3	»	»	»	»	26	8	»	»	»	»	5873,75
,8	Juni 5,7	Februar 1,8	9	11	»	»	11	20	»	»	»	»	4657,97
,9	Decbr. 6,6	August 0,8	»	»	»	»	38	»	»	»	»	8	4911,03
,8	Novbr. 33,8	Juni 12,4	12	17	6	4	55	72	»	»	»	»	21778,92
,7	August 9,6	Decbr. 2,5	7	1	3	»	31	24	»	»	»	»	c. 8100

VII a. Oversigt over de civile

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Overliggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbageliggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Dalum Kloster	40	»	3	1	»	2	36	36,0	»	»
Skagen	7 + 10 Børnes	2	17	17	2	»	605	35,6	410	205,0
Frederikshavn	20	3	104	87	6	14	3388	38,9	29	4,8
Frederikshavns Epidemi-	22 + 8	4	32	32	»	4	859	26,8	»	»
Hjøring	134	66	850	751	44	71	27179	36,2	1063	24,2
Brønderslev	27 + 16	13	217	209	6	15	5816	27,8	508	84,7
Sæby	10	2	59	49	7	5	984	20,1	239	34,1
Sæby Epidemi-	14	»	5	4	1	»	212	53,0	26	26,0
Dronninglund	15 + 14	14	222	203	18	15	6293	30,1	345	19,2
Hals	10 + 13	4	174	159	4	15	3480	21,9	102	25,5
Saltum Epidemi-	14	»	5	2	»	3	43	21,50	»	»
Brovst	11 + 12	8	99	90	6	11	2210	24,6	157	26,2
Aalborg	148	74	960	845	93	96	35119	41,6	3113	33,5
Aalborg Alderdomsas.	11	2	82	66	12	6	1072	16,2	252	21,0
Aalborg Fattigvæsen	29	15	114	98	13	18	7053	72,0	1111	85,5
Læge Gardes Øjenkl.		Skema ikke modtaget.								

ʾrovinssygehuses Virksomhed i 1907 (forts.)

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand		
1,1	Decbr. 2,0	August 0,4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
2,0	Juni 3,4	Decbr. 0,0	3	»	»	»	10	4	»	»	»	»	»
9,4	April 15,7	Januar 5,1	22	10	5	11	30	26	»	»	»	»	»
2,7	Juli 5,2	Maj 0,7	»	»	»	»	31	1	»	»	»	2	»
82,3	Juli 90,9	Decbr. 73,0	41	53	18	8	202	478	»	»	»	20	»
19,9	Septbr. 24,2	Februar 18,2	16	75	4	2	60	60	»	»	»	5	15933,00
3,4	Juni 5,3	Marts 2,1	7	16	4	1	16	15	»	»	»	»	»
0,7	August 3,0	Jn. Fb. Ap. Maj, Nvb. Decbr. 0,0	»	»	»	»	5	»	»	»	»	2	»
17,1	Oktober 20,3	Februar 15,7	19	33	5	5	66	94	1	»	»	5	»
10,1	Decbr. 18,6	Januar 6,9	6	52	4	2	52	58	»	»	»	2	9895,66
14,5	Decbr. 4,22	Jan.-Okt. 0,0	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»
8,7	Decbr. 12,2	Juli 5,4	1	16	5	4	37	36	»	»	»	2	»
09,5	Novbr. 130,2	Januar 90,4	95	29	40	106	262	428	»	»	»	14	»
5,1	April 9,0	Februar 2,1	1	»	3	»	26	52	»	»	»	»	»
18,1	Decbr. 21,5	Juli 14,4	4	21	1	»	39	49	»	»	»	»	»

VII a. Oversigt over de civil

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Dr. med. Eschens Klinik		Skema ikke modtaget.								
Kamillianerklinikken i Aalborg	58	13	340	301	17	35	8465	28,1	2027	119[illegible]
Dr. med. Torrilds Klinik i Aalborg		Skema ikke modtaget.								
Nibe	10 + 2	2	6	6	2	»	135	22,5	194	97[illegible]
Terndrup	24	10	189	172	13	14	5278	30,7	2457	189[illegible]
Løgstør	19 +15	8	101	101	2	6	2766	27,4	40	20[illegible]
Farsø	23	4	93	79	4	14	3664	46,4	109	27[illegible]
Læge Stefanssons Klinik i Aars	4	»	34	32	1	1	625	19,6	2	2[illegible]
Skørping Sanatorium	123	123	262	261	1	123	41167	1577	176	176[illegible]
Hobro	37	17	227	207	17	20	4829	23,3	581	34[illegible]
Mariager Plejeanstalt	32+ 4Cel	28	32	19	8	33	434	22,8	760	95[illegible]
Mariager Epidemi-	12	2	81	83	»	»	1334	16,1	»	»
Grenaa Sygehus	26 +24	25	225	206	21	23	8498	41,3	972	4[illegible]
Æbeltoft Sygehus	8	»	34	31	1	2	496	16,0	58	[illegible]
Æbeltoft Epidemi-	20	3	14	17	»	»	262	15,4	»	»
Randers	102	78	913	813	84	94	28370	34,9	2121	[illegible]

Provinssygehuses Virksomhed i 1907 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitalsbrand		
34.1	Juli 40,8	Februar 21,7	19	7	»	1	117	196	»	»	»	6	»
0,7	August 1,6	Juni 0,0	1	»	1	»	3	1	»	»	»	2	1430,91
18,5	Maj 25.5	Septbr. 13.5	11	73	2	13	52	38	»	»	»	»	»
9.1	Maj 12,1	Oktober 5,9	20	4	1	»	42	34	»	»	»	»	8732,00
10,3	Decbr. 13,1	Februar 4.8	6	5	3	»	45	34	»	»	»	»	ca. 9000,00
1.9	Juli 3,5	Oktober 0,0	3	»	1	»	»	30	»	»	»	2	»
23,6	August 123,8	Septbr. 123,5	»	»	»	»	»	262	»	»	»	»	»
17.5	Juli 21,7	Oktober 13,1	50	18	5	2	64	88	»	»	»	2	33728,00
28.9	Decbr. 32,9	Juni 26,5	2	5	4	2	6	13	»	»	»	»	»
3.5	Oktober 5.3	Maj 0,6	»	»	»	»	81	»	»	»	»	2	4955,02
29.9	August 35,5	Februar 27.6	16	15	7	3	129	55	»	»	»	3	»
1,5	Juli 2,9	Januar 0.0	1	20	»	2	6	5	»	»	»	»	1615.71
0,7	Juni 1,6	Februar 0,0	»	»	»	»	14	»	»	»	»	»	4315.26
86.6	Marts 98,9	Septbr. 86.9	70	72	14	32	277	448	»	»	»	27	120281.56

VII a. Oversigt over de civil[e]

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Randers Epidemi-....	60	27	281	290	8	10	8865	30,6	24	3,9
Raanders Afdeling for Tuberkuløse	25	12	73	50	13	22	3711	74,2	765	58,8
Randers Fattiggaards.	12	1	14	10	3	2	410	41,0	40	13,3
St. Josephs i Randers	45 + 5	38	420	409	30	19	12256	29,9	1249	41,4
Ørsted..............	28 + 12	22	233	218	15	22	11364	52,1	325	21,4
Hornslet............	26	8	162	147	17	6	4279	29,1	201	11,5
Aarhus Kommunes...	222	132	1439	1340	100	131	50414	»	3630	»
Aarhus Fattiggaards..	41	25	122	104	13	30	10023	96,4	580	44,6
Aarhus Amtssygehus .	156	54	950	808	98	98	22695	2809	3101	30[illegible]
Aarhus Epidemi (Karantæne)	35	»	»	»	»	»	»	»	»	»
De Gamles Hjem i Aarhus	48	41	217	151	66	41	7631	50,6	2774	42,[illegible]
Dr. med. Eriksens Klinik i Aarhus	30	7	277	275	»	9	6668	24,3	»	»
Læge Priors Klinik i Aarhus...........	12	5	95	92	4	4	2084	22,7	39	9,[illegible]
Læge Grauers Klinik i Aarhus	4	»	15	14	»	1	134	9,6	»	»
St. Josephs Hospital i Aarhus............	80	14	338	246	30	76	5888	23,9	1351	45,[illegible]
Odder	50 + 25	46	486	421	53	58	14849	35,3	2443	44,[illegible]

Provinssygehuses Virksomhed i 1907 (forts.).

Daglig Middelbelægning for hele Aaret	Daglig Middelbelægning for Maaned med størst Belægning	Daglig Middelbelægning for Maaned med mindst Belægning	Sygdomstilfældene: Legems-beskadigelse	Sygdomstilfældene: Fnat	Sygdomstilfældene: Sinds-sygdomme	Sygdomstilfældene: Veneriske Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre akute Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre kron. Sygdomme	Forekomne Hosp.-Sygd.: Rosen	Forekomne Hosp.-Sygd.: Pyæmi	Forekomne Hosp.-Sygd.: Hospitals-brand	Indlagte sunde	Syge-husets Udgifter
24,8	April 41,9	Septbr. 15,3	»	»	»	»	281	»	»	»	»	»	30476,00
18,7	Decbr. 23,9	Februar 10,6	»	»	»	»	»	73	»	»	»	»	»
1,5	Maj 2,0	Februar 1,1	2	»	1	»	2	9	»	»	»	»	»
37,0	Februar 46	Septbr. 29	11	»	2	»	147	260	»	»	»	5	»
32,0	April 38,2	Decbr. 21,2	9	37	1	1	99	86	»	»	»	»	»
12,3	April 20,8	Septbr. 4,5	10	41	5	»	46	60	»	»	»	1	12800,00
142,1	Marts 171,0	Juli 124,2	160	75	35	137	»	»	»	»	»	»	»
29,4	Oktober 31,9	Novbr. 27,1	7	16	7	»	42	50	»	»	»	3	»
49,7	Decbr. 106,7	Januar 75,9	58	67	14	7	340	503	1	»	»	19	85566,09
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
43,9	Maj 51,2	Oktober 36,4	5	»	10	1	20	181	»	»	»	»	»
18,8	22	12	30	»	»	»	247		»	»	»	»	c. 13000
5,8	Decbr. 8,3	Januar 2,2	»	»	1	»	15	76	»	»	»	3	»
»	»	»	1	»	»	»	3	11	»	»	»	»	»
32,7	Decbr. 70,7	Januar 7,3	5	2	2	»	201	128	»	1	»	»	»
55,9	Novbr. 64,1	Septbr. 46,5	26	34	9	8	276	133	»	»	»	8	52732,16

VII a. Oversigt over de civile

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Patientantal: Indlagte	Patientantal: Udskrevne	Patientantal: Døde	Patientantal: Tilbage-liggende	Antal Sygedage for de udskrevne: for alle	Antal Sygedage for de udskrevne: for hver	Antal Sygedage for de døde: for alle	Antal Sygedage for de døde: for hver
Fru Liisbergs Sanatorium i Kalø......		Skema ikke modtaget.								
Dalstrup Plejeanst. for uhelbr. sindss. Mænd	80 +10	80	8	4	4	80	3299	824,8	4108	1027,[illegible]
Læge Sander-Larsens Klinik for Øjensd.		Skema ikke modtaget.								
Gylling.............	8	8	4	2	2	80	417	208,5	63	31,[illegible]
Fjerritslev...........	22	12	126	124	4	10	3005	24,2	36	9,[illegible]
Thisted..............	70	25	373	337	26	35	9866	29,3	822	31,[illegible]
Privatkliniken i Hunborg..............	15	3	61	55	4	5	2518	45,8	126	3[illegible]
Vestervig............	22	7	127	104	14	16	3216	30,9	541	38,[illegible]
Koldby..............	12	5	116	106	5	10	3369	31.8	460	92,[illegible]
Hvidbjerg............	12	3	65	56	7	5	1509	26,9	131	18,[illegible]
Nykøbing p. M.......	50	15	243	228	24	6	5218	22,9	730	30,[illegible]
Skive................	78	59	601	573	45	42	18908	33,0	1655	36,[illegible]
Krabbesholm Sanator.	115	112	296	293	6	109	26762	91,3	460	[illegible]
Viborg..............	90	47	624	559	43	69	25430	45,5	1464	34,[illegible]
Viborg Fattiggaards..	17	2	44	42	»	4	2155	51,3	»	.
Korpsl., Dr. med. Videbechs Privatklinik.	?	1	117	117	4	2	1852	15,8	39	9,[illegible]

Provinssygehuses Virksomhed i 1907 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand		
79,8	Maj 78,7	Septbr. 77,2	»	»	8	»	»	»	2	»	»	»	41500,00
8,3	August 8,5	Novbr. 7,3	1	»	»	»	»	3	»	»	»	7	»
11,8	April 13,0	Juli 10,6	3	13	2	»	69	39	»	»	»	1	»
36,9	Februar 42,4	Juni 28,1	54	6	13	6	154	140	»	»	»	»	37895,00
7,2	Decbr. 10,2	Septbr. 1,4	18	2	»	»	21	20	»	»	»	»	»
9,9	Decbr. 21,4	Juli 4,8	12	15	3	»	57	40	»	»	»	»	12204,46
11,3	August 14,6	Januar 6,2	6	8	2	»	54	46	»	»	»	»	7570,56
4,8	Juni 10,0	August 2,9	4	6	»	1	15	39	»	»	»	5	6463,39
15,3	Februar 20,8	Novbr. 8,0	16	19	14	»	123	71	»	»	»	3	21098,93
58,9	April 67,7	Decbr. 48,0	43	45	11	6	219	277	»	»	»	25	68296,68
112,5	Januar 114,9	Septbr. 107,2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
73,8	Septbr. 85,3	August 55,9	66	5	18	3	149	383	»	»	»	6	»
4,8	Septbr. 5,2	Juli 4,5	1	12	8	8	4	12	»	»	»	»	»
»	Novbr. 5,1	August 0,0	2	»	»	3	4	108	»	»		3	»

VII a. Oversigt over de civile

Sygehus	Antal Senge	Patientantal					Antal Sygedage			
		Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	for de udskrevne		for de døde	
							for alle	for hver	for alle	for hver
Læge V. Schjerups Klinik i Kellerup...		Skema ikke modtaget.								
Hammel............	16	16	171	162	10	15	5148	31,8	372	37,2
Silkeborg............	40	30	426	393	34	29	11016	28,0	1099	32,3
Nationalf. Sanatorium ved Silkeborg......	172	168	376	374	»	170	62348	166,7	»	»
Skanderborg.........	54	20	193	180	14	19	7868	43,7	513	36,6
Horsens............	52	30	531	483	45	33	10720	22,2	1128	25,1
Horsens Straffeanstalts	48	7	348	340	4	11	4015	11,8	660	165,0
Læge Guldbergs Klinik...............	17	7	143	134	10	6	3382	25,2	182	18,2
Horsens, St. Josefs...	46	28	214	193	18	31	5808	30,1	733	40,7
Hornsyld...........	51	21	183	152	28	24	5425	35,7	3410	121,8
Vejle...............	90 +31	60	583	519	59	65	21864	42,1	1901	32,2
Vejle Fattiggaards....	12	5	22	19	3	5	336	17,7	186	62,0
Vejle Fjords Sanatorium.............	95	80	147	141	11	75	31822	225,7	1766	160,5
Fredericia Kommunes.	65	18	261	245	19	15	8902	36,3	729	38,4
St. Josefs i Fredericia	45	33	246	207	30	42	5630	27,2	1588	52,9
Kolding............	75 +8	50	624	584	45	45	19189	32,8	1101	24,5

…ovinssygehuses Virksomhed i 1907 (forts.).

Daglig Middelbelægning: Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Sygdomstilfældene: Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Forekomne Hosp.-Sygd.: Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand	Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
5,2	Juni 20,0	August 13,6	5	14	2	3	91	56	»	»	»	4	13232,21
2,1	Maj 37,1	Novbr. 28,3	22	17	8	16	250	113	»	»	»	»	31717,29
0,5	August 172,5	Marts 166,9	»	»	»	»	»	376	»	»	»	»	»
4	Novbr. 26,8	April 15,1	13	22	4	4	92	58	»	»	»	»	18898,00
,0	Marts 38,3	Novbr. 24,2	34	42	10	12	326	107	»	»	»	2	21089,98
,1	Marts 21,7	Novbr. 5,5	8	2	12	2	278	46	»	»	»	26	»
9	April 12,0	August 4,0	2	»	»	»	»	141	»	»	»	»	»
6	Maj 38,6	Januar 23,5	18	»	»	1	141	54	»	»	»	»	»
9	Januar 27,1	Novbr. 18,7	19	14	5	2	75	68	»	»	»	1	c. 20000
	Oktober 80,1	Maj 55,2	35	40	18	25	310	155	»	»	»	13	67836,65
	Januar 4,7	April 2,7	4	»	1	»	6	11	»	»	»	»	1755,00
	Marts 93,2	Juni 66,0	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	Oktober 35,3	Decbr. 19,2	8	22	3	10	162	56		»	»	»	»
	Marts 42,7	August 35,6	15	3	5	»	168	55		»	»	1	»
	Marts 60,9	Oktober 44,9	59	90	14	26	213	222	»	»	»	1	62557,89

VII a. Oversigt over de civ

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hve
Herning Epidemi-	26	10	44	42	2	10	2130	50,7	4	[illegible]
Videbæk Epidemi-....	14	3	53	52	2	2	1723	33,1	83	41,
Videbæk Klinik		Skema ikke modtaget.								
Tarm................	17	2	63	55	7	3	1154	21,0	289	41.
Tarm Epidemi-	12	2	38	34	1	5	1275	37,5	14	14,
Bøvling	10	4	69	65	3	5	2286	35,2	25	8,
Struer Epidemi	17	3	33	30	1	5	1666	55,5	3	3
Varde	36	28	362	327	40	23	12705	38,9	1423	35,
Varde Epidemi- A. ...	12	»	35	34	1	»	533	15,6	6	6
Varde B. (Scarlatina).	18	1	13	12	1	1	469	39,1	2	2
Esbjerg.............	18	8	151	144	7	8	3842	26,7	963	137,
Esbjerg Epidemi-.....	24	16	255	244	6	21	7417	30,4	22	[illegible]
St. Josefs i Esbjerg...	75	71	457	431	43	54	19984	46,4	1820	[illegible]
Ribe	30	12	255	225	28	14	6394	28,4	895	[illegible]
Ribe Epidemi-	12	14	43	48	1	8	2742	57,1	39	[illegible]
Nørre Nebel	6	»	31	29	2	»	534	18,4	17	[illegible]
Grindsted...........	12	2	29	30	»	1	1349	45,0	»	[illegible]

:ovinssygehuses Virksomhed i 1907 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand		
5,4	Februar 13,9	Decbr. 0,0	»	»	»	»	44	»	»	»	»	1	6893,09
5,1	August 12,8	Decbr. 1,7	»	»	»	»	53	»	»	»	»	4	c. 5000
3,9	Marts 7,2	August 1,5	4	16	1	2	14	26	»	»	»	1	4019,93
3,8	Novbr. 10,6	Juli 0,5	»	»	»	»	38	»	»	»	»	»	4923,41
3,6	Februar 6,7	Septbr. 3,2	12	»	23	»	15	19	»	»	»	2	»
1,3	Marts 8,7	August 1,3	»	»	»	»	33	»	»	»	»	»	5747,22
1,1	Marts 42,4	Septbr. 28,3	33	37	5	29	120	138	»	»	»	10	35020,00
,5	Januar 2,9	Septbr. 0,1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	8290,00
,2	Februar 5,0	Juli, Aug., Oktbr. 0,0	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
1,9	Novbr. 11,4	Juli 9,0	68	»	»	»	41	42	»	»	»	2	»
1,6	Marts 22,4 Oktbr. 24,8	Juni 12,7	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
1,9	Januar 72,5	August 50,0	31	13	4	4	196	209	1	»	»	6	»
1	April 26,0	Septbr. 15,5	22	39	7	4	115	68	»	»	»	8	»
,6	Januar 15,0	August 2	»	»	»	»	43	»	»	»	»	1	»
,6	»	»	6	1	»	»	16	9	»	»	»	5	»
,4	Marts 6,2	Septbr. 1,1	»	»	»	»	29	»	»	»	»	1	2514,1

VII b. Beretning om de civile Provinssygehuses Virksomhed i 1907.

Større Operationer.

Helsingør Sygehus: 1 Amp. crur., 3 Amp. femor., 2 Amp. mammæ, 1 Arthrot. genus, 2 Costotom., 1 Cystot. suprapub., 7 Herniot., 1 Hysterect. vagin., 5 Appendicitop., 3 Cholecystot., 2 Ovariect., 1 Nephrect.., 1 Nephropex., 2 Laparot., 1 Op. lab. lepor. m, m.

Esbønderup Sygehus: 2 Amp. crur., 1 Amp. femor., 1 Op. empyem., 1 Exenter. bulbi oculi, 5 Herniot, 1 Op. hydrocel., 2 Partus pr. artificial., 2 Sect. alt., 1 Urethrot. ext. m. m.

Hillerød Sygehus: 3 Tracheot., 2 Op. empyem., 1 Op. hæmatocel., 1 Op. hydrocel., 6 Herniot., 1 Op. appendicit., 4 Laparot., 4 Op. proc. mastoid., 2 Sequestrot., 2 Osteot., 1 Amp. pedis, 2 Amp. crur., 1 Amp. antibrach., 1 Amp. femor., 2 Arthrot. genus, m. m.

Usserød Sygehus: 1 Arthrot. genus, 2 Sequestrot., 1 Amp. femor., 1 Amp. mammæ, 2 Resect. costar., 1 Castrat., 1 Amp. lab. maj., 1 Op. hydrocel., 2 Tracheot., m. m.

Frederikssund Sygehus: 1 Amp. femor., 1 Amp. mammæ., 1 Amp. ped., 4 Op. appendicit., 3 Arthrot. 2 Op. empyem., 1 Herniot., 1 Op. hydrocel., 4 Laparot., 2 Amp. mammæ, 1 Resect. genus, m. m.

Frederiksværk Sygehus: 1 Amp. manus, 2 Op. lab. lepor., 1 Urethrot. ext., 1 Arthrot. genus.

Lyngby Sygehus: 1 Herniot., 15 Op. ved store Læsioner, 60 store Incisioner m. m.

Roskilde Amtssygehus: 1 Amp. crur., 1 Amp. femor., 4 Ledoperationer, 6 Resect., 3 Sequestrot., 4 Øjenop., 4 Herniot., 3 Laparot., 2 Sect. alta, 5 Hydrocelop., 6 Tracheotom. m. m.

Roskilde Kommunes Sygehus: 1 Herniot., 1 Arthrot. genus, 1 Sect. alta, 1 Lig. a. ulnar. m. m.

St. Maria Hospital i Roskilde: 1 Op. lab. lepor., 2 Resect. costar., 2 Laparot. explor., 2 Cholecystot., 8 Herniot., 1 Colostom., 1 Nephrot, 1 Sect. alta, 1 Semicastrat., 1 Op. hydrocel., 1 Oophorect., 1 Op. periton. tub., 1 Resect. v. saphenæ dupl., 1 Amp. pedis m. m.

Kallundborg Sygehus (Amtets): 1 Amp. ped., 1 Sequestrot., 1 Herniot., 1 Amp. mammæ, 1 Op. osteomyelit. m. m.
Kallundborg Epidemiafd.: 2 Tracheot.
Nykøbing Sj. Sygehus: 2 Osteot., 1 Resect. costæ, 1 Sequestrot., 1 Sect. alta, 2 Herniot. m. m.
Holbæk Sygehus (Amtets): 1 Herniot., 13 Laparot., 2 Sequestrot., 3 Sect. alta, 1 Castrat., 1 Resect. costæ, 2 Enucleat. bulbi oculi, 1 Amp. antibrach., 1 Amp. humeri, 1 Amp. pedis, 1 Amp. femor., 2 Op. appendicit., 2 Op. hydrocel., 1 Op. proc. mastoid., m. m.
Sæby Sygehus (Holbæk Amts): 5 Tracheot., 1 Arthrot. genus. m. m.
Kysthospitalet paa Refsnæs: 1 større, 62 mindre Operationer.
Samsø Sygehus: 1 Resect. costæ m. m.
Køge Sygehus: 2 Herniot., 1 Resect. cubiti, 1 Op. empyem. m. m.
Ringsted Sygehus: 1 Amp. crur., 3 Costotom., 2 Laparot., 1 Sequestrot., 1 Resect. oss. femor. m. m.
Ringsted Epidemisygehus: 2 Tracheot., 1 Op. proc. mastoid.
Slagelse Sygehus: 1 Amp. mammæ, 1 Amp. humeri, 1 Amp. ped., 1 Amp. femor., 1 Arthrot. genus, 9 Tracheot., 1 Laparot., 3 Herniot.. 1 Lig, a. rad. m. m.
Sorø Sygehus: 4 Trepan. cran., 1 Op. lab. lepor., 3 Tracheot., 26 Laparot. (2 Op. appendicit.), 2 Cholecytectom., 1 Gastrotom., 2 Myectom. abdom., 1 Ventrofixal., 1 Salpingect.. 1 Op. periton. tub., 1 Sect. alta, 2 Nephrectom., 1 Amp. recti total., 10 Herniot. — ialt 270 større og mindre Operationer.
Korsør Sygehus: 1 Amp. crur., 8 Tracheot.
Skelskør Sygehus: 1 Lig. a. radial.
Skelskør Epidemisygehus: 1 Tracheot.
Næstved Sygehus (Amtets): 87 Operationer paa Hoved og Hals, 19 Op. paa Thorax, 25 Op. paa Urinorg., 22 paa mandlige Kønsorg., 52 Op. paa kvindelige Kønsorg., 136 Op. paa Underlivet, 128 paa Ekstremiteterne — ialt 469 Operationer.
Storehedinge Sygehus: 2 Op. hydrocel., 1 Castrat., 2 Op. empyem. 1 Herniot. m. m.
Fakse Sygehus: 6 Tracheot., 1 Sequestrot. cran., 1 Osteot.

cran., 1 Amp. mammæ, 3 Op. empyem., 41 Laparot. (14 pro appendicit.), 16 Herniot., 7 Cystot. suprapub., 1 Sect. med., 3 Nephropex., 2 Castrat., 2 Op. hydrocel., 3 Amp. colli uteri, 1 Arthrect. cubiti total., 1 Arthrot. genus, 1 Resect. genus, 2 Amp. femor.. 1 Op. osteomyelit., 1 Osteot. oss. sacri m. m. — ialt 214 Op. med 166 Narkoser.

Stege Sygehus: 1 Amp. crur., 1 Herniot., 2 Laparot. m. m.

Rude Sygehus: 2 Laparot., 3 Sequestrot., 1 Op. hydrocel. rad., 1 Herniot., 1 Castrat., 1 Ablat. mammæ m, m.

Neksø Sygehus: 1 Amp. mammæ, 1 Sequestrot. m. m.

Aakirkeby Sygehus: 6 Laparot., 1 Tracheot., 1 Nephrot., 1 Amp. mammæ, 1 Arthrect. genus, 1 Amp. crur., 1 Castrat. m. m.

Rønne Sygehus (Afdel. A): 1 Castrat., 1 Amp. femor., 1 Amp. crur., 2 Herniot. m. m.

Rønne Sygehus (Afdel. B): 1 Tracheot.

Maribo Sygehus: 12 Tracheot., 2 Herniot., 3 Amp., 1 Osteot. m. m.

Nakskov Sygehus: 5 Exent. bulbi oculi, 8 Øjenoperat., 1 Tracheot., 3 Amp. mammæ, 3 Costot., 1 Op. appendicit., 8 Herniot., 1 Castrat., 2 Op. hydrocel. rad., 1 Resect. hum., 1 Amp. femor., 1 Arthrot. m. m.

Nakskov Epidemisygehus: 9 Tracheot.

Sakskøbing kom. Sygehus: 1 Cataractop., 1 Herniot., 1 Iridect. m. m.

Nysted kom. Sygehus: 1 Amp. crur., 1 Op. empyem.

Nykøbing F. Sygehus: 9 Tracheot, 2 Trepanat., 1 Iridict., 7 Op. appendicit., 4 Herniot., 1 Sect. alta, 1 Nephrectom., 1 Cholecystotum., 1 Gastroenterot, 4 Amp. mammæ, 2 Laparot., 1 Op. empyem., 6 Osteotom., 1 Amp. femor. m. m.

Lemvigh Müllers & A. Beck Klinik i Nykøbing F.: 4 Op. appendicit.. 4 Herniot, 1 Nephropex.. 2 Op. proc. mastoid., 2 Cholecystot., 1 Gastroenterrost. m. m.

Stubbekøbing Sygehus: 1 Amp. crur., 1 Herniot., 1 Arthrot. genus. m. m.

Odense By- og Amtssygehus: 1 Op. lab. lepor., 2 Resect. max. sup., 1 Resect. gl. thyreoid., 1 Trep. proc. mastoid., 83 Laparot. (22 pro appendicit.), 98 Herniot., 4 Cystot. suprapub., 11 Op. hydrocel. rad., 10 Amp. mammæ. 2 Amp. recti intest., 5 Nephrect., 2 Nephropex., 10 Op.

empyem., 2 Op. spinæ bifidæ, 4 Amp. extremit., 3 Arthrot., 1 Exstirp. scapulæ, 9 Resect. m. m. — ialt 632 Operationer.

Odense Epidemisygehus: 9 Tracheot.

Odense Børnehospital: 4 Osteot., 2 Sequestrot., 2 Trep. proc. mastoid., 2 Herniot. m. m.

St. Josephs Hosp. i Odense: 2 Cystot. suprapub., 1 Cystotom. suprapub., 7 Nephropex., 1 Nephrot., 4 Castrat., 1 Op. hydrocel., 2 Amp. colli uteri, 25 Laparot., (7 pro appendicit.), 1 Amp. recti, 16 Herniot., 1 Resect. S. Romani, 3 Arthrot. genus, 162 Op. paa den otolaryngologiske Afdeling, 72 Op. paa den ophthalmologiske Afdeling — ialt 460 Operationer.

Bogense Sygehus: 1 Amp. crur., 1 Resect., 1 Partus præm. artificial. m. m.

Middelfart Sygehus: 1 Arthrot. humeri, 1 Colostom., 2 Costot., 1 Cystostom. suprapub, 1 Exstirp. tali & calcan., 1 Gastrostom., 6 Herniot., 1 Laparot., 1 Resect. coxæ, 3 Tracheot. m. m.

Assens Sygehus: 4 Herniot., 1 Op. empyem., 1 Exart. humeri, 2 Op. hydrocel., 3 Tracheot. m. m.

Faaborg Sygehus: 1 Trep. proc. mastoid., 1 Trep. cranii, 1 Exstirp. bulbi oculi., 1 Resect. max. sup., 3 Laparot. (1 pro. appendicit.), 4 Herniot., 1 Castrat., 1 Amp. mammæ., 1 Amp. femor., 3 Osteot., 6 Resect., 1 Lig. a. brachial. m. m.

Svendborg Sygehus: 1 Op. lab. lepor., 5 Tracheot., 3 Trep. proc. mastoid., 3 Amp. mammæ, 4 Resect. costar., 2 Castrat., 1 Op. hydrocel. rad., 4 Amp. colli uteri, 1 Ovariot., 11 Herniot., 23 Laparot. (11 pro appendicit.), 2 Arthrot. genus, 2 Amp. crur., 2 Amp. femor., 1 Lig. v. saphen., 1 Resect. genus, 5 Osteot. — ialt 222 Operationer.

Ringe Sygehus: 1 Resect. pr. mastoid., 1 Resect. costæ, 1 Amp. colli uteri, 3 Castrat., 3 Herniot., 1 Op. hydrocel. rad., 1 Amp. femor., 1 Amp. crur., 1 Resect. costæ m. m.

Nyborg civile Sygehus: 2 Herniot., 2 Hysterect. vaginal., 1 Amp. femor., 1 Amp. pedis, 2 Op. appendicit., 1 Resect. coxæ m. m.

Nyborg Epidemisygehus: 2 Tracheot., 3 Sequestrot.

Kerteminde Epidemisygehus: 2 Tracheot.

Rudkøbing Sygehus: 10 Resect., 1 Amp. femor., 1 Amp.

ped., 3 Arthrot., 2 Tracheot., 1 Strumect., 1 Amp. mammæ., 11 Herniot., 4 Op. hydrocel. rad., 2 Amp. colli uteri, 10 Laparot., 1 Iridect., 1 Enucleat. bulbi oculi.

Ærøskøbing Sygehus: 3 Tracheot.

Hjøring Sygehus: 1 Resect. total. max. sup., 2 Trepan. antri Highmori, 17 Øjenop., 18 Øreop. (10 Trepan. proc. mastoid.), 4 Tracheot., 3 Op. empyem., 1 Resect. sterni, 5 Laparot. c. op. ventriculi, 5 Laparot. c. op. intestint, 22 Op. appendicit., 2 Amp. recti, 3 Laparot. c. op. hepatis, 19 Herniot, 5 Laparot. c. op. peritonæi, 1 Cystotom. suprapub., 5 Litholapax. c. vesicæ, 2 Nephrectom., 1 Abortus provoc., 3 Hysterect. vaginalis, 16 Laparot. c. op. genital. muliebr., 1 Op. hydrocel. m. m. — ialt 379 Operationer.

Brønderslev Sygehus: 1 Tracheot., 4 Op. appendicit., 1 Osteot., 1 Laparot., 2 Resect. genus. 1 Op. lab. lepor., 1 Urethrot. ext., 2 Sequestrot., 1 Sect. alta, 2 Herniot., 1 Osteot., 1 Amp. colli uteri, 1 Op. empyem. m. m.

Dronninglund Sygehus: 6 Laparot., 4 Herniot., 3 Op. hydrocel., 1 Amp. femor., 1 Amp. penis, 1 Castrat., 2 Resect. costæ, 4 Arthrot., 1 Reamp. femor. m. m.

Hals Sygehus: 1 Op. proc. mastoid., 1 Amp. mammæ. 1 Herniot. 1 Laparot. m. m.

Broust Sygehus: 1 Tracheot., 5 Herniot., 2 Abort. provocat., 1 Partus (placenta prævia) m. m.

Kamillianerkliniken i Aalborg: 2 Amp. mammæ, 1 Amp. crur., 1 Arthrect. genus, 2 Gastro-enterostom., 1 Laparot., 1 Resect. genus, 2 Iridect. m. m.

Aalborg Sygehus (Amtes og Byens): 5 Ablat. mammæ, 1 Amp. femor., 1 Amp. colli uteri, 2 Arthrect. extremit., 2 Castrat., 2 Enucleat. bulbi oculi, 1 Evacuat. orbitæ, 9 Herniot., 2 Hysterect. vaginal., 36 Laparot. (8 pro appendicit), 1 Nephrect., 2 Nephrot., 2 Osteot., 5 Op. empyem., 39 Resect., 7 Tracheot., 5 Trepan. sinus maxill. m. m. — ialt 353 Operationer, hvoraf 231 betegnes som større.

Terndrup Sygehus: 1 Tracheot., 1 Herniot., 1 Amp. mammæ, 1 Op. osteomyel. m. m.

Løgstør Sygehus: 1 Amp. humeri, 1 Amp. femor., 1 Amp. mammæ, 3 Arthrot. genus, 1 Laparot., 2 Trepan. pro mastoid., 3 Resect. m. m.

Farsø Sygehus: 1 Amp. femor., 1 Herniot., 2 Partus artific. m. m.

Læge Stefanssons Klinik i Aars: 1 Herniot., 1 Osteot.
Hobro Sygehus: 1 Arthrect., 1 Arthrot., 4 Herniot., 8 Laparot., (4 pro appendicit.), 3 Tracheot. m. m.
Mariager Plejeanstalts Sygestuer: 1 Laparot.
Mariager Epidemisygehus: 1 Tracheot.
Grenaa Sygehus (Amtets): 2 Herniot., 1 Op. hydrocel. m. m.
Ebeltoft Sygehus: 1 Herniot.
Ebeltoft Epidemisygehus: 1 Tracheot.
Randers Sygehus: 2 Amp. femor., 1 Amp. penis, 4 Amp. mammæ, 4 Amp. pedis, 1 Amp. recti. 2 Arthrot., 1 Enucleat. bulbi oculi, 29 Herniot., 2 Iridect., 77 Laparot. (26 pro appendicit.), 1 Lig. a. circumfl. ilii, 1 Lig. a. tibial. ant., 2 Nephrolysis, 1 Nephrect., 5 Op hydrocel., 1 Partus artif., 8 Resect. oss., 1 Resect. strumæ; 8 Sect. alta, 1 Sect. median., 13 Sequestrot., 1 Tracheot., 3 Trepan. cranii, 1 Trepan. tibiæ. m. m. — ialt 541 Operationer.
Randers Epidemisygehus: 7 Tracheot.
St. Josephs Hospital i Randers: 11 Iridect., 1 Cholecystost., 1 Amp. femor., 2 Ventrofix. uteri, 1 Hysterect. vaginal., 2 Enucl. bulbi oculi, 3 Amp. mammæ, 1 Op. appendicit., 1 Herniot., 2 Laparot. simpl., 4 Salpingect.. 1 Resect. recti, 2 Resect. intestin., 1 Amp. pedis, 2 Ovariot., 17 Resect. proc. mastoid., 1 Gaastro-entero-anastom. m. m.
Ørsted Sygehus: 2 Costot., 2 Op. empyem., 2 Laparot., 1 Op. hydrocel. m. m.
Aarhus Kommunehospital: Trykt Beretning. Der udførtes 526 Operationer med 448 Narcoser (35 Op. pro appendicit., 12 Herniot., 8 Amp. extrem. maj.).
Aarhus Amtssygehus: Trykt Beretning. 499 Operationer med 415 universelle Narkoser (3 Amp. extrem. maj., 1 Castrat., 20 Herniot., 81 Laparot. (35 pro appendicit.), 1 Op. lab. lepor., 2 Tracheot.)
Dr. med. Eriksens Øjenklinik i Aarhus: 781 Operationer (90 paa Linsen).
Læge S. Priors kirur. Klinik i Aarhus: 202 Operationer (19 Laparot.)
Læge Grauers Privatklinik i Aarhus: 15 Øjenoperat.
St. Josephs Hospital i Aarhus: 3 Gastroenterostom., 1 Gastrost., 1 Jejunost., 2 Resect. intest. crassi, 2 Op. appendicit., 11 Laparot., 1 Nephrect., 2 Cystot. suprapub.

2 Prostatect. perineal., 1 Amp. mammæ, 1 Amp. ped. m. m.

Odder Amtssygehus: Trykt Beretning. 288 Operationer med 272 universelle Narkoser (1 Amp. femor., 2 Castrat., 16 Herniot., 34 Laparot. (13 pro appendicit.), 1 Tracheot.)

Fjerritslev Sygehus: 2 Herniot., 1 Amp. penis m. m.

Thisted Sygehus: 1 Abort. provocat., 1 Amp. crur., 1 Amp. femor., 1 Amp. uteri supavag., 2 Op. appendict., 2 Castrat., 1 Embryot., 4 Herniot., 2 Ovariot., 2 Trepan. proc. mastoid., 3 Resect. m. m.

Hundborg Klinik: 1 Trepan. proc. mastoid.

Vestervig Sygehus: 2 Op. osteomyel., 1 Colostom., 2 Ovariot., 2 Herniot., 2 Laparot., 1 ventrofix. uteri, 1 Trepan. cran., 1 Castrat., 1 Op. lab. lepor. m. m.

Koldby Sygehus: 3 Herniot., 1 Osteot. femor., 2 Tracheot. m m.

Hvidbjerg Sygehus: 2 Sequestrot., 1 Tracheot., 1 Herniot. m. m.

Nykøbing M. Sygehus: 4 Tracheot., 3 Herniot., 1 Enucl. bulbi oculi, 2 Exstirp. mammæ, 1 Laparot., 2 Amp. femor., 1 Resect. genus, 1 Castrat. m. m.

Skive Sygehus: 1 Amp. crur., 2 Amp. humeri, 1 Amp. manus, 1 Part. præm. artificial., 4 Arthrot., 17 Herniot., 1 Castrat., 40 Laparot. (21 pro appendicit.), 1 Nephrect., 1 Nephropex., 1 Nephrot., 8 Osteot., 23 Resect., 3 Sect. alta, 2 Tracheot. m. m. — ialt 279 Operationer.

Viborg Sygehus: 1 Amp. antibrach., 1 Amp. crur., 7 Amp. femor., 6 Amp. mammæ, 1 Amp. ped., 1 Amp. recti. 3 Arthrot., 3 Castrat, 1 Enucl. bulbi oculi, 12 Herniot. 35 Laparot. (7 pro appendicit.), 1 Sect. Cæsarea, 1 Lig. a. carot., 1 Lithotom. perineal., 7 Osteot., 14 Resect., 4 Strumect., 3 Tracheot., 1 Urethrot. ext. m. m. — ialt 370 Operationer.

Korpslæge, Dr. med. Videbechs Klinik i Viborg: 1 Op. empyem., 1 Trepan. proc. mastoid., 2 Op. hydrocel. radical., 1 Laparot., 1 Gastroenterost., 1 Amp. crur., 1 Lig. a. femor. prof. m. m.

Hammel Sygehus: 1 Amp. mammæ, 1 Castrat, 2 Herniot., 16 Laparot. (7 pro appendicit), 1 Op. empyem. m. m.

Silkeborg Sygehus: 14 Op. appendicit., 12 Laparot. al., 2 Sect. alta, 1 Urethrot. ext., 10 Herniot., 2 Amp. mam-

mæ, 1 Nephrect., 1 Op. lab. lepor., 2 Resect., 2 Trepan. cran. m. m.

Skanderborg Sygehus: 1 Part. præm. artific., 3 Herniot., 1 Osteot., 1 Costot., 2 Amp. m. m.

Horsens Sygehus: 1 Amp. pedis, 1 Amp. crur., 1 Amp. mammæ, 2 Castrat.. 2 Tracheot., 2 Laparot., 1 Herniot. m. m

Læge F. Guldbergs Klinik i Horsens: 53 Laparot. (1 pro append.), 1 Partus præm. artif., 1 Nephrot., 1 Nephrect., 1 Nephropex., 7 Herniot., 2 Resect. max. sup., 1 Amp. mammæ., 1 Arthrect. genus m. m.

St. Josephs Hospital i Horsens: 8 Laparot. (2 pro appendicit., 4 Herniot., 1 Op. empyem., 1 Op. hydrocel. m. m.

Hornsyld Sygehus: 1 Amp. appendicit., 1 Herniot., 1 Op. empyem. m. m.

Vejle Sygehus: 1 Amp. crur., 1 Amp. femor., 1 Amp. humeri, 2 Amp. mammæ, 3 Arthrect. genus, 4 Op. appendicit., 2 Gastrost., 10 Herniot., 13 Laparot., 1 Nephrect., 4 Op. osteomyel., 3 Trepan. proc mastoid., 6 Resect. costæ, 7 Tracheot. — over 200 Operationer med 187 universelle Narkoser.

Fredericia Sygehus: 1 Amp. mammæ m. m.

St. Josephs Hospital i Fredericia: 1 Partus præm. artif., 2 Herniot., 1 Laparot., 1 Osteot., 1 Amp., 1 Enucl. bulbi oculi. m. m.

Kolding Sygehus: 1 Oesophagot. ext., 12 Tracheot., 6 Resect. costæ., 8 Herniot., 7 Osteot., 3 Castrat, 3 Arthrot., 4 Op. appendicit., 2 Gastroenterostom., 6 Amp. mammæ, 5 Resect. aur. med., 8 Amp., 1 Nephrot., 2 Nephrect., 3 Lapar. expl., 1 Enucl. bulbi oculi, 2 Gastrostom., 5 Resect., 1 Hysterect abd. 1 Resect. cran.. 1 Resect. intest., 1 Ovariot. m. m.

Give Sygehus: 2 Laparot., 1 Amp. femor., 1 Op. hydrocel. 1 Herniot., 1 Partus præmat. artif. m. m.

Brædstrup Sygehus: 1 Sequestrot. max. sup., 1 Trepan. proc. mastoid., 1 Amp. crur., 1 Amp. pedis, 1 Amp. antibrach., 1 Ovariot. m. m.

Holstebro Sygehus: 1 Ovariot., 3 Op. appendicit., 1 Op. osteomyelit., 1 Amp. femor., 2 Amp. pedis, 1 Amp. manus, 1 Amp. antibrach., 1 Amp. crur., 10 Resect. oss., 2 Trepan. tibiæ, 1 Sect. alta, 1 Lig. a. iliaca ext.,

2 Lig. a. femoral., 3 Herniot., 6 Op. empyem., 1 Trepan. proc. mastoid. 3 Op. hydrocel. rad., 1 Op. lab. lepor m. m.
Holstebro Epidems.: 3 Tracheot.
Lemvig Sygehus: 1 Resect. genus, 1 Herniot., 1 Amp. mammæ.
Lemvig Epidemisygehus: 4 Tracheot.
Ulfborg Epidemisygehus: 1 Tracheot.
Ringkøbing Sygehus: 1 Amp. crur. 1 Amp. humeri, 1 Amp. mammæ, 1 Amp. pedis, 1 Exart. humeri, 4 Herniot., 2 Laparot., 2 Osteot., 1 Partus præm. artif., 3 Sect. alta, 1 Tracheot. m. m.
Ringkøbing Epidemisygehus: 1 Tracheot.
Distriktslæge Strandbygaards Klinik i Ringkøbing: 46 Øjenoperationer, 174 Øre-, Næse- og Halsoperationer, 7 andre Operationer.
Herning Sygehus: 2 Sequestrot. crur, 2 Amp. mammæ, 2 Amp. femor., 3 Resect. costar., 1 Amp. mammæ, 3 Herniot
Herning Epidemisygehus: 1 Tracheot.
Tarm Sygehus: 1 Op. empyem., 4 Herniot. m. m.
Bøvling private Sygehus: 1 Sect. alta, 3 Amp. mammæ, 1 Herniot., 2 Osteot. m. m.
Varde Sygehus: 27 Laparot. (3 pro appendicit.), 11 Herniot, 1 Nephrect., 7 Amp., 8 Exartic., 9 Resect., 1 Tracheot., 1 Abort. provocat., 2 Enucl. bulbi oculi, 2 Op. hydrocel. rad., 2 Op. lab. lepor. m. m.
Varde Epidemis.: 2 Tracheot.
Esbjerg Sygehus: 1 Arthrot., 1 Herniot., 3 Laparot. (1 pro appendicit.), 1 Trepan. proc. mastoid. m. m.
Esbjerg Epidemisygehus: 9 Tracheot.
St. Joseph Hospital i Esbjerg: 1 Urethrot. ext., 2 Sutura intest., 1 Amp. mammæ, 11 Laparot. (3 pro appendicit.), 10 Herniot., 4 Sequestrot., 1 Hysterect. vaginal., 1 Lithot., 1 Osteot., 1 Sect. alta., 4 Castrat., 4 Iridect., 2 Enucl. bulbi oculi m. m.
Ribe Sygehus: 2 Amp. femor., 1 Amp. crur., 7 Tracheot., 2 Herniot., 2 Enucl. bulbi oculi, 4 Op. pr. mastoid., 3 Trepan. cranii, 1 Op. empyem., 1 Nephrect., 2 Cystostom. suprapub., 1 Amp. penis, 1 Op. hydrocel. rad., 3 Laparot. pro appendicit.), 2 Arthrect., 6 Op. osteomyel., 1 Sequestrot. m. m.
Nørre Nebel Sygehus: 1 Amp. crur., 2 Costot., 2 Herniot. m. m.

VII c. Andre de civile Sygehuse vedrørende Forhold.

En ret livlig Udvikling paa Sygehusvæsenets Omraade har fundet Sted i Aaret 1907; dette gælder navnlig Helbredelsesanstalterne for Tuberkulose, men ogsaa Sengeantallet paa Provinssygehuse til almindeligt Brug er steget ret betydeligt; Tilvæksten andrager henimod 200 Sengepladser, saaledes at det Antal Pladser, som til almindeligt Brug staar til Raadighed for Befolkningen udenfor København ved Aarets Udgang udgjorde 6200. Hertil kommer for den mere velstillede Del af Befolkningen Privatkliniker med mindst 800 Pladser. I »Medicinalberetning for 1905« S. 214 findes Fordelingen af disponible Sygehuspladser paa Fysikaterne for nævnte Aar. Til Belysning af Virksomheden paa Provinssygehusene anføres, at der efter Skemaerne er udført mindst 506 Herniotomier, 280 Appendicitisoperationer, 206 Tracheotomier og 22 Operationer for Labium lepor.

Tilvæksten af Sengeantallet i 1907 falder paa følgende Sygehuse*): Helsingør Sygehus (Udvidelse med 22 Pladser; ny Epidemibygning), Sygehuset i Nykøbing Sj. (Udvidet med 5 Pladser). Amtssygehuset i Næstved (Udvidet med 11 Pladser), Amtssygehuset i Frederikshavn (Udvidet med 7 Pladser), Sygehuset ved Aalborg Alderdomsasyl (Udvidet med 2 Pladser), Aarhus Amtssygehus (Nyopført Sygehus, udelukkende til kirurgisk Brug med 64 Pladser; det gamle Sygehus moderniseres og anvendes udelukkende til medicinske Sygdomme), St. Josephs Hospital i Aarhus (Ny Bygning med 80 Pladser, medens den gamle kun omfattede 24 Pladser), Privatkliniken i Hundborg (Udvidet med 6 Pladser), Juelsminde Kysthospital (Udvidet fra 52 til 100 Pladser). Endvidere fuldendtes ved Aarets Slutning et særligt Epidemisygehus i Esbønderup med 15 Senge, og der indrettedes paa Fattiggaarden i Hjøring en Sygestue med 3

*) Som i tidligere Medicinalberetninger henregnes under Sygehuse bestemte for den almindelige Befolkning saavel de af Katolikerne opførte Sygehuse som enkelte Privatkliniker. hvis Drift for en væsentlig Del hviler paa Tilskud fra Amt og Kommune.

Senge, paa Alderdomshjemmet i Randers en Sygeafdeling, en Sygestue med 3 Senge paa Tvangsarbejdsanstalten ved Holstebro. Endelig oplyses, at St. Josephs Hospital i Horsens siden 1904 paa Skemaerne har staaet opført med 10 Pladser mindre, end der fandtes. I Frederikshavn er opført et nyt Receptionslokale.

Beretningerne oplyser om, at Kong Frederik den 7de Stiftelse paa Jægerspris har et eget Sygehus, og at Sindssygeanstalten ved Middelfart har et Epidemisygehus paa 18 Senge.

Paa følgende Steder var i 1907 nye Sygehuse under Opførelse: Herning (Sygehus og Epidemisygehus), Ribe og Esbjerg (Sygehus og Epidemisygehus), Brørup (Sygehus og Epidemisygehus), Grindsted og Ringkøbing Endvidere var der vedtaget Planer for Opførelsen af Sygehuse (mulig paabegyndte allerede i 1907) i Allinge-Sandvig (10 Senge), Rødby og Sakskøbing (her formenes dog, at man vil indskrænke sig til Omdannelse af det gamle Sygehus).

Helbredelsesanstalter for Tuberkulose.

Følgende Tuberkulosehospitaler toges i Brug i 1907: Rønne, Fakse' (for Kvinder, 4 Sovestuer med 7 Senge), Dalum Kloster' (40 Senge), Assens' (20 Senge), Svendborg', Tuberkuloseafdelingen paa Kamillianerkliniken i Aalborg, Give (16 Senge), Hjøring' (22 Senge, 11 til hvert Køn), Randers' (Afdeling af Sygehuset; 25 Senge), Holstebro'. Under Opførelse var St. Josephssøstrenes Sanatorium og Tuberkulosehospital i Esbjerg, Tuberkuloseafdelingen ved de nye Sygehuse i Ribe og Esbjerg, Sanatoriet i Nakkebølle ved Faaborg og Faksinge Sanatorium ved Vordingborg.

Anstalter for Abnorme.

Af Forandringer ved saadanne omtales i Beretningerne kun en Udvidelse med 10 Senge af Kolonien Philadelphia ved Tersløse for Epileptikere.

Aandssvageanstalten ved Ribe toges i Brug.

Følgende Forandringer ved de bestaaende Sygehuse udenfor Hovedstaden foruden de ovenfor nævnte omtales i Beretningerne.

Sjællands nordre Fysikat: Skodsborg Badesanatorium har faaet betydelig Udvidelse, omfatter nu 160 Pladser.

Hillerød Sygehus har overalt faaet indrettet W. C. I Frederikssund er indlagt Ledning fra Byens Vandværk til begge Sygehuse; det gamle Sygehus har faaet W. C. St. Maria Hospital i Roskilde har faaet Apparater til Røntgenundersøgelse. Kolonien Philadelphia ved Tersløse har faaet Vandværk; en Isolationsafdeling er oprettet. Til Sygehuset i Nykøbing Sj. er anskaffet en Sygevogn; Udvidelser af Økonomibygningen er udført. Holbæk Amtssygehus. W. C. er indlagt. Kysthospitalet paa Refsnæs. 2 Funktionærboliger er opført. Samsø Sygehus har forbedret sine Afløbsforhold ɔ: der er indrettet en »Sump« (Brønd) i Haven. Sygehuset i Lyngby: W. C. indlagt, flere mindre Forbedringer udført.

Sjællands søndre Fysikat: Korsør Sygehus: 12 Reservesenge benyttedes paa Grund af Difteritisepidemien. Næstved Amtssygehus: Den ovenfor omtalte Udvidelse fremkom ved Opførelsen af en ny Vaskeribygning og en Afdeling til Beboelse for Sygeplejersker og Oldfruen. Rude Sygehus: Mindre Forbedringer. Køge Sygehus: W. C. og Septik Tank er indrettet.

Bornholms Fysikat: Neksø Sygehus: Mindre Forbedringer.

Lolland-Falsters Fysikat: Nykøbing F. Sygehus: Der er opført 2 Pavilloner i Haven; Elektricitetsbelysning indført. Stubbekøbing S.: Forbedring af Materiellet. Sindssygeanstalten ved Sakskøbing: Vægtig Klage over de uheldige og uforsvarlige Forhold. Der optraadte i Aarets Løb 21 Tilfælde af Furunkulose og 4 dødelige Pneumonier. Nysted Sygehus: Forbedring af Afløbsforholdene.

Fyens Fysikat: Odense Børnehospital: Mindre Forbedringer. Odense Fattiggaards Sygestuer: 4 Fnatsenge borttagne, da Fnatpatienter nu behandles paa Sygehuset. Faaborg Sygehus: Forbedring af Belysningsforholdene (Elektricitet paa Operationsstuen, Gas paa Sygestuerne); Forbedring af Materiellet. Svendborg Sygehus: W. C. i alle Afdelinger, elektrisk Lys paa Operationsstuen og i nogle andre Værelser; nyt Lighus og ny Desinfektionsovn; stor Ombygning af Økonomiafdelingen; Laboratorium indrettet. Nyborg Sygehus: Elektrisk Lys i hele Stueetagen. Rudkøbing Sygehus: Vandindlæg fra Byens Vandværk. Ærøskøbing Sygehus: Gasindlæg.

Aalborg-Hjøring Fysikat: Skagen Sygehus: Gasanlæg. Frederikshavn Sygehus (Amtets): 2 W. C. og

andre Forbedringer. Hjøring Sygehus: 3 W. C. paa Hovedafdelingen, 4 paa Epidemiafdelingen; elektrisk Lys; Centralvarmeapparat. Sæby Sygehus: Mindre Forbedringer. Hals Sygehus: Forbedring af Vandforsyningen. Aalborg Amtsygehus: 4 Senge indlagte.

Aarhus-Randers Fysikat: Mariager Epidemisygehus: Elektrisk Belysning indført. Grenaa Sygehus: Forbedring af Vandforsyningen; Liggehal; Tilbygning med overdækket Veranda. Ørsted Sygehus: Operationsstuen ombygget. Hornslet Sygehus: Forbedring af Materiellet. Det nyopførte St. Josephs Hospital i Aarhus: Elektricitet benyttet i vid Udstrækning til Belysning og Drivkraft.

Viborg-Thisted Fysikat: Fjerritslev Sygehus: Elektrisk Belysning. Koldby Sygehus: Forbedring af Operationsstuen. Hvidbjerg Sygehus: Elektrisk Belysning.

Vejle-Skanderborg Fysikat: Brædstrup Sygehus: Ny Deyinfektionsovn; elektrisk Belysning m. m.

Ringkøbing Fysikat: Holstebro Sygehus: W. C. og elektrisk Belysning i Epidemibygningen. Videbæk Sygehus: Elektrisk Belysning. Struer Epidemisygehus: Mindre Forbedringer.

Ribe Fysikat: Varde Sygehus: Forbedring af Afløbsforhold. Ribe Sygehus for Scarlatina og Tyfus: De 2 Afdelinger nu fuldstændig adskilte.

Hygiejne.

Grundlaget for den offentlige Hygiejnes Udvikling er dels nye Lovforanstaltninger eller andre almindeligt gældende Bestemmelser, dels de lokalt gældende Love, som findes i Sundhedsvedtægter og Bygningsvedtægter (reglementer).

Af saadanne er følgende fremkomne i 1907:

Under 12. Marts	Justitsministeriets Circulære angaaende Vaccination af polske Arbejdere.
» 22. —	Lov om Foranstaltninger til Udryddelse af Rotter.
» 19. April	Lov om elektriske Stærkstrømsanlæg. (Udvidelse af Ulykkesforsikringslov af $^{7}/_{1}$ 1898).
» 31. Maj	Regulativ for Sten- og Lystrykkerier samt Reproduktionsanstalter.
» 28. Juni	Kirke- og Undervisningsministeriets Bkg. angaaende Adgang til Brug af Særkalke ved Uddelingen af Nadveren paa Hospitaler, Sygehuse, Sanatorier og lignende Anstalter.
» 1. Iuli	Justitsministeriets Bkg. angaaende midlertidige Bestemmelser angaaende Bestyrelsen af Statens Sundhedsvæsen (det kgl. Sundhedskollegiums Afløsning af Statskontoret for Sundhedsvæsenet)

I følgende Byer er sket Forandring af Sundhedsvedtægten: **København** (Ændring af $^{9}/_{2}$. Ændring af $^{21}/_{3}$. Ændring af $^{12}/_{6}$. Tillæg af $^{2}/_{11}$), **Roskilde** (Ændringer af $^{27}/_{2}$, Tillæg af $^{17}/_{7}$), **Holbæk** (Tillæg af $^{9}/_{9}$), **Slagelse** (Tillæg af $^{26}/_{3}$), **Storehedinge** (Tillæg af $^{13}/_{7}$), **Neksø** (Tillæg af $^{2}/_{2}$), **Svanike** (Tillæg af $^{1}/_{2}$. Tillæg af $^{30}/_{5}$), **Aakirkeby** (Ny Sundhedsvedtægt af $^{10}/_{4}$), **Nykøbing F.** (Udvidelse af Omraadet for Sundhedsved-

tægten), Sakskøbing (Tillæg af $^{14}/_{1}$), Odense (Tillæg af $^{12}/_{2}$), Nyborg (Tillæg af $^{11}/_{5}$), Faaborg (Tillæg af $^{2}/_{10}$). Marstal (Tillæg af $^{14}/_{3}$), Sæby (ny Sundhedsvedtægt af $^{15}/_{6}$), Aarhus (Tillæg af $^{26}/_{2}$, Tillæg af $^{25}/_{6}$), Randers (Tillæg af $^{28}/_{2}$), Horsens (Tillæg af $^{9}/_{4}$, Tillæg af $^{18}/_{11}$), Vejle (Tillæg af $^{16}/_{3}$, Tillæg af $^{3}/_{8}$), Ribe (Tillæg af $^{4}/_{3}$, Tillæg af $^{10}/_{12}$, Tillæg af $^{27}/_{12}$).

I følgende Landsogne eller Dele af Landsogne er indført Sundhedsvedtægter eller Ændring af Sundhedsvedtægter: Lyngby (Ændring af $^{11}/_{2}$), St. Jørgensbjerg Kommune i Københavns Amt (Tillæg af $^{3}/_{5}$), Lodbjerg-Lindeballe Kommune i Vejle Amt (Sundhedsvedtægt af $^{18}/_{3}$), Bjerringbro Stationsby i Viborg Amt (Sundhedsvedtægt af $^{24}/_{4}$), Viby Kommune i Aarhus Amt (Sundhedsvedtægt af $^{4}/_{6}$), Farum Kommune i Frederiksborg Amt (Sundhedsvedtægt af $^{10}/_{6}$), Kjeldby Kommune i Præstø Amt (Sundhedsvedtægt af $^{24}/_{6}$), Gammelby, Jerne, Bollesager og Vognsbøl Byer i Ribe Amt (Sundhedsvedtægt af $^{9}/_{11}$), Gedser Stationsby i Maribo Amt (Sundhedsvedtægt af $^{17}/_{7}$), Vorup Kommune i Randers Amt (Tillæg af $^{10}/_{8}$), Udbyneder-Kastrup Kommune i Randers Amt (Sundhedsvedtægt af $^{17}/_{8}$), Vivild-Vejlby Kommune i Randers Amt (Sundhedsvedtægt af $^{19}/_{8}$), Struer (Tillæg af $^{23}/_{8}$), en Del af Aalestrup Stationsby (Tillæg af $^{23}/_{8}$), Skjern Stationsby (Tillæg af $^{31}/_{8}$), Aaby i Aarhus Amt (Tillæg af $^{31}/_{8}$), Kettinge-Bregninge i Maribo Amt (Sundhedsvedtægt af $^{24}/_{9}$).

I Bygningsreglementer (vedtægter) er der sket Forandring i følgende Lokaliteter: Frederiksværk (Justitsministeriets Bkg. af $^{27}/_{5}$), Odense (Alm. Bygningslovs Udvidelse af $^{16}/_{4}$, Tillæg af $^{24}/_{7}$), Skanderborg (Alm. Bygningslovs Udvidelse af $^{22}/_{2}$), Nykøbing F. (Alm. Bygningslovs Udvidelse af $^{27}/_{9}$ og $^{5}/_{10}$), Lemvig (Tillæg af $^{29}/_{10}$), Ølgod Stationsby (Reglement af $^{2}/_{5}$), en Del af Helsinge Sogn (Reglement af $^{30}/_{4}$), Kolding Landdistrikt (Reglement af $^{5}/_{4}$), en Del af Søllerød Sogn (Tillæg af $^{26}/_{3}$), Lyngby (Reglement af $^{13}/_{3}$), Glostrup (Tillæg af $^{10}/_{7}$), Aaby Kommune (Reglement af $^{10}/_{8}$), en Del af Søborg-Gilleleje Kommune (Reglement af $^{16}/_{8}$), Vraa Stationsby (Reglement af $^{15}/_{10}$),

Tikøb, Hornbæk, Hellebæk Kommunes Kystdistrikt (Reglement af $^{25}/_{10}$).

Indholdet af ovennævnte almindelige og lokale Lovbestemmelser vil delvis findes refereret i nedenstaaende Udsigt over de vigtigste Afsnit af den offentlige Hygiejne. Denne Udsigt omfatter saavel de i Aarets Løb gjorde Fremskridt, forsaavidt de er kommen til Lægernes Kundskab og disse har erindret at anføre dem, som den Omtale, der skænkes fremtrædende Mangler. I Udsigten er endvidere optaget en Del Beretninger om Status qvo ante.

Afløbsforhold.

Købstæder og Handelspladser (af disse findes nu kun 2, Frederiksberg og Marstal, idet Frederiksværk fra $^{1}/_{4}$ er bleven Købstad): I Roskilde er nedlagt supplerende Kloakrør til Optagelse af Regnvand ved heftige Regnskyl (angaaende Vandklosetter se senere). I Holbæk er den vestlige af Hovedkloakerne bleven ført ud paa dybt Vand i Fjorden, medens den østlige endnu udmunder paa lavt Vand. I Helsingør er Hovedgaden bleven asfalteret og delvis omkloakeret. I Hillerød er vedtaget en Kloakplan, som antagelig vil blive paabegyndt i 1908 og gaar ud paa at rense Spildevandet ved en Septik Tank, hvis Afløb skal gaa til Pøleaaen. I Nykøbing Sj. stagnerer Spildevandet fremdeles i aabne Grøfter og Pytter i Engene nær Byen. I Frederiksværk er der nu næsten overalt lukkede Ledninger, der mer eller mindre direkte fører til Roskilde Fjord. I Kallundborg findes overvejende lukkede Ledninger, i enkelte Gader endnu aabne Rendestene. I Frederikssund er et Kloakanlæg gennemført i Skyllebakkekvarteret. I Frederiksberg Landdistrikt, hvor Spillevandet endnu afledes gennem aabne Render dels til Lersøen, dels til Kalvebostrand, er nu vedtaget en Kloakplan. — I Vordingborg er Kloaknettet bleven udvidet, men Afløbsforholdene er dog fremdeles uheldige. I Skelskør er lagt et Par nye Kloakledninger. I Korsør er Afløbet fra de nye Byggegrunde i Mathiessens Planteskole dirigeret til Pumpestationen ved Gasværket, saa at der ikke mere er Tilløb til Noret. En Pumpestation for den østlige Del af Halskov er under Opførelse. Fra Sorø berettes, at Afløbet i Byens umiddelbare Nærhed stagnerer i stinkende Muddergrøfter, og

at dette Forhold er flere Gange paatalt i Aarets Løb uden særlig Virkning. I Ringsted er fra den nye Skole og det ved denne liggende Kvarter ført en lukket Ledning ud over Markerne til en aaben Grøft, som ad en lang Omvej fører til Aaen. Storehedinge er nu kloakeret undtagen i 3 Gader, dog synes Kloakerne ikke allevegne at fungere tilfredsstillende. — I Allinge er Afløbsforholdene ret gode; der er aabne Rendestene, som til Dels udmunde i Indrehavnen. I Sandvig er Faldet mindre godt, men Spildevandet opsuges af den sandede Jord. I Svanike er der Kloaker gennem Midten af Byen og langs Havnen; iøvrigt aabne Rendestene med godt Fald. I Hasle er der aabne Rendestene med godt Fald til Havnen. I Rønne forbedres Kloaknættet aarligt. I Neksø forøges Kloaknættet aarligt; der nedlægges nu kun Cementrør. I Aakirkeby er paabegyndt et Kloakanlæg i en Del af Hovedgaden. Det vil blive nødvendigt at anlægge en Septik Tank Øst for Byen, da Spildevandet ikke har noget Afløb, men samler sig paa Markerne i Byens umiddelbare Nærhed. — Maribo og Rødby har fuldstændig ordnet Afløb siden 1906. I Nykøbing F., der vokser dels ved Bebyggelse af Bymarken dels ved Inddragning under Byen af Landsognet, søger man at bøde paa de primitive Afløbsforhold de nævnte Steder. I Stubbekøbing er Kloakeringen af Møllegade med Udløb til Søen bleven fuldført. I Sakskøbing er Ordningen af Afløbsforholdene meget uheldig, blandt andet fordi Afløbet finder Sted i Havnen eller i Fjorden tæt udenfor Havnen; da Vandstand og Strøm er meget vekslende, hænder det jævnligt, at det udtømte Kloakvand føres tilbage, undertiden ved Højvande fremkaldende Oversvømmelse. — I Odense er anlagt den nederste Ende af den planlagte store Ledning. I Bogense har sagkyndig Undersøgelse fastslaaet, at Kloaksystemet er ubrugeligt, men Udsigterne til Forbedring er kun ringe. I Kerteminde er lagt 500 Alen nye Ledninger. Af Hensyn til W. C. anvendes nu større Kloakrør. 1 Gang om Maaneden udskylles Ledningerne. I Assens er Afløbet fra Amtssygehuset og Tuberkulosehospitalet nu ordnet med Tilslutning til Kloaksystemet. I Faaborg er indrettet et nyt Kloaksystem beregnet paa Indretning af W. C., det er store

dybtliggende Kloaker med 2 fra Beboelser afsides liggende Udløb i Bugten. Hvor Terrænforholdene ikke giver tilstrækkeligt Fald til at optage W. C. Afløb, er der anvendt Skylning fra Hævertbeholdere. Alle private Tilløb er beskyttede med Interceptorer og alle Nedløb i Gaarde og Bygninger sikrede med Vandlaase. I Rudkøbing münder den ene Hovedkloak i Havnen, den anden lige i Stranden; der er paavist store Mangler ved det anvendte System. — I Aalborg forbedres Afløbet stadig og maa bortset fra enkelte Mangler betegnes som godt. I Skagen er fortsat med Kloakering af kortere Gadestrækninger, men det er paa Grund af Byens ringe Højde over Havet vanskeligt at blive af med Spildevandet; i det nye Havnekvarter har man derfor maattet nøjes med Anlæg af en »Sump«. I Frederikshavn udvides Kloaknættet og Brolægningen langsomt. I Sæby er fortsat Arbejdet med Omdannelse af de aabne Rendestene til lukkede Ledninger. — I Randers er den lavtliggende Bydel »Marken« kun delvis kloakeret og Udvidelsen af Kloaknættet her skrider af Hensyn til Grundejernes økonomiske Forhold kun langsomt frem. I Ebeltoft forbedres Afløbsforholdene efterhaanden; der er anlagt en stor Ledning fra Sygehusene, hvilken optager flere Tilløb. I Mariager findes aabne Render og kun enkelte Ledninger. I Hobro er Kloaknættet bleven udvidet. — I Skive, hvor Afløbet har godt Fald mod Aaen, er Ledningerne flere Steder blevne anlagte og forsynede med større Rør. I Nykøbing M. har Sundhedskommissionen vedtaget et af Stadsingeniøren udarbejdet Forslag til Ordning af Afløbet fra private Ejendomme; en Plan til et rationelt Kloaksystem vil komme til Forhandling i Byraadet. — I Skanderborg er en rummelig Kloakledning, beregnet paa Modtagelsen af Indhold af W. C. foruden andet Afløb, omlagt i den nordlige Del af Byen. I Vejle er en ny Kloakplan under Udarbejdelse. — I Lemvig foregaar Kloakeringen i Stykkevis; der er Planer oppe om et nyt System. — I Ribe er det projekterede Kloaksystem omtrent fuldført. Tillæg til Sundhedsvedtægt vedrørende Afløb til Kloaker udstedtes den $^{4}/_{3}$.

Landdistrikterne. Udviklingen spores her navnlig i Landsbyer med bymæssig Bebyggelse især Stations-

byer. Om Fremskridt i Afløbsforholdene meddeles saaledes fra Grædsted By, Glostrup, Hørsholm, Taastrup, Havdrup (9 Grundejere har paa eget Initiativ og paa egen Bekostning kloakeret deres Ejendomme), Aarup (Kloak paa begge Sider af Stationsbyens Hovedgade med Afløb til Aaen), Brønderslev, Ørsted (delvis Kloakering ved privat Initiativ), Hornslet Stationsby, Hinnerup (nu fuldstændig Kloaksystem) og Ølgod. I Fredensborg og Tranebjerg paa Samsø sysler man fremdeles med Forsøg paa at hæve de store Mangler ved Afløbet. I Odder, hvor der indrettes W. C., udmunder alle Kloaker i Aaen, hvis Vandmængde ikke er stor og hvis Vand i dens senere Løb udenfor Byen anvendes til Vask, Drikkevand til Kreaturer og af og til til Drikkevand for Mennesker. I Gylling (Odder L. D.) fortsættes Kloakanlæget; alle Afløb fører til Aaen, der løber midt gennem Byen og stinker fælt om Sommeren. Fra Glumsø (Næstved L. D.) berettes om den tiltagende Omdannelse af aabne Grøfter til lukkede Ledninger og Opførelsen af Cementbeholdere til Møddinger.

Dag- og Natrenovationen.

Købstæderne. København. Ved Ændring af Sundhedsvedtægten er der gjort Forsøg med Dagudførsel af Natterenovationen. Latrinbeholdernes Antal er gaaet ned fra 31000 i 1901 til 27000 i 1907. Renholdningsselskabet udførte i Gennemsnit hver Nat c. 4500 Beholdere, hver rummede c. 50 ℔ Fækalier, ialt i Aarets Løb en Masse af 70 Millioner ℔, hvoraf ca. 40 Mill. ℔ benyttedes til Gødning. I 1907 indrettedes 6304 W. C. Antallet af saadanne er steget fra 4959 i 1901 til 33423 i 1907. — Holbæk: Dagrenovationen fjernes paa Byens Bekostning fra c. $^2/_3$ af Byens Ejendomme. Natrenovationen bortføres til en Grube paa Byens Mark, men Tønderne renses aldrig, en Mangel, som Sundhedskommissionen hidtil forgæves har søgt fjernet. Helsingør: I 1907 er indlagt W. C. i 21 Ejendomme; der findes nu W. C. i 90 Ejendomme med 252 Sæder. Under Renovationsvæsenet er henlagt en Modtagelsesstation for døde Rotter. Roskilde: W. C. skal indføres; se ovenfor under »Afløbsforhold«. Frederiksværk: Dagrenovationen opsamles næsten overalt i Skarnkister, der

tømmes af omboende Landmænd. Kallundborg: Bortfjernelsen af Dag- og Natrenovation sker ved privat Foranstaltning. Frederiksberg: W. C. indlægges i alle nye Ejendomme og i en stor Del ældre; iøvrigt Tøndesystem med Udførsel ved privat Foranstaltning. Dagrenovationen fjernes paa Kommunens Bekostning til Forbrændingsanstalten. Hillerød: W. C. er indlagt paa Sygehuset. — Skelskør: Dag- og Natrenovationen besørges udført af Grundejerne. Korsør: Den tidligere benyttede Losseplads for Dagrenovationen er fjernet til et Sted, der ikke ligger nær alfar Vej. I Sorø er der hver Nat Udførsel af Natrenovationen; Dagrenovationen bortkøres 3 Gange ugentlig. Ringsted: Ved Tillæg til Sundhedsvedtægten er i Aarets Løb Anlæg af Hussepticktanks med tilhørende W. C. muliggjorte under meget strænge Kauteler og saaledes, at Sundhedskommissionens Tilladelse skal indhentes og Planen approberes i hvert enkelt Tilfælde; bl. a. er Anlæg af Oxydationsfilter gjort obligatorisk. Der er foreløbig kun approberet 3 saadanne Anlæg. I Køge er indrettet en Del W. C. med Septik Tanks, hvorfra Afløb til Kloak. I Storehedinge udføres Natterenovationen hos de fleste 1 Gang ugentlig. — I Allinge-Sandvig, hvor Tøndesystemet er paabudt, er der ingen offentlig Renovation. I Svanike gælder samme Regler, dog maa i Juni—August Natrenovationen kun bortkøres mellem 10 Aften og 6 Morgen. I Hasle er der Fejning af Gaderne 1 Gang ugentlig, iøvrigt er Forholdene som i Allinge-Sandvig. I Rønne er Tøndesystemet omtrent gennemført; Vandklosetter vinder saa smaat Indpas; iøvrigt privat Ordning ligesom i Neksø. Aakirkeby har ingen ordnet Dag- og Natrenovation. — I Maribo er der Bortkørsel af Natterenovationen 1 Gang ugentlig i lukkede Vogne paa den i Sundhedsvedtægten fastsatte Tid. Bortfjernelsen af Dagrenovationen er ikke kommunal. I Rødby er der ingen offentlig Ordning af Renovationen. I Nykøbing F. hersker Tøndesystemet, men en Del W. C. er indrettede. I Landsognet og Marken vil der ske Forbedring af den hidtil gældedde private Ordning af Renovationen, Dagrenovationen opsamles i lukkede Beholdere og bortkøres i lukkede Vogne i Henhold til Sundhedsvedtægten; Gader og Gaarde vandes og fejes 2—3 Gange ugentlig. I

Stubbekøbing er der kun privat Ordning af Renovationen. — Odense: Ny Type for Latrinvognene er indført; de rummer nu 40 i Stedet for 25 Tønder, hvorved bl. a. opnaas, at Folkene faar fri Natten mellem Søndag og Mandag. Dagrenovationsvognene er forsynede med Sejl i Stedet for de tidligere anvendte Lemme. I Bogense findes ingen offentlig Dagrenovation. I Kerteminde er indrettet flere W.C. Ordningen af Renovationen er ikke kommunal. I Middelfart foregaar Renovationen i Henhold til Sundhedsvedtægt af $^1/_8$ 1885 og Ændringer af $^{26}/_2$ 1895 og $^{26}/_{11}$ 1896 ved offentlig Foranstaltning. I Assens findes 5 W. C. med Afløb gennem Septik Tanks til Kloakerne. Dag- og Natrenovationen bortfjernes ved kommunal Foranstaltning. I Nyborg er der givet Tilladelse til Indretning af 2 W. C. med Septik Tank. I Rudkøbing udføres Natterenovationen og en Del af Dagrenovationen ved kommunal Foranstaltning for en Udgift af 1250 Kr. Fejning af Gaderne foregaar paa Torvedage (Tirsdag og Lørdag) paa en fastsat Tid, der er forskellig Sommer og Vinter. I Ærøskøbing er Renovationen ordnet efter Bestemmelser i Sundhedsvedtægt af $^{15}/_5$ 1893, Sundhedsvedtægten for Marstal har tilsvarende Bestemmelser. — I Aalborg er Tøndesystemet herskende, men hist og her anlægges W. C., som ogsaa indføres i næsten alle nye Bygninger. I Nørresundby er i Aarets Løb indrettet flere W. C. efter de i Sundhedsvedtægten fastsatte Regler. I Hjøring findes ingen kommunal Ordning af Renovationen, men en Del Grundejere, i hvis Ejendomme Tøndesystemet er indført, har ved Sammenslutning etableret en regelmæssig Bortkørsel af Dag- og Natterenovationen. W. C. bliver mer og mer almindelig i Nybygninger. I Skagen og Frederikshavn findes ingen offentlig Ordning af Renovationen. — I Ebeltoft har et Hotel W. C. med Septik Tank »i den gyseligste Uorden«; Ordningen af Renovationen er ligesom i Mariager ganske privat. I Hobro er Antallet af W. C. langsomt stigende. I Grenaa er der kommunal Ordning af Renovationen. I Aarhus er der paa Amtssygehuset indrettet W. C. med Septik Tanks med Filter. Paa Sygehuset er Ordningen mangelfuld, idet Renovationen maa nedgraves i Haven blandet med Klorkalk. Gaderne, som tidligere henlaa i

»uappetitlig« Tilstand efter de store Hestemarkeder, skylles nu efter hvert Marked og hver Torvedag. — I Nykøbing M. er Ordningen af Dag- og Natterenovationen som i 1885. I Skive er Renovationen ordnet efter »Politireglement«. — Silkeborg: Byraadet har vedtaget at indrette kommunal Renovation efter Horsens-Systemet. Der er indkøbt en Grund til en Renovationsanstalt i Balle Sogn, hvilken ventes fuldført i April 1908. Skanderborg: Kommunal Bortkørsel af Renovationen. I 1907 er indrettet W. C. i 8 Ejendomme. Vejle: Der findes nu over 200 Ejendomme med modificerede W. C. — Lemvig: Nat- og Dagrenovationen bortkøres ved kommunal Foranstaltning 2 Gange ugentlig fra henholdsvis Tønder og lukkede Skarnbeholdere. — Ribe: Bortkørslen af Dag- og Natterenovationen finder Sted efter Overenskomst mellem Kommunen og en Privatmand; Ordningen vinder mer og mer Tilslutning hos Beboerne. W. C. er indrettede mange Steder.

Landdistrikterne: Fra Skive L. D. berettes, at der ved $^2/_3$ af Boligerne ikke findes Retirader; man gaar ud i »Nødset« eller »bag Laden«. For mørkerædde Børn er denne Fremgangsmaade ikke uden Fare for Sundheden. I Stationsbyen Bjerringbro har den nydannede Sundhedskommission, i hvilken en Læge har Sæde, paabudt en Del Forandringer i Indretningen af Latriner og Møddinger, hvis Tilstand mange Steder er sørgelig. I et større Bygningskompleks er tilladt Indretningen af W. C. med Udløb til Septik Tank, der fører til Kloaken. Skjern Stationsby har faaet Reglement for Dag- og Natrenovationen.

Drikkevand.

Købstæder: I Helsingør findes nu Vandledning indlagt i 936 Ejendomme (556 udenfor Bygrænsen). Holbæk Vandværk er udvidet ved Opførelsen af en Pumpestation i Taastrup. Ved Køge Vandværk er udført mindre Forbedringer. Aakirkeby har faaet Vandværk (Gravitetsværk). I Maribo er det nye Vandværk taget i Brug i Slutningen af Aaret. Vandet tages fra 3 Brønde, umiddelbart Vest for Byen. I Sakskøbing har de paabegyndte artesiske Boringer givet rigeligt og fortrinligt Vand. I Bogense fortsættes med Prøve-

boringer. I Skagen er foretaget Prøveboringer; i 30' Dybde fandtes godt, men ikke tilstrækkeligt Vand. i 60' Dybde fandtes tilstrækkeligt, men ubrugeligt Vand. Boringen fortsattes til 250' Dybde uden bedre Resultat. I Grenaa er et Vandværk anlagt for 110000 Kr. Den aarlige Drift incl. Renter og Afdrag koster 7850 Kr. Værket, der forsynes fra en god Vandaare ved Foden af en høj Bakke, har en Beholder til 1400 Tønder paa Toppen af Bakken, hvorfra Vandet ved naturlig Tryk føres til 406 af Byens 450 Ejendomme og til alle Ejendomme i den c. 5000 Alen fra Bakken liggende Havneby. Det gennemsnitlige daglige Forbrug er c. 1200 Td. I Randers har den lavtliggende Del af Byen, som benævnes »Marken« nu faaet Vandledning. Varde Vandværk er undergaaet Forbedringer.

Landdistrikter. Bestræbelserne for at skaffe godt Drikkevand er i kraftig Fremgang. Der er saaledes anlagt eller paabegyndt Anlæg af Vandværker i Ballerup, Havdrup, Glumsø, Ørsted, Herning, Aalestrup og Vestervig; men ikke alene i større bylignende Landsbyer og Stationsbyer er disse Bestræbelser stærkt fremme; som bemærket i tidligere »Medicinalberetninger« er Indretningen af smaa Vandværker (i Reglen drevne af Vindmotorer) meget almindelig paa Landet, især i Midtjylland. En Læge i Bjerringbro beretter, at der nu findes Vandværker i næsten alle Landsbyer i hans Praksisomraade, og Distriktslægen i Viborg L. D. udtaler, at om faa Aar vil Vandværker sandsynligvis være saa almindelige, at kun isoleret beliggende Ejendomme faa deres Drikkevand fra Brønde eller ganske primitive Vandhuller. Lignende Udtalelser fra mange andre Læger i Jylland foreligger. Trangen til godt Drikkevand er sine Steder paa Landet meget stor; eksempelvis kan anføres Forholdene i Vejlby Enge paa det udtørrede Kolindsund; her findes en Mængde Huse paa det af talrige Grøfter gennemskaarne Terræn, men Brønde haves ikke, hvorimod Grøfterne, hvis Vand ser godt og klart ud og i Almindelighed ikke er stagnerende, leverer Drikkevand.

Næringsmidler.

I København er der sket 2 ret betydelige Fremskridt, idet der ved Ændring af Sundhedsvedtægten er

indført ret indgribende Kontrol med Driften og Renlighedstilstanden af Lokaler, hvor Næringsmidler tilvirkes, opbevares eller forhandles, samt idet der ved Vedtægtstillæg er indført Regler for Beskaffenheden og Indretningen af Beværtningslokaler.

Angaaende Kontrol med Næringsmidler udenfor København berettes følgende: Fra Helsingør er udsendt en Kommission til andre Byer for at studere Spørgsmaalet om Kødkontrol. I Roskilde er ved Vedtægtsændring af $^{27}/_{2}$ indført Regler for Tilintetgørelsen af forfalskede og fordærvede Fødemidler. Tilsyn med Næringsmidler er ordnet i Horsens ved Tillæg til S. V. af $^{9}/_{4}$. Hillerød agter at indføre Kødkontrol; der opføres intet Slagtehus, men Kødet skal synes i Slagterierne før og efter Slagtningen; paa en Kontrolstation foretages Eftersyn af indført Kød. Slagelse har faaet Trikinundersøgelse. Køge skal have Kødkontrol; en Kontrolstation er opført udenfor Byen. I Ringsted er indført den Forbedring af Kødkontrollen, at alt Kødog Flæsk, som benyttes til Fabrikation af de i Byen solgte Pølser, til Fars o. l. skal have 1ste Klasses Stempel; der arbejdes for Indførelsen af Trikinundersøgelse. Det Tillæg til Sundhedsvedtægten, som angaar Slagtning og Handel med Kød og Pølser i Marstal, var ved Aarets Udgang endnu ikke traadt i Kraft, dels fordi Kommunalbestyrelsen ikke er enig om, hvor Kontrolstationen skal ligge, dels fordi ingen Dyrlæge havde meldt sig til Pladsen. Tillæg til eller Ændringer i vedkommende Sundhedsvedtægter vedtagne i 1907 angaar Kødkontrol i Ribe ($^{11}/_{12}$), Randers ($^{28}/_{2}$), Vejle ($^{16}/_{3}$), Slagelse ($^{26}/_{3}$), Nyborg ($^{11}/_{5}$), Svanike ($^{30}/_{5}$) og Roskilde ($^{17}/_{7}$). Trikinundersøgelse i Kolding er indført ved Justitsministeriet Bkg. af $^{16}/_{2}$. Endelig kan anføres, at Struer har faaet et offentlig Slagtehus, det første i Ringkøbing Amt. Handel med Mælk og Fløde er nu vedtægtsmæssig ordnet i Horsens ($^{18}/_{11}$), Aarhus ($^{26}/_{2}$), Vejle ($^{3}/_{8}$), Holbæk ($^{9}/_{9}$) og Roskilde ($^{27}/_{2}$) endvidere uden for Byerne i St. Jørgensbjerg, Struer og Aaby.

Bolighygiejne.

I Roskilde er indført Bestemmelser angaaende Indflytning i nyopførte eller restaurerede Bygninger ($^{27}/_{2}$).

I Ringsted er Mangel paa 1—2 Værelsers Lejligheder. Lægen i Otterup (Odense Landd.) bemærker: Vinduer, som ikke kan lukkes op, fordi de er tilspigrede, hører til Dagens Orden. Fra Hallund L. D. berettes: Nye luftigere og bedre Boliger afløser mer og mer de gamle Rønner og Hytter, men den altfor tidlige Indflytning er en Uskik, som ikke kan hindres. Den tiltagende Anvendelse af Cementsten til Boliger paa Landet, særlig i Jylland, har vakt Lægernes Opmærksomhed, og der foreligger Udtalelser desangaaende fra Viborg L. D. (Stenene tørres langsomt, men m. H. t. Soliditet, Tørhed og Lunhed skal de fungere tilfredsstillende), Silkeborg L. D. (Lægen i Ry: Anvendelsen af Cementsten til Huse giver en øjeblikkelig ringe Besparelse, men de er koldere, kræver mere Brændsel og bliver let fugtige. Erfaringen skal have vist, at Svin og Høns kun trives daarligt i Cementstalde) og fra Fysikus i Lolland-Falsters Fysikat (deres Anvendelse til Ydermure er i Tilbagegang). Fra Esbjerg berettes, at der er Bolignød; der findes mange usle og slet byggede Huse og flere elendige Kælderboliger. Iøvrigt henvises til de foran givne Oplysninger om Vedtagelse af eller Forandring i bestaaende Bygningsreglementer (-vedtægter) samt til et senere Afsnit om »Hygiejne og Levevilkaar i Almindelighed«.

Skolehygiejne.

Skolelægetilsyn er indført i Glostrup og Taastrup. Ringsted har faaet Skolelæge »med ordentlig Løn«. Skolelæge er ansat i Viborg og Horsens, Skoletandlæge ansat i Esbjerg, hvor den systematiske Undersøgelse af Skolebørn, der aarligt foretages (se under »Kroniske Sygdomme«), havde paavist den store Hyppighed af Tandlidelser hos Skolebørn. I Randers er Skolelægeinstitutionen ophævet. Storehedinge har faaet en ny Skole med Bade og udmærket Gymnastiksal. En Læge i Ubby (Kallundborg L. D.) beskriver de Reformer, der er indførte i 2 Landsbyskoler. I Ringsted er i 1907 opført Skolepavillon Nr. 2 og et Gymnastikhus, i Stubbekøbing 1 Skolepavillon. En Læge i Snøde (Langeland L. D.) henleder Opmærksomheden paa, at de store Vinduer med gode Lysforhold, som nu indrettes paa Skolerne, lidet nytter, naar om ikke mange Aar Lærerens og Na-

boernes Træer vokser til og tager Lyset. I Slagelse L. D. klages over den stærke Forurensning af Drikkevandet i Rerslev Skole; der formenes at være Tilløb fra Kirkegaarden til Brønden. Ved Byskolen i Viborg er anlagt Brusebade, som er i Brug 1 Gang ugentlig.

Den i tidligere »Medicinalberetninger« omtalte Bevægelse i Retning af nye Landsbyskoler og Forbedring af de ældre, som skyldes den nye Skolelov, er fortsat i 1907 og en stor Mængde Skoleplaner har været fremsendte til Embedslægernes Betænkning. I Beretningen fra Lolland-Falsters Fysikat drøftes ret indgaaende de til Fysikatet indsendte Planer til Skolebygninger.

Forebyggende Foranstaltninger overfor forskellige Sygdomme (Kampen mod Tuberkulosen, Antialkoholbevægelsen, Bekæmpelsen af veneriske Sygdomme, Diagnosestationer, Desinfektion, Ligkapeller etc.)

a) Tuberkuloseforanstaltninger: Under Afsnittet om »Civile Sygehuse« er givet Oplysning om de i Beretningerne omtalte nyoprettede Anstalter for Tuberkuløse. Tuberkuloselovene har affødt: Skrivelse af $^{17}/_{1}$ fra Justitsmin. ang. Anmeldelse af Patienter fra Sanatorierne, samme Min. Skrivelse af $^{28}/_{1}$ angaaende Ligsynsmændenes Anmeldelsespligt ved Dødsfald af Tuberkulose og Circulære fra Kultusmin. til samtlige Skoledirektioner udenfor København ang. Indsamling af en Tuberkulosesygestatistik for Skolerne. En Tuberkulosediagnosestation er indrettet paa Krabbesholms Sanatorium; der undersøgtes her 204 Prøver af Sputum, hvoraf 60 gav positivt Resultat. Tuberkulosediagnosestationerne i Nyborg og Odense giver Beretning om deres Virksomhed. Der foreligger en Række Udtalelser fra Læger angaaende Befolkningens voksende Mistillid til Sanatoriebehandlingens Resultater, om de mange Tilbagefald hos de fra Sanatorierne hjemvendte, om Vanskeligheden ved at faa de sanatorieegnede Patienter optagne i rette Tid paa »Nationalforeningens« Sanatorier, men en Læge i Holstebro L. D. bemærker: Trods alle Mangler ved Lovens Gennemførelse maa det dog antages, at Samfundet rykker Sygdommen nærmere ind paa Livet; der opdages flere Syge end før og der isoleres flere end før. Diagnosen stilles ogsaa ofte tidligere«. En Læge i

Grindsted fremhæver den iøjnefaldende hurtige Tilbagegang i den paa Sanatorierne hentede Fedme og Vægtforøgelse, naar Patienten atter kommer ind under de vante Husforhold;« at Tilbagegangen maaske særlig skyldes Smaakaarsfolkenes egen mindre hensigtsmæssige Kost og Bolighygiejne skal gerne indrømmes, men Faktum er, at Tilbagegangen findes og maa vel ogsaa naturnødvendig vise sig for den arbejdende Landbefolkning i disse magre og fattige Egne, hvor mange Familiers økonomiske Eksistens afhænger af, at Mandens eller Konens Arbejdsevne tages i fuld Brug.« — Fra Ulvkær L. D. berettes, at Utilbøjeligheden til at lade sig indlægge paa de af Amtet oprettede Tuberkulosehospitaler tiltager, hvorimod Stemningen for Sanatoriebehandlingen er i Stigen.

b) Alkoholismens Udbredelse og de ad privat Vej trufne Foranstaltninger mod Alkoholisme.

I København vil den foran omtalte Forandring af Sundhedsvedtægten angaaende Indretningen af Beværtningslokaler blive et Hjælpemiddel til Indskrænkning af Alkoholismen. Følgende Udtalelser om Forholdene udenfor København kan fremdrages: Aftagen i Brug af Alkohol spores (Kronborg L. D.). — I Egebjerg Sogn hersker et temmelig stærkt Forbrug af Alkohol; den sædvanlige daglige Ration er mindst 4 Snapse. (Nykøbing S. L. D.) — Drikfældigheden er ikke stor i Ubby med 1500 Indb. (Kallundborg L. D.). Kun 1—2 Gamle drikker 3—4 Pægle om Dagen. Mange unge Mennesker i 15—16 Aars Alderen gaar med Afholdsmærke, og Ungdommen synes at sætte en Ære i at lade være at drikke, medens det omvendte var Tilfældet i Fortiden. I et Sogn synes Forbrugsforeningen at være Mødested for de drikkelystne. — Distriktslægen i Ringsted beretter, at Alkoholforbruget, trods alt hvad der gøres, endnu er alt for stort, om end ikke saa stort, som det har været. Paa Markedsdage og fremfor alt paa Sessionsdage ses adskillige stærkt berusede paa Byens Gader, og Slagsmaal og Vold paa Grund af Fuldskab er kun altfor almindeligt. I de bedste Arbejderkredse synes Drikkeriet dog i Aftagende, og paa de fleste Arbejdspladser og i de fleste Fag kan en Mand dog nu begaa sig som Afholdsmand, men navnlig blandt Tyendet paa Landet hersker der fremdeles megen Raa-

hed i Retning af, hvorledes der ses paa Drukkenskaben, og mange unge Karle synes det er »rask« at drikke sig en ordentlig »Donner«, naar Lejlighed gives. Det utroligt store Antal »Fester«, som grasserer hele Aaret om, gør megen Skade i saa Henseende, og ikke faa af de mange »Forsamlingshuse«, som har rejst sig rundtom paa Landet, . er desværre langt fra bleven det, de var bestemte til at blive, nemlig Udstraalingscentrer for politisk og almen Oplysning. medens de nu først og fremmest tjener til Afholdelse af Fester og Baller, hvor det ingenlunde altid gaar roligt og sømmeligt til. Dette har dog den bedre Del af Landbefolkningen nu begyndt at faa Øjet op for, og i al Fald nogle Steder er al Spiritusudskænkning i Forsamlingshusene bleven forbudt. Adgang til spirituøse Drikke er let, da hver en Høker paa Landet og hver en Købmand i Byerne har Bevilling til Salg og der baade i Ringsted og Haslev findes nok af Beværtere og Brændevinskipper. Af Kroer har Distriktet mærkeligt faa, 2—3, men »Smugkroer« turde være saa meget des talrigere. — Overalt mærkes en Indskrænkning i Forbruget af Alkohol (Storehedinge L. D.). — Alkoholismen er utvivlsomt sjældnere paa Vestmøen end tidligere. — Forbruget er stadig i Nedgang; i Forsamlingshusene er Salg forbudt og den yngre Generation nyder saa godt som ikke Spiritus (Verninge i Odense Landdistrikt). — De 3 Tilfælde af Delirium tremens, som anmeldtes i Bogense L. D., indtraf alle hos omrejsende Haandværkssvende. — Drikfældigheden er i meget stærk Aftagen (Morudskov i Bogense L. D.). — Drikkeriet florerer, Antallet af Beværtere er meget stort. Blandt de yngre saavel i By som paa Land er Drikkeriet i Aftagende (Hjøring L. D.). — Afholdsbevægelsen gør Fremskridt (Hallund L. D.) — Drikkeriet tager glædeligt af; de fleste Arbejdere og Landmænd nyder slet ikke Spiritus. Ofte findes slet ikke Brændevin paa Bordet ved Fester, selv bayersk Øl drikkes langtfra af alle; der findes næsten ingen Fattige (Læger i Aarhus Landdistrikt). — I Herning skal Drikfældigheden være meget udbredt. — I Ansager i Grindsted L. D., hvor Afholdsbevægelsen i 1907 har taget et kolossalt Opsving, mærkes kun lidt til Alkoholisme. — I Slagelse er ved den nye Politivagt forbudt Udskænk-

ning af Spiritus til unge Mennesker under 18 Aar og til Berusede. — En lignende Bestemmelse er indført i Hobro. — I Fysikatsberetningen fra Aarhus-Randers Fysikat fremhæves den kendelige Nedgang i Drikkeriet, som har fundet Sted i de senere Aar og der fremdrages flere sociale Forhold (Afholdsbevægelsen, Indre Mission, forøget folkelig, navnlig grundtvigiansk Oplysningsarbejde), som i Forening har ført til dette Resultat, der blandt andet har bevirket, at Bevillingerne til Alkoholudskænkning i Landsbyerne rundt om nedstemmes. »At Afholdenhed med Hensyn til Alkoholika gaar Haand i Haand med en formindsket Nydelsestrang over Hovedet, er ikke givet — man kan visnok godt sige »tværimod«. Mennesket vil have Stimulantia af en eller anden Art; Udflugter til Byen, til Fester, til Dans. Nydelse af Kaffe, Lemonader. Tobak, Kager og søde Sager maa træde i Alkoholens Sted. — Der findes følgende statsanerkendle Redningshjem for Drankere: Enkrateia ved København, Godthaab ved Holstebro, Solhjem ved Haslev (tidligere i Gentofte), Stormly ved Odense, Concordia ved Fakse Ladeplads og Kjærshovedgaard ved Bording Station, der tilsammen erholder en Statstøtte af 10000 Kr. Til Totalafholdsforeninger ydede Staten 18000 Kr.

c) Bekæmpelse af veneriske Sygdomme. Den paa Grundlag af Lov af $^{30}/_{3}$ 1906 indførte Ordning i København af gratis Behandling hos 12 (11) af Kommunen lønnede Læger bestod fremdeles i 1907 som en midlertidig Ordning. Af de 11 Læger anmeldtes i 1907 3746 Patienter (2873 Mænd, 820 Kvinder, 53 Børn), af hvilke 546 led af Syfilis (258 havde første Udbrud), 181 af venerisk Saar og 1949 af Gonorré. Af disse 2676 Patienter henvistes 365 til Hospitalsbehandling. 1070 ɔ: ca. 20 $^{0}/_{0}$ fandtes ikke lidende af nogen »Kønssygdom«. Udgifterne til den ambulante Lægebehandling androg c. 36700 Kr. (foruden Udgifter til Medikamenter, Porto og Annoncer). — I Aarhus er 3 Speciallæger ansatte af Kommunen. Der iagttoges en meget betydelig Opgang i Antallet af anmeldte Syfilistilfælde, hvilket tilskrives den af den nye Lov fremkaldte lettere Adgang til Lægehjælp. I Beretningen fra Aalborg anføres: Der er kun anmeldt 33 Tilfælde af Gonorrhoe hos Kvinder, medens Gennemsnittet for de fore-

gaaende 5 Aar er 60 (for Mænds Vedkommende er Tallene 208 og 180). Dette maa bero paa, at de fleste prostuerede Kvinder nu i Kraft af den nye Lov gaar rundt med Recidiver af deres Gonorrhoe uden at søge Læge eller Sygehuse for ikke at lide Skaar i deres Indtægter. Det beror i al Fald ikke paa aftagende Usædelighed, thi aldrig har Utugten i Aalborg vist sig saa aabenlyst, saa skamløs og saa udbredt som nu. Der er er i de sidste $1^1/_2$ Aar sket en betydelig Indvandring fra København af løsagtige Kvinder. I Esbjerg er anmeldt 70 Tilfælde af Gonorrhoe hos Mænd, men kun 18 Tilfælde hos Kvinder; dette usædvanlig lave Tal for Kvinder henføres til Virkningen af den nye Lov. I Beretningen fra Sjællands nordre Fysikat oplyses, at der til Lettelse for den ved den nye Lov indførte Kontrol, er indført den Foranstaltning, at enhver Læge, der henviser en af de i Loven omtalte Patienter til Sygehus, fra Sygehuset uopholdelig modtager Meddelelse om, naar Indlæggelse har fundet Sted.

d) Sundhedsvedtægternes Virksomhed paa Landet. De fleste Steder paa Landet fører de bestaaende Sundhedskommissioner en stille, upaagtet Tilværelse, men som anført i foregaaende »Medicinalberetninger« er deres Tilstedeværelse i et Sogn dog ikke uden Betydning, og det synes som om Publikums Interesse for deres Virksomhed er i nogen, om end langsom Stigen. Dette giver sig bl. a. til Kende ved, at Læger vælges som Formænd i Sundhedskommissionerne, hvilket saaledes har fundet Sted i Havndal i Udbyneder-Kastbjerg Sogn, i Odder og Bjerringbro. I Hadsten har S. K. 2 Gange underrettet Distriktslægen om Tid og Sted for dens Møder. I Thorsager (Ebeltoft L. D.), hvor en Læge, saavidt vides, ikke er Medlem af Sundhedskommissionen, fremkaldte denne Forbedring af Afløbsforholdene ved et Andelsmejeri og et Anlæg af et Vandværk i Følle By. Distriktslægen i Rudkøbing har forespurgt de Sogne i Distriktet, som har Sundhedsvedtægter, om disses Virksomhed i 1907. 2 Kommuner svarede ikke, i 3 var ikke afholdt noget Møde, i 1 havde der været et Møde, men ingen Sager, i 1 havde der været et Møde, hvor Formand valgtes og der forhandledes om Tilløb til en Vejgrøft, i

1 havde der været 2 Møder med forskellige Sager til Forhandling.

e) Desinfektion. Forbedring af Desinfektionsapparaterne ved Sygehusene skrider frem ved Opførelsen af nye eller Omdannelser af de gamle Sygehuse. Indførelsen af Formalin som Desinfektionsmiddel vides at være sket i Skive og Vestervig Distrikter.

f) Andre Foranstaltninger. Lægen i Tryggelev beklager, at den fri Befordring af Syge, lidende af Scarlatina og Difteri til Rudkøbing Sygehus, som Amtet i 1903 havde tilstaaet Beboerne af de nordligste Sogne paa Langeland, er ophørt i 1907. da Epidemierne betragtes som ophørte. Denne Fribefordring skal have kostet Amtet c. 20 Kr. om Aaret. Fra Skive L. D. berettes: Glædeligt er det at se, at den Uvillie mod at lade epidemiske Sygdomstilfælde behandle paa Sygehus, som var herskende for ikke saa mange Aar siden, efterhaanden ganske forsvinder, saa at det nu saa godt som uden Undtagelse betragtes som en Selvfølge, at saadanne Patienter skal behandles paa Sygehus. — I Odense er ansat en Sundhedsassistent. som sorterer direkte under Sundhedskommissionen. Ved Holbæk Sygehus er oprettet en Diagnosestation for Difteri og Tyfus. — Ligkapel er opført i Oppesundby i Frederikssund L. D. og i Børkop.

Badevæsenet.

Brugen af Skolebade holder delvis Skridt med Opførelsen af nye Skolebygninger. I Slagelse er opført en kommunal Badeanstalt i Forbindelse med et kommunalt Vaskeri. Odense har opført en gratis Badeanstalt og erhvervet den private Badeanstalt, som nu drives for Kommunens Regning. I Rudkøbing er en Badeanstalt under Opførelse. I Beretningen fra Aarhus-Randers Fysikat anføres, at Kravet om Badeværelser i Lejlighederne er i Stigende. I Aarhus har saaledes en Bygning med 3-Værelsers Lejligheder til bedrestillede Arbejdere og Tjenestemænd Brusebade i Lejlighederne. Fra Frederiksværk berettes, at Brugen af Bade staar langt tilbage, saaledes at de fleste Patienter, der søger Sygehuset, er mere sorte end hvide.

Sygeplejen.

Antallet af Sygeplejeforeninger paa Landet er i jævn Fremgang. I Viborg L. D. findes nu saadanne i 8 af 30 Landsogne. En Læge i Bjerringbro beretter, at der nu findes Sygeplejeforeninger i næsten alle Kommuner der paa Egnen. Disse Foreninger har omtrent samme Love, og der betales det samme daglig for Brug af Sygeplejerskerne. Mellem disse Kredse er der derfor bragt et Samarbejde i Stand paa den Maade, at Sygeplejersken er pligtig at gøre Tjeneste allevegne i Kommunerne, naar hun ikke er optaget i sin egen Kreds. Ved adskillige Lejligheder har dette Samarbejde vist sig meget gavnligt.

Tilsyn med Plejebørn.

Dette synes at fungere som sædvanligt. I Aarhus er man gaaet over til at lade det frivillige Dametilsyn afløse af et lønnet Tilsyn.

Alderdomshjem og Fattighuse.

I Slagelse er opført et Alderdomshjem med Centralvarme og Badeværelse. I Hjøring er et Alderdomshjem med 60 Pladser taget i Brug. Et Alderdomshjem til 80 Gamle er under Bygning i Vejle. I Randers er Alderdomshjemmet udvidet fra 50 til 100 Pladser. Flere Steder paa Landet, saaledes i Vivild i Ørsted L. E., er opført selvstændige Alderdomshjem. Nogle Steder paa Landet omdannes Dele af Fattighusene til Alderdomshjem. I Falkerslev (Stubbekøbing L. D.) er opført et nyt Fattighus »særdeles flot indrettet«. En Læge i Sakskøbing L. D. underkaster Fattighusene i Distriktet en indgaaende Kritik, finder kun enkelte, som tilfredsstiller Hygiejnens Krav, medens man andre Steder anvender gamle, usunde Rønner med Træk, kolde Vægge, Mangel paa Lys og Luft, Fugtighed og Rotter. Der er Mangel paa Tilsyn med Bolig og Beboere, ligesom deres Pleje er uanstændig. I Anledning af denne Skildring bemærker Fysikus, at Forholdene kun vel undtagelsesvis er saa mangelfulde som anført. Efter Fysikus Kendskab til Forholdene behandles fattige humant af Sogneraadene; disse er meget villige til at tilkalde Lægehjælp, og der er ingen Vanskelighed ved at skaffe Ekstrafor-

plejning eller faa den Syge indlagt paa Sygehus. Fattighusene har nu til Dags som Regel god Plads, ja staa mange Steder næsten tomme. Det er Alderdomsforsørgelsen, som har bevirket en meget betydelig Nedgang i Benyttelsen af Fattighusene, men den er ogsaa Skyld i, at Fattighusene nu hovedsagelig benyttes af Folk, som i moralsk Henseende staar lavere end tidligere, idet det Kontingent af ældre, skikkelige Folk, som tidligere ofte maatte ty til Fattighusene, nu holdes ude fra disse af Alderdomsforsørgelsen.

Filantropiske Anstalter.

I Nyborg er oprettet en Vuggestue i det derværende Asyl. I Aarhus har Byraadet i Aarets Løb givet 10000 Kr. til Hjælp til 17 Fødende; de fleste af disse vilde ikke forlade Hjemmet. I Faaborg har Fødehjemmet fortsat sin Virksomhed. Fra Esbjerg udsendtes en Feriekoloni til Oxbøl, hvor dens Ophold var 3 Uger; den gennemsnitlige Vækstforøgelse var 2,35 Kg. efter Skolelægens Opgivende, næsten lige saa stor som den gennemsnitlige Tilvækst i et helt Aar.

Lægeligsyn paa Landet.

Fra følgende Lokaliteter foreligger Oplysninger om den Del af samtlige Dødsfald paa Landet, ved hvilken Ligsynet er foretaget af Læger: Holbæk L. D. 79,4 %, Middelfart L. D. 73,2 %, Assens L. D. 44 %, Faaborg L. D. 45 %, Svendborg L. D. 50 %, Nyborg L. D. 30 %, Kerteminde L. D. 53 %, Langeland L. D. 79 %, Ærø L. D. 41 %. Hjøring L. D. 24 %. Hvetbo L. D. 25 %, Hobro L. D. under Aarhus-Randers Fysikat 34 %, Grenaa L. D. 30 %, Tarm L. D. 30 %, Varde L. D. 18 %, Ribe L. D. 40 %.

Medicinalstatistik.

Det viser sig, at meget faa af Distriktslægerne ved deres Opgørelser over Fødte og Døde benytter de fra Sognepræsterne modtagne Aarsopgørelser; for nogles Vedkommende er dette begrundet enten i, at Distriktslægerne trods Paamindelse ikke har kunnet erholde denne Opgørelse i rette Tid eller i, at den har været mangelfuld.

Kvaksalveri.

Til Sjællands nordre Fysikat indgik Klage over en paa Strandvejen boende dansk-amerikansk Dame, som beskyldtes for Kvaksalveri. Efter de af Fysikat og Politi anstillede Undersøgelser lykkedes det dog ikke at fremskaffe faste Holdepunkter for en Retssag. I Assens L. D. er død en meget bekendt Kvaksalverske, Fnatmandens Enke (jfr. Sundhedskollegiets Forhdl. 1899 p. 361). I Skagen L. D. foretoges Lægeligsyn over et Barn paa 3 Maaneder, som var død under en klog Kones Behandling. En Læge i Sæby L. D. beretter: Efter 1 Aars Praksis har jeg faaet det Indtryk af Befolkningen, at den anser visse Sygdomme for upaavirkelige af enhver Behandling og andre Sygdomme, hvortil Rachitis hører, for kun at kunne helbredes af kloge Koner. $^3/_4$ Mil fra Sulsted St. skal bo en bekendt Kvaksalverske (Læge i Kær Herreds L. D.).

Almindelige Oplysninger om Befolkningens Sundhedstilstand, Levevilkaar etc.

Befolkningens Tilbøjelighed til at søge Læge er stærkt stegen. Under Mæslingeepidemien i 1907 var det en Undtagelse, at Lægen ikke blev hentet til Patienten, endog ved Sygdommens Begyndelse; under en tidligere Epidemi for 8 Aar siden blev Lægen kun benyttet 1 Gang (Køge L. D.). — I Beretningen fra Distriktslægen i Ringsted anføres: Ved Siden af den Bevægelse, som er oppe paa Landet og stræber efter Anlæg af mindre Vandværker, har Udstykningen af større Ejendomme til smaa Landejendomme Vind i Sejlene. Der er saaledes i Høm Sogn af 3 større Gaarde og tilstødende Dele af Ringsted Bymark skabt c. 30 nye Husmandslodder, som ser ud til at være ret godt byggede, men just ikke er synderlig pyntelige. Desværre kommer de fleste af dem, som uden synderlig Kapital overtager en saadan lille Ejendom eller »Statshus« til at sidde saa haardt i det, at deres »Standart of life« sikkert bliver lavere end ønskeligt. Der er i det Hele ikke Tvivl om, at Smaatolk paa Landet, og fremfor alt den egentlige, saa trist stillede, jordløse Landarbejderstand i visse Retninger lever daarligere, end de gjorde for 25—30 Aar siden, da Mælk, Æg o. l. langt fra havde den Værdi som nu. Ikke blot Kød og Flæsk, men ogsaa den Slags Ting som Affaldsprodukter fra Svineslagteriet o. l. er i de senere Aar steget saa stærkt i Pris, at de er uoverkommelige for en Landarbejder, som af sin usle Løn skal ernære en nogenlunde talrig Familie, og Sødmælk, Smør — ja endog Margarine — Fisk m. m. smager en saadan Familie sjældent eller aldrig. Rugbrød med amerikansk Svinefedt, Kartofler, Centrifugemælk, Øllebrød med en Stump salt Sild til samt Kaffe, Kaffe og atter Kaffe med stærk Tilsætning af Løvetand o. l. er den daglige

Kost, og et Kohoved, maaske nu og da et Svinehoved, noget Spædekalvekød og billigt amerikansk Flæsk er alt det Kød, som finder Vej ind i Huset. Og naar saa de stakkels underernærede, som Regel smaa og lidet udviklede Børn fra saadant et Hjem bliver konfirmerede i 14-Aars Alderen, skal de meget ofte gøre fuldt Karle- og Pigearbejde, thi kun altfor ofte forlanges dette af dem paa den Gaard, hvor de tjener. Det er ikke underligt, at der klages over Nedgang i de paa Sessionerne fremstillede Karles Beskaffenhed, og det er endnu mindre underligt, at navnlig Pigerne nødigt vil tjene paa Landet, men hellere vil ernære sig ved Syning o. l.

Haslev By, som nu har henved 3000 Indbyggere, mangler ethvert andet hygiejnisk Tilsyn end det, den stedlige Sundhedskommission, i hvilken saavidt Distriktslægen bekendt, ingen Læge har Sæde, præsterer, og som Følge heraf lader de hygiejniske Forhold i Byen vistnok adskilligt tilbage at ønske. Pladsmanglen paa Sindssygeanstalterne er stor; i 1907 maatte Sygehusets 3 Celler optage mindst 21 Sindssyge (heri dog medregnet en Del Patienter med Delirium tremens), og til Tider rummede Sygehuset 7 saadanne Patienter paa én Gang. Der maa ofte ventes maanedsvis paa Optagelse paa Sindssygeanstalterne, saa at Patienten enten dør eller tager blivende Skade, inden deres Optagelse finder Sted. Almindelige Plejehjem for kroniske og uhelbredelige Patienter, hjælpeløse Gamle o. l. mangler ganske her omkring, hvorfor ikke faa af disse maa anbringes paa Fattiggaarde og i Fattighuse, hvor det naturligvis ofte skorter og maa skorte paa tilbørlig Pleje. Boligforholdene for Fattige paa Landet er slette og særlig slette er de Hytter, i hvilke de lavest stillede Landarbejdere finder Ly; der bydes ikke sjældent Mennesker Boliger, som ingen oplyst og med Tiden følgende Landmand vilde byde sine Kreaturer. Ogsaa Tyendet anvises der ofte, og det saavel paa større Gaarde som paa de egentlige Bøndergaarde, uhyggelige, uopvarmelige, snavsede og forfaldne »Kamre« til Ophold. Den personlige Renlighed staar paa et lavt Standpunkt og det er uhyggeligt at se, i hvilken Tilstand af Snavsethed og Forsømmelse mange Mennesker lever Livet. Ved Afklædningen paa Sygehuset frembyder ofte selv tilsyneladende nette og vel klædte yngre Mennesker et Skue, som selv erfarne og forhærdede Tilskuere maa finde gyseligt. At der altid er en Stank ved deres Tøj og at de ikke sjældent vrimler af Utøj, er ikke overraskende. Af de 80 Patienter, som i Løbet af ca. 3 Maaneder optoges paa Sygehuset, var de 15 befængte med Lus, og Forholdet 15 af 80 er vistnok ualmindeligt lavt. Det er ikke alene paa Landet, men ogsaa i Byen, at man saa hyppigt træffer Utøj: det er i Virkeligheden noget af det, der giver den mest almindelige og mest berettigede Grund til Klage over den fri og fælles Undervisning i Byens Kommuneskole, at Børn fra ordentlige og renlige Hjem saa ofte henter sig Utøj i Skolen. I Distriktet er mindst 4 spæde Børn døde ved »Ihjelliggen«. Et Selvmord indtraf hos en Sindssyg, til hvem det var umuligt at skaffe Plads paa Sindssygeanstalterne.

Fra Fejø L. D. berettes, at en Del »Franske Artikler« sælges paa Øerne. — Om Kolonihaver i Odense oplyses, at

Antallet nu er 600, den første anlagdes i 1893; den aarlige Leje er 6 Kr. — Levevilkaar i Hallund L. D.: Hvad angaar Kosten hos Landarbejderne, faar Kone og Børn kun, hvad der kan købes for Mandens Fortjeneste. Kaffe og Margarine udgør en stor Del af Kosten. Klæderne sys af billige, købte Stoffer. — En Læge i Ø. Vraa (Sæby L. D.) udtaler: Bondestanden gaar tilbage i Haardførhed. De unge Mødre af moderne Tilsnit er for ømme overfor deres Børn, kan ikke hjælpe sig selv, løber Lægen paa Dørene med de største Ubetydeligheder, nærer nervøs Angst for farlige Sygdomme — eller gaar den modsatte Vej, forsømmer Børnene helt. Der er en almindelig Nervøsitet over Befolkningen; tiltagende Mangel paa selvstændigt Ræsonnement og praktisk Handleevne gør de smaa Sygdomstilfælde til Begivenheder af altfor stor Betydning, som piner Forældrene, der i deres Ængstelse løber fra Læge til Læge og fra dem til kloge Mænd og Koner. Af samtlige syge Børn under 2 Aar behandler de kloge Koner vistnok fler end Egnens samtlige Læger. — Den almindelige Kost hos Smaafolk paa Landet i Mariager L. D. er Kaffe og Smørrebrød (Margarine). — Sød Mælk er det paa Landet meget vanskeligt at skaffe for Smaafolk (Ebeltoft L. D.) — En Læge i Sønder Omme (Grindsted L. D.) beretter: Befolkningen lever under slette hygiejniske Forhold. Store Strækninger er Moser, og hvor der ikke er Mose, er Jorden overrislet; desuden er Boligerne ofte anbragt i Lavninger med daarligt Afløb, hvilket alt bidrager til at gøre dem saa fugtige, som de sjældent træffes andre Steder. Naar man kommer ind i Stuerne, vil som oftest en muggen klam Luft slaa En i Møde, og paa Væggene (hvis det har været muligt at male dem) og navnlig Bjælkeloftet vil man se den ene store Vanddraabe ved Siden af den anden. Rummene er smaa, lavloftede, med smaa Vinduer; Sengestederne ofte sømmede fast i Væggen og anbragte i de mindre Rum, der ikke sjælden har Stengulv, hvad man ogsaa ofte træffer i de andre Rum og da navnlig i Køkkenet, det Sted, hvor Familien mest opholder sig. Et enkelt Sted kan man træffe Svinestien, mange Steder Ko- og Hestestalden stødende lige op til Beboelsesrummene. Endnu ses ikke saa faa Ejendomme, der er opført enten helt eller delvis af Ler og Lyng. Den personlige Renlighed og Renligheden hos Husdyrene staar paa et lavt Trin; det er ikke sjældent, at Lægen ikke kan opdrive et Stykke Sæbe i Huset. Det er en almindelig Skik at spytte paa Gulvet, ikke alene i Hjemmet men ogsaa i Kirken, Forsamlingshuset o. l. St. — I Beretningen fra Herning L. D. fremhæves den uhensigtsmæssige Ernæring i det første Leveaar, hvori Jordemødrenes Selvklogskab og Uforstand har stor Skyld. Der omtales endvidere den stærke Kaffedrikken, Mangel paa Udluftning af Soveværelserne, den tiltagende Brug af Centrifugemælk til Menneskeføde. — Fra Varde L. D. berettes: Levemaaden er betydelig forandret i de senere Aar; der nydes meget fersk Kød og Fisk og Interessen for Grøntsager er i Stigen.

Som et Udtryk for Kulturfremgangen maa opfattes den stigende Anvendelse af det elektriske Lys ikke alene i Smaabyer og Stationsbyer paa Landet, men i almindelige Landsbyer, hvorom Beretningerne giver Meddelelse.

Vaccinationen i 1907.

Beretning fra Forstanderen for den kgl. Vaccinationsanstalt for Aaret 1907.

Ved offentlig Vaccination vaccineredes for første Gang:

I København: Den kgl. Vaccinationsanstalt.	5025	Børn
Den kommunale Vaccination	1140	—
Nordre sjællandske Fysikat	6313	—
Søndre — —	4063	—
Bornholms —	819	—
Lolland-Falsters —	2185	—
Fyens —	5545	—
Aalborg-Hjøring —	6661	—
Aarhus-Randers —	4578	—
Viborg-Thisted —	4792	—
Vejle-Skanderborg —	5780	—
Ringkøbing —	3680	—
Ribe —	2470	—
Ialt vaccineret...	53051	Børn

Antallet af Vaccinationer er herefter lidt større end i Fjor og svarende omtrent til Gennemsnittet af de sidste 5 Aar, idet der foretoges:

1902	46488	Vaccinationer
1903	48178	—
1904	48772	—
1905	55185	—
(Kopper i København og Aarhus)		
1906	50699	—

Antallet af privat vaccinerede Børn kan ikke opgives; men det kan oplyses, at der i 1907 ifølge Re-

kvisition er udleveret til private Læger ialt 23106 Portioner Vaccine.

Af Revaccinationer er der ingen anmeldt fra Embedslægerne; paa Vaccinationsanstalten er der foretaget 124 Revaccinationer.

Til alle offentlige Vaccinationer er der udelukkende benyttet animal Vaccine, produceret paa og udleveret fra den kgl. Vaccinationsanstalt.

Vaccinationsresultaterne stiller sig for Anstaltens Vedkommende og for Embedslægernes Vedkommende ifølge de fra disse modtagne Indberetninger saaledes:

	Vaccinerede, der mødte til Eftersyn	Anslag hos	Anslagsprocent
Den kgl. Vaccinationsanstalt	5003	5003	100
Københavns kommunale Vaccination og 98 Lægedistrikter...........	46379	45989	99,16

Resultatet af de offentlige Vaccinationer i de sidste 5 Aar har været følgende:

1903	Anslag hos	94,44 %	af de	vaccinerede	(41578)
1904	— »	91,73 %	» »	—	(40712)
1905	— »	93,64 %	» »	—	(46774)
1906	— »	91,21 %	» »	—	(44964)
1907	— »	99,16 %	» »	—	(46379)

Som det fremgaar af denne Oversigt, er Resultatet af de i 1907 foretagne offentlige Vaccinationer væsentlig bedre end i noget af de foregaaende 4 Aar. Det kan tilføjes, at det er det bedste Resultat, der er opnaaet i de 15 Aar, i hvilke der foreligger samlede Beretninger om de offentlige Vaccinationers Udfald.

Af Koppetilfælde er der i 1907 anmeldt fra Hornsyld den 30. Marts 1 Tilfælde hos en polsk Pige, som arbejdede paa en Gaard der i Distriktet, og fra Københavns Arbejdsanstalt den 18. Maj 4 Tilfælde rimeligvis opstaaet ved Smitte fra en polsk Arbejder. (Fra Bogense anmeldtes den 17.6 1 Koppetilfælde, som imidlertid snart viste sig at være Syfilis).

Af Komplikationer ved Vaccinationen er der til Anstalten indgaaet Meddelelse fra en Del Embedslæger

om ret stærke lokale Reaktionstilfælde med Adenitis axillaris og almindeligt Ildebefindende, hvilket staar i Forbindelse med Vaccinens ualmindelig store Anslagskraft gennem hele det forløbne Aar. Distriktslægen i Sæby karakteriserer saaledes Anslaget som »overmaade stærkt, vistnok det stærkeste i Mands Minde her paa Egnen efter Folkeudtalelser at dømme«. Iøvrigt er der kun meddelt ganske faa Tilfælde af andre Komplikationer; saaledes foreligger fra Thyholm og Jegindø Lægedistrikt Beretning om et i enkelte Tilfælde iagttaget universelt scarlatinalignende Exanthem over hele Kroppen, paa Lemmerne og i Ansigtet med almindelig Uro og Ildebefindende men med moderate Febertilfælde, Tp. kun 37,8—37,9, og fra Grenaa Lægedistrikt om et Par Udbrud af Vaccinepustler rundt omkring paa Legemet i umiddelbar Tilslutning til den foretagne Vaccination. Paa Anstalten selv er der i 1907 noteret mere eller mindre stærk Reaktion hos 33 af 5025 vaccinerede Børn, og hos 1 Barn, der fremstillede sig 8 Dage efter det foretagne Eftersyn, altsaa 14 Dage efter Indpodningen, er iagttaget en 2 Kroner stor gangrænøs Infiltration af Vaccinationsstedet. Iøvrigt intet.

Produktionen af animal Vaccine har i 1907 været ualmindelig vellykket. I Modsætning til 1906, i hvilket Aar Vaccinen viste betænkelig Tilbøjelighed til Degeneration, har al den producerede og anvendte Vaccine iaar vist stor Anslagskraft saavel paa Kalvene som paa Børnene. Det er lykkedes at oparbejde 2 udmærkede Stammer af det i August 1906 i Anledning af den fremadskridende Degeneration af Anstaltens mange Aar gamle Stammer, indforskrevne nye Podningsmateriale fra Hamburg og Christiania, og disse 2 Stammer har givet et næsten ensartet og meget tilfredsstillende Resultat for Aaret i det hele. Udbyttet pr. Kalv har været større end i noget foregaaende Aar, og Antallet af vaccinerede Kalve har været relativt ringe.

Der er podet ialt 30 Kalve, af hvilke kun 1 ikke blev benyttet til Indvinding af Vaccine paa Grund af Tuberkulose. Af de 29 var Høstudbyttet i det hele 580,39 Gr. Raastof, der udbragtes til 148075 Portioner Vaccine. hvilket giver 20,01 Gr. Raastof og 5106 Portioner Vaccine som Gennemsnitsudbytte pr. Kalv.

Nedenstaaende Oversigt viser til Sammenligning Gennemsnitsudbyttet pr. Kalv i de sidste 5 Aar:

Aar	Antal podede Kalve	hvoraf benyttedes til Vaccineindvinding	der gav gennemsnitlig pr. Kalv
1903	30	29	4342 Port. Vaccine
1904	44	34	4055 » »
1905	50	47	4013 » »
1906	60	51	2824 » »
1907	30	29	5106 » »

Til Forbrug har Anstalten havt:

Tilbage fra 1906....	11185	Portioner Vaccine
Indvundet i 1907....	148075	— —
Ialt....	159260	Portioner Vaccine

Af dette Materiale er der udsendt til:

	Portioner	Forsendelser
98*) Distrikts-(Stads-)læger........	61611	1009
Københavns kommunale Vaccination	1140	25
Hæren	10543	57
Flaaden	1365	10
Vestindien......................	1055	16
Færøerne........................	1220	8
Island..........................	11440	106
Grønland	1320	16
Private Læger	23106	1742
Offentlige og private Institutioner ..	8710	74
Ialt udsendt...	121510	3063

Til Vaccination paa Anstalten medgik c.	6000	Portioner
» Podning af Kalve brugtes	5200	—
» forskellige Forsøg og Prøvevaccinationer	200	—
Tilbage ved Aarets Slutning	13570	—

Af den til Disposition staaende Mængde Vaccine, 159260 Portioner, er der altsaa i Aarets Løb forbrugt ialt 146480, saaledes at 12780 Portioner eller godt $^1/_{12}$ af hele den disponible Mængde ikke kom til Anvendelse.

---

*) Fra 1 Lægedistrikt (Anholt) er der i 1907 ikke rekvireret Vaccine.

væsentlig begrundet paa, at den maatte kasseres paa Grund af Alder og svækket Anslagskraft.

Af efterfølgende Oversigt ses det, hvor stor en Mængde Vaccine der er udsendt fra Anstalten hvert Aar i de sidste 5 Aar.

I 1903	udsendtes	110400	Portioner	i 2851	Forsendelser
1904	—	109190	—	i 2976	—
1905	—	144670	—	i 3640	—
		(Kopper i København)			
1906	—	114500	—	i 2935	—
1907	—	121510	—	i 3063	—

IX. Personalia.

1. Læger.

a. Udnævnelser.

Under 1. Marts: pr. Læge K. S. Bøggild til Distriktslæge i Viborg L. D.
» 1. April: pr. Læge M. Melchiorsen til Distriktslæge i Grindsted L. D.
» 1. Marts: pr. Læge Kaj Th. Søren Jensen til Distriktslæge i Norderøernes L. D.
» 19. April: Distriktslæge Gudmundur Hannesson til Distriktslæge i Reykjavik L. D.
» 4. Maj: pr. Læge C. V. M. Olrik til Distriktslæge i Frederiksværk L. D.
» 17. Maj: pr. Læge Chr. Søderberg til Distriktslæge i Horsens L. D.
» 11. Juni: pr. Læge Paul Joh. Østerbye til Distriktslæge i Hornslet L. D.
» 11. Juli: pr. Læge P. A. Schade til Kommunelæge i St. Thomas vest. L. D. og St. Jan.
» 24. September: pr. Læge Viggo Kringelbach til Distriktslæge i Sæby L. D.
» 4. November pr. Læge Schack Steenberg til Distriktslæge i Køge L. D.

b. Dødsfald.

Den 13. Februar fhv. Overlæge Theodor Hans Fürste i København.
» 14. Februar fhv. Distriktslæge Severin Christian Klem i København.
» 15. Februar Distriktslæge Søren Peter Vilhelm Albrechtsen i Frederiksværk.
26. Februar Øjenlæge, Dr. med. Adolph Rostgaard Bruun Gad i København.
» 12. Marts pr. Læge Albert Emil Wiberg i København.
» 16. April fhv. Kommunelæge, Dr. med. Carl Valdemar Driebein i København.

Den 26. Marts fhv. Amtsfysikus, Dr. med. Erik Begtrup Holst i Ringkøbing.
» 29. Marts pr. Læge Christian Georg Hansen i Orup pr. Fakse.
I April. Offentlig Læge Cellin i Frederiksstad St. Croix.
Den 14. Maj Kommunelæge Otto Petersen paa Frederiksberg.
» 27. Maj fhv. visiterende Læge ved Kbhvns Politi Carl Viggo Valfred Levinsohn i København.
» 13. Juni Øjenlæge, Professor, Dr. med. Edmund Gottfred Hansen Grut i København.
» 26. Juni fhv. pr. Læge, Godsejer Heinrich Callisen paa Norslund ved Aarhus.
» 27. Juni Dr. med. Ferdinand Emanuel Levison i København.
» 28. Juni pr. Læge Thor Guldbrand Heramb i Nakskov.
» 29. Juli fhv. prakt. Læge Edvard Theodor Bloch i Hellerup.
» 13. August Distriktslæge Carl Valdemar Japhet Ørum i Sæby.
» 22. Oktober pr. Læge Moritz Kjersgaard i Løkken.
» 27. Oktober pr. Læge Henrik Christian Lund i København.
» 6. November fhv. Distriktslæge Michael Frederik Christian Lund i København.
» 29. November Stabslæge Martin August Valdemar Andersen i Aarhus.
» 1. December pr. Læge Johan Joseph Boserup i Borup.

2. Tandlæger.

Følgende har faaet Bevilling til at udøve Virksomhed som Tandlæger.

31. Januar Aage Pedersen.
21. Februar Frk. Margrethe Mose.
1. Marts Edvard Christian Møller.
9. April Valdemar Gottlieb.
18. Juni cand. phil. Aage Larsen.
18. Juni Søren Christian Hansen.

6. Juli Niels Dyrlund Smith.
15. Juli Frk. Anna Dorthea Kirstine Jørgensen.
22. August Frk. Anna Henriksen.
3. September Ivar Tang Kjerumgaard.
9. September Maria Giede Bøving.
9. September Folmer Schou Tronhjem.
12. September Frk. Clara Ragnhild Grau.
17. September Hans Hjalmar Conradsen.
18. September Herluf Thyssen.
25. September Niels Jensen Vesterlund.
1. Oktober Knud (Knudsen) Lyngen.
1. Oktober Agnes Gravesen.
17. Oktober Kristian Alfred Jørgensen.
25. Oktober Aage Knud Johansen.
2. November William Harris.
28. December Victor Krag Jensen.

3. Apotheker.

Følgende nye Apotheker oprettedes ved Resolutioner faldne i 1907.

Ved Resolution af $^{25}/_{1}$ Apothek ved Havdrup Station.
» — af $^{9}/_{2}$ — i Frederiksberg.
» Bevilling af $^{23}/_{3}$ Hjælpeapotek i Bramminge Stationsby.
» — af $^{24}/_{6}$ Hjælpeapothek i Hundborg By
» — af $^{24}/_{6}$ do. i Hovedgaard Stationsby.
» — af $^{24}/_{6}$ do. i Gislev.
» — af $^{24}/_{6}$ do. i HammershøjBy.
» Resolution af $^{26}/_{6}$ Apothek i Fredericia.
» Bevilling af $^{26}/_{6}$ Hjælpeapothek i Børkop.
» Resolution af $^{28}/_{6}$ Apothek i Vraa Stationsby.
» Resolution af $^{8}/_{10}$ Apothek i Frederiksberg.
» Bevilling af $^{24}/_{12}$ Hjælpeapothek i Ruds Vedby.

IX a. Fysikaternes Lægepersonale*)

(praktiserende og privatiserende Læger).

1907	Antal ved Udgangen af 1903	I Løbet af 1907			Antal ved Udgangen af 1905	Deraf	
		tilflyttede	fraflyttede	døde		dispenserende	distribuerende
København	c. 490	»	»	10	c. 500	»	»
Sjællands nordre Fysikat	c. 241	30	21	3	c. 248	2	48
Sjællands søndre —	96	11	14	1	92	»	23
Bornholms —	15	2	1	»	16	1	6
Lolland-Falsters —	49	3	4	1	47	2	11
Fyens —	120	17	13	»	124	»	28
Aalborg-Hjøring —	86	16	15	2	85	1	15
Aarhus-Randers —	121	17	14	2	122	1	25
Viborg-Thisted —	73	7	9	»	71	»	22
Vejle-Skanderborg —	108	8	8	»	108	»	22
Ringkøbing —	39	3	»	1	41	»	10
Ribe —	42	5	3	»	44	1	11
Kongeriget udenf. Kbhvn.	c. 990	119	102	10	c. 998	8	221
Hele Kongeriget........	c.1480	»	»	20*)	c.1498	»	»

*) Fortegnelsen foran giver 21 idenfor Landets Grænser døde Læger, se Bemærkningen i »Medicinalberetning« for 1906 S. 243.

IX b. Fysikaternes Tandlægepersonale

(praktiserende og privatiserende Tandlæger).

1907	København	Fysikat: Sjællands nordre	Sjællands søndre	Bornholms	Lolland-Falsters	Fyens	Aalborg-Hjøring	Aarhus-Randers	Viborg-Thisted	Vejle-Skanderborg	Ringkøbing	Ribe	I alt
Tandlæger													
ved Udgangen af 1906	c.110	33	19	2	8	28	10	19	14	20	7	7	c.278
ved Udgangen af 1907	c.118	36	18	2	9	28	13	20	12	21	8	7	c.292

IX c. Fysikaternes Apoteker.

1907	København	Fysikat: Sjællands nordre	Sjællands søndre	Bornholms	Lolland-Falsters	Fyens	Aalborg-Hjøring	Aarhus-Randers	Viborg-Thisted	Vejle-Skanderborg	Ringkøbing	Ribe	I alt
Apoteker													
Udgangen af 1906..	35	25	18	3	10	26	26	18	16	18	11	11	217
— - 1907..	35	27	19	3	10	26	27	18	16	20	11	13	225
uden Hjælpeapoteker													
Udgangen af 1906..	»	.	»	»	»	1	1	.	2	»	»	»	4
— - 1907..	»	.	1	»	»	1	2	»	2	2	»	2	10

IXd. Fysikaternes Jordemødre.

1907	Distrikts-Jordemødre		Reserve-Jordemødre		Privat prakt. Jordemødre		Privatis. Jordemødr	
	Ved Udg. af 1906	Ved Udg. af 1907	Ved Udg. af 1906	Ved Udg. af 1907	Ved Udg. af 1906	Ved Udg. af 1907	Ved Udg. af 1906	Ved Udg. af 1907
København	»	»	»	»	c.140	c.140	»	[illegible]
Sjæll. nordre Fysikat	100	100	2	3	33	*35	9	[illegible]
Sjæll. søndre —	81	81	3	3	8	7	8	[illegible]
Bornholms —	14	14	»	1	1	1	1	
Lolland-Falsters —	46	46	»	»	7	8	1	[illegible]
Fyens —	112	109	1	1	16	16	7	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	81	80	»	»	28	30	4	[illegible]
Aarhus-Randers —	63	63	2	2	31	30	8	[illegible]
Viborg-Thisted —	77	76	4	4	6	10	5	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	72	69	2	2	18	19	10	[illegible]
Ringkøbing —	50	50	1	»	5	6	5	[illegible]
Ribe —	42	42	»	»	12	13	6	[illegible]
Kongeriget udenf. Kbhvn.	738	730	15	16	165	175	64	[illegible]

*) Roskilde 1 for meget i Fjor.
**) Frederiksværk og Hørsholm hver 1 for meget i Fjor.

Færøerne, Island og Kolonierne.

1. Færøerne.

1907.

(Uddrag af Lægeberetninger, væsentlig Fysikatsberetningen).

I.

Meteorologiske Optegnelser for Aaret mangler. Totalindtrykket af Sommeren synes at være dette, at den var usædvanlig tør og kold. — Høhøsten blev nærmest under et Middelaars, og Kornhøsten mislykkedes næsten ganske; som Følge heraf var der kun ringe Foder til Køerne, der derfor blev slagtede i større Maalestok, saa at der atter i Aar blev en ret følelig Mælke-Mangel paa mange Steder. — Et meget godt Udbytte derimod gav Faareavlen, idet Faarene og de unge Lam trivedes godt i den tørre Sommer. — Fuglefangsten taber mere og mere i Betydning som Erhvervskilde. — Paa Havet derimod, hvor Erhvervslivets Tyngdepunkt fremdeles ligger, gav baade Skibsfiskeriet og Baadfiskeriet et godt Resultat, hvad der jo nok saa meget skyldtes de høje Fiskepriser, idet Kvantiteten ej var særlig stor. — Grindefangsten gav kun et mindre Udbytte, idet der kun fangedes nogle faa Flokke, hvis Størrelse varierede mellem 50 og 100 Stk. — Storhvalfangsten var ikke væsentlig bedre end Aaret forud, og der synes at være kendelig Aftagen i Hvalernes Antal.

Samtlige Fødslers Antal er 491, hvoraf de Levendefødte udgør 474, hvilket giver 2,78 $^0/_0$ af den samlede Folkemængde, naar denne sættes til 16651.

Antallet af Dødfødte er 17, hvad der for samtlige Fødslers Vedkommende giver 3,58 $^0/_0$, noget mindre end de sidste Aars. Totalsummen af Døde er 201, hvilket giver en Dødsprocent af 1,20, hvad der er noget

mindre end sidste Aars, som var 1,37 (1905: 1,91 %, 1904: 1,50 % og 1903: 1,33 %).

Tilvæksten bliver saaledes 273, hvad der giver en Forøgelsesprocent af 1,64, der omtrent falder sammen med foregaaende Aars.

Blandt Dødsaarsagerne indtager Tuberkulosen som sædvanlig den første Plads, idet der herunder er opført 20 Tilfælde, hvilket for samtlige Dødsfalds Vedkommende svarer til 9,95 % (1906: 13,77 %, 1905: 12,4 %, 1904: 10 %, 1903: 12,9 %, 1902: 15,74 %) og for den samlede Befolkning til 0,20 %. — Som tidligere omtalt maa disse Tal jo anses for Minimums Tal, idet der sikkert under Mortalitetsnomenklaturen Nr. 35 og 36 findes en Del Tuberkulosetilfælde. Af Lægedistrikterne staar Thorshavns højst med 8 Tilfælde, og derefter kommer Suderø med 6 Tilfælde, medens Resten er delt mellem de andre 2 Distrikter — ; men som ogsaa udtalt tidligere, man tør heraf næppe drage nogen afgørende Slutning med Hensyn til Hyppigheden og Ondartetheden af Tuberkulosen i de forskellige Distrikter. Cancer viser kun 6 Tilfælde mod 12 i 1906, 9 i 1905. 10 i 1904, 7 i 1903 og 5 i 1902, og hvad der er sagt om Tuberkulosen med Hensyn til Minimums Tal gælder naturligvis ogsaa her. — At faa en bedre Ligsynsordning og hermed en bedre Dødsaarsagsstatistik ved at faa Ligsynsmændenes Omraade blot noget indskrænket paa Færøerne er vist for Tiden desværre kun et fromt Ønske under den nuværende Ordning af Lægeforholdene, hvor Adgangen til Læge for de fleste Bygders Vedkommende er saa vanskelig og besværlig. At de egentlig epidemiske Sygdomme (1—9) ses der ikke at være forekommet noget Dødsfald.

Med Hensyn til Morbiliteten viser det sig, at der paa Skema BB under Nr. 1—23 er opført 912 Tilfælde. hvad der viser en jævn Nedgang fra de foregaaende Aar, idet der i 1906 var anmeldt 1393 Tilfælde og i 1905 anmeldt 1960 Tilfælde. Denne ikke ringe Nedgang skyldes nærmest den Omstændighed, at der kun er opført 1 Morbilli-Tilfælde mod 366 og 467 Tilfælde de foregaaende Aar.

Af Febris typhoidea er der anmeldt 45 Tilfælde, som er indtrufne i alle 4 Lægedistrikter, hvoraf Suderø-

Mortalitetstabel for Aaret 1907 for Færøernes Fysikat.

		0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar Md.	15—65 Aar Kv.	Over 65 Aar Md.	Over 65 Aar Kv.	Tilsamm.
1.	Variolæ	»	»	»	»	»	»	»	»
2.	Dysenteria	»	»	»	»	»	»	»	»
3.	Febris typhoidea	»	»	»	»	»	»	»	»
4.	Diphtheria	»	»	»	»	»	»	»	»
5.	Croup	»	»	»	»	»	»	»	»
6.	Scarlatina	»	»	»	»	»	»	»	»
7.	Morbilli	»	»	»	»	»	»	»	»
8.	Tussis convulsiva	»	»	»	»	»	»	»	»
9.	Febris puerperalis	»	»	»	»	1	»	»	1
10.	Erysipelas	1	»	»	1	»	»	»	2
11.	Febris rheumatica	»	»	»	»	»	»	»	»
12.	Pneumonia crouposa	»	5	1	2	»	2	»	10
13.	Bronchopneum. & Bronchit. capill.	5	2	»	»	1	1	»	9
14.	Kolerine & Catarrh. intestin. acut	2	»	»	»	»	1	1	4
15.	Alii morbi epidemici	2	2	»	»	1	1	1	7
16.	Tuberculosis	»	2	»	5	13	»	»	20
17.	Cancer	»	»	»	1	2	2	1	6
18.	Syphilis	»	»	»	»	»	»	»	»
19.	Alcoholismus	»	»	»	2	»	»	»	2
20.	Alii morbi constitutionales	»	2	»	»	»	»	»	2
21.	Ecclampsia	1	»	»	»	»	»	»	1
22.	Apoplexia cerebri	»	»	»	1	2	»	»	3
23.	Alii morbi cerebri & med. spin.	»	1	»	2	1	1	2	7
24.	Morbus cordis	»	»	»	»	1	»	2	3
25.	Pleuritis	»	»	»	»	»	»	»	»
26.	Alii morbi pectoris	»	»	»	»	»	»	»	»
27.	Peritonitis[puerperal. excl.]	1	1	»	»	1	»	1	4
28.	Nephritis albuminosa	»	»	»	»	»	1	»	1
29.	Alii morbi abdominis	1	»	»	»	»	»	»	1
30.	Morbi extern. part.	»	»	1	»	»	»	»	1
31.	Suicidium	»	»	»	»	»	»	»	»
32.	Alii casus mortiferi*)	1	1	4	13	2	»	»	21
33.	Vitia innata	1	»	»	»	»	»	»	1
34.	Atrophia infantilis	4	»	»	»	»	»	»	4
35.	Marasmus senilis	»	»	»	»	»	6	11	17
36.	Causa mortis non indicata	18	3	1	1	8	24	19	74
	Tilsammen	37	19	4*)	21*)	33	39	38	201

Deraf døde uden Lægebehandling 27 Md., 30 Kv., 57 tilsammen. **Dødfødte** 6 Mdk., 10 Kvk., **16** tilsammen.

*) **3 Mænd** fra Skopen (Sandø) omkomne under Baadfiskeri Maj — og ej genfundne. 7 Mænd fra Hove (Suderø) omkomne under Baadfiskeri i Maj.

Skematisk Sygeliste for Fær

Folkemængden var ved sidste Folketælling i Aare

		Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September
1.	Febris typhoidea	10	3	1	4	3	1	1	4	3
2.	Meningitis cerebrospin. epid.	»	»	»	»	»	»	»	»	»
3.	Diphtheria (incl. Croup.) ..	»	»	2	1	1	»	1	2	
4.	Scarlatina...............	»	»	»	»	»	»	»	»	
5.	Morbilli	»	»	»	»	»	»	»		
6.	Tussis convulsiva	»	»	»	»	»	2	1		
7.	Angina parotidea	»	»	»	»	»	»	»	»	1
8.	Erysipelas	»	2	1	»	»	»	1	3	4
9.	Febris puerperalis	»	»	»	1	»	2	»	2	
13.	Febris rheumatica	1	4	2	»	1	1	»	1	
14.	Pneumonia crouposa	4	4	2	3	4	2	3	2	
15.	Tuberculosis pulm. et laryng.	6	8	9	9	8	5	1	2	5
16.	Tracheo-Bronchitis	31	88	42	36	29	14	20	19	
17.	Bronchopneum. & Bronchit. capill.	23	34	19	17	5	1	4	6	
18.	Influenza	8	5	15	6	»	1	»		
19.	Angina tonsillaris	10	9	8	2	8	4	2	4	
20.	Kolerine & Catarrh. int. acut.	17	28	22	8	18	10	9	10	
	Sum...	110	185	123	87	77	43	43	55	
24.	Gonorrhoea	»	»	1	2	»	»	1	3	
25.	Ulcus venereum	»	»	»	»	1	»	1	.	
26.	Syphilis (acq. e coit. imp.)	1	»	»	»	»	»	»		
27.	Syphilis (acqvisit) insons .	»	»	»	»	»	»	»		
28.	Syphilis congenita........	»	»	»	»	»	»	»	»	
29.	Scabies	12	6	8	6	2	4	1	3	
30.	Delirium tremens.........	1	»	»	2	1	»	»	1	

rnes Fysikat for Aaret 1907.

06 16349 (kalkuleret for Beretningsaaret 16860).

Oktober	November	December	Hele Aaret	De syges Alder							Sum	Det foregaaende Aars Sum
				0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar			
							Md.	Kv.	Md.	Kv.		
•	3	12	45	»	1	15	21	8	»	»	45	90
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2
»	7	5	19	2	7	5	2	3	»	»	19	39
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	1	1	»	»	»	1	»	»	»	1	366
»	»	»	3	»	3	»	»	»	»	»	3	»
»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	1	»
·	1	2	14	»	1	»	2	10	1	»	14	11
1	»	2	8	»	»	»	»	8	»	»	8	2
»	1	»	11	»	»	1	7	3	»	»	11	20
5	»	1	30	1	7	4	12	4	2	»	30	29
4	5	3	65	»	1	4	16	34	8	2	65	20
2	22	12	332	74	126	67	37	18	1	9	332	171
9	5	4	134	26	67	22	5	4	4	6	134	95
·	»	2	37	6	13	4	7	6	»	1	37	277
2	2	3	56	2	9	12	15	11	7	»	56	79
0	10	7	156	33	61	13	17	24	4	4	156	184
3	56	54	912	144	296	148	142	133	27	22	912	1393
·	1	1	9	»	»	»	9	»	»	»	9	5
»	»	»	2	»	»	»	2	»	»	»	2	1
·	1	1	3	»	»	»	3	»	»	»	3	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
0	8	5	77	»	3	20	25	27	2	»	77	89
1	»	»	6	»	»	»	4	1	1	»	6	4

Skematisk Beretning

over

levendefødte, døde og dødfødte i Færøernes Fysikat 1907.

Kalkuleret Folkemængde d. 31. Decbr. 1907: 16860.

Præstegjæld	Levende-fødte			Dødfødte			Døde		
	M.	Kv.	I alt	M.	Kv.	I alt	M.	Kv.	I alt
Systrømø	39	32	71	2	1	3	17	12	29
Nordstrømø	23	36	59	2	1	3	11	18	29
Vaagø	21	25	46	»	1	1	8	6	14
Sandø	18	12	30	»	2	2	3	7	10
Suderø	49	48	97	1	2	3	11	25	36
Norderøerne	40	23	63	1	2	3	16	13	29
Østerø	64	44	108	»	2	2	20	30	50
Færøerne	254	220	474	6	11	17	86	111	197

Det private Sygehus i Klaksvig i 1907.

(16 Songe).

A. Antallet af syge						B. Sygedagenes Antal. (angivet for Sygdommens hele Varighed paa Sygehuset)			
Ved Aarets Begyndelse.	Indkomne i Aarets Løb	Udskrevne		Døde	Tilbage ved Aarets Slutning	for de udskrevne		for de døde	
		efter fuldendt Kur	uden fuldendt Kur			for alle	gennemsnitlig for hver	for alle	gennemsnitlig for hver
1	170	144	17	3	7	2374	14,8	53	17,7
171		171							

C. Belægningsforhold			D. Antallet af de i Aarets Løb indkomne syge efter Sygdommens Beskaffenhed					
Hele Aaret	Maaneden med størst Belægning	Maaneden med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme
	Septbr.	Febr.						
Samlede Antal Forplejningsdage								
2440	268	145	27	3	2	1	93	44
Daglig Middelbelægning			170					
6,7	8,9	5,3						

Af de indlagte led 1 af Vener. Saar, 9 af Typhoid Feber.

Af Operationer kan fremhæves: 1 Enucl. bulbi oculi, 1 Amp. humeri, 1 Tracheot.

Dødsaarsagerne var: 1 Pneum. croup., 1 Tubercul. miliaris, 1 Pyæmi.

1 nyt Badekar anskaffet. W. C. anskaffet.

Suderø Sygehus i 1907.

(18 Senge).

A. Antallet af syge						B. Sygedagenes Antal. (angivet for Sygdommens hele Varighed paa Sygehuset)			
Ved Aarets Begyndelse	Indkomne i Aarets Løb	Udskrevne		Døde	Tilbage ved Aarets Slutning	for de udskrevne		for de døde	
		efter fuldendt Kur	uden fuldendt Kur			for alle	gennemsnitlig for hver	for alle	gennemsnitlig for hver
21	102	104	8	3	8	3655	32,6	43	14,3
123		123							

C. Belægningsforhold			D. Antallet af de i Aarets Løb indkomne syge efter Sygdommen Beskaffenhed					
Hele Aaret	Maaneden med størst Belægning	Maaneden med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme
	Januar	Novbr.						
Samlede Antal Forplejningsdage								
3504	647	155	15	2	3	1	46	35
Daglig Middelbelægning			102					
9,6	20,9	5,2						

I Januar—Februar var paa Grund af Tyfusepidemi et nær Sygehuset beliggende Hus med 8 Senge taget i Brug.

Af de indlagte led 1 af Syphilis, 12 af Febris typhoidea, 2 af Drankergalskab.

Af Operationer kan fremhæves: 1 Amp. crur., 1 Amp. mammæ, 1 Resect. carpi, 1 Resect. recti, 1 Op. hydrocel., 1 Enucl. bulbi oculi.

Dødsaarsagerne var: 1 Empyem. pleuræ og Osteomyel. acut., 1 Emphysema pulm., 1 Phthisis pulm.

Thorshavns Sygehus i 1907.

(16 Senge + 4 Celler for Sindssyge).

A. Antallet af syge						B. Sygedagenes Antal (angivet for Sygdommens hele Varighed paa Sygehuset)			
Ved Aarets Begyndelse	Indkomne i Aarets Løb	Udskrevne efter fuldendt Kur	Udskrevne uden fuldendt Kur	Døde	Tilbage ved Aarets Slutning	for de udskrevne for alle	for de udskrevne gennemsnitlig for hver	for de døde for alle	for de døde gennemsnitlig for hver
6	116	82	20	4	16	3479	34,10	85	21,3
122		122							

C. Belægningsforhold			D. Antallet af de i Aarets Løb indkomne syge efter Sygdommens Beskaffenhed					
Hele Aaret	Maaneden med størst Belægning: Oktober	Maaneden med mindst Belægning: April	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme
Samlede Antal Forplejningsdage								
4310	533	173	37	1	6	3	44	25
Daglig Middelbelægning								
11.8	17.2	5,8	116					

Af de indlagte led 2 af Gonorrhoe, 1 af Syfilis, 1 af Febris typhoidea, 9 af Diphtheria fauc., 1 af Drankergalskab.

Af Operationer kan fremhæves: 2 Sequestiot., 1 Ovariot. 1 Castrat. (25 Æthernarkoser).

Dødsaarsagerne var: 1 Mb. mental., 1 Phthisis pulm. florida, 1 Pneum. croup. (Alcoh. acut.), 1 Ecelampsia in Nephrit. (Alcoh. chron.).

Distriktet møder med 12 Tilfælde i Aarets første Maaneder som Rester af den relativ store Epidemi. der herskede der de foregaaende Aar. Som en lille Aflægger fra Suderø-Epidemien optræder — ogsaa i Aarets første Halvdel — en lille Epidemi (11 Tilfælde) paa Sandø og senere — ogsaa som en Slags Aflægger fra Suderø — en lignende lille Epidemi (8 Tilfælde) paa den lille Ø Svinø. — De øvrige Tilfælde ere optraadte spredte rundt om uden tydelig indbyrdes Forbindelse; men den Mulighed ligger nær, at Sygdommen kan føres videre ved den stigende Frekvents af færøiske Fiskerbaade, hvor Mandskabet jo rekruteres fra mange forskellige Bygder, blandt hvilke ogsaa tyfussmittede Bygder kunne være repræsenterede. — Alle Tilfældene synes at være endte med Helbredelse, idet der ingen Dødsfald ere anmeldte herunder. I Vestmanhavn L. D. opstod i Aarets sidste Dage en Epidemi, idet 6 Mennesker bragte Sygdommen med sig hjem fra et Bryllupsgilde paa Østerø. men Epidemiens Udvikling tilhører Aaret 1908. At denne Sygdom sjældnere optræder i større Epidemier skyldes formentlig den Omstændighed, at det mere og mere bliver Skik at anbringe Bassiner ved de større Elve, der naturligvis i Reglen har det reneste Vand; fra disse Bassiner fører Rørledninger til flere eller færre Huse i Bygderne. Særlig Betydning har dette i de varme Sommermaaneder, da de smaa Elve tørrer helt ud og de større kun fører en ganske ringe Vandmængde. I Beretningen fra Suderø L. D. anføres: Den i 1905—6 herskende Epidemi afsluttedes i Begyndelsen af 1908. Det er særlig de aabne Møddinger og Manglen paa andre Dejektionsbeholdere ved Beboelseshusene, der umuliggør en virksom Desinfektion. Virkelige Klosetter findes kun ganske undtagelsesvis; vel nok den største Del af den mandlige Befolkning i Bygderne forretter sin Nødtørft snart hist, snart her, mest i Ly af Bygdegærdet, og da der her tilmed jævnligt stagnerer en Del Vand, bliver Forurensning af Fodtøjet (mest Hudesko) let tænkelig og Infektion herfra let forklarlig.

Af Difteri og Croup er der anmeldt 19 Tilfælde mod 39 og 86 Tilfælde de sidst foregaaende Aar; de fleste forekom temmelig spredte og hele Aaret rundt. dog var der i November—December en lille lokal Epidemi

paa 7 Tilfælde paa Østerø i Bygden Lamhauge, der vistnok gav Anledning til nogle Tilfælde i de nærliggende Bygder Gøthe og Gøthe-Gjov. Ogsaa her synes alle Tilfældene at være endte med Helbredelse, idet der ikke er anmeldt noget Dødsfald heraf. – Af Febris puerperalis har der været 8 Tilfælde mod 2 det foregaaende Aar, og deraf falde de 6 Tilfælde paa Norderøernes Lægedistrikt i Udkanterne af Distriktet og de 2 Tilfælde i Vestmanhavn Lægedistrikt, hvilke skulde være optraadt ganske uafhængigt af hinanden, men af hvilke det ene desværre endte lethalt; nærmere Oplysning herom er der dog ej fremkommen.

Erysipelas viser atter i Aar nogen Stigning i Tilfældenes Antal nemlig 14 mod 11 og 10 i de foregaaende Aar og optræder hyppigst i Suderø Lægedistrikt, hvor der er anmeldt 7 Tilfælde; i Thorshavn Distrikt er der 1 Tilfælde og i de andre 2 Distrikter 3 Tilfælde i hvert; ogsaa her ender det ene Tilfælde legalt.

Af Tuberculosis pulmonum et laryngis er der anmeldt 65 Tilfælde mod 27 og 64 Tilfælde de næstforegaaende Aar; de fordele sig med 11 Tilfælde i Suderø Distriktet, 6 Tilfælde i Vestmanhavn Distriktet, 4 Tilfælde i Norderøernns Distrikt og 44 i Thorshavn Distrikt. Dette betyder dog vist næppe en stærkere Udbredelse og Vækst af Sygdommen i dette Distrikt, men skyldes nok den Omstændighed, at der her er en Del lettere Adgang til Lægehjælp end i de andre Distrikter, hvor der nemlig kun findes 1 Læge i hvert Distrikt, medens der i Thorshavn Distriktet er 3 Læger. — Iøvrigt anføres der fra Suderø-Distriktet, at de ossøse Lidelser af Tuberkulose synes nu at være mere fremtrædende end før. — Som tidligere anført er Mortalitets-Procenten meget mindre end de foregaaende Aar.

I Norderøernes L. D. er Skrofulosen ikke meget udbredt; der kommer nok en Mængde Børn under Behandling for »Kirtelsyge«, men i Reglen drejer det sig om Følger af Pediculosis, en Sygdom, der er meget udbredt, daarlig kendt og vanskelig at bekæmpe, da Forældrene som Regel er utilbøjelige til at tro paa Lægens Forklaringer.

I samme Distrikt optraadte det overvejende Antal af de anmeldte Tilfælde (151) af Tracheobronchitis.

Bronchopneumoni og Bronchitis capillaris i Aarets første Maaneder hos Børn paa Østerø, hvor Sygdommen herskede med fuldstændig epidemisk Karakter, saaledes at alle Børn i en Husstand angrebes med faa Dages Mellemrum; det drejede sig øjensynligt om en Infektion af ganske specifik Art. Mange Børn var haardt angrebne, men ingen døde.

I Suderø L. D. behandledes samtidig 2 Børn (Søskende), det ene for Erythema nodosum, det andet for Herpes Zoster, hvilken sidste Sygdom samtidig optraadte hos en Legekammerat. 2 Børn i dette Distrikt behandledes for Osteomyelitis infect. acuta.

Distriktslægen i Nordeøernes L. D. fandt et stort Antal Tilfælde af Rachitis. Det synes, som om denne Sygdom har særlig fast Sæde i Fuglefjord, uden at der dog kan paavises specielt uheldige hygiejniske Forhold specielt i denne By.

Af veneriske Sygdomme er der lidt Stigning i Tilfældenes Antal, men de fleste af disse maa dog ikke henføres til Landets egne Børn men til Fremmede, i Reglen Matroser fra Dampskibe.

Scabies viser en fortsat Nedgang, idet der er anmeldt 77 Tilfælde mod 89 og 232 Tilfælde de næstforegaaende Aar, hvilket antagelig maa tydes som Udslag af en voksende Renlighedssans. Om denne Sygdom bemærkes i Beretningen fra Nordeøernes L. D., at den sikkert forekommer i langt større Udstrækning, end Sygetallene angiver, fordi de angrebne ofte undser sig ved at søge Lægehjælp og foretrækker en lidet effektiv Behandling med forskellige Husraad.

Der ses ikke at være anmeldt Tilfælde af Forgiftninger eller overførte Dyresygdomme.

II.

Angaaende de Sygeligheden betingende Momenter maa det siges, at Forholdene i 1907 ikke har været væsentlig forskellige fra de foregaaende Aar.

Kampen mod Alkoholmisbrugen er fremdeles ført med godt Resultat, og i Aarets sidste Maaneder begyndte Afstemningerne rundt om i Kommunerne med Hensyn til Salg af Spiritus o. lgn., og overalt viste det sig, at Afholdssagens Venner vare i stort Flertal og

kunde stemme Brændevinsbevillingerne ud m. m. Ogsaa en anden større Samfundssag rykkede sin Løsning nærmere i det forløbne Aar, idet man nemlig midt i Aaret endelig paabegyndte det længe omdebatterede Tuberculose-Sygehus, der som tidligere omtalt kom til at ligge i Høydal ca. ¼ Mil N. O. for Thorshavn. Forskellige Forhold bevirkede desværre, at det langtfra blev færdigt ved Aarets Udgang, hvorved Begyndelsen af dets Virksomhed først falder langt inde i 1908. — De tidligere paapegede Mangler med Hensyn til Omsorgen for Sindssyge, Karantænehus m. m. persistere uheldigvis endnu, og det er saaledes kun ude i Bygderne, at man hist og her kan notere Fremskridt i hygiejnisk Henseende, idet der anlægges lukkede Ledninger (og Cisterner) til at føre Drikkevand fra Kilder eller Elve i Fjeldet ned til Bygderne. Hvormeget Beboerne paaskønner den Slags Forbedringer, kan ses af den Omstændighed, at der i en saadan Bygd næsten ikke var et eneste Hus (maaske kun 2), som ikke fik Vand lagt ind. Af legale Ligsyn er der foretaget 4 og alle paa Suderø; der er afgivet 3 medio-legale Erklæringer. — I Aarets Løb forefaldt der ikke nogen legal Obduktion.

Med Hensyn til Sygehusforholdene er der ikke foregaaet nogen Forandring, Sengeantallet paa de respective Sygehuse er uforandret, og Middelbelægningen har været 9,6, 6,7 og 11,80 henholdsvis i Trangisvaag, Klaksvig og Thorshavn.

I Apothekervæsen og Medikamenthandel er der ikke indtraadt nogen Forandring i tidligere Forhold saaledes, at Thorshavn (noget over 2000 Mennesker) fremdeles lider under en daarlig Isforsyniug som før paapeget; det er nemlig en meget slet Is (snavset Overfladevand) den har i Aarets 8 Maaneder, og i de resterende 4 Maaneder har Byen ikke en Gang denne snavsede Is, idet Isbeholdningerne saa ere opbrugte og Apotheket desværre for nogle Aar siden under Embedslægens Fraværelse har opnaaet at blive fritaget for at være forsynet med Is. — Under denne Kalamitet lider ikke alene det syge Klientel i al Almindelighed, men ganske særlig Amts-Hospitalet, der til Tider er temmelig stærkt belagt med Patienter.

Med Hensyn til Sygepleje er der et glædeligt

Fremskridt (det første i mange Aar) at notere, idet der nemlig i Thorshavn er bleven ansat en Menigheds-Sygeplejerske; Stillingen som saadan oprettedes i Efteraaret og blev overtaget af en Diakonisse, der lige indtil da i flere Aar havde været ansat som Sygeplejerske ved Færø-Amts Hospital i Thorshavn. — Om Forekomst af Kvaksalveri er der i Aarets Løb ej sket nogen Indberetning.

De i sidste Indberetning omtalte uheldige Jordemoderforhold paa Suderø (Vaag) persistere desværre endnu til liden Baade for Befolkning og Jordemoder, men det er endnu ej lykkedes at faa foretaget Skridt til Afhjælpning heraf (Mangel paa kvalificeret Person); det samme gælder om Jordemødrenes daarlige Lønningsforhold, hvad der som sagt medfører en ringere og ringere Tilgang til Standen.

Af Vaccination foretoges der:

i Suderø Lægedistrikt 68 Vaccinationer, 6 Revaccinationer,
i Vestmanhavn Lægedistrikt 110 Vaccinationer (heraf 1 uden Anslag), 1 Revaccination,
i Norderøernes Lægedistrikt 237 Vaccinationer (heraf 4 uden Anslag),
i Thorshavn Lægedistrikt 100 Vaccinationer (heraf 3 uden Anslag), 1 Revaccination,
ialt 515 Vaccinationer, hvoraf 8 uden Anslag og 8 Revaccinationer.

2. Island.

Beretning ikke indgaaet.

3. Grønland.

a. Uddrag af Beretninger fra Direktoratet.

Vinterkulden, der indtraf ret tidlig i Slutningen af 1906, tog fat med stor Kraft ved Nytaar, efter hvilken Tid der, i Følge samstemmende Indberetninger, overalt har hersket en usædvanlig og langvarig Vinter, ledsaget af hyppige nordlige Storme med stor Nedbør af Sne. I April Maaned indtraf en kortvarig Mildning, men iøvrigt

var Foraaret uroligt og koldt; først i Juli Maaned indtraf mere sommerligt, om end ikke særligt varmt Vejrlig, hvilket holdt sig gennem August Maaned. I Efteraaret var Vejrliget meget uroligt, men gennemgaaende mildere end sædvanligt. Ved Udgangen af November antog Vejret en roligere Karakter, samtidig med at det blev koldere. Forholdene holdt sig saaledes til henimod Jul, da det urolige Vejr paany tog fat.

Som Følge af den strænge Vinter har der overalt været et udstrakt Islæg, hvilket i Sydgrønland, hvor Fjordene dertil ofte har været opfyldt af drivende Vinteris, har været til stor Ulempe for Samfærsel og Fangst. I Nordgrønland dannedes i Januar et solidt og fast Islæg, som holdt sig Resten af Vinteren.

Storisen har været til Stede i usædvanlig store Mængder. Den viste sig første Gang i Julianehaabs Distrikt den 8de Februar, naaede hurtig op i Frederikshaabs Distrikt og blokerede Kysten, indtil den i Begyndelsen af Marts forsvandt for atter først i April at komme igen i saa store og tætte Masser, at det var umuligt for Fangerne i Julianehaabs Distrikt at naa ud til Sommer-Fangstpladserne før langt hen i Juni. Efter den Tid spredtes Isen noget, men var dog stadig til Stede i store Mængder, ligesom den i Udstrækning naaede helt op i Sukkertoppens Distrikt. Senere holdt den sig i Reglen borte fra Kysten, men optraadte samtidig i usædvanlig store Masser i hele den sydlige Del af Davis-Strædet.

Vestisen laa i lang Tid sammenpakket nogle Mil fra Land i Holsteinborg Distrikt.

Vinter-Sælfangsten gav, naar undtages Egedesmindes og Umanaks Distrikter kun et meget ringe Udbytte. Foraars- og Sommerfangsten har i Nordgrønland været god overalt, men i Sydgrønland, navnlig i Julianehaabs Distrikt i Begyndelsen kun ringe paa Grund af Isforholdene; senere paa Sommeren synes Forholdene at have bedret sig betydeligt.

Hvidfiskefangsten har flere Steder, navnlig ved Kolonien Godthaab været drevet med Held. Hajfangsten var de fleste Steder mindre god, Fiskeriet af Torsk, Laks, Rødfisk, Helleflynder og Hellefisk har de fleste Steder været godt. Angmagssætfiskeriet har gennemgaaende været heldigt og Fisken var til Stede i

overordentlig store Mængder. Kreporkakfangsten gav kun et ringe Udbytte.

Jagten paa smaat Landvildt og paa Ræve har været mindre heldig, hvorimod Rensjagten har været drevet med Held; der synes at være sikker Tilvækst i Dyrenes Antal. Bjørnejagten har givet et godt Resultat i Julianehaabs Distrikt. Jagten paa Søfugle har næsten overalt været meget gunstig og har ydet et væsentlig Bidrag til Befolkningens Underhold.

Ernæringsforholdene har i Nordgrønland, naar Jakobshavns og Upernivik Distrikter undtages, været gode. fordi Befolkningen de fleste Steder havde opsparede Forraad af Kød og Angmagssætter. I Sydgrønland, særlig i Julianehaabs Distrikt har der i Vintertiden hersket megen Mangel, men Forholdene bedredes næsten overalt i Løbet af Foraaret og var i Sommeren særdeles gode.

Sundhedstilstanden har været ret tilfredsstillende baade i Syd- og Nordgrønland. Foruden de sædvanlige Forkølelsessygdomme, hvoraf de fleste Kolonier har haft en Periode. har der særlig i Julianehaabs Distrikt vist sig en Del Tilfælde af Mavesygdomme. I Egedesmindes Distrikt herskede i Efteraaret 1906 en betydelig Sygelighed. der ytrede sig ved Hævelse i Led og Lemmer og særlig i Halsen. Sygdommen fortog sig dog hen paa Vinteren og har ikke senere vist sig. I dette Distrikt optraadte i Efteraaret en Sygdom, der meget lignede Skoldkopper. Ved en Boplads i Holstensborg Distrikt døde 7 Mennesker af Kødforgiftning (Kød fra et ilanddrevet Hvalaadsel). Ved Godthaab opstod 3 Tilfælde af venerisk Sygdom, de 2 rimeligvis Gonorrhoe, det 3die utvivlsomt Syfilis.

Lægeembederne har i Aarets Løb kun været ufuldstændig besat.

Ved Udgangen af 1906 var Folketallet:

I Nordgrønland	Mdk.	2640	Kvk.	2940	Tilsammen	5580
I Sydgrønland	»	3019	»	3485	»	6504
I hele Vestgrønland..	Mdk.	5659	Kvk.	6425	Tilsammen	12084

Ved Udgangen af 1907 fandtes:

I Nordgrønland	Mdk.	2678	Kvk.	2977	Tilsammen	5655
I Sydgrønland.	»	3016	»	3495	»	6511
I hele Vestgrønland .	Mdk.	5694	Kvk.	6472	Tilsammen	12166

Befolkningen er altsaa forøget med 82 Individer: Forøgelsen falder næsten udelukkende paa Nordgrønland.

I Østgrønland (Angmagssalik) var Folketallet 31/12 1907 539 mod 520 den 31/12 1906. Besejling af Østgrønland fandt ikke Sted i 1907. I »Medicinalberetning« for 1908 vil fremkomme Oplysninger om Forholdene i Østgrønland i 1907 og 1908.

Forholdet mellem Fødsler og Dødsfald i 1907.

	Fødte		Døde		For 1000 Individer	
	M.	Kv.	M.	Kv.	Fødte	Døde
Nordgrønland.	117	108	80	64	40	25
Sydgrønland..	116	104	117	89	34	23
Østgrønland..	13	18	7	5	58	29
I hele Grønland	246	230	204	158	38	29

b. Lægeberetninger.

Sydgrønland.

Julianehaabs L. D. (R. Bentsen).

I Distriktet. hvis Folkemængde ansættes til 2902 (mod 2928 i 1906) fødtes 96 og døde 127.

Alderen for de Døde: 0—5 Aar: 38, 5—15 Aar: 7, 15—35 Aar: 17, 35—55 Aar: 36, 55 Aar o. d.: 29.

Af Dødsaarsagerne mærkes:

Forkølelse, Sting, Lungebetændelse	40
Brystsyge, Tæring, Blodspytning.......	21
Omkommen i Kajak	12
Hjernebetændelse (Hovedpine)	7
Barselssygdom	3
Ulykkestilfælde	3

Paa Rejser i Distriktet behandledes 360 Patienter, hvoraf mindst 50 led af kirurgiske Tilfælde som Følge af Læsioner, 85 af Øjensygdomme.

Paa Sygehuset (6 Pladser) fandtes ved Aarets Begyndelse 7, indkom i 1907 39, udskreves 38 og døde

3. Sygedagenes Antal var 2235. Af de behandlede Patienter led 4 af Scabies (desuden fandtes Scabies 3 Gange samtidig med anden Sygdomsaarsag), 5 af tuberkuløse Ledlidelser, 3 af Tub. pulm., 1 af Meningitis tub., 5 af Absces, Furuncler eller Phlegmone, 2 af Pneumonia croup., 2 af Osteomyelitis, 2 af Fødselstilfælde.

Der har ikke hersket nogen egentlig Epidemi. Aarets store Dødelighed maa tilskrives de talrige spredte Tilfælde af »Sting« med ganske kort Sygdomsforløb (4—8 Dage), hvilken Sygdom Lægen efter sine Iagttagelser betragter som identisk med Pneumonia crouposa. Scabies forekom Lægen mere udbredt, end han nogensinde har set i Nordgrønland. Det var paafaldende for det første, at den syntes mindre smitsom, end man efter Grønlændernes Levevis skulde formode, saaledes at oftest kun 1 eller 2 af en Families Medlemmer var angrebne, for et andet, at den var lokaliseret paa en noget anden Maade end i Danmark, hvilket maaske skyldes Forskellen i Klædedragt.

Der udførtes 80 Vaccinationer, hvoraf 79 gav Anslag og 37 Revaccinationer, hvoraf 19 gav Anslag.

Gennem Forstanderskabet er indbragt et Forslag om Indretningen af et Vandhentningssted med tilhørende Vandbæringsvej et Sted ved Elven ovenfor det Sted, hvor denne modtager Tilløb fra Grønlænderhusene. Til Inspektoratet er indsendt Forslag til en Ordning af Renovationen paa de større Grønlænderpladser. Her faar alt Affald, hvori findes en Mængde organiske Stoffer, som om Sommeren gaar i Forraadnelse, Lov til at ophobe sig mellem Husene uden at fjernes; der foreslaas nu en Renselse 1—2 Gange aarlig.

Nordgrønland.

Jakobshavns L. D. (H. Kiær).

Aaret 1907 medførte ikke nogen Epidemi af bemærkelsesværdig Intensitet og Omfang. Som et som det synes konstant tilbagevendende Fænomen optraadte i de første Sommermaaneder en Ophobning af Tilfælde af Luftvejskatarrher af moderat Styrke. Lignende Tilfælde optraadte ogsaa i Oktober—November, uden at det var mulig at paapege noget Sammenhæng med

meteorologiske Fænomener. Ved Egedesminde optraadte i September en Epidemi af Varicellæ. Det berettedes til Lægen, at der i flere Tilfælde forud for Eksanthemets Fremkomst var gaaet Rødme og Svulst af Huden, ɔ: en Tilstand, der næppe har været forskellig fra Rash ved de ægte Kopper. Ved Selvsyn overbevistes Lægen om, at Diagnosen ikke kunde være tvivlsom. Sygdommen forløb i faa Dage uden nogen videre Forstyrrelse af Almenbefindendet; de angrebne var udelukkende Børn.

Distriktets Folkemængde er 3323 Individer, hvori fødtes 129 og døde 80. Efter »indgaaende Oplysninger« maatte Dødsaarsagerne fordeles paa følgende Maade:

Tuberculosis 31,
Ulykkestilfælde 8,
Sygdomme hos spæde Børn 15,
Alderdomssvaghed 8,
Dødfødsel 5,
»Lungebetændelse« 3,
Ukendt Dødsaarsag 10.

Denne Opstilling antyder Tuberkulosens store Udbredelse; men en virkelig Dødsaarsagsstatistik vilde bringe Tallet for denne Sygdom langt højere op; det anføres saaledes, at ved Jakobshavn, hvor Dødsaarsagen i de fleste Tilfælde konstateres ved Lægeligsyn, maatte 13 af 19 Dødsfald henføres til Tuberkulose.

Det formenes at endnu større Indflydelse paa Erhvervsevnen end den, der skyldes Tuberkulosen, maa tillægges de hyppige betændelsesagtige Lidelser, navnlig Furunkler og udbredte Hud-Stafylokoklidelser, som optræder mellem Grønlænderne.

Sygehuset ved Jakobshavn har været benyttet i 367 Dage af 11 Individer.

4. Vestindien.

a. St. Croix.

I Slutningen af Aaret optraadte efter Fysikatsberetningen paa hele Øen en Epidemi, der kunde tydes som Influenza, for en Del Tilfældes Vedkommende som Dengue. I Tilslutning til denne Epidemi indtraf i

Christianssted og Omegn en Del Tilfælde af Meningitis (i et Tilfælde bekræftedes Diagnosen ved Sektion; efter Oplysninger fra »Bakteriologisk Institut« skyldtes Sygdommen en Pneumokokinfektion). Det første Tilfældes anmeldtes den $^{29}/_{9}$, det næste den $^{11}/_{10}$ og de følgende den $^{25}/_{11}$ — $^{30}/_{11}$ — $^{2}/_{12}$ og $^{1}/_{4}$ 1908 (den offentlige Læge i Christianssted beretter om en »halv Snes« Tilfælde af Meningitis, der kunde opfattes som en Komplikation ved Influenza). Alle Tilfælde indtraf hos Negere eller Personer af farvet Race.

Efter Jordemødrenes Protokoller fødte 663 Kvinder (199 gifte, 464 ugifte) 674 Børn, hvoraf 335 var Drenge. 339 Piger. 11 Gange indtraf Tvillingfødsler. Issestilling forekom 662 Gange, Ansigtsstilling 4, Sædestilling 4 og Fodstilling 4 Gange. 621 Børn var fuldbaarne, 53 ufuldbaarne; 602 var levendefødte, 72 dødfødte. 2 Gange anvendtes Tangforløsning, 1 Gang Fremtrækning. Ingen Kvinde døde i Barselseng.

I Januar vaccineredes 381; af de 304, som mødte til Eftersyn, viste Anslag sig hos 70 %.

Lægernes Antal var som i 1906. Istedetfor offentlig Læge Cellin, der afgik ved Døden den $^{14}/_{4}$, ansattes hidtilværende Kommunelæge C. F. Petersen som offentlig Læge i Frederikssted.

Paa Militærhospitalet i Christianssted henlaa ved Aarets Begyndelse 6, indkom i 1907 126, udskreves 128 og døde 1. Sygedagenes Antal var for de udskrevne 2239, i Gennemsnit 17,49. Den daglige Middelbelægning var 6,53. Sygedagenes Antal for den døde (Dødsaarsag: Alcohol. chron.) var 8. Af de indlagte led 4 af veneriske Sygdomme, 91 af akute Sygdomme, 12 af Læsioner.

Paa Kommunehospitalet paa Peters Farm henlaa ved Aarets Begyndelse 50, indkom i 1907 429, udskreves 338, døde 95. Sygedagenes Antal for de udskrevne var 12656 (i Gennemsnit 37,44), for de døde 2673 (i Gennemsnit 28,1). Den daglige Middelbelægning var 49. Af de indlagte led 61 af Læsioner, 44 af veneriske Tilfælde, 118 af akute, 187 af kroniske Sygdomme. Af Dødsaarsagerne mærkes: Miseries 20, Absces 11, Diarrhoe 23, Phthisis pulm. 13, Feber 3, Nephritis 11, Tetanus 2, Alcoholismus 1, Dysenteria 1, Pneumonia 1.

Paa Militærhospitalet i Frederiksssted (7 Senge) henlaa ved Aarets Begyndelse 5, indkom i 1907 73, udskreves 78 og døde ingen. Sygedagenes Antal var 901 (11,5 i Gennemsnit). Den daglige Middelbelægning var 2—3. Af de indlagte led 1 af Læsion, 1 af Fnat, ingen af venerisk Sygdom eller Sindssygdom. I Sygehuset opstod 1 Tilfælde af Dengue.

Paa Kommunehospitalet i Frederikssted (90 Senge) henlaa ved Aarets Begyndelse 61, indkom 872, udskreves 728 og døde 118. Det samlede Antal Sygedage for de udskrevne var 31043 (42—43 i Gennemsnit), for de døde 2422 (20—21 i Gennemsnit). Den daglige Middelbelægning var 91—92. 39 led af Legemsbeskadigelse, 3 af Fnat, 48 af veneriske Sygdomme (29 af Gonorrhoe, 7 af Ulc. ven., 12 af Syphilis), 12 af Sindssygdomme. Paa Sygehuset opstod 11 Influenzatilfælde. Af Dødsaarsagerne mærkes: Miseries 5, Tetanus 2, Phthisis pulm. 11, Febrilia 4, Dysenteria 4, Catarrh. intest. 27, Bronchitis 3, Pleuritis 4, Bronchopneumonia 9, Mb. cordis 2, Pellagra 1, Peritonitis 1, Elephantiasis 1, Mb. mental. 1.

Fra $^{1}/_{8}$ til $^{31}/_{12}$ 1907 er der foretaget 29 universelle Narkoser. Af Operationerne mærkes: 1 Sect. Cæsarea, 1 Amp. femoris, 1 Resect. costæ, 1 Iridectom., 1 Herniot. rad., 1 Herniot. c. resect. intest.

Paa Hospitalet virker 1 Oversygeplejerske og 5 Undersygeplejersker.

Paa Sygeanstalterne paa Richmond henlaa ved Aarets Begyndelse 30 Sindssyge og 42 Saarpatienter, indkom i 1907 henholdsvis 53 og 62 og døde henholdsvis 23 og 19. Det samlede Antal Sygedage var for Saarpatienter 12945, for Sindssyge 12676. Størst Belægning havde Maj med 2307 Sygedage, mindst Belægning December med 1879 Sygedage.

Paa Asylet for Spedalske indkom i 1907 7, afgik 2 (1 bortgik, 1 sendtes til Barbados), og døde 5. Patientantallet var den $^{1}/_{1}$ 1908 31.

b. St. Thomas og St. Jan.

Sundhedstilstanden maa efter Fysikatsberetningen betegnes som mindre god, idet saavel Sygelighed som Dødelighed var større end i de nærmest foregaaende

Aar. Akut Intestinalkatarrh samt Malaria var i fortsat Stigen; tyfoid Feber optraadte med noget forøget Hyppighed. Den forøgede Sygelighed skyldtes for en ikke ringe Del den Epidemi af Dengue, som i Efteraaret hjemsøgte Fysikatet.

Om Dengue bemærker Fysikus, næst efter at give en med det bekendte Billede af Sygdommen stemmende Skildring af dens kliniske og geografiske Optræden følgende: Sporadisk har Dengue nu og da vist sig paa St. Thomas. Naar den kun optræder med enkelte lette Tilfælde, hvor Almenbefindendet ganske forbigaaende afficeres og Eksanthemet omtrent er det eneste paafaldende Fænomen, erkendes den ikke altid og respekteres kun lidt. De spredte Tilfælde af »Scarlatina«, som af og til anmeldes, har vel som oftest været Dengue. Medens Sygdommen i en Snes Aar eller mere kun har aflagt Øen saadanne smaa »franske Visiter«, som ikke tilstrækkelig respekteredes, mødte den i 29—37 Uge af Aaret med en fejende Epidemi, der navnlig hjemsøgte de nyankomne Europæere; af den nys oprettede Gendarmeriafdeling gik, saavidt vides, kun 1 Mand fri; ellers blev hele Styrken i Løbet af kort Tid gjort uarbejdsdygtig. for de stærkest angrebnes Vedkommende i et Tidsrum af flere Uger. I alt anmeldtes kun 53, men Sygdommen var i Virkeligheden langt mere udbredt, idet den farvede Befolkning kun i de færreste Tilfælde søger Læge for denne Sygdom.

Akut Intestinalkatarrh optraadte med 280 Tilfælde (195 i 1906) og krævede 97 Dødsfald (64).

Gastrisk og tyfoid Feber forekom næsten dobbelt saa hyppig i 1907 som i 1906 (26 mod 14 Tilfælde; der døde 7 (1). Af Dysenteri anmeldtes 12 med 7 Dødsfald (i 1906 15 med 10 Dødsfald).

At Tarmsygdomme er de paa Øen hyppigst forekommende Sygdomme, der giver de hyppigste Dødsaarsager, kan ikke undre, naar Hensyn tages til de slette Drikkevandsforhold, der jo gør sig særligt gældende i et tørt Aar som i 1907. En Rolle spiller selvfølgeligt ogsaa den slette Ordning af Renovationen. Vandklosetter findes ikke; kun et Mindretal af Bygningerne er forsynet med Klosetter, hvis Indhold tømmes om Natten og kastes i Havnen; sammesteds gaar Ind-

holdet af de talrige »Vandhuse«, som er anbragte i Strandkanten langs Byens sydlige Side. Endnu dannes de fleste Nødtørftsanstalter i Byen af de berygtede »Kuler«: Dybe, brøndlignende Udgravninger, der i et Antal af over 400 er spredt over det meste af Byen, dels i Gaardene, dels nede i Husene, og optager Ekskrementerne fra de over dem anbragte Klosetter. De renses sjældent eller aldrig, og da de i de færreste Tilfælde er tætte, kan det ikke undgaas, at en Del af Indholdet, navnlig ved stærkere Regnskyl, siver ud og kontaminerer de lavere liggende Dele af Byen. og det er ikke alene Brønde, men ogsaa adskillige Cisterner, som er udsat for farlige Forurensninger ad denne Vej. Ved mange Beboelser, navnlig i Fattigkvartererne, findes slet ingen Klosetter eller disse benyttes mindre almindeligt; Befolkningen hjælper sig da frit paa de omliggende Pladser. Siden 1897, da Fysikatsberetningen indeholdt en lignende Skildring af den slette Ordning af Drikkevands- og Renovationsforhold, er der ikke sket noget væsentligt Fremskridt paa disse Omraader.

Af intermitterende og remittterende Febre anmeldtes 181 Tilfælde med 24 Dødsfald (1906: 106 med 26).

Af Influenza anmeldtes 15 Tilfælde. Der er nogen Grund til at antage, at største Delen af de i 26de til 28de Uge anmeldte 13 Tilfælde skyldes en Forveksling med Dengue, idet Influenza forsvandt med ét Slag, da Dengue begyndte ɔ: blev erkendt.

Bronchitis har 123 Tilfælde mod 144, Bronchopneumoni 23 mod 16.

Diphtheria og Croup viste sig ikke i 1907.

Af Lungetuberkulose anmeldtes ligesom i 1906 20 Tilfælde, men der indtraf 40 Dødsfald (38 i 1906).

Af Ophthalmoblennorrhoea anmeldtes 18 Tilfælde, 3 Gange saamange som i 1906.

Scabies viste et betydeligt større Tal end i 1906.

De veneriske Sygdomme frembød ikke større Afvigelse fra Forholdet i 1906.

Kopper, Gul Feber, Pest og Kolera forekom ikke.

Det samlede Antal Dødsfald var 447 (361 i 1906) svarende til 40,64 p. m. af den til c. 11000 anslaaede Befolkning.

Dødeligheden i 1ste Leveaar var som sædvanlig stor. men dog mindre end i 1906.

Fødslernes Antal var 371 (179 Drenge, 171 Piger). Tvillingfødsler forekom 7 Gange. Der indtraf 21 Dødfødsler mod 33 i 1906.

259 Børn fødtes uden for Ægteskab.

Af de Spedalske afgik 1 ved Døden; ingen ny tilkom. Ved Aarets Udgang var Antallet af kendte Spedalske 5 paa St. Thomas, 1 paa St. Jan.

Vaccinationen udførtes fra $^{14}/_{3}$ til $^{30}/_{7}$. Der vaccineredes 546, hvoraf 23 viste sig immune paa Grund af tidligere Vaccination. Af de øvrige 523 fik 501 ægte Pustler, 2 abortivt Anslag og 3 intet Anslag; i 17 Tilfælde var Resultatet ubekendt.

Offentlig Læge C. Petersen ansattes i April paa Ct. Croix. Den $^{13}/_{8}$ overtog pr. Læge fra Aalborg A. Schade Stillingen som Kommunelæge i St. Thomas vestlige Distrikt og for St. Jan.

I Kommunehospitalet henlaa ved Aarets Begyndelse 68 Patienter, indkom i 1907 427, udgik 341 og døde 75. Af de behandlede Sygdomstilfælde mærkes: F. typhoidea 5, Febr. intermitt. & remitt. 12. Rheum. articul. acuta 7, Dengue 28, Beri-Beri 4, Pleuritis 6, Pneumonia croup. 2, Bronchitis 2, Bronchopneumonia 14, Diarrhoea 49, Tub. pulm. 9, Cancer 7, Elephantiasis 4, Mb. venerei 73 (heraf 28 Syphilis acquis.), Furunculos. 4, Scabies 2, Lupus 1, Mb. cutan. variæ 5, Forskellige Betændelsessygd. (Phlegmone, Absces o. l.) 20. Alcoholismus 18 (heraf Delir. trem. 6), Mb. mental. 12, Epilepsia 3, Nephrit. 11, Atrophia infant., Følger af Ulykkestilf. (Contus., Fract. o. l.) 42.

7 mindre indgribende Operationer udførtes.

Paa Kommunehospitalets Poliklinik behandledes 1017 Sygdomstilfælde, af hvilke mærkes: Vulnera 194, Corp. alien. 30, Ambust., Contus., Excoriat. o. l. 62. Furuncul., Absces, Phlegmone o. l. Betændelsessygdomme 99, Øjensygdomme 129, Øresygdomme

46, Tandsygdomme 10, forskellige Hudsygdomme 51, Scabies 10, Anthrax 2, Veneriske Sygdomme 8, Ascaris 2, Helminthiasis 2, Filariasis 2, Intox. nicot. 11, Intox. pisceum. 2, Morsus canis 8, M. hominis 5, M. asini 1, M. suis 1, Angina 21, Diarrhoe 23, Febr. intermitt. & remitt. 10, Bronchitis 11, Elephantiasis 2.

16 mindre indgribende Operationer udførtes.

Bemærkning
til »Medinalberetning for 1907« Side 115.

I Tallet for 10. Tetanus og Trismus neonator. 92 er efter Fysikatslisterne som Følge af Misforstaaelse hos nogle Læger indgaaet enkelte Tilfælde af Tetanus hos ældre Børn og Voksne. En Misforstaaelse eller fejlagtig Rubricering ligger antagelig til Grund for i al Fald en Del af de 11 Tilfælde af Syphilis a. (e. coit. imp.), som paa Sygelisten for København er tillagt de 3 Aldersklasser under 15 Aar.

Rettelser
til Medicinalberetning for 1906.

Side 1. I Tabellens Overskrift rettes »Mim.« til »Mm.«

Side 69. I Tabellen rettes i Overskriften »1906--1905« til »1896—1905«.

Side 91 Lin. 12 fran. rettes Tallene »1995« og »1905« til henholdsvis »1905« og »1906«.

Side 142 Lin. 4 fraov. »Ialt (1904)« rettes til »Ialt (1905)«.

Side 242. I Tabellen rettes i Overskriften »Antal ved Udgangen af 1903« og »Antal ved Udgangen af 1905« til henholdsvis »Antal ved Udgangen af 1905« og »Antal ved Udgangen af 1906«.

Medicinalberetning

for den danske Stat

for Aaret 1908.

Udgivet

af

Sundhedsstyrelsen

ved

J. Carlsen.

København.

H. Hagerups Forlag.

1910.

NIELSEN & LYDICHE
(AXEL SIMMELKIÆR)

Indhold.

I.

Vejroversigt for 1908.

Maaned	Øerne				Jylland			
	Middelvarme (Landbohøjskolen).		Nedbør i Millimeter		Middelvarme (Tarm)		Nedbør i Millimeter	
	° C	Afvigelse fra Normalen	i Millimeter	Afvigelse fra Normalen	° C	Afvigelse fra Normalen	i Millimeter	Afvigelse fra Normalen
Januar ...	0,0	+ 0,5	39	+ 2	0,8	+ 1,0	41	÷ 4
Februar ..	1,6	+ 2,0	51	+ 18	2,4	+ 2,4	53	+ 15
Marts	1,2	+ 0,1	44	+ 12	1,3	0	47	+ 14
April	4,9	÷ 0,9	45	+ 17	4,3	÷ 1,3	46	+ 16
Maj	10,7	+ 0,1	64	+ 26	10,4	+ 0,5	49	+ 10
Juni......	15,5	+ 0,3	51	+ 5	14,6	+ 0,6	32	÷ 17
Juli	18,4	+ 1,7	46	÷ 17	16,2	+ 0,8	63	÷ 6
August ...	15,7	÷ 0,3	81	+ 10	14,3	÷ 0,8	79	÷ 9
September	12,5	÷ 0,3	39	÷ 31	12,4	+ 0,1	80	÷ 1
Oktober ..	9,3	+ 1,2	8	÷ 60	8,7	+ 1,0	17	÷ 67
November	2,6	÷ 1,2	39	÷ 19	3,0	÷ 0,7	57	÷ 6
December.	1,0	+ 0,3	17	÷ 27	1,8	+ 1,0	40	÷ 7
Hele Aaret	7,8	+ 0,3	524	÷ 64	7,5	+ 0,4	604	÷ 52

Hele Kongeriget.

Maaned	Middelvarme		Nedbør	
	°C	Afvigelse fra Normalen	Millimeter	Afvigelse fra Normalen
Januar	0,4	+ 0,7	40	÷ 1
Februar	2,0	+ 2,2	52	+ 16
Marts	1,2	0	45	+ 13
April	4,6	÷ 1,0	45	+ 16
Maj	10,5	+ 0,3	56	+ 18
Juni	15,0	+ 0,4	41	÷ 6
Juli	17,3	+ 1,1	54	÷ 11
August	15,0	÷ 0,5	80	0
September ..	12,4	÷ 0,1	59	÷ 16
Oktober	9,0	+ 1,1	12	÷ 63
November ..	2,8	÷ 0,9	48	÷ 12
December ...	1,4	+ 0,6	28	÷ 17
Hele Aaret .	7,6	+ 0,3	560	÷ 58

Meteorologisk Oversigt.

Januar: Middellufttrykket var temmelig højt. Vestlige Vinde stærkt overvejende; Storm den 6., 18. og 28. fra Vest, heftig Snestorm den 7.—9. fra Øst. Middeltemperaturen fra $^1/_2$— 1° for høj; mellem 11. og 28. Frostdage. Nedbøren omtrent normal i den største Del af Landet. Nedbørsdagenes Antal gennemsnitlig 10, hvoraf 5 med Sne, noget almindelig Snedække dannedes dog ikke. Dage med Nedbør over den største Del af Landet var den 7.—10., 17. og Maanedens 6 sidste Dage. Taage stærkt udbredt den 14.—26. Torden den 28. og 31. Nordlys den 17. og 29. — Februar: Middellufttrykket temmelig lavt. Vinde fra Vest var overvejende; Storme

den 5.—9., 11., 19. og 27. Middeltemperaturen over 2° for høj; siden 1861 har Middeltemperaturen paa Frederiksberg kun 9 Gange været ligesaa høj eller højere; Frostdagenes Antal varierede mellem 7 og 26. Nedbørsmængden større end normalt, dog fik det nordøstlige Jylland kun 10 % over Normalen; Bornholm fik næsten det dobbelte af det normale, Ringkøbing Amt, det sydøstlige Jylland og det nordøstlige Sjælland gennemsnitlig c. 70 % over det normale, Resten af Landet c. 40 %. Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 15, hvoraf 8 med Sne; et Snedække synes at have ligget i Maanedens 5 første Dage og de sidste Dage i Maaneden. Taage optraadte hyppigt i den tørre Del af Maaneden (den 11. —15.). Torden den 19. og 27—28. Nordlys den 29. — Marts: Middellufttrykket temmelig højt. Østlige Vinde usædvanligt hyppige; Storm — dog kun i det nordlige Jylland — den 1., 10.—11., 13. og 31. Middeltemperaturen omtrent normal; Frostdagenes Antal mellem 9. og 29. Nedbøren var større end normalt i den største Del af Landet; Nedbørsdagenes Antal gennemsnitlig 16, hvoraf 10 med Sne; Snedække fra 1.—7.; Dage med Nedbør over store Strækninger af Landet var 2.—3., 5.—14. Taage var meget sjælden. Torden den 9. og 16. Nordlys den 15., 16., 26. og 27. — April: Middellufttrykket omtrent normalt. Usædvanlig mange Vinde fra nordlige og østlige Retninger. Middeltemperaturen var c. 1° lavere end normalt; kold Periode den 18.—23.; Frostdagenes Antal mellem 1 og 23. Nedbøren var rigelig over hele Landet, Jylland fik c. 50 % over det normale; Nedbørsdagenes Antal gennemsnitlig 12, hvoraf 4 med Sne, der især faldt mellem 18. og 26.; Dage med Nedbør over store Strækninger af Landet var 1.—6., 18.—25. og 27. Taage forekom sjældent. Torden hørtes paa 10 Dage; et Uvejr den 24. var stærkt udbredt over Jylland. Nordlys den 28. og 30., Zodiakallys den 9. — Maj: Middellufttrykket temmelig højt. Vestlige Vinde overvejende; kun Storm den 18. ved Skagen. Middeltemperaturen var lidt over det normale, ualmindelig ensartet fra Dag til Dag; Frostdagenes Antal mellnm 0 og 5. Nedbøren var omtrent normal i Viborg, Ringkøbing og Ribe Amter, i den øvrige Del af Landet betydeligt over det normale (fra 40—100 %); Nedbørsdagenes Antal

gennemsnitlig 13; Dage med Nedbør over store Strækninger af Landet var 6.—10., 13., 16.—18., 20., 25. og 31., desuden den 23. og 26.—27. for Øernes Vedkommende. Torden hørtes paa 15 Dage; udbredte Uvejr herskede 30.—31. Taage optraadte meget hyppigt i de 2 første Tidøgn. — Juni: Middellufttrykket temmelig højt. Vinde fra Vest og Nordvest overvejende; Storm i Nordjylland den 5. Middeltemperaturen var c. $^1/_2$ ° for høj; Maanedens 4 første Dage dannede sammen med de 3 sidste Dage i Maj en Varmeperiode, hvis Middeltemperatur paa Frederiksberg laa $3^1/_2$° over det normale; den afløstes den 7.—10. af en kølig Periode med en Temperatur, der laa 3—4 ° under det normale; i Tarm var Temperaturfaldet fra den 4.—6. $10^3/_4$ °. Nedbøren gav i hele Jylland og Samsø 30—40 % mindre end det normale, Odense Amt og Bornholm 10—20 % mindre end det normale, medens Resten af Landet fik 10—20 % over det normale; Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 8; Dage med Nedbør over større Strækninger af Landet var 5.—10., 13.—15., 17., 18. og 20., det sidste Tidøgn var en sammenhængende tør Periode med Solskin fra Morgen til Aften. Torden hørtes paa 20 Dage, heftige og udbredte Uvejr den 17.—18. Taage forekom ikke hyppigt. — Juli: Middellufttrykket temmelig højt. Vinde fra Vest og Nordvest overvejende; ingen Storme. Middeltemperaturen var næsten 1 ° for høj, paa Frederiksberg $1{,}7$ ° højere end den 40-aarige Normal; siden 1861 har Juli her kun 4 Gange haft en højere Middeltemperatur; den 19.—30. udgjorde en tildels meget varm Periode med stærkt Solskin. Nedbøren faldt i Ribe Amt med 44 %, i Vejle Amt med 10 % over det normale, Ringkøbing og Viborg Amter fik omtrent det normale, den øvrige Del af Landet 25 % for lidt; Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 9; Dage med Nedbør over store Strækninger af Landet var 4.—6., 10.—19., 26.—27. og 31. Torden hørtes paa 27 Dage; stærkt udbredte Uvejr den 12. og 14.—15. især paa Øerne, den 26.—28. især i Jylland. Taage meget sjælden. — August: Middellufttrykket temmelig lavt. Vestlige Vinde overvejende; Storm den 9. ved Skagen og 27. og 29. over hele Landet. Middeltemperaturen var c. $^1/_2$ ° for lav. Nedbøren var omtrent normal i den største Del af Jylland; paa Øerne

fik Samsø, Sydfyen og Nordøstsjælland omtrent det normale, medens der forøvrigt faldt fra 25—50 % over det normale; Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 13; Dage med Nedbør over store Strækninger af Landet var 1.—6., 11.—14., 17.—18. og 22.—31. Taage optraadte meget sjældent. Torden hørtes paa 25 Dage; udbredte Uvejr herskede den 2., 12.—14., 16.—17. og de fleste af Dagene den 23.—30. — September: Middellufttrykket temmelig højt. Sydlige og vestlige Vinde fremherskende; Storm den 3., 6. og 10. Middeltemperaturen var omtrent normal. Nedbøren faldt i Jylland og Nordøstsjælland omtrent normalt, medens den øvrige Del af Landet gennemsnitlig kun fik Halvdelen af det normale; Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 11. Dage med Nedbør over store Strækninger af Landet var 1.—8., 10.—17., 27.—28., den 18.—25. var en tør Periode. Torden optraadte paa 15 Dage; udbredte Uvejr herskede den 1.—2. især paa Sjælland, den 26.—27. især i Jylland. Taage optraadte temmelig hyppig i sidste Tidøgn. Nordlys i 7 Nætter. — Oktober: Middellufttrykket ualmindeligt højt, i København det højeste, der i Oktober er iagttaget siden 1842. Vinde fra Øst og Sydøst fremherskende; Storm over Øerne den 18.—19. Middeltemperaturen c. 1° for høj. Frostdagenes Antal varierede mellem 0 og 7. Nedbørsmængden var meget lille; Jylland fik c. 20 %, Øerne kun 10 % af det normale; Nedbørsdagenes Antal var gennemsnitlig 4 (normalt 15); den 16.—18., 23.—25. og 30. faldt der smaa Byger over større Strækninger af Landet. Taage forekom ofte. Torden hørtes ikke, hvilket er ualmindeligt. Nordlys den 4., 5. og 31. Zodiakallys den 31. — November: Middellufttrykket temmelig højt. Vinde fra Sydvest og Vest fremherskende; Storm den 14., 17.—18., 22., 25.—26. og 30. Middeltemperaturen var c. 1° for lav. Frostdagenes Antal varierede mellem 5 og 22. Nedbørsmængden var omtrent normal i Jylland, medens Øerne kun fik fra 60—75 % af Normalen. Nedbørsdagenes Antal gennemsnitlig 11, hvoraf 1—2 med Sne; Nedbøren faldt mest som spredte Byger mellem 5. og 12. samt mellem 17. og 26. Torden hørtes den 9., 25.—27, stærkt udbredte Uvejr optraadte især i Jylland den 25.—26. Taage forekom især i den sidste milde Del af Maaneden.

Nordlys den 15., 17.—18. og 24.—25. — December: Middellufttrykket temmelig højt. Overvejende Vinde fra Syd og Sydvest, dog optraadte i Maanedens Slutning vedholdende Østenvind; Storm den 6., 11. og 26.—27. Middeltemperaturen var godt $^1/_2$ ° for høj; i Maanedens sidste 6 Dage optraadte en særlig kold Periode. Frostdagenes Antal varierede mellem 7 og 24. Nedbøren faldt i Jylland og paa Bornholm med 15, paa de andre Øer med 65 $^0/_0$ under det normale; Nedbørsdagenes Antal gennemsnitlig 12, hvoraf 4 med Sne; et Snedække synes at have ligget i den kolde Periode i Maanedens Slutning; den 2., 6., 8.—16. og 26.—31. faldt der Nedbør over store Strækninger af Landet. Torden er ikke hørt. Taage optraadte navnlig den 14.—25. Nordlys den 4.

II.

Almindelige Bemærkninger om Aarets Sygeligheds- og Dødelighedsforhold.

Aaret 1908, der i meteorologisk Henseende ikke frembød særlig betydelige Afvigelser fra det normale,

Aar	Sygdomstilfælde i hele Landet*)	Dødsfald (ekskl. dødfødte) i hele Landet	Levendefødte i Bybefolkn.**)	Døde i Alderen 0—5 Aar i Bybefolkningen**)	Af 1000 levendefødte døde i Alderen 0—5 Aar i Bybefolkningen.
1890.....	287107	41080	21889	5423	248
1891.....	314695	43472	22055	5278	239
1892.....	269243	42552	21253	5378	253
1893.....	260212	42015	22081	5803	263
1894.....	249847	39309	21995	4963	226
1895.....	242752	38536	22391	4974	226
1896.....	204982	36185	22732	4640	204
1897.....	237279	38693	22943	4617	201
1898.....	207676	36632	23756	4656	193
1899.....	291268	41595	24741	5770	233
1900.....	266151	40899	25331	4630	183
1901.....	249826	38743	28141	5939	211
1902.....	222227	36203	28819	4685	163
1903.....	235019	36837	28392	4956	175
1904.....	204578	35867	28363	5032	177
1905.....	267809	38680	28262	5073	179
1906.....	201966	35364	28665	4760	166
1907.....	262828	37466	29004	4319	149
1908.....	289474	39210	29706	5480	184

*) Ligesom tidligere er Tallet paa anmeldte Tilfælde af Tuberculos. pulm. ikke medregnet. De faa for Aarene 1907 og 1908 tilkomne Tilfælde af 2 Sygdomme (Tetanus. og Trismus neonatorum og Pemphigus neonat.) vil ikke kunne forstyrre Sammenligningen.

**) Indtil Aar 1900 inkl. omfatter Bybefolkningen kun Købstæder fra 1901 Købstæder + Handelspladser.

Dødsfald (ekskl. dødfødte).

	København	Sjæll. nordre Fys.	Sjæll. søndre Fys.	Bornholms Fys.	Loll.-Falst. Fys.	Fyens Fys.	Aalb.-Hjøring Fys.	Aarh.-Rand. Fys.	Viborg-Thist. Fys.	Vejle-Skdbg. Fys.	Ringkøbing Fys.	Ribe Fys.
1894.....	6378	6090	3243	710	1616	4373	4117	3356	3095	3331	1656	1344
1895.....	6174	6068	2992	571	1634	4393	3752	3454	3011	3276	1728	1494
1896.....	5635	5634	2862	566	1495	4283	3683	3051	2832	3153	1599	1392
1897.....	5978	6052	3174	585	1597	4265	4259	3494	2767	3364	1669	1489
1898.....	6156	5783	2876	525	1482	3912	4051	3194	2611	3169	1498	1375
1899.....	6708	7004	3311	613	1697	4654	4263	3626	2877	3366	1966	1510
1900.....	6269	6623	3291	641	1905	4715	4307	3709	2798	3435	1797	1409
1901.....	6786	6300	2837	551	1563	4494	4018	3549	2779	3191	1622	1353
1902.....	6155	5143	2770	587	1555	3986	3837	3369	2656	3148	1629	1318
1903.....	6553	5393	2800	674	1537	3993	3832	3337	2689	3031	1598	1400
1904.....	6657	5335	2611	553	1538	3954	3798	3135	2461	2998	1574	1253
1905.....	6917	5906	2935	611	1687	4423	3841	3358	2761	3238	1642	1361
1906.....	6636	5331	2635	519	1452	3914	3452	3117	2664	2952	1395	1297
1907.....	6661	5453	2809	612	1589	4102	3902	3294	2743	3200	1684	1417
1908.....	7292	6020	2876	603	1747	4252	3700	3446	2862	3181	1786	1445
‰.....	16	15	14	15	16	15	14	15	15	14	15	14

staar ogsaa hvad Sundhedstilstanden angaar som et godt Middelaar. Ingen større alvorligere Epidemier har vist sig. En Influenzaepidemi, ret hyppig Optræden af Mæslinger og Kighoste og navnlig betydelig Udbredelse af Kolerine og akut Mave- og Tarmkatarrh hos spæde Børn har bidraget en Del — rimeligvis en

væsentlig Del til den Stigning i Syge- og Dødstallene for hele Landet samt den i Sammenligning med Aarene 1902—1907 forholdsvis betydelige Stigning af Børnedødeligheden i Bybefolkningen, som Tallene paa nedenstaaende Tabel udviser.

Dødelighedskvotienten for hele Landets Befolkning, der i 1897—1901 svingede mellem 16 og 18 pro mille, i 1902—1907 mellem 13,6 og 15,2, var i 1908 14,9, altsaa meget lav.

Hvad angaar den Sammenligning mellem de enkelte Fysikaters Dødelighedskvotienter, som nedenstaaende Tabel opfordrer til at anstille, maa det erindres, at man opererer med skønsmæssige eller beregnede Befolkningstal, hvorfor der ikke kan tillægges de smaa Forskelligheder mellem Fysikaterne (Variation mellem 14 og 16 ⁰/₀₀) nogen videre Betydning. Af Tabel IV a vil ses, at der for Byernes Vedkommende i Børnedødeligheden i det 1ste Leveaar, der jo er udarbejdet paa et mere sikkert Grundlag, nemlig levende fødte og døde, er betydelige Forskelligheder (Pro mille-tallene svinger mellem 126 ⁰/₀₀ af levende fødte i Bornholms Fysikat og 185 ⁰/₀₀ i Lolland-Falsters Fysikat, hvilke Forskelligheder rimeligvis for en væsentlig Del fremkaldes af Variationer i den akute Diarrhoes Optræden.

Hvad angaar de enkelte Sygdommes Optræden kan man næst efter at henvise til ovenstaaende Oplysninger om Influenza, Mæslinger, Kighoste og Kolerine, indskrænke sig til følgende Bemærkninger:

Flere mindre, men godartede Epidemier af Kopper optraadte efter Import fra en Udvandringsdamper. Et Tilfælde af den her ikke tidligere iagttagne Sygdom, Tilbagefaldstyfus (F. recurreus) viste sig i København hos en indvandret Russer. Den tyfoide Feber optraadte med paafaldende mange Tilfælde, uden dog at influere paa Dødeligheden; den epidemiske Opblussen de fleste Steder i Landet er gjort til Genstand for særlig Omtale S. 16—17 og staar mulig i Forbindelse (sideordnet eller kausalt) med den store epidemiske Udbredelse af Kolerine og akut Diarrhoe særlig i Forsommeren (S. 149, f.). Den epidemiske Hjerne- og Rygmarvsbetændelse optraadte med faa, spredte Tilfælde. Difterien optraadte med en lille Stigning af

Tilfælde og Dødsfald; der optraadte flere mindre og ikke ondartede Epidemier, saaledes i Middelfart, Ringkøbing og Ørslev ved Vordingborg. Sygdommens Tilbøjelighed til at optræde i Epidemier synes at være i Tiltagende. Skarlagensfeberen har vakt ringe Opmærksomhed. Mæslingerne har haft betydelig Udbredelse, men synes at være optraadte meget mildt. Ogsaa Kighosten har haft betydelig Udbredelse, dog langtfra saa stor som i 1907. Faaresygen spillede som sædvanlig en underordnet Rolle, men optraadte dog en Del hyppigere (eller hyppigere med Komplikationer) end sædvanligt. Rosen frembyder intet usædvanligt i sin Optræden; det samme gælder Barselfeberen; en vedvarende Nedgang i Sygdommens Indflydelse paa Kvindekønnets Dødelighed lader sig ikke konstatere for Tidsrummet 1895—1908. Stivkrampe og Pemphigus hos Nyfødte optraadte med sædvanlig ringe Hyppighed. Koldfeber er næsten forsvundet, endog paa Lolland. Gigtfeber synes at være i langsom Aftagen; i Aaret 1908 er det sandsynligt, at kun 60 $^0/_0$ af de anmeldte Tilfælde skyldes et første Anfald. De akute Sygdomme i Aandedrætsorganerne har frembudt betydelig Udbredelse, hvilket maaske staar i Forbindelse med Optræden af en meget betydelig Influenzaepidemi; ogsaa den almindelige Halsbetændelse er optraadt med stor Hyppighed. Angaaende Kolerine og akut Diarrhoe's usædvanlige Optræden se Bemærkninger foran. De veneriske Sygdomme frembyder en betydelig Stigning i Antallet af anmeldte. Lungetuberkulosens og Delirium tremens Optræden synes ikke at have frembudt noget usædvanligt; de statistiske Oplysninger tillader næppe noget Skøn om Tuberkulosens og Alkoholismens Af- eller Tiltagen. Fnat er optraadt med usædvanlig Hyppighed navnlig i Barnealderen; Sygdommens periodiske Optræden med epidemisk Udbredelse berøres S. 167.

De enkelte epidemiske Sygdomme.

23 a. Variolæ. Kopper.

Af Kopper anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
2	6	6	9	69	1	4	5	11	—	6

og i 1908: 30 Tilfælde.

Sygdommen krævede 1 Dødsfald hos et 4aarigt Barn fra Landet.

I København iagttoges i September 1908 et Par Tilfælde hos Kahytsjomfruer paa en hjemkommen Udvandrerdamper, der paa Vejen til New York antages at have hentet Smitten i Norge, hvor Sygdommen den Gang herskede epidemisk. Under Overrejsen og Tilbagerejsen synes i Følge »Stadslægens Aarsberetning« enkelte Tilfælde at være forekomne om Bord, deriblandt et Tilfælde hos en Kahytsjomfru, der atter inden Ankomsten hertil smittede to Kolleger foruden 3 andre Personer, der bragte Smitten videre til andre Steder i Landet.

I Sjællands nordre Fysikat indtraf i April 1 Tilfælde paa Frederiksberg, der efter Isolation og Behandling paa Flintholm udskreves helbredet d. 30. Maj. I September anmeldtes 1 Tilfælde hos en ung Pige, der sammen med sin Broder var vendt tilbage fra Amerika til København og paa Rejsen blev smittet paa den under »København« omtalte Udvandrerdamper. Hendes Sygdom brød ud under et Besøg i Viby (Syv Sogn) ved Roskilde, og hun og Broderen førtes efter nogen Tids Isolation i Viby til Flintholm, hvorfra hun udskreves helbredet d. 2. Novbr.

Lolland-Falsters Fysikat møder med 17 Koppetilfælde: 14 hos Voksne (7 Md., 7 Kv.) i Alderen 22—71 Aar, 3 hos Børn (2 4 Aar gamle, 1 4 Maaneder gammelt);

1 Tilfælde (hos en 4aarig Dreng) endte dødeligt. Det ene Tilfælde viste sig i April hos en polsk Arbejder paa Søbyholm ved Nakskov. De andre 16 Tilfælde danner nn lille Epidemi, der skriver sig fra den under »København« omtalte Udvandrerdamper. En ung Maskinist kom med Kone og Barn til sine Forældres Hjem i Onsevig (et Par Mil Nord for Nakskov); den 24. September viste Udslettet sig, men dets Natur erkendtes først d. 30. Sygdommen angreb hans 4aarige Datter, der var uvakcineret og først vakcineredes 5 Dage før Sygdommens Udbrud, 4 Medlemmer af hans Familie (derimellem en 4aarig Dreng, der døde d. 24. Oktober, ikke

23 a. V

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	»		»		»		»		»		»	
Sjællands nord. Fysikat	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Sjællands sønd. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Fyens —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aalborg-Hjøring —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aarhus-Randers —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Viborg-Thisted —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg —	»	»	»	»	»	1	»	3	»	»	»	»
Ringkøbing —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kngr. m. Undt. af Kbh.	»	»	»	»	»	1	1	3	»	1	»	»
Hele Kongeriget	»		»		1		4		1		»	

tidligere havde været vakcineret og nu vakcineredes den 8. Dag inde i Inkubationsperioden) og endelig Desinfektøren og hans Datter. Den offentlige Behandling i Nakskov L. D. endtes den 29. December.

I Sakskøbing L. D. i Guldborg opstod efter Besøg hos Maskinisten i Onsevig en lille Epidemi paa 6 Tilfælde, hvorimellem 1 hos en Læge i Sakskøbing og 1 hos en Sygeplejerske. Blandt de angrebne var et Barn paa 4 Maaneder, der blev vakcineret paa Inkubationsstadiets 5. Dag. Den offentlige Behandling i Sakskøbing L. D. endtes den 22. December. Paa Femø opstod 2 meget lette Tilfælde efter et Besøg i et smittet Hjem i

olæ.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
›		›		2		›		›		›		›		2
›	›	›	›	›	1	›	›	›	›	›	›	1	1	2
›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›
›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›
›	›	›	›	›	1	›	8	4	3	›	›	4	13	17
›	›	›	›	1	›	2	2	›	›	›	›	3	2	5
›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›
›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›
›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›
›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	4	4
›	›	›	›	›	›	›	»	›	›	›	›	›	›	›
›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›	›
›	›	›	›	1	2	2	10	4	3	›	›	8	20	28
›		›		5		12		7		›		30		

Guldborg. Under Epidemien herskede paa Lolland en udbredt Epidemi af Varicellæ, der enkelte Steder frembød ret alvorlige »hæmorrhargiske« Former, hvilket gav Anledning til, at adskillige Personer maatte indlægges paa Epidemisygehus til Observation for Kopper.

I Fyens Fysikat viste sig 5 Tilfælde: de 4 paa Langeland (2 Mænd og 2 Kvinder), 1 hos en Mand i Kirkeby, 1 Mil Nord for Svendborg. Til Langeland bragtes Sygdommen i September af en Væver, Passager paa den oftere omtalte Udvandringsdamper. Han søgte Læge d. 22., men først d. 24. erkendtes Sygdommens Natur; Sygdommen overførtes fra ham til 3 unge Piger, hvoraf den ene var Syerske. De helbredtes alle, og den offentlige Behandling endtes i Midten af December. Tilfældet i Kirkeby (hos en Bager, der kørte omkring med Brød) opstod i Oktober, men det lykkedes ikke at sætte det i ætiologisk Forbindelse med Tilfældene paa Langeland og Lolland.

Vejle-Skanderborg Fysikat har 4 Tilfælde, der indtraf i Jelling i Vejle L. D. og skyldtes en polsk Arbejder, der fik Lejlighed til at smitte en Landsmandinde og 2 danske, inden Sygdommens Natur erkendtes. Alle Tilfælde var lette. Forinden fuldstændig Helbredelse flygtede den først angrebne om Natten og er ikke senere truffet her i Landet. Et meldt, tvivlsomt Tilfælde hos en Polakinde fra Boller ved Horsens iagttoges i Juli.

23 b. Dyssenteria. Blodgang.

Af Blodgang anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
5	4	2	1	4	4	7	4	3	2

og i 1908 ingen Tilfælde.

I Sjællands nordre Fysikat toges i Begyndelsen af Maj en Kvinde, der nylig var ankommen fra Jylland til Faarevejle i Ods Herreds L. D. under offentlig Behandling for et tvivlsomt Tilfælde. Patienten døde d. 4. Juni, uden det var lykkedes med Sikkerhed at konstatere Tilstedeværelsen af Blodgang.

Paa Byernes Mortalitetstabeller findes ingen Dødsfald under denne Diagnose.

23 c. Febris recurrens. Tilbagefaldstyfus.

I København indtraf i Aarets Begyndelse et Tilfælde, saavidt vides det første her i Landet sikkert konstaterede Tilfælde af denne Sygdom. Patienten, en Landarbejder, der kom fra Rusland, havde haft sit første Feberanfald under et kort Ophold i Sverrig og fik efter Ankomsten hertil d. 7. December 1907 gentagne Anfald, under hvilke Tilstedeværelsen af Spirochæte Obermajeri i Blodet paavistes. Patienten udskreves helbredet d. 24. Januar 1908.

I. Febris typhoidea. Tyfoid Feber.

Af tyfoid Feber anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
1998	2307	1657	2194	1101	1189	1090	941	881	653

og i 1908 1175 Tilfælde.

I Bybefolkningen indtraf følgende Dødsfald:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
93	102	83	131	50	59	44	49	35	38

og i 1908 59.

I 1908 har Tyfoidfebersygeligheden taget et ret stærkt Opsving, idet der anmeldtes næsten dobbelt saa mange Tilfælde som i det foregaaende Aar. — Tilvæksten viser sig baade i By og paa Land og skyldes efter de absolute Tal at dømme en forøget Sygelighed i Hovedstaden, Sjællands nordre Fysikat, Aalborg-Hjørring Fysikat, Aarhus-Randers Fysikat og Vejle-Skanderborg Fysikat. I Bybefolkningen anmeldtes 638 Tilfælde mod 278 i 1907, men Dødeligheden er ikke steget i samme Forhold, idet der indtraf 59 Dødsfald mod 38 i 1907.

I nedenstaaende Tabel gives de absolute Tal for hvert Fysikat — By og Land for sig — samt det beregnede Antal Tilfælde ɔ: det Antal Tilfælde, der efter Folkemængden og den gennemsnitlige Sygelighed (60 paa 100,000 for By og 35 paa 100,000 for Land) vilde tilkomme hver Lokalitet.

	København		Sjæll. nordre Fys.		Sjæll. søndre Fys.		Bornholms Fys.		Loll.-Falst. Fys.		Fyens Fys.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
By	315	*267*	78	*83*	5	*28*	12	*11*	1	*17*	26	[illegible]
Land	—	—	98	*91*	20	*56*	—	*8*	5	*28*	73	[illegible]

	Aalb.-Hjør. Fys.		Aarh.-Rand. Fys.		Vib.-Thist. Fys.		Vejle-Skdb. Fys.		Ringkøb. Fys.		Ribe Fys.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
By	42	*38*	61	*54*	29	*18*	53	*47*	6	*8*	10	[illegible]
Land	35	*70*	119	*51*	26	*56*	65	*52*	69	*38*	27	[illegible]

Denne Tabel antyder, at alle Byerne med Undtagelse maaske af Byerne i Sjællands søndre Fysikat og Lolland-Falsters Fysikat har deltaget mer eller mindre i den forøgede Sygelighed og at noget lignende har fundet Sted i Landdistrikterne; særlig stor Afvigelse i positiv Retning fra Gennemsnittet findes i Aarhus-Randers og Ringkøbing Fysikats Landdistrikter.

Paa én Dag i hver Maaned faldt følgende Antal Sygdomstilfælde:

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Septbr.	Okt.	Novbr.	Dcbr.
1907	2	1	1	1	2	2	2	5	5	3	3	1
1908	1	1	1	1	1	2	3	10	10	4	2	1

Det ses at den sædvanlige Stigning i Sygeligheden om Efteraaret, som næsten var bortfaldet i 1907, træder tydeligt frem i 1908, hvor Maanederne Juli—Oktober tilsammen tæller c. 850 af hele Aarets 1175 Tilfælde. Sammenholdes dette med den Erfaring angaaende Sygdommens lokale Udbredelse, som synes at kunne indvindes af den foregaaende tabellariske Oversigt, kan den Formodning opstilles som ret nærliggende, at det er meteorologiske Forhold, som har fremkaldt eller i det mindste bidraget til Sygdommens epidemiske Opblussen. (Se ogsaa under »Kolerine & Catarrh. intest. acuta«).

Nedenstaaende Oversigt viser for Tidsrummet 1900—

1908 den tyfoide Febers Afhængighed af Aarstiden og den Forskel, der her gør sig gældende mellem de 3 Grupper: Hovedstaden, Provinsbyerne og Landdistrikterne.

Summen af anmeldte Tilfælde af Febris typhoidea
(efter at alle Maaneder er gjorte til 30 Dage).

	Landdistrikterne		Provinsbyerne		København	
April	263		105		57	
Maj	312		163		90	
Juni	374		256		104	
Juli	554		261		138	
August	820		485		359	
September	857	3240 (1535)	641	1474 (531)	529	1200 (351)
Oktober	568		348		312	
November	441		239		239	
December	302		175		130	
Januar	359		178		111	
Februar	290		125		116	
Marts	252		95		66	

Det fremgaar heraf, at i alle 3 Grupper er der en Stigen i Sygetallene fra April til de egentlige »Epidemimaaneder«, hvorefter en Aftagen i Sygetallene hen mod April gør sig gældende (at denne Aftagen i de 2 sidste Grupper ikke er saa regelmæssig fra Maaned til Maaned som i Landdistrikterne, skyldes højst sandsynlig de smaa Tal). Det ses endvidere, at Juli Maaned i Landdistrikterne maa betegnes som en udtalt Epidemimaaned, hvad den ikke er i Byerne — et Faktum, som fortjener Opmærksomhed ved Overvejelser angaaende Mulighed for Sygdommens Indslæben fra Landet til Byerne. Tabellen giver Summen af Tallene i Epidemimaanederne samt i Parenthes den Sum, der vilde tilkomme dem, hvis de kun havde Gennemsnitstallene fra de ikke-epidemiske Maaneder. Sammenligningen mellem de to Tal giver en Maalestok for den epidemiske Stignings Grad.

Denne er for Landdistrikterne. . 211 %
— Provinsbyerne . . . 278 -
— København. . . . . 342 -

ɔ: Jo større Sammenhobningen af Beboerne er, desto mere omfattende bliver Epidemierne (lettere Adgang til

Infektion gennem Mælk i Byerne?). At Begrebet Epidemimaaned beror paa et vilkaarligt Skøn er indlysende, men en Medtagen af en eller to »ikke-epidemiske« Maaneder i de to sidste Grupper vil ikke forrykke det fremdragne Udtryk for den gradvise Stigning i Epidemiciteten.

I København døde 31 (1907 8), i Frederiksberg 2 (6), i Øernes Byer 9 (10), i Jyllands Byer 17 (14). Det fremgaar heraf, at det er Hovedstaden, som er Skyld i den angivne Stigning i Bybefolkningens Tyfusdødelighed (fra 38 til 59).

I nedenstaaende Oversigt gives Intensitetskvotienterne (Forholdet mellem anmeldte og døde) i Tiaaret 1896—1905 for de enkelte Aldersklasser, dernæst Dødsfaldene i 1908 og til Sammenligning det Antal Dødsfald, der vilde være indtrufne, hvis Intensiteten i 1908 havde været den for Tiaaret gældende.

	Af 1000 anmeldte i 1896—1905 døde aarlig		I 1908 døde		*Dødsfald, der efter Erfaringerne i Tiaaret kunde ventes*	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	*Kbh.*	*Andre Byer*
0—1 Aar	—	383	2	—	—	*1*
1—5 —	69	85	—	3	*1*	*2*
5—15 —	51	63	2	4	*3*	*5*
Mdk. 15—65 —	130	130	19	14	*18*	*15*
Kvk. 15—65 —	132	103	6	6	*12*	*9*
Mdk. 65 Aar o. d.	500	454	—	1	—	—
Kvk. 65 — —	571	538	2	—	*2*	*4*
I alle Aldere	111	106	31	28	*36*	*36*

Tallene tyder ikke paa, at den forøgede Sygelighed i 1908 har været forbundet med en større Ondartethed.

Hvis man tør anvende den for Provinsbyerne fundne Intensitet for Tiaaret 1896—1905 paa det for Landdistrikterne i 1908 opgivne Antal Sygdomstilfælde 537,

skulde der blandt Landbefolkningen været indtruffet c. 57 Dødsfald; af disse vides 33 at være indtrufne paa Provinsbyernes Sygehuse, 14 at være indtrufne paa Epidemisygehuse i Landdistrikterne; det er da sandsynligt, at i 1908 kun faa dødelige Tyfustilfælde paa Landet er indtrufne udenfor Sygehusene.

I København anmeldtes 315 Tilfælde mod 96 i 1907, hvilken Stigning skyldtes en epidemisk Opblussen i August (108 Tilfælde) og September (112 Tilfælde). Tilfældene syntes i Begyndelsen nærmest at koncentrere sig om det yderste Nørrebro, men optraadte meget hurtigt spredt over den største Del af Byen. Trods indgaaende Undersøgelser lykkedes det ikke at finde noget Holdepunkt for Antagelsen af en Spredning ved inficeret Mælk eller for Tilstedeværelsen af Bacilbærere blandt Personalet i en af Byens større Mælkeforretninger, som i Begyndelsen mistænktes. Af samtlige anmeldte Tilfælde behandledes c. 81 $^0/_0$ paa Sygehus. Fra Tyfusdiagnosestationen (Seruminstitutet) berettes i »Stadslægens Aarsberetning« om Sero-Diagnosen efter Blod fra 406 Personer. Samtlige Blodprøvers Agglutinationsevne undersøgtes saavel overfor B. typhosus som B. paratyphosus A. og B. paratyphosus B. I 2 Tilfælde, hvor det ikke drejede sig om Tyfoidfeber, kom positiv Reaktion; i det ene havde der imidlertid været F. typh. et halvt Aar tidligere og i det andet drejede det sig om en Patient med Nephritis i Rekonvalescens efter en Infektionssygdom af ukendt Natur. I alle andre 84 Tilfælde, hvor Reaktionen faldt positiv ud, var den kliniske Diagnose Tyfoidfeber. Medens positiv Reaktion saaledes med stor Sikkerhed angiver Tilstedeværelsen af en Tyfus- eller Paratyfusinfektion, kan man ikke af Reaktionens Udebliven drage den modsatte Slutning, thi ved ikke mindre end 32 Prøver fra klinisk utvivlsom Tyfoidfeber udeblev Reaktionen. I 27 Tilfælde uden Widals Reaktion er der som klinisk Diagnose angivet Febris continua; muligvis findes der herunder en Del Tilfælde af let Tyfoidfeber.

I Sjællands nordre Fysikat anmeldtes 176 Tilfælde mod 117 i 1907, det laveste Tal i mange Aar. Tilvæksten skyldes hovedsagelig de omkring Hovedstaden liggende Distrikter (Kbhvns. A. nordre L. D., 26 mod 13 i 1907, Frederiksberg 41—26, Kbhvn.s A. søndre L. D.

15—5, Amager 1—0) samt Roskilde (16—7), Kallundborg (12—6) og Holbæk (19—9) Distrikter. Intetsteds havde Sygdommen større Betydning. I Roskilde L. D. dannede 5 Tilfælde en samhørende Gruppe paa Roskilde Mark, 4 en anden Gruppe tæt udenfor Roskilde; ved begge Grupper angives Mælk som den sandsynlige Smittekilde. Paa en lille Lokalitet i Hjembæk i Holbæk L. D. opstod en Epidemi paa 17 Tilfælde, hvoraf 1 hos en Sygeplejerske, 1 hos en polsk Kvinde, der døde. Det første Tilfældes Natur erkendtes ikke, idet en Kone fra Juli Maaned laa længe med høj Feber efterfulgt af en langvarig Rekonvalescens; i August angrebes den lokale Sygeplejerske og paa Sygehuset konstateredes Diagnosen ved Widals Prøve. Den egentlige Kilde til Epidemien kunde ikke paavises. I Byerne Indtraf 7 Dødsfald: 2 paa Frederiksberg, 2 i Roskilde, 1 i Helsingør, 2 i Kallundborg.

Sjællands søndre Fysikat har kun 25 Tilfælde, hvoraf 10 falder paa Storehedinge L. D. Landdistrikt, men ikke omtales nærmere i Beretningerne. Ingen Dødsfald i Byerne.

Bornholms Fysikat har 12 Tilfælde i Byerne, ingen i Landsognene. Af Byernes Tilfælde falder 7 paa Hasle, hvor en Familie-Epidemi paa 6 Tilfælde optraadte i September (ved Undersøgelser anstillede senere er det gjort sandsynligt, at en Bacilbærerske her og mulig ved tidligere Smaaepidemier i Byen har spillet en Rolle). I Rønne indtraf 2 Dødsfald (deraf 1 fra Hasle).

I Lolland-Falsters Fysikat anmeldtes kun 6 Tilfælde, 1 fra Byerne, 5 fra Landsogne. Paa Sygehusene behandledes 4 Tilfælde, hvoraf 1 i Nakskov hos en Patient fra Landet endte dødeligt. I Nykøbing F. døde 1.

I Fyens Fysikat anmeldtes 99 Tilfælde og ligesaa mange behandledes paa Sygehus. I Byerne havde Sygdommen kun ringe, paa Landet noget større Betydning; der indtraf her to Smaaepidemier, den ene i Vigerslev i Bogense L. D., den første Epidemi af denne Sygdom i Løbet af 15 Aar, omfattede 16 Tilfælde med 1 Dødsfald, hvilke ikke i Epidemiens Begyndelse optraadte meget typiske. De fleste angrebne var yngre Tjenestekarle og Epidemiens Udbredelse henførtes — dog ikke med Sikkerhed — til en Mælkekontrolassistent, der an-

toges for Smittebærer. Epidemien var under offentlig Behandling fra $^{3}/_{10}$ til $^{7}/_{11}$. Den anden Epidemi indtraf i den nordlige Del af Svendborg L. D. og omfattede 15 Tilfælde (3 Dødsfald, desuden flere meget svære Tilfælde) i 3 Husepidemier, hvoraf 1 i Lægeboligen i Glorup; det synes, som om Epidemien var indledet med en Del larverede Tilfælde, hvis Natur ikke erkendtes. Flere Husepidemier optraadte rundt om paa Øen (saaledes i Egnen om Birkum i Odense Ld., i Middelfart L. D., i Faaborg L. D. og i Kerteminde L. D.) og flere var alvorlige. 3 Sygeplejersker blev smittede. Paa Tyfusdiagnosestationen i Odense foretoges 37 Prøver efter Widal, 4 med positivt Resultat. Byerne har kun 1 Dødsfald (i Nyborg).

Aalborg-Hjøring Fysikat har 77 Tilfælde, af hvilke de 34 indtraf i Aalborg By, 7 i Hjøring L. D.'s Landkreds, 9 i Aalborg Amts søndenfjordske L. D., 8 i Nibe L. D.'s Landkreds. I Aalborg udgik en mindre Epidemi fra et af Civile og Militære benyttet Spisehus (3 Dødsfald).

I Brønderslev iagttoges en lille Epidemi paa Sygehuset. Ingen af de andre Byer har Dødsfald.

I Aarhus-Randers Fysikat anmeldtes fra Byerne 61 Tilfælde (der kunde ventes 54 — se Tabellen foran) hvoraf 31 falder paa Randers, 17 paa Aarhus, 8 paa Ebeltoft; fra Landet 119 (der kunde ventes 51), hvoraf 47 falder paa Grenaa L. D., 21 paa Aarhus Landdistrikt. I Grenaa L. D. opstod 2 Epidemier: den ene ramte Beboerne i nogle Huse ved deu saakaldte »Østre Maskine« i Kolindsund, hvor en Epidemi var begyndt i 1907 og hvor Afløbsforhold og Drikkevandsforsyningen var i høj Grad slette; 24 Personer, næsten alle Beboerne, angrebes. Den anden Epidemi udgik fra Lyngby Højskole, hvor 22 af 29 Elever angrebes og sendte med de Skolen forladende Elever Afløbere ud i Ørsted, Hornslet og Ebeltoft Distrikter og vidt omkring (se senere) i Landet. Efter Fysikatsberetningen er denne Epidemi et godt Bevis paa Urimeligheden i at denne Art af statsunderstøttede Skoler ikke er underkastet nogen Art af hygiejnisk Kontrol med Hensyn til Beboelsesforhold, Ordning af Afløbsforhold og Drikkevandsforsyning. Epidemierne i Grenaa L. D. krævede 7 Dødsfald ɔ: 13,5

5. Febr

	Folketal*)		Januar		Februar		Marts		April		Maj	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København..........			3	»	4	»	4	»	6	»	5	
Sjæll. nord. Fysikat			2	2	1	3	2	2	2	4	3	
Sjæll. sønd. —			»	1	»	»	»	»	»	2	»	
Bornholms —			»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Lolland-Falsters —			»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Fyens —			»	2	1	»	5	»	1	2	2	
Aalborg-Hjøring —			»	1	»	»	»	2	»	4	2	
Aarhus-Randers —			1	4	4	8	»	5	»	1	2	
Viborg-Thisted —			2	2	»	»	»	5	1	1	»	
Vejle-Skanderb. —			3	1	2	3	»	1	»	1	1	
Ringkøbing —			»	2	»	2	»	7	»	»	3	
Ribe —			»	3	»	»	»	3	»	2	»	
Kongr. m. Undt. af Kbh.			8	18	8	11	7	25	4	17	13	
Hele Kongeriget.....			29		23		36		27		4	
Sjællands nordre Fysikat.												
Helsingør Lægedistr.	15100		»	»	»	»	»	»	»	»	1	
Kronborg —		26678	»	1	»	2	»	1	»	1	»	
Frederiksværk —	1800+	4554	»	»	»	1	»	»	»	»	»	
Hillerød —	5300+	17536	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Hørsholm —		10519	»	»	»	»	»	1	»	»	»	
Khb.s Amts nordr. —		37651	»	»	»	»	»	»	»	2	»	
Frederiksberg —	92500		»	»	»	»	»	»	2	»	2	
Kbh.s Amts søndr. —		19500	»	1	»	»	»	»	»	1	»	
Amager —		6614	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Roskilde —	9000+	24062	2	»	»	»	»	»	»	»	»	
Frederikssund Kbst. og Horns Herreds —	2500+	13750	»	»	»	»	»	»	»	»	»	

…phoidea.

…ni	Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	18	»	108	»	112	»	29	»	8	»	8	»	»	»	315
11	8	8	21	14	21	27	7	12	3	6	2	7	78	98	176
»	»	3	4	2	»	5	1	1	»	1	»	1	5	20	25
»	»	»	»	»	1	»	6	»	4	»	1	»	12	»	12
»	»	»	»	»	1	1	»	1	»	3	»	»	1	5	6
4	2	15	6	7	1	19	1	2	3	9	2	8	26	73	99
»	5	3	15	8	9	7	2	5	5	4	3	1	42	35	77
3	1	30	25	37	18	19	4	8	3	»	1	1	61	119	180
3	»	4	8	6	5	1	6	»	6	3	1	1	29	26	55
7	9	3	9	18	12	19	6	8	2	1	»	1	53	65	118
7	1	8	»	19	1	10	1	7	»	4	»	1	6	69	75
2	1	1	»	5	8	5	»	3	»	»	»	2	10	27	37
37	27	75	88	116	77	113	34	47	26	31	10	23	323	537	860
…3	120		312		302		110		65		41		1175		
»	4	»	3	»	2	»	1	»	1	»	2	»	14	»	14
2	»	1	»	2	»	1	»	»	»	1	»	»	»	12	12
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	4	4
4	»	»	»	4	»	6	»	4	»	1	»	4	»	26	26
»	3	»	16	»	11	»	2	»	2	»	»	»	41	»	41
»	»	1	»	4	»	2	»	2	»	2	»	2	»	15	15
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
4	1	1	»	1	»	»	4	»	»	»	»	»	10	6	16
»	»	»	»	1	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»

1. Febris typ[h]…

Sjællands nordre Fysikat (fortsat).		Folketal Kbst.	Folketal Ld.	Januar Kbst.	Januar Ld.	Februar Kbst.	Februar Ld.	Marts Kbst.	Marts Ld.	April Kbst.	April Ld.	Maj Kbst.
Nykøbing p. S.	Læged.	2000+	15880	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kallundborg	—	4700+	21450	»	»	1	»	2	»	»	»	»
Holbæk	—	5500+	28309	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Samsø	—		7286	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Køge	—		10327	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Slagelse	—		14600	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sorø	—		3774	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjællands søndre Fysikat.												
Køge	Læged.	4400+	6445	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Slagelse	—	10100+	12000	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sorø	—	2400+	11970	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ringsted	—	3900+	21245	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Korsør	—	7600+	3900	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Skelskør	—	2600+	12007	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Næstved	—	7800+	27983	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Storehedinge	—	1900+	22826	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Præstø	—	1500+	19100	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Vordingborg	—	3600+	10282	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Møens	—	2200+	12366	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bornholms Fysikat.												
Bornh. sydv. Læged. Ld.			10842	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Rønne		9100		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Neksø		2600		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aakirkeby		1200		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bornh. nordø. Lgd. Ld.			12187	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hasle		1300		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Allinge—Sandvig		2500		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Svanike		1300		»	»	»	»	»	»	»	»	»

…a (fortsat).

Juni	Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	»	2	»	1	3	2	»	2	»	»	»	»	3	7	10
»	»	»	2	»	5	1	»	»	»	1	»	»	10	2	12
»	»	2	»	1	»	13	»	2	»	»	»	1	»	19	19
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	1	4
»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	2	2
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	1	»	2	»	3	»	»	»	1	»	1	»	10	10
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1	2
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	2	»	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	4	»	2	»	1	»	7	»	7
»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	2	»	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

1. Febris typh

	Folketal		Januar		Februar		Marts		April		Maj
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
Lolland-Falsters Fysikat.											
Nykøbing p. F. Læged.	9500	+16650	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Stubbekøbing —	1800	+12500	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sakskøbing — Ld.		10748	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sakskøbing	1600		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nysted	1500		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Maribo Læged. Ld.		19500	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Maribo	3800		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Rødby	1800		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nakskov Læged.	8500	+19809	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fejø, Femø og Askø —		2160	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fyens Fysikat.											
Odense Bys Læged.	40600		»	»	1	»	»	»	»	»	2
Odense Land- —		87000	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bogense —	2600	+16350	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Middelfart —	5400	+19192	»	»	»	»	1	»	»	1	»
Assens —	4500	+20000	»	2	»	»	2	»	»	»	»
Faaborg —	4500	+25600	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Svendborg —	12400	+35400	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nyborg —	8000	+14953	»	»	»	»	1	»	1	1	»
Kerteminde —	2500	+10146	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Rudkøbing —	3500	+16150	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Ærø — Ld.		8245	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ærøskøbing	1400		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Marstal	2800		»	»	»	»	»	»	»	»	»

a (fortsat).

Juni		Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	»	»	»	3	3
	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	2	2
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	1	»	1	»	»	»	1	»	2	»	2	»	11	»	11
	1	»	»	»	1	»	1	»	»	»	3	»	1	»	7	7
	»	»	5	1	3	»	7	»	»	1	»	»	»	2	16	18
	»	»	3	1	»	»	2	»	»	»	»	»	1	2	7	9
	»	1	3	1	1	»	»	»	»	»	1	»	»	4	9	13
	»	»	2	»	»	»	1	»	2	»	2	»	1	»	9	9
	1	»	2	2	1	»	2	»	»	»	3	»	5	3	15	18
	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	2	2	4
	2	»	»	»	»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	5	5
	»	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	1	3	4
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1

1. Febris typ

Aalborg-Hjørring Fysikat.		Folketal		Januar		Februar		Marts		April		Ma
		Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst
Skagen	Læged.	3000+	1344	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frederikshavn	—	7600+	15356	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hjøring	—	9200+	33231	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hallund	—		7914	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sæby	—	1900+	20173	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kær H. (N. Sundby)	—	4300+	19600	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hvetbo	—		13409	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aalborg	—	32600+	6550	»	»	»	»	»	»	»	»	2
Aalb. A. søndenf.	—		23624	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Nibe	— Ld.		23600	»	1	»	»	»	2	»	3	»
Nibe		1700		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Løgstør		2300		»	»	»	»	»	»	»	»	»
Han H. (Øster Han H.)	—		10100	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hobro	—		12828	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Farsø	—		10000	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Læsø	—		2969	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aarhus-Randers Fysikat.												
Hobro	Læged.	3300+	2600	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Mariager	—	1000+	12561	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Grenaa	—	3500+	16205	»	»	1	»	»	2	»	»	1
Æbeltoft	—	1700+	13700	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Aarhus Bys	—	58000		1	»	1	»	»	»	»	»	1
Aarhus Land-	—		29500	»	3	»	»	»	1	»	»	»
Randers Bys	—	22000		»	»	2	»	»	»	»	»	»
Randers Land-	—		25136	»	»	»	»	»	2	»	»	»
Ørsted	—		10000	»	»	»	»	»	»	»	1	»

(fortsat).

uni	Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	2	»	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	1	»	2	2	4
»	1	1	»	1	»	2	»	3	»	»	»	»	1	7	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1
»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	1	2
»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	1	»	1	»	4	4
»	3	»	15	»	7	»	1	»	4	»	1	»	34	»	34
»	»	1	»	4	»	2	»	1	»	»	»	»	»	9	9
»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	8	8
»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	2	»	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	2	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	4	4
2	»	13	1	19	1	4	1	3	»	»	»	»	5	47	52
1	»	»	5	6	3	1	»	»	»	»	»	»	8	9	17
»	1	»	4	»	2	»	2	»	3	»	»	»	17	»	17
»	»	7	»	2	»	6	»	2	»	»	»	»	»	21	21
»	»	»	15	»	12	»	1	»	»	»	1	»	31	»	31
»	»	1	»	»	»	4	»	»	»	»	»	»	»	7	7
»	»	»	»	2	»	»	»	3	»	»	»	»	»	9	9

1. Febris typh

	Folketal	Januar		Februar		Marts		April		Ma
Aarhus-Randers Fysikat (fortsat.)	Kbst. Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
Hads H. (Odder) Læged.	16500	»	»	»	3	»	»	»	»	»
Hornslet —	12600	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frijsenborg —	6000	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Anholt —	175	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Samsø-Thunø —	229	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Viborg-Thisted Fysikat.										
Viborg Læged.	10400+36000	1	»	»	»	»	4	»	1	»
Thisted —	6800+17620	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Skive —	5700+28400	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Nykøbing M. —	6500+17027	1	1	»	»	»	»	»	»	»
Vestervig —	13435	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Thyholm —	5138	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vester Han H. —	8700	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frijsenborg —	7200	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Farsø —	5000	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjørup —	2641	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Randers —	6393	»	»	»	»	»	»	»	»	
Silkeborg —	8300	»	1	»	»	»	1	»	»	»
Hobro —	6000	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lemvig (Thyborøn) —	136	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg Fysikat.										
Skanderborg Læged.	3000+16871	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Silkeborg —	8000+ 6000	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Brædstrup —	13850	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Horsens —	23000+20433	»	1	»	»	»	1	»	1	1

… (fortsat).

…uni	Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	»	5	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	11	11
»	»	2	»	5	»	2	»	»	»	»	»	1	»	10	10
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	6	4	1	»	»	»	1	2	»	»	9	11	20
»	»	»	»	»	3	»	1	»	»	»	»	»	4	»	4
»	»	1	»	1	1	»	5	»	5	1	1	1	13	4	17
»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	1	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		»
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
2	»	3	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	8	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
1	2	1	2	»	4	»	1	»	»	»	»	»	12	2	14
4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		1	»	5	5
»	3	»	7	3	8	1	5	2	»	»	»	»	30	9	39

1. Febris typh

	Folketal	Januar		Februar		Marts		April		Ma
Vejle-Skanderborg Fysikat (fortsat).	Kbst. Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
Vejle Læged.	17000+27000	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fredericia —	14000+ 6841	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kolding —	14000+19000	3	»	2	3	»	»	»	»	»
Vejle Amts vestre (Give) —	12800	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hornsyld —	15906	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frijsenborg —	7500	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Grindsted(S.Omme)—	2027	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ringkøbing Fysikat.										
Lemvig Læged.	3700+18600	»	1	»	»	»	»	»	»	2
Holstebro —	6500+25301	»	1	»	1	»	2	»	»	1
Ringkøbing —	3100+12000	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ulfkær —	6592	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Videbæk —	6020	»	»	»	»	»	5	»	»	»
Tarm —	12529	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Herning —	26413	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjørup —	2056	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe Fysikat.										
Varde Læged.	4700+19840	»	2	»	»	»	»	»	»	»
Ribe —	4200+23430	»	»	»	»	»	3	»	»	»
Esbjerg —	16500+ 6760	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Grindsted —	13050	»	»	»	»	»	»	»	2	»
Fanø —	3012	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kolding —	12600	»	»	»	»	»	»	»	»	»

a (fortsat).

Juni		Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
	»	1	»	»	3	»	2	»	»	1	»	»	»	2	5	7
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1
	1	3	1	»	2	»	»	»	»	»	1	»	»	8	8	16
	»		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	1	»	1	»	10	»	16	»	6	»	»	»	»	»	34	34
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	4	»	2	»	4	1	5	1	2	»	2	»	»	4	21	25
	»	»	4	»	3	»	2	»	1	»	»	»	»	1	14	15
	»	1	»	»	»	»	1	»		»	»	»	»	1	1	2
	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1
	3	»	2	»	3	»	1	»	1	»	2	»	1	»	18	18
	»	»	»	»	7	»	1	»	»	»	»	»	»	»	9	9
	»	»	»	»	2	»	»	»	2	»	»	»	»	»	4	4
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
	»	1	1	»	3	»	1	»	2	»	»	»	»	1	9	10
	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	»	»	»	1	6	7
	1	»	»	»	»	8	»	»	»	»	»	»	1	8	3	11
	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	1	»	6	6
	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2

$^0/_0$ af anmeldte. I hele Fysikatet vides mindst 15 Dødsfald at være indtrufne. I Aarhus døde 1, i Randers 3, i Grenaa 2, i Ebeltoft 1.

I Viborg-Thisted Fysikat anmeldtes et større Antal Tilfælde end i de nærmest foregaaende Aar, men der iagttoges kun nogle Smaaepidemier. En Læge i Viborg L. D.'s Landkreds beskriver en Husepidemi, der var udgaaet fra Epidemien paa Lyngby Højskole (se ovenfor). I Viborg By optraadte en lille Epidemi paa 6 Tilfælde (Oprindelse ukendt). I Skive optraadte 11 Tilfælde der skyldtes samme Kilde, forurenset Drikkevand (Hestestald, nærliggende Brønd). Paa Sygehusene behandledes 48 Patienter, hvoraf 6 døde. I Nykøbing Mors døde 1.

I Vejle-Skanderborg Fysikat anmeldtes 118 Tilfælde, over dobbelt saa mange som i 1909; Stigningen skyldes væsentligst dels en Ophobning af Tilfælde i Horsens (30), dels en Epidemi i Juelsminde i Hornsyld L. D. I Horsens synes Tilfældene ikke at have dannet nogen Epidemi. Epidemien i Juelsminde, der var under offentlig Behandling fra $^{26}/_9$ til $^7/_{11}$ indledtes med en usædvanlig Mængde Tilfælde af akut Gastro-intestinalkatarrh, dog af saa let Karakter, at Lægehjælp kun undtagelsesvis blev søgt. 3 utvivlsomme Tyfustilfælde i 3 Nabohuse i Byens Centrum iagttoges den $^{24}/_8$ og dannede Udgangspunktet for en Epidemi af 21 Tilfælde i selve Byen og 5 Tilfælde i Raarup, Barrit og Klakring Sogne, hvis Oprindelse gennem Smitte fra Juelsminde var utvivlsom; den offentlige Behandling omfattede endvidere 6 Tilfælde i forskellige Sogne, hvilke ikke synes at staa i Forbindelse med Juelsmindeepidemien. Dennes Karakter var ret alvorlig, Feberen gennemgaaende høj og langvarig, hos flere Patienter optraadte voldsomme Delirier og Tarmblødninger, hos mange Recidiver; 1 Tilfælde efterfulgtes af Udbrud af en hidtil latent Lungetuberkulose, 1 af en akut Mb. mentalis. Den offentlige Behandling omfattede 32 Tilfælde (28 Voksne og 4 Børn), hvoraf 4 var dødelige; med Undtagelse af 2, der var i Rekonvalescens, da den offentlige Behandling begyndte, behandledes alle de angrebne paa Sygehus. Epidemiens Oprindelse maatte henføres til slette hygiejniske Forhold: Spildevandet afledtes til »Sumpe«, og da Grundvandstanden

er meget høj, gennemtrængtes Jordbunden af Afledningsvandet; Renovationsforholdene var yderst sundhedsfarlige og i et af de først angrebne Huse viste der sig Kommunikation mellem forurenset Grundvand og et Rør fra Vandledningen. Dertil kom, at en i Byen værende Andels-Mælkeforsyning delvis forsynedes fra et af de smittede Huse, hvor der var Kohold. Der indtraf i Byerne 5 Dødsfald: 2 i Horsens, 1 i Vejle, 2 i Silkeborg.

I Ringkøbing Fysikat anmeldtes 6 Tilfælde fra Byerne, 69 fra Landkredsene, deraf 21 fra Lemvig L. D., 14 fra Holstebro L. D. og 18 fra Videbæk L. D. I Lemvig L. D. iagttoges en Husepidemi, i Holstebro L. D. et Tilfælde paa en Herregaard, som i en lang Aarrække har frembudt Tyfustilfælde næsten hvert Aar. I Tarm L. D. behandledes 7 Tilfælde fra Lejren ved Borris, opstaaede ved Infektion fra det foran omtalte Spisehus i Aalborg. Epidemien i Lyngby (se foran under Aarhus-Randers Fysikat) gav en Udløber til Herning L. D. En Husepidemi (5 Tilfælde) optraadte i Videbæk L. D. Paa Epidemisygehusene behandledes 78 Tilfælde med 7 Dødsfald. I Bybefolkningen indtraf ingen Dødsfald.

I Ribe Fysikat viser Sygetallet en Stigning fra 20 Tilfælde i 1909 til 37 i 1910, uden at Aarsagen kan henføres til hyppigere Optræden af begrænsede Epidemier. De allerfleste Tilfælde var spredte. En Husepidemi paa 3 Tilfælde optraadte i Varde L. D.'s Landkreds. I Grindsted L. D. optraadte 2 Tilfælde i en Husstand, hvor Sygdommen havde vist sig for 2 Aar siden; i det ene Tilfælde optraadte Recidiv efter 14 Dages feberfri Periode paa Sygehuset og 10 Dage efter Udskrivelsen. Paa Epidemisygehusene behandledes 27 Tilfælde, der alle endte med Helbredelse. I Ribe indtraf 1 Dødsfald.

2. Meningitis cerebrospinalis epidemica.

Af epidemisk Hjerne- og Rygmarvsbetændelse anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
285	130	168	125	91	74	127	64	61	51

og i 1908 64 Tilfælde.

Der er optraadt spredte Tilfælde i alle Fysikater

2. Meningi

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Jun	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	1	»	»	»	2	»	4	»	»	»	2	»
Sjællands nord. Fysikat	»	»	»	»	»	»	1	3	»	1	»	[illegible]
Sjællands sønd. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		»
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Fyens —	»	»	»	»	»	1	»	»	1	2	»	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Aarhus-Randers —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Viborg-Thisted —	»	1	»	1	»	»	»	1	»	»		»
Vejle-Skanderborg—	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»
Ringkøbing —	»	1	»	1	»	»	»	»	»	3	»	[illegible]
Ribe —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Konger. m. Undt. af Kbh.	»	2	»	2	»	1	1	6	2	7	»	[illegible]
Hele Kongeriget......	3		2		3		11		9		4	

undtagen Bornholms Fysikat. Nogle af Tilfældene betegnes som tvivlsomme. I Bybefolkningen indtraf 7 Dødsfald, hvoraf 5 i København, 1 i Thisted (39aarig Mand) og 1 i Silkeborg (24aarig Mand). Desuden indtraf paa Provinsbyernes Sygehuse blandt indlagte Landboere 8 Dødsfald: 1 paa Frederiksberg (Barn i Aldersklassen 4—12 Maaneder), 3 i Byerne paa Øerne (23aarig Kvinde i Odense, 16aarig Mand i Faaborg og 23aarig Kvinde i Nyborg) og 4 i Byerne i Jylland (12aarig Pige i Løgstør. 13aarig Pige i Randers, 13aarig Pige i Skanderborg og 7aarig Pige i Holstebro).

Sygehusskemaerne oplyser; at der paa samtlige

›rebrospin. epidem.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
ıst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	12
»	»	»	»	1	»	»	»	1	2	1	»	4	6	10
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1	2
1	2	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	2	7	9
»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	1	3	4
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	»	2	»	8	8
»	2	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	3	2	5
»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	1	7	8
»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
l	6	»	1	2	3	2	2	1	6	3	2	12	40	52
8		1		5		4		7		7		64		

Sygehuse udenfor København og Frederiksberg er indtruffet 16 Dødsfald af denne Sygdom, hvoraf 6 paa Sygehuse liggende udenfor Købstæderne (1 opføres under Diagnosen Meningitis spinalis).

Ligesom i tidligere Aars Medicinalberetninger gives nedenfor alle de fra forskellige Kilder hentede Oplysninger om Sygdommens lokale Optræden.

København. »Stadslægens Aarsberetning« oplyser, at af de 12 anmeldte Tilfælde maa 2 udskydes som beroende paa urigtig Diagnose. 1 Tilfælde indtraf i Garnisonen. I Aarene 1886—1898 er anmeldt 639 Tilfælde, hvortil maa føjes 28 ikke anmeldte Tilfælde, deriblandt

19 Mænd mellem 15 og 65 Aar, for største Delen henhørende til Garnisonen.

For Tidsrummet 1899—1908 gives følgende Oversigt:

	0—5 Aar		5—15		15—25		o. 25 A.		Ialt		Tils.
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	
Anmeldte	23	16	29	18	47	16	19	8	118	58	176
døde	9	8	13	8	19	8	15	3	56	27	83

Sjælland nordre Fysikat har 10 Tilfælde: 3 i Frederiksborg, 1 i Kallundborg, 3 i Nykøbing Sj.s L. D., 2 i Kbhvns. Amts nordre L. D., 1 Amager. Paa Lyngby Sygehus (Kbhvns. Amts nordre L. D.) behandledes 1 dødeligt Tilfælde i Aldersklassen 5—15 Aar. Dødsfaldet paa Frederiksborg Sygehus er omtalt ovenfor. Paa Roskilde Amtssygehus er efter Skemaet behandlet 1 dødeligt Tilfælde, men Dødsattesterne har ingen Dødsfald under denne Diagnose. De fra Nykøbing Sj.s L. D. anmeldte 3 Tilfælde var spredte og endte alle dødeligt (det ene paa Holbæk Amtssygehus, hvis Skema dog kun har 1 Dødsfald af »Meningitis simplex«).

Sjællands søndre Fysikat har 1 Tilfælde, i Storehedinge L. D.'s Landkreds. Paa Rude Sygehus (Skelskør L. D.) behandledes 1 dødeligt Tilfælde, der paa Sygehusskemaet betegnes som »Meningitis spinalis«.

I Lolland-Falsters Fysikat er anmeldt 1 Tilfælde fra Nykøbing F., 1 fra Maribo L. D.'s Landkreds. Paa Skemaet fra Nykøbing Sygehus er opført 2 dødelige Tilfælde, der dog ikke genfindes paa Byens Mortalitetstabel.

Fyens Fysikat har 9 Tilfælde, spredte Tilfælde. 1 i Nyborg, 1 i Faaborg, 2 i Odense L. D., 2 i Nyborg L. D.'s Landkreds, 2 i Faaborg L. D.'s Landkreds, 1 i Kerteminde L. D.'s Landkreds. Mortalitetstabellerne har som tidligere anført 3 Dødsfald (i Odense, Nyborg og Faaborg) blandt Landboere. I Beretningen fra Faaborg L. D. anføres, at de 2 anmeldte Tilfælde indtraf i Ø. Hæsinge og Krarup og begge var dødelige. Det i Nyborg L. D. anmeldte Tilfælde var fra et ualmindeligt smudsigt Hjem. Tilfældet i Kerteminde L. D. opstod i Rynkeby.

De fra Aalborg-Hjøring Fysikat anmeldte 4 Tilfælde skriver sig fra Skagen (1), 1 fra Nibe-Løgstør

L. D.'s Landkreds, 2 fra Ø. Han Herred L. D., men omtales ikke videre i Beretningerne. Paa Løgstør Sygehus behandledes et dødeligt Tilfælde hos en 12-aarig Pige fra Landet.

I Aarhus-Randers Fysikat er anmeldt 1 Tilfælde fra Aarhus L. D., 1 fra Mariager L. D.'s Landkreds, mulig det Tilfælde, der efter Mortalitetstabellerne endte dødeligt paa Randers Sygehus.

Viborg-Thisted Fysikat har 8 Tilfælde, hvoraf dog 1 (fra Viborg L. D.'s Landkreds) efter Optagelsen paa Sygehuset viste sig at skyldes en anden Sygdom, 1 (fra Han Herreds L. D.) betegnes som tvivlsomt. I Skive L. D.'s Landkreds optraadte 4 Tilfælde i Hjerk, 2 i November i samme Husstand, 2 i December. 1 Tilfælde indtraf i Thisted L. D., 1 i Vestervig L. D. Tilfældet i Thisted er omtalt foran. Efter Fysikatsberetningen behandledes paa alle Sygehuse 4 Tilfælde med 2 Dødsfald.

Vejle-Skanderborg Fysikat har 5 Tilfælde; 2 fra Silkeborg By (1 dødeligt, se foran), 1 fra Horsens, 2 fra Vejle L. D.'s Landkreds. Sygehusskemaet fra Skanderborg har 1 Dødsfald.

Ringkøbing Fysikat har 8 Tilfælde, 1 i Ringkøbing By, 2 i Holstebro L. D.'s Landkreds, 5 i Tarm L. D. At de fra sidstnævnte L. D. anmeldte Tilfælde angik 1 (som dog af Sygehuslægen betegnes som tvivlsomt), en ung Teglværksarbejder fra Skjern, der førtes til Tarm Sygehus, hvor han døde; 4 angik Børn i Aadum Kirkeby (3 i én Familie), og af disse endte 3 dødeligt paa Tarm Sygehus. Paa Sygehuset i Holstebro er efter Skemaet indtruffet 2 dødelige Tilfælde (Mortalitetstabellen har dog kun 1 Dødsfald — se foran).

I Ribe Fysikat anmeldtes 3 Tilfælde, 1 i Ribe L. D.'s Landkreds og 2 i Varde L. D.'s Landkreds (1 i Faaborg (voksen Kvinde) og 1 i Hodde (i Alderen 5—15 Aar). Paa Grindsted Sygehus behandledes 1 dødeligt Tilfælde.

3. Diphteria (incl. Croup).

Af Difteri og Strubehoste anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
10210	8582	8829	8039	6454	5798	5553	4420	4533	4850	4931

og i 1908 5143 Tilfælde.

Der døde i Bybefolkningen af begge Sygdomme:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908
282	195	250	209	175	187	127	81	123	94	111	129

Saavel Sygetallene for hele Landet som Dødstallene for Byerne viser en lille Stigning, Fortsættelse af den, der siden 1904 har fundet Sted fra Aar til Aar. Som bemærket i en tidligere »Medicinalberetning« maa det formodes, at man efter den stigende Anvendelse af den bakteriologiske Diagnose er bleven mere tilbageholden mod Anvendelsen af den kliniske Diagnose »Difteri«, hvoraf følger, at Stigningen i Aarssygetallene vilde have været endnu mere kendelig, hvis Forholdene paa det diagnostiske Omraade havde været som tidligere. Stigningen fra 1907 til 1908 genfindes i hver af de 3 lokale Hovedgrupper: Hovedstaden, Provinsbyerne og Landdistrikterne; dens væsentligste Aarsag synes at være en Opgang i Sygeligheden i København og Sjællands nordre Fysikat. Ingen Epidemier af Betydning har vist sig i 1908, men der er optraadt flere Smaaepidemier end i de nærmest foregaaende Aar, og i flere Beretninger anføres. at Sygdommen atter har vist sig efter flere Aars Fraværelse. Til mere indgaaende Belysning af Sygdommens Ekstensitet (Udbredelse i Forhold til Folketal) i de forskellige Lokaliteter, er udarbejdet nedenstaaende Tabel. der giver først de absolute Tal for hvert Fysikat, By og Land for sig, dernæst det beregnede Antal Tilfælde ɔ: det Sygetal, som efter Folkemængden og den gennemsnitlige Sygelighed (29 paa 10,000 for alle Byer tilsammen og 13 paa 10,000 for samtlige Landdistrikter) vilde tilkomme hver Lokalitet.

	København		Sjæll. nordre Fys.		Sjæll. søndre Fys.		Bornholms Fys.		Loll. Falst. Fys.		Fyens Fys.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
y . . .	1416	*1290*	303	*401*	226	*139*	24	*52*	26	*83*	288	*256*
and .	—	—	570	*338*	266	*209*	8	*30*	103	*106*	152	*264*

	Aalb.-Hjør. Fys.		Aarh.-Rand. Fys.		Vib.-Thist. Fys.		Vejle-Skdb. Fys.		Ringkøb. Fys.		Ribe Fys.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
r . . .	132	*182*	204	*260*	50	*85*	268	*229*	71	*39*	119	*74*
ınd .	106	*261*	195	*188*	172	*210*	243	*192*	121	*142*	80	*102*

Det ses af denne Tabel, at de Lokaliteter, som naar højest over den gennemsnitlige Sygelighed, er København, Landdistrikterne i Sjællands nordre Fysikat, Byerne i Sjæll. søndre Fys., Byerne i Ringkøbing og Ribe Fysikater samt By og Land i Vejle-Skanderborg Fys. En meget ringe Difterisygelighed findes i Bornholms Fys. Byerne i Lolland-Falsters Fys., Aalborg-Hjøring Fys. og Viborg-Thisted Fysikat.

Paa én Dag i hver Maaned indtraf gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1908	20	15	14	13	12	11	10	10	12	16	16	19
1907	18	16	15	13	13	12	9	9	9	15	14	18

Antallet af Dødsfald i Bybefolkningen er som anført 129 mod 111 i 1907 og 94 i 1906. Anvendes den for Byerne gældende Intensitetskvotient (Døde i Forhold til Anmeldte) 4,1 for hvert 100 anmeldte (den var i 1907 3,7, i 1906 3,4) til Bestemmelse af det Landbefolkningen tilkommende Antal Dødsfald, faar man 82 Dødsfald, som skulde være indtrufne mellem de fra Landet anmeldte 2016 Tilfælde. Men det maa antages, at Tallet 82 ligger betydeligt under det virkelige Tal, blandt andet-

fordi Adgangen til Lægehjælp er mindre let, Tilbøjeligheden til at søge Læge mindre i Landbefolkningen end i Bybefolkningen. Mortalitetstabellerne oplyser, at der blandt Landboere, indlagte paa Sygehusene i Byerne udenfor København indtraf 60 Dødsfald af Difteri (incl. Croup), og paa Skemaerne fra de Sygehuse, som ligger i Landsogne og kun undtagelsesvis faar Patienter fra Bybefolkningen, findes c. 25 Dødsfald. Landbefolkningen har altsaa leveret et Kontingent af c. 85 Dødsfald til Provinssygehusene, og det er højst sandsynligt, at man endnu maa regne med en Del Dødsfald i Hjemmene, nogle Steder, fordi Forældrene har modsat sig Indlæggelse paa Sygehusene, andre Steder, fordi Sygdommen (Croup) saa hurtigt har ført til Døden, at en paatænkt Fjernelse til Sygehus ikke har kunnet gennemføres. Antallet af Dødsfald i Landbefolkningen maa derfor sættes noget højere end 85, muligvis ligesom i 1907 til omkring 100.

Sygdommens Tilbøjelighed til at søge Larynx og fremkalde Croup synes flere Steder at have været usædvanlig stor, men den i de senere Aar indførte Forandring af Sygelisternes Nomenklatur tillader ikke at studere dette Forhold nærmere ad statistisk Vej. Dødsaarsagsstatistiken gør fremdeles Skel mellem Difteri og Croup, men det maa erindres, at Rubriken for »Croup« (Strubehoste) kun optager saadanne Tilfælde, hvor Diagnosen paa Dødsattesten savner enhver Tilkendegivelse af, at det har drejet sig om en difteritisk Croup. I hele Bybefolkningen er der indtruffet 128 Dødsfald af Difteri og 61 Dødsfald af »ren« Croup, naar Dødsfald blandt Sygehuspatienter fra Landet medregnes; 32 % af samtlige Dødsfald falder altsaa paa Croup. I 1907 var dette Forhold kun 26 %. I Forbindelse med disse Oplysninger om Larynxdifteriens Optræden kan anføres, at der i 1908 paa samtlige Sygehuse udenfor København og Frederiksberg er udført c. 170 Tracheotomier (der mangler dog Opgivelser fra enkelte større Sygehuse), hvoraf antagelig den allerstørste Del er udført for Croup. I 1907 var Tallet 206.

Serumbehandlingen anvendes nu de fleste Steder i kurativt Øjemed, og mangfoldige Steder er der udført præventive Seruminjektioner, hist og her efterfulgte af mindre heldige, men dog lidet alvorlige Bivirkninger.

Til Belysning af Intensitetsforholdet i de forskellige Aldersklasser i Bybefolkningen fremsættes nedenstaaende Tabel, der ved Siden af den gennemsnitlige Intensitet i Tiaaret 1896—1905 indeholder saavel det absolute Antal Dødsfald som det Antal, der vilde være indtruffet, hvis Aaret 1908 havde frembudt samme Intensitet som Tiaaret.

	Af 1000 anmeldte i 1896–1905 døde aarlig		I 1908 døde		*Dødsfald, der efter Erfaringerne i Tiaaret kunde ventes*	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	*Kbh.*	*Andre Byer*
0–1 Aar	267	395	8	7	*10*	*13*
1–5 —	94	110	31	41	*41*	*82*
5–15 —	32	43	14	27	*20*	*34*
Mdk. 15–65 Aar	13	10	—	—	*2*	*1*
Kvk. 15–65 —	8	5	—	1	*1*	*1*
Mdk. 65 Aar o. d.	—	—	—	—	—	—
Kvk. 65 Aar o. d.	—	—	—	—	—	—
I alle Aldere	49	55	53	76	*74*	*131*

Det ses, at der i samtlige Byer er indtruffet 129 Dødsfald, medens der kunde ventes 205, og at Forskellen mellem Virkelighed og Beregning gør sig gældende i alle Grupper, mindst i Aldersklassen 5—15 Aar.

I København er anmeldt et større Antal Tilfælde (1416 mod 1008) og indtruffet flere Dødsfald (53 mod 34) end i 1907. Efter »Stadslægens Aarsberetning« er Sygelighedskvotienten stegen fra et Minimum af $1{,}69\ ^0/_{00}$ i 1905 til $3{,}18$ i 1908. Sygdommens Udbredelse efter Tid og Sted synes iøvrigt ikke at have frembudt noget af Interesse. Af de angrebne behandledes 1112 ɔ: 79 $^0/_0$ paa Sygehus (40 paa Garnisonssygehuset).

Paa Difteridiagnosestationen undersøgtes i 1908 2855 Kulturer, af hvilke 2767 var indsendte af Byens Læger, medens 88 hidrørte fra Patienter, der var udskrevne fra Hospitalet, men fremdeles holdtes under Observation. Af

de førstnævnte indeholdt 688, af de sidstnævnte 54 Difteribaciller, medens Undersøgelsen i henholdsvis 2079 og 34 Tilfælde gav negativt Resultat.

I Sjællands nordre Fysikat anmeldtes fra Byerne 303 (i 1907 251), fra Landet 570 (427) Tilfælde. Den tidligere fremsatte Tabel over den relative (beregnede) Sygelighed viser, at Fysikatets Landsogne har en forholdsvis betydelig Sygelighed. Dens Tilvækst skyldes dels et forøget Antal sporadiske Tilfælde i flere Distrikter (navnlig i de omkring Hovedstaden liggende — dog ikke i Københavns Amts søndre L. D.), dels Fremkomsten af Smaaepidemier flere Steder. I Herslev og Kattinge i Roskilde L. D. fik Sygdommen saa megen Udbredelse, at Skolerne maatte lukkes fra Oktober 1908 til Marts 1909. I Egitsborg i Ods Herred L. D. fortsattes den i Juli 1907 begyndte lille Epidemi med faa Tilfælde, men da den syntes at brede sig til Vig og Asminderup, blev den i December taget under offentlig Behandling; Epidemien syntes herefter at være standset, men i Februar 1909 kom et nyt Udbrud med 13 Tilfælde, alle med ægte Difteribaciller. Fra hele dette Distrikts Landsogne anmeldtes ialt 69 Tilfælde. I Kallundborg L. D. iagttoges 3 tydelige Smaaepidemier (i Eskebjerg og Følleslev, i Vallekilde-Høm og i Jordløse-L. Fuglede, med tilsammen 32 Tilfælde, hvoraf de fleste behandledes paa Sygehus; paa Kallundborg Sygehus behandledes 36 Tilfælde, hvoraf 14 med Croup, 6 maatte tracheotomeres, 1 døde. I Holbæk L. D.'s Landkreds anmeldtes 98 Tilfælde (flere end i noget af de sidste 6 Aar), fordelte paa 18 af 30 Sogne, hvoraf Mørke har det største Antal Tilfælde (20), der optraadte spredt efter Tid. Sygdommen synes her ikke at være særlig ondartet, og efter Distriktslægens Beretning var Dødeligheden blandt anmeldte (Intensiteten) 13,86 $^0/_{00}$, hvilket er lavere end de 2 foregaaende Aars. Lægen i S. Jernløse bemærker, at Sygdommen mest optraadte i Familierne til Arbejdere paa Knabstrup Teglværk; især optraadte Sygdommen i Dramstup By; kun enkelte havde Croup og kun faa døde; flere fik mindre udbredte Lamheder, 1 døde af Nephritis. I Frederiksberg døde 16, i Helsingør 1, i Frederiksværk 2.

Sjællands søndre Fysikat, der i 1907 havde

632 Tilfælde, møder i 1908 med 492 Tilfælde, medens der efter den gennemsnitlige Sygelighed kun skulde ventes 348. I Korsør fortsattes en i tidligere Aar herskende Epidemi, men nærmest med mange efter Tid og Sted spredte Tilfælde (89); der angrebes flest Børn, kun 17 Voksne. 8 Børn havde Croup, og af disse havde 4 tillige Svælgdifteri. 5 døde, deraf 3 af Croup; 9 tracheotomeredes; Albuminur optraadte af og til, Pareser temmelig sjældent. Som Regel anvendtes Seruminjektion. Epidemien holdt sig fremdeles begrænset til Byen. I Holsteinborg og tilstødende Sogne i Skelskør L. D. optraadte en lille godartet Epidemi. I April optraadte i et Hus et alvorligt Tilfælde, der endte dødeligt efter Indlæggelse paa Sygehus; i Maj indtraf et mildt Tilfælde i samme Hus, men først i November kom Epidemien til Udbrud (18 Tilfælde anmeldtes i Novbr. og Decbr.); flere Gange iagttoges Pareser. Paa Sygehuset i Skelskør behandledes 33, hvoraf 1 døde. I Sorø optraadte i Januar og Februar en Epidemi paa 27 Tilfælde; trods nogen Modstand og Uvillie fra Befolkningen Side gennemførtes en energisk præventiv Behandling med Serum, omfattende c. 500 Personer. I Ringsted L. D. optraadte Smaaepidemier i Jydstrup og Terslev og Sygdommen synes at frembyde stor Tilbøjelighed til at optræde som Croup, men var iøvrigt mild. Paa Sygehuset behandledes 41 klinisk utvivlsomme Tilfælde foruden 9 Crouptilfælde, hvoraf 5 krævede Operation og 5 endte dødeligt. I Præstø L. D. iagttoges en lille mild Epidemi i Kallehave. Vordingborg L. D., der i 1906 havde 16, i 1907 58 Tilfælde. havde i 1908 80 Tilfælde, hvoraf de fleste optraadte i Ørslev; Dødeligheden angives at have været 2 %. I Næstved L. D. optraadte spredte Tilfælde, der mod Aarets Slutning viste Tendens til epidemisk Optræden. Efter Beretningen fra Amtssygehuset optraadte Sygdommen ret ondartet; der behandledes her 23 Tilfælde af Difteri, 16 af Croup. En Læge i Tornemark beretter, at et let Tilfælde hos en voksen Kvinde endtes efter Ophostning af en rørformet Membran, en fuldstændig Afstøbning af Trachea, i hvilken der fandtes typiske Difteribaciller. I Præstø døde 1, i Vordingborg 3, i Næstved 2, i Korsør 4, i Ringsted 1, i Slagelse 5 — ialt 16, svarende til c. 6 % af de anmeldte.

3. Diphtheri[illegible]

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	179	»	123	»	158	»	134	»	108	»	99	»
Sjæll. nordre Fysikat	28	85	23	52	22	61	21	53	21	38	6	33
Sjællands sønd. —	19	38	27	17	25	6	21	18	19	12	26	23
Bornholms —	1	»	1	2	1	»	2	1	1	1	»	»
Lolland-Falsters —	2	7	1	4	»	10	1	8	2	16	2	6
Fyens —	49	10	25	12	23	5	15	16	11	23	9	15
Aalborg-Hjøring —	12	13	13	5	8	1	10	8	14	4	9	14
Aarhus-Randers —	32	19	4	27	5	18	9	8	11	9	12	13
Viborg-Thisted —	7	26	3	19	4	11	6	11	6	13	3	12
Vejle-Skanderborg —	58	21	23	17	25	24	12	15	8	17	14	18
Ringkøbing —	2	12	»	4	»	13	3	15	»	10	»	12
Ribe —	10	9	24	8	10	4	5	10	15	5	2	1
Konger. m. Undt. af Kbh	215	240	144	167	123	153	105	163	108	148	83	147
Hele Kongeriget......	634		434		434		402		364		329	
Sjællands nordre Fysikat.												
Helsingør Lægedistrikt	1	»	9	»	2	»	1	»	»	»	»	
Kronborg —	»	»	»	»	»	2	»	1	»	5	»	[illegible]
Frederiksværk —	»	»	»	»	»	»	1	2	»	»	1	1
Hillerød —	»	»	»	»	»	1	»	5	»	»	»	
Hørsholm —	»	7	»	5	»	2	»	1	»	2	»	[illegible]
Kbhvn.s Amts nord. —	»	13	»	13	»	12	»	8	»	10	»	[illegible]
Frederiksberg —	21	»	12	»	16	»	17	»	19	»	3	
Kbhvn.s Amts sønd. —	»	6	»	»	»	1	»	1	»	3	»	[illegible]

ncl. Croup).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
8	»	64	»	81	»	120	»	119	»	163	»	»	»	1416
8	35	13	37	29	46	36	38	29	50	47	42	303	570	873
:3	13	14	9	8	7	19	36	25	27	10	60	226	266	492
1	1	»	»	1	»	2	»	5	3	9	»	24	8	32
»	10	6	5	3	12	3	12	2	8	4	5	26	103	129
.4	14	16	11	19	8	30	13	34	9	43	16	288	152	440
.1	10	9	9	8	6	10	12	12	15	16	9	132	106	238
)0	13	11	9	12	13	13	17	30	28	45	21	204	195	399
3	15	5	9	3	13	2	10	6	18	2	15	50	172	222
.7	13	17	40	25	27	40	19	21	17	13	15	268	243	511
2	2	2	3	14	6	28	9	9	6	11	29	71	121	192
7	6	3	13	7	4	16	9	4	8	16	8	119	80	199
6	132	96	145	129	142	199	175	177	189	216	215	1711	2016	3727
316		305		352		494		485		594		5143		

!	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	17	»	17
·	»	»	2	»	3	»	»	»	3	»	5	»	23	23
·	1	3	»	»	1	2	»	1	1	1	1	9	7	16
·	»	»	»	»	1	»	»	»	2	»	1	»	10	10
·	1	»	»	»	»	»	1	»	2	»	3	»	24	24
·	11	»	14	»	19	»	15	»	7	»	6	»	134	134
!	.	8	»	26	»	27	»	26	»	40	·	227	»	227
·	1	»	1	»	2	»	»	»	1	»	1	·	18	18

3. Diphtheri

Sjællands nordre Fysikat (fortsat).	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Amager Læged.	»	»	»	1	»	3	»	»	»	»	»	1
Roskilde —	3	7	2	6	3	4	1	13	1	8	2	4
Frederikssund Kbst. og Horns Herreds —	3	3	»	»	»	2	»	2	»	»	»	3
Nykøbing p. S. —	»	15	»	5	1	10	»	6	1	2	»	4
Kallundborg —	»	1	»	4	»	12	1	5	»	1	»	5
Holbæk —	»	25	»	5	»	7	»	7	»	4	»	4
Samsø —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	»	»
Køge —	»	5	»	5	»	»	»	1	»	»	»	»
Slagelse —	»	1	»	2	»	3	»	»	»	»	»	»
Sorø —	»	2	»	6	»	2	»	»	»	»	»	1
Sjællands søndre Fysikat.												
Køge Læged.	1	2	»	2	»	»	1	1	1	»	»	»
Slagelse —	»	1	5	»	1	»	1	»	»	»	5	1
Sorø —	»	5	17	7	10	»	2	2	4	3	10	16
Ringsted —	5	11	1	3	1	2	2	2	1	3	1	[illegible]
Korsør —	8	4	2	1	9	2	12	»	8	1	5	[illegible]
Skelskør —	»	»	»	1	»	»	1	»	»	1	»	»
Næstved —	1	2	1	1	»	2	2	9	2	2	2	»
Storehedinge —	1	2	1	»	»	»	»	2	2	1	»	1
Præstø —	»	2	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Vordingborg —	3	9	»	2	3	»	»	2	1	1	»	[illegible]
Stege —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Bornholms Fysikat.												
Bornh. sydv. Læged. Ld.	»	»	»	2	»	»	»	1	»	1	»	»
Rønne	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Neksø	1	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»	»
Aakirkeby	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

Croup (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	4	»	10	10
4	4	»	5	1	2	5	6	»	14	»	»	32	73	105
»	7	»	»	1	3	»	»	»	1	»	»	4	21	25
»	1	»	2	»	3	1	3	1	5	1	13	5	69	74
»	1	2	»	»	1	»	1	»	6	3	3	6	41	47
»	6	»	11	1	7	»	9	2	8	»	5	3	98	101
»	»	»	»	»	3	»	1	»	»	»	»	»	8	8
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	12	12
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	7
»	2	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	15	15
»	»	»	1	»	»	1	1	1	1	1	»	6	8	14
2	1	»	»	1	»	1	1	»	»	»	2	16	6	22
»	»	3	»	»	»	»	»	2	4	1	5	49	42	91
1	2	»	»	1	»	1	2	1	1	»	2	15	30	45
3	1	7	»	2	»	6	1	14	1	5	»	89	13	102
»	1	»	1	»	4	»	1	»	3	1	22	2	34	36
»	4	3	3	2	2	1	6	3	4	2	9	19	44	63
»	4	1	»	»	»	»	1	2	»	»	1	7	12	19
2	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	9	4	12	16
»	»	»	3	1	1	8	20	2	13	»	10	18	62	80
»	»	»	1	»	»	1	2	»	»	»	»	1	3	4
»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	8	8
»	»	»	»	1	»	2	»	5	»	9	»	20	»	20
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

3. Di

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Lolland-Falsters Fysikat.												
Nykøbing p. F. Læged.	»	1	»	1	»	2	»	1	2	10	»	[illegible]
Stubbekøbing —	»	5	»	3	»	3	»	2	»	2	1	[illegible]
Sakskøbing — Ld.	»	»	»	»	»	2	»	1	»	2	»	[illegible]
Sakskøbing	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	[illegible]
Nysted	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Maribo — Ld.	»	1	»	»	»	2	»	2	»	»	»	[illegible]
Maribo	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Nakskov —	1	»	1	»	»	1	1	2	»	2	»	[illegible]
Fyens Fysikat.												
Odense Bys Læged.	11	»	1	»	8	»	6	»	2	»	2	[illegible]
Odense Land- —	»	5	»	1	»	2	»	7	»	4	»	[illegible]
Bogense —	»	»	2	»	»	»	»	2	1	2	»	[illegible]
Middelfart —	29	»	15	2	11	»	3	»	3	1	3	[illegible]
Assens —	2	3	3	1	2	»	5	1	2	7	3	[illegible]
Faaborg —	»	»	»	2	»	»	»	3	2	2	1	[illegible]
Svendborg —	2	1	1	»	1	2	»	»	»	2	»	[illegible]
Nyborg —	»	»	»	2	»	1	1	1	»	2	»	[illegible]
Kerteminde —	3	1	3	2	»	»	»	1	»	1	»	[illegible]
Rudkøbing —	2	»	»	1	»	»	»	1	»	2	»	[illegible]
Ærø — Ld.	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Marstal	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	[illegible]
Aalborg-Hjørring Fysikat.												
Skagens Læged.	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	[illegible]
Frederikshavn —	3	2	2	»	3	1	»	»	1	»	4	[illegible]
Hjøring —	»	2	3	»	1	»	4	4	»	2	2	[illegible]
Hallund —	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Sæby —	»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	[illegible]

eria (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	1	4	2	4	1	4	1	1	»	»	7	29	36
»	3	»	»	»	2	»	1	»	1	»	1	1	26	27
»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	»	3	»	11	11
»	»	»	»	»	»	1	1	3	»	»	»	6	»	6
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	5	»	»	»	4	»	5	»	2	»	»	»	22	22
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	2	4	1	1	1	1	»	»	4	1	1	10	15	25
4	»	1	»	10	»	10	»	1	»	5	»	61	»	61
»	1	»	1	»	2	»	4	»	1	»	3	»	33	33
1	1	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	4	9	13
4	3	4	1	5	2	12	1	29	2	35	10	153	22	175
»	4	»	»	2	»	7	»	»	»	1	2	27	20	47
1	1	1	2	2	»	1	2	1	4	2	»	11	25	36
4	»	3	4	»	1	»	2	»	»	»	1	11	13	24
»	»	3	2	»	1	»	»	1	1	»	»	5	11	16
»	1	4	»	»	»	»	»	»	1	»	»	10	7	17
»	3	»	1	»	1	»	2	2	»	»	»	4	11	15
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2
»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	7	»	7
»	»	1	»	2	»	6	1	4	1	11	2	37	8	45
»	3	1	1	»	2	1	6	1	8	2	3	17	32	49
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	4	1	1	»	»	»	2	»	3	»	»	4	16	20

3. Diphther

Aalborg-Hjøring Fysikat (fortsat).	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Jun
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
Nørre Sundby Læged.	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»
Hvetbo —	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Aalborg —	7	2	6	»	4	»	5	»	12	»	3
Aalb.Amts søndenfj. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nibe—Løgstør — Ld.	»	»	»	2	»	»	»	1	»	»	»
Nibe	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Løgstør	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Øster Han Herred —	»	2	»	2	»	»	»	»	»	1	»
Hobro —	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»
Farsø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Aarhus-Randers Fysikat.											
Hobro Læged.	»	»	»	4	1	»	»	»	»	»	1
Mariager —	12	3	1	1	»	»	»	»	»	»	»
Grenaa —	»	»	1	1	»	2	»	»	1	1	»
Æbeltoft —	»	1	»	4	»	3	1	»	»	»	»
Aarhus Bys —	12	»	1	»	3	»	6	»	9	»	7
Aarhus Land- —	»	6	»	3	»	1	»	2	»	»	»
Randers Bys —	8	»	1	»	1	»	2	»	1	»	4
Randers Land- —	»	7	»	2	»	7	»	4	»	»	»
Ørsted —	»	1	»	1	»	»	»	1	»	8	»
Odder —	»	1	»	3	»	2	»	»	»	»	»
Hornslet —	»	»	»	7	»	3	»	1	»	»	»
Frijsenborg —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Viborg-Thisted Fysikat.											
Viborg Læged.	3	5	1	2	2	3	1	1	3	2	1
Thisted —	1	7	»	5	»	1	»	1	1	»	»
Skive —	»	»	»	»	»	2	2	3	1	1	»

Croup (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	2	»	1	»	1	»	1	»	»	»	6	6
»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	2	»	7	7
4	»	4	»	6	»	1	»	7	2	3	1	62	9	71
»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»	1	»	6	6
»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»	6	6
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	4	»	4
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	7
»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	5
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	7	»	17	»	26	4	30
5	2	1	»	»	»	»	1	»	»	»	1	19	8	27
»	2	»	»	»	1	»	1	»	6	»	»	2	15	17
»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	1	1	3	10	13
5	»	10	»	12	»	13	»	21	»	24	»	133	»	133
»	6	»	6	»	3	»	»	»	3	»	3	»	39	39
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	»	21	»	21
»	»	»	1	»	3	»	2	»	5	»	2	»	34	34
»	2	»	»	»	1	»	8	»	10	»	5	»	39	39
»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	»	11	11
»	»	»	»	»	3	»	5	»	1	»	6	»	29	29
»	»	»	2	»	1	»	»	»	1	»	1	»	6	6
1	3	1	3	»	1	1	4	2	4	1	2	17	35	52
»	6	1	1	1	1	»	3	»	»	»	»	4	27	31
1	2	3	1	»	3	»	»	2	6	»	3	9	23	32

3. Diphtheri[a]

Viborg-Thisted Fysikat (fortsat).	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.
Nykøbing J. Læged.	3	2	2	2	2	1	3	»	1	»	2	1
Vestervig —	»	5	»	8	»	1	»	5	»	1	»	»
Thyholm —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Vester Han Herred -	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	[illegible]
Frijsenborg —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	5	»	»
Farsø —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Sjørup —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»
Randers —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	[illegible]
Silkeborg —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hobro —	»	6	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg Fysikat												
Skanderborg Læged.	2	3	1	»	»	2	»	1	»	2	»	
Silkeborg —	1	2	2	»	1	2	»	2	3	4	1	»
Brædstrup —	»	3	»	5	»	2	»	1	»	3	»	[illegible]
Horsens —	17	»	8	»	3	»	1	»	»	»	5	[illegible]
Vejle —	9	9	8	2	9	4	8	4	1	4	4	[illegible]
Fredericia —	16	»	1	1	11	»	8	»	3	»	2	»
Kolding —	8	3	3	8	1	11	»	3	1	3	2	1
VejleA. vestre(Give)—	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hornsyld —	»	1	»	»	»	»	»	2	»	1	»	3
Frijsenborg —	»	»	»	1	»	3	»	2	»	»	»	[illegible]
Ringkøbing Fysikat.												
Lemvig Læged.	2	5	»	1	»	2	»	4	»	»	»	4
Holstebro —	»	1	»	1	»	1	3	1	»	3	»	»
Ringkøbing —	»	1	»	»	»	»	»	3	»	»	»	
Ulfkær —	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Videbæk —	»	»	»	»	»	1	»	2	»	1	»	[illegible]

Croup (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
1	»	1	»	2	3	»	1	2	3	1	1	20	14	34
»	»	»	2	»	2	»	»	»	2	»	5	»	31	31
»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	4	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	7	7
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	3
»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	»	»	7	7
	4	»	1	»	1	»	»	»	1	»	»	»	8	8
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	10	10
2	1	1	2	1	8	5	8	2	1	5	1	19	29	48
1	5	1	5	2	»	5	2	5	»	»	1	22	23	45
»	5	»	3		»	»	»	»	1	»	1	»	31	31
7	»	5	2	5	1	3	»	6	»	2	1	62	4	66
1	»	6	11	6	11	3	3	6	5	5	2	61	62	123
5	»	2	»	10	»	22	1	»	»	»	»	80	2	82
1	1	2	14	1	4	2	3	2	5	1	6	24	62	86
»	»	»	2	»	1	»	2	»	»	»	»	»	5	5
»	1	»	»	»	2	»	»	»	5	»	3	»	18	18
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	7
2	1	1	»	»	1	»	»	2	1	»	»	7	19	26
»	»	1	»	»	»	1	»	2	1	1	1	8	9	17
»	1	»	»	14	3	27	1	5	1	10	5	56	15	71
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	5	5
»	»	»	»	»	2	»	2	»	»	»	»	»	10	10

3. Diphtheri

Ringkøbing Fysikat (fortsat).		Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
		Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld
Tarm	Læged.	»	»	»	»	»	1	»	2	»	1		
Herning	—	»	4	»	1	»	5	»	2	»	5		
Sjørup	—	»		»	»	»	3	»	1	»	»		
Ribe Fysikat.													
Varde	—	»	2	»	1	2	»	»	»	»	»		
Ribe	—	»	1	»	2	1	»	4	1	»	1		
Esbjerg	—	10	1	24	»	7	»	1	4	15	2	2	
Grindsted	—	»	2	»	1	»	2	»	3	»	2	»	1
Fanø	—	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kolding Ld.	—	»	2	»	4	»	2	»	2	»	»		

I Bornholms Fysikat spillede Sygdommen ingen Rolle, men af de fra Byerne anmeldte 24 Tilfælde skriver de 20 sig fra Rønne, og af disse igen de 16 sig fra Aarets 3 sidste Maaneder. I Neksø By indtraf 3 Dødsfald.

I Lolland-Falsters Fysikat havde Difterien ingen stor Betydning, men siden 1905 er det aarlige Sygetal steget fra 95 til 206, og i flere Distrikter synes Sygdommens Optræden dog at have vakt nogen Opmærksomhed. Paa Falster viste Sygdommen sig ligesom i de nærmest foregaaende Aar endemisk i Lillebrænde i Stubbekøbing L. D. og optraadte her med 1—2 Tilfælde om Maaneden, saaledes at man en Tid lang maatte lukke Skolen. Lægen i Horbelev i samme L. D. indlagde i August en 12-aarig Pige fra S. Grimmelstrup paa Epidemisygehuset, da hun havde follikulær Angina og suspekte Belægninger; der fandtes dog ikke typiske Baciller. Hun hjemsendtes i Slutningen af August, men d. 6te September angrebes 2 yngre Søstre, der ikke var blevne præventivt behandlede; d. 9de hentedes Lægen, som straks sendte dem til Sygehuset og anvendte præ-

: Croup (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
.	»	»	1	»	»	»	3	»	»	»	10	»	22	22
	»	»	2	»	»	»	2	»	1	»	13	»	37	37
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	4
1	1	1	5	1	»	8	2	»	3	4	»	17	14	31
	5	»	2	1	1	»	1	2	»	2	»	10	14	24
6	»	2	5	5	1	8	4	2	»	10	2	92	19	111
.	»	»	1	»	2	»	2	»	3	»	1	»	20	20
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	12	12

ventiv Serumbehandling og Desinfektion; den ældste døde paa Vejen, den yngste 3 Uger senere af Parese. De øvrige Familiemedlemmer gik fri, men fra Familien førtes Smitte til en 12-aarig Pige i Horbelev. I nogle Arbejderboliger i Nordfalster iagttoges en lille begrænset Epidemi, der gentagne Gange blussede op trods gentagen Desinfektion. I Maribo L. D. optraadte i Bandholm en Del ret svære og dødelige Tilfælde som Tilløb til en Epidemi; paa Sygehnset behandledes 5 med Croup, hvoraf 2 døde. Ogsaa fra Sakskøbing By berettes om Tilløb til en Epidemi. I Nakskov L. D. vakte de forholdsvis talrige Crouptilfælde Opmærksomhed.

Paa Sygehusene behandledes ialt 182 Difteritilfælde, hvoraf 56 med Croup. Der døde her 12 (deraf 7 af Croup) ɔ: 6,6 % af de angrebne, og der foretoges 26 Tracheotomier. I hver af Byerne Nykøbing F., Maribo og Nakskov indtraf 1 Dødsfald.

I Fyens Fysikat anmeldtes 440 Tilfælde, hvilket omtrent svarer til den gennemsnitlige Sygelighed (se Tabellen foran), hvilket dog kun gælder ved Sammenlægning

af Tallene for By og Land. Landet for sig viser en lavere Sygelighed end Gennemsnittet, Byerne derimod en højere, hvilket væsenligst skyldes Epidemien i Middelfart By. Den var en Arv fra 1907 og indledet med en Epidemi paa Sindssygeanstalten. Der anmeldtes 153 Tilfælde, fordelte paa alle Aarets Maaneder, men hyppigst indtræffende i 1ste og 4de Kvartal. Sygdommen holdt sig navnlig til Arbejderbefolkningen og synes for en Del at have bredt sig gennem Skolerne. Epidemien betegnes af en Læge som mild, af en anden som ondartet; den sidste meddeler, at det ikke var sjældent at se den angribe Børn, som havde faaet præventive Injektioner $2^1/_2$—3 Uger i Forvejen. Omtrent Halvdelen af Tilfældene (68) behandledes paa Sygehus, hvor Flertallet af de behandlede viste typiske Baciller og frembød middelsvære Tilfælde, ret hyppigt ledsagede af forbigaaende Albuminuri. af og til af Pareser. Foruden de 153 Tilfælde af Difteri anmeldtes 144 Tilfælde af Angina, hvoraf flere formodes at have været af difteritisk Natur. Paa Sindssygeanstalten standsede Epidemien snart; Landdistriktet blev næsten ganske forskaanet. Præventive Injektioner anvendtes i udstrakt Grad, særligt efter at Kommunen havde overtaget Bekostningen. I Byen indtraf 3 Dødsfald (paa Sygehuset 1). I Faaborg L. D. indtraf 2 Smaaepidemier (Dyreborg 11, Ulbølle 4 Tilfælde, den første Tilsynekomst af Sygdommen efter lang Tids Fraværelse) Smaa Husepidemier indtraf enkelte andre Steder, saaledes i Odense L. D. og i Nyborg L. D. Paa Sygehusene behandledes ialt c. 285 Tilfælde, svarende til 65 % af de anmeldte. Ingen Dødsfald indtraf i andre Byer end Middelfart.

I Aalborg-Hjøring Fysikat havde Difterien ikke stor Betydning. Af de fra Byerne anmeldte Tilfælde. 132, indtraf 62 i Aalborg, 37 i Frederikshavn. Af Landdistrikterne, der møder med 106 Tilfælde, staar Hjøring L. D.'s Landkreds med 37 Tilfælde. I Aalborg vakte Sygdommen nogen Opmærksomhed (8 Dødsfald. efter Stadslægens Beretning omtrent lige saa mange som i de 7 foregaaende Aar med tilsammen 326 Sygdomstilfælde). I Løkken i Hjøring L. D. begyndte om Efteraaret en lille mild Epidemi (c. 20 Tilfælde), der blev ved at levere nogle Tilfælde om Ugen trods Isola-

tion og Desinfektion. En anden lille Epidemi indtraf i Bølle i Sæby L. D. og frembød middelsvære Tilfælde. Iøvrigt omtales Sygdommen ikke nærmere i Beretningerne. Foruden de anførte 8 Dødsfald i Aalborg indtraf i Byerne 2 Dødsfald, begge i Frederikshavn.

Heller ikke i Aarhus-Randers Fysikat (204 Tilfælde i Byerne, 195 paa Landet) havde Sygdommen Betydning. De største Epidemier, i Mariager og Hobro, omfattede kun henholdsvis 19 og 26 Tilfælde; derimod gjorde Sygdommen sig bemærket i Ebeltoft By og Omegn og i Aarhus L. D. som særlig ondartet paa Grund af hyppige Croupkomplikationer mellem de ikke talrige Tilfælde. I Ebeltoft viste Sygdommen sig efter mange Aars Fraværelse; i Boeslum, hvor den heller ikke havde været i mange Aar, indtraf flere hurtigt endende Crouptilfælde i Tilslutning til Mæslinger, saaledes at Døden kunde indtræde om Eftermiddagen, hvor Lægehjælp var søgt om Morgenen. En lille Epidemi viste sig i Ørsted L. D. Omkring Ryomgaard viste sig Ophobning af Tilfælde; de første Tilfælde var dødelige paa Grund af Sepsis og formodes opstaaede efter Smitte, tilført ad Jernbanen. Stadslægen i Aarhus bemærker i sin Beretning, at saavidt muligt kun saadanne Tilfælde opføres som Difteri, hvor den bakteriologiske Diagnose er stillet. Paa Aarhus Amtssygehus behandledes 40 Tilfælde, der alle helbredtes; 7 frembød forbigaaende Nephritis, 1 Lamhed. Crouptilfældene var ret ondartede. I Rimsø Sogn opstod en stor Husepidemi (1 Voksen, 5 Børn) efter Smitte fra Randers. I Ørsted L. D. optraadte 23 Tilfælde i Hallandsbjerg og Bork: »ad administrativ Vej« blev truffet præventive Forholdsregler. I Hobro opstod i Aarets Slutning en Epidemi som føres tilbage til et tidligere paa Aaret indtruffet miskendt Tilfælde, der affødte en Husepidemi. I December fik c. 300 Børn præventive Injektioner; 2 fik 3—4 Uger efter Injektionen et let Difterianfald. I Aarhus døde 3, i Ebeltoft 1.

I Viborg-Thisted Fysikat var Difterien meget lidt fremtrædende (222 Tilfælde mod 256 i 1907) og den fra flere andre Fysikater kendte Opstaaen af Smaaepidemier paa Steder, hvor Sygdommen i lange Tider ikke har ladet sig tilsyne, synes ikke at være iagttaget

i Viborg-Thisted Fysikat. En Læge i Hundborg (Thisted L. D.) iagttog en lille Epidemi af Croup i Januar og af Difteri i Juli-August, men fra anden Side bestrides Diagnosens Rigtighed. En Husepidemi paa 5 Tilfælde indtraf i Vindum (Viborg L. D.). Iøvrigt synes Tilfældene at have været spredte. Paa Sygehusene behandledes ialt 175 Tilfælde med 3 Dødsfald. I Viborg døde 1, i Thisted 1.

I Ringkøbing Fysikat er Difterisygeligheden gaaet frem fra 141 Tilfælde i 1907 til 192 i 1908, hvilket væsentligst skyldes en Epidemi i Ringkøbing By; den begyndte i September i en af Forstæderne hos en Familie, der levede i yderste Fattigdom og Urenlighed med 5 Børn, af hvilke 2 fik dødelig Crouptilfælde. Sygdommen fik i meget kort Tid betydelig Udbredelse blandt Børn; Skolerne lukkedes i nogle Uger, uden at der deraf sporedes nogen kendelig Virkning, og i Oktober naaede Epidemien sit Maksimum. Der udførtes da præventive Injektioner paa 50 Individer og samtidig gjordes Podningsforsøg fra Svælget ved de overordentlig hyppigt forekommende Tilfælde af Angina.

Der anmeldtes	Jan.—Aug.	Septbr.	Oktbr.	Novbr.	Decbr.
af Difteri:	0	14	27	5	10
- Angina:	gennemsnitl 5 Tilf.	14	41	10	4

Det antages at en Del af anmeldte Anginatilfælde har været af difteritisk Natur og at den anvendte Metode ved Podningsforsøgene har været upaalidelig, hvilket ogsaa i enkelte Tilfælde er bleven godtgjort. Epidemien holdt sig næsten udelukkende til Byen. Der indtraf 3 Dødsfald (Croup). I Skjern Stationsby optraadte i Aarets sidste 14 Dage 7 Tilfælde (1 Croup). Fra Tarm L. D. berettes, at af de 22 fra hele Aaret anmeldte Tilfælde angik de 7 Croup, hvilke alle endte med Helbredelse uden Operation efter Serumbehandling. De 10 Tilfælde dannede i December en Skoleepidemi, der nødvendiggjorde Skolens Lukning i 8 Dage. Af de fra Herning L. D. anmeldte 37 Tilfælde, der kun krævede 1 Dødsfald, indtraf Trediedelen i December. Paa Lemvig Sygehus behandledes 14 med Difteri, 10 med Croup; der indtraf kun 1 Dødsfald (af Croup). Paa

samtlige Epidemisygehuse behandledes 201 Tilfælde (156 Difteri, 45 Croup); der udførtes 11 Tracheotomier for Croup. I Ringkøbing indtraf som anført 3 Dødsfald, i de andre Byer ingen Dødsfald af Difteri.

I Ribe Fysikat optraadte Difterien sparsomt og uden at vise tiltagende Udbredelse; egentlig epidemisk Optræden synes ikke iagttaget. Esbjerg har ligesom i 1907 et forholdsvis betydeligt Antal Tilfælde (92), der er temmelig jævnt fordelte over alle Maaneder. Der indtraf her 5 Dødsfald, som alle skyldtes Croup. Paa samtlige Epidemisygehuse behandledes 142 for Difteri (8 Dødsfald) og udførtes 11 Tracheotomier for Croup, hvoraf 3 med dødeligt Udfald. I Ribe og Varde døde ingen af Difteri.

4. Scarlatina.

Af Skarlagensfeber anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
4652	6657	12487	12647	9784	8530	7955	6745	5071	3194	2665

og i 1908 4212 Tilfælde.

Skarlagensfeberen har vakt liden Opmærksomhed i 1908. Der er anmeldt et noget større Antal Tilfælde end i 1907, hvilket skyldes en Stigning af Sygeligheden i København og Sjællands nordre Fysikat (2834 mod 1517 i 1907), Aarhus-Randers Fysikat (411—193) og Vejle-Skanderborg Fysikat (223—103). Sygdommen er ligesom i tidligere Aar gennemgaaende optraadt meget mildt, og som Følge heraf bliver Sygetallene kun vage Udtryk for Antallet af angrebne.

Antallet af Dødsfald i Bybefolkningen var:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908
31	76	173	140	102	85	65	50	56	20	15	68

Der er en forholdsvis betydelig Stigning af Dødsfald, større end man skulde vente efter Stigningen i Sygelighed (fra 1716 til 3180 anmeldte Tilfælde).

I nedenstaaende Tabel gives det anmeldte Antal

Tilfælde i hvert Fysikat — By og Land for sig — samt det efter Folketallet beregnede Antal Tilfælde som skulde være indtruffet, hvis Sygeligheden i hver Lokalitet havde været den gennemsnitlige. (I Byerne 30 paa 10,000, paa Landet 7 paa 10,000).

	København		Sjæll. nordre Fys.		Sjæll. søndre Fys.		Bornholms Fys.		Loll. Falst. Fys.		Fyens Fys.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
By ...	1916	*1335*	548	*415*	60	*144*	1	*54*	7	*86*	87	[illegible]
Land .	—	—	370	*182*	104	*112*	4	*16*	12	*57*	81	[illegible]

	Aalb. Hjør. Fys.		Aarh.-Rand. Fys.		Vib.-Thist. Fys.		Vejle-Skdb. Fys.		Ringkøb. Fys.		Ribe Fys.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
By ...	28	*188*	344	*269*	7	*88*	127	*237*	13	*40*	42	[illegible]
Land .	67	*141*	67	*101*	68	*113*	96	*104*	76	*76*	87	[illegible]

Det fremgaar heraf, at København, Sjællands nordre Fysikat og Byerne i Aarhus-Randers Fysikat har frembudt den største Sygelighed, medens Sygdommens Udbredelse paa Bornholm og Lolland-Falster har været meget ringe.

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Novb.	Decbr.
1908	13	12	8	12	10	8	9	10	12	12	14	17
1907	10	7	6	7	7	6	5	6	8	8	8	8

Det ses, at Stigningen fra 1907—1908 giver sig tilkende i alle Aarets Maaneder, men stærkest i de 2 sidste Maaneder.

Af de i 1908 (1907) i Bybefolkningen indtrufne Dødsfald falder 39 (8) paa København, 25 (2) paa Frederiksberg, 2 (4) paa de andre Byer paa Øerne, 2 (1) paa Jyllands Byer. Blandt de paa Provinsbyernes Syge-

huse fra Landet indlagte Skarlagensfeberpatienter indtraf 2 Dødsfald og paa de udenfor Byernes Grund liggende Sygehuse indtraf c. 3 Dødsfald. Da antagelig kun meget faa Dødsfald er indtrufne udenfor Sygehuse, fremgaar heraf, hvor ringe Betydning for Dødeligheden Skarlagensfeberen har haft udenfor København og Frederiksberg.

I nedenstaaende Oversigt gives Intensitetskvotienter (døde i Forhold til anmeldte) i de forskellige Aldersklasser indenfor hver af de 2 Grupper: Hovedstaden og de andre Byer.

	For hvert 1000 anmeldt døde aarligt i 1896—1905		I 1908 døde		Dødsfald, der efter Erfaringerne i Tiaaret kunde ventes	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer
0—1 Aar	90	107	1	1	*1*	*1*
1—5 —	40	35	26	13	*22*	*12*
5—15 —	10	14	10	13	*11*	*10*
Mdk. 15—65 Aar	9	14	—	—	*1*	*1*
Kvk. 15—65 —	14	14	1	2	*2*	*1*
Mdk. 65 Aar o. d.	—	—	—	—	—	—
Kvk. 65 — o. d.	—	—	1	—	—	—
I alle Aldere	20	22	39	29	*37*	*25*

Det ses, at det for de 2 Bygrupper beregnede Antal Dødsfald omtrent falder sammen med det indtrufne Antal, og at Intensiteten altsaa har været omtrent den samme som i Tiaaret 1896—1905. Da nu Forholdet i Aarene 1906 og 1907 var et andet, nemlig langt lavere Intensitet end i Tiaaret, synes Sygdommen i 1908 altsaa at være tiltaget i Dødelighed baade i Hovedstaden og de andre Byer (ɔ: Frederiksberg).

I København anmeldtes et forholdsvis betydeligt Antal Tilfælde: 1916 ɔ: 4,3 ‰ af Befolkningen mod 2,3 ‰ i 1907 og 3,4 ‰ i Femaaret 1902—06; paa 10,000 Indbyggere faldt 9 Dødsfald (2 i 1907, 5 i 1902—06,

4. Sc

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Ju[illegible]
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst
København..........	205		196		130		178		134		124
Sjæll. nordre Fysikat	33	32	28	21	27	28	65	26	53	31	43
Sjæll. søndre —	2	9	»	1	5	5	2	6	»	4	»
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Lolland-Falsters —	2	2	»	1	»	1	1	1	2	2	1
Fyens —	11	10	16	12	3	11	7	14	13	8	9
Aalborg-Hjøring —	9	13	»	1	1	4	2	6	3	6	1
Aarhus-Randers —	15	5	17	2	13	3	25	1	26	5	13
Viborg-Thisted —	»	1	»	3	1	2	»	6	»	3	
Vejle-Skanderborg —	8	14	2	7	4	5	2	3	2	2	1
Ringkøbing —	4	10	5	5	2	5	»	6	»	14	2
Ribe —	»	14	3	17	3	6	»	13	»	6	1
Kongr. m. Undt. af Kbh.	84	110	71	70	59	70	104	82	99	81	71
Hele Kongeriget	399		337		259		364		314		[illegible]
Sjællands nordre Fysikat.											
Helsingør Læged.	2	»	6	»	»	»	4	»	3	»	[illegible]
Kronborg —	»	5	»	4	»	1	»	»	»	2	»
Frederiksværk —	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	[illegible]
Hillerød —	»	9	1	»	1	»	»	»	»	»	
Hørsholm —	»	2	»	1	»	1	»	1	»	3	
Københavns Amts nordre —	»	9	»	8	»	18	»	14	»	13	»
Frederiksberg —	28	»	18	»	23	»	58	»	44	»	[illegible]
Kbh. Amts søndre —	»	»	»	1	»	1	»	»	»	1	»
Amager —	»	1	»	1	»	»	»	2	»	4	
Roskilde —	2	1	2	»	1	»	2	5	»	3	»
Frederikssund —	»	2	»	1	1	1	»	2	»	1	[illegible]

tina.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
4		119		154		154		190		218		»	»	1916
5	28	36	18	49	39	54	32	32	52	83	43	548	370	918
4	10	5	10	2	5	2	9	21	17	17	20	60	104	164
»	»	»	»	»	»	»	3	»	1	1	»	1	4	5
1	1	»	»	»	1	»	»	»	2	»	»	7	12	19
5	»	2	6	2	4	8	5	4	6	7	2	87	81	168
2	4	2	1	2	5	2	6	1	5	3	16	28	67	95
5	2	19	7	42	12	28	11	44	7	67	8	344	67	411
2	6	1	18	2	7	»	9	1	8	»	4	7	68	75
5	5	48	2	22	7	3	23	13	13	17	10	127	96	223
	7	»	5	»	11	»	6	»	5	»	1	13	76	89
	2	2	4	7	3	7	9	8	3	11	9	42	87	129
	65	115	71	128	94	104	113	124	119	206	113	1264	1032	2296
278		305		376		371		433		537		4212		
	»	5	»	2	»	5	»	4	»	8	»	52	»	52
	3	»	3	»	»	»	1	»	1	»	»	»	23	23
	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	7	1	8
	3	1	»	»	1	3	»	»	1	8	1	14	15	29
	1	»	»	»	2	»	1	»	5	»	1	»	19	19
	12	»	11	»	11	»	21	»	24	»	19	»	168	168
	»	29	»	36	»	37	»	22	»	53	»	409	»	409
	2	»	»	»	8	»	2	»	1	»	1	»	17	17
	»	»	2	»	»	»	1	»	5	»	5	»	22	22
	2	»	1	3	5	2	2	1	7	2	3	21	29	50
	3	»	»	»	1	»	»	»	»	»	4	6	16	22

4. S…

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
Sjællands nordre Fysikat (fortsat).											
Nykøbing p. S. Læged.	1	»	»	1	1	»	»	»	2	1	»
Kallundborg —	»	2	1	3	»	5	1	1	»	»	»
Holbæk —	»	1	»	»	»	1	»	1	»	1	»
Køge —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Slagelse —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	»
Sorø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjællands søndre Fysikat.											
Køge Læged.	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»
Slagelse —	»	1	»	»	1	»	»	1	»	»	»
Sorø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ringsted —	»	3	»	»	3	1	»	1	»	»	»
Korsør —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Skelskør —	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Næstved —	1	»	»	1	1	»	»	2	»	1	»
Storehedinge —	»	2	»	»	»	2	2	1	»	1	»
Præstø —	»	1	»	»	»	1	»	»	»	2	»
Vordingborg —	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Stege —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bornholms Fysikat.											
Bornh. sydv. Læged. Ld.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hasle	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters Fysikat.											
Nykøbing p. F. Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Stubbekøbing —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»
Sakskøbing Læged. Ld.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Maribo — Ld.	»	2	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Nakskov Læged.	2	»	»	1	»	»	1	»	2	»	1

tina (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktober		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	»	1	»	6	1	5	1	1	5	»	»	17	14	31
1	»	»	1	2	1	2	»	1	2	3	»	11	16	27
»	»	»	»	»	8	»	2	3	1	8	5	11	20	31
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1
»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	8	8
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1
1	2	»	1	»	»	»	»	1	»	2	2	4	9	13
2	»	2	»	»	»	»	»	»	»	1	»	6	4	10
»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	3	4
»	»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	7	3	15	18
»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2
»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»	1	1	4	5
1	»	2	1	»	1	2	8	2	6	4	7	13	27	40
»	4	»	2	»	»	»	»	»	2	4	»	6	15	21
	2	»	»	»	1	»	»	1	3	»	1	1	12	13
	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	3
	2	»	2	»	»	»	»	17	6	6	2	23	12	35
	»	»	»	»	»	»	3	»	1	»	»	»	4	4
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	6	6
	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	2	9

4. Scar

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Fyens Fysikat.												
Odense Bys Læged.	1	»	4	»	»	»	1	»	2	»	2	»
Odense Land- —	»	3	»	»	»	1	»	1	»	»	»	1
Bogense —	1	1	1	2	»	»	»	»	7	1	2	1
Middelfart —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Assens —	5	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	
Faaborg —	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Svendborg —	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»
Nyborg —	»	»	2	»	2	»	4	»	3	2	4	
Kerteminde —	»	»	9	3	»	»	»	»	»	»	»	»
Rudkøbing —	2	6	«	7	1	10	2	11	»	4	»	
Aalborg-Hjørring Fysikat.												
Frederikshavn Læged.	8	4	»	»	1	»	»	»	»	»	»	
Hjørring —	1	5	»	»	»	2	1	4	1	«	»	»
Sæby —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nørre Sundby —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hvetbo —	»	1	»	»	»	«	»	»	»	4	»	»
Aalborg —	»	2	»	1	»	»	»	»	1	«	1	
Aalb. A. søndenfj. —	»	»	»	»	»	2	»	2	»	2	»	
Nibe Løgstør Ld. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Nibe —	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	
Løgstør —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		
Øster Han Herred —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		
Farsø —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Aarhus-Randers Fysikat.												
Hobro Læged.	1	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	
Mariager —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Grenaa —	1	»	»	»	»	»	1	»	»	1	»	

tina (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
2	»	»	»	1	»	8	»	2	»	4	«	27	»	27
»	»	»	4	»	1	»	»	»	2	»	»	»	13	13
»	»	»	»	1	1	»	3	»	»	»	»	12	9	21
»	»	»	1	»	1	»	2	»	»	»	»	»	4	4
»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	»	1	8	3	11
»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	»	3	2	5
1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	3	5
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	17	2	19
»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	10	4	14
1	»	1	1	»	»	»	«	»	»	1	1	8	41	49
«	»	1	»	1	1	»	»	»	1	»	»	11	6	17
1	3	»	«	»	1	»	4	»	»	1	4	5	23	28
»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	3	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	6	6
1	»	»	1	1	»	2	»	1	2	2	1	9	7	16
»	1	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	9	9
»	»	»	»	»	»	»	«	»	1	»	1	«	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	«	2	»	2
»	»	1	»	»	»	»	»	«	»	«	»	1	»	1
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	3	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	4
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	«	»	»	»	1	»	2	»	»	2	4	6

4. Sca

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Jun[illegible]	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Aarhus-Randers Fysikat (fortsat).												
Æbeltoft Læged.	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Aarhus Bys —	12	»	17	»	11	»	21	»	25	»	13	»
Aarhus Land- —	»	8	»	1	»	1	»	»	»	»	»	[illegible]
Randers Bys —	1	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	[illegible]
Randers Land- —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Ørsted —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Odder —	»	»	»	»	»	1	»	»	«	»	»	[illegible]
Hornslet —	»	2	»	»	»	1	»	1	»	3	»	[illegible]
Frijsenborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	[illegible]
Viborg-Thisted Fysikat												
Viborg Læged.	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	[illegible]	[illegible]
Thisted —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	
Skive —	»	»	»	»	1	»	»	5	»	1	»	
Nykøbing M. —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	
Vestervig —	»	1	»	»	»	2	»	»	»	»		
Vester Han Herred —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Frijsenborg —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Randers —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	[illegible]
Silkeborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Vejle-Skanderborg Fysikat												
Skanderborg Læged.	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1	[illegible]
Silkeborg —	3	5	»	»	»	»	1	»	1	»	»	[illegible]
Brædstrup —	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	[illegible]
Horsens —	4	8	»	1	»	2	»	2	»	»	»	[illegible]

ina (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktober		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	»	»	»	»	»	»	1	»	3	1	»	2	5	7
4	»	18	»	40	»	28	»	42	»	65	»	326	»	326
»	2	»	1	»	5	»	7	»	»	»	7	»	28	28
1	»	»	»	2	»	»	»	2	»	1	»	9	»	9
»	»	»	3	»	1	»	1	»	2	»	1	»	8	8
»	»	»	1	»	3	»	1	»	»	»	»	»	5	5
»	»	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	4	4
»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	10	10
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	2	1	5	6
»	»	»	»	»	»	»	8	»	»	»	»	»	9	9
!	2	1	»	»	»	»	»	»	1	»	»	4	9	13
	1	»	»	2	»	»	»	»	1	»	»	2	3	5
	3	»	17	»	7	»	1	»	5	»	1	»	37	37
	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	2	2
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»		»	1	1
	»	2	»	»	1	»	»	2	»	»	»	5	3	8
	»	2	»	1	»	»	1	»	»	1	»	9	6	15
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	4
	»	»	»	2	»	»	»	3	»	4	»	13	13	26

4. Sc

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Vejle-Skanderborg Fysikat. (fortsat).												
Vejle Læged.	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Fredericia —	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Kolding —	»	1	»	»	3	»	1	»	1	»	»	»
Vejle Amts vestre	»	»	»	5	»	»	»	»	»	»	»	
Hornsyld —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Frijsenborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Grindsted —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Ringkøbing Fysikat												
Lemvig Læged.	3	1	1	2	1	1	»	2	»	»	»	»
Holstebro —	»	5	1	2	»	2	»	1	»	11	»	»
Ringkøbing —	1	»	3	1	1	»	»	2	»	»	2	»
Videbæk —	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»
Tarm —	»	4	»	»	»	»	»	1	»	3	»	»
Herning —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe Fysikat.												
Varde Læged.	»	7	»	»	»	»	»	2	»	»	»	
Ribe —	»	2	»	12	3	4	»	8	»	5	1	
Esbjerg —	»	1	8	»	»	»	»	»	»	»	»	
Grindsted —	»	4	»	1	»	2	»	3	»	»	»	
Kolding —	»	»	»	4	»	»	»	»	»	1	»	

atina (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
3	4	41	1	11	3	»	1	2	12	»	5	58	28	86
»	»	»	»	3	»	»	1	6	»	10	»	22	1	23
2	1	3	»	5	1	3	»	»	»	2	»	20	4	24
»	»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	8	8
»	»	»	»	»	»	»	19	»	»	»	5	»	26	26
»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	1	»	4	»	7	»	1	»	2	»	»	5	21	26
»	4	»	»	»	3	»	3	»	1	»	»	1	33	34
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	4	11
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10	10
»	»	»	»	»	1	»	2	»	2	»	1	»	6	6
»	»	»	»	»	1	1	»	2	»	5	2	8	12	20
»	1	»	3	1	1	»	8	1	2	5	6	11	53	64
»	»	2	»	6	»	6	»	5	»	1	»	23	1	24
»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	1	»	13	13
»	1	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	8	8

14 i 1897—1901, 28 i 1892—96). Dødeligheden blandt angrebne (Intensiteten) var som anført større end i 1896—1905 og i 1906—07. Af de anmeldte behandledes et meget betydeligt Antal, 1465 ɔ: 76 % paa Hospital.

I Sjællands nordre Fysikat anmeldtes et forholdsvis betydeligt Antal Tilfælde, hvilket hovedsagelig skyldes Epidemier i Frederiksberg og Københavns Amts nordre L. D., der tilsammen har 577 Tilfælde af 918 anmeldte fra hele Fysikatet. Paa Frederiksberg døde 25, et forholdsvis betydeligt Antal i Forhold til anmeldte (409). Udenfor de nævnte 2 Lokaliteter synes Sygdommen hverken ved sin Udbredelse eller sin Intensitet at have frembudt noget afvigende fra dens Optræden i de senere Aar med de sporadiske, milde Tilfælde. — I Frederikssund døde 1, i de andre Byer — bortset fra Frederiksberg — ingen.

Sjællands søndre Fysikat har 60 Tilfælde i By, 104 paa Landet, medens der kunde ventes henholdsvis 144 og 112. Tilløb til epidemisk Udbredelse fandtes kun i Stege, hvor der i November og December anmeldtes 23 Tilfælde. Sporadiske Tilfælde viste sig iøvrigt i alle Byer undtagen Vordingborg. Lægen i Langebæk (Præstø L. D.) beretter. I en Egn, hvor Scarlatina ikke fandtes, optraadte 1 Tilfælde. 8 Dage forinden havde Familien fra Stuttgart modtaget et Prospektkort fra en Slægtning, hvis Børn havde været haardt angrebne af Scarlatina, der havde krævet 1 Dødsfald. netop paa det Tidspunkt, da Prospektkortet var bleven afsendt. Der indtraf i Byerne kun 1 Dødsfald (i Storehedinge).

Paa Bornholm forekom Sygdommen næsten ikke (5 Tilfælde). Ingen Dødsfald i Byerne.

Fra Lolland-Falsters Fysikat er kun anmeldt 19 Tilfælde; paa Sygehusene behandledes 25 Patienter. hvoraf de fleste — 19 — paa Nakskov Sygehus. Ingen Dødsfald i Byerne.

Fyens Fysikat har et ringe Antal Tilfælde: 87 og 81 mod beregnet 265 og 142. Sygdommen anmeldtes fra alle Byer undtagen Middelfart, Ærøskøbing og Marstal og fra alle Landkredse undtagen Ærø. Kun paa Langeland havde Sygdommen nævneværdig Udbredelse (41 Tilfælde i Landkredsen). Paa Strynø i Svendborg

L. D. indtraf en lille Epidemi i 3 Familier. En Læge i Nyborg saa' Sygdommen optræde for 2den Gang hos samme Patient, en 13-aarig Pige, med 8 Aars Mellemrum. Ingen Dødsfald i Byerne.

Aalborg-Hjøring Fysikat har 28 + 67 Tilfælde mod beregnet 188 og 141. Faa Tilfælde anmeldtes fra 5 Byer, ingen fra Skagen, Sæby og Nørre-Sundby. Af Landkredsene har Hjøring L. D.'s det største Antal Tilfælde (23); ingen Tilfælde i Hobro's, Hallund's, Skagen's og Læsø Distrikter. Ingen Dødsfald i Byerne.

I Aarhus-Randers Fysikat har Købstæderne et større Antal Tilfælde end beregnet, hvilket udelukkende skyldes en Epidemi i Aarhus (326, 5,6 $^0/_{00}$ af Befolkningen), hvortil sluttede sig en Epidemi i Landdistriktet (28 Tilfælde). Fra Aarhus Amtssygehus berettes, at Sygdommen var meget mild; af 13 Patienter havde 3 let Nephritis. I Aarhus fik Epidemien særlig Udbredelse i Aarets 2 sidste Maaneder, og den fortsattes ind i 1909. Der indtraf i Aarhus 2 Dødsfald, ingen i de andre Byer.

Viborg-Thisted Fysikat har sporadiske, milde Tilfælde i alle Byer undtagen Thisted og de fleste Landkredse; kun i Vestervig L. D. optraadte Sygdommen epidemisk i Aarets sidste Maaneder (37 Tilfælde fra hele Aaret. I Juli Maaned viste sig 3 Tilfælde i Grundtoft af ubekendt Oprindelse, mulig tilført ved et Feriebarn, og i August 17 Tilfælde i Hurup Stationsby. Den epidemiske Karakter tabte sig hurtigt, men hele Aaret ud viste sig nye Tilfælde, uden at Forbindelsen mellem de enkelte Tilfælde kunde paavises (Mistanken henledtes paa Bøger fra Sognebiblioteket). Epidemien var godartet; alle Tilfælde isoleredes paa Sygehus. Paa samtlige Sygehuse behandledes 56 Tilfælde med 2 Dødsfald. Ingen Dødsfald i Byerne.

Vejle-Skanderborg Fysikat har dobbelt saa mange Tilfælde som i 1907, men paa Grund af Sygdommens Mildhed spillede Epidemierne ingen Rolle. I Hornsyld L. D. opstod i Oktober en Epidemi paa 13 Tilfælde i Hyrup Skoledistrikt og samtidig en Husepidemi i Standerup. Vejle By har 58 Tilfælde; i August viste sig en begrænset Epidemi, som antoges at skyldes et Mælkeudsalg, der straks lukkedes. Ialt forekom i Byen 41 Tilfælde i August, 11 i September. Muligvis i

Forbindelse med denne Epidemi staar den i Jelling By i Aarets 2 sidste Maaneder optrædende epidemiske Udbredelse af mild Skarlagensfeber, der hurtig standsede efter Isolation og Desinfektion. Ingen Dødsfald i Byerne.

I Ringkøbing Fysikat anmeldtes kun 13 + 75 Tilfælde, der vistnok alle har været lette og sporadiske; forholdsvis hyppigst viste Sygdommen sig i Holstebro L. D. (32 Tilfælde). I enkelte Beretninger fremhæves Sygdommens ualmindelige Mildhed. Paa Sygehusene behandledes 68 Tilfælde, der alle endte med Helbredelse. Ingen Dødsfald i Byerne.

Ribe Fysikat har 42 + 87 Tilfælde; af hvilke 53 anmeldtes fra Ribe L. D.'s Landkreds; de fleste af disse grupperer sig om Holsted Stationsby, hvor en Del milde Tilfælde blev ved at vise sig og havde Tendens til hist og her at danne Smaaepidemier; i Stationsbyen maatte man en Tid lang holde Skolen lukket. I Hovborg By opstod en Husepidemi med 5 successivt optrædende Tilfælde hos en Landpost, uden at Smitten bredte sig til andre i hans Ombæringsdistrikt. Paa Sygehusene behandledes ialt 119 Tilfælde uden Dødsfald. Ingen Dødsfald i Byerne.

5. Morbilli.

Af Mæslinger anmeldtes fra hele Kongeriget:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
14920	6876	10462	5700	23284	13375	8088	10908	19752	13468	20580

og i 1908 17548 Tilfælde.

Sygdommen har haft betydelig Udbredelse i 1908, dog næppe saa stor som i 1907; alle Fysikater har været hjemsøgte af Mæslingeepidemier, i alle en Arv fra 1907; men i de fleste tabte den stærke epidemiske Karakter sig ved Udgangen af 1ste Halvaar, hvorfor dette har over 13,000 Tilfælde af de fra hele Aaret anmeldte 17,500 Tilfælde. I Bornholms, Ringkøbing og Ribe Fysikater udsluktes Epidemierne fuldstændig ved Udgangen af Aarets 3die Kvartal. De fleste Steder optraadte Sygdommen mildt.

I Bybefolkningen døde af Mæslinger:

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908
166	63	142	56	260	151	81	102	184	131	151	103

Af Dødsfaldene i 1908 (1907) falder 37 (79) paa København, 7 (3) paa Frederiksberg, 11 (21) paa Øernes Byer og 48 (48) paa Jyllands Byer.

I nedenstaaende Oversigt gives som sædvanlig Intensitetskvotienterne (Forholdet mellem anmeldte og døde) i Tiaaret 1896—1905, det absolute og det beregnede Antal Dødsfald i de to Hovedgrupper af Bybefolkningen.

	Af 1000 anmeldte døde aarligt 1896—1905		Der døde i 1908		Dødsfald, der efter Erfaringerne i Tiaaret kunde ventes	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer
0—1 Aar	145	101	17	27	*25*	*38*
1—5 Aar	25	17	18	32	*35*	*48*
5—15 Aar	2	3	2	7	*2*	*8*
Md. 15—65 Aar	—	(1)	—	—	—	—
Kv. 15—65 Aar	1	(4)	—	—	—	—
Md. 65 Aar o. d.	—	259	—	—	—	—
Kv. 65 Aar o. d.	—	—	—	—	—	—
I alle Aldere	20	15	37	66	*62*	*94*

Der er indtruffet 103 Dødsfald, medens der efter Erfaringerne fra Tiaaret kunde ventes 156, hvilket tyder paa, at Sygdommen er optraadt meget mildt i 1908 baade i København og de andre Byer.

I København holdt den udbredte Epidemi fra 1907 sig ind i Januar, men derefter aftog Tilfældenes Antal fra Maaned til Maaned for at naa et Minimum i September—Oktober. Efter »Stadslægens Aarsberetning« døde kun 13 af 1000 anmeldte og 0,09 for hvert 1000 af Befolkningen. Paa Hospitalerne behandledes kun 5—6 % af de anmeldte.

I Sjællands nordre Fysikat anmeldtes 3127 Tilfælde mod 4841 i 1907. Ingen Epidemier synes at have hersket i Hillerød L. D., Frederiksværk L. D., Hørsholm L. D. og paa Samsø. I Byerne har Sygdommen efter Sygetallene at dømme kun haft Betydning

5. Mo

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	600		315		252		216		310		321	
Sjællands nord. Fysikat	434	343	110	381	70	252	117	225	90	224	49	145
Sjællands sønd. —	205	147	213	166	214	178	167	127	120	313	42	294
Bornholms —	14	13	17	28	4	1	7	7	1	19	1	4
Lolland-Falsters —	37	65	107	64	40	86	7	61	2	11	»	39
Fyens —	63	60	97	31	116	50	114	73	51	78	15	87
Aalborg-Hjøring —	20	19	21	34	92	58	267	166	302	171	174	87
Aarhus-Randers —	11	104	43	85	98	32	61	23	77	12	126	36
Viborg-Thisted —	5	59	3	63	20	50	23	24	42	91	33	59
Vejle-Skanderborg —	71	202	11	152	2	170	5	144	14	104	38	93
Ringkøbing —	74	274	17	106	»	90	»	105	»	105	»	74
Ribe —	9	101	57	142	54	172	85	44	118	42	60	13
Konger. m. Undt. af Kbh.	943	4387	696	1252	710	1139	853	999	817	1170	538	931
Hele Kongeriget......	2930		2263		2101		2068		2297		1790	
Sjællands nordre Fysikat.												
Helsingør Læged.	124	»	19	»	5	»	»	»	»	»	»	»
Kronborg —	»	54	»	74	»	75	»	58	»	13	»	2
Frederiksværk —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Hillerød —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hørsholm —	»	3	»	2	»	5	»	1	»	»	»	1
Kbhvns. Amts nordre—	»	77	»	64	»	36	»	40	»	30	»	[illegible]
Frederiksberg —	290	»	78	»	50	»	77	»	37	»	30	[illegible]
Kbhvn.s Amts søndre —	»	9	»	26	»	9	»	5	»	12	»	10
Amager —	»	2	»	»	»	1	»	»	»	7	»	[illegible]
Roskilde —	8	3	6	1	14	4	40	36	52	70	15	31

illi.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
11		100		65		72		141		174				2777
54	99	27	79	19	54	43	21	79	27	112	73	1204	1923	3127
10	158	3	87	6	13	28	13	23	69	6	30	1037	1595	2632
»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	44	74	118
1	72	13	17	11	14	3	1	39	9	17	8	277	447	724
32	21	20	36	17	19	37	26	21	14	63	14	646	509	1155
59	86	8	44	3	14	7	8	»	7	2	6	955	700	1655
08	13	40	24	73	1	119	15	177	7	197	5	1130	357	1487
31	60	8	58	»	31	3	49	1	64	1	26	170	634	804
20	23	6	3	6	3	19	10	31	1	7	3	230	908	1138
3	57	2	26	»	22	»	»	»	»	»	»	96	859	955
20	9	1	27	»	22	»	»	»	»	»	»	404	572	976
38	600	128	401	135	193	259	143	371	198	405	165	6193	8578	14771
1149		629		393		474		710		744			17548	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	148	»	148
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	277	277
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
3	»	3	»	1	»	»	»	»	»	»	»	7	»	7
»	2	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	16	16
»	16	»	12	»	12	»	3	»	»	»	32	»	342	342
5	»	16	»	18	»	42	»	74	»	112	»	870	»	870
»	4	»	5	»	7	»	»	»	»	»	»	»	87	87
»	2	»	5	»	9	»	4	»	7	»	11	»	50	50
3	13	3	12	»	4	1	»	»	1	»	»	142	175	317

5. Mor

Sjællands nordre Fysikat (fortsat).		Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
		Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.
Frederikssund	Læged.	1	12	4	11	«	3	»	7	»	1	»	[illegible]
Nykøbing p. S.	—	»	»	»	5	»	5	»	4	»	19	»	14
Kallundborg	—	10	31	3	46	1	19	»	12	1	5	»	[illegible]
Holbæk	—	1	138	»	39	»	2	»	2	»	52	4	[illegible]
Samsø	—	»	«	»	1	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Køge	—	»	1	»	«	»	4	»	12	»	8	»	[illegible]
Slagelse	—	»	11	»	86	»	71	»	33	»	7	»	»
Sorø	—	»	2	»	26	»	18	»	14	»	»	»	[illegible]
Sjællands søndre Fysikat.													
Køge	Læged.	15	»	85	10	130	10	50	11	23	26	11	43
Slagelse	—	40	6	14	14	4	14	4	5	23	29	12	[illegible]
Sorø	—	6	10	47	33	13	25	9	24	9	21	4	[illegible]
Ringsted	—	14	15	5	4	10	27	»	33	2	54	1	[illegible]
Korsør	—	72	5	58	1	29	8	21	7	5	»	»	
Skelskør	—	»	25	»	16	3	4	12	5	33	16	5	[illegible]
Næstved	—	57	78	3	82	1	60	»	17	6	8	3	[illegible]
Storehedinge	—	»	5	»	»	12	8	»	5	4	67	4	[illegible]
Præstø	—	»	2	1	»	12	»	71	20	15	77	2	[illegible]
Vordingborg	—	»	1	»	6	»	22	»	»	»	15	»	4
Stege	—	1		»	«	»	»	»	«	»	«	[illegible]	[illegible]
Bornholms Fysikat.													
Bornkolms sydv.	Læged.	»	13	»	13	»	1	«	5	»	8	»	[illegible]
Rønne		»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	[illegible]
Aakirkeby		14	»	17	»	4	»	2	»	»	»	»	»
Bornholms nordø.	Ld.—	»	»	»	15	»	»	»	2	»	11	[illegible]	»
Svaneke		»	»	»	»	»	»	4	»	1	»	1	»

li (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	34	39
2.	31	»	16	»	3	»	»	»	»	»	»	2	97	99
»	»	2	5	»	9	»	6	»	6	»	30	17	170	187
»	24	3	15	»	4	»	3	5	13	»	»	13	333	346
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	1	»	4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	52	52
	3	»	»	»	4	»	1	»	»	»	»	»	216	216
	1	»	5	»	»	»	4	»	»	»	»	»	70	70
	29	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	314	131	445
	6	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	102	91	193
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	88	132	220
	68	»	40	2	3	»	»	»	9	»	24	34	333	367
	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	186	21	207
	2	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	56	91	147
	6	»	5	1	»	»	1	»	2	»	»	74	273	347
	33	2	37	2	9	28	11	23	27	6	6	81	278	359
	13	»	1	»	»	»	1	»	30	»	»	101	195	296
	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	49	49
	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2
	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	46	46
	»	»	»	»	»	»	»		»	»	»	1	»	1
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	37	»	37
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	28	28
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6	»	6

10. M

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Jun
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
Lolland-Falsters Fysikat											
Nykøbing p. F. Læged.	1	19	»	11	»	1	»	»	1	1	»
Stubbekøbing —	23	9	90	34	23	66	7	51	»	3	[illegible]
Sakskøbing — Ld.	»	11	«	7	»	8	»	8	»	7	»
Sakskøbing	»	«	«	»	»	«	»	»	1	»	
Nysted	11	»	14	»	6	»	»	»	»	»	
Maribo — Ld.	»	26	»	12	»	11	»	1	»	»	»
Maribo	»	»	»	»	»	»	»	»	»	«	
Rødby	2	»	3	»	6	»	»	»	»	»	
Nakskov —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	
Fyens Fysikat.											
Odense Bys Læged.	41	«	13	»	4	»	5	»	5	»	[illegible]
Odense Land- —	»	22	»	7	»	11	»	7	»	12	
Bogense —	2	7	«	2	»	»	»	»	»	1	1
Middelfart —	«	»	»	5	»	6	4	»	3	2	»
Assens —	1	»	»	5	»	»	«	»	1	»	»
Faaborg —	3	12	13	1	59	4	81	18	39	52	[illegible]
Svendborg —	»	9	1	4	»	27	3	41	1	10	4
Nyborg —	12	9	13	3	2	1	1	»	»	»	»
Kerteminde —	»	»	»	3	»	»	»	»	»	1	»
Rudkøbing —	2	1	54	1	51	1	20	6	2	»	
Ærø — Ld.	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	
Ærøskøbing	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Marstal —	»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	
Aalborg-Hjørring Fysikat.											
Skagen Læged.	»	»	»	»	»	»	9	»	17	»	[illegible]
Frederikshavn —	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	[illegible]

illi (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
1	3	5	1	»	»	1	1	»	1	»	»	9	40	49
»	32	»	4	»	2	»	»	»	»	»	»	148	225	373
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	47	47
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	31	»	31
»	36	»	11	»	10	»	»	»	8	»	8	»	129	129
»	»	8	»	11	»	2	»	39	»	17	»	77	»	77
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11	»	11
»	1	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	6	6
4	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	77	»	77
	4	»	1	»	3	»	3	»	2	»	»	»	81	81
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	10	13
	»	»	3	»	2	»	»	»	»	»	1	7	20	27
6	»	3	2	6	»	15	3	13	2	13	1	58	13	71
1	6	2	13	»	8	»	14	»	4	»	3	206	175	381
8	3	10	9	3	6	21	6	2	6	7	8	70	145	215
1	4	1	»	4	»	»	»	»	»	»	1	34	36	70
2	»	»	1	»	»	1	»	6	»	43	»	52	8	60
	4	1	7	3	»	»	»	»	»	»	»	133	20	153
»	»	»	»	»	»			»	»	»			1	1
	»		»	»	»	»	»		»	»	»	2	»	2
	»	1	»	»	»	»	»	»		»		4	»	4
0	»	3	»	»	»	6	»	»	»	»	»	71	»	71
2	1	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	5	5	10

5. M…

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Jun…	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L…
Aalborg-Hjørring Fysikat (fortsat).												
Hjøring Læged.	»	7	»	16	2	17	31	96	25	76	27	
Sæby —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	
Nørre Sundby —	1	1	»	»	»	»	4	3	52	27	21	
Hvetbo —	»	»	»	9	»	30	»	12	»	11	»	
Aalborg —	8	»	17	»	90	»	223	1	208	4	97	
Aalborg A. Søndenf.	»	7	»	»	»	»	»	1	»	4	»	
Nibe Løgstør Ld.	»	»	»	»	»	2	»	7	»	17	»	
Løgstør —	11	»	4	»	»	»	»	»	»	»	»	
Øster Han H.s —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	5	»	
Hobro —	»	»	»	9	»	7	»	43	»	17	[illegible]	
Farsø —	»	4	»	»	»	»	»	2	»	9	[illegible]	
Aarhus-Randers Fysikat.												
Hobro Læged.	4	»	36	1	68	1	17	9	2	4	8	
Mariager —	»	27	»	35	»	26	»	6	»	»		
Grenaa —	»	14	»	5	»	1	»	»	»	»	3	
Æbeltoft —	»	19	»	24	2	»	1	6	53	2	40	
Aarhus Bys —	6	»	7	»	28	»	43	»	22	»	6	
Aarhus Land- —	»	24	»	6	»	»	»	»	»	6	»	
Randers Bys —	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	
Randers Land- —	»	5	»	5	»	3	»	»	»	»	»	
Ørsted —	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»		
Odder —	»	14	»	7	»	1	»	»	»	»	»	
Hornslet —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		
Frijsenborg —	»	1	»	2	»	»	»	»	»	»		
Viborg-Thisted Fysikat.												
Viborg Læged.	5	34	3	21	20	26	20	7	2	33	»	
Thisted —	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	

illi (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
35	47	1	12	1	3	»	»	»	»	2	4	124	312	436
»	4	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	7	7
2	8	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	81	59	140
»	4	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	72	72
10	»	3	»	2	»	1	»	»	»	»	»	659	8	667
»	3	»	15	»	5	»	6	»	6	»	1	»	51	51
»	3	»	3	»	4	»	»	»	»	»	»	»	43	43
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	15	»	15
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11	11
»	5	»	8	»	»	»	»	»	»	»	»	»	92	92
»	11	»	5	»	2	»	»	»	»	»	»	»	40	40
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	135	19	154
»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	96	96
3	8	»	14	»	»	»	1	»	»	»	»	6	63	69
6	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	103	64	167
99	»	38	»	73	»	119	»	177	»	197	»	877	»	877
»	»	»	»	»	1	»	4	»	7	»	4	»	52	52
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9	»	9
»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	16	16
»	»	»	6	»	»	»	»	»	»	»	»	»	8	8
»	1	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»		26	26
	2	»	1	»	»	»	7	»	»	»	»	»	10	10
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	2	»	2	»	»	1	»	»	»	»	»	51	141	192
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	1	4

5. M[illegible]

		Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
		Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.
Viborg-Thisted Fysikat. (fortsat).													
Skive	—	»	»	»	4	«	1	1	»	«	1	»	[illegible]
Nykøbing M.	—	»	«	»	»	»	»	2	«	37	«	33	[illegible]
Vestervig	—	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Thyholm	—	»	3	«	11	»	2	»	»	»	»	»	
Frijsenborg	—	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	
Farsø	—	»	7	»	13	»	19	»	17	»	2	»	
Sjørup	—	»	»	»	»	»	2	»	»	»	55	»	[illegible]
Randers	—	»	2	»	9	»	»	»	»	»	[illegible]	»	
Silkeborg	—	»	»	«	1	»	»	»	»	»	[illegible]	»	»
Hobro	—	»	12	»	3	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Vejle-Skanderborg Fysikat.													
Skanderborg	Læged.	11	50	»	21	»	30	»	39	»	20	»	[illegible]
Silkeborg	—	»	2	»	6	»	3	4	5	13	»	33	»
Brædstrup	—	»	25	»	5	»	»	»	11	»	30		[illegible]
Horsens	—	6	2	»	1	»	3	1	10	»	4	»	[illegible]
Vejle	—	4	41	3	67	2	100	»	33	»	17		[illegible]
Fredericia	—	»	«	4	»	»	»	»	»	»	»		»
Kolding	—	50	43	4	12	»	6	»	13	1	4	5	[illegible]
VejleA.vestre(Give)	—	»	21	»	31	«	23	»	15	«	23	»	[illegible]
Hornsyld	—	»	18	»	9	»	4	»	6	»	1	»	
Frijsenborg	—	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	
Grindsted	—	»	»	»	»	»	»	»	12	»	5	»	
Ringkøbing Fysikat.													
Lemvig	Læged.	3	121	»	13	»	»	»	»	»	»		[illegible]
Holstebro	—	71	102	17	23	»	7	»	2	»	26	»	[illegible]

lli (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
»	3	»	14	»	»	»	1	»	»	1	»	2	42	44
31	25	8	39	»	19	2	44	1	39	»	3	114	176	290
»	1	»	»	»	11	»	4	»	25	»	20	»	64	64
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	16	16
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	61	61
»	21	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	96	96
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	12	12
»	4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	7	7
	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	17	17
	2	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	11	167	178
6	2	5	»	5	»	19	8	31	»	7	»	123	26	149
»	6	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	117	117
1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	8	28	36
2	4	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	13	294	307
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	»	5
10	4	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	70	86	156
»	3	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	128	128
	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	40	40
»	2	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	17	17
»	1	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	3	156	159
1	7	1	14	»	»	»	»	»	»	»	»	90	188	278

5. Mor

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Ringkøbing Fysikat (fortsat).												
Ringkøbing Læged.	»	»	»	»	»	1	»	3	»	2	»	[illegible]
Ulfkær —	»	2	»	17	»	11	»	21	»	13	»	»
Videbæk —	»	2	»	»	»	»	»	19	»	14	»	[illegible]
Tarm —	»	33	»	18	»	21	»	26	»	14	»	[illegible]
Herning —	»	14	»	39	»	47	»	29	»	6	»	[illegible]
Sjørup —	»	»	»	1	»	3	»	5	»	30	»	[illegible]
Ribe Fysikat.												
Varde Læged.	»	4	»	24	»	10	1	9	»	10	»	4
Ribe —	»	8	»	2	»	3	»	»	1	»	1	»
Esbjerg —	9	1	57	2	54	»	84	4	117	7	59	4
Grindsted —	»	2	»	»	»	24	»	13	»	1	»	[illegible]
Fanø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kolding —	»	86	»	114	»	135	»	18	»	24	»	

for Frederiksberg, Helsingør og Roskilde. I en Del af Distrikterne var Sygdommen en Arv fra 1907, i andre som Roskilde, Nykøbing S. og Køge Distrikter synes Epidemierne begyndte og afsluttede i 1908. Paa Sejerø indførtes Sygdommen fra Jordløse og da den først angrebne ikke kom under Lægebehandling og intet gjordes fra de Paarørendes Side for at hindre Smitteudbredelse, fik Epidemien en meget stor Udbredelse, saaledes at vistnok kun meget faa Procent af de modtagelige Børn gik fri; der indtraf ingen Dødsfald. De fleste Steder i Fysikatet optraadte Sygdommen mildt; enkelte Steder (Viskinde) omtales Tilfældene som strænge og ondartede ved Eftersygdomme.

I Byerne indtraf følgende Antal Dødsfald: Frederiksberg 7, Helsingør 1, Kallundborg 1.

lli (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
›st-	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	
2	15	1	3	»	21	»	»	»	»	»	»	3	50	53
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	65	65
»	10	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	60	60
»	13	»	3	»	»	»	1	»	»	»	»	»	130	130
»	6	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	157	157
»	4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	53	53
5	4	1	»	»	7	»	»	»	»	»	»	7	72	79
4	1	»	21	»	15	»	»	»	»	»	»	6	50	56
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	391	18	409
»	3	»	6	»	»	»	»	»	»	»	»	»	54	54
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	377	377

I Sjællands søndre Fysikat herskede Sygdommen overvejende i Aarets første Halvdel; den optraadte i alle Distrikter undtagen Møen, som havde haft en Epidemi i 1907. Af Købstæderne gik kun Vordingborg fri. Sygdommen synes at være optraadt mildt. Af 1037 Tilfælde i Købstæderne var kun 5 dødelige, 1 i Køge, 1 i Næstved, 2 i Korsør, 1 i Slagelse.

I Bornholms Fysikat herskede Mæslingerne kun epidemisk i Aakirkeby og omliggende Sogne, hvor Epidemien var en Arv fra 1907. Endvidere optraadte nogle Tilfælde i Svanike. Sygelisternes Udtryk for en lille Epidemi. Ingen Dødsfald i Byerne.

I Lolland-Falsters Fysikat havde Sygdommen betydelig Udbredelse i de fleste Distrikter i Aarets første Halvdel, navnlig i Maribo og Stubbekøbing Distrikter.

Nakskov L. D. synes at være gaaet nogenlunde fri. Paa den lille Ø, Raagø — i Smaalandshavet Vest for Fejø — hvor der i 15 Aar ikke havde været Mæslinger. angrebes samtlige Børn, hvoraf dog kun 2 kom under Lægebehandling (Sygelisterne har 1 Tilfælde i Fejø L. D.). I Utterslev (Nakskov L. D.) hjembragte et Barn Sygdommen fra København, men til Trods for frit Samkvem med andre Børn, der ikke tidligere havde haft Mæslinger, opstod ingen Epidemi. Overalt optraadte Sygdommen mildt. I Stubbekøbing døde 1, i Maribo 1,

I Fyens Fysikat havde Mæslingerne betydelig Udbredelse i Aarets første Halvdel i næsten alle Distrikter; mest hjemsøgt var Sydfyen navnlig Faaborg L. D. og Langeland. Fra Faaborg By vandrede Epidemien østpaa og fulgtes af en Kighosteepidemi. Paa Øen Strynø i Svendborg L. D. optraadte en Epidemi. I Kerteminde L. D. opstod i Aarets 2 sidste Maaneder en Epidemi, der var tilført fra København. Medens Mæslingerne ellers optraadte mildt, havde de i Rudkøbing i Februar og Marts en mere alvorlig Karakter. Der indtraf her 2 Dødsfald, de eneste Dødsfald i samtlige Byer.

I Aalborg-Hjøring Fysikat optraadte Mæslingerne mer eller mindre epidemisk i alle Distrikter, undtagen Læsø; de fleste Steder begyndende og afsluttende Epidemierne i Aarets Løb og frembydende en mild Karakter. I Farsø L. D. var de i Forsommeren optrædende Mæslinger ret ondartede for spæde Børn. I Kjær Herreds L. D. optraadte ikke sjældent Komplikationer. I Ø. Han Herred herskede en mindre Epidemi i Broust og Torslev. Epidemien i Aalborg var meget betydelig og krævede 6 Dødsfald; desuden døde 3 i Nørre-Sundby, 1 i Skagen.

I Aarhus-Randers Fysikat optraadte Mæslingerne væsenligst i Byerne Aarhus, hvor Epidemien fra 1907 fortsattes i omtrent samme Udstrækning, Hobro (4 °/₀ af Befolkningen anmeldt) og Ebeltoft (c. 6 °/₀). I Landdistrikterne optraadte Sygdommen epidemisk i Hornslet L. D., Mariager L. D. (udbredt Tendens til Komplikation med Lungebetændelse, men næppe ondartet Karakter), Hobro L. D. (mild Karakter). Epidemien i Ebeltoft var meget mild. En Læge i Gjerlev

(Grenaa L. D.) iagttog hyppige Komplikationer med Pneumoni, gastriske Tilfælde og ofte Anæmi som Eftersygdom.

I Viborg-Thisted Fysikat optraadte Mæslingerne ikke epidemisk i Thisted og Skive Byer og V. Han Herred og mulig i enkelte andre Distrikter, medens den største Del af Fysikatet var Sæde for Epidemier. I Viborg Købstad, hvor Sygdommen var en Arv fra 1907, herskede en mild, ikke meget udbredt Epidemi fra Januar til Maj. I Nykøbing M., der havde haft en udbredt Epidemi i 1906, som standsede i Januar 1907, optraadte Sygdommen atter i April 1908 og vedvarede til August; fra Byen bredte Epidemien sig til Øens Landsogne, som hjemsøgtes fra Juni og Aaret ud. I de fleste Landdistrikter standsede Epidemierne inden Efteraaret, kun paa Mors og i Vestervig L. D. fandtes epidemiske Mæslinger ved Aarets Slutning. Sygdommen optraadte i det hele og store taget mildt, dog omtaler mange Læger de hyppige Komplikationer fra Lungernes Side, hvilke i Egnen om Gjedsted og Farsø viste sig ondartede. Flere Læger beretter, at ogsaa Voksne angrebes, og undertiden ret alvorligt. Distriktslægen paa Thyholm beretter: Mæslingerne var i 1906 udbredt over hele Thyholm, kun Jegindø blev forskaanet, hvad der var meget mærkeligt, da der var livligt Samkvem; men i Januar (d. 7de) hentede en ung Mand Smitten paa et Besøg i N. Nissum i Lemvig L. D., hvor der optraadte en udbredt Epidemi, kom hjem til Jegindø d. 8de, blev syg d. 16de og frembød et udviklet Eksanthem d. 20de. Fra ham udgik den udbredte, men lette Epidemi, der hjemsøgte hele Øen og bl. a. angreb 2 Børn, der mærkeligt nok var bleven forskaanede under Øens forrige Epidemi (1901), da deres Søskende var angrebne. Under Epidemien i 1908 iagttoges en lignende Uimodtagelighed hos flere Børn som ikke smittedes, uagtet der var rig Lejlighed dertil og som var fødte efter den forrige Epidemi. I Nykøbing M. døde 4.

I Vejle-Skanderborg Fysikat fortsatte de fleste Steder Mæslingeepidemierne fra 1907 deres Gang i Aarets første Halvdel, hvorefter de udsluktes. Navnlig synes Sygdommen at have haft stor Udbredelse i Silkeborg, Skanderborg, Brædstrup, Vejle Amts vestre og

specielt Vejle og Kolding Distrikter, medens Horsens, Hornsyld og navnlig Fredericia og Frijsenborg Distrikter optræder med smaa Tal, hvilket dog ikke udelukker, at Sygdpmmen kan have været epidemisk til Stede i Landkredsene. Paa de Kellerske Aandssvageanstalter ved Brejninge forefaldt i Februar—Marts 22 Dødsfald, væsenligst foraarsagede ved Mæslinger med Komplikationer. I Vejle døde 1, i Kolding 2, i Silkeborg 3.

I Ringkøbing Fysikat hjemsøgte epidemiske Mæslinger vistnok alle Landkredse og af Byerne Holstebro, men overalt syntes Epidemierne standsede ved Udgangen af Aarets 3die Kvartal. Kun hist og her syntes Sygdommen at have haft en alvorlig Karakter. I Holstebro døde 1.

Ribe Fysikat var Sæde for ret betydelige Epidemier i Esbjerg L. D. og Kolding L. D. samt mere begrænsede Epidemier i de andre Distrikter. Fanø forskaanedes. I 1907 var kun anmeldt ialt 97 Tilfælde, en Rest af den store Epidemi, der begyndte i 1904 og afsluttedes i September 1906. Men da netop ved Slutningen af 1907 et lidt større Antal Tilfælde viste sig rundt omkring, maatte det formodes, at en ny større Epidemi var ved at bryde frem, og den kom ogsaa hurtigt i 1908. I Esbjerg begyndte Epidemien i Januar, steg til et Maksimum i Maj og udsluktes i September. I Andst Herred vistnok nærmest koncentreret om Vamdrup, herskede den fra 1907 arvede Epidemi i Aarets første 5 Maaneder. I Varde L. D.'s Landkreds opstod Epidemier i Horne og Tistrup. I Grindsted L. D. herskede en begrænset Epidemi i Grene Sogn, som i Løbet af April og Maj hjemsøgtes saa grundigt, at Skolerne tildels stod tomme. Epidemien standsede ganske brat, ikke et eneste Tilfælde forekom i Nabosognene. Mæslingerne optraadte de fleste Steder meget mildt. I Esbjerg døde 12, i Varde 1.

6. Tussis convulsiva.

Af Kighoste anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
16438	14407	5774	10345	20383	11215	9417	11523	10180	22176

og i 1908 14539 Tilfælde.

Baade efter Sygelisterne og Beretningerne at dømme har Kighosten haft betydelig Udbredelse i 1908, men dog langt fra saa stor som i 1907.

I Bybefolkningen indtraf følgende Antal Dødsfald:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908
444	358	120	324	389	279	342	247	227	437	320

Det ses, at Faldet i Dødstallene fra Byerne omtrent gengiver Faldet i Sygetallene fra hele Landet.

Sammenligningen mellem Fysikatstabellerne for 1907 og 1908 viser, at Faldet fra det ene Aar til det andet væsenligst skyldes alle de jydske Fysikater (hele Jylland har i 1907 c. 14,000 Tilfælde, 1908 c. 4000), i mindre Grad København, Bornholm og Fyen, medens de to sjællandske Fysikater og Lolland-Falsters Fysikat viser en ret betydelig Opgang i Sygetallet. Som begrundet i Bemærkninger i tidligere »Medicinalberetninger« egner de til denne Sygdom knyttede Sygetal sig ikke til dyberegaaende Undersøgelser angaaende Sygdommens lokale Optræden.

I nedenstaaende Oversigt gives det absolute Antal Dødsfald i de 2 Hovedgrupper af Bybefolkningen og den sædvanlige Sammenligning med Forholdet i Tiaaret 1896—1905.

	Af 1000 anmeldte i 1896—1905 døde aarligt		I 1908 døde		Dødsfald, der efter Erfaringerne i Tiaaret kunde ventes	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer
0—1 Aar	258	198	93	92	*100*	*98*
1—5 Aar	50	31	69	56	*54*	*60*
5—15 Aar	6	5	3	6	*3*	*6*
Md. 15—65 Aar	—	—	—	—	—	—
Kvk. 15—65 Aar	—	—	1	—	—	—
Md. 65 Aar o. d.	—	—	—	—	—	—
Kvk. 65 Aar o. d.	—	—	—	—	—	—
I alle Aldere	74	51	166	154	*157*	*164*

Det ses, at der i Bybefolkningen ialt er indtruffet 320 Dødsfald, medens 321 kunde ventes, saaledes at

6. Tussi

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	235		213		201		117		140		145	
Sjæll. nord. Fysikat	129	242	97	225	76	283	39	231	51	221	71	[illegible]
Sjæll. sønd. —	42	320	75	217	98	157	86	153	50	85	55	[illegible]
Bornholms —	»	1	2	12	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Lolland-Falsters —	52	42	99	50	36	26	14	34	19	26	12	[illegible]
Fyens —	64	142	58	129	79	113	53	82	39	88	34	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	12	83	21	63	23	54	17	25	10	25	16	[illegible]
Aarhus-Randers —	68	61	53	28	48	62	34	39	23	39	3	[illegible]
Viborg-Thisted —	15	121	4	157	9	128	20	104	20	132	29	[illegible]
Vejle-Skanderb. —	44	39	11	53	40	51	7	41	3	32	10	[illegible]
Ringkøbing —	5	105	4	49	7	55	20	57	6	40	11	[illegible]
Ribe —	4	31	4	29	»	23	4	29	2	48	1	[illegible]
Kongr. m. Undt. af Kbh.	435	1187	428	1012	416	952	294	795	223	736	242	[illegible]
Hele Kongeriget......	1857		1653		1569		1206		1099		[illegible]	

Forholdet mellem anmeldte og døde er det samme som i Tiaaret 1896—1905. Angaaende den Usikkerhed i Tydningen af Sygetallene, som maa være til Stede, henvises til Bemærkninger i »Medicinalberetning for 1907«.

København havde en Kighostesygelighed, svarende til et Middelaars, ɔ: 4,8 ‰ af Befolkningen. Intensiteten var som sædvanlig betydelig (87 af 1000 anmeldte). Sygdommen har større Betydning for Børnedødeligheden end Skarlagensfeberen og Mæslingerne. 210 angrebne, ɔ: 11 % af de anmeldte, behandledes paa Hospital.

Sjællands nordre Fysikat har været Sæde for

onvulsiva.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
127		213		177		114		103		126				1911
85	209	85	167	51	149	60	140	53	128	99	99	896	2320	3216
52	100	82	70	68	126	82	165	23	161	20	133	733	1760	2493
»	»	1	»	2	»	24	«	53	»	29	»	111	13	124
18	58	34	55	11	61	7	16	27	68	25	50	354	537	891
24	150	50	76	25	71	32	33	21	42	31	90	510	1109	1619
26	43	14	8	16	23	15	43	14	22	29	37	213	470	683
7	46	10	33	7	30	6	14	30	14	55	9	344	420	764
9	145	14	83	5	87	5	61	2	57	3	32	135	1238	1373
10	19	4	21	9	6	13	9	20	22	29	20	200	338	538
8	11	9	37	20	51	8	34	»	10	»	22	98	514	612
10	24	5	17	18	4	2	5	1	3	3	3	54	261	315
249	805	308	567	232	608	254	520	244	522	323	495	3648	8980	12628
1181		1088		1017		888		869		944		14539		

betydelige Kighosteepidemier. Der anmeldtes 3216 Tilfælde mod 2144 i 1907, og Tilvæksten falder baade paa By og Land. Af Byerne synes kun Frederiksværk forskaanet; alle Landkredsene var hjemsøgte. Ved Asnæs optraadte en Del Tilfælde hele Aaret igennem, uden at danne nogen egentlig Epidemi. Omkring Tersløse (Sorø L. D.) herskede en udbredt svær Epidemi, der ogsaa angreb adskillige Voksne haardt. Omkring Ubby (Kallundborg L. D.) herskede Kighosten samtidig med Mæslinger og Influenza, men Dødeligheden var ikke betydelig.

De fleste Steder i Fysikatet synes Sygdommen at have haft en mild Karakter. Følgende Byer har Dødsfald: Frederiksberg 26, Roskilde 1, Frederikssund 1, Helsingør 4, Holbæk 1, Kallundborg 2, Nykøbing S. 1.

Sjællands søndre Fysikat har henved dobbelt saa mange Tilfælde som i 1907. Sygdommen optraadte i alle Distrikter, dog kun med 4 Tilfælde paa Møen. Omkring Karise herskede en baade extens og intens Epidemi. En Læge i Lyderslev (Storehedinge L. D.) saa' Epidemien begynde i Smerup og derfra brede sig langsomt mod Øst til Lyderslev. Den i Fensmark og Omegn (Næstved L. D.) optrædende Epidemi betegnes som »alt andet end mild«. I enkelte Sogne ved Ringsted var Kighosten stærkt udbredt og ikke faa Tilfælde var komplicerede med Pneumoni. Omkring Terslev i Ringsted L. D. optraadte en stor Epidemi, hvoraf dog kun en ringe Mængde Tilfælde kom under Lægebehandling; Epidemien efterfulgtes af en Mæslingeepidemi. I Præstø L. D.'s Landkreds synes Sygdommen at have vist sig i alle Egne; den er i Distriktet iagttaget siden 1904. I Beretninger fra enkelte andre Lokaliteter omtales Sygdommen som mild. I Præstø døde 4, i Næstved 5, i Skelskør 1, i Korsør 5, i Slagelse 5.

I Bornholms Fysikat iagttoges Slutningen af den i 1907 herskende Epidemi, der vandrede fra Syd mod Nord og endte i Allinge-Sandvig med en betydelig, men mild Epidemi i Aarets 3 sidste Maaneder. I Rønne døde 1, i Allinge-Sandvig 1.

I Lolland-Falsters Fysikat havde Kighosten betydelig Udbredelse nogenlunde jævnt hele Aaret igennem. Af Byerne synes Rødby, Sakskøbing og Nysted at være forskaanede. I Maribo L. D. optraadte Epidemien med en Del ret svære Tilfælde. En Læge i Horslunde (Nakskov L. D.) bemærker, at Kighostetilfælde om Foraaret og Sommeren forløber langt hurtigere end Vintertilfældene, der ofte recidiverer. I Fejø L. D. herskede en Epidemi, der ikke havde Forbindelse med den Epidemi, som endte i Januar 1907. Sygdommen optraadte her som de fleste andre Steder i Fysikatet godartet. I Nykøbing F. døde 10, i Stubbekøbing 1, i Maribo 3, i Nakskov 10.

I Fyens Fysikat havde Kighosten stærk epide-

misk Udbredelse navnlig paa Sydfyen og Langeland. Det synes, som om Kerteminde L. D. er gaaet fri. I de fleste Beretninger, som berører Sygdomskarakteren, omtales Sygdommen som godartet. Byerne har følgende Antal Dødsfald: Odense 5, Bogense 2, Svendborg 7, Nyborg 3, Rudkøbing 1, Marstal 1.

Aalborg-Hjøring Fysikat, der i 1907 havde været Sæde for betydelige Epidemier i næsten alle Distrikter (c. 4000 Tilfælde), har kun c. 900 Tilfælde i 1908, der for største Delen dannede Afslutningen paa Epidemierne fra 1907, saaledes i Torslev og Lendum (Sæby L. D.), Skagen L. D., Farsø L. D. (hyppige Komplikationer med Bronchopneumoni) og Nibe-Løgstør L. D. Læsø, der gik fri i 1907, fik i 1908 en godartet Epidemi. I Aalborg døde 1, i Hjøring 3, i Skagen 4, i Sæby 1, i Løgstør 2.

Aarhus-Randers Fysikat har 764 Tilfælde mod 3162 i 1907. Epidemierne optraadte væsenligst i Randers og Mariager Byer og i Frijsenborg og Randers Landkredse.

Der findes i Beretningerne meget sparsomme Oplysninger om Sygdomskarakteren, hvilket antagelig betyder, at den har været godartet. I Aarhus døde 3, i Randers 11.

I Viborg-Thisted Fysikat fortsatte de i 1907 begyndte Epidemier deres Gang til de hidtil forskaanede Egne, saaledes Thisted og Nykøbing M. I Viborg L. D., Vestervig L. D., paa Mors og tildels i Sjørup L. D. var Sygdommen til Stede i alle Aarets Maaneder, i Thisted L. D. var Epidemien begrænset til April—November, i Farsø L. D. til Januar—April, i Thyholm L. D. til Januar—Marts og September—November, i V. Han Herred til Juli—December, i Frijsenborg L. D. til Maj—September, i Skive L. D. til Januar—Juni. Nogen bestemt Vandringsretning kan efter Fysikatsberetningen dog ikke paavises. En Læge i Bjerringbro meddeler, at Sygdommen blev indført til Mammen (Viborg L. D.) helt nede fra Vestjylland. I mange Beretninger omtales Sygdommen som mild, men flere Læger betegner dog Epidemierne som ret ondartede, en enkelt endog som meget ondartede paa Grund af talrige Komplikationer fra Lungernes Side. En Læge paa

Mors saa' en Gang en florid Lungesvindsot udvikle sig i Tilslutning til Sygdommen. I Thisted døde 7, i Nykøbing M. 4.

I Vejle-Skanderborg Fysikat anmeldtes 538 Tilfælde mod 2191 i 1907; de fleste Steder drejer det sig om Afslutning paa de i 1907 herskende Epidemier; andre Steder som i Brædstrup L. D. tog (nye?) Epidemier atter fat mod Aarets Slutning. I Fredericia By havde Sygdommen betydelig Udbredelse. Hist og her viste Sygdommen en ret ondartet Karakter, men de fleste Steder bevirkede dens milde Optræden, at kun en mindre Del af de angrebne kom under Lægebehandling. I Horsens døde 1, i Vejle 5, i Fredericia 1, i Kolding 2.

Ringkøbing Fysikat har 612 Tilfælde mod 2057 i 1907. I Lemvig, Holstebro og Herning Distrikter aftog Epidemierne i Aarets Løb, i Reglen i Aarets første Maanederne. I Tarm L. D. endtes Epidemien i April; Sygdommen optraadte her ofte sammen med Mæslinger. Ikke faa Steder havde Sygdommen en alvorlig Karakter paa Grund af komplicerende Lungeaffektioner. I Ringkøbing, hvor Sygdommen havde betydelig Udbredelse, døde 2, i de andre Byer ingen.

Ribe Fysikat har 315 Tilfælde mod 747 i 1907. I Købstæderne optraadte Sygdommen hele Aaret igennem, men kun med faa Tilfælde, i Landdistrikterne er det første Halvdel af Aaret, som omfatter Flertallet af Tilfælde som Afslutning paa store Epidemier i 1907. Varde L. D. har et større Antal Tilfælde end i 1907, men der optraadte ikke større, udbredte Epidemier, men kun mindre, begrænsede, saaledes i Torstrup, Horne og Holsted. I Ribe L. D.'s Landkreds optraadte en Epidemi i Faaborg. Sygdommen synes de fleste Steder at have haft en mild Karakter. I Varde døde 1, i Esbjerg 3.

7. Angina parotidea.

Af Faaresyge anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
3907	3341	2493	2686	3068	2926	2992	4540	2805	2504

og i 1908 3735 Tilfælde.

Denne Sygdom synes at være optraadt med ikke almindelig Hyppighed (eller hyppigere med Komplikationer, som kræver Lægehjælp) i 1908. Særlig mange Tilfælde er anmeldte fra København, de 2 sjællandske Fysikater, Fyens Fysikat og Vejle-Skanderborg Fysikat.

I København anmeldtes 3 Gange saa mange Tilfælde som i 1907. Efter »Stadslægens Aarsberetning« gives den maanedlige Fordeling af Tilfældene, dels efter Gennemsnit fra 25 Aar (1882—1906), dels for Aaret 1908.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1882—1906 gsntl.	72	82	102	100	109	84	52	30	18	25	37	53
1908	118	128	147	129	132	106	48	32	38	32	74	78

94 Tilfælde behandledes paa Sygehuse, deraf 85 paa militære Sygehuse.

I Sjællands nordre Fysikat viser Sygelisterne, at Sygdommen har haft relativ betydelig Udbredelse paa Frederiksberg, i Holbæk By og L. D., i Kbhvns. Amts nordre L. D., og Landkredsene i Roskilde og Kallundborg Distrikter. Af Beretningerne fremgaar endvidere, at der er iagttaget Epidemi ved Humlebæk (Kronborg L. D., let Epidemi blandt Voksne og Børn i December).

I Sjællands søndre Fysikat vides Sygdommen at være optraadt paa følgende Steder: Braaby ved Gisselfeldt (Husepidemi i Marts), Køge By (Epidemi i Januar, forholdsvis mange Voksne angrebes), Egnen om Snesere i Ringsted L. D. (Epidemi i Marts—Maj), Ringsted By og mulig andre Steder i Landkredsen end det foran nævnte, Storehedinge By (57 anmeldte Tilfælde).

I Bornholms Fysikat begyndte i Slutningen af Aaret i Neksø og Omegn en Epidemi, der fortsattes ind i 1909 og betegnes som »ikke ondartet«.

I Fyens Fysikat optraadte Faaresygen med betydelig epidemisk Udbredelse i Odense og Omegn i Aarets første Maaneder; Komplikation med Orchitis var hyppig; oftere iagttoges cerebrale Symptomer. 4 Gange Otitis interna, en enkelt Gang en formodet Perirenitis. Stadslægen i Odense oplyser, at han ved tidligere Epi-

7. Angin[a]

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	118		128		147		129		132		106	
Sjæll. nordre Fysikat	19	22	16	34	14	34	27	34	47	25	28	[illegible]
Sjæll. søndre —	54	12	32	9	15	20	8	18	2	10	1	[illegible]
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4		[illegible]
Fyens —	87	12	107	39	132	28	112	51	57	55	43	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	43	3	30	18	22	10	24	1	13	11	23	[illegible]
Aarhus-Randers —	2	»	2	2	1	2	1	2	1	5	4	[illegible]
Viborg-Thisted —	5	38	»	35	»	22	»	1	»	12	»	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	54	10	23	16	6	13	17	22	10	11	3	[illegible]
Ringkøbing —	»	»	»	8	»	2	»	»	»	2	»	
Ribe —	»	1	2	3	1	5	1	5	»	3	»	
Kongr. m. Undt. af Kbh.	264	98	212	159	191	136	190	134	130	138	102	[illegible]
Hele Kongeriget ...	480		499		474		453		400		30[illegible]	

demier har set en Komplikation med Otitis, som medførte total og vedvarende Døvhed. Sygdommen optraadte endvidere epidemisk i Bogense L. D., i Egnen om Ringe i Svendborg L. D., i Nyborg L. D.'s Landkreds (sporadisk?) og i Kerteminde L. D. (flere ret alvorlige Tilfælde, hos en Dreng meningitiske Symptomer, som tabte sig efter en Uges Forløb).

I Aalborg-Hjøring Fysikat melder Sygelisterne Epidemier i Aalborg og Hjøring Byer, i Hjøring L. D.'s Landkreds og i Ø. Han Herred.

I Aarhus-Randers Fysikat angiver Sygelisterne en Epidemi i Aarhus By og Landdistriktet i Slutningen af Aaret.

I Viborg-Thisted Fysikat, hvor Sygdommen fra 1903 til 1906 synes at optræde med aftagende Hyppighed, steg Tilfældenes Antal i 1907 og i 1908 yderligere

arotidea.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
48		32		38		32		74		78				1062
12	14	4	25	3	8	15	9	20	12	41	11	246	250	496
2	2	»	1	3	4	2	3	»	1	5	5	124	102	226
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	4	4
2	»	»	»	1	»	»	»	»	5	»	»	3	11	14
18	20	1	9	3	10	2	2	3	8	7	10	572	279	851
8	»	6	1	6	2	4	3	3	4	6	5	188	59	247
»	1	»	»	6	2	2	2	19	»	27	1	65	18	83
1	10	»	14	1	18	»	3	»	9	1	4	8	182	190
12	6	4	10	13	1	45	4	59	5	66	13	312	115	427
»	1	»	3	»	»	»	»	1	»	»	11	1	22	23
3	»	1	»	1	3	4	»	25	»	46	7	84	28	112
58	54	16	63	37	48	74	26	130	44	199	71	1603	1070	2673
160		111		123		132		248		348		3735		

til 190 Tilfælde, der næsten alle falder paa Landsognene særlig i Thisted, Skive, Vestervig, Han Herred, Silkeborg, Viborg og Frijsenborg Distrikter. I Thisted L. D. optraadte særlig paa Landet i Aarets første Kvartal en større Epidemi navnlig Øst og Nord for Thisted og navnlig i Hansted, Rær og Vigsø Sogne; den var forholdsvis ondartet, særlig karakteriseret ved svær Epididymitis med høj Feber, undertiden Cerebraltilfælde og forløb ofte langsomt; den angreb særlig Børn og unge Mennesker.

I Vejle-Skanderborg Fysikat optraadte Epidemier i Silkeborg, Vejle, Fredericia og Kolding Byer og tilhørende Landkredse.

I Ringkøbing Fysikat vides Epidemier at være optraadte i eller om Struer og Borris.

I Ribe Fysikat synes Sygdommen at have haft

8. Er

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	59	»	42	»	47	»	48	»	52	»	36	»
Sjællands nord. Fysik	29	40	19	31	12	29	14	41	13	29	4	[illegible]
Sjællands sønd. —	14	24	8	26	5	34	11	21	8	22	8	[illegible]
Bornholms —	1	1	2	2	»	»	1	1	3	3	1	[illegible]
Lolland-Falsters —	6	6	2	19	2	18	3	18	3	6	2	[illegible]
Fyens —	18	24	9	25	18	16	14	19	21	24	15	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	6	10	3	15	9	8	6	16	9	12	3	[illegible]
Aarhus-Randers —	3	26	9	25	7	7	9	11	18	15	11	[illegible]
Viborg-Thisted —	3	10	5	8	2	10	4	18	3	12	5	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	8	13	17	19	13	11	4	11	6	8	6	[illegible]
Ringkøbing —	2	8	1	14	1	12	»	7	»	6	1	[illegible]
Ribe —	2	8	2	14	1	6	1	3	7	3	4	[illegible]
Kongr. m. Undt. af Kbh.	92	170	77	198	65	151	67	166	91	140	60	[illegible]
Hele Kongeriget.....	321		317		263		281		283		183	

langt betydeligere epidemisk Udbredelse end Sygelisterne angiver. Epidemier optraadte saaledes i Ribe By (ikke faa Voksne angrebes; Komplikationer var temmelig hyppige), ved Vamdrup særlig i Hjarup og Ødis i Foraarstiden, ved Holsted, i eller ved N. Nebel og om Esbjerg (?).

ipelas.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
23	»	43	»	45	»	53	»	51	»	37	»	»	»	536
14	15	9	16	14	30	13	34	20	39	16	36	177	357	534
8	21	5	24	6	17	12	14	13	24	8	22	106	260	366
»	»	1	«	4	7	3	»	2	1	3	2	21	18	39
1	3	2	5	6	7	»	8	2	11	3	8	32	115	147
11	17	15	16	17	17	15	23	16	16	17	28	181	238	419
9	10	2	8	9	11	6	12	9	18	16	9	87	138	225
10	15	7	16	13	10	8	12	15	16	8	27	118	190	308
5	12	3	8	6	8	4	9	4	13	6	11	50	127	177
10	9	7	13	10	16	8	16	16	16	17	20	122	154	276
1	7	»	9	2	10	3	5	»	3	»	9	11	98	109
3	3	3	6	4	10	2	7	2	5	2	13	33	80	113
72	112	54	121	91	143	74	140	99	162	96	185	938	1775	2713
207		218		279		267		312		318		3249		

8. Erysipelas.

Af Rosen anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
4110	4385	3851	3764	3722	3787	3692	3956	3913	3409

og i 1908 3249 Tilfælde.

I 1896—1900 anmeldtes i Gennemsnit aarligt 4140 Tilfælde.
I 1901—1906 — i — — 3800 —
I 1907 — 3409 —
I 1908 — 3249 —

Med Henblik paa Tilvæksten i Befolkningen maa man antage, at Forekomsten af Rosen er i Aftagende. Sammenligningen mellem Fysikatstabellerne for de 2 Aar 1907 og 1908 viser uvæsentlige Forskelligheder i alle Fysikater undtagen Fyens Fysikat, der har 419 Tilfælde i 1908 mod 526 i 1907.

I Bybefolkningen, hvor der i 1890—99 i aarligt Gennemsnit døde 52 Personer af Rosen, indtraf i 1908 60 Dødsfald (1907 32, 1906 44, 1905 71), hvis Fordeling paa Fysikaterne er følgende: København 26 (1907 18), Sjællands nordre Fysikat 11 (2), hvoraf

9. Febr

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Jun	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	L[illegible]
København	9	»	5	»	6	»	9	»	17	»	7	[illegible]
Sjællands nord. Fysikat	1	3	1	1	4	2	3	3	2	»	4	[illegible]
Sjællands sønd. —	»	2	»	4	1	2	»	4	»	3	1	[illegible]
Bornholms —	»	»	»	»	1	2	1	»	»	2	»	
Lolland-Falsters —	1	1	1	»	»	2	»	1	2	1	1	
Fyens —	6	2	2	1	1	1	1	3	4	2	»	3
Aalborg-Hjøring —	»	1	1	3	»	1	2	»	1	2	»	[illegible]
Aarhus-Randers —	1	»	1	1	4	»	6	1	2	»	1	
Viborg-Thisted —	1	1	»	»	1	2	»	3	»	2	»	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	6	3	2	»	2	2	3	3	»	1	»	[illegible]
Ringkøbing —	»	2	»	3	1	3	»	4	»	3		[illegible]
Ribe —	»	»	1	2	»	»	»	2	1	1	»	[illegible]
Konger. m. Undt. af Kbh.	16	15	9	15	15	17	16	24	12	17	7	[illegible]
Hele Kongeriget......	40		29		38		49		46		25	

9 i Frederiksberg, Sjællands søndre Fysikat 3 (4), Bornholms Fysikat 1 (0), Lolland-Falsters Fysikat 1 (3), Fyens Fysikat 3 (4), Aalborg-Hjøring Fysikat 4 (0), Aarhus-Randers Fysikat 5 (0), Viborg-Thisted Fysikat 2 (0), Vejle-Skanderborg Fysikat 2 (1), Ringkøbing Fysikat 2 (0), Ribe Fysikat 0 (2).

En Læge i Hesselager (Svendborg L. D.) iagttog en lille Epidemi (3 Tilfælde). Et alvorligt Tilfælde, udgaaende fra en Rift paa scrotum, beskrives i en Beretning fra Nyborg L. D.

puerperalis.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
5	»	3	»	5	»	7	»	5	»	11	»	»	»	89
1	4	2	2	»	4	»	3	»	8	3	5	21	38	59
»	2	»	2	»	1	2	2	»	4	1	1	5	28	33
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	2	6	8
»	»	»	»	»	»	»	»	3	2	»	4	8	11	19
1	3	»	1	1	2	»	5	1	2	1	3	18	28	46
»	»	2	4	1	7	1	2	»	2	3	2	11	25	36
3	»	2	»	4	»	3	3	1	1	1	1	29	7	36
»	1	»	»	»	5	»	4	2	4	»	»	4	23	27
1	»	»	1	»	»	4	»	»	»	1	2	19	13	32
»	»	»	1	»	2	»	2	»	1	1	2	2	24	26
»	»	»	1	»	1	2	»	»	»	»	1	4	8	12
6	10	6	12	6	22	12	21	7	25	11	22	123	211	334
21		21		33		40		37		44		423		

9. Febr[illegible]

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Sjællands nordre Fysikat.												
Helsingør Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Kronborg —	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Frederiksværk —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hillerød —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hørsholm —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Kbhvs. Amts nordre —	»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	»	»
Frederiksberg —	1	»	1	»	3	»	2	»	1	»	3	
Kbhvs. Amts søndre —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Amager —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Roskilde —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Frederikssund —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nykøbing p. S. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Kallundborg —	»	1	»	»	1	»	1	1	1	»	»	»
Holbæk —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2
Køge —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sorø —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjællands søndre Fysikat.												
Køge Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Slagelse —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ringsted —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Skelskør —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Næstved —	»	»	»	2	»	2	»	2	»	»	»	[illegible]
Storehedinge —	»	»	»	1	1	»	»	1	»	1	»	»
Præstø —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Vordingborg —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Stege —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»

uerperalis.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	4	4
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	5	5
1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	»	16	»	16
»	1	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	3	3
»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	2
»	»	1	1	»	»	»	2	»	»	»	»	1	4	5
»	1	»	»	»	1	»	»	»	2	»	1	»	5	5
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	3	6
»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	1	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	1	2	1	»	2	»	»	2	11	13
»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	»	»	1	6	7
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	1	1	3	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	3

9. Febr

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Bornholms Fyslkat.												
Bornh. sydv. Læged. Ld.	»	»	»	»	»	2	»	»	»	2	»	
Rønne —	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Neksø —	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	
Lolland-Falsters Fyslkat.												
Nykøbing p. F. Læged.	»	»	1	»	»	1	»	»	»	1	»	»
Stubbekøbing —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Sakskøbing — Ld.	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Sakskøbing —	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	
Nysted —	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»
Maribo — Ld.	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Rødby —	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nakskov —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Fejø —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fyens Fyslkat.												
Odense Bys Læged.	1	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	
Odense Land- —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	[illegible]
Bogense —	2	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	
Middelfart —	1	»	»	»	»	»	»	»	4	»	»	
Assens —	1	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	
Faaborg —	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Svendborg —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1
Nyborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Kerteminde —	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Rudkøbing —	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Ærø Ld. —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»

ıerperalis (fortsat).

Juli	August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
ıst. Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	6	6
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	2	4	6
»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	1	2	3	5
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	»	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1
»	»	»	1	»	»	»	1	»	1	»	6	»	6
1	»	»	»	2	»	2	»	»	»	1	»	9	9
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	2	3	5
»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	5	2	7
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	4
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	3
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	4	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1		1
»	»	1	»	»	»	»	»		»	»	1	2	3
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1

9. Febr…

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
Aalborg-Hjørring Fysikat.												
Skagen Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Hjøring —	»	1	»	2	»	»	»	»	»	1	»	
Sæby —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	
Aalborg —	»	»	1	»	»	1	2	»	1	»	»	
Aalborg A. søndfj. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Nibe Løgstør Ld. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Øster Han H. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Hobro —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Farsø —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	
Aarhus-Randers Fysikat.												
Mariager Læged.	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	
Grenaa —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	
Aarhus Bys —	1	»	»	»	3	»	6	»	2	»	1	
Aarhus Land- —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Randers —	»	»	»	«	1	»	»	»	»	»	»	
Hornslet —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»		
Viborg-Thisted Fysikat.												
Viborg Læged.	1	1	«	»	1	1	«	«	»	2	»	
Skive —	»	»	»	»	»	1	»	2	»	»	»	
Nykøbing M. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Vestervig —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Thyholm —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Frijsenborg —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»		
Sjørup —	«	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Randers —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Silkeborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	

uerperalis (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld	I alt.
»	»	»	»	1	1	1	»	»	»	»	»	2	1	3
»	»	1	2	»	1	»	»	»	1	»	»	1	9	10
»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	4	4
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	»	8	1	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	1	»	4	4
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	1
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
3	»	2	»	2	»	2	»	1	»	1	»	24	»	24
»	»	»	»	»	»	»	1	»	1	»	»	»	2	2
»	»	»	»	2	»	1	1	»	»	»	»	4	1	5
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	3	3
»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	2	6	8
»	»	»	»	»	»	»	1	1	4	»	»	1	8	9
»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»		»	2	2
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	2
»	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	2

9. Febris

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.
Vejle-Skanderborg Fysikat.												
Skanderborg Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Silkeborg —	1	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»
Horsens —	5	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Vejle —	»	2	1	»	1	1	»	»	»	»	»	»
Kolding —	»	»	»	»	1	1	1	2	»	»	»	»
Hornsyld —	»	1	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1
Ringkøbing Fysikat.												
Lemvig Læged.	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Holstebro —	»	»	»	2	1	1	»	1	»	1	»	»
Ringkøbing —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	
Ulfkær —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»
Videbæk —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»
Tarm —	»	»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	
Herning —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Sjørup —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»
Ribe Fysikat.												
Varde Læged.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	
Ribe —	»	»	»	2	»	»	»	1	»	»	»	»
Esbjerg —	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»
Kolding —	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»

uerperalis (fortsat).

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	4	»	4
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	8	»	8
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	2	3	5	8
	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	3	4	7
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	4
	»	»	1	»	»	»	»	»	»	1	1	1	5	6
	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	1	7	8
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1
	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	3
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2
	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	3	3
	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	2	2
	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	3	3
		»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	3
	»	»	»	»	»	2		»	»	»	»	4	»	4
	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2

9. Febris puerperalis.

Af Barselfeber anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
547	460	481	488	477	497	440	475	464	421

og i 1908 423 Tilfælde.

I Bybefolkningen indtraf følgende Antal Dødsfald:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908
45	36	29	55	42	55	39	51	46	38	47

For hvert 1000 levendefødte anmeldtes i hele Landet følgende Antal Tilfælde af Barselfeber:

1895—1900	1901—1903	1904—1906	1907	1908
7,4	6,7	6,3	5,7	5,6

Der ses at være en langsom Aftagen i Antallet af anmeldte Barselfebertilfælde.

For hvert 10,000 levendefødte i Bybefolkningen døde af Barselfeber

1895—1900	1901—1903	1904—1906	1907	1908
16	19	16	13	16

Det ses, at en Nedgang i Barselfeberdødeligheden i Bybefolkningen ikke kan konstateres med Sikkerhed.

I nedenstaaende Tabel findes opført for hvert Fysikat Antallet af anmeldte Tilfælde for hvert 1000 Fødsler (ɔ: levendefødte + dødfødte) i 1908 (1907) samt Antallet af Dødsfald i Byerne i samme Aar:

	København	Sjæll. nordre Fys.	Sjæll. søndre Fys.	Bornholms Fys.	Loll.-Falst. Fys.	Fyens Fys.
By	7 (5)	6 (5)	4 (4)	5 (14)	9 (4)	8 (12)
Land	— (—)	4 (7)	5 (6)	6 (6)	4 (5)	4 (5)
Døde i Byerne	13 (16)	9 (5)	1 (1)	2 (1)	1 (2)	3 (6)

	Aalb.-Hjøring Fys.	Aarhus-Randers Fys.	Viborg-Thisted Fys.	Vejle-Skdbg. Fys.	Ring-købing Fys.	Ribe Fys.
By	5 (4)	11 (10)	4 (2)	9 (6)	4 (11)	5 (9)
Land	3 (3)	1 (5)	4 (5)	2 (5)	6 (7)	3 (6)
DødeiByerne	2 (1)	8 (4)	2 (—)	6 (1)	— (1)	— (—)

I Bybefolkningen døde som anført 47. Endvidere indtraf paa Provinsbyernes Sygehuse 15 Dødsfald hos Kvinder, indlagte fra Landsogne. Hvis man kunde overføre fra Bybefolkningen Forholdet mellem døde og angrebne, 22 $^0/_0$, paa de fra Landkredsene anmeldte 211 angrebne, skulde der i Landbefolkningen være indtruffen 44 Dødsfald; sandsynligt er det dog, at Anmeldelserne om Barselfebertilfælde indgaar hyppigere fra Byerne end fra Landet, hvoraf følger, at det anførte beregnede Tal 44 maa ligge noget under det virkeligt indtrufne Antal Dødsfald. Lægger man Antallet af levendefødte til Grund for en Beregning, skulde der, da Forholdet mellem levendefødte og Dødsfald i Byerne er 16 paa 10,000, være indtruffet 73 Dødsfald mellem de c. 46,000 fødende Kvinder paa Landet. Usandsynligt er det ikke, at endog denne Beregning giver et Tal, der ligger noget under det rette.

Af de i København anmeldte 89 Tilfælde behandledes kun 10 paa Hospital, et Udtryk for Tilfældenes mindre alvorlige Karakter. Der indtraf ogsaa kun 13 Dødsfald. Efter »Stadslægens Aarsberetning« gives nedenstaaende Oversigt.

Dødsfald aarlig paa 100,000 Indb.

1882—86	1887—91	1892—96	1897—1901	1902—1906	1907	1908
14,1	10,1	6,7	4,4	4,3	3,6	2,9

I Sjællands nordre Fysikat anmeldtes et lavere Antal Tilfælde, 59, end i de 5 foregaaende Aar i Gennemsnit (68). I Frederikssunds og Horns Herreds L. D. anmeldtes fra Landet 5 Tilfælde, alle i en enkelt

Jordemoders Klientel; hun led af kron. suppurativ Otitis, suspenderedes og blev underkastet Specialbehandling, hvorefter Tilfældene ophørte. I Byerne døde 9, deraf 7 paa Frederiksberg, 1 i Kallundborg, 1 i Hillerød. Hvis Anmeldelserne af Barselfeber er indgaaede i samme Omfang paa Frederiksberg som i København, maa 7 Dødsfald blandt 16 anmeldte betegnes som en meget høj Intensitet (44 % — København har 14,6 %).

Sjællands søndre Fysikat har kun 33 Tilfælde, hvoraf 5 i Byerne med 1 Dødsfald (i Vordingborg). I Præstø L. D. var der anmeldt 5 Tilfælde, fordelte paa 4 forskellige Jordemødre (nogle af Anmeldelserne vedrører Patienter, boende udenfor Distriktet). I Næstved L. D. var de 11 Tilfælde fra Landkredsen, fordelte paa 7 forskellige Jordemødre.

I Bornholms Fysikats Byer indtraf 2 Dødsfald, 1 i Rønne, 1 i Neksø.

I Lolland-Falsters Fysikats Byer indtraf 1 Dødsfald (i Nysted). Om de fra Stubbekøbing L. D. anmeldte 5 Tilfælde oplyses, at de alle var sporadiske uden Forbindese med hinanden og alle helbredtes.

I Fyens Fysikat iagttoges i Bogense By 2 Tilfælde, Afslutningen paa den i 1907 begyndte Epidemi, der omfattede 5 Tilfælde med 2 Dødsfald (foruden 1 Dødsfald af Pyæmi hos et spædt Barn) og skyldtes Infektion fra en enkelt Jordemoder (se Medicinalberetning for 1907 S. 103). Da hun trods givet Paalæg ikke havde afholdt sig fra at passe sin af kronisk Cystitis lidende Mand og i flere andre Henseender havde udvist Skødesløshed, blev hun entlediget som Distriktsjordemoder den 1. Juni 1908. Hun praktiserede imidlertid videre og havde fremdeles c. Halvdelen af Byens Fødsler, og først da der i Marts 1909 atter optraadte flere Tilfælde af Barselfeber i hendes Praksis, ophørte hun at praktisere. I Middelfart L. D. indtraf 4 Tilfælde i Maj, og af disse 3 i en enkelt Jordemoders Praksis. I Assens L. D. indtraf 2 lette Tilfælde i en enkelt Jordemoders Praksis, endvidere indtraf 2 dødelige, ikke anmeldte Tilfælde hos Kvinder, indlagte fra Landet paa Sygehus. I Byerne indtraf 1 Dødsfald i Faaborg, 2 i Bogense.

I Aalborg-Hjøring Fysikats Byer indtraf 2

Dødsfald i Aalborg. Sygdommen omtales iøvrigt ikke nærmere i Beretningerne.

I Aarhus-Randers Fysikat var de anmeldte Tilfælde som Regel lette og uden indbyrdes Forbindelse. I Aarhus faldt 5 Tilfælde paa én Jordemoders Praksis; ved det 3die Tilfælde blev hun suspenderet og de sædvanlige Foranstaltninger trufne, men hun havde da allerede inficeret 2 Barselkvinder, der begge døde. Infektionen stammede rimeligvis fra ufuldstændig Desinfektion (en Frakke formentlig tilbageholdt) efter Ansigtsrosen hos Manden, der var kommen hjem med denne Sygdom og straks bleven indlagt paa Sygehus. Tilfældene i Aarhus var i det hele taget svære, idet der indtraf 7 Dødsfald blandt de 21 anmeldte. I Randers døde 1.

I Viborg-Thisted Fysikat anmeldtes 27 Tilfælde, svarende til 4,6 $^0/_{00}$ af de Fødende. I Sjørup L. D. iagttoges 1 Tilfælde efter Afbenyttelsen af en Dyne, der tidligere havde været benyttet af en Barselfeberpatient. I Viborg døde 1, i Thisted 1.

I Vejle-Skanderborg Fysikat iagttoges i Horsens en ret ondartet Epidemi med 2 Dødsfald i en Jordemoders Praksis. I Hornsyld L. D. optraadte 3 lette Tilfælde i en Jordemoders Praksis. I Horsens døde 3, i Vejle 1, i Skanderborg 1, i Silkeborg 1.

I Ringkøbing Fysikat anmeldtes 26 Tilfælde, hvoraf 8 faldt med 2 paa hver af 4 Jordemødre. Efter Jordemoderprotokollerne døde 4 i Fysikatet, efter Mortalitetstabellerne ingen i Byerne.

I Ribe Fysikat anmeldtes et usædvanligt ringe Antal Tilfælde, 12, der alle var spredte og ikke omtales nærmere i Beretningerne. Siden 1896 har der paa Fanø ikke vist sig noget Tilfælde af denne Sygdom. Ingen Dødsfald i Byerne.

10. Tetanus & Trismus neonatarum. Stivkrampe hos Nyfødte.

Af denne alvorlige Sygdom *), hvis obligatoriske Anmeldelse begyndte i Oktober 1906, anmeldtes i 1907 92

*) Ved en Misforstaaelse anmelder enkelte Læger ethvert Tilfælde af Tetanus. Paa Fysikatstabellen findes saaledes med-

10. Tetanus &

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	»		2		»		3		3		2	
Sjællands nord. Fysikat	»	2	1	1	»	1	»	»	»	2	1	1
Sjællands søndre —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	2	
Bornholms —	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Lolland-Falsters —	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	
Fyens —	»	»	1	»	1	»	»	»	2	»	»	»
Aalborg-Hjøring —	»	»	1	1	»	»	1	»	»	»	»	1
Aarhus-Randers —	»	»	1	»	1	1	»	»	»	»	»	1
Viborg-Thisted —	»	»	»	1	1	»	»	»	1	»	»	»
Vejle-Skanderborg —	2	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1
Ringkøbing —	2	»	»	1	»	1	1	»	»	»	»	1
Ribe —	»	»	»	»	»	1	»	1	»	1	»	
Konger. m. Undt. af Kbh.	5	2	4	6	3	4	2	2	3	4	3	5
Hele Kongeriget.. ..	7		12		7		7		10		10	

Tilfælde, i 1908 124 Tilfælde, nogenlunde jævnt fordelte over alle Fysikater og alle Maaneder.

Efter Mortalitetstabellerne indtraf i Bybefolkningen 71 (56) Dødsfald hos Børn i 1ste Leveaar, hvoraf 26 i København, 5 paa Frederiksberg, 21 i Øernes, 19 i Jyllands Byer. Der er altsaa indtruffet flere Dødsfald, end der er anmeldt Sygdomstilfælde. Samtlige Dødsfald paa 2 nær er indtrufne i 1ste Levemaaned. Af Hensyn til Dødsaarsagsstatistikens Ufuldkommenhed

regnede 4 Tilfælde af T. i senere Aldersklasser. Disse er udeladte paa Tab. III, IV b, IV c.

Trismus neonat.

Juli		August		Septbr.		Oktober		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
2		5		2		3		3		2				27
»	1	»	4	»	1	»	2	1	1	1	1	4	17	21
»	»	1	»	»	»	1	1	1	»	1	»	6	3	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	1	»	1	1	1	»	»	»	»	»	2	1	6	7
1	1	»	2	»	2	1	2	»	1	1	2	7	10	17
»	1	»	1	1	»	1	1	»	»	»	»	4	5	9
»	1	»	»	1	1	»	»	2	»	»	»	5	4	9
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	4
»	»	»	1	2	»	»	»	»	1	»	1	4	5	9
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	3	4	7
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	4	4
1	5	1	10	5	5	3	8	4	3	3	6	37	60	97
8		16		12		14		10		11		124		

særlig paa dette Omraade, er det sandsynligt, at endnu en Del Dødsfald af Tetanus (Trismus) neonatorum vil være at søge mellem de c. 1300 Dødsfald i 1ste Levemaaned, som indtraf i Bybefolkningen i 1908 som fejlagtigt diagnosticerede og opførte under andre Rubra (vel nærmest 68 og 113) paa Mortalitetstabellerne.

I Sjællands nordre Fysikat indtraf i Kallundborg L. D. 5 Tilfælde, hvoraf 2 i en Jordemoders Klientel. En Læge i Snertinge omtaler 2 Tilfælde, der begge endte dødeligt trods Anvendelse af Tetanusantitoxin.

I Sjællands søndre Fysikat anmeldtes 5 Til-

11. Pem

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	2		1		6		2		1		1	
Sjællands nord. Fysikat	»	1	»	»	»	1	1	1	»	»	»	
Sjællands søndre —	»	»	»	2	2	1	1	4	1	»	»	
Bornholms —	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	
Lolland-Falsters —	»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	
Fyens —	2	1	»	1	»	1	1	2	»	»	1	»
Aalborg-Hjøring —	»	1	2	»	2	»	4	»	1	»	2	1
Aarhus-Randers —	1	»	2	1	»	»	»	»	2	»	2	»
Viborg-Thisted —	»	1	»	»	»	2	5	2	1	2	1	4
Vejle-Skanderborg —	1	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Ringkøbing —	1	»	»	1	»	»	»	»	»	2	»	
Ribe —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Konger. m. Undt. af Kbh.	5	4	8	6	5	5	12	10	5	4	6	7
Hele Kongeriget......	11		15		16		24		10		14	

fælde fra Næstved By, af hvilke de 4 falder paa 1 Jordemoders Praksis; en Læge i Næstved saa et dødeligt Tilfælde hos et Barn, der havde ligget født $^{1}/_{2}$ Time, før Jordemoderen kom til Stede for at foretage Navlingen. En anden Læge i samme Fysikat beretter, at Tetanus neonatorum forekom 2 Gange, begge paa Steder, hvor Husfaderen beskæftigede sig med Heste eller havde været i nær Berøring med Hesteekskrementer; Antitenanusserum anvendtes, i det ene Tilfælde med positivt Resultat. I Præstø behandledes 1 Tilfælde med Tetanusantitoxin 7 Timer efter Indtræden af Trismus, men Barnet døde desuagtet i det følgende Døgn.

higus neonat.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
1		6		3		3		4		3				33
»	2	»	2	»	»	»	2	»	4	»	1	1	14	15
»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	2	»	6	10	16
»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	3	3	6
	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	3
»	»	»	»	2	3	»	2	1	»	»	»	7	10	17
2	1	»	»	1	1	1	6	»	1	»	»	15	11	26
1	»	»	»	1	3	2	»	»	»	»	»	11	4	15
1	3	»	2	»	3	»	»	2	1	1	2	11	22	33
»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	3	5	8
1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	4	6
»	1	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	2	2	4
5	11	»	6	4	11	3	10	5	8	3	6	61	88	149
17		12		18		16		17		12		182		

I **Lolland-Falsters Fysikat** optraadte 4 Tilfælde i N. Alslev i **Stubbekøbing** L. D., muligvis er de 3 af disse dem, der omtales af en Læge i Riserup, og som alle endte dødeligt.

I **Faaborg** L. D. indtraf i Byen 3 Tilfælde som Følge af Infektion gennem Navlesnoren, men det formodes, at Jordemoderen var uden Skyld. Paa Landet indtraf 1 Tilfælde, der ligesom 1 Tilfælde af Tetanus hos en voksen Mand endte dødeligt trods Anvendelse af Serum.

I **Viborg** L. D. optraadte 2 Tilfælde med kort Mellemrum i samme Jordemoders Praksis. I **Vejle-**

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L[illegible]
København..........	4		1		»		»		«		1	
Sjællands nord. Fysikat	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Sjællands søndre —	»	»	»	»	1	5	»	2	»	»	1	[illegible]
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Lolland-Falsters —	1	1	1	»	»	»	»	1	»	»	1	[illegible]
Fyens —	»	1	»	»	»	«	»	»	»	2	»	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Aarhus-Randers —	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	[illegible]
Viborg-Thisted —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Ringkøbing —	»	1	1	1	»	2	»	»	»	»	»	[illegible]
Ribe —	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	[illegible]
Kngr. m. Undt. af Kbh.	3	5	2	1	1	7	»	3	»	3	2	[illegible]
Hele Kongeriget.....	12		4		8		3		3		6	

Skanderborg Fysikat er anmeldt 9 Tilfælde, hvoraf 5 indtraf i Kolding L. D. I Ringkøbing L. D., hvor der i 1907 havde hersket en lille Epidemi, anmeldtes i 1908 5 Tilfælde, 3 fra Byen, 2 fra Landet — alle i samme Jordemoders Praksis; endnu i Februar 1909 indtraf 1 dødeligt Tilfælde for samme Jordemoder trods al anvendt Umage for at undgaa Infektion.

II. Pemphigus neonatorum.

Af denne Sygdom, hvis Anmeldelse paa Sygelisterne blev obligatorisk i Oktober 1906, anmeldtes i 1907 203

termittens.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
1		»		2		»		»		»		.		9
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	4	4
»	»	»	1	1	2	1	»	»	»	»	»	4	11	15
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	5	2	7
»	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	5	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	3	3
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	2	»	1	»	1	»	1	»	»	1	10	11
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2
1	1	1	3	1	3	1	4	1	1	»	1	13	35	48
3		4		6		5		2		1		57		

Tilfælde, i 1908 182 Tilfælde, hvoraf omtrent Halvdelen indtraf i Bybefolkningen. Tilfældene fordeler sig nogenlunde jævnt over alle Fysikater og alle Maaneder.

Dødsattesterne fra Bybefolkningen udenfor København bringer Oplysning om 11 dødelige Tilfælde samt 1 Dødsfald hos et Barn fra Landet. 7 Dødsfald indtraf i 1ste Levemaaned, 3 i 1ste—2den Levemaaned, 1 hos et Barn, fyldt 1 Aar.

En Læge i Fredensborg behandlede 5 Tilfælde, hvoraf 2, hos Tvillinger, var dødelige. En Læge i Næstved saa' 1 dødeligt Tilfælde hos et Barn, hvis ældre Søskende samtidigt var stærkt angrebne af Impeligo.

13. Febr

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	86	»	91	»	88	»	73	»	85	»	59	»
Sjællands nord. Fysik.	43	44	17	44	25	44	27	45	19	51	12	35
Sjællands sønd. —	41	39	15	36	16	29	5	37	6	32	8	[illegible]
Bornholms —	2	»	2	»	2	3	3	1	1	3	»	1
Lolland-Falsters —	5	10	11	14	6	16	9	8	7	16	3	[illegible]
Fyens —	19	47	14	35	17	27	17	32	18	34	21	29
Aalborg-Hjøring —	12	20	5	16	6	16	12	16	12	13	6	14
Aarhus-Randers —	20	38	17	34	9	25	23	19	13	28	14	23
Viborg-Thisted —	3	17	2	15	2	22	6	16	3	21	2	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	11	9	4	12	11	9	7	18	11	11	11	11
Ringkøbing —	»	4	3	9	1	9	2	7	3	10	1	[illegible]
Ribe —	5	9	5	14	1	9	»	4	5	6	5	[illegible]
Kongr. m. Undt. af Kbh.	161	237	95	229	96	209	111	203	98	225	83	[illegible]
Hele Kongeriget.....	484		415		393		387		408		318	

En Læge i Stege saa' 1 Tilfælde i en Familie paa Nyord, hvor alle andre Børn samtidig led af Impetigo faciei. I Køge By optraadte 4 Tilfælde med 1 Dødsfald. I Hvetbo L. D. indtraf 2 dødelige Tilfælde. En Læge paa Mors behandlede 7 Tilfælde, hvoraf 4 indtraf i April. En Læge ved Karby paa Mors iagttog 5 Tilfælde i Assels Jordemoderdistrikt; ingen Dødsfald. I Aalestrupegnen, hvor der i 1907 optraadte en lille Epidemi, iagttoges i 1908 kun 1 Tilfælde. Af de fra Vejle-Skanderborg Fysikat anmeldte 8 Tilfælde falder de 5 paa Horsens L. D. En Læge i Skjern iagttog 1 Tilfælde hos et Barn paa 14 Dage; Moderen fik et typisk Pemfigusudslet paa Nates.

eumatica.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
it.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
5	»	35	»	52	»	65	»	88	»	77	»		»	855
3	14	10	21	13	18	24	25	12	39	28	34	246	414	660
2	15	6	18	6	15	8	21	10	19	8	28	131	311	442
1	»	1	1	1	2	»	1	2	»	7	3	22	15	37
4	8	3	5	3	7	1	4	4	8	3	8	59	111	170
)	12	15	14	16	19	18	13	13	20	12	18	190	300	490
5	13	8	7	5	9	10	10	8	11	14	24	103	169	272
7	20	10	12	16	13	16	16	15	13	17	22	177	263	440
2	12	6	11	3	12	2	10	5	7	1	15	37	175	212
4	10	8	5	3	5	15	7	8	10	13	9	106	116	222
»	3	»	10	1	6	2	6	2	10	1	6	16	87	103
1	6	2	4	3	4	1	4	4	5	4	6	36	81	117
2	113	69	108	70	110	97	117	83	142	108	173	1123	2042	3165
221		212		232		279		313		358		4020		

12. Febris intermittens.

Af Koldfeber anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
456	429	275	269	236	198	122	119	125	71

og i 1908 57 Tilfælde.

Typiske Tilfælde af denne Sygdom, opstaaede her i Landet, synes at forekomme meget sjældent endog i Lolland-Falsters Fysikat. De fleste af de anmeldte Tilfælde angives at være intermitterende Neuralgier, der svinder ved Brug af Kinin. Lolland-Falsters Fysikat har kun 7 Tilfælde, men da det hidtil mest hjemsøgte Lægedistrikt, Nakskovs, hvor Sygelighedsstati-

stiken synes at befinde sig paa et usædvanligt primitivt Standpunkt, kun har 2 Tilfælde, kan der næppe lægges nogen Vægt paa det for Fysikatet opgivne Tal. Mortalitetstabellerne har ingen Dødsfald af Intermittens.

13. Febris rheumatica.

Af Gigtfeber anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
4662	4895	5066	4784	4975	5113	4618	4740	4137	3996

og i 1908 4020 Tilfælde.

I Henhold til følgende Oversigt over det aarlige Antal Tilfælde i Gennemsnit

1896—1899	1900—1903	1904—1907	1908
4616	4985	4373	4020

synes Tallene, naar Hensyn tillige tages til Folkemængdens Forøgelse at tyde paa en Aftagen i Antal af Anmeldelser.

En Sammenligning af Fysikatstallene for 1907 og 1908 viser ikke for noget Fysikat større Forskel mellem Tallene, end der kan tilskrives Tilfældigheder. I Ringkøbing Fysikat fremviser de sidste 3 Aars Tal en fortsat Nedgang (192—115—103).

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1908	16	15	13	13	13	11	7	7	8	9	10	12
1907	15	14	12	12	12	11	8	7	7	9	11	11

I Bybefolkningen døde 43 (1907 30, 1906 35, 1890—99 i aarligt Gennemsnit 42), hvoraf København har 18 (10), Frederiksberg 2 (2), Øernes Byer 7 (10), Jyllands Byer 16 (8).

Hvad angaar den ved Forandringen af Sygelisternes Nomenklatur aabnede Mulighed for at komme til Kundskab om Hyppigheden af det første Anfald og af de gentagne Anfald, maa bemærkes, at Materialet fremdeles (se Bemærkninger i »Medicinalberetning for 1907« S. 122—23) kun giver mangelfulde Oplysninger paa dette Punkt. Paa Sygelisterne fra København gøres aldeles

ikke Skel mellem de to Grupper og paa Sygelisterne fra den øvrige Del af Landet faar man med 3 Grupper Tal at gøre a) Tallet for første Anfald, b) Tallet for gentaget Anfald og c) Tallet for »tvivlsomme« Tilfælde, ɔ: saadanne, for hvilke der savnes Oplysning om til hvilken af de 2 første Grupper Tallene vil være at henføre. Efter Maanedslisterne i »Ugeskrift for Læger« er Forholdet følgende: a) første Anfald 1558 b) gentaget Anfald 1028 c) tvivlsomme 509.

I Fysikatsberetningerne finder man kun Oplysninger om dette Forhold for

	a	b	c	
Fyens Fysikat......	233	159	98	
Aarh.-Randers Fys..	208	139	93	
Vib.-Thisted Fys....	126	86	?	antagelig er i disse Fysikater de tvivlsomme Tilfælde opførte under a).
Vejle-Skanderb. Fys.	139	83	?	
Ribe Fys.	81	34	»	det bemærkes udtrykkelig, at Adskillelsen er fuldt gennemført).

For Fyens, Aarhus-Randers og Ribe Fysikat faas tilsammen a) 522, b) 332, c) 191; antager man, at de usikre Tilfælde 191 indeholder a- og b-Tilfælde i Forholdet $\frac{522}{332}$, vil der af den samlede Sum falde 639 paa 1ste Anfald, 406 paa gentaget Anfald, saaledes, at kun c. 60 % af Anmeldelserne kan antages at gælde friske Tilfælde.

I Næstved Købstad anmeldtes 42 Tilfælde, af hvilke de 28 falder paa Januar Maaned. Fra Bogense L. D. berettes, at bortset fra Byen skal Sygdommen optræde mindre hyppigt langs Kysten end inde i Landet. I Skagen L. D.'s Landkreds opstod med kort Mellemrum 2 Tilfælde i samme Husstand; begge Tilfælde, der var ret alvorlige, indledendes med en Angina. En lille Husepidemi iagttoges i Ans i Viborg-Thisted Fysikat, idet Husmoderen, en ung Pige og en ung Karl lige efter hinanden blev angrebne.

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	115	»	93	»	103	»	100	»	109	»	65	
Sjællands nord. Fysikat	44	86	43	96	38	94	45	108	22	78	9	[illegible]
Sjællands sønd. —	7	74	26	75	18	55	19	71	9	32	5	[illegible]
Bornholms —	3	3	14	6	4	7	5	»	9	2	3	[illegible]
Lolland-Falsters —	6	20	8	26	8	36	20	28	14	32	7	[illegible]
Fyens —	31	77	29	83	27	77	27	88	37	83	29	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	19	37	11	32	12	43	20	40	11	46	10	[illegible]
Aarhus-Randers —	22	46	19	53	35	57	30	48	27	51	18	[illegible]
Viborg-Thisted —	13	50	12	65	15	80	6	71	9	45	3	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	20	37	27	41	22	35	30	47	37	46	20	[illegible]
Ringkøbing —	2	44	2	39	7	57	6	40	2	35	3	[illegible]
Ribe —	13	31	6	28	4	28	7	31	1	15	5	[illegible]
Kongr. m. Undt. af Kbh.	180	505	197	544	190	569	215	572	178	465	112	[illegible]
Hele Kongeriget.....	800		834		862		887		752		466	

14. Pneumonia crouposa.

Af krupøs Lungebetændelse anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1096	1907
8434	8962	8995	8217	8935	8049	7323	7080	7349	7370

og i 1908 6720 Tilfælde.

Der er i 1908 anmeldt et forholdsvis ringe Antal Tilfælde.

1897—1900	anmeldtes i aarl.	Gennemsnit		8652	Tilfælde
1901—1904	—	—	—	8131	—
1905—1908	—	—	—	7254	—

rouposa.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
51	»	37	»	52	»	66	»	78	»	78	»		»	947
20	35	10	28	11	16	16	30	15	59	50	48	323	725	1048
5	19	2	13	8	18	6	30	4	37	5	44	114	495	609
»	2	1	»	»	1	1	»	3	2	8	»	51	24	75
5	11	2	4	4	7	4	6	2	17	4	4	84	198	282
30	38	10	11	12	15	10	31	14	28	9	36	265	606	871
8	32	8	10	6	17	3	18	11	23	8	28	127	344	471
16	26	6	14	8	6	13	23	10	29	18	24	222	409	631
3	23	1	24	»	19	4	27	6	40	5	34	77	530	607
18	23	9	7	5	14	11	23	18	16	14	20	231	334	565
»	17	»	8	3	7	2	13	»	11	3	16	30	303	333
4	8	4	10	4	7	3	9	5	18	»	15	56	225	281
09	234	53	129	61	127	73	210	88	280	124	269	1580	4193	5773
394		219		240		349		446		471		6720		

Disse Tal, set i Forhold til det voksende Folketal, kunde tyde paa en aftagende Optræden af den krupøse Lungebetændelse (se Bemærkninger om differentialdiagnostiske Vanskeligheder i tidligere Medicinalberetninger).

Sammenligner man Fysikatstallene for 1907 og 1908, finder man i de fleste Lokaliteter ingen Forskel af Betydning; nogen Opmærksomhed fortjener den betydelige Nedgang, som har fundet Sted i Aalborg-Hjøring Fysikat og i Vejle-Skanderborg Fysikats Landdistrikter. Samler man hele Landets Bybefolkning, faas 2537 Tilfælde i 1907 og 2527 Tilfælde i 1908, medens Tallene for Landdistrikterne viser en kendelig Nedgang (4833—4193).

I nedenstaaende Oversigt gives Sygelighedskvotienterne (‰ af Befolkningen) i de enkelte Fysikater, By og Land for sig i 1908 (1907):

	København	Sjæll. nordreF.	Sjæll. søndreF.	Bornholms F.	Loll.-Falst. F.	Fyens F.
By	2,1 (2,1)	2,3 (2,3)	2,4 (2,7)	2,8 (1,0)	2,9 (3,7)	3,6 (2,9)
Land	—	2,8 (2,7)	3,0 (3,4)	1,4 (1,6)	2,4 (2,8)	3,0 (3,0)
	Aalborg-Hjør. F.	**Aarhus-Rand. F.**	**Viborg-Th. F.**	**Vejle-Skdbg. F.**	**Ring-købingF.**	**Ribe F.**
By	2,0 (3,0)	2,5 (2,6)	2,6 (2,9)	3,0 (2,6)	2,3 (2,4)	2,2 (2,1)
Land	1,7 (2,7)	2,8 (3,3)	3,3 (3,5)	2,3 (3,0)	3,0 (3,5)	2,9 (3,5)

Ligesom i tidligere Aar viser Landdistrikterne højere eller kun lidt lavere Sygelighedskvotienter end Byerne.

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1908	26	30	28	30	23	16	13	7	8	11	15	15
1907	27	28	29	27	30	22	16	10	10	12	15	16

I Bybefolkningen døde af krupøs Lungebetændelse:

1890—99 i aarl. Gsnit.	1900—1907 i aarl. Gsnit.	1908
514	444	470

Dødsfaldene fordeles paa følgende Maade paa de enkelte Fysikaters Byer:

København	Sjæll. nordre Fys.	Sjæll. søndre Fys.	Bornholms Fys.	Loll. Falsters Fys.	Fyens Fys.
194 (1907: 208)	68 (76)	16 (21)	8 (6)	23 (17)	26 (41)
Aalborg-Hjøring Fys.	**Aarhus Randers Fys.**	**Viborg-Thisted Fys.**	**Vejle-Skdbg. Fys.**	**Ring-købing Fys.**	**Ribe Fys.**
20 (30)	42 (37)	16 (23)	41 (36)	3 (4)	13 (15)

I nedenstaaende Oversigt gives den sædvanlige Sammenligning mellem Sygdommens Intensitet (Forhold mellem anmeldte og døde) i de forskellige Aldersklasser indenfor hver af de 2 Grupper af Bybefolkningen.

	Af 1000 anmeldte i 1896—1905 døde aarligt i		I 1908 døde		Dødsfald, der efter Erfaringerne i Tiaaret kunde ventes	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer
0—1 Aar	389	439	9	18	*15*	*17*
1—5 Aar	50	86	9	20	*5*	*22*
5—15 Aar	15	19	2	7	*2*	*6*
Md. 15—65 Aar	170	149	82	68	*65*	*72*
Kv. 15—65 Aar	166	154	34	49	*32*	*51*
Md. 65 Aar o. d.	644	801	32	55	*19*	*73*
Kv. 65 Aar o. d.	631	708	26	59	*27*	*58*
I alle Aldere	166	170	194	276	*165*	*299*

Der er indtruffet 470 Dødsfald og kunde ventes 464.

I København var Extensiteten (Forhold mellem Folketal og angrebne) som i 1907, Intensiteten lidt mindre end i 1907. Af de anmeldte behandledes 349 ɔ: 37 % paa Sygehus.

I Sjællands nordre Fysikat, hvor Sygeligheds-kvotienten var 2,3 ‰ for Byerne, 2,8 ‰ for Landdistrikterne, varierede Sygelighedskvotienten i Byerne efter Fysikatsberetningen mellem 1 ‰ (Frederiksværk) og 4 ‰ (Holbæk og Kallundborg), og i Landdistrikterne mellem 1 ‰ (Frederiksværk) og 4 ‰ (Hillerød L. D. og Kallundborg L. D.). En Læge i Viksø (Frederikssunds og Horns Herreds L. D.) saa' Sygdommen 2 Gange i Aarets Løb angribe samme Mand, og mener at Sygdommen aftager i Udbredelse. Følgende Antal Dødsfald indtraf i Byerne: Frederiksberg 57, Roskilde 3, Frederikssund 2, Helsingør 1, Nykøbing S. 2, Frederiksværk 1, Hillerød 2.

I Sjællands søndre Fysikat angrebes 2,4 ‰ af Bybefolkningen, 3,0 ‰ af Landbefolkningen. I Slagelse L. D.'s Landkreds angrebes 6 ‰ I Byerne indtraf følgende Antal Dødsfald: Køge 1, Storehedinge 2, Vordingborg 3, Næstved 2, Skelskør 1, Korsør 1, Slagelse 6.

Bornholms Byer, der i 1907 kun havde 17 Tilfælde, møder i 1908 med 51 Tilfælde. I Rønne døde 5, i Aakirkeby 2, i Allinge-Sandvig 1.

Fra Lolland-Falsters Fysikat beretter Distriktslægen i Maribo, at den krupøse Pneunomi er bleven sjældnere, men at Prognosen ikke er saa god som tidligere og Dødeligheden større selv for yngre kraftigere Personers Vedkommende. En Læge i Horslunde (Nakskov L. D.) mener altid at træffe flere Tilfælde, naar der har hersket Influenza, og at Sygdommen i saa Fald ikke som ellers er væsentlig bundet til Foraarstiden. I Fysikatsberetningen udtales, at disse Skøn ikke synes at støttes af det statistiske Materiale. Følgende Antal Dødsfald indtraf i Byerne: Nykøbing F. 9, Stubbekøbing 3, Maribo 1, Rødby 1, Sakskøbing 4, Nakskov 5.

I Fyens Fysikat angrebes i Middelfart L. D.'s Landkreds 4,8 ‰, i Assens og Bogense Distrikters Landkredse 4 ‰, i Langelands Landsogne 1 ‰. Byerne har følgende Antal Dødsfald: Odense 8, Middelfart 2, Assens 2, Faaborg 3, Svendborg 4, Nyborg 4, Ærøskøbing 3.

I Aalborg-Hjøring Fysikats Landkredse synes Sygdommen, som tidligere anført, at være optraadt forholdsvis sjældent. I Skagen L. D.'s Landkreds og paa Læsø med tilsammen 4300 Indbyggere iagttoges kun 1 Tilfælde. I Aalborg døde 8, i Hjøring 5, i Løgstør 3, i hver af Byerne Skagen, Frederikshavn, Nibe, Nørre-Sundby 1.

I Aarhus-Randers Fysikat staar Odder L. D. med 4 ‰ angrebne, Ebeltoft L. D.'s Landkreds med under 2 ‰ angrebne, Anholt og Thunø uden Tilfælde. I Aarhus døde 29, i Randers 7, i Hobro 4, Grenaa 2.

I Viborg-Thisted Fysikat staar Vestervig L. D. med et paafaldende højt Sygetal 157, svarende til 11—12 ‰ af Befolkningen. Af disse Tilfælde er imidlertid c. 90 anmeldt af en enkelt Læge, der desuden har anmeldt 560 Tilfælde af Tracheo-bronchitis foruden

en god Del Influenzatilfælde. I Viborg døde 9, i Thisted 6, i Nykøbing M. 1.

I Vejle-Skanderborg Fysikat staar Fredericia og Kolding Byer med en Sygelighedskvotient paa 4,6 ‰. I Landdistrikterne varierer Kvotienten mellem 4,5—4,8 i Grindsted og Brædstrup Distrikter og 1,1—1,3 i Vejle, Skanderborg og Frijsenborg Distrikter. I Byerne indtraf følgende Antal Dødsfald: Horsens 5, Vejle 8, Fredericia 9, Kolding 11, Skanderborg 3, Silkeborg 5.

I Ringkøbing Fysikat indtraf 1 Dødsfald i hver af de 3 Byer.

I Ribe Fysikat har Grindsted L. D. 4,7 ‰, Kolding L. D.'s Landkreds 4,5 ‰, Esbjerg L. D.'s Landkreds 1 ‰, Fanø L. D. og Varde L. D.'s Landkreds 1,9—2,0 ‰. I Fysikatsberetningen bemærkes, at Sygdommen optræder hyppigere i Midtjylland end paa Vestkysten. I Ribe døde 1, i Varde 5, i Esbjerg 7.

16. Tracheo-Bronchitis.

Af akut Brystkatarrh anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
57032	57936	56655	56793	60566	55220	51862	58510	52162	65031

og i 1908 59890 Tilfælde.

Der er anmeldt et større Antal Tilfælde end i noget af de 8 Aar i det forudgaaende Tiaar.

Nedgangen i Sygetallet fra 1907 til 1908 genfindes i kendelig Grad i alle Fysikater undtagen i Viborg-Thisted Fysikat (4222 mod 2649 i 1907) samt Ringkøbing Fysikat, Lolland-Falsters Fysikat og Bornholms Fysikat, hvor Forskellen mellem Sygetallene er uvæsentlig.

Det er sandsynligt, at Optræden af Influenzaepidemier med udviskede Former foruden flere andre Fejlkilder gør det vanskeligt for ikke at sige umuligt at benytte det statistiske Materiale til et Skøn om Sygdommens Forskellighed i Optræden efter Lokalitet.

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1908	304	295	271	227	173	106	81	61	80	95	133	142
1907	356	329	244	214	176	130	160	74	84	112	161	168

16. Tracheo-

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.
København	1748	»	1203	»	1027	»	657	»	557	»	316	»
Sjællands nord. Fysikat	864	1034	565	942	635	1011	474	809	255	586	182	[illegible]
Sjællands sønd. —	514	912	457	842	399	791	355	621	262	480	172	[illegible]
Bornholms —	36	36	45	42	24	23	25	35	31	26	18	[illegible]
Lolland-Falsters —	151	226	166	248	139	247	116	255	74	188	54	[illegible]
Fyens —	489	658	437	493	469	515	297	481	214	424	188	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	269	280	208	216	233	263	194	348	112	228	116	[illegible]
Aarhus-Randers —	225	272	229	268	230	369	208	291	134	249	79	[illegible]
Viborg-Thisted —	158	307	137	402	112	549	139	382	100	378	68	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	335	247	352	284	374	328	304	311	223	307	105	[illegible]
Ringkøbing —	119	256	98	312	104	276	54	219	32	265	20	[illegible]
Ribe —	151	133	125	184	106	184	76	144	107	120	57	[illegible]
Konger. m. Undt. af Kbh.	3311	4361	2819	4233	2825	4556	2242	3896	1544	3251	1059	[illegible]
Hele Kongeriget......	9420		8255		8408		6795		5352		[illegible]	

I Bybefolkningen døde af Tracheo-Bronchitis 148 (1907 133) Personer, hvoraf 66 (53) i København og 82 (80) i de øvrige Byer: Sjællands nordre Fysikat 20 (14), Sjæll.s søndre Fysikat 2 (3), Bornholms Fysikat 3 (4), Lolland-Falsters Fysikat 3 (2), Fyens Fysikat 7 (12), Aalborg-Hjøring Fysikat 11 (11), Aarhus-Randers Fysikat 15 (17), Viborg-Thisted Fysikat 10 (9), Vejle-Skanderborg Fysikat 9 (6), Ringkøbing Fysikat 2 (1), Ribe Fysikat 0 (1).

'onchitis.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
it.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
4	»	232	»	445	»	533	»	707	»	627	»		»	8236
5	254	86	181	180	283	221	329	329	438	414	493	4350	6763	11113
5	281	133	217	126	200	168	289	209	383	240	459	3170	5802	8972
5	24	17	7	10	11	11	18	22	24	50	22	314	296	610
3	96	52	87	61	79	92	136	82	150	77	124	1117	1968	3085
0	168	81	119	90	86	125	137	176	206	193	211	2869	3751	6620
0	125	52	97	88	87	70	112	156	124	185	196	1783	2214	3997
1	108	40	60	44	69	45	85	98	108	142	150	1535	2203	3738
8	189	33	99	68	105	64	106	90	156	77	181	1074	3148	4222
5	103	88	55	132	58	142	76	163	113	135	128	2438	2183	4621
0	91	18	42	21	51	29	73	35	88	30	105	580	1901	2481
2	73	56	51	40	61	34	58	47	89	63	111	914	1281	2195
4	1512	656	1015	860	1090	1001	1419	1407	1879	1606	2180	20144	31510	51654
510		1903		2395		2953		3993		4413		59890		

17. Bronchopneumonia & Bronchit. capill.

Af katarrhalsk Lungebetændelse anmeldtes i hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
12785	13642	13878	13946	15824	13416	13835	16001	14076	16992

og i 1908 16187 Tilfælde.

Ligesom i 1907 er der anmeldt et meget betydeligt Antal Tilfælde under denne Diagnose. Det gælder overfor denne Sygdom i lige saa høj Grad som ved Tracheo-bronchitis. at Tilstedeværelsen af atypiske Influenzaepidemier for-

17. Bronchopneum

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	353	»	392	»	286	»	191	»	147	»	[illegible]	[illegible]
Sjællands nord. Fysikat	121	276	96	253	112	319	83	284	42	148	16	[illegible]
Sjællands sønd. —	58	136	59	202	118	157	121	126	57	87	20	[illegible]
Bornholms —	6	2	9	22	9	18	8	6	18	22	6	[illegible]
Lolland-Falsters —	37	45	36	77	26	86	29	64	22	45	14	[illegible]
Fyens —	58	162	97	150	95	160	80	141	42	104	34	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	50	91	71	82	62	79	86	96	67	123	39	[illegible]
Aarhus-Randers —	89	106	153	87	141	167	81	163	59	131	40	[illegible]
Viborg-Thisted —	13	123	16	130	13	174	27	136	24	169	11	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	86	114	129	111	124	97	107	136	60	126	44	[illegible]
Ringkøbing —	17	100	8	116	4	138	4	120	15	87	[illegible]	[illegible]
Ribe	36	70	17	89	27	64	14	59	17	58	17	[illegible]
Konger. m. Undt. af Kbh.	576	1225	691	1319	731	1459	640	1331	423	1100	243	[illegible]
Hele Kongeriget	2154		2402		2476		2162		1670		[illegible]	

uden andre Momenter (f. Eks. Vanskeligheden ved at afgøre. om en Bronchopneumoni bør opføres som en Komplikation ved Influenza, Morbilli eller Tussis convulsiva o. a. Sygdomme og altsaa ikke anmeldes eller bør anmeldes som selvstændig Sygdom) vanskeliggør Tydning af Tallene.

Sammenligningen mellem Fysikatssygetallene for 1907 og 1908 viser en uvæsentlig Forskel i Øernes Fysikater. en meget betydelig Nedgang i Aalborg-Hjøring Fysikat (1780—1388), i Ribe Fysikat (789—661) og i Vejle-Skanderborg Fysikat (1724—1564), og en uvæsentlig Forskel i de 3 andre jydske Fysikater.

...t Bronchit. capill.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
61	»	65	»	86	»	78	»	136	»	106	»	»	»	1991
19	68	13	52	25	56	35	83	37	82	63	119	662	1831	2493
30	38	13	44	18	32	35	63	36	54	31	58	596	1080	1676
4	3	»	1	7	1	5	3	2	1	4	5	78	103	181
4	26	5	17	3	12	4	15	9	18	9	18	198	458	656
22	45	25	32	24	39	23	38	33	45	39	46	572	1046	1618
22	48	33	35	37	15	32	42	32	49	45	92	576	812	1388
41	47	27	31	36	42	30	37	47	56	57	81	801	1025	1826
11	73	4	42	5	35	11	49	17	47	11	57	168	1133	1301
22	35	15	28	30	36	33	15	39	47	40	41	729	835	1564
2	23	5	16	5	21	4	23	4	19	6	32	76	756	832
8	22	7	14	9	11	15	12	11	13	16	19	194	467	661
185	428	147	312	199	300	227	380	267	431	321	568	4650	9546	14196
674		524		585		685		834		905		16187		

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1908	70	86	89	72	54	34	22	17	20	22	28	32
1907	105	87	65	55	46	36	28	19	21	25	36	40

I nedenstaaende Oversigt gives den fra andre Sygdomme kendte Sammenligning mellem Intensiteten i de forskellige Aldersklasser indenfor hver af de 2 Hovedgrupper af Bybefolkningen i 1908 og i 1896—1905.

	Af 1000 anmeldte i 1896—1905 døde aarligt		I 1908 døde		Dødsfald, der efter Erfaringerne i Tiaaret kunde ventes	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer
0—1 Aar	588	338	251	352	*270*	*366*
1—5 Aar	157	80	97	120	*90*	*114*
5—15 Aar	30	16	4	8	*9*	*10*
Mdk. 15—65 Aar	88	67	19	15	*21*	*27*
Kvk. 15—65 Aar	69	52	22	30	*17*	*28*
Mdk. 65 Aar o. d.	916	333	50	59	*71*	*81*
Kvk. 65 Aar o. d.	791	822	119	106	*111*	*123*
I alle Aldere	267	158	562	690	*589*	*749*

Der er i Bybefolkningen indtruffen 1252 Dødsfald, medens der kunde ventes 1338.

De 690 Dødsfald, der er indtrufne i Bybefolkningen udenfor København, fordeler sig paa følgende Maade paa de forskellige Fysikater: Sjællands nordre Fysikat 145, Sjællands søndre Fysikat 55, Bornholms Fysikat 26, Lolland-Falsters Fysikat 32, Fyens Fysikat 100, Aalborg-Hjøring Fysikat 86, Aarhus-Randers Fysikat 93, Viborg-Thisted Fysikat 47, Vejle-Skanderborg Fysikat 69, Ringkøbing Fysikat 9, Ribe Fysikat 28.

Nedenstaaende Oversigt over Forekomsten af akute Sygdomme i Aandedrætsorganerne (Pn. croup., Tracheobronchitis og Bronchopneumonia og Br. capill.) omfatter Sygdomstilfælde i hele Landet og Dødsfald i Kongerigets Byer.

1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908
80540	79528	78956	85325	76685	73020	82491	73587	89393	82797
1819	1762	1595	1608	1560	1558	1665	1487	1727	1870

Det fremgaar heraf, at Aaret 1908 har frembudt en betydelig Udbredelse af de nævnte Sygdomme og at Tallet paa Dødsfald, foraarsagede af disse Sygdomme i

Bybefolkningen er større end i noget Aar siden 1899. Om denne hyppige Optræden er betinget af den samtidigt herskende, betydelige Influenzaepidemi (abortive Influenzatilfælde, opførte under en af de anførte Diagnoser) eller ikke, lader sig næppe afgøre.

18. Influenza.

Af Influenza anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
11634	61100	70740	30177	15308	14510	18595	58123	11281	51390

og i 1908 65359 Tilfælde.

En meget betydelig Epidemi har hersket ligesom i 1907, og den har efter Sygetallene at dømme vistnok været mere omfattende end denne, men som bemærket i tidligere »Medicinalberetninger«, giver Sygetallene kun vage Udtryk for de virkelige Forhold, bl. a. paa Grund af, at en Mængde angrebne slet ikke søger Lægehjælp, og mange lette Tilfælde, der kommer under Lægebehandling, glider ind under andre Diagnoser (Bronchitis, Angina).

I Løbet af Aarets 3 første Maaneder herskede Epidemien og naaede omkring til alle Distrikter, om end ikke til alle Egne (se senere). Lige saa lidt som i 1907 er det muligt at udpege de forskellige Arnesteder, hvorfra Epidemien er blusset op og følge dens Vandringer. Forskellige Steder kendes en meget pludselig Opblussen, men først dyberegaaende Undersøgelser med Afbenyttelse af de ugentlige Sygelister vil kunne oplyse, i hvilket Omfang denne pludselige Opblussen har fundet Sted omkring i Landet, og om den er indtruffet alle Steder paa samme Tidspunkt eller ikke. Lokalt begrænsede Vandringer er iagttagne. Epidemiens Karakter har de fleste Steder været noget udvisket; den katarrhalske Form har været den overvejende. Sygdommens Indflydelse paa Dødeligheden har næppe været betydelig. Der er paa Mortalitetstabellerne opført 299 Dødsfald af Influenza mod 244 i 1907, 268 i 1905 (ogsaa et Epidemiaar) og 346 i aarligt Gennemsnit i 1890—99, men disse Tal er næppe korrekte Udtryk for Epidemiens Virkninger (se under Nr. 14, 16 og 17).

Nedenstaaende Uddrag af Beretningerne belyser Sygdommens Optræden i de forskellige Lokaliteter:

I København havde Sygdommen større Udbredelse end i de nærmest forudgaaende 6 Aar (24,1 ‰ af Befolkningen anmeldt). Epidemien blussede meget pludseligt op i Januar og var i det væsentlige forløbet i Marts. 109 Dødsfald, hvoraf 5 falder paa Barnealderen, 81 paa Alderen over 65 Aar. 537 Tilfælde behandledes paa Hospital.

Sjællands nordre Fysikat har 12,783 Tilfælde mod c. 8000 i 1907. Stor Udbredelse i alle Distrikter (i Holbæk By 11,5 ‰, i Roskilde By, Nykøbing By, Frederiksværk By,

18. In

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbs	Ld.	Kbst	Ld.
København	6182		2763		738		304		114		47	
Sjællands nord. Fysikat	2580	2669	1428	3251	453	1049	135	271	70	129	33	[illegible]
Sjællands sønd. —	758	1411	955	2743	448	1484	136	369	24	125	12	44
Bornholms —	32	34	416	172	222	139	22	36	21	10	»	.
Lolland-Falsters —	423	346	498	866	138	408	38	127	9	31	4	13
Fyens —	520	490	1361	1536	654	1115	144	306	80	113	29	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	398	276	544	448	271	409	58	314	25	100	13	[illegible]
Aarhus Randers —	983	327	1320	800	698	901	249	203	51	60	35	[illegible]
Viborg-Thisted —	95	334	373	876	293	962	62	249	11	105	»	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	990	436	839	575	640	486	290	148	44	59	5	[illegible]
Ringkøbing —	83	258	242	725	163	603	47	122	24	72	8	[illegible]
Ribe —	101	146	190	296	125	241	37	113	33	27	9	[illegible]
Konger. m. Undt. af Kbh.	6963	6727	8166	12288	4085	7797	1218	2258	392	831	148	[illegible]
Hele Kongeriget.....	19872		23217		12620		3780		1337		533	

Samsø c. 6 $^0/_{00}$). Epidemien godartet (Helsingør), ret ondartet for ældre (Kronborg L. D.), krævede 16 Dødsfald i Kbhvns. Amts nordre L. D., optraadte særlig i de 2 første Maaneder (Roskilde L. D.) var mild, optraadte i Januar og Februar (Samsø), ogsaa epidemisk i Februar og Marts, dog ikke betydelig Udbredelse (Slagelse L. D.), mild og mindre udbredt end i 1907, ingen direkte Dødsfald, nogle enkelte, let forløbende Pneumonier (Tersløse), ikke optraadt paa Sejerø, ukendt stor Udbredelse efter 20 Aars Erfaring, synes at opstaa efter Snefaldet den 8.—10. Januar. kulminerede i Februar, ophørte ved Udgangen af Marts, mild (Ubby), overordentlig udbredt, mild (Helsinge), stærk,

fluenza.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
12		18		72		75		197		215				10737
14	9	15	44	38	35	37	52	95	85	147	106	5045	7738	12783
5	37	2	32	12	24	25	68	27	76	75	167	2479	6580	9059
»	2	»	2	»	»	»	»	»	1	3	11	716	407	1123
6	18	8	16	6	6	5	1	14	22	11	21	1160	1875	3035
14	15	12	27	14	11	35	22	58	44	54	90	2955	3803	6758
13	23	4	13	10	18	12	19	33	38	37	71	1418	1778	3196
12	10	9	4	14	19	15	14	29	35	78	94	3493	2490	5983
4	10	1	11	2	14	4	19	14	50	104	101	963	2766	3729
2	13	4	3	6	14	15	13	13	15	67	39	2915	1822	4737
9	28	»	7	13	30	16	25	13	50	27	69	645	2037	2682
7	6	6	14	9	14	17	9	22	11	36	35	592	945	1537
86	171	61	173	124	185	181	242	318	427	639	804	22381	32241	54622
269		252		381		498		942		1658		65359		

meget udbredt Epidemi, ofte kompliceret med Lungeaffektioner (Gævinge), ikke saa stor Udbredelse som tidligere (Nykøbing Sj.), ingen større Epidemi (Kallundborg L. D.), Epidemi i Februar og Marts (Fredensborg), ingen Epidemier ved Gjørlev og Søvang omtales, stor Epidemi ved Sønder-Jernløse, mild, Kulmination i Februar. I Fysikatets Byer 50 Dødsfald, hvoraf 38 i Frederiksberg, 8 i Roskilde.

Sjællands søndre Fysikat har c. 9000 Tilfælde mod c. 5400 i 1907. Kulminationen indtræder i Februar. Fra de enkelte Distrikter foreligger følgende Beretninger: Køge L. D.: Epidemi i Februar—April; paafaldende mange Tilfælde, hvor Sygdommen i Begyndelsen udelukkende var lokaliseret til Fordøjelsesorganerne og bl. a. gav let Icterus — Epidemien var langt mindre udbredt end tidligere; de mest fremtrædende Symptomer varede kun faa Dage og var langtfra saa intense som tidligere. De sværeste Komplikationer var katarrhalsk Pneumoni, Herpes og forskellige Neuralgier og et ikke ringe Antal intermitterende Intestinalkatarrher. (Lægen i Vallø) Storehedinge L. D.: I Byen flest Tilfælde i Januar og Epidemien var endt ved Udgangen af Februar; i mange Tilfælde Eftersygdomme. Paa Landet 713 Tilfælde i Januar, 757 Tilfælde i Februar og dermed var Epidemien endt. — Udsædvanligt talrige Tilfælde fra Slutningen af Januar til hen i Marts. — Udbredt Epidemi i Januar og Febr., mere udbredt end nogensinde tidligere, ikke intens — Februar —Marts ualmindelig udbredt, men mild Epidemi (Lægen i Lyderslev). — Præstø L. D.: I Byen herskede Epidemien gennemgaaende Januar og Februar; 755 Tilfælde paa Landet, flest i Februar og Marts. 9 Dødsfald paa Landet — udbredt Epidemi (Læge i Mern). — Vordingborg L. D.: Epidemi herskede. — Skelskør L. D.: Stor Udbredelse, 4 Gange saa mange Tilfælde som i 1907. — Korsør L. D.: Epidemien optraadte ret godartet. — Næstved L. D.: Nogen stor Epidemi som tidligere viste sig ikke, de enkelte Tilfælde ogsaa mildere end tidligere; kun 4 Tilfælde i Garnisonen, katarrhalske Tilfælde var hyppige; paa Landet havde Sygdommen ret betydelig Udbredelse. — Epidemien var udbredt og ondartet, som oftest begyndende med let Angina med stærk Lidelse af Almenbefindendet; efter nogle Dages Ro tog Ledtilfælde fat og holdt haardnakket ved i ugevis. Epidemien varede i Januar og det meste af Februar. — En Del Influ-

enzatilfælde optraadte; flere var meget langvarige og med Tilløb til at komplicere sig med Arthroitis, Myositis, Tendinitis og Neuritis, undertiden ganske lignende Febris rheumatica. — Epidemien meget udbredt, mild og Komplikationer sjældne; forsvandt brat ved Foraarets Begyndelse (Læge i Fuglebjerg). — Epidemien ret godartet (Læge i Glumsø). — Slagelse L. D.: Epidemien let, ikke overvældende stor. — Ringsted L. D.: Alvorlig og stor Epidemi. Der er ikke Spor af Tvivl om, at der i 1ste Kvartal herskede en virkelig, typisk Influenzaepidemi. — Temmelig sporadiske Tilfælde af Influenza (Lægen i Gisselfeldt). — Ikke mange typiske Tilfælde (Lægen i Jydstrup). — Epidemien var ualmindelig udbredt, kulminerede i Februar (Lægen i Snesley). — Møen: Epidemien godartet. — I Fysikatets Byer indtraf 9 Dødsfald.

Bornholms Fysikat har omtrent dobbelt saa mange Tilfælde som i 1907. Epidemien herskede i Begyndelsen af Aaret jævnt hen over hele Øen, gav en Del Tilfælde, men ikke særligt alvorlige (Fysikatsberetningen). — Influenza optraadte ret ondartet (Læge i Neksø). — Der optraadte en Del spredte Tilfælde af væsentlig typhøs-rheumatoid Form (Læge i Ø. Marie). — Epidemien var mild, angreb overvejende Voksne (Læge i Allinge-Sandvig) — Fysikatets Byer har 16 Dødsfald, et forholdsvis betydeligt Antal.

Lolland-Falsters Fysikat har c. 3000 Tilfælde mod c. 2000 i 1907. Sygdommen begyndte saa smaat at tage til i Slutningen af 1907 og voksede hurtigt efter Nytaar til en betydelig Epidemi, der strakte sig gennem Aarets 3—4 første Maaneder med stærkt markeret Højdepunkt i Februar. Epidemien var ret godartet, frembød ingen afvigende Karaktertræk, var som sædvanlig farlig for Gamle (Fysikatsberetningen). — Der optraadte mange Komplikationer med Lungeaffektioner (Læge i Nakskov L. D.). — Fysikatets Byer har 14 Dødsfald.

Fyens Fysikat har lidt færre Tilfælde end i 1907 (6758 mod 7020); særlig Nord- og Vestfyen staar med store Tal, medens Langeland, som i 1907 var særligt hjemsøgt, ikke har særligt mange Tilfælde. Epidemien var godartet, viste sig navnlig med katarrhalske Symptomer, ofte ledsaget af stærke Dedolationer og Hovedpine, i Reglen hurtigt Forløb (Fysikus). — Odense Landdistrikt: Der optraadte en mindre Epidemi (Læge i Otterup). — Bogense L. D. Mange abdominale (tyføse) Tilfælde. — Middelfart

L. D. Epidemi med gastriske Symptomer. — Svendborg L. D. En Del lette Tilfælde paa Strynø. — Nogle Læger berettter, at Symptomer fra Nervesystemets Side var fremherskende, og at Sygdommen ofte efterfulgtes af Neuritis. Eftersygdomme som Pneumonier og Bronchopneumonier nævnes mindre almindeligt end under tidligere Epidemier (Fysikatsberetningen). — I Byerne indtraf 32 Dødsfald.

I Aalborg-Hjøring Fysikat: synes Epidemien ikke at have haft saa stor Udbredelse som i 1907 (c. 3200 Tilfælde mod c. 4500 i 1907). — Skagen L. D.: Epidemien optraadte eksplosionsmæssigt i Februar baade i By og paa Land. — Prederikshavn L. D.: Epidemi. — Hallund L. D.: Sygdommen optraadte langt mindre epidemisk end i 1907. — Læge i Vedsted pr. Birkelse: Ikke nogen egentlig Epidemi. — Læge ved Hornum i Farsø L. D.: Lille Epidemi. — Hobro L. D.: Eksplosionsagtig Optræden i Marts af typisk Influenza; mange nervøse Tilfælde. — Aalborg Amts søndenfjordske L. D. Epidemi. — Ø. Han-Herred: Godartet Epidemi. — Læsø: 13 Tilfælde. — I Fysikatets Byer 11 Dødsfald, hvoraf 6 i Aalborg, 3 i Hjøring, 2 i Sæby.

Aarhus-Randers Fysikat har c. 6000 Tilfælde mod c. 4900 i 1907. Læge i Blæsborg i Grenaa L. D.: Lille Influenzaepidemi med typiske Tilfælde. — Læge i Grenaa: Ikke egentlig Epidemi. — Stadslægen i Aarhus: Sygdommen optraadte ikke ondartet. — Hobro L. D.: Influenza optraadte eksplosionsmæssigt i Marts med typiske, nervøse Tilfælde. — Randers L. D.: Epidemien navnlig i Februar og Marts, angreb væsentligst Voksne. — Fra Anholt er anmeldt 1 Tilfælde. — I Fysikatets Byer døde 23, hvoraf 12 i Aarhus, 6 i Randers.

Viborg-Thisted Fysikat har c. 3700 Tilfælde mod c. 2300 i 1907. Sygdommen afgav Aarets største Epidemi, der kulminerede i Februar og Marts. — Viborg L. D.: Ret godartet Epidemi i Januar og Februar; en Del alvorlige Komplikationer iagttoges af en Læge i Kellerup, der omtaler Epidemien som lille. — Farsø L. D.: Symptomerne var ikke typiske. — V. Han-Herred: Epidemien kulminerede i Februar, optraadte overalt i Distriktet, men gennemgaaende betydelig mildere end i 1907. — Thyholm L. D.: Sygdommen optraadte i alle Distriktets Sogne. — Vestervig L. D.: Ret godartet Epidemi udbredt over hele Distriktet med Kulmination i Marts. — Læge i Karby, Assels, Tæbring

Kommuner paa Mors: Udprægede Influenzasymptomer saas 7 Gange; de andre Tilfælde var af rheumatisk Karakter; ingen Dødsfald. — Læge i Nykøbing M.: Lille Epidemi i By og paa Land, milde, men smitsomme Tilfælde. — Læge i Gjedsted i Farsø L. D.: Influenza synes jævnlig tilstede hele Aaret rundt optrædende i Epidemier, der betegnes som »Forkølelse« og viser sig med katarrhalske Fænomener, der anses for uden Betydning. Efter 2—3 Ugers Forløb kommer man først til Lægen med Komplikationerne: Bronchitis, Bronchopneumoni, Colitis; denne sidste viser stærk Tilbøjelighed til at søge Colon ascend. og synes af og til at betinge en epidemisk Optræden af Appendicitis. — Læge i Aidt i Frijsenborg L. D.: Ingen egentlig Epidemi. — Læge i Skive L. D.: Stærkt udbredt Epidemi med mere atypiske Tilfælde end under tidligere Epidemier; særlig mange abdominale Tilfælde, der kunde vække Mistanke om Appendicitis. — Læge i Rorslev i Skive L. D.: Ret udbredt Epidemi i Marts—April. — Læge i Skive L. D.: Influenza har saa godt som ikke vist sig paa denne Egn. — I Fysikatets Byer døde 11.

Vejle-Skanderborg Fysikat har c. 4700 Tilfælde mod c. 4100 i 1907. Sygdommen synes at være optraadt epidemisk i alle Distrikter. — Horsens L. D.: Ret ondartet Epidemi i Aarets første 4 Maaneder, særlig i Byen. — Brædstrup L. D.: Mindre Udbredelse end i 1907. — Endelave i Horsens L. D.: Lille Epidemi. — Læge i Ry: Ingen egentlig Epidemi. — I Fysikatets Byer døde 18, hvoraf 7 i Horsens.

Ringkøbing Fysikat har c. 2700 Tilfælde mod c. 1700 i 1907. Sygdommen synes at være optraadt epidemisk og mildt i alle Distrikter; fra flere Egne meldes meget store Epidemier (Skjern og Haderup); i en Egn i Lemvig L. D. synes Sygdommen ikke at være optraadt epidemisk. — I Fysikatets Byer døde 2.

Ribe Fysikat har færre Antal Tilfælde end i 1907 (c. 1500—c. 1900), hvilket alene skyldes en Nedgang i Købstæderne. — En Læge i Grindsted: Sygdommen optraadte mere ondartet end tidligere og med mange Komplikationer. — En Læge i Ansager i Grindsted L. D.: Epidemien var lettere end sædvanligt. Straks efter Nytaar begyndte den med stor Heftighed i den østre Ende af Ansager Sogn og gik i Løbet af de første 2 Maaneder vestpaa gennem hele Sognet,

kun skaanende faa Personer og Ejendomme; i et Omraade af Sognet med 10—12 spredte Ejendomme fandtes kun 2—3 arbejdsdygtige, som gik omkring og passede Folk og Kreaturer. — Fra Fanø, hvor alle Tilfælde paa 1 nær anmeldtes fra Nordby, meldes, at Tilfældene mest var spredte, men ofte ledsagede af Fordøjelsesforstyrrelser, nervøse Tilfælde og lang Afkræftelse. — I Fysikatets Købstæder, hvor Sygdommen begyndte ret brat i Januar og kulminerede i Februar ligesom i Landdistrikterne, indtraf 4 Dødsfald, alle i Ribe.

19. Angina

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	1119		718		712		649		759		514	
Sjællands nord. Fysikat	486	480	283	355	275	404	298	337	276	289	237	[illegible]
Sjællands søndre —	347	271	116	225	102	213	117	181	117	172	83	[illegible]
Bornholms —	24	13	14	8	9	8	18	9	19	8	15	[illegible]
Lolland-Falsters —	42	81	34	61	43	58	44	69	46	43	32	[illegible]
Fyens —	202	137	135	153	137	125	141	102	174	134	165	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	95	96	83	62	112	71	92	73	77	60	80	[illegible]
Aarhus-Randers —	125	93	109	143	110	81	114	79	151	74	91	[illegible]
Viborg-Thisted —	28	100	26	91	34	97	18	81	32	100	32	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	150	103	128	105	101	110	125	59	110	67	118	[illegible]
Ringkøbing —	27	54	24	55	9	35	13	56	15	56	5	[illegible]
Ribe —	50	84	47	64	63	53	33	33	39	33	30	[illegible]
Konger. m. Undt. af Kbh.	1576	1512	999	1322	995	1255	1013	1079	1056	1036	888	963
Hele Kongeriget......	4207		3039		2962		2741		2851		2365	

19. Angina tonsillaris.

Af almindelig Halskatarrh (-betændelse) anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
33973	38261	34542	35486	36176	35793	36879	35064	37409	35094

og i 1908 37203 Tilfælde.

Der er anmeldt et betydeligt Antal Tilfælde. Sygdomsbetegnelsen dækker utvivlsomt over Sygdomme af meget forskellig Art (larverede Tilfælde af Difteri, Scarlatina, Influenza o. a. — se tidligere »Medicinalberetninger«).

onsillaris.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
53		554		722		864		1055		880			»	8999
39	299	204	324	335	323	346	305	372	341	414	374	3765	4109	7874
13	204	91	200	117	187	130	191	130	207	155	240	1618	2459	4077
19	10	22	4	24	8	20	16	18	23	23	17	225	134	359
33	45	59	69	31	26	55	63	52	70	92	62	563	695	1258
28	108	110	126	166	133	182	135	210	135	239	156	1989	1552	3541
80	75	78	73	95	86	94	85	117	73	144	119	1147	933	2080
11	90	100	71	158	109	150	110	168	94	224	133	1611	1136	2747
49	107	37	100	38	102	40	80	32	89	44	94	410	1123	1533
39	85	141	64	169	89	197	106	195	102	174	116	1747	1070	2817
13	42	9	31	27	45	45	43	19	50	12	54	218	560	778
23	61	43	44	46	54	49	40	45	42	56	61	524	616	1140
7	1126	894	1106	1206	1162	1308	1174	1358	1226	1577	1426	13817	14387	28204
2526		2554		3090		3346		3639		3883		37203		

Stigningen i Sygetallet fra 1907 til 1908 gør sig gældende i 8 af de 12 Fysikater; i Sjællands søndre Fysikat, Fyens Fysikat og Ringkøbing Fysikat er der ikke nogen væsentlig Forskel paa de 2 Aars Sygetal; i Lolland-Falsters Fysikat gik Tallet ned fra 1346 til 1258. Naar Landet tages som Helhed, falder Stigningen saavel paa By- som paa Landbefolkningen.

Paa én Dag i hver Maaned faldt gennemsnitlig følgende Antal Tilfælde:

	Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1908	136	108	96	91	92	79	81	82	103	108	121	125
1907	137	115	98	97	95	84	80	76	82	95	92	106

Det ses, at Stigningen fra 1907 til 1908 udelukkende skyldes Forhold, virkende i Maanederne August—Decbr., og altsaa næppe staar i Forbindelse med den udbredte Influenzaepidemi i Aarets 4 første Maaneder.

Fra Sjællands s. Fysikat beretter en Læge, at der i Aarets Begyndelse herskede en Epidemi, der meget hyppigt ledsagedes af Ledtilfælde, som kunde være meget langvarige; ogsaa egentlig Gigtfeber forekom forholdsvis hyppigt. — En Læge i Tornemark i Sjællands søndre Fysikat gør opmærksom paa de store diagnostiske Vanskeligheder, som gør sig gældende, naar de af Pseudodifteribacillen foraarsagede Anginatilfælde, der klinisk set har Difteriens Karakter, skal skilles fra ægte Difteri, og har fundet, at Podningen ikke altid hæver disse Vanskeligheder. — I Vigerslev (Bogense L. D.) optraadte Angina epidemisk samtidig med den dèr herskende Tyfusepidemi, men bredende sig fra et andet Centrum; ofte angrebes samme Individ af begge Sygdomme. — En Læge i Aarup (Assens L. D.) saa' Angina optræde epidemisk ved Aarets Slutning. En Læge i Assens anfører, at der pludseligt i Løbet af faa Dage opstod mange Tilfælde rundt om i Byen; ofte angrebes en hel Familie samtidig; der fandtes Belægninger, som mindede om Difteri, men Difteribaciller savnedes; Epidemien forsvandt pludselig. En anden Læge i Assens omtaler en Anginaepidemi i Oktober; i nogle Tilfælde udviklede sig en akut Ledderheumatisme i umiddelbar Tilslutning til Anginaen. — Fra Ørsted L. D. berettes, at en Angina har haft flere Tilfælde af Nephritis til Følge. I Hobro

L. D. optraadte i December et stort Antal Tilfælde af Angina. En Læge i Kellerup (Viborg L. D.) omtaler Sygdommen som mildt forløbende; i enkelt Tilfælde optraadte dog Nephritis som Følgesygdom.

20. Cholerine & Catarrh. intest. acut.

Af Kolerine og akut Tarmkatarrh (Diarrhoe) anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
29337	49224	35195	40878	23662	34145	31500	36397	35608	25561

og i 1908 49610 Tilfælde.

Disse Sygdomme, hvis Betegnelser ogsaa utvivlsomt dækker over Affektioner af ret forskellig Karakter og som forekom ualmindeligt sjældent i 1907, optræder i 1908 med usædvanlig Hyppighed, idet der er anmeldt 49610 Tilfælde, et større Tal end noget tidligere Aar i det forudgaaende Tiaar har at fremvise (omtrent samme høje Tal har Aaret 1899). Bybefolkningen har 1313 Dødsfald (561 i 1907); siden 1890 har kun Aarene 1899 (1582) og 1901 (1339) flere Dødsfald.

Sygdommens Optræden i de forskellige Fysikater belyses af nedenstaaende Oversigt, der giver Antallet af anmeldte i By og Land i $^0/_{00}$ af Befolkningen samt Antallet af Dødsfald i Byerne i 1908 (1907).

	København	Sjæll. nordre F.	Sjæll. søndre F.	Bornholms F.	Loll.-Falst. F.	Fyens F.
By	17,8 (10,3)	24.2 (14,0)	44.5 (25,3)	17,5 (8,7)	24,1 (17.2)	26,8 (14,4)
Land	—	20,5 (11.6)	17,5 (12,9)	8.5 (4.9)	11,7 (10.5)	10,4 (6.3
Dødsfald i Byerne	635 (253)	148 (63)	42 (15)	16 (11)	34 (19)	86 (46)

	Aalborg-Hjørr. F.	Aarhus-Rand. F.	Viborg-Th. F.	Vejle-Skdbg. F.	Ringkøbing F.	Ribe F.
By	37,0 (13,1)	37,3 (10,5)	31.1 (12,3)	23,2 (11.0)	36.4 (18.8)	21.6 (15,8)
Land	13,0 (4,6)	18.5 (7,5)	12,6 (5,4)	11.1 (5,0)	16,2 (7,6)	15.5 (9,5)
Dødsfald i Byerne	96 (42)	102 (42)	45 (13)	65 (45)	22 (4)	22 (8)

20. Cholerine

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	313		268		314		344		377		693	
Sjællands nord. Fysikat	186	284	115	224	159	224	152	302	196	300	342	[illegible]
Sjællands søndre —	137	204	77	148	91	157	93	150	113	164	169	[illegible]
Bornholms —	13	15	18	6	14	3	11	10	25	16	13	14
Lolland-Falsters —	47	59	36	56	45	47	37	55	41	72	76	[illegible]
Fyens —	90	116	76	113	89	115	124	121	130	181	244	[illegible]
Aalborg-Hjørings —	75	73	34	61	37	51	37	78	67	111	180	[illegible]
Aarhus-Randers —	83	77	48	71	91	81	317	195	470	300	515	[illegible]
Viborg-Thisteds —	34	63	25	47	26	69	24	61	82	135	126	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	79	58	70	60	54	47	68	91	120	146	175	[illegible]
Ringkøbing —	16	78	10	81	18	72	20	94	16	93	32	[illegible]
Ribe —	23	35	28	54	14	54	27	71	33	69	78	[illegible]
Kongr. m. Undt. af Kbh.	783	1062	537	921	638	920	910	1228	1293	1587	1950	[illegible]
Hele Kongeriget	2158		1726		1872		2482		3257		5412	

Det fremgaar af denne Oversigt, at den epidemiske Udbredelse af disse Sygdomme har strakt sig gennem alle Fysikater baade i By og paa Land. Tallene tillader derimod næppe noget Skøn, om Epidemien overalt er optraadt med samme Ekstensitet eller ikke, idet Lægernes større eller mindre Omhu med Anmeldelser af denne og andre epidemiske Sygdomme af mindre alvorlig Natur og andre Forhold (Sygekassevæsenet f. Eks.) kan komme til at spille en Rolle og skabe lokale Forskelligheder, hvor der ingen har været, eller udjævne Forskelligheder, som har været til Stede. En Sammenligning mellem Tallene for By og for Land og mellem Fysikaterne ind-

k Catarrh. intest. acut.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
815		2277		1271		498		407		264			»	7841
441	748	843	1311	422	655	171	298	147	224	170	238	3344	5326	8670
370	382	604	576	223	335	117	196	61	133	82	151	2137	2821	4958
39	22	72	37	67	34	19	13	9	9	15	15	315	194	509
94	148	143	159	65	87	48	97	36	45	18	33	686	949	1635
345	257	627	379	312	248	130	178	93	70	104	68	2364	2114	4478
722	654	777	723	218	332	80	142	42	70	48	60	2317	2611	4928
555	469	661	473	310	187	115	109	81	76	92	119	3338	2610	5948
179	342	235	502	91	255	43	115	30	80	20	54	915	2042	2957
375	260	428	313	216	157	118	98	54	71	71	53	1828	1646	3474
113	359	157	390	61	198	27	88	3	43	11	62	484	1759	2243
179	199	204	319	83	148	43	74	12	35	24	31	748	1221	1969
412	3840	4751	5182	2068	2636	911	1408	568	856	655	884	18476	23293	41769
8067		12210		5975		2817		1831		1803		49610		

byrdes er derfor næppe tilstedelig. Derimod kan indenfor hvert Fysikat den stærke epidemiske Stignings Grad mulig nogenlunde maales ved Forskellen mellem de 2 Aars Kvotienter under Forudsætning af, at Kvotienterne for Aaret 1907, der jo i hele Landet var et udtalt ikke-epidemisk Aar, er Udtryk for en nogenlunde ensartet Normalsygelighed. Holder man sig af nærliggende Grunde til Landdistrikterne alene, faar man en forholdsvis ringe Stigning ɔ: Kvotienten er ikke det dobbelte af, hvad den var i 1907, i Fysikaterne paa Øerne og i Ribe Fysikat (ringest er Forskellen i Lolland-Falsters Fysikat) og en betydelig Stigning ɔ: Kvotienten

er mellem 2 og 3 Gange saa høj som den var i 1907 i alle jydske Fysikater undtagen Ribe Fysikat. Herefter skulde Epidemiciteten (enten en større Ekstensitet eller hyppigere Optræden af alvorlige Tilfælde — begge Momenter giver det samme Udslag paa Sygelisterne) have været betydeligere i Jylland end paa Øerne. I Samklang hermed finder man da ogsaa, at Lægerne i Jylland, navnlig i Aalborg-Hjøring og Aarhus-Randers Fysikater i større Antal og langt udførligere i deres Beretninger beskæftiger sig med Epidemien, som vakte Opmærksomhed, dels ved sin store Udbredelse, dels (i al Fald mange Steder) ved sin Optræden i Foraarstiden og ved at angribe paafaldende mange Voksne paa en ret alvorlig Maade.

Hvad angaar Sygdomstilfældenes Fordeling paa Maanederne, belyses Forholdene ved følgende Oversigt, den sædvanlige Tabel over det gennemsnitlige Antal Tilfælde i hver af Maanedernes Dage.

	Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1908	70	62	60	83	105	180	260	394	199	91	61	58
1907	64	49	47	57	71	72	80	82	78	98	73	66

For at vinde en bredere Basis for Sammenligningen end den, det enkelte Aar 1907 afgiver, fremstilles nedenfor (efter Maanedslisten i »Ugeskrift for Læger«) det gennemsnitlige Maanedstal for Befolkningen udenfor København i Femaaret 1903—07, adskilte i de 3 Aldersklasser 0—15 Aar, 15—65 Aar og 65 Aar o. d.

		Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	[illegible]
0—15 Aar	1903—07 i Gnsnt.	900	732	746	704	948	1197	1817	2810	1796	1182	977	[illegible]
	1908	*966*	*811*	*856*	*1011*	*1217*	*1996*	*3693*	*5677*	*2779*	*1331*	*892*	[illegible]
15—65 A.	1903—07 i Gnsnt.	589	494	554	599	734	928	1243	1828	1063	722	601	[illegible]
	1908	*669*	*495*	*584*	*998*	*1495*	*2440*	*2890*	*3668*	*1665*	*828*	*500*	[illegible]
65 A. o. d.	1903—07 i Gnsnt.	101	77	94	90	102	117	176	272	162	113	91	[illegible]
	1908	*110*	*120*	*95*	*129*	*133*	*238*	*340*	*564*	*262*	*121*	*121*	[illegible]

Det fremgaar heraf, at den epidemiske Opgang i alle 3 Aldersgrupper indtræder allerede i April, usædvanligt tidligt, saaledes at i Aldersklassen 15—65 Aar April allerede har ligesaa mange eller flere Tilfælde end Juni under mere almindelige Forhold (af de 5 Aar 1903—07 har de 4 været Epidemiaar), Maj flere Tilfælde end ellers Juli, og Juni langt flere Tilfælde end den mest udtalte Epidemimaaned i 5-Aaret: August.

Endelig findes nedenfor nogle Tal, som belyser de 3 ovenfor anførte Aldersgruppers noget forskellige Deltagelse i Epidemien. For Alderen under 15 Aar er (efter Maanedslisterne) anmeldt fra Bybefolkningen udenfor København:

I de 3 ikke-epidemiske Aar (1898, 1902, 1907) i aarligt Gennemsnit	I 8 Epidemiaar (1897, 1899, 1900, 1901, 1903, 1904, 1905, 1906) i aarligt Gennemsnit	I 1908
11,763 Tilfælde	16,528 Tilfælde	21,974

Det fremgaar heraf, at den epidemiske Stigning, som under ordinære Forhold er 41 %, i 1908 naar *87* %.

For Alderen 15—65 Aar de tilsvarende Tal

8151	11,953	16,796

og Stigningen ordinært 46 %, i 1908 *106* %.

For Aldersklassen 65 Aar o. d. er Tallene

1208	1710	2342

og Stigningen altsaa ordinært 42 %, i 1908 *94* %.

Det fremgaar heraf, at en Del, hovedsagelig jydske Lægers Iagttagelser angaaende den voksne Alders usædvanlige Deltagelse i Sygeligheden bekræftes af de statistiske Oplysninger, og da disse jo angaar hele Befolkningen udenfor Hovedstaden, og da det her fremhævede usædvanlige Forhold, hvad Beretningerne tyder paa, mulig ikke har været iagttaget alle Steder i Landet eller ikke overalt i samme Grad, følger heraf, at Fænomenet med de paafaldende mange Sygdomstilfælde hos Voksne maa have gjort sig langt stærkere gældende i de paagældende, særligt hjemsøgte Egne end de anførte Tal antyder.

Ligesom i tidligere »Medicinalberetninger« gives den sædvanlige Oversigt over Sygdommenes Intensitet (Forhold mellem anmeldte og døde) i de 2 Hovedafdelinger af Bybefolkningen.

	Af 1000 anmeldte i 1896—1905 døde aarlig i		I 1908 døde		Dødsfald, der efter Erfaringerne i Tiaaret kunde ventes	
	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer	Kbh.	Andre Byer
0—1 Aar	253	154	585	597	*570*	*632*
1—5 Aar	22	11	37	47	*36*	*46*
5—15 Aar	2	3	1	4	*1*	*6*
Mdk. 15—65 Aar	2	2	6	3	*3*	*7*
Kvk. 15—65 Aar	1,8	2	—	4	*2*	*7*
Mdk. 65 Aar o. d.	25	37	1	8	*4*	*15*
Kvk. 65 Aar o. d.	23	32	5	15	*6*	*20*
I alle Aldere	75	44	635	678	*622*	*713*

Naar alle Aldersklasser tages under ét, bliver der 1313 indtrufne Dødsfald mod 1335 beregnede, hvilket ikke tyder paa, at Sygdommens Intensitet i Bybefolkningen har været større end sædvanligt. Tages kun Aldersklasserne over det 15de Aar, faas 42 Dødsfald, medens der kunde ventes 64. Heller ikke disse Tal antyder, at den store epidemiske Udbredelse har sat sig dertil svarende stærkere Spor i Dødeligheden i Befolkningen. Disse statistiske Antydninger kommer ikke paatværs af de ret talrige Iagttagelser særlig fra Jylland, at Sygdommene angreb mange Voksne mere alvorligt og med et mere langvarigt Forløb end sædvanligt.

Sygdommenes usædvanlig store Udbredelse navnlig i Foraarstiden og blandt Voksne, dens mere alvorlige Karakter hos mange af disse er Forhold, som mulig spiller nogen Rolle ved Fremkomsten af den usædvanlig store Udbredelse af tyfoid Feber, som karakteriserer Aaret 1908, enten paa kunstig Vis ved diagnostiske Fejl-

tagelser overfor Tilfælde hos Voksne eller ad genetisk Vej, idet mulig Foraarsepidemien har lettet Fremkomsten af senere talrige Tyfustilfælde; mulig, til en vis Grad sandsynligt er det ogsaa, at de 2 Sygdommes Epidemicitet delvis er sideordnede Virkninger af samme (meteorologiske) Aarsag.

I Bybefolkningen anmeldtes for Aldersklassen 0—1 Aar 6356 Tilfælde med 1182 Dødsfald. Da der fra Landdistrikterne er anmeldt 4752 Tilfælde i samme Aldersklasse, er det sandsynligt, at der i Landdistrikterne er indtruffet mindst 884 Dødsfald, men af nærliggende Grunde maa Tallet paa Dødsfald i Landbefolkningen antages at være meget større.

24. Gonorrhoea.

Af Gonorrhoea anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
5870	5673	6027	6634	6691	6745	6495	6490	6721	7754

og i 1908 8489 Tilfælde.

Stigningen fra 1907 til 1908 har fundet Sted saavel i København (5684—6320) som i Provinsbyerne (1702—1771) og i Landdistrikterne (368—398).

25. Ulcus venereum.

Af venerisk Saar anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
992	902	774	1172	846	631	666	616	947	880

og i 1908 1379 Tilfælde, en meget betydelig Opgang.

Sttigningen er hovedsagelig knyttet til København (728—1164); Provinsbyerne har 165 Tilfælde mod 117 i 1907, Landdistrikterne 50 mod 35.

24. Gon

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
København	525		446		473		484		516		476
Sjællands nord. Fysikat	24	6	16	3	25	4	34	10	28	13	[illegible]
Sjællands søndre —	6	3	1	7	4	1	2	1	9	7	7
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	
Lolland-Falsters —	6	2	2	2	7	2	4	3	5	1	
Fyens —	27	4	21	9	24	7	19	1	22	3	23
Aalborg-Hjøring —	24	9	28	4	15	1	15	5	23	1	[illegible]
Aarhus-Randers —	40	2	37	6	32	2	36	3	30	1	32
Viborg-Thisted —	5	1	1	2	1	6	1	4	2	3	3
Vejle-Skanderborg —	16	2	12	4	8	1	7	»	2	4	5
Ringkøbing —	3	2	»	»	»	2	»	1	1	4	»
Ribe —	7	»	12	»	10	1	3		1	1	4
Kongr. m. Undt. af Kbh.	158	31	130	37	126	27	121	28	123	39	133
Hele Kongeriget	714		613		626		633		678		[illegible]

26. Syphilis acquisita (e coit. imp.).

Af Syphilis erhvervet ved Samleje anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
1871	1874	1994	2434	2172	2064	1937	1588	1675	2374

og i 1908 2984 Tilfælde.

Ogsaa for denne Sygdom findes en meget betydelig Stigning fra 1907. Hovedstaden har 2349 Tilfælde mod

noea.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
54		615		656		577		528		470			»	6320
28	13	31	15	37	15	22	10	28	7	35	12	338	118	456
13	4	13	8	23	2	10	8	7	4	4	3	99	51	150
1	»	»	»	»	1	1	1	·	»	»	»	2	3	5
1	1	4	1	»	»	2	1	1	»	5	»	37	14	51
22	5	23	4	26	5	25	8	19	6	17	4	268	59	327
26	2	19	6	30	3	16	2	22	3	24	3	271	41	312
54	3	52	»	56	»	43	2	50	»	49	8	511	32	543
1	3	4	»	5	»	2	1	6	2	4	1	35	25	60
7	2	14	3	11	2	13	3	8	2	13	1	126	25	151
2	3	3	4	1	1	3	1	1	1	»	2	14	21	35
6	2	4	»	17	1	1	1	3	1	2	2	70	9	79
1	38	167	41	206	30	138	38	145	26	153	36	1771	398	2169
763		823		892		753		699		659		8489		

1869 i 1907, Provinsbyerne 504 mod 419, Landdistrikterne 131 mod 86.

I Sjællands nordre Fysikat anmeldtes 126 Tilfælde (55), i Aarhus-Randers Fysikat 185 (216).

25. Ulcu

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Jun.	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København..........	77		76		88		91		91		78	
Sjællands nord. Fysikat	2	»	1	»	1	1	3	1	1	»	2	[illegible]
Sjællands søndre —	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Bornholms —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Lolland-Falsters —	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Fyens —	1	»	1	»	3	»	1	»	»	»	»	»
Aalborg-Hjøring —	1	»	2	»	»	»	1	»	»	»	2	[illegible]
Aarhus-Randers —	4	»	2	»	2	»	3	»	1	2	2	»
Viborg-Thisted —	»	1	»	»	2	»	»	1	»	»	1	»
Vejle-Skanderborg —	1	»	»	1	1	»	1	»	1	»	1	»
Ringkøbing —	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Ribe —	1	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»
Kongr. m. Undt. af Kbh.	10	2	6	1	10	2	11	2	3	2	10	5
Hele Kongeriget......	89		83		100		104		96		93	

27. Syphilis (acquis.) insons.

Af Syphilis erhvervet udenfor Samleje anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
131	144	144	127	101	99	74	89	112	65

og i 1908 115 Tilfælde, af hvilke 63 (i 1907 39) falder paa Hovedstaden.

enereum.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
1		123		119		95		106		119		»	»	1164
5	3	6	2	10	2	5	3	6	»	4	4	46	21	67
»	1	»	»	2	1	»	»	1	»	2	»	6	2	8
»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	2	1	3
»	1	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	1	5	6
1	»	1	1	1	»	2	1	»	1	3	1	14	4	18
2	»	6	2	8	»	5	1	»	»	1	»	28	3	31
6	»	4	»	3	»	4	»	5	»	»	»	36	2	38
»	»	1	»	»	»	1	»	1	»	»	»	6	2	8
2	»	1	»	1	1	3	»	4	2	3	»	19	4	23
»	1	1	1	»	»	»	2	»	1	»	»	1	6	7
»	»	1	»	1	»	1	»	»	»		»	6	»	6
6	6	21	8	26	6	21	7	17	4	14	5	165	50	215
123		152		151		123		127		138		1379		

28. Syphilis congenita.

Af medfødt Syphilis anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
113	150	176	159	131	127	139	125	84	94

og i 1908 112 Tilfælde, af hvilke 61 (i 1907 63) falder paa Hovedstaden.

26. Syphili[s]

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	197		201		210		192		214		179	
Sjællands nord. Fysikat	6	2	3	1	6	2	7	2	3	1	6	[illegible]
Sjællands søndre —	2	›	›	2	1	›	1	›	›	3	›	[illegible]
Bornholms —	›	›	1	›	›	›	›	›	›	›	›	[illegible]
Lolland-Falsters —	›	›	1	1	1	›	1	›	1	›	›	[illegible]
Fyens —	4	1	4	1	3	›	7	1	6	2	4	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	12	4	5	›	3	3	4	3	7	3	5	[illegible]
Aarhus-Randers —	17	1	20	›	21	1	14	›	13	›	15	[illegible]
Viborg-Thisted —	›	1	1	›	5	›	2	›	3	›	1	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	3	2	1	›	3	1	3	›	›	›	2	[illegible]
Ringkøbing —	1	›	1	›	›	2	›	1	›	1	›	
Ribe —	4	1	10	›	7	1	›	›	1	›	1	[illegible]
Kongr. m. Undt. af Kbh.	49	12	47	5	50	10	39	7	34	10	34	[illegible]
Hele Kongeriget	258		253		270		238		258		[illegible]	

Af medfødt og erhvervet Syphilis døde i 1908 i Bybefolkningen, hvis Mortalitetstabeller som bekendt kun giver et stærkt formindsket Billede af Virkeligheden, 63 Personer (i 1907 67), hvoraf 13 angives døde af erhvervet Syphilis (heraf i København 2), 50 af medfødt Syphilis (heraf i København 35). Gennemsnittet af Dødsfald i Bybefolkningen i 1890—99 var henholdsvis 16 og 33.

Beretningerne indeholder endvidere følgende Meddelelser om de veneriske Sygdomme i 1908.

I København er efter »Stadslægens Aarsberetning« Anmeldelser af Gonorrhé fra 1907 steget med 11 %, af Venerisk Saar med 60 % og af Syphilis med 25 %; i Forhold

quisita (e coit. imp.)

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
t.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
2		205		186		212		186		165				2349
3	3	5	2	18	6	8	3	14	2	10	5	94	32	126
1	1	2	1	»	1	3	»	2	»	2	1	14	11	25
»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	1	2
:	1	»	3	1	8	2	»	»	»	»	»	7	14	21
4	4	3	1	1	1	8	»	9	»	9	»	62	12	74
2	4	2	2	5	1	3	»	9	»	7	3	64	25	89
3	3	1	1	11	1	11	1	15	2	24	»	175	10	185
»	»	»	1	1	»	»	»	1	1	»	1	14	5	19
	»	2	»	4	1	1	»	10	1	9	»	38	7	45
	1	»	»	»	1	»	1	1	»	1	»	4	7	11
	»	1	»	5	1	»	»	»	1	2	»	31	7	38
	17	16	11	46	21	36	6	61	7	64	10	504	131	635
247		232		253		254		254		239		2984		

til Folketallet er dog Sygeligheden ikke naaet den Højde, den har haft i enkelte tidligere Aar. Angaaende de særlige Mangler ved Statistiken over Kønssygdommene henvises til Bemærkninger i tidligere Aarsberetninger. Paa Hospitalerne behandledes 1434 Tilfælde af Gonorrhé, 439 Tilfælde af venerisk Saar og 1038 Tilfælde af Syphilis (paa Garnisonssygehuset henholdsvis 253—55 og 86 Tilfælde). Angaaende Foranstaltninger mod Kønssygdommenes Udbredelse henvises til Afsnittet »Hygiejne«.

I Sjællands nordre Fysikat er fra Byerne anmeldt 338 Tilfælde af Gonorrhé, 46 Tilfælde af venerisk Saar og 102 Tilfælde af de 3 Former af Syphilis; af disse falder paa Frederiksberg henholdsvis 246—43—76 Tilfælde. Fra

27. Syphili

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Jun
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.
København	5		5		5		4		3		8
Sjællands nord. Fysikat	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sjællands sønd. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bornholms —	»	»	»	1	»	»	1	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Fyens —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Aalborg-Hjøring —	»	»	»	4	»	»	»	»	»	»	2
Aarhus-Randers —	»	»	»	»	»	»	1	»	»	1	1
Viborg-Thisted —	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»
Vejle-Skanderborg —	»	»	1	»	2	»	»	1	1	»	»
Ringkøbing —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ribe —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»
Kngr. m. Undt. af Kbh.	1	»	1	5	3	»	2	1	1	3	3
Hele Kongeriget	6		11		8		7		7		[illegible]

Landkredsene er aumeldt henholdsvis 118—21—40 Tilfælde, hvoraf henholdsvis 39, 10, 24 falder paa Københavns Amts nordre L. D.

Fra Ringsted L. D. berettes, at næsten alle af de faa anmeldte Tilfælde af Gonorrhé indtraf hos Mænd og var hentede i København. Af andre veneriske Sygdomme anmeldtes ingen og paa Sygehuset kom ingen af disse Sygdomme under Behandling.

I Nakskov L. D. anmeldtes 9 Tilfælde af Syphilis; de 5 af disse kunde Distriktslægen føre tilbage til en Karl fra Horslunde, der angav at være smittet af en svensk Tjeneste-

cquisita) insons.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
st.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt
		7		3		8		7		4				63
	»	1	»	»	»	»	1	»	1	1	»	3	3	6
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	2	1	3
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	·
	2	»	»	1	»	»	»	»	»	2	»	4	3	7
	·	1	»	2	1	4	1	»	»	»	»	9	6	15
	»	»	1	»	»	1	»	1	»	»	1	4	3	7
	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2
	»	1	»	»	»	»	»	3	»	»	»	8	1	9
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	3
	2	3	2	3	1	5	2	5	1	3	1	32	20	52
8		12		7		15		13		8		115		

pige; han bragte Sygdommen til en Pige i Nakskov, hun igen til 2 Tjenestekarle, der atter smittede deres respektive Kærester.

I Fyens Fysikat anmeldtes henholdsvis 327 (302) — 18 (14) — 83 (56). Af Syphilistilfældene indtraf 41 i Odense, 6 i Nyborg, 9 i Svendborg og 52 ɔ: 62 ‰ behandledes paa Sygehus. Fra Svendborg L. D. berettes følgende: En bedrestillet Familie havde nærmest for at gøre en god Gerning, antaget en 15-aarig, lidt enfoldig Pige som Barnepige. Paa Sygehuset, hvor hun af anden Grund blev indlagt, paavistes Gonokokker i Vaginalslimen, men ingen Uretritis. En 3-aarig Datter af Herskabet fik en heftig Vul-

28. Syphil

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Ju	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	L
København	7		4		4		4		7		6	
Sjællands nord. Fysikat	3	1	»	»	»	»	1	1	»	»	1	
Sjællands søndr. —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Bornholms —	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	
Lolland-Falsters —	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	
Fyens —	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Aalborg-Hjøring —	1	»	»	»	»	»	»	2	1	»	»	
Aarhus-Randers —	1	»	1	1	4	»	1	»	4	»	»	
Viborg-Thisted —	»	»	»	»	»	»	1	2	»	1	»	
Vejle-Skanderborg —	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	
Ringkøbing —	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»		
Ribe —	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	
Kngr. m. Undt. af Kbh.	7	1	1	1	6	»	4	5	5	2	1	
Hele Kongeriget	15		6		10		13		14		7	

vitis og sendtes til Børnehospitalet i København, hvor Gonokokker paavistes; der indtraadte Peritonitis, som trods Operation førte til Døden.

I Aalborg-Hjøring Fysikat anmeldtes henholdsvis 312 (348) — 31 (42) og 110 (82) Tilfælde, af hvilke Aalborg har 231, 23 og 70. — I Hvetbo L. D. behandledes 6 Tilfælde af Syphilis, som kunde henføres til samme Kilde (se endvidere under »Hygiejne«).

I Aarhus-Randers Fysikat anmeldtes 543 (562) — 38 (47) — 200 (240) Tilfælde. Aarhus har af Gonorrhe og Venerisk Saar omtrent samme Antal Tilfælde som i 1907, af erhvervet Syphilis 24 Tilfælde færre end 1907, men dog

ngenita.

Juli	August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
	9		4		3		4		4				61
»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	1	5	5	10
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	1	1	2
»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	2	4	6
»	»	»	»	2	1	»	»	»	»	2	13	5	18
2	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	5	7
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	1	3	4
3	»	1	1	7	1	1	»	»	»	3	27	24	51
9	10		12		5		4		7		112		

80 flere end i 1906. Nedgangen falder alene paa voksne Mænd; blandt Kvinderne har der været følgende Stigning:

1906	1907	1908
28	60	75

Fra Horsens berettes om en paafaldende Stigning af Syphilistallene. Medens der i 1904—06 kun optraadte 1—3 Tilfælde aarlig, steg Tallet i 1907 til 12 og i 1908 til 21. Den Formodning fremsættes, at den nye Prostitutionslov har drevet en Del løsagtige Kvinder fra Hovedstaden til de større Provinsbyer, hvorhen de har bragt Smitte med sig.

I Ribe Fysikat er Syphilistilfældenes Antal steget fra 33 i 1907 til 51 i 1908. 29 Tilfælde falder paa Esbjerg.

29. S

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Ju[illegible]	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	[illegible]
København..........	195		181		224		178		196		182	
Sjællandsnord.Fysikat	18	34	7	39	15	40	16	14	1	43	5	
Sjællands sønd. —	2	7	8	20	17	9	1	10	»	14	1	
Bornholms —	1	2	»	1	»	1	»	»	»	»	»	
Lolland-Falsters —	»	7	4	12	2	13	»	9	»	5	7	
Fyens —	10	43	8	47	15	19	16	14	7	25	5	
Aalborg-Hjøring —	26	111	22	80	28	89	12	121	27	88	21	
Aarhus-Randers —	37	67	13	46	32	59	13	26	31	28	14	
Viborg-Thisted —	1	75	5	59	5	56	2	69	4	68	1	
Vejle-Skanderborg —	12	24	18	28	14	26	13	25	18	19	6	
Ringkøbing —	3	73	1	71	»	78	2	53	1	68	2	
Ribe —	9	27	11	87	21	50	10	50	2	33	4	
Kngr. m. Undt. af Kbh.	119	470	97	490	149	440	85	391	91	391	[illegible]	
Hele Kongeriget.....	784		768		813		654		678		[illegible]	

I mange Beretninger fremhæves ligesom i tidligere Aar, at Flertallet af de Tilfælde af veneriske Sygdomme, som anmeldes fra Landet og mindre Provinsbyer, er hentede i Hovedstaden og de større Provinsbyer; for disses Vedkommende maa en Del af Tilfældene skrives paa fremmede Søfolks Regning.

29. Scabies.

Af Fnat anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
6816	5643	5595	5357	5934	6349	6109	5663	5632	6443

og i 1908 8459 Tilfælde.

ies.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
bst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
57		152		206		223		264		196				2354
2	11	8	16	30	61	11	24	9	24	19	49	141	376	517
2	5	»	4	»	28	6	29	1	25	12	14	50	172	222
»	»	»	»	4	»	»	»	»	2	»	1	5	7	12
»	3	»	3	6	»	1	17	»	3	1	10	21	94	115
1	13	8	12	11	7	30	25	9	13	12	15	132	243	375
6	73	6	56	29	112	42	145	18	150	30	186	267	1270	1537
10	53	6	41	25	46	23	23	23	28	38	26	265	488	753
2	51	8	74	11	61	1	50	»	113	2	74	42	782	824
14	12	4	20	18	16	28	29	27	21	13	28	185	255	440
1	9	1	55	1	63	»	48	5	75	7	74	24	696	720
1	33	4	30	10	37	12	53	9	32	2	38	95	495	590
39	263	45	311	145	431	154	443	101	486	136	515	1227	4878	6105
459		508		782		820		851		847		8459		

Sygdommen, der allerede i 1907 synes at have tildraget sig Lægernes Opmærksomhed i større Grad end sædvanligt, optræder i 1908 med et paafaldende stort Antal Tilfælde.

Der anmeldtes:

1898—1900 gsnitlig	1901—03	1904—06	1907	1908
6018	5880	5801	6443	8459

Det synes som om Aarene 1907 og 1908 udgør en Del af en af de kortvarige Epidemiperioder, som med Aars Mellemrum optræder her i Landet.

Stigningen fra 1907 til 1908 gør sig gældende saavel i Hovedstaden som i Bybefolkningen udenfor København (958 — 1227) og i Landdistrikterne (4157 — 4848) og genfindes i de fleste Fysikater. Bornholms Fysikat har i begge Aar samme ringe Antal Tilfælde, i Lolland-Falsters Fysikat er der betydelig Nedgang (224 — 115), i Fyens Fysikat er der en mindre Nedgang (415 — 375). Betydelig Stigning findes i Hovedstaden og de sjællandske Fysikater (tilsammen 3093 mod 1897 i 1907). Stigningen iagttages fremdeles i alle jydske Fysikater, særlig i Aalborg—Hjøring og Ringkøbing Fysikater; der anmeldtes i hele Jylland 4864 Tilfælde mod 3895 Tilfælde i 1907. Paa samtlige Sygehuse udenfor København og Frederiksberg behandledes 2774 Fnattilfælde. I 1907 udgjorde Antallet af Tilfælde i Aldersklassen 5—15 Aar i Befolkningen udenfor København c. 12 % af samtlige Tilfælde, i 1908 derimod c. *30* %. (Skoleepidemier?).

Som bemærket i tidligere »Medicinalberetninger« er Sygetallene kun svage Udtryk for Sygdommens virkelige Udbredelse, thi en Mængde Tilfælde navnlig paa Landet behandles uden Lægehjælp med Husraad og Kvaksalvermidler ikke altid af ufarlig Natur.

I København, hvor epidemiske Perioder iagttoges i 1883—85, 1889—93, 1903—1904 anmeldtes i 1907 et Tal, der var større end Sygetallet i noget af de 25 forudgaaende Aar, og i 1908 steg Tallet yderligere til henimod det dobbelte; i »Stadslægens Aarsberetning« udtales den Formodning, at den tiltagende Udbredelse delvis skyldes de senere Aars stærke Indvandring af russiske og polske Arbejdere, af hvilke mange lever under meget slette hygiejniske Forhold (en Formodning, som taber noget i Vægt ved den samtidige Opstaaen af den jydske Epidemi, som næppe har noget at gøre med den fremmede Indvandring (se ogsaa nedenfor under Aarhus Landdistrikt). 1256 Fnattilfælde behandledes paa Hospital. — Læge i Helsinge: Scabies er ikke meget udbredt paa Egnen. — Ringsted L. D.: Sygdommen er langt almindeligere paa Landet, end det antydes af Sygelisterne; den forsømmes og behandles altfor ofte med Husraad eller af Kvaksalvere. Paa visse af Herregaardene er den vistnok praktisk taget altid til Stede blandt Tyendet. — Sakskøbing L. D.: Der optraadte langt færre Tilfælde end i 1907. Efter Anmodning fra Skole-

kommissionen i Vigsnæs foreloges Eftersyn af Skolebørnene, hvoraf nogle fandtes angrebne. — Hallund L. D.: der anmeldtes et hidtil ukendt stort Antal Tilfælde, navnlig blandt Tyende. — Ø. Han Herred: Mange anmeldte Tilfælde paa Grund af en Læges Ry for Dygtighed i Behandlingen af denne Sygdom; »han skal være nok saa skrap som den kloge Kone i Vindblæs«. — Aarhus Landd.: Mange Tilfælde af Scabies, som ikke synes at forekomme hos Polakker. — Viborg L. D. (Læge i Bjerringbro): Scabies er snart en Saga blott her paa Egnen; af og til ses enkelte Tilfælde, gerne hentede fra andre Egne. Lignende Udtalelser angaaende Sygdommens kendelige Aftagen eller næsten fuldstændige Forsvinden findes i Beretninger fra en Læge i Kellerup og Distriktslægen i Sjørup, hvorimod Fysikus i Viborg-Thisted Fysikat bemærker, at Sygdommen endnu er sørgelig udbredt, men hyppigst ikke kommer under Lægebehandling. — Sønder Omme: Scabies optraadt i langt større Omfang end foregaaende Aar; i en af Kommunens Skoler blev flere Børn smittede, inden Lærerne anede Uraad og hjemsendte de angrebne til Lægebehandling. — Brande: Betydelig færre Tilfælde end sædvanligt; kun i Langkær Skoledistrikt en Del let forløbende Tilfælde samtidig med, at der viste sig en Del Scabiestilfælde blandt Mælkevognenes Forspand. — Horsens By: Flere Tilfælde i Byen end i Landdistriktet, hvilket er usædvanligt; det er mest Børn, som har været angrebne. — I Ringkøbing Fysikat synes ikke alle Distrikter at have deltaget i den betydelige Stigning i Sygdommens Udbredelse fra 1907; dette gælder saaledes Lemvig L. D., hvorfra berettes om en glædelig Nedgang i Sygetallet. Herning, Ringkøbing og navnlig Tarm L. D. synes at have været stærkest hjemsøgte. For hele Fysikatet udgjorde Tallet for Aldersklassen 5—15 Aar c. 34 % af samtlige Tilfælde (se ovenf.). — I Ribe Fysikat var Landkredsene i Ribe og Varde Distrikter samt Grindsted L. D. stærkest hjemsøgte. I Egnen om Holsted (Ribe L. D.) var Sygdommen særlig stærkt udbredt i Efteraarsmaanederne (Virkning af det samtidige Kantonnement?). — Fra Ansager i Grindsted berettes, at der behandledes 51 Tilfælde; kun paa ét Sted forekom en lille samlet Epidemi, ellers var Tilfældene spredte.

30. Delirium

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	65		61		57		50		35		38	
Sjællands nord. Fysikat	6	6	1	4	4	2	1	2	1	4	9	5
Sjællands sønd. —	2	»	»	2	»	3	6	1	2	2	»	4
Bornholms —	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»
Lolland-Falsters —	»	»	»	2	2	1	»	1	3	1	1	3
Fyens —	3	3	9	»	5	»	5	1	7	2	3	1
Aalborg-Hjøring —	4	1	1	2	2	2	8	»	1	2	»	»
Aarhus-Randers —	2	1	»	2	3	4	5	»	5	4	5	»
Viborg-Thisted —	1	2	1	3	1	1	1	2	»	2	2	»
Vejle-Skanderborg —	1	»	»	1	»	»	1	1	2	1	»	»
Ringkøbing —	»	»	1	»	1	»	2	»	»	2	»	3
Ribe —	3	»	»	1	»	»	»	»	1	»	2	»
Kngr. m. Undt. af Kbh.	22	13	15	17	19	13	29	8	22	20	22	1[illegible]
Hele Kongeriget......	100		93		89		87		77		76	

30. Delirium tremens.

Af Drankergalskab anmeldtes fra hele Kongeriget:

1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907
1116	1167	1035	954	1050	996	969	1169	1157	1215

og i 1908 1034 Tilfælde.

Der er anmeldt noget færre Tilfælde end i 1907, hvilket væsenligst skyldes København (801—641). Tallene kan ligesom de nedenfor opførte Tal fra Mortalitetstabellerne kun være højst ufuldkomne Udtryk for Alkoholismens Udbredelse i Befolkningen (se senere under

tremens.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
72		51		40		47		66		59				641
6	6	2	4	3	1	4	4	2	3	3	4	42	45	87
4	6	»	»	»	3	2	»	»	1	1	1	17	23	40
1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	4
1	»	1	»	»	»	»	1	»	1	»	»	8	10	18
7	2	4	»	1	»	2	1	3	»	4	1	53	11	64
3	»	1	»	3	1	2	»	»	1	3	1	28	10	38
14	1	2	1	4	1	7	»	2	1	4	1	53	16	69
2	3	»	»	2	»	»	»	1	»	»	1	11	14	25
1	1	3	1	2	»	1	»	»	1	1	»	12	6	18
»	»	»	»	1	»	»	1	»	1	1	1	6	8	14
»	2	»	»	1	1	2	»	2	1	»	»	11	5	16
39	21	13	6	17	7	20	7	10	10	17	10	245	148	393
132		70		64		74		86		86		1034		

»Hygiejne«) og der kan næppe paa dem bygges noget Skøn om Sygdommens Af- og Tiltagen i det anførte Tidsrum.

Efter Mortalitetstabellerne indtraf følgende Dødsfald i 1908 (1907).

	Del. tremens.	Alc. chron.	Pludselig død af Drik	Ialt
København. . .	41 (56)	53 (49)	8 (2)	102 (107)
Provinsbyerne .	15 (18)	89 (79)	4 (5)	108 (102)
Tilsammen . . .	56 (74)	142 (128)	12 (7)	210 (209)

Af de 210 Dødsfald i 1908 falder 31 (1907 13) paa Kvinder.

Andre epidemiske Sygdomme.

Af andre epidemiske Sygdomme end dem, hvis Anmeldelse er obligatorisk, har i 1908 følgende faaet særlig Omtale:

Poliomyelitis anterior acuta.

Denne Sygdom, der vakte nogen Opmærksomhed i 1905, men i 1906 kun optraadte med faa Tilfælde, mødte i 1907 med 32 Tilfælde. I 1908 synes atter kun faa Tilfælde at være iagttagne. I København anmeldtes kun 1 Tilfælde, hos et Barn under 1 Aar i December. Fra Slagelse By anmeldtes i April et Tilfælde, som ikke omtales nærmere i Beretningerne. Fra Sjællands nordre Fysikat anmeldtes 3 Tilfælde, 1 i April i Københavns Amts nordre L. D. og 2 i September i Borup i Køge L. D., af hvilke sidste 2 det ene var dødeligt. Men desuden berettes af en Læge i Aars (Aalborg Amts søndenfjordske L. D.) om 2 Tilfælde, der i Aarets Begyndelse optraadte kort efter hinanden, det ene hos en Familie, hvor der $^1/_4$—$^1/_2$ Aar i Forvejen var indtruffen 1 dødeligt Tilfælde af Meningitis cerebrospinalis ep. Disse Tilfælde ses ikke at være anmeldte. Det samme gælder følgende 3 dødelige Tilfælde, hvorom Dødsattesterne fra Bybefolkningen udenfor København bringer Oplysning: 1 hos en Pige paa 10 Maaneder i Randers, 1 hos en Dreng paa 6 Maaneder i Hobro med 2 Dages Varighed, 1 hos en Pige paa 4 Maaneder i Fredericia.

Febris gastrica s. continua.

Under denne Sygdomsbetegnelse, der vistnok dækker over forskellige Sygdomstilstande med usikker Diagnose, oftest abortive Tilfælde af Febris typhoidea, og som efterhaanden synes at forsvinde fra Beretningerne, er i 1908 anmeldt 18 Tilfælde: Sjællands nordre Fysikat 3, Fyens Fys. 4, Aalborg-Hjøring Fys. 1, Viborg-Thisted Fys. 6, Ringkjøbing Fys. 4, af hvilke 1 falder paa Februar, 2 paa Maj, 2 paa Juni, 4 paa Juli, 3 paa August, 3 paa September, 2 paa Oktober, 1 paa November. I Aldersklassen 1—5 1 Tilfælde, i A. 5—15 5 Tilfælde, i A. 15—65 Mænd 8, i A. 15—65 Kvinder 4.

Varicellæ. Skoldkopper.

Om denne Sygdoms Optræden uden for Hovedstaden haves følgende Oplysninger: Sjællands nordre Fysikat: I Ballerup Epidemi. — Sjællands søndre Fysikat: Læge i Askeby paa Møen: Henimod Aarets Slutning en Del Tilfælde. — Lolland-Falsters Fysikat: Epidemi i Stubbekøbing L. D.; flere ret ondartede Tilfælde (hæmorrhargiske), der kunde forveksles med Variolæ. — Fyens Fysikat: I Odense Epidemi, Assens L. D. (ep.?), Svendborg L. D. (ep.?), Faaborg L. D. Epidemi, ofte ret svære Tilfælde, Nyborg L. D.: Spor. Tilfælde. — Aalborg-Hjøring Fysikat: Tilfælde (spor.?) ved Vedsted Kær pr. Birkelse; Epidemi i Farsø L. D., Tilfælde (spor.?) i Sæby. — Aarhus-Randers Fysikat: Epidemi i Ebeltoft L. D. — Viborg-Thisted Fysikat: I Aarets Slutning Epidemi i Kellerups Omegn i Viborg L. D.; Epidemi i Sommertiden paa Jegindø i Thyholm L. D.; Epidemi ved Vihøj. — Vejle-Skanderborg Fysikat: en Læge i Sønder Omme i Grindsted L. D. omtaler en Epidemi, Aarets eneste. Den var »uhyre« udbredt og angreb Voksne indtil 40 Aars Alderen; der iagttoges 7 Tilfælde i Alderen 30—40 Aar, og ikke faa i Alderen 20—30 Aar. En Tid var Halvdelen af Skolebørnene angrebne. Sygdommen forløb mildt, var kun alvorlig hos 2 svagelige Børn i 1 Aars Alderen. — Ribe Fysikat: Epidemi i Ansager. Nogle Tilfælde paa Fanø i Aarets Begyndelse. — Dødsattesterne fra Bybefolkningen udenfor København har et Dødsfald hos en Pige paa 1 Aar paa Frederiksberg, et Dødsfald hos en Dreng paa 1 Aar i Odense, og 1 Dødsfald af Bronchopneumoni efter Varicellæ hos et Barn paa 11 Maaneder, indlagt fra et Landsogn paa et Sygehus i en Provinsby.

Icterus catarrhalis (epidemica).

Sygdommens Optræden udenfor København belyses ved Beretninger fra følgende Lokaliteter: Gilleleje. Epidemi angreb 30 af ca. 1000 Beboere, mest Børn i Alderen 5—12 Aar; mildt Forløb. — Neksø og Omegn: Epidemi i Byen, spredende sig fra denne ud til de omliggende Sogne, Tilfælde i alle Styrkegrader, fra meget

alvorlige til ganske lette Tilfælde; efterlod ofte betydelig Mathed og nogen Afmagring; ingen Dødsfald. Smitte kunde ikke konstateres. Svanike: Udbredt, men godartet Epidemi; ca. 40 Tilfælde iagttagne. — I Fyens Fysikat ikke ualmindelig i Efteraarsmaanederne. — I Fredriks Sogn i Viborg L. D. en ret udbredt Epidemi (c. 20 Tilf.), mest Børn, ogsaa en Del Voksne, enkelte Steder en hel Husstand, hurtigt og let Forløb. Fra andre Steder i Viborg L. D. meldes ligeledes om ret udbredte Epidemier i Aarets sidste Del. — Vejen (Ribe L. D.) temmelig udbredt Epidemi i Slutningen af Aaret, Læge søgtes sjældent. — Grindsted: Epidemi i Efteraarsmaanederne og Aaret ud. Sygdommen begyndte akut med ringe Feber og gastriske Symptomer, efter faa Dages Forløb Icterus, der kunde vare 2—3 Uger, mest Børn og unge Mennesker angrebes, undertiden hele Husstande, ingen Dødsfald. — Som sædvanlig har Dødsattesterne en Del Dødsfald af Icterus neonatorum. I Nakskov døde en Pige paa 6 Aar af Icterus.

Rubeolæ (»Røde Hunde«).

Fra Landet udenfor Hovedstaden foreligger følgende Oplysninger: Fuglebjerg: Meget lette Tilfælde af Rubeolæ og (Scarlatina) viste sig i Løbet af Sommeren. — Møen: Epidemi, der vanskeliggjorde Diagnosen af samtidig optrædende Scarlatina. — En Del Tilfælde af »4de Sygdom« i eller om Neksø. — Nyborg L. D.: Nogle Tilfælde (spor.?) — Ebeltoft L. D.: Epidemi, enkelte Tilfælde lignede Scarlatina. — Smidstrup (Vejle L. D.): Enkelte Tilfælde. — Ansager (Grindsted L. D.) Epidemi. — Dødsattesterne fra Bybefolkningen udenfor København har et Dødsfald hos et Barn paa 6 Uger.

Impetigo og andre Hudsygdomme.

Impetigo optraadte epidemisk blandt Børnene paa Fejø og Askø, enkelte Voksne angrebes. — I Bogense L. D. optraadte ligesom i 1907 mange Tilfælde af impetiginøse Saar. I Bjeringbro (Viborg L. D.) var Skolebørnene hele Forsommeren igennem »frygtelig plagede« af Impetigo, der ogsaa hjemførtes til mindre Søskende. Ogsaa fra Ans i samme L. D. berettes om

Impetigo. I Herning L. D. var Impetigo overordentlig udbredt ligesom Fnat. Læge i Faaborg (Varde L. D.): Impetigo er vistnok meget udbredt i store Dele af Jylland; i Løbet af 4 Aar er den iagttaget paa 3 forskellige Steder »Skoleepidemier«, hvoraf den sidste i Faaborg; Sygdommen, der er meget smitsom og ofte ret vanskelig at helbrede paa Grund af Reinfektion, synes at frembyde lige saa stor epidemiologisk Interesse som nogle af de Sygdomme, hvis Anmeldelse er obligatorisk. — Furunculosis. Ved Opførelsen af et nyt Stuehus tog en endemisk optrædende Furunculosis stærk Fart. Der skal gennem mange Aar næsten til Stadighed have været saa en saa en anden af Gaardens Beboere angrebet, uden at en energisk Behandling er bleven gennemført, ligesom Renligheden paa Gaarden lader meget tilbage at ønske. I Sommeren og Efteraaret blev flere af Familiens Medlemmer samtidig angrebne uden at søge Lægehjælp, hvorimod Tjenestefolkene meget snart kom under Behandling ligesom enkelte andre, der havde paadraget sig Sygdommen ved Besøg eller længere Ophold paa Gaarden (Kommunelægen i Sønder Omme). — Tilfælde af universelt Erythem uden Feber og uden eller med lidt klidformet Afskalning iagttoges i Faaborg L. D.

Andre Sygdomme.

Læge i Svendborg L. D. iagttog 4 Tilfælde af Erythema nodosum, det ene, hos en 15-aarig Dreng. kompliceret med Mb. cordis. — Herpes Zoster synes optraadt paafaldende hyppigt i Odense; 3 Tilfælde (i Juni, September og December) optraadte i en Børnestiftelse. — Tetanus. Et svært Tilfælde i Odense Landd. endte med Helbredelse uden Anvendelse af Serum. — En Del Tilfælde af let Trachom optraadte blandt polske Arbejdere i Nykøbing Falsters L. D.; den danske Befolkning forskaanedes. — Tilfælde af »epidemisk Mellituri« med forskellige Nervetilfælde beskrives af en Læge i Farsø L. D. (se Medicinalberetning for 1907. — Af Purpura rheumatica døde i Provinsbyerne en 42-aarig Kvinde og et Barn paa 10 Aar.

Af Osteomyilitis indtraf 11 Dødsfald i Provinsbyerne (Tallene i Parenthes angaar Landboere, indlagte paa Provinssygehuse.

Fordelingen paa Aldersklasser var følgende:

0—1 Aar		1—5 Aar		5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar	
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
»	»	»	2	»	»	4	3	1	»	1	»
		(1)	(2)	(2)	(1)	(3)		(1)		(1)	(1)

25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65 Aar o. d.	
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
								(1)	

Af Appendicitis døde i Provinsbyerne 56 (samt 41 Landboere paa Provinsbyernes Sygehuse). Fordelingen paa Aldersklasserne var følgende:

0—1 Aar		1—5 Aar		5—10 Aar		10—15 Aar		15—20 Aar		20—25 Aar	
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
»	»	»	»	3	2	»	5	4	2	6	3
	(1)			(1)	(2)	(2)	(1)	(3)	(1)	(1)	(2)

25—35 Aar		35—45 Aar		45—55 Aar		55—65 Aar		65 Aar o. d.	
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
3	5	6	1	6	1	3	1	2	3
(6)	(2)	(6)	(1)	(7)	(2)	(1)	(—)	(1)	(1)

Kroniske Sygdomme.

15. Tuberculosis pulmon. & laryngis.

Af denne Sygdom er anmeldt paa Uge- og Maanedslister 4761 Tilfælde mod 5134 i 1907 og 4772 i 1906. Efter de særlige skematiske Anmeldelser er der anmeldt fra samtlige Fysikater i 1908 (og 1907):

Kbhvn.	Sjæll. nordre Fysikat	Sjæll. søndre Fysikat	Bornholms Fysikat	Loll.-Falst. Fysikat	Fyens Fys.
1124 (1091)	668 (626)	252 (296)	111 (95)	109 (146)	619 (551)

Aalbg.-Hjør. Fysikat	Aarh.-Randers Fysikat	Vibg.-Thisted Fysikat	Vejle-Skanderbg. Fysikat	Ringkøb. Fysikat	Ribe Fys.
599 (601)	449 (551)	379 (387)	602 (635)	324 (364)	302 (247)

— ialt 5538 Tilfælde mod 5590 i 1907.

De anførte Tal lider af to meget væsentlige Mangler. 1) er der utvivlsomt en Mængde lettere eller sværere Tilfælde, der er faldne til Ro, som ikke kommer under

Lægebehandling, og dernæst en Mængde Tilfælde under Lægebehandling, som paa Grund af Lægers Forsømmelighed eller Glemsomhed ikke bliver anmeldte. 2) er der — bortset fra København og en Del mindre Lokaliteter, hvor Gengangere saavel fra samme Aar som fra tidligere Aar omhyggeligt holdes ude — et meget stort Antal Duplikater mellem de til Sundhedsstyrelsen indsendte Skemata, hvis Fjernelse kræver et meget betydeligt Arbejde. Hvorvel disse Mangler neutralisere hinanden, vil Materialets Anvendelighed til sammenlignende Undersøgelser ikke kunne vurderes, før hint forberedende Arbejde, der ogsaa kommer til at omfatte en ny Bearbejdelse af det af »Statens statistiske Bureau« benyttede Materiale fra 1905 og 1906, er bleven tilendebragt. Foruden Anmeldelser af Sygdomstilfælde, foreligger et Antal Anmeldelser af Dødsfald fra hvert af Fysikaterne, omfattende for Aaret 1908 c. 2250 Dødsfald fra By og Land, men dette Materiale er endnu mere ufuldkomment end Sygeskemaerne og vil først komme til mulig Anvendelse ved fortsat Bearbejdelse af det samlede Materiale.

Ligesom i 1907 gives her efter Maanedslisterne det gennemsnitlige Antal Tilfælde pr. Dag af hver af Aarets Maaneder.

	Jan.	Feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dcb.
1908	14	16	15	16	15	13	13	12	11	11	12	10
1907	17	17	17	18	16	13	12	12	12	13	14	11

Ligesom i tidligere Aar gives nedenfor Oplysninger for hvert Fysikat, tjenende til at belyse Sygdommens lokale Optræden og de ved det statistiske Materiale klæbende Mangler.

København: Der indkom efter »Stadslægens Aarsberetning« 2190 Anmeldelser, af hvilke 1066 ɔ: ca. *50* %
viste sig at være Duplikater. Heri er ikke medregnet et Antal af 126 Tilfælde, der opdagedes ved Indsendelsen af Dødsattester, og ikke havde været anmeldte.

Antallet af anmeldte har været:

31/12	1905	1906	1907	1908	
	785	1611	1091	1124	tilsammen 4611,

hvoraf 2404 var Mænd, 2207 Kvinder.

Tuberculosis pu

	Januar		Februar		Marts		April		Maj		Juni	
	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.
København	112	»	101	»	117	»	100	»	95	»	87	»
Sjællands nord. Fysikat	18	26	9	26	9	32	11	25	15	27	13	[illegible]
Sjællands sønd. —	1	18	2	11	5	18	8	14	2	24	3	[illegible]
Bornholms —	5	9	2	3	7	4	5	4	4	»	7	[illegible]
Lolland-Falsters —	1	1	2	4	1	4	2	6	2	6	2	5
Fyens —	16	20	26	33	18	36	18	34	22	42	16	[illegible]
Aalborg-Hjøring —	8	34	17	40	10	28	16	42	8	37	16	[illegible]
Aarhus-Randers —	11	17	18	15	5	21	23	22	17	22	10	[illegible]
Viborg-Thisted —	2	39	1	28	4	26	4	31	9	29	6	[illegible]
Vejle-Skanderborg —	21	27	16	25	15	38	22	40	20	39	18	[illegible]
Ringkøbing —	4	22	1	23	1	28	3	39	»	21	»	[illegible]
Ribe —	9	21	6	25	12	18	1	15	8	22	4	[illegible]
Kngrgt. m. Undt. af Kbh.	96	229	100	233	87	253	118	272	107	269	95	[illegible]
Hele Kongeriget......	437		434		457		485		471		[illegible]	

Der indtraf 658 Dødsfald, svarende til 9,02 % af samtlige Dødsfald.

Af de døde var 126 ikke anmeldte, 47 anmeldte 31/12 1905, 104 anmeldte i 1906, 154 i 1907 og 227 i 1908.

Sjællands nordre Fysikat: Der foreligger 668 Anmeldelser samt 300 Anmeldelser af Dødsfald. Anmeldelser af Dødsfald har været i rask Stigen: 1906 183, 1907 272, 1908 300 (Fysikatsberetningen). Anmeldelser fra Lægerne

monum & laryngis.

Juli		August		Septbr.		Oktbr.		Novbr.		Decbr.		Summa		
Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	Kbst.	Ld.	I alt.
115	»	125	»	95	»	121	»	78	»	70	»			1216
8	22	9	24	16	22	9	17	8	15	12	22	137	284	421
2	12	4	18	3	13	»	7	3	13	5	10	38	163	201
4	4	4	4	4	3	6	4	3	2	1	3	52	41	93
3	7	5	10	»	4	1	2	»	3	2	3	21	55	76
12	30	12	17	6	25	12	30	9	25	9	26	176	351	527
9	23	11	19	9	24	8	18	10	20	9	26	131	335	466
8	22	3	20	12	13	8	11	10	4	9	10	134	191	325
3	28	5	12	»	21	4	11	2	20	4	12	44	289	333
12	28	15	23	20	34	9	16	12	18	15	19	195	347	542
2	33	2	11	4	12	2	15	6	19	»	29	25	269	294
5	10	10	10	5	9	9	24	6	15	3	11	78	189	267
68	219	80	168	79	180	68	155	69	154	69	171	1031	2514	3545
402		373		354		344		301		310		4761		

indgaar sikkert ikke saa nøjagtigt som de skulde, lige saa lidt som Dødsfaldene anmeldes for Epidemikommissionerne. At Ligsynsmændenes Anmeldelser under disse Forhold saa godt som slet ikke indkommer trods Anmeldelse til Politimesteren og paafølgende Mulktering, kan ikke forbause. (Slagelse L. D.). — I Hørsholm L. D. døde 20 ɔ: 4,82 $^0/_0$ af samtlige Dødsfald. Omkring Viksø er Sygdommen lidet udbredt, kun 1 frisk Tilfælde i Aarets Løb (Læge i Viksø).

Sjællands søndre Fysikat: Der er anmeldt 252 Tilfælde, hvoraf 56 i Købstæderne, 196 i Landdistrikterne. Dødeligheden kan ligesom i foregaaende Aar ikke beregnes, da de ved Lov paabudte Anmeldelser er undladt i stort Omfang (Fysikatsberetningen). — For Storehedinge L. D. gælder fremdeles de i 1895 fremsatte Oplysninger om Sygdommens sparsomme Optræden. — Lovens Bestemmelser om Lægers og Ligsynsmænds Anmeldelser til Epidemikommission og Sundhedskommission siddes fuldstændig overhørige (Præstø L. D.). — Det synes, som om Tuberkulosen er i Aftagende (Læge i Mern og Læge i Næstved) — Tuberkulose gør ikke Indtryk af at brede sig paa denne Egn (Læge i Vemmetofte). — Det synes, som om Tuberkulosen er i Tiltagende og at den Forskrækkelse, der i sin Tid greb Befolkningen, er bleven mindre, samtidig med at Iveren efter at komme paa Sanatorium har tabt sig noget, efter at man har set Tilbagefaldene hos de Sanatoriebehandlede, der efter en tilsyneladende Helbredelse eller væsentlig Bedring tager fat paa strængt Arbejde under de gamle uhygiejniske Forhold (Ringsted L. D.). — Det ualmindelig ringe Antal Tilfælde — 6 i hele Distriktet — er næppe i Overensstemmelse med de virkelige Forhold og beror vistnok paa, at Anmeldelserne ikke indkommer nøjagtigt (Korsør L. D.). — Tilfældene af T. synes aftagende (Sorø L. D.). — Sygdommen synes at have stor Udbredelse i Toksværd Sogn; der findes adskillige gamle Tilfælde, som til Dels ikke er under Lægebehandling (Læge i Brandelev). — Oprettelsen af Diagnosestationer er af stor Betydning; flere ældre Patienter med formodet chron. Bronchitis og Emphysem, der tidligere betragtedes som smittefri, er nu blevne aabenbarede som Ptisikere (Læge i Præstø). — Tuberkulosen synes aftaget ikke saa lidt her paa Egnen, man træffer i hvert Fald ikke saa mange Tilfælde i de mere fremskredne Stadier. Den Omstændighed, at mange sanatoriebehandles har sikkert gjort sin Virkning. Paafaldende er det, at Undersøgelse af Borgerskolens Børn kun aabenbarede 2—3 Tilfælde af paaviselig Lungetuberkulose, og da der hverken var Hoste eller Opspyt, kunde de ikke anses for smittefarlige. Rimeligvis findes der mange flere latente Tilfælde, som skjuler sig under Diagnosen, Blodmangel og daarlig Ernæring (Skolelægen i Ringsted).

Bornholms Fysikat: Der er anmeldt 111 Tilfælde og

33 Dødsfald. I alt er der fra 1. Oktober 1905 til 31. December 1908 anmeldt 357 Tilfælde og 113 Dødsfald.

Lolland-Falsters Fysikat: Der er anmeldt 109 Tilfælde (31 fra Købstæderne, 78 fra Landet) og 73 Dødsfald (henholdsvis 27 og 46). — I Sakskøbing L. D. anmeldtes 1906 40 Tilfælde, 1907 34 og 1908 21. Nedgangen tilskrives aftagende Interesse hos Lægerne; dog oplyses, at Dødsattesterne angiver 14 som døde, og af disse var de 13 anmeldte af Læger og Ligsynsmænd. Glandelsvulster og ossøse Lidelser af tuberkuløs Natur angives at være meget sjældne i dette Distrikt. — I Fejø L. D. anmeldtes 5 Tilfælde, hvoraf de 2 dog var tilførte Distriktet.

Fyens Fysikat: Der anmeldtes 619 Tilfælde og 259 Dødsfald. — I Bogense og Omegn findes Tuberkulosen næsten kun som Lungetuberkulose. — Af 86 Anmeldelser i Assens L. D. var de 40 Duplikater. — Der er utvivlsomt her en Del Tilfælde, dog næppe mange, som skjuler sig (Læge i Faaborg). — Det synes at Lungetuberkulosen er i glædelig Aftagen her paa Egnen, hvor den tidligere, navnlig i Ø. Skjerninge, skal have været meget udbredt. (Læge i V. Skjerninge). — Paa Strynø angrebes en 27-aarig Mand, der vendte »helbredet« hjem fra Sanatorium; desuden har der været flere Tilfælde af tørre Pleuriter, som vel nok har været af tuberkuløs Natur, men er forløbne godt om end langvarigt — de fleste hos Børn i Opvæksten.

I Aalborg-Hjøring Fysikat anmeldtes 599 Tilfælde og 298 Dødsfald. Anmeldelserne tager af i Antal, vistnok nærmest, fordi Interessen for den ret vidtløftige Anmeldelsesceremoni taber sig (Hobro L. D.) — Sygdommen er meget udbredt her paa Egnen; det antages, at en Del Tilfælde ikke kommer til Anmeldelse (Farsø L. D.). — I Sæby L. D. forefaldt ligesom i 1907 de allerfleste Tilfælde i Distriktets sydlige Del.

I Aarhus-Randers Fysikat er anmeldt 449 Tilfælde (By 225, Land 224) og 215 Dødsfald (108—107). Af de anmeldte 449 Patienter laa 226 paa Hospital eller Sanatorium. — Anmeldelserne forsømmes i mange Tilfælde; fra Byen er anmeldt 23 Tilfælde, men Antallet af indtrufne Dødsfald er 46 (Randers L. D.). — I Grenaa L. D. udgjorde Dødsfald af Lungetuberkulose c. 8 % af samtlige Dødsfald.

I Viborg-Thisted Fysikat anmeldtes 379 Tilfælde

(By 52, Land 327) og 166 Dødsfald (34—132). — I Viborg L. D. indtraf efter Dødsattesterne 35 Dødsfald; for de 8 af disse manglede tidligere Sygemelding. — I Skive L. D. er anmeldt et betydeligt mindre Antal Tilfælde end i 1907; om dette betyder en Tilbagegang i Sygdommens Udbredelse turde vel være tvivlsomt; i hvert Fald er Sygdommen endnu sørgelig almindelig, særlig i de til Lægedistriktet hørende Dele af Fjends Herred, den midterste og nordøstlige Del af Salling samt blandt Fiskerbefolkningen omkring Glyngøre og Sallingsund. — Tuberkulosen findes kun sparsomt i Egnen om Langaa, intet nyt (ikke tidligere anmeldt Tilfælde er indtruffet i Aarets Løb (Læge i Langaa). — I Farsø L. D. skal Sygdommen være meget udbredt, vistnok endnu mere end de statistiske Oplysninger angiver. — I V. Han Herred er kun anmeldt 8 Tilfælde, ingenlunde svarende til Virkeligheden; Aarsagen er Forsømmelighed fra Lægernes Side, en enkelt anmelder overhovedet aldrig. — I Thisted L. D. anmeldtes i 1907 63, i 1908 37; Nedgangen skyldes, at Tilfældene efterhaanden er blevne anmeldte. — 2 Læger i Morsø L. D. er enige om, at Sygdommen er i Aftagende.

I Vejle-Skanderborg Fysikat anmeldtes 602 Tilfælde (By 236 — Land 366) og 301 Dødsfald (125 — 176). — Paa Øen Endelave, hvor Sygdommen for ganske faa Aar siden ikke skal have været kendt, synes den nu at brede sig; der iagttoges flere Tilfælde af Lungetuberkulose, hvor Diagnosen blev mikroskopisk bekræftet, og Tuberkulose i andre Organer (Meningitis og forskellige osføse Lidelser) har vist sig som Arv efter Forældre med Lungetuberkulose. Befolkningen frygter Sygdommen over al Beskrivelse og henvender sig straks til Læge ved mindste Mistanke om Sygdommen. — I Brædstrup L. D. døde 16, hvoraf de 7 ikke tidligere havde været anmeldte. Det er endnu ikke lykkedes at faa alle Dødsfald af Tuberkulose anmeldt direkte til Epidemikommissionen.

I Ringkøbing Fysikat er anmeldt 324 Tilfælde og 161 Dødsfald.

I Ribe Fysikat anmeldtes 302 Tilfælde og 108 Dødsfald. — De anmeldte Tilfælde repræsenterer vistnok kun en Brøkdel af de behandlede, og det samme gælder Dødsanmeldelserne paa Landet. Ved systematiske Undersøgelser af 2300 Skolebørn i Alderen 6—14 Aar, paavistes 22 Tilfælde af

Lungetuberkulose, medens der kun er indkommen Anmeldelse af 2 Tilfælde i Alderen 5—15 Aar (Esbjerg L. D.). — I Grindsted L. D. staar Ansager Sogn, dernæst Vorbasse og Hejnsvig med høje Tal paa anmeldte.

Kræft.

I Bybefolkningen døde af Kræft 1415 Personer, i 1907 1438, i 1906 1344, i 1900—1905 i aarligt Gennemsnit 1247, i 1890—99 i aarligt Gennemsnit 954. Den stærke Stigning i Antallet af Kræftdødsfald, der jo er langt større end Stigningen af Folketallet, vil næppe kunne vurderes rigtigt alene ved Afbenyttelsen af de summariske Tal for samtlige Aldersklasser tilsammen. Paa Byernes Sygehuse udenfor København indtraf 176 Dødsfald blandt Landboere. I Københavns Amts nordre L. D. indtraf 41 Dødsfald ɔ: 9 $^0/_0$ af samtlige Dødsfald (for samtlige Former af Tuberkulose er Forholdet c. 8 $^0/_0$), men der savnes Oplysning om, hvor mange af de angrebne der have endt deres Liv paa Amtssygehuset paa Frederiksberg eller andre Steder. — I Hjørring L. D.'s Landkreds var der 129 Lægeligsynsattester og kun paa to af disse fandtes Diagnosen Cancer.

Mb. Basedowii.

Der indtraf i Bybefolkningen udenfor København 10 Dødsfald, alle hos Kvinder (henholdsvis i Alderen 19, 57, 59, 64, 45, 42, 20, 61, 50, 57 Aar) foruden 3 (48, 24, 29 Aar) hos Kvinder, indlagte fra Landsogne paa Provinsbyernes Sygehuse.

I Bybefolkningen udenfor København døde endvidere: Af Hæmophili en 2-aarig Dreng og en 17-aarig Kvinde, af Mb. macul. Werlhoffii 2 Kvinder paa 79 Aar samt en 18-aarig Kvinde fra Landet, af Mb. Addisonii en 37-aarig Mand og en 28-aarig Kvinde fra Landet, af Myxoedema en 72-aarig Kvinde; endvidere døde af Bronchopneumoni en 22-aarig Kvinde, der led af Myxoedema.

1 Tilfælde af Scorbutus iagttoges i Odense, 2 Tilfælde af Barlow's Sygdom (hos Børn i 1ste Leveaar efter Kærnemælksdiæt) i Faaborg.

Forgiftninger og overførte Dyresygdomme.

Efter Mortalitetstabellerne for 1908 indtraf i dette Aar i Bybefolkningen 33 Dødsfald ved Forgiftning (14 ved Ulykkestilfælde, 19 ved Selvmord)*); i 1907 var Tallet 31, i 1906 26, i 1890—99 i Gennemsnit 27. I 1908 faldt 17 paa København, 16 paa de andre Byer. Endvidere indtraf paa Provinsbyernes Sygehuse 5 Dødsfald efter Forgiftning blandt Landboere. Som bekendt og andetsteds oplyst, er der ikke faa dødelige Forgiftningstilfælde, nemlig saadanne, hvor Døden indtræder længere Tid efter Forgiftningen, og dernæst en Del af dem, der angaar Patienter bragte fra Hjemstedet (Sognet) til et Sygehus, ved hvilke der ikke foretages medikolegalt Ligsyn, hvorfor de i den officielle Statistik givne Oplysninger om dødelige Forgiftningstilfælde, der udelukkende er baserede paa de medikolegale Ligsynsattester, kun giver Tal, der ligger en Del under de virkelige. Af nedenstaaende Beretninger fremgaar, at mindst 10—11 Mennesker i Landet udenfor Hovedstaden er død af akute Forgiftningstilfælde.

Nedenstaaende Uddrag, supplerede med Oplysninger fra Provinsbyernes Dødsattester, giver de i Beretningerne omtalte Forgiftningstilfælde i Landet udenfor København:

Blyforgiftning (kronisk) 2 Tilfælde (hos Maler og Typograf) i Odense. — Syrup. kerm. mineralis: Et Barn paa 3 Aar tømte en Flaske med 50 Gram uden Virkning (Hvidbjerg i Viborg-Thisted Fysikat). — Arsenik: I Herning L. D. et Forgiftningstilfælde med Væske til Kreaturvask; Helbredelse. — Polervand: I Slagelse begik en 55-aarig Kogekone Selvmord ved at indtage 250 Gram P. En ung Pige i Odense gjorde Selvmordsforsøg ved at indtage P., men reddedes. — Salmiak: Dødsfald i Vejle hos en 76-aarig Kvinde; Ulykkestilfælde. — Sæbelud: Et Barn paa 2 Aar i Nykøbing M. drak S.; helbredtes. — Conc. Eddike-

*) Dødsfald af akut Alkoholforgiftning hos Voksne er ligesom i tidligere »Medicinalberetninger« for Provinsbyernes Vedkommende opførte under Rubrum 26 paa Mortalitetstabellerne (pludselig Død af Drik).

syre: 1 Snaps indtaget af en Voksen i Sjæll. søndre Fysikat; Helbredelse. — Karbol: En Mand i Kellerup (Viborg-Thisted Fysikat) drak 1/2 Flaske Karbolvand i Stedet for Øl; Helbredelse. En Kvinde i Holsted (Ribe Fysikat) fik Karbolsyre ved Fejltagelse. En Kvinde i Odense Landd. fik ved Fejltagelse Karbolsyre, kørtes i bevidstløs Tilstand 6/4 Mil til Læge; Udskylning og Saltvandsinfusion; Helbredelse efter 4 Dages Forløb. — Kreolinopløsning: Udpumpning 1 Time efter Indtagelsen; Helbredelse (Brønderslev). — Opium og Morfin: En Mand i Stubbekøbing L. D. begik Selvmord ved Op. (7,5 Gran Landanum, drukket af Kaptajnen paa en engelsk Damper i Guldborgsund). En Barselkone, indlagt paa Sygehuset i Assens tog en meget stor Dosis Gtt. rosæ; helbredtes. En 60-aarig Mand i Aalborg L. D. tog (Fejltagelse?) en stor Dosis Vin. theb.; helbredtes. Et Barn paa 10 Dage i Aidt (Viborg-Thisted Fysikat) fik 1 Draabe af en Opløsning af 20 Centigram Chlor. morph. i Aqv. amygd. am. conc. Gram 10; Helbredelse. Et Barn paa 5 Aar i N. Hvam (Viborg-Thisted Fysikat) drak en Del af Indholdet af en Flaske med 10 Gram Gtt. rosæ; Helbredelse. I en af Provinsbyerne døde en 62-aarig Kvinde efter Opiumsforgiftning ved Fejltagelse. — Nikotinforgiftning: Flere Tilfælde af kronisk N. iagttoges i Odense. — Strychnin: En polsk Arbejder, der var Alkoholist og indlagt paa Stubbekøbing Sygehus for Tetanus, led efter Sygehuslægens Formening af Strychninforgiftning; Helbredelse. — Flere Tilfælde af Muslingeforgiftning iagttoges i Fyens Fysikat; alle helbredtes. — Kloroform: En 17-aarig Tjenestekarl fra Landet døde under Narkose i Bogense, en 18-aarig Lærling af samme Aarsag i Horsens. I Aalborg-Hjøring Fysikat blev en Spiseskefuld Ol. chloroformi taget i Stedet for amerikansk Olie; Helbredelse efter Udpumpning; Virkningerne holdt sig i nogle Dage. — Kulilte, Belysningsgas, giftige Luftarter: Ved Ulykkestilfælde døde en 21-aarig Kommis i Kerteminde af Kulilteforgiftning. Et dødeligt Tilfælde af samme Aarsag indtraf i Skelskør L. D. I Aarhus opstod Gasforgiftning (utæt Gashane i et tilstødende Værelse) hos en 22-aarig Kvinde, der om Morgenen blev funden cyanotisk, komatøs og med lille,

hurtig Puls; Helbredelse efter 2 Dages Forløb. En Brøndgraver i Vejle L. D. døde ved Kvælning af giftige Luftarter i en Brønd. Et Tilfælde af Kulilteforgiftning i Odense endte med Helbredelse. I eller ved Esbjerg opstod et Gasforgiftningstilfælde i et Badeværelse med Gasovn og uden Ventilation. — Veronal: En Indgift fremkaldte i Odense et karakteristisk Exanthem. — Antipyrin: 2 svære Tilfælde, begge efter almindelige Doser (1 Gram 2 Gange daglig), iagttoges i Hesselager (Fyens Fysikat); der var stærkt angrebet Almenbefindende, Opkastninger, stærk Tørhed af Svælget, enormt Exanthem over hele Kroppen med paafølgende Afskalning og Stivhed af Led og Muskler. — Antifebrin: Et Barn paa 4 Aar i Skjern fik ved Fejltagelse 2 Gr. A., helbredtes efter Maveudskylning. — Salicyl. natrici Centigram 50 + Acetanilid Centigr. 25 + Coffein Centigr. 5. Denne Dosis blev ved Fejltagelse givet til et spædt Barn i Kellerup (Viborg-Thisted Fysikat) og fremkaldte Døden. — Phenacetin: En Recept, der lød paa 15 Gram — ikke i afdelte Pulvere, og var signeret: Mod Hovedpine, misbrugtes i Aarhus af en 24-aarig Kvinde, der i Løbet af 4 Dage indtog 30 Gram: der opstod heftige Forgiftningstilfælde, som dog tabte sig efter 6 Dage. — Ptomainer: I Skjern (Tarm L. D.) iagttoges Forgiftningstilfælde hos 3 Personer efter Nydelsen af Grisesylte; Helbredelse. I Sjællands søndre Fysikat fremkaldte Nydelsen af hengemte røgede Sild lettere Forgiftningstilfælde. — Hugormebid: En Del Tilfælde af Forgiftning efter H. omtales af Læger i Viborg-Thisted, Ringkøbing og Ribe Fysikater; et dødeligt Tilfælde, det første der, saavidt bekendt, er indtruffet i Mands Minde her i Landet, omtales af en Læge i N. Hvam (Viborg-Thisted Fysikat); det angik et svært Tilfælde hos en anæmisk, skrofuløs og slet ernæret Pige paa 13 Aar. — Et Insektstik fremkaldte hos en 45-aarig Mand i Odense en dødelig Sygdom.

Endvidere berettes, at en Kvinde i Ribe Fysikat, maaske i Selvmordsforsøg, drak en Flaske »Pain expeller«, laa bevidstløs i 3 Timer, men helbredtes efter Maveudskylning; at en Læge ved Dybvad i Aalborg-Hjøring Fysikat saa' forgiftningslignende Tilfælde efter

Nydelsen af nedfalden Frugt, at et Barn i Ribe Fysikat kollaberede med hæftige Trækninger efter at have slikket noget Pulver til en Hest, men helbredtes, og at der i Mern (Sjællands søndre Fysikat) døde et Barn, formentlig af en Forgiftning.

Af overførte Dyresygdomme er der særlig i Jylland og navnlig i Viborg-Thisted Fysikat iagttaget en Mængde Tilfælde af Tricophytina eller lignende Hudsygdomme, overførte fra Dyr, for det meste Køer og Kalve, til Mennesker. En Læge i Faaborg behandlede 11 Tilfælde, alle i Horne Sogn. I Beretningen fra Frijsenborg L. D. tales om epidemisk Udbredelse baade blandt Mennesker og Dyr. I to Beretninger fra Viborg og Skive Distrikter nævnes en Overførelse af Kokopper. Miltbrand i lettere Form overførtes til en Slagtersvend i Næstved. Af Actinomycosis finder 3 Tilfælde Omtale: det ene, iagttaget af en Læge i Borum i Frijsenborg L. D. hos en Mand paa 50—60 Aar, var dødeligt, det andet, iagttaget af en Læge i Glamsbjerg, Fyens Fysikat, angik en A. pulmonum hos en Patient, der sendtes til Frederiks Hospital i København, hvor Døden indtraadte efter Operation; det tredie indtraf paa Fakse Sygehus.

IV.

Skematisk Oversigt

over

Sygeligheds- og Dødelighedsforhold.

III. De epidemiske Sygdomstilf[ælde]

1908	0—1 Aar København	0—1 Aar Købstæderne	0—1 Aar Landdistrikter	0—1 Aar Hele Konger.	1—5 Aar København	1—5 Aar Købstæderne	1—5 Aar Landdistrikter	1—5 Aar Hele Konger.	5—15 Aar København	5—15 Aar Købstæderne	5—15 Aar Landdistrikter
1. Febris typhoidea..	1	4	1	6	19	22	31	72	64	78	100
2. Meningitis cerebrosp. epidem. ...	1	1	2	4	»	»	7	7	4	3	15
3. Diphtheria & Croup	39	32	53	124	433	470	561	1464	635	786	[illegible]
4. Scarlatina	15	10	20	45	556	354	281	1191	1123	746	[illegible]
5. Morbilli	173	353	433	959	1417	2841	3453	7711	1077	2805	[illegible]
6. Tussis convulsiva.	376	496	1126	1998	1081	1926	4600	7607	423	1154	[illegible]
7. Angina parotidea.	8	44	8	60	159	357	186	702	580	782	481
8. Erysipelas........	16	19	22	57	20	39	52	111	51	65	121
9. Febris puerperalis	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
10. Tetanus & Trismus neonatorum	27	36	57	120	»	»	»	»	»	»	»
11. Pemphigus neonat.	33	61	87	181	»	»	1	1	»	»	»
12. Febris intermittens	»	»	1	1	»	»	»	»	1	»	[illegible]
13. Febris rheumatica	3	1	2	6	10	23	29	62	143	220	[illegible]
14. Pneumonia crouposa	39	39	111	189	104	254	539	897	159	303	[illegible]
15. Tuberculosis pulm.	1	1	9	11	13	16	33	62	69	54	[illegible]
16. Tracheo-Bronchitis	783	1839	3083	5705	1528	4335	6008	11871	1231	3870	[illegible]
17. Bronchopneum. & Bronch. capill.....	501	1082	1738	3321	571	1428	2709	4708	188	570	[illegible]
18. Influenza	64	261	212	537	480	1361	1758	3599	937	2678	[illegible]
19. Angina tonsillaris.	92	96	137	325	1277	2236	2047	5560	3063	4530	[illegible]
20. Kolerine & Catarr.	2251	4105	4752	11108	1638	4146	5090	10874	734	1879	[illegible]
23. Variolæ	»	»	1	1	»	»	2	2	»	»	»
24. Gonorrhoea	6	3	»	9	21	10	2	33	33	8	[illegible]
25. Ulcus venereum ..	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	[illegible]
26. Syphilis acquisita (e coit. imp.)......	2	»	»	2	»	»	»	»	1	»	»
27. Syphilis (acquisita) insons...........	9	3	»	12	5	2	»	7	»	1	[illegible]
28. Syphilis congenita.	60	21	11	92	1	5	5	11	»	1	[illegible]
29. Scabies	77	32	79	188	358	181	626	1165	435	321	[illegible]
30. Delirium tremens.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

eling efter Alder og Køn.

15–65 Aar, Mænd			15–65 Aar, Kvinder				Over 65 Aar, Mænd				Over 65 Aar, Kvinder			
Købstæderne	Landdistrikter	Hele Konger.	København	Købstæderne	Landdistrikter	Hele Konger.	København	Købstæderne	Landdistrikter	Hele Konger.	København	Købstæderne	Landdistrikter	Hele Konger.
119	216	473	90	92	185	367	»	1	1	2	3	7	3	13
4	9	19	1	4	7	12	»	»	»	»	»	»	»	»
131	176	423	190	288	269	747	2	3	4	9	1	1	»	2
46	65	188	143	107	104	354	»	»	»	»	2	1	»	3
94	308	461	51	100	275	426	»	»	1	1	»	»	»	»
24	121	153	23	45	95	163	»	1	1	2	»	2	2	4
243	253	677	133	174	133	440	»	»	2	2	1	3	7	11
299	590	1073	222	428	841	1491	14	27	67	108	29	61	82	172
»	»	»	89	123	211	423	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
8	19	34	1	4	10	15	»	»	2	2	»	1	»	1
437	786	1579	324	418	750	1492	11	12	24	47	8	12	13	33
481	1448	2310	193	330	831	1354	29	91	255	375	42	82	213	337
399	902	1935	477	525	1240	2242	8	11	53	72	14	25	37	76
887	6494	12029	2110	4534	6788	13432	284	873	2004	3161	652	1306	2380	4338
400	985	1620	278	545	1248	2071	78	243	699	1020	140	382	894	1416
852	10932	22831	4564	8469	12451	25484	209	749	1473	2431	436	1011	1856	3303
023	3608	8677	2423	3816	4032	10271	44	67	76	187	54	49	47	150
523	4851	9634	1532	3793	4923	10248	159	398	611	1168	267	632	771	1670
4	8	12	2	4	8	14	»	»	»	»	»	»	1	1
457	315	7001	1025	286	76	1387	4	6	2	12	2	1	»	3
146	45	1262	93	16	4	113	»	1	1	2	»	»	»	»
325	79	1983	766	177	50	993	1	»	2	3	»	2	»	2
9	10	41	27	17	8	52	»	»	»	»	»	»	»	»
»	3	3	»	»	3	3	»	»	»	»	»	»	»	»
428	1620	2920	605	254	1029	1888	4	8	27	39	3	3	18	24
229	137	973	34	9	6	49	»	7	5	12	»	»	»	»

IV a. Fysikaternes Fødsels

(efter Fysikatsberetningerne

Fysikater	Byerne (Købstæder og Handelspladser)									
	Folkemængde	Levendefødte		Dødfødte	Døde					
					I alle Alderskl.		I Alderen 0—1 Aar		I Alderen 1—5 Aar	
		Antal	pro mille af Befolkn.		Antal	pro mille af Befolkn.	Antal	pro mille af lev.fødte	Antal	pro mille af lev.fødte
København	445000	12793	29	326	7292	16	1924	150	509	40
Sjællands nordre Fysikat	138400	3093	22	77	2014	15	508	164	132	43
Sjællands søndre —	48000	1321	27	34	649	14	170	129	38	29
Bornholms —	18000	406	23	16	306	17	51	126	15	37
Lolland-Falsters —	28500	817	29	24	481	17	151	185	26	32
Fyens —	88200	2336	26	57	1283	15	321	137	66	28
Aalborg-Hjøring —	62600	1990	32	49	951	15	317	159	67	34
Aarhus-Randers —	89500	2685	30	58	1322	15	373	139	86	32
Viborg-Thisted —	29400	894	30	21	504	17	159	178	25	28
Vejle-Skanderborg —	79000	2160	27	42	1071	14	272	126	53	25
Ringkøbing —	13300	432	32	8	207	16	58	134	15	35
Ribe —	25400	779	31	9	368	14	113	145	31	41
Hele Kongeriget.........	1,065300	29706	28	721	16448	15	4417	149	1063	36
Færøerne..............	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

[1]) Folketallet i hele Fysikatet er angivet efter Fysikatsberetningerne. Folketallet for Byerne er hentet fra »Dødsaarsagerne i Kgr. Danmarks Byer«. Alle Oplysninger om levendefødte skyldes Beretningerne (Sognepræsternes Kvartalsmeldinger til Embedslægerne). Procenten for uægtefødte skyldes det i Beretningerne givne Skema fra Jordemødrene. Tallet paa dødfødte er ligesom Antallet af Dødsfald i hele Fysikatet taget fra Beretningerne.

g Dødelighedsstatistik 1908.

g Mortalitetstabellerne)[1]).

Landdistrikter					Hele Fysikatet						
Folkemængde	Levendefødte		Døde		Folkemængde	Levendefødte		Uægte fødte i pCt. af samtlige Fødsler (Skema F.)	Dødfødte	Døde	
	Antal	pro mille af Befolkn.	Antal	pro mille af Befolkn.		Antal	pro mille af Befolkn.			Antal	pro mille af Befolkn.
»	»	»	»	»	445000	12793	29	25,9 [2])	326	7292	16
59898	6694	26	4006	15	398298	9787	25	7,6	279	6020	15
60671	4145	26	2227	14	208671	5466	26	6,9	145	2876	14
22931	659	29	297	13	40931	1065	26	7,9	39	603	15
81200	2318	28	1266	16	109700	3135	29	8,8	101	1747	16
02800	5397	27	2969	15	291000	7733	27	10,6	215	4252	15
00785	6815	34	2749	14	263385	8805	33	10,9	205	3700	14
44560	4320	30	2124	15	234060	7005	30	10,1	151	3446	15
61871	5013	31	2358	14	191271	5907	31	5,0	126	2862	15
47900	4155	28	2110	14	226900	6315	28	7,1	139	3181	14
08908	3778	35	1579	14	122208	4210	34	5,1	84	1786	15
78600	2550	22	1077	14	104000	3329	32	4,3	58	1445	14
70124	45844	29	22762	14	2,635424	75550	29	11,7	1868	39210	15
»	»	»	»	»	17136	569	33	«	13	178	10,4

medens dødfødte og Dødsfald i Byerne ere tagne fra »Dødsaarsagerne etc.«.
Tallene for Landdistrikternes Folkemængde, levendefødte, døde og dødfødte er fremkomne ved Subtraktion af Tallene for Byerne fra Tallene for hele Fysikatet.
Halvdelen af uægte Fødsler foregaar paa Stiftelsen og det kan ikke oplyses, hvormange af disse der vedrører København.

IV b. Dødsfald af epidemiske Sygdomme i Københa

og Forholdet til Antal

1908	København: Anmeldte efter Sygelisterne	København: Døde ifølge Mortalitets-tabellerne	København: Døde i p. m. af anmeldte	Øernes Byer: Anmeldte efter Sygelisterne	Øernes Byer: Døde ifølge Mortalitets-tabellerne	Øernes Byer: Døde i p. m. af anmeldte
Variolæ	2	»	»	8	»	»
Dysenteria	»	»	»	»	»	»
Typhus exanthematicus	»	»	»	»	»	»
Febris typhoidea	315	31	98	122	11	[illegible]
Meningitis cerebrosp. ep.	12	5	417	7	»	»
Diphtheria / Croup	1416	53	37	867	44	[illegible]
Scarlatina	1916	39	20	703	27	[illegible]
Morbilli	2777	37	13	3208	18	[illegible]
Tussis convulsiva	1911	166	87	2604	101	[illegible]
Erysipelas	536	26	49	517	19	[illegible]
Febris puerperalis	89	13	146	54	16	[illegible]
Tetanus & Trismus neonat.	27	26	963	»	26	»
Febris intermittens	9	»	»	9	»	[illegible]
Febris rheumatica	855	18	21	646	9	[illegible]
Pneumonia crouposa	947	194	205	837	141	[illegible]
Tracheo-Bronchitis	8236	66	8	11820	35	[illegible]
Bronchopn. & Bronch. cap.	1991	562	282	2106	358	[illegible]
Influenza	10737	109	105	12355	121	[illegible]
Cholerine & Catarrh.	7841	635	81	8846	326	[illegible]
Syphilis acq. (e. c. imp.) / — acq. (insons) / — congenita	2473	37	11	195	10	[illegible]
Delirium tremens	641	41	64	124	6	[illegible]

[1]) Dødsfald blandt Patienter indlagte fra Landsogne paa Provinsbye

g Provinsbyerne (efter Mortalitetstabellerne) 1908
f anmeldte Sygdomstilfælde[1]).

Jyllands Byer			København + samtlige Byer		
Anmeldte efter Sygelisterne	Døde ifølge Mortalitets-tabellerne	Døde i p. m. af anmeldte	Anmeldte efter Sygelisterne	Døde ifølge Mortalitets-tabellerne	Døde i p. m. af anmeldte
»	»	»	10	»	»
»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»
201	17	85	638	59	92
5	2	400	24	7	292
844	32	38	3127	129	41
561	2	4	3180	68	21
2985	48	16	8970	103	11
1044	53	51	5559	320	58
421	15	36	1474	60	41
69	18	261	212	47	222
»	19	»	63	71	1000?
4	»	»	22	»	»
475	16	34	1978	43	21
743	135	182	2527	470	186
8324	47	6	28380	148	5
2544	332	131	6641	1252	189
10026	69	7	33118	299	9
9630	352	37	26317	1313	50
368	16	43	3036	63	21
121	9	74	886	56	63

gehuse ere ikke medregnede.

IV c. Dødelighed af epidemiske Syg

(i Br

1908	0—1 Aar: Døde i København og Provinskøbst.	0—1 Aar: Døde i pro mille af anmeldte	1—5 Aar: Døde i København og Provinskøbst.	1—5 Aar: Døde i pro mille af anmeldte	5—15 Aar: Døde i København og Provinskøbst.	5—15 Aar: Døde i pro mille af anmeldte
Variolæ	»	»	»	»	»	»
Dysenteria	»	»	»	»	»	»
Typhus exanthematicus	»	»	»	»	»	»
Febris typhoidea	2	400	3	73	6	42
Diphtheria & Croup	15	211	72	80	41	29
Scarlatina	2	80	39	43	23	12
Morbilli	44	84	50	12	9	2
Tussis convulsiva	185	211	125	42	9	6
Erysipelas	16	457	2	34	»	»
Febris puerperalis	»	»	»	»	»	»
Tetanus & Trismus neonat.	71	1000 ?	»	»	»	»
Febris rheumatica	1	250	2	61	13	[illegible]
Pneumonia crouposa	27	346	29	81	9	[illegible]
Tracheo-Bronchitis	68	26	12	2	»	»
Bronchopn. & Bronch. cap.	603	381	217	109	12	15
Influenza	18	55	3	2	1	0.
Kolerine & Cat. intest	1182	186	84	15	5	2
Syphilis acq. (e. c. imp.) / — acp. (insons.) / — congenita	49	516	1	77	»	»
Delirium tremens	»	»	»	»	»	»

[1] Dødsfald efter Mortalitetstabellerne. Dødsfald blandt Patienter indlagte i

omme efter Aldersklasser og Køn

efolkningen)[1]).

15—65 Aar, Mænd		15—65 Aar, Kvinder		65 Aar o. d., Mænd		65 Aar o. d., Kvinder	
Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte	Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte	Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte	Døde i København og Provinskøbst.	Døde i pro mille af anmeldte
»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»
33	128	12	66	1	1000	2	200
»	»	1	2	»	»	»	»
»	»	3	12	»	»	1	333
»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	1	15	»	»	»	»
14	29	9	14	9	220	10	111
»	»	47	221	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»
14	18	10	13	2	87	1	50
150	·174	83	159	87	725	85	685
1	0,2	3	0,5	22	19	42	21
34	53	52	63	109	340	225	431
37	3	30	2	72	75	138	95
9	2	4	0,8	9	16	20	22
6	3	4	4	1	1000	2	1000
50	60	2	47	4	571	»	»

ıdsogne paa Provinsbyernes Sygehuse ere ikke medregnede.

IV d. Sammendragen Mortalitetstabel fo

(Efter Fysikat

1908.	København	Fys		
		Sjællands nordre	Sjællands søndre	Bornholms
1. Variolæ	»	» (»)	» (»)	»
2. Dysenteria	»	» (»)	» (»)	»
3. Febris typhoidea	31	13 (6)	2 (2)	2
4. Diphtheria & Croup	53	38 (17)	25 (12)	4
5. Scarlatina	39	27 (2)	1 (»)	»
6. Morbilli	37	5 (1)	4 (»)	»
7. Tussis convulsiva	166	24 (»)	16 (1)	1
8. Febris puerperalis	13	10 (3)	2 (1)	2
9. Erysipelas	26	11 (2)	3 (»)	1
10. Febris rheumatica	18	3 (1)	2 (»)	»
11. Pneumonia crouposa	194	102 (14)	22 (1)	8
12. Bronchopneum. & Bronchit. capill.	562	207 (29)	75 (7)	31
13. Cholerine & Catarrh	635	186 (62)	45 (1)	19
14. Alii morbi epidemici	227	43 (1)	14 (3)	14
15. Tuberculosis	838	190 (34)	73 (17)	35
16. Cancer	680	215 (48)	56 (9)	27
17. Syphilis	37	7 (2)	1 (»)	3
18. Alcoholismus	102	16 (6)	14 (3)	1
19. Alii morbi constitutionales	147	62 (9)	23 (3)	4
20. Ecclampsia	103	37 (1)	9 (»)	5
21. Apoplexia cerebri	224	97 (14)	30 (2)	21
22. Alii morbi cerebri & med. spin.	295	90 (18)	44 (9)	17
23. Morbus cordis	584	223 (19)	60 (7)	24
24. Pleuritis	39	7 (2)	1 (»)	2
25. Alii morbi pectoris	218	45 (6)	19 (3)	13
26. Peritonitis	58	40 (10)	6 (2)	4
27. Nephritis	190	65 (11)	13 (5)	4
28. Alii morbi abdominis	344	61 (15)	23 (12)	10
29. Morbi externarum partium	115	48 (20)	20 (10)	6
30. Suicidium	117	37 (6)	15 (2)	5
31. Alii casus mortiferi	161	55 (14)	27 (9)	13
32. Vitia innata	380	84 (»)	16 (1)	2
33. Atrophia infantilis	96	52 (14)	26 (»)	3
34. Marasmus senilis	217	109 (8)	49 (4)	[illegible]
35. Causa mortis non indicata	351	40 (»)	12 (»)	[illegible]
Tilsammen...	7292	2249 (395)	748 (126)	3[illegible]

[1]) I Modsætning til, hvad der finder Sted ved alle andre statistiske Oplysni
den af Embedslægerne foretagne Indregistrering af Dødsattesterne og
statistiske Bureau foretagne Indregistrering. Ovenstaaende Tal fo
hos Personer ikke hjemmehørende paa Dødsstedet. I Beretningerne fo
thes, og disse Tal for Hovedsummen findes aftrykte ovenfor. De gælder
falder derfor ikke sammen med de Tal, der i Det medicinalstatisti
kun vedrøre Landboere døde paa Provinssygehusene. — For Lolla

amtlige Købstæder og Handelspladser,
pgørelserne)[1]).

at.

Lolland-Falsters	Fyens	Aalborg-Hjøring	Aarhus-Randers	Viborg-Thisted	Vejle-Skanderborg	Ring-købing	Ribe	Tilsammen
1 (»)	» (»)	»	» (»)	» (»)	» (»)	» (»)	» (»)	1
» (»)	» (»)	»	» (»)	» (»)	» (»)	» (»)	» (»)	»
1 (»)	7 (6)	3	14 (8)	3 (2)	10 (5)	3 (3)	1 (»)	90
6 (8)	6 (3)	14	9 (5)	4 (2)	13 (6)	4 (1)	7 (1)	183
1 (»)	» (»)	»	2 (»)	» (»)	» (»)	» (»)	» (»)	70
3 (»)	3 (»)	10	15 (1)	7 (2)	6 (»)	1 (»)	14 (»)	105
20 (»)	19 (»)	12	16 (2)	10 (»)	8 (»)	2 (»)	4 (»)	298
1 (»)	6 (2)	3	10 (2)	3 (2)	6 (»)	1 (1)	» (»)	57
1 (1)	3 (»)	4	3 (»)	2 (1)	3 (1)	2 (»)	1 (1)	60
2 (»)	2 (»)	2	3 (»)	1 (»)	5 (»)	1 (»)	2 (»)	41
22 (5)	25 (2)	21	55 (16)	17 (6)	43 (9)	4 (2)	15 (4)	528
42 (5)	108 (1)	102	103 (5)	64 (2)	79 (4)	12 (»)	33 (1)	1418
37 (2)	104 (6)	110	111 (»)	51 (»)	67 (»)	25 (»)	22 (»)	1412
17 (»)	42 (7)	23	28 (3)	14 (2)	30 (7)	5 (1)	3 (»)	460
35 (10)	178 (54)	156	211 (58)	79 (28)	191 (37)	44 (16)	58 (11)	2088
40 (17)	124 (31)	75	140 (43)	44 (12)	119 (26)	18 (3)	32 (10)	1570
1 (»)	1 (»)	4	9 (1)	1 (1)	1 (»)	» (»)	1 (1)	66
2 (»)	14 (2)	21	21 (5)	2 (»)	12 (2)	2 (»)	2 (»)	209
15 (3)	47 (15)	23	41 (4)	11 (2)	28 (7)	7 (1)	11 (3)	419
10 (1)	20 (»)	23	20 (1)	12 (»)	28 (»)	5 (»)	10 (»)	283
24 (3)	70 (9)	29	51 (6)	18 (3)	55 (5)	12 (»)	19 (2)	650
15 (6)	65 (18)	31	67 (14)	22 (12)	42 (12)	19 (4)	12 (2)	719
36 (4)	134 (5)	71	122 (12)	55 (12)	100 (14)	18 (4)	30 (3)	1457
» (»)	6 (»)	2	5 (»)	1 (»)	1 (»)	1 (»)	3 (1)	68
12 (2)	40 (1)	19	48 (6)	8 (»)	41 (7)	8 (1)	4 (1)	470
5 (3)	21 (9)	23	15 (10)	9 (2)	18 (11)	2 (1)	5 (2)	206
12 (1)	20 (4)	12	31 (8)	14 (6)	20 (4)	2 (»)	6 (1)	399
17 (14)	91 (28)	37	73 (25)	21 (8)	77 (26)	7 (4)	23 (13)	784
2 (4)	36 (8)	15	19 (5)	8 (4)	15 (7)	7 (5)	6 (5)	297
3 (2)	18 (1)	13	10 (»)	4 (»)	13 (1)	2 (»)	3 (2)	238
12 (2)	39 (12)	31	42 (10)	12 (3)	19 (5)	5 (2)	10 (2)	426
24 (2)	69 (3)	60	84 (2)	17 (5)	61 (3)	4 (»)	26 (1)	827
18 (1)	21 (1)	23	49 (»)	20 (»)	47 (1)	10 (»)	19 (1)	384
23 (9)	73 (1)	65	98 (10)	31 (5)	79 (4)	18 (2)	38 (2)	827
11 (1)	27 (»)	13	35 (1)	9 (»)	9 (»)	4 (»)	9 (»)	531
471 (106)	1439 (229)	1050	1560 (263)	574 (122)	1246 (204)	255 (51)	429 (70)	17631 (1566)

m Provinsbyernes Dødsaarsager i dette Værk, er her benyttet Tal, der skyldes
elig paa alle Punkter vil afvige fra Resultaterne af den i Det medicinal-
ikaterne (÷ Loll.-Falst. Fys.) giver samtlige Dødsfald uden Fradrag af Dødsfald
este Fysikater findes Tallet paa disse uvedkommende Dødsfald angivne i Paren-
nført samtlige Dødsfald hos Personer ikke hjemmehørende paa Dødsstedet og
ureaus Dødsaarsagsstatistik og overalt i dette Værk benyttes til Fradrag og
alsters Vedkommende er Tallene i Parenthes ikke medregnede i Hovedtallene.

V a. Skematisk Uddrag af Jordemødrenes Fødselsprotokoller.

1908	Antal af fødende	Fødslernes Antal	Fødslerne tidige	Fødslerne fortidige	Fødslerne ægte	Fødslerne uægte	Issestilling	Ansigtsstilling	Sædestilling	Fodstilling	Tvær- eller Skraaleje	Stillingen uangiven	Yderlemmer v. Hovedet
Sjællands nordre Fysikat	9512	9649	9201	448	8918	731	8490	39	216	69	42	793	4
Sjællands søndre —	5449	5524	5305	219	5143	381	5242	35	102	43	32	70	6
Bornholms —	1054	1079	1040	39	994	85	1026	3	23	17	9	1	5
Lolland-Falsters —	3201	3255	3090	165	2971	284	3121	11	70	19	22	12	7
Fyens —	7796	7916	7521	395	7078	838	7548	34	177	77	59	21	3
Aalborg-Hjøring —	8829	8955	8549	406	7982	973	8634	38	172	65	45	1	2
Aarhus-Randers —	7017	7112	6817	295	6391	721	6786	29	123	55	38	81	7
Viborg-Thisted —	5808	5893	5652	241	5597	296	5669	20	117	35	40	12	«
Vejle-Skanderborg —	6452	6547	6218	329	6082	465	6244	60	157	47	31	8	9
Ringkøbing —	4080	4143	3973	170	3932	211	3946	18	94	35	29	21	7
Ribe —	3216	3252	3125	127	3113	139	3112	19	68	21	14	18	2
Kongerg. m. Undt. af Kbh.	62414	63325	60491	2834	58201	5124	59818	306	1319	483	361	1038	52
Færøerne	573	582	567	15	567	15	562	4	11	3	«	2	»

1908	Uregelmæssigheder ved Fødslen										Fødslen fuldendt ved						Udtrækning af Moderkagen
	Vesvækkelse	Bækkensnæverhed	Navlesnoren fremfaldende eller foreliggende ved				Ecclampsi	Placenta prævia	Blødning af anden Art før Fødslen	Blødning ved Efterbyrdens Fødsel	Naturen	Fremtrækning	Vending		Tangen	skarpe Instrumenter	
			Isse	Ansigt	Underkrop	Skraaleje							Issestilling	Skraaleje			
Sjællands nordre Fysikat	224	44	12	4	6	3	9	16	17	44	9172	100	40	45	286	6	76
Sjællands søndre —	147	38	11	1	6	8	5	14	12	11	5216	54	21	36	197	»	49
Bornholms —	28	8	3	»	1	2	3	»	1	9	1016	12	3	11	36	1	12
Lolland-Falsters —	67	35	6	»	2	2	5	9	7	10	3080	29	19	19	105	3	12
Fyens —	175	48	15	»	5	9	8	15	16	34	7537	98	26	59	196	»	36
Aalborg-Hjøring —	212	53	23	»	3	5	13	13	16	50	8579	65	43	44	219	5	47
Aarhus-Randers —	193	46	9	1	9	6	3	7	18	29	6748	73	35	37	217	2	48
Viborg-Thisted —	111	22	10	»	4	4	5	15	15	23	5665	40	26	37	123	2	30
Vejle-Skanderborg —	173	52	18	»	3	1	8	19	8	10	6191	52	38	29	235	2	40
Ringkøbing —	57	8	13	»	3	4	»	2	12	38	3989	36	8	30	80	»	27
Ribe —	68	7	6	»	»	1	3	3	5	7	3122	29	11	13	76	1	16
Kongerg. m. Undt. af Kbh	1455	361	126	6	42	45	62	113	127	265	60315	588	270	360	1770	22	393
Færøerne......	11	1	1	»	1	»	(1)	3	1	4	565	7	1	»	9	»	7

V c. Skematisk Uddrag af Jordemødrenes Fødselsprotokoller.

1908	Børnene levende (deriblandt skindøde og fuldt oplivede)	Børnene døde (deriblandt skindøde og ikke bragte til Live)						Tilfælde af Barselfeber	Mødrene døde						
		ved naturlig Fødsel	ved Fremtrækning	ved Vending ved Issestilling	ved Vending ved Skraaleje	vedTangforløsning	ved Fødsel ved skarpe Instrum.		uforløste	efter naturlig Fødsel	efter Vending ved Issestilling	efter Vending ved Skraaleje	efter Tangforløsning	efter Fødsel ved skarpe Instrum.	efter Fremtrækning
Sjællands nordre Fysikat	9361	200	80	20	17	17	4	41	»	11	4	1	1	1	1
Sjællands søndre —	5376	94	19	9	15	11	»	15	»	3	»	»	2	»	3
Bornholms —	1042	20	4	»	5	7	1	»	»	»	»	»	2	»	»
Lolland-Falsters —	3152	67	10	7	8	10	1	11	»	3	3	1	1	»	»
Fyens —	7709	138	16	13	24	16	»	30	1	4	1	»	»	»	»
Aalborg-Hjøring —	8757	145	17	9	14	12	1	22	»	11	4	1	3	»	1
Aarhus-Randers —	6961	106	14	8	11	11	1	3	»	4	»	1	»	»	»
Viborg-Thisted —	5771	85	9	7	10	9	2	11	»	3	1	»	1	»	»
Vejle-Skanderborg —	6406	90	10	11	11	17	2	20	»	4	5	»	5	»	»
Ringkøbing —	4065	54	9	5	6	4	»	9	»	3	1	»	»	»	»
Ribe —	3195	39	4	4	2	7	1	5	»	»	»	»	1	»	»
Kongerg. m. Undt. af Kbh.	61795	1038	142	93	123	121	13	167	1	46	19	4	16	1	5
Færøerne	573	6	2	1	»	»	»	6	(1)	1	»	»	»	»	»

1908	Fosterets Modenhedsgrad								Med Tegn til Forraadnelse	Fødslen fuldførtes ved								Totalsum af dødfødte Børn				
	For tidlig født				Fuldbaaret					Naturen		Instrument.		Vending		Fremtrækning		Ægte		Uægte		I alt
	Ægte		Uægte		Ægte		Uægte															
	D.	P.	D.	P.	D.	P.	D.	P.		D.	P.	D.	P.	D.	P.	D.	P.	D.	P.	D.	P.	
København.......	52	53	31	31	75	59	13	12	145	116	111	24	13	13	18	18	13	127	112	44	43	326
Sjællands nord. Fys.	59	33	9	8	69	62	7	3	100	88	77	19	9	19	11	18	9	128	95	16	11	250
Sjællands sønd. —	22	32	3	5	47	31	3	3	59	45	44	8	4	11	11	11	12	69	63	6	8	146
Bornholms —	6	2	2	3	17	6	3	»	16	13	7	7	1	5	1	3	2	23	8	5	3	39
Lolland-Falsters —	19	15	3	2	33	21	5	3	46	35	31	7	5	10	4	8	1	52	36	8	5	101
Fyens —	35	27	7	5	70	57	8	6	86	74	62	10	10	26	15	10	8	105	84	15	11	215
Aalborg-Hjøring —	39	34	8	4	46	52	14	8	84	70	70	12	5	13	13	12	10	85	86	22	12	205
Aarhus-Randers —	21	27	6	9	45	36	3	7	67	48	52	5	9	12	10	10	8	66	63	9	16	154
Viborg-Thisted —	26	14	2	2	38	39	3	2	53	46	37	6	5	10	9	7	6	64	53	5	4	126
Vejle-Skanderbg. —	23	25	1	4	47	34	5	»	58	46	43	10	8	14	4	6	8	70	59	6	4	139
Ringkøbing —	15	15	»	1	30	22		1	39	26	29	3	1	10	4	6	5	45	37	»	2	84
Ribe —	14	12	1	1	16	14	»	»	28	18	20	5	3	5	2	3	2	30	26	1	1	58
Hele Kongeriget...	331	289	73	75	533	433	64	45	781	625	583	116	73	148	102	112	84	864	722	137	120	1843
Færøerne...	»	2	1	»	6	2	»	»	»	5	3	»	»	»	1	2	»	6	4	1	»	11

VII a. Oversigt over de civil[illegible]

Sygehus	Antal Senge	Patientantal					Antal Sygedage			
							for de udskrevne		for de døde	
		Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	for alle	for hver	for alle	for hver
Øresunds og Helsingør	50 +42	43	482	423	50	52	12047	28,5	1864	3[illegible]
Tikøb for Sindssyge. .	37	37	9	8	3	35	995	124,4	425	141[illegible]
Esbønderup	29 +15	23	315	276	29	33	8591	31,1	442	15[illegible]
Hillerød	43 +25	35	413	377	26	45	11884	31,5	682	26,[illegible]
Usserød	17 +27	16	202	192	4	22	6754	35,2	40	10
Nivaagaards Hospital.	28	23	10	13	11	20	113	56,5	1553	141,[illegible]
Frederikssund........	17 +35	25	299	282	18	24	8772	31,1	404	22,[illegible]
Frederiksværk	16	11	118	115	9	5	3346	29,1	150	10[illegible]

Skemaer for Frederiksberg Kommunehospital, Epidemisygehus, Køben-

Københavns Amts ved Lyngby............	31	18	343	292	43	26	7462	25,6	737	17[illegible]
Kbhvn.s Amts Tuberkulosehosp. v. Lyngby	24	»	11	»	3	8	»	»	40	13[illegible]
Ebberødgaard Aandssvageanstalt	450	430	50	5	24	451	»	»	»	»
Ebberødgaard Aandssvageanstalts Sygehus	20	16	58	45	17	12	4093	90,9	1971	115[illegible]

'rovinssygehuses Virksomhed i 1908.

Daglig Middelbelægning for hele Aaret	Daglig Middelbelægning for Maaned med størst Belægning	Daglig Middelbelægning for Maaned med mindst Belægning	Sygdomstilfældene: Legems-beskadigelse	Sygdomstilfældene: Fnat	Sygdomstilfældene: Sinds-sygdomme	Sygdomstilfældene: Veneriske Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre akute Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre kron. Sygdomme	Forekomne Hosp.-Sygd.: Rosen	Forekomne Hosp.-Sygd.: Pyæmi	Forekomne Hosp.-Sygd.: Hospitals-brand	Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
													Kr.
49	Marts 58,0	Novbr. 39,8	54	7	6	25	209	181	»	»	»	6	70898,32
35	Januar 37,0	Sepbr. 33,0	»	»	9	»	»	»	»	»	»	»	»
24,7	Maj 29,1	Oktbr. 19,2	51	14	1	13	199	37	»	1	»	»	20000,00
38,2	Decbr. 48,9	April 28,8	48	19	39	12	203	92	»	»	»	4	»
19,1	Februar 27,9	Oktbr. 12,5	30	9	1	10	118	34	»	»	»	5	»
20,7	Novbr. 23,8	Maj 18,0	»	»	»	»	»	10	»	»	»	»	11668,76
25,7	Januar 31,7	Novbr. 20,7	47	31	»	10	192	19	»	»	»	1	24525,00
9,2	Juni 10,1	April 5,6	15	3	9	3	56	32	»	»	»	»	11388,17

avns Amts S. paa Frederiksberg, Diakonissestiftelsen ikke modtagne.

27,5	August 32,1	April 22,8	74	31	4	25	128	81	»	»	»	31	»
9,7	Decbr. 9,8	Novbr. 0,1	»	»	»	»	»	11	»	»	»	3	«
46,9	Decbr. 451,7	Januar 440,4		»	50	»	»	»	»	•	»	»	»
15,5	Marts 19,0	Novbr. 9,2	1	»	2	»	50	5	»	»	»	»	»

VII a. Oversigt over de civile

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Vridsløsel. Fængsels..	16	2	56	55	1	2	1890	34,4	36	36
Roskilde Amtssygehus										
A. (alm.).........	48	32	367	336	34	29	11571	25,2	1137	27[illegible]
B. (Epidemiafdel.) .	39	12	127	123	8	8				
C. (Sindssygeafdel.)	50	50	12	3	7	52	275	91,7	1248	17[illegible]
Roskilde Kommunes..	25	13	161	142	19	13	4089	28,8	1546	8[illegible]
Roskilde K. Epidemi- .	24	9	65	67	2	5	2680	40,0	15	7[illegible]
Sct. Maria Hospital i Roskilde...........	65	20	270	223	33	34	8589	38,5	912	27[illegible]
Moltkes Sygehjem for epileptiske Pigebørn	29	26	6	8	2	22	1284	160,5	482	241
Kolonien Filadelfia for epileptiske i Tersløse	300	263	117	74	13	293	»	»	»	»
Kallundborg	23	14	145	131	12	16	4103	31,3	451	37[illegible]
Kallundb. Epidemiafd.	14	6	67	63	4	6	1914	30,4	43	1[illegible]
Nykøbing Sj. A.......	26	21	105	85	22	19	5438	64,0	846	38[illegible]
Do. B. (Epidemiafd.)	20	7	80	76	6	5	3008	39,6	20	3[illegible]
Holbæk..............	60 +20	46	689	622	63	50	16363	26,3	2070	32[illegible]
Holbæk Amts Sindssygeanstalt	121	123	9	6	3	123	3161	526,8	4764	15[illegible]
Sæby (Løve Herred) .	19 +13	8	105	86	15	12	3444	40,0	241	1[illegible]
Kysthospitalet p. Refsnæs..............	130	130	131	127	5	129	52275	411,6	3576	7[illegible]

’rovinssygehuses Virksomhed i 1908 (forts.).

Daglig Middelbelægning for hele Aaret	Daglig Middelbelægning for Maaned med størst Belægning	Daglig Middelbelægning for Maaned med mindst Belægning	Sygdomstilfældene Legems-beskadigelse	Sygdomstilfældene Fnat	Sygdomstilfældene Sinds-sygdomme	Sygdomstilfældene Veneriske Sygdomme	Sygdomstilfældene Andre akute Sygdomme	Sygdomstilfældene Andre kron. Sygdomme	Forekomne Hosp.-Sygd. Rosen	Forekomne Hosp.-Sygd. Pyæmi	Forekomne Hosp.-Sygd. Hospitals-brand	Indlagte sunde	Syge-husets Udgifter
													Kr.
5,3	April 5,6	Oktober 1,8	2	3	16	»	25	10	»	»	»	»	»
4293	Februar 1455	Septbr. 812	129	80	13	3	211	58	»	»	»	9	»
50,8	Decbr. 52	Februar 48,9	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
14,8	Januar 19,1	August 10,3	38	18	13	15	47	30	»	»	»	1	»
7,2	Juli 11,8	Maj 2,4	»	»	»	»	65	»	»	»	»	»	»
33,8	April 42	August 26,5	22	2	18	»	82	146	»	»	»	3	»
23,8	Marts 26,4	Juni 22	»	»	»	»	»	6	»	»	»	»	14428,03
»			»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
17,6	Septbr. 20,2	Novbr. 16,1	23	20	6	6	32	58	»	»	»	»	20357,12
5,7	Marts 12,9	August 0,6	»	»	»	»	67	»	»	»	»	1	
30,2	August 24,8	Maj 19,2	17	9	4	»	117	38	»	»	»	5	29412,06
»	Januar 12,6	April 4,8	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
58,6	Oktbr. 66,2	Juni 51,1	43	88	31	14	261	252	»	»	»	43	»
22,6	Marts 124,7	April 122,4	»		9	»	»	»	»	»	»	»	»
14,3	August 17,7	Januar 93	12	4	1	»	49	39	»	»	»	1	19077,24
31,7	135,1	127,8	»	»	»	»	»	131	»	»	»	»	110130,85

VII a. Oversigt over de civile

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Samsø	8	»	35	26	7	2	781	30,0	76	10,[illegible]
Skodsborg Badesanatorium	185	62	724	739	6	41	31593	43,0	353	59,[illegible]
Hellerup Sanatorium, Karolinevej 29	12	5	31	28	4	4	2315	82,7	395	98,[illegible]
Sanatoriet Øresundshøj	14	10	19	26	«	3	2850	109,6	»	»
Hareskov Kuranstalt	38	»	153	153	»	»	5130	33,5	»	»
Køge	17	7	75	64	10	8	2328	36,4	255	25,[illegible]
Ringsted	40	16	208	182	22	20	5247	28,8	667	30,[illegible]
Do. Epidemi-	26	7	58	56	6	3	985	17,6	73	12,[illegible]
Sorø	37 +31	24	362	341	28	17	10609	31,1	551	19,[illegible]
Sorø Amts Sindssygeanstalt	96	99	5	4	4	96	2026	506,5	10381	2595,[illegible]
Slagelse	25 +31	13	222	182	30	23	4728	26,0	1127	37,[illegible]
Slagelse Fattiggaards	15	8	72	63	8	9	1136	18,4	296	37,[illegible]
Korsør	13 +9	14	183	174	16	7	3692	21,2	441	27,[illegible]
Skelskør Kommunes	16	5	101	101	6	3	2695	26,7	437	72,[illegible]
Skelskør Epidemi-	20	2	33	19	1	15	350	18,4	3	3,[illegible]
Næstved (Amtets)	39 +42	58	781	732	48	59	19909	27,2	809	17,[illegible]

'rovinssygehuses Virksomhed i 1908 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitalsbrand		
2,7	Maj 5,7	August 0,3	3	»	»	»	18	14	»	»	»	4	3851,45
9,5	Juli 161,4	Decbr. 58,1	»	»	»	»	»	724	»	»	»	»	226156,45
7,4	Juli 10,7	Novbr. 3,7	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
8,0	Marts 14,0	Decbr. 3,2	»	»	»	»	»	19	»	»	»	»	»
20,9	Juli	Novbr.	»	»	»	»	»	153	»	»	»	»	»
6,9	Januar 8,7	Juni 4,1	10	»	2	3	29	31	»	»	»	»	11100,93
19,4	Maj 23,2	Juli 14,7	28	23	17	4	56	80	»	»	»	3	»
3,1	Januar 5,8	Novbr. 1,6	»	»	»	»	58	»	»	»	»	»	»
30,4	Juni 47,2	Novbr. 21,2	50	4	7	26	164	111	»	»	»	6	»
97,6	Marts 100,0	Juni 96,3	»	»	5	»	»	»	»	»	»	»	»
17,3	Juni 21,4	Januar 12,8	27	23	2	5	105	60	»	»	»	»	»
7,1	Decbr. 9,6	Januar 5,9	9	8	10	5	14	23	»	»	»	2	»
11,3	Januar 19,6	Februar 4,5	7	6	2	»	158	10	»	»	»	»	»
8,5	August 11,2	Januar 5,6	15	1	6	5	48	30	»	»	»	»	»
1,3	Decbr. 11,1	Fbr.Marts Juli 0,0	»	»	»	»	33	»		»	»	»	»
58,7	Oktober 64,4	Juni 57,0	92	101	27	18	267	276	»	»	»	12	81814,91

VII a. Oversigt over de civile

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Næstved (Byens)	20 +28	19	49	34	11	23	871	25,6	414	37[illegible]
Storehedinge	12 +8	10	105	97	10	8	4303	44,4	414	41[illegible]
Præstø	0 +10	1	21	20	2	»	220	11,0	14	7,[illegible]
Fakse	38+18 7+ Tub.	49	418	397	40	30	15683	39,5	1294	3[illegible]
Vordingborg	7	3	29	24	5	3	803	33,5	151	3[illegible]
Stege (Amtets)	11 +18	8	147	129	15	11	3961	30,7	223	14,[illegible]
Stege (Byens)	7+6	9	64	41	11	21	1853	45,2	1155	10[illegible]
Stege Sindssygeanstalt	74	74	6	1	5	74	36	36,0	29175	583[illegible]
Rude	8	3	62	56	5	4	1536	27,4	147	29,[illegible]
Haslev Sanatorium	24	24	61	61	»	24	8376	137,3	»	»
Faxinge Sanatorium	120	»	253	130	6	117	14861	114,3	596	9[illegible]
Neksø	5	4	68	62	2	8	2107	34,0	106	53,[illegible]
Neksø Epidemi-	6	»	6	5	1	»	122	24,4	2	[illegible]
Aakirkeby	5	7	117	112	6	6	3095	27,6	117	19[illegible]
Rønne, Afdeling A	22	20	136	120	20	16	5706	47,8	286	14,[illegible]
Rønne, Afdeling B	16	1	21	18	2	2	502	27,9	37	18,[illegible]

Provinssygehuses Virksomhed i 1908 (forts.).

Daglig Middelbelægning for hele Aaret	Daglig Middelbelægning for Maaned med størst Belægning	Daglig Middelbelægning for Maaned med mindst Belægning	Sygdomstilfældene: Legems-beskadigelse	Sygdomstilfældene: Fnat	Sygdomstilfældene: Sinds-sygdomme	Sygdomstilfældene: Veneriske Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre akute Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre kron. Sygdomme	Forekomne Hosp.-Sygd.: Rosen	Forekomne Hosp.-Sygd.: Pyæmi	Forekomne Hosp.-Sygd.: Hospitals-brand	Indlagte sunde	Syge-husets Udgifter
21,3	Decbr. 24,0	Januar 19,9	2	»	3	1	15	28	»	»	»	»	»
13,0	April 16,8	Novbr. 6,8	12	1	3	2	73	14	»	»	»	1	»
0,6	Oktober 1,5	Febr. Maj Juni 0	1	10	»	»	9	1	»	»	»	»	891,30
43,9	Januar 53,6	Decbr. 29,3	24	6	1	9	309	69	»	»	»	10	49103,29
3,2	Decbr. 4,3	Maj 1,1	2	5	3	3	12	4	»	»	»	»	»
11,0	Dcbr. 17,6	Juli 7,8	12	»	9	2	85	39	»	»	»	3	15675,09
8,4	Decbr. 21,0	Juni 4,3	4	1	5	»	42	12	»	»	»	3	8900,00
73,4	Januar 74,0	April 73,0	»	»	6	»	»	»	»	»	»	»	35931,62
5,0	Juli 7,5	Novbr. 3,3	7	»	»	1	30	24	»	»	»	»	5407,84
24,0	24	24	»	»	»	»	»	61	»	»	»	»	30711,86
108,4	Decbr. 119,9	Februar 24,0	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»
6,1	Decbr. 9,1	April 3,9	11	»	»	»	24	33	»	»	»	»	7800,00
0,4	Maj 1,9	Januar 0	»	»	»	»	6	»	»	»	»	1	
7,7	Februar 11,2	August 4,0	23	»	»	»	50	44	»	»	»	»	»
13,8	Oktober 19,5	April 10,7	11	»	21	3	39	62	»	»	»	6	20591,68
1,7	Novbr. 7,0	April Maj 0	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	

VII a. Oversigt over de civile

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Svaneke	3	»	2	1	»	1	4	4,0	»	»
Bornholms Tuberkulosesygehus	26	»	57	30	2	25	3220	107,3	193	[illegible]
do. Sanatorieafdeling	10	»	22	12	»	10	1697	141,4	»	»
Maribo	27 +46	26	397	351	47	25	8973	25,6	1768	[illegible]
Nakskov	22	10	270	251	16	13	4953	19,7	122	[illegible]
Nakskov Epidemi-	35	2	105	93	10	4	2851	30,7	132	[illegible]
Sakskøbing	14 +9	9	159	150	11	7	2469	16,5	238	[illegible]
Sakskøbing Sindssyge-anstalt	144	132	29	24	10	127	4184	174,3	1108	[illegible]
Nysted	5+9	6	53	51	7	1	1709	33,5	114	[illegible]
Nykøbing F.	18 +36	33	382	363	28	24	11990	33,0	991	[illegible]
Stubbekøbing	6+ 1 Celle	4	34	31	4	3	1337	43,1	27	7
Odense	117	104	1141	1088	107	100	32058	30,9	3447	[illegible]
Odense Epidemi-	115	19	222	212	8	21	6425	30,3	80	[illegible]
Odense Børnehospital	18	16	153	126	28	15	5094	40,4	723	[illegible]
Odense Fattiggaards	15	9	149	131	16	11	3051	23,3	528	[illegible]
Sct. Josephs Hospital Odense	40	13	434	413	20	14	8485	20,5	702	[illegible]

Provinssygehuses Virksomhed i 1908 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand		
0,1	Decbr.	de andre Maaneder	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	50,00
22,4	Decbr. 25,0	Juni 5,2	»	»	»	»	»	57	»	»	»	»	33567,84
9,5	10,0	4,0	»	»	»	»	»	22	»	»	»	»	
29,7	Decbr. 38,4	August 21,1	25	33	2	6	151	180	»	»	»	4	»
16,5	Septbr. 22,3	Januar 12,2	32	78	2	15	87	56	»	»	»	»	»
8,5	Maj 13,6	Decbr. 4,1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	15	»
7,4	Januar 11,0	August 3,5	30	11	2	2	45	58	»	»	»	3	»
132,8	August 136,3	Decbr. 127,2	»	»	29	»	»	»	1	»	»	»	»
4,0	Januar 6,0	Decbr. 1,2	3	2	3	2	27	16	»	»	»	1	»
33,0	Septbr. 39,2	Decbr. 24,6	47	33	10	16	103	173	»	»	»	14	»
2,9	April 3,0	Novbr. 2,1	1	5	6	1	9	12	»	»	»	»	c. 800,00
113,8	Marts 120,0	August 104,1	215	69	16	63	239	539	1	»	»	4	97396,00
19,6	Oktober 30,0	August 12,0	»	»	»	»	218	»	»	»	»	»	35881,00
19,0	Marts 21,7	Septbr. 16,0	4	1	»	1	70	77	»	»	»	»	19018,00
»	»	»	6	»	5	5	82	51	»	»	»		»
25,4	Juli 30,0	Septbr. 12,6	12	»	1	»	95	326	»	»	»	3	23207,50

VII a. Oversigt over de civil[illegible]

Sygehus	Antal Senge	Patientantal					Antal Sygedage			
		Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	for de udskrevne		for de døde	
							for alle	for hver	for alle	for hver
Odense Karantæne ...	18	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sanatoriet Helsebod ..	18	18	31	30	1	18	4424	147,5	22	22
Sindssygecellerne i Fællesarbejdsanst ..	2	1	4	4	»	1	130	32,5	»	»
Bogense	15	7	45	41	7	4	1606	39,2	75	10[illegible]
Bogense Epidemi-	12	7	33	39	1	»	1766	45,3	16,0	16[illegible]
Bogense Karantæne ..	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Middelfart	16 +18	16	192	168	16	24	5013	29,8	417	26[illegible]
Assens	26+22 +20 Tub.	14	291	234	32	39	8604	36,8	1383	43[illegible]
Faaborg	8 +16	8	170	151	13	14	4440	29,4	297	2[illegible]
Svendborg	48+25 +36 Tub.	45	446	377	58	56	17059	45,2	3707	63[illegible]
Ringe	13+ 4?	4	144	132	10	6	3412	25,8	518	[illegible]
Nyborg	28	21	185	161	29	16	5193	32,3	1882	64[illegible]
Nyborg Epidemi-	40	4	55	47	7	5	1612	34,3	1183	1[illegible]
Kerteminde	12	2	81	71	5	7	1006	14,2	105	2[illegible]
Kertemindes Epidemi- .	14	2	29	30	1	«	1165	38,8	5	5
Rudkøbing	26 +24	24	169	165	10	18	9209	55,8	562	[illegible]

’rovinssygehuses Virksomhed i 1908 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitalsbrand		
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
17,9	Januar 18,6	August 17,0	»	»	»	»	»	31	»	»	»	»	15167,94
0,7	Novbr. 1,5	Feb.Marts April 0	»	»	4	»	»	»	»	»	»	»	»
5,2	April 8,4	Juni 3,6	3	4	»	»	20	18	»	»	»	»	5200,00
4,9	Februar 9,0	Decbr. 0,6	»	»	»	»	33	»	»	»	»	»	4700,00
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	450,00
16,6	Decbr. 25,8	Marts 12,2	14	17	2	7	100	52	»	»	»	3	19073,07
41,8	Maj 40,8	Januar 15,6	7	»	3	8	226	47	«	»	»	8	39529,56
12,4	Oktober 17,6	April 10,6	26	11	7	3	78	45	»	»	»	1	18611,64
56,8	Marts 68,5	Oktober 54,0	43	10	11	21	172	189	»	»	»	2	58525,02
10,8	Maj 13,7	Decbr. 6,0	13	7	1	«	56	67	»	»	»	1	13000,00
18,9	Oktober 21,0	August 15,6	34	8	10	20	47	66	»	»	»	»	17500,00
5,6	Maj 10,6	Oktober 0,2	»	»	»	»	53	»	»	»	»	»	7026,88
3,8	Decbr. 6,5	Juni 0,7	4	40	»	»	10	27	»	»	»	1	3781,05
3,2	Marts 10,3	Novbr. 0,1	»	«	»	»	29	»	»	»	»	10	6259,34
26,1	Marts 33,0	Decbr. 19,1	9	2	8	4	90	56	»	»	»	»	24097,23

VII a. Oversigt over de civile

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Ærøskøbing..........	10 +6	2	84	75	6	5	2818	37,6	310	51,[illegible]
Dalum Kloster.......	40	2	7	9	»	»	1144	127,1	»	»
Sanatoriet ved Nakkebølle Fjord........	122	»	164	41	1	122	4371	106,6	25	25
Skagen.............	0+7	»	19	18	»	1	531	29,0	»	»
Frederikshavn.......	20	14	133	130	3	14	3193	24,6	62	2[illegible]
Frederikshavns Epidemi-............	30	4	68	64	3	5	1756	27,4	33	11,[illegible]
Hjøring.............	77+35 +22 Tub.	71	810	757	57	67	20377	26,9	1899	33,[illegible]
Brønderslev.........	27 +16	15	301	278	19	19	6765	24,3	478	2[illegible]
Sæby...............	12	5	78	69	5	9	1874	27,2	217	43,[illegible]
Sæby Epidemi-.......	14	»	4	2	»	2	68	34,0	»	»
Dronninglund........	15+ 14	15	261	248	18	10	6319	25,5	1033	57,[illegible]
Hals...............	10+ 13	15	142	144	7	6	4091	28,4	366	52,[illegible]
Saltum Epidemi-.....	14	3	6	8	1	»	223	27,9	6	6,[illegible]
Brovst..............	11+ 12	11	109	103	10	7	3126	30,3	200	20,[illegible]
Aalborg.............	126 +22	95	1203	1090	95	113	42716	39,2	3411	35,[illegible]
Aalborg Alderdomsas.	11	6	71	60	12	5	1325	22,1	3258	271,[illegible]

rovinssygehuses Virksomhed i 1908 (forts.)

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand		
8,9	Juli 13,1	Januar 4,1	7	4	»	»	44	29	»	»	»	1	9136.33
2,8	August 4,7	Oktbr. Febr. 2,0	»	»	»	»	»	7	»	»	»	»	10000.00
18,6	»	»	»	»	»	»	»	164	»	»	»	»	49120,00
1,7	August 3,4	Juni 0,1	3	»	»	»	11	5	»	»	»	»	2469,79
2,6	Decbr. 17,5	August 9,0	20	29	7	13	48	16	»	»	»	»	9859.63
4,7	Februar 10,5	Juli 0,0	»	»	»	»	68	»	»	»	»	»	5965.57
3,2	Marts 82,4	Decbr. 71,0	58	46	20	26	171	489	»	2	»	21	»
0,7	August 26,1	Septbr. 15,4	26	91	2	6	91	85	»	»	»	3	»
7,0	Decbr. 9,7	April 3,1	14	15	1	1	26	21	»	»	»	»	»
0,4	Decbr. 1,6	Jan.-Juli 0	»	»	»	»	4	»	»	»	»	1	»
8,4	Juli 21,0	Decbr. 13,4	20	45	6	7	97	86	»	»	»	4	»
2,3	Juli 17,6	Novbr. 5,1	6	60	»	2	23	51	»	»	»	4	10200,00
0,4	Februar 1,7	April Maj JuniNov.0	»	»	»	»	6	»	»	»	»	2	1900.00
3,1	Februar 13,8	Decbr. 5,2	2	26	5	»	43	33	»	»	»	3	»
1,9	Oktober 136,9	April 107,8	93	121	30	126	329	504	»	»	»	12	»
5,8	April 8,0	Juni 4,5	»	»	1	»	20	50	»	»	»	»	»

VII a. Oversigt over de civi

Sygehus	Antal Senge	Patientantal					Antal Sygedage			
		Overliggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbageliggende	for de udskrevne		for de døde	
							for alle	for hver	for alle	for hver
Aalborg Fattigvæsen	29	18	105	93	16	14	7015	75,4	1172	[illegible]
Kamillianerklinikken i Aalborg	58 hvoraf 15 Tub.	35	558	526	28	39	13896	26,4	1148	[illegible]
Nibe	6 + 6?	›	30	26	2	2	528	20,3	50	[illegible]
Terndrup	14 +10	14	190	171	21	12	4532	26,5	2199	[illegible]
Løgstør	19 +15	6	114	104	7	9	5121	49,2	128	[illegible]
Farsø	9 +14	14	64	53	13	12	3502	66,1	604	[illegible]
Læge Stefanssons Klinik i Aars	6	1	28	25	2	2	637	25,5	49	[illegible]
Skørping Sanatorium	123	123	298	295	3	123	45074	152,8	304	[illegible]
Hobro	20 + 10	20	265	250	20	15	4557	18,2	1228	[illegible]
Mariager Plejeanstalt	32 + 4 Cll.	33	42	37	3	35	699	18,9	239	[illegible]
Mariager Epidemi-	15	›	38	34	2	2	121	3,6	27	[illegible]
Grenaa Sygehus	30+ 24	23	250	222	27	24	11789	53,1	1731	[illegible]
Æbeltoft Sygehus	8	2	33	30	3	2	1058	35,3	107	[illegible]
Æbeltoft Epidemi-	20	›	26	21	4	1	718	34,2	16	[illegible]
Æbeltoft Tuberkulose	26	›	46	20	6	20	1777	88,9	600	[illegible]
Randers	102	94	896	808	96	86	31948	39,5	2259	[illegible]

’rovinssygehuses Virksomhed i 1908 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitalsbrand		
17,2	Februar 19,7	Decbr. 14,8	6	37	1	»	14	47	»	»	»	»	»
49,7	Januar 50,9	Maj 42,5	24	»	»	3	150	381	»	»	»	15	»
1,6	Maj 3,4	Decbr. 0,4	4	14	»	»	7	5	»	»	»	»	1886,75
17,0	Maj 19,9	Decbr. 12,4	14	81	1	11	35	48	»	»	»	»	15554,13
14,0	Juli 17,6	Decbr. 10,0	17	10	2	»	49	36	»	»	»	2	11487,08
12,7	Februar 16,8	April 10,3	6	5	4	»	27	22	»	»	»	»	c. 10000
1,9	August 4,2	Novbr. 0,0	3	»	1	»	»	24	»	»	»	1	»
23,4	Juli 123,8	Juni 123,0	»	»	»	»	»	298	»	»	»	»	»
18,6	Decbr. 22,2	Juli 14,8	21	70	5	1	90	78	»	»	»	2	c. 26000
32,4	Marts 35,3	Februar 28,4	4	17	3	3	9	6	»	»	»	»	»
1,3	Juli 4,6	Marts Maj Juni 0	»	»	»	»	38	»	»	»	»	»	3736,13
33,4	Septbr. 42,4	Decbr. 26,0	17	30	13	8	143	39	»	»	»	12	c. 30000
3,2	Januar 4,6	Marts 2,4	3	16	2	3	1	10	»	»	»	»	»
2,0	Septbr. 5,1	Januar 0,0	»	»	»	»	26	»	»	»	»	»	»
14,2	24,1	Marts 9,6	»	»	»	»	»	46	»	»	»	»	»
94,1	Maj 106,7	Decbr. 92,6	94	86	25	48	236	407	»	»	»	22	131133,50

VII a. Oversigt over de civile

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Randers Epidemi-	35	11	175	167	5	14	5367	32,1	54	10[illegible]
Raanders Afdeling for Tuberkuløse	25	22	50	39	13	20	3627	93,0	932	71[illegible]
St. Josephs i Randers	55	19	476	433	36	26	11952	27,6	1478	41[illegible]
Ørsted	28 +12	22	255	239	21	17	9447	39,5	754	3[illegible]
Hornslet	14 +12	6	148	128	15	11	3688	28,8	593	3[illegible]
Aarhus Kommunes ...	118 + 104	131	1841	1668	113	191	»	»	»	»
Aarhus Fattiggaards ..	41	30	129	113	14	32	9800	86,8	836	5[illegible]
Aarhus Amtssygehus .	118 +38	98	940	840	103	95	28041	33,4	4566	44
Aarhus Epidemi (Karantæne)	35	»	24	»	»	24	»	»	»	»
De Gamles Hjem i Aarhus	48	41	140	96	47	38	4801	50,0	2841	6[illegible]
Læge Priors Klinik i Aarhus	12	4	82	78	3	5	2357	30,2	25	8[illegible]
Læge Grauers Klinik i Aarhus	4	1	19	20	»	»	349	17,5	»	»
St. Josephs Hospital i Aarhus	80	69	619	521	98	69	20115	»	5447	»
Odder	50 + 25	58	459	418	51	48	18913	45,2	3876	7[illegible]
Dalstrup Plejeanstalt .	90	80	14	»	4	90	»	»	3413	853
Gylling	8	7	»	2	»	5	707	353,5	»	»

'rovinssygehuses Virksomhed i 1908 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
…or hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand		
15.4	Oktober 21.5	Juli 4,4	»	»	»	»	175	»	»	»	»	»	30219.13
21.5	Marts 23.7	Septbr. 18.0	»	»	»	»	»	50	»	»	»	»	»
40.0	Maj 53.1	Oktober 25.0	13	»	»	»	99	364	»	»	»	1	»
27.9	Juli 32.6	April 22,6	9	52	10	5	111	68	»	»	»	»	c. 28000
12.5	Maj 16.9	Januar 8,0	13	20	2	2	56	55	1	»	»	2	12000.00
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
29,1	Marts 32,9	Juni 23,3	4	»	8	»	83	34	»	»	»	2	»
11.9	Juni 130.3	Septbr. 94,1	66	62	9	15	439	349	3	»	»	23	12000.00
1.3	Decbr. 15.0	»	»	»	»	»	24	»	»	»	»	»	»
…6.9	43	26	9	»	3	»	38	90	»	»	»	»	»
6.5	Oktober 9.4	Juli 2,2	»	»	»	»	14	64	»	»	»	1	»
»	»	»	3	»	»	»	4	13	»	»	»	»	»
…4.8	Juli 95,0	Oktober 63,7	22	3	6	»	383	205	»	»	»	5	»
…4.0	Marts 74,9	Decbr. 52.3	37	25	6	4	210	178	»	»	»	10	66558.80
…2.4	Oktober 90,0	August 75.0	»	»	14	»	»	»	»	»	»	»	43000.00
8.0	Marts 8,0	Februar 8.0	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

VII a. Oversigt over de ci…

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Overliggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbageliggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Fjerritslev	8 +14	10	103	97	8	8	2926	30,2	734	91[illegible]
Thisted	40 +30	35	443	406	34	38	11948	29,4	1532	[illegible]
Hunborg	13	5	98	94	2	7	2644	28,1	104	[illegible]
Vestervig	14+ 8	16	135	126	11	14	4884	38,8	236	[illegible]
Koldby	6+6	10	112	110	5	7	3434	31,2	85	[illegible]
Hvidbjerg	6+6	5	91	91	4	1	2718	29,9	252	[illegible]
Nykøbing p. M.	30+ 20	6	244	223	15	12	4056	18,2	1061	[illegible]
Skive	62+ 40	42	637	582	41	56	17892	30,7	1738	[illegible]
Krabbesholm Sanator.	115	109	288	278	14	105	27077	97,4	1562	[illegible]
Viborg	70+ 20	69	655	620	48	56	25213	40,7	2679	[illegible]
Viborg Forsørgelsesanstalts Sygeafdel.	17	4	93	76	11	10	2034	26,8	295	[illegible]
Hammel	9+7	15	193	183	13	12	5001	27,3	917	[illegible]
Silkeborg	24+ 16	29	483	446	35	31	13731	30,8	644	[illegible]
Silkeborg Folkesanat.	173	170	352	347	5	170	56938	164,1	571	[illegible]
Bangs Privatsanat. i Silkeborg	20	19	54	49	4	20	6920	141,2	180	[illegible]
Skanderborg	34+ 20	19	245	216	28	25	7896	37,4	1417	[illegible]

rovinssygehuses Virksomhed i 1908 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitalsbrand		
12,1	Septbr. 15,5	Juli 8,9	6	20	»	1	42	34	»	»	»	2	»
43,4	Oktober 52,3	April 30,6	69	25	20	8	167	154	»	»	»	»	50228,63
8,4	April 11,2	Decbr. 5,6	14	9	»	»	41	34	»	»	»	1	»
14,0	Septbr. 26,6	Februar 9,0	13	2	5	»	80	35	»	»	»	»	15660,00
10,6	April 13,4	Decbr. 7,6	9	12	3	»	49	39	»	»	»	4	9500,00
7,6	Marts 10,6	Januar 4,0	2	2	»	1	81	5	»	»	»	3	5600,00
15,2	Marts 20,1	Juni 10,1	20	42	9	6	104	63	»	»	»	»	19076,45
51,9	Decbr. 72,8	Oktober 50,4	49	54	31	4	189	310	»	»	»	42	70152,13
11,4	Oktober 114,4	April 102,9	»	»	»	»	»	288	»	»	»	»	»
73,5	Januar 85,6	August 55,8	60	1	13	2	208	371	»	»	»	6	»
9,2	Decbr. 11,9	Januar 5,6	6	23	6	14	19	25	»	»	»	»	»
6,2	Marts 18,8	Novbr. 12,0	12	30	6	4	75	66	»	»	»	5	16171,00
39,3	August 46,3	Februar 33,0	24	10	6	20	250	173	»	»	»	»	36647,95
8,7	Januar 171,6	Novbr. 165,3	»	»	»	»	»	352	»	»	»	»	»
9,4	Novbr. 19,8	Decbr. 19,2	»		»	»	»	54	»	»	»	»	40000,00
6,6	Oktober 32,5	Januar 20,3	20	39	6	7	105	68	»	»	»	»	24961,00

VII a. Oversigt over de

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Overliggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbageliggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Horsens	55+24 +18 Tub.	13	303	215	38	63	6967	32,4	598	[illegible]
Horsens Straffeanstalts	48	11	361	352	7	13	4172	11,9	426	[illegible]
Horsens, St. Josefs	46	31	206	184	21	32	4693	25,5	1478	[illegible]
Læge Guldbergs Klinik i Horsens	17	6	127	120	9	4	2732	22,8	129	[illegible]
Hornsyld	27+24	24	208	182	25	25	7368	40,5	2062	[illegible]
Vejle	59+31	65	625	552	74	64	23356	42,3	3139	[illegible]
Vejle Fattiggaards	12	6	22	20	1	7	592	29,6	189	[illegible]
De Gamles Hjem i Vejle	36	»	46	8	2	36	688	86,0	237	[illegible]
Vejle Fjords Sanatorium	103	75	140	134	6	74	27468	205,0	484	[illegible]
Fredericia	35+20	15	225	204	15	21	7960	39,0	220	[illegible]
St. Josefs i Fredericia	45	42	292	272	24	38	8644	31,8	965	[illegible]
Kolding	67+35 +24 Tub.	45	860	761	68	76	21665	28,5	3001	44
Give	13+12 +16 Tub.	5	191	170	14	12	4420	26,0	788	[illegible]
Brædstrup	13+8	14	148	127	18	17	5055	39,8	1107	[illegible]
Nationalf. Sanat. for Kvinder ved Ry	38	31	79	76	1	33	12700	167,1	142	[illegible]
Kyst-Sanatoriet ved Juelsminde	100	80	92	79	5	88	26795	339,2	2460	[illegible]

Provinssygehuses Virksomhed i 1908 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand		
57,3	Oktober 69,7	Juli 39,5	28	18	5	14	95	143	»	»	»	3	»
14,4	April 28,1	August 8,3	9	»	8	8	288	48	»	»	»	12	»
31,8	Marts 36,2	Septbr. 27,9	14	»	2	1	107	82	»	»	»	3	»
7,8	Marts 11,0	Juli 4,0	»	»	»	»	2	125	»	»	»	»	»
28,5	Septbr. 41,1	Januar 22,6	12	9	3	»	118	66	»	»	»	2	19500,00
73,6	August 97,4	Juni 64,5	48	74	17	23	309	154	»	»	»	19	71572,34
5,8	Februar 8,9	Novbr. 4,3	»	»	2	»	10	10	»	»	»	2	»
0,3	Decbr. 35,3	Maj 25,0	3	»	2	»	2	39	»	»	»	»	»
7,5	Marts 86,1	Juni 67,5	»	»	»	»	»	140	»	»	»	3	»
2,4	Februar 0	Septbr. 0	11	10	3	22	109	70	»	»	»	3	»
8,8	Marts 42,7	Septbr. 35,9	19	5	2	»	197	69	»	»	»	3	»
6,9	Oktober 86,3	April 50,9	72	125	12	23	395	233	»	»	»	2	67800,48
5,9	Marts 22,5	Novbr. 13,1	11	11	3	»	20	146	»	»	»	1	14985,96
7,8	Juli 22,3	Decbr. 13,8	8	17	3	1	68	51	»	»	»	1	15752,18
,8	Juli 38,1	Januar 32,4	»	»	»	»	»	79	»	»	»	»	28034,70
,2	Juli 92,1	Februar 86,1	1	»	»	»	»	92	»	»	»	»	»

VII a. Oversigt over de civil

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Kystsanatoriet Buddesminde	16	14	17	15	»	16	2765	184,3	»	»
Holstebro	35	12	185	163	13	21	4564	28,0	380	[illegible]
Holstebro Epidemi-	25	2	39	36	4	1	1496	41,6	63	[illegible]
Holstebro Tuberkulose-	26	19	60	52	9	18	7055	136,0	1504	167.
Lemvig	23	4	122	107	10	9	3812	35,6	285	28
Lemvig Epidemi-	24	6	71	70	4	3	3194	45,6	128	[illegible]
Ulfborg Epidemi-	18	»	7	7	»	»	127	18,1	»	
Ringkøbing	22	10	202	189	16	7	4822	25.5	436	[illegible]
Ringkøbing Epidemi-	13	7	81	78	3	7	1741	22,3	7	[illegible]
Distriktsl. Strandbygaards Klin. i Ringk.	25	5	306	307	4	»	4236	13.8	143	[illegible]
Herning	22	20	134	117	16	21	4697	40,1	1019	[illegible]
Herning Epidemi-	26	»	49	37	2	10	1347	36.4	25	[illegible]
Videbæk Epidemi-	14	2	35	36	«	1	1136	31,6	»	
Tarm	21	3	203	186	4	16	2461	13.2	43	[illegible]
Tarm Epidemi-	16	5	55	48	5	7	1637	34.1	124	[illegible]
Bøvling		Skema ikke modtaget.								

Provinssygehuses Virksomhed i 1907 (forts.).

Daglig Middelbelægning for hele Aaret	Daglig Middelbelægning for Maaned med størst Belægning	Daglig Middelbelægning for Maaned med mindst Belægning	Sygdomstilfældene: Legems-beskadigelse	Sygdomstilfældene: Fnat	Sygdomstilfældene: Sinds-sygdomme	Sygdomstilfældene: Veneriske Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre akute Sygdomme	Sygdomstilfældene: Andre kron. Sygdomme	Forekomne Hosp.-Sygd.: Rosen	Forekomne Hosp.-Sygd.: Pyæmi	Forekomne Hosp.-Sygd.: Hospitals-brand	Indlagte sunde	Syge-husets Udgifter
15,5	August 16,1	Januar 13,3	»	»	»	»	»	17	»	»	»	»	»
15,8	Decbr. 23,7	Juli 11,0	23	19	»	6	35	102	»	»	»	»	22098,81
4,4	Oktober 11,1	Februar 0,4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7070,72
20,0	Februar 24,8	Juni 18,0	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
12,4	April 17,4	Januar 8,5	23	13	9	4	30	43	»	»	»	»	10793,99
8,7	Oktober 13,3	April 4,0	»	»	»	»	71	»	»	»	»	»	11738,45
0,3	1,2	0	»	»	»	»	7	»	»	»	»	»	2842,16
14,6	Februar 21,3	Novbr. 11,7	20	34	12	4	74	58	»	»	»	4	15949,04
4,8	Oktober 12,0	Maj 1,5	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	5657,47
12,3	Oktober 19,5	August 9,0	9	»	»	»	4	298	»	»	»	18	»
19,9	April 22,5	Novbr. 17,2	11	16	12	6	42	47	»	»	»	3	19195,00
4,3	April 8,0	Januar 1,3	»	»	»	»	49	»	»	»	»	3	7739,00
3,2	April 8,8	Februar 0,5	»	»	»	»	35	»	»	»	»	»	4500,00
7,1	Novbr. 17,4	Juni 1,6	40	99	6	2	24	32	»	»	»	7	9230,92
5,3	Septbr. 11,1	Novbr. 0,7	»	»	»	»	55	»	»	»	»	»	4274,17

VII a. Oversigt over de civile

Sygehus	Antal Senge	Patientantal: Over-liggende	Indlagte	Udskrevne	Døde	Tilbage-liggende	Antal Sygedage: for de udskrevne: for alle	for hver	for de døde: for alle	for hver
Struer Epidemi	19	5	25	23	2	5	1171	50,9	99	49.
Varde	36	23	433	402	22	32	11984	29,8	528	24.
Varde (Diphteria Afd.)	12	1	28	28	»	1	449	16,0	»	»
Varde (Scarlatina & Tyfus Afd.)	12	1	26	21	»	6	812	38,7	»	»
Esbjerg	10	8	143	136	5	10	3506	25,8	48	9.
Esbjerg Epidemi-	24	21	240	238	8	15	6407	26,9	28	3.
St. Josefs i Esbjerg	75	54	583	523	60	55	20840	30,9	3235	53.
Ribe	34	15	242	207	34	16	6123	29,6	1231	36.
Ribe Epidemi-	24	8	65	57	»	16	2823	49,5	»	»
Aandssvageanstalten v. Ribe	226	185	62	11	13	223	2516	228,7	1345	103.
Nørre Nebel	6	»	35	34	1	«	488	14,4	13	13
Grindsted (Novbr. & Decbr. 1908)	12	«	7	4	»	3	72	18,0	»	»
Grindsted Epidemi	12	1	22	22	1	»	647	29,4	4	4.

Provinssygehuses Virksomhed i 1907 (forts.).

Daglig Middelbelægning			Sygdomstilfældene						Forekomne Hosp.-Sygd.			Indlagte sunde	Sygehusets Udgifter
for hele Aaret	for Maaned med størst Belægning	for Maaned med mindst Belægning	Legems-beskadigelse	Fnat	Sinds-sygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme	Rosen	Pyæmi	Hospitals-brand		
3.1	Juni 5,7	Septbr. 0,5	»	»	»	»	25	»	»	»	»	»	4756,34
35.4	Juli 43,6	Septbr. 30,0	27	57	7	37	118	187	»	»	»	10	39315,00
1.2	Novbr. 3.2	August 0,0	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5260,00
2.5	Januar 7,1	0,0	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
11.7	Juni 14,2	Decbr. 9,5	53	1	»	1	50	38	»	»	»	»	»
16.9	Oktober 33,1	Juli 5.5	»	»	»	»	240	»	»	»	»	»	»
65.9	Juni 75.0	Septbr. 50,0	37	19	3	2	245	277	»	»	»	3	»
21.6	Maj 26,3	Marts 17.0	26	17	7	2	119	71	1	»	»	2	»
8.7	Maj 16,3	August 3,3	»	»	»	»	65	»	»	»	»	2	»
14.5	August 224,0	Februar 195.4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	124087.02
1.4	»	»	4	»	»	»	14	17	»	»	»	1	»
2.4	Decbr. 4.0	Novbr. 1,3	2	»	»	»	3	2	»	»	»	»	1805.96
1,8	Maj 6,1	Juli 0,0	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4418.03

VII b. Beretning om de civile Provinssygehuses Virksomhed i 1908.

Større Operationer.

Helsingør Sygehus: 1 Arthrectom. cubiti, 1 Arthrotom. pedis, 1 Castrat., 4 Gastroenterostom., 7 Herniotom., 3 Op. hydrocel., 22 Op. appendicit., 7 al. Laparotom., 1 Lithotom., 1 Nephrotom., 1 Nephrectom., 1 Nephrolys., 2 Nephropex., 2 Resect. costæ, 3 Sequestrotom., 1 Tracheot., 3 Ventrofix. uteri m. m.

Esbønderup Sygehus: 1 Amp. femor., 3 Amp. crur., 4 Op. appendicit., 1 Op. lab. lepor., 2 Tracheotom., 2 Op. hydrocel. m. m.

Hillerød Sygehus: 3 Herniotom., 1 Laparotom., 1 Colotom., 1 Castrat., 4 Tracheotom., 1 Resect. costæ, 1 Sequestrotom., 1 Amp. crur., 1 Amp. mammæ, 2 Op. appendicit., 2 Op. hydrocel., 1 Resect. pr. mastoid., 1 Urethrot. ext., 1 Osteotom. max. inf., 1 Resect. coxæ m. m.

Usserød Sygehus: 1 Resect. femoris, 2 Op. hydrocel., 1 Resect. malleoli. int., 1 Amp. femor., 1 Op. fract. compl. crur., 1 Trepan. oss. front., 1 Op. empyem. m. m.

Frederikssund Sygehus: 1 Amp. mammæ, 1 Llg. a. ulnar., 1 Arthrotom. genus, 1 Op. empyem., 1 Herniotom., 1 Op. appendicit., 1 Castrat. m. m.

Frederiksværk Sygehus: 1 Enucleat. oculi, 1 Castrat., 2 Op. lab. lepor. m. m.

Lyngby Amtssygehus: 1 Amp. brach., 1 Herniotom., 1 Tracheotom. m. m.

Ebberødgaard Sygehus: 1 Amp. mammæ.

Roskilde Amtssygehus: 1 Amp. femor., 2 Resect. costæ, 3 Arthrotom., 1 Op. hydrocel., 3 Herniotom., 1 Laparotom., 7 Tracheotom. m. m.

Roskilde Kommunes Sygehus: 1 Op. spinæ biefidæ, 1 Op. hydrocel., 1 Laparotom., 1 Herniotom. m. m.

Roskilde Kommunes Epidemisygehus: 1 Tracheotom., 1 Costotom.

St. Maria Hospital i Roskilde: 2 Osteotom. max. sup., 2 Thyreoidectom. part., 2 Amp. mammæ, 2 Thoracocent., 2 Resect. costæ, 30 Laparotom., 4 Herniotom., 1 Sect. alta, 1 Op. hydrocel., 1 Urethrotom. ext., 1 Amp. brach., 1 Arthrectom. genus, 1 Arthrotom. genus m. m.

Kallundborg Sygehus: 4 Herniotom., 1 Amp. antibrach., 1 Laparotom., 1 Amp. femor., 1 Amp. crur., 1 Op. lab. lepor. m. m.

Kallundborg Sygehus's Epidemiafdeling: 6 Tracheotom.

Nykøbing Sj. Sygehus: 2 Osteotom., 1 Exstirp. bulbi oculi, 2 Amp. mammæ, 1 Amp. femor., 1 Tracheotom., 1 Laparotom., 2 Herniotom. m. m.

Holbæk Amtssygehus: 222 større Operationer, der ikke findes nærmere specificerede.

Sæby Sygehus: 3 Tracheotom., 4 Herniotom., 1 Castrat., 1 Op. empyem., 1 Amp. mammæ m. m.

Kysthospitalet paa Refsnæs: 1 Sequestrotom., 1 Laparotom., 1 Arthrotom., 1 Amp. crur.

Samsø Sygehus: 1 Herniotom., 1 Costotom.

Køge Sygehus: 4 Herniotom., 2 Laparotom., 1 Op. lab. lepor., 2 Tracheotom. m. m.

Ringsted Sygehus: 1 Op. proc. mastoid., 1 Op. appendicit., 1 Op. lab. lepor., 1 Op. empyem., 1 Sequestrotom. femoris., 1 Trepanat., 1 Herniotom. m. m.

Ringsted Epidemisygehus: 6 Tracheotom.

Sorø Sygehus: 4 Amp. variæ, 2 Resect. var., 4 Sequestrotom., 6 Tracheotom., 2 Arthrotom. genus, 1 Trepan. cran., 10 Øjenoperat., 2 Op. lab. lepor., 1 Sect. alta, 3 Nephrotom., 1 Nephrectom., 2 Op. hydrocel. rad. 11 Herniotom., 6 Amp. mammæ, 27 Laparotom. var. (13 Op. appendicit.) m. m. — ialt c. 300 Operationer.

Slagelse Sygehus: 7 Tracheotom., 1 Amp. antibrach., 2 Herniotom., 1 Colostom., 1 Arthrotom. genus m. m.

Korsør Sygehus: 1 Amp. femor., 1 Herniotom., 9 Tracheotom. m. m.

Skelskør Kommunes Sygehus: 1 Herniotom., 1 Resect. crur. m. m.

Næstved Amtssygehus: Ialt 504 ikke specificerede Operationer.

Storehedinge Sygehus: 1 Tracheotom. m. m.

Fakse Sygehus: 1 Tracheotom., 2 Resect. costæ, 18 Herniotom., 54 Laparotom. (18 Op. appendicit.), 2 Nephropexier, 2 Nephrotom., 1 Sect. alta, 2 Cystotom., 1 Castrat., 2 Op. hydrocel., 4 Amp. colli uteri, 2 Hysterectom., 1 Lig. a. ulnar., 1 Amp. pedis., 1 Amp. femor., 1 Lig.

a. popliteæ, 3 Arthrotom. genus, 1 Osteotom. femor., 2 Resect. coxæ m. m. — ialt 210 Operationer.

Stege Amtssygehus: 2 Arthrotom. genus, 2 Herniotom., 1 Laparotom., 1 Trep. pr. mastoid., 1 Resect. costæ, 3 Tracheotom. m. m.

Stege Bys Sygehus: 1 Amp. crur., 1 Resect. coxæ, 1 Sequestrotom. m. m.

Rude Sygehus: 3 Herniotom., 1 Laparotom., 1 Resect. costæ, 1 Enucleat. bulbi oculi m. m.

Neksø Sygehus: 1 Amp. antibrach., 1 Castrat. test., 1 Exart. genus m. m.

Neksø Epidemisygehus: 2 Tracheotom.

Aakirkeby Sygehus: 6 Laparotom. (2 Op. appendicit.), 2 Herniotom., 1 Trep. pr. mastoid., 1 Amp. femoris, 1 Exstirp. tali, 1 Resect. tali-crural., 1 Castrat. m. m.

Rønne Sygehus (Afd. A.): 1 Trep. libiæ, 1 Trep. pr. mastoid., 2 Herniotom., 1 Op. appendicit., 2 Amp. mammæ, 1 Amp. antibrach., 1 Amp. prolaps. recti, 1 Op. lab. lepor. m. m.

Rønne Sygehus (Afd. B.): 2 Tracheotom.

Maribo Sygehus: 4 Herniotom., 3 Amp., 2 Laparotom., 1 Op. empyem., 7 Tracheotom. m. m.

Nakskov Sygehus: 3 Cataraetop., 1 Op. lab. lepor., 1 Amp. mammæ, 5 Op. empyem., 1 Laparotom., 6 Herniotom., 3 Op. hydrocel. rad., 1 Amp. manus, 1 Amp. crur., 5 Arthro-et Arthrectom., 4 Osteotom. m. m.

Nakskov Epidemisygehus: 15 Tracheotom.

Sakskøbing Sygehus: 1 Amp. crur., 1 Op. cataract. m. m.

Nysted Sygehus: 1 Herniotom. m. m.

Nykøbing F. Sygehus: 4 Tracheotom., 3 Trepan., 8 Trepan. pr. mastoid., 3 Op. empyem., 7 Laparotom., 16 Op. appendicit., 2 Ovariotom., 3 Herniotom., 2 Castrat., 1 Sect. alta, 1 Sect. Cæsarea, 3 Exstirp. mammæ., 2 Cholecystostom., 1 Op. hydrocel., 2 Amp. crur., 1 Amp. antibrach., 1 Amp. humeri m. m.

Odense Sygehus: 2 Op. empyem. antri Highmori, 2 Op. lab. lepor., 2 Resect. gl. thyreoid., 2 Resect. max. sup., 1 Trep. cran., 3 Trep. pr. mastoid, 108 Laparotom. (40 pro appendicit.), 101 Herniotom., 2 Extirp. test., 1 Litholapax., 12 Op. hydrocel., 5 Amp. mammæ, 3 Nephrect., 3 Nephropex., 2 Op. atresia ani, 5 Op. empyem., 2 Op.

spinæ befidæ, 1 Resect. intest. recti, 5 Amp. extremit., 7 Arthrotom., 1 Exart. femor., 1 Exart. humeri m. m. — ialt 710 Operationer.

Odense Epidemisygehus: 3 Tracheotom.

— Børnehospital: 2 Osteotom., 2 Resect. costæ, 1 Op. proc. mastoid. m. m.

Odense St. Josephs Hosp.: 2 Exstirp. mammæ, 1 Cystotom. suprapubica, 1 Nephrectom., 1 Nephrotom., 1 Exstirp. testis, 3 Op. hydrocel., 20 Laparotom. (4 Op. appendicit.), 1 Amp. recti, 1 Amp. brach.. 1 Arthrectom. genus, 3 Osteotom. femor., 169 Operationer paa den otolaryngiske Afdeling, 64 Operationer paa den ophthalmologiske Afdeling.

Bogense Sygehus: 1 Sequestrotom., 2 Herniotom., 1 Amp. crur., 1 Amp. tars. m. m.

Middelfart Sygehus: 1 Op. appendicit., 1 Amp. antibrach., 1 Arthrotom. genus, 1 Arthrotom. manus, 1 Colostom., 1 Costotom., 2 Herniotom., 3 Laparotom., 1 Sect. alta, 3 Resect., 1 Tracheotom. m. m.

Assens Sygehus: 1 Resect. femor., 1 Herniotom., 1 Arthrotom. m. m.

Svendborg Sygehus: 1 Op. lab. lepor., 1 Strumectom., 3 Tracheotom., 2 Trepan. antri Highmori, 4 Trepan. pr. mastoid., 8 Amp. mammæ, 5 Resect. costæ, 16 Laparotom. (8 Op. appendicit), 2 Resect. recti, 1 Amp. crur., 1 Amp. humeri, 4 Arthrotom., 1 Lig. a. ulnar., 4 Osteotom., 2 Resect. oss., 1 Sequestrotom. m. m. — ialt 221 Operationer.

Ringe Sygehus: 2 Arthrotom., 1 Resect. cubiti, 2 Resect., 1 Amp. mammæ, 6 Herniotom., 7 Op. appendicit., 2 Cystotom. suprapub., 1 Prostatectom. suprapub., 1 Prostatectom. perinealis, 1 Resect. oss. sacri, 1 Abort. provocat., 8 Laparotom. m. m.

Nyborg Sygehus: 2 Resect. coxæ, 4 Costotom., 2 Exstirp. mammæ, 1 Resect. tibiæ, 3 Herniotom., 1 Resect. intestin., 1 Op. appendicit., 1 Arthrotom. genus, 1 Resect. pr. mastoid., 1 Urethrotom. ext. m. m.

Nyborg Epidemisygehus: 2 Tracheotom., 2 Laparotom.

Kerteminde Sygehus: 1 Necrotom., 2 Paracentes. abdom.

— Epidemisygehus: 1 Tracheotom.

Rudkøbing Sygehus: 1 Amp. crur., 2 Amp. ped., 2 Necrotom., 1 Amp. mammæ, 4 Resect. pr. mastoid., 1

Strumectom., 2 Op. empyem., 4 Ovariectom., 11 Laparotom., 6 Herniotom., 4 Op. hydrocel., 1 Amp. colli uteri, 1 Tracheotom. m. m.

Ærøskøbing Sygehus: 3 Herniotom., 1 Amp. crur., 1 Resect. costæ, 1 Enterotom., 1 Sequestrotom.

Frederikshavn Sygehus: 1 Sequestrotom., 1 Amp. antibrach., 1 Herniotom., 1 Lig. a. radial. m. m.

Frederikshavn Epidemisygehus: 2 Tracheotom.

Hjøring Sygehus: 1 Sequestrotom. mandibul., 1 Sequestrotom. cran., 4 Enucl. bulbi oculi, 1 Extr. lentis, 1 Iridectom., 2 Resect. pr. mastoid., 3 Op. lab. lepor., 3 Op. antr. Highmori, 2 Tracheotom., 3 Amp. mammæ, 2 Resect. costæ, 5 Laparotom. c. op. ventriculi, 31 Laparotom. c. op. tract. intestinal. (25 Herniotom.), 19 Op. appendicit., 2 Colostom., 5 Laparotom. c. op. periton. hepatis, 3 Cystotom. suprapub., 1 Nephrectom., 1 Nephropex. bilat., 2 Castrat., 3 Hysterectom. vaginal., 14 Laparotom. c. op. org. genital. muliebr., 1 Amp. antibrach., 1 Amp. humeri, 6 Resect osf., 1 Amp. crur., 1 Amp. femor., 2 Arthrectom., 1 Arthrotom., 2 Sequestrotom., 1 Trepan. femor. m. m. — ialt 402 Operationer.

Brønderslev Sygehus: 13 Op. appendicit., 1 Amp. pedis, 1 Amp. femor., 1 Amp. crur., 7 Laparotom., 6 Herniotom., 1 Castrat., 1 Sect. alta, 1 Tracheotom., 1 Resect. costæ. m. m.

Sæby kommunale Sygehus: 1 Evidement abort. m. m.

Dronninglund Sygehus: 4 Arthrotom., 5 Evidement abort., 4 Herniotom., 10 Laparotom. (4 Op. appendicit.), 1 Nephrectom., 8 Resect., 2 Sequestrotom., 1 Strumectom. partial., 1 Tracheotom., 1 Trepan. pr. mastoid. m. m.

Broust Sygehus: 2 Laparotom., 1 Amp. crur., 3 Herniotom., 1 Resect. cost. m. m.

Aalborg Sygehus: 2 Abort. provocat., 1 Part. præmatur. artif., 3 Amp. crur., 5 Amp. mammæ. 4 Arthrotom., 1 Castrat., 10 Herniotom.. 2 Hysterectum. vaginat., 54 Laparotom. (22 Op. appendicit.), 3 Nephrectom., 1 Op. lab. lepor., 1 Resect. costæ, 51 Resect. oss., 2 Strumectom., 10 Tracheotom., 7 Trepan. m. m. — ialt 418 Operationer.

Kamillianerkliniken i Aalborg: 2 Ablat. mammæ. 2 Ablat. testis, 1 Amot. abort., 2 Amp. crur., 1 Amp.

penis, 2 Arthrotom. genus, 1 Cystostom. suprapub., 2 Exstirp. tali, 1 Op. hydrocel., 10 Laparotom. (2 Op. appendicit.), 1 Nephrotom., 3 Resect. oss., 1 Urethrotom. ext., 10 Enucl. bulbi oculi, 21 Extract. lentis, 5 Iridectom., 1 Tracheotom., 1 Trepan. cran. m. m. — ialt 329 Operationer.

Terndrup Sygehus: 1 Trepan. tibiæ, 3 Herniotom., 2 Tracheotom., 1 Amp. mammæ, 1 Op. empyem., 1 Op. hydrocel. rad. m. m.

Løgstør Sygehus: 3 Osteotom., 1 Op. hydrocel. rad., 1 Sect. alta, 1 Trepan., 1 Tracheotom., 1 Sequestrotom., 1 Laparotom. m. m.

Farsø Sygehus: 1 Laparotom., 1 Partus præm. artif. m. m.

Aars Klinik: 1 Resect. genus, 1 Amp. femor., 1 Herniotom., 1 Tracheotom., 1 Resect. pr. mastoid.

Hobro Sygehus: 3 Ovariotom., 8 Op. appendicit., 1 Op. hydrocel., 1 Resect. pr. mastoid., 4 Sequestrotom., 6 Laparotom. (1 Op. appendicit.), 1 Trepan. cran., 8 Resect. oss., 2 Sect. alta, 2 Herniotom., 1 Part. præmat. artif., 1 Op. empyem., 2 Exstirp. mammæ, 1 Tracheotom. m. m.

Grenaa Sygehus: 1 Herniotom., 1 Tracheotom. m. m.

Ebeltoft Sygehus: 1 Herniotom.

— Epidemisygehus: 1 Tracheotom.

Randers Sygehus: 8 Accouchements, 1 Amp. crur., 2 Amp. femor., 6 Amp. mammæ, 1 Castrat., 1 Cystostom. suprapub., 25 Herniotom., 62 Laparotom. (28 Op. appendicit.), 1 Lig. a. brach., 1 Nephrolys. dupl., 6 Op. hydrocel. rad., 1 Prostatectom. perinæal., 13 Resect. oss., 1 Sect. alta, 1 Sect. Cæsarea, 8 Sequestrotom., 2 Strumectom., 1 Tracheotom., 3 Trepan. m. m. — ialt 523 Operationer.

Randers Epidemisygehus: 9 Tracheotom.

St. Josephs Hospital i Randers: 12 Resect. pr. mastoid., 7 Enucl. bulbi oculi, 2 Ventrofixat., 13 Laparotom., 7 Extract. lentis, 4 Iridectom., 6 Resect. oss., 10 Herniotom., 1 Amp. femor., 1 Colostom., 3 Amp. uteri supravag., 1 Nephrectom., 1 Nephrotom., 2 Amp. mammæ, 1 Castrat., 7 Op. appendicit., 2 Gastrointerostom., 1 Amp. crur., 2 Cholecystectom. m. m.

Ørsted Sygehus: 3 Op. empyem., 2 Amp. mammæ, 1 Resect. genus, 1 Op. osteomyelit., 1 Tracheotom., 1 Laparotom., 2 Op. hydrocel. m. m.

Hornslet Sygehus: 2 Herniotom., 1 Resect. m. m.

Aarhus Kommunehospital: 1 Abort. provocat., 10 Acchouchements, 1 Amp. antibrach., 2 Amp. crur., 1 Amp. femor., 1 Arthrotom. cubiti, 4 Castrat., 1 Cholecystostom., 1 Cystostom. suprapub., 3 Exstirp. mammæ, 12 Herniotom., 84 Laparotom. (37 Op. appendicit.), 3 Nephrectom., 1 Op. lab. lepor., 7 Osteotom., 10 Resect. oss., 4 Sequestrotom., 2 Tracheotom. m. m. — ialt 554 Operationer.

Aarhus Amtssygehus: 1 Amp. antibrach., 3 Amp. crur., 3 Amp. femor., 1 Amp. interscapulo-thoracio, 1 Amp. penis, 3 Arthrotom., 4 Castrat., 1 Cystostom. suprapubica, 10 Exstirp. mammæ, 14 Herniotom., 122 Laparotom. (60 Op. appendicit.), 3 Lithotom. suprapubica, 1 Nephrectom., 1 Op. empyem. anthri Highmori, 4 Op. labii lepor., 1 Osteotom. pelvis, 2 Prostatectom. suprapubica, 24 Resect. oss., 2 Sequestrotom., 1 Strumectom., 1 Tracheotom. m. m. — ialt 456 Operationer.

St. Josephs Hospital i Aarhus: 1 Strumectom., 2 Resect. oss., 2 Amp. mammæ, 2 Cystostom. suprapub., 1 Resect. vesicæ, 2 Nephrectom., 1 Nephropex., 1 Castrat., 2 Op. hydrocel., 6 Hysterectom., 1 Ovariotom.. 1 Ventrofixat. uteri, 3 Gastroenterostom., 1 Resect. ventriculi, 1 Jenunostom., 1 Gastropex., 1 Cholecystotom., 3 Op. appendicit., 2 Colostom., 5 Herniotom., 11 Discisio cataract., 4 Enucl. bulbi oculi, 15 Extr. cataract., 12 Iridectom., 5 Resect. pr. mastoid. m. m.

Læge S. Priors Klinik i Aarhus: 1 Partus provocat., 15 Laparotom., 1 Sect. alta, 1 Prostectom. m. m. — ialt 198 Operationer.

Læge Grauers Privatklinik i Aarhus: 1 Extr. cataract., 1 Enucl. bulbi oculi, 1 Iridectom. m. m.

Odder Sygehus: 281 Operationer (ikke specificerede).

Fjerritslev Sygehus: 1 Amp. humeri, 2 Herniotom., 1 Castrat., 1 Ablat. mammæ, 1 Amp. colli uteri, 7 Op. appendicit., 1 Arthrectom., 1 Castrat., 1 Cholecystostom., 4 Herniotom., 3 Laparotom., 1 Op. empyem. antri Highmori, 2 Resect., 1 Sequestrotom., 1 Tracheotom. m. m.

Hunborg Klinik: 1 Amp. femor., 1 Resect. pr. mastoid., 1 Resect. coxæ m. m.

Vestervig Sygehus: 1 Laparotom., 2 Op. appendicit., 3 Herniotom., 1 Ablat. mammæ, 2 Arthrotom. m. m.

Koldby Sygehus: 2 Herniotom., 1 Sequestrotom. femor., 1 Osteotom. m. m.

Nykøbing M. Sygehus: 2 Tracheotom., 1 Lig. a. radial., 1 Amp. femor., 1 Resect. pr. mastoid. m. m.

Skive Sygehus: 12 Accouchements, 1 Amp. humeri, 1 Amp. antibrach., 2 Amp. manus, 1 Amp. crur., 1 Amp. femor., 5 Arthrotom., 17 Herniotom., 79 Laparotom. (32 Op. appendicit.), 1 Nephropex., 7 Osteotom., 13 Resect., 8 Resect. pr, mastoid., 1 Sect. alta, 3 Trepan., 5 Tracheotom. m. m. — ialt 306 Operationer.

Viborg Sygehus: 1 Amp. antibrach., 1 Amp. colli uteri, 2 Amp. crur., 2 Amp. femor., 6 Amp. mammæ, 2 Amp. pedis, 1 Amp. recti, 1 Arthrectom., 1 Castrat., 8 Herniotom., 48 Laparotom. (15 Op. appendicit.), 2 Lithotom. perinæal., 5 Op. hydrocel., 1 Part. artific. ved plac. prævia, 1 Part. præmatur. artific., 10 Resect. oss., 1 Sect. Cæsar., 4 Strumectom., 2 Tracheotom., 1 Trepan. antr. Highmori m. m. — ialt 398 Operationer.

Hammel Sygehus: 2 Arthrotom., 1 Excis. recti, 4 Herniotom., 12 Laparotom. (5 Op. appendicit.), 1 Lithotom. suprapub., 1 Op. atresia ani, 1 Resect. coxæ, 2 Sequestrotom., 1 Trepan. cran. m. m.

Silkeborg Sygehus: 33 Laparotom., 7 Herniotom., 6 Resect. pro mastoid., 3 Ablat. mammæ, 2 Cystotom. suprapub., 7 Arthrotom., 1 Resect. coxæ m. m. — ialt 230 Operationer.

Skanderborg Sygehus: 3 Herniotom., 3 Osteotom., 1 Castrat., 4 Amp. var., 2 Ovariotom. m. m.

Horsens nye Sygehus (fra $^{1}/_{7}$—$^{31}/_{12}$): 30 Laparotom. (13 Op. appendicit.), 2 Amp. recti, 1 Amp. femor, 10 Herniotom., 1 Hysterectom. vaginal., 1 Nephropex., 1 Nephrotom., 1 Op. spinæ bifidæ, 2 Amp. mammæ m. m.

Horsens ældre Sygehus (fra $^{1}/_{1}$—$^{30}/_{6}$): 1 Amp. pedis, 1 Hysterectom. vaginal., 1 Amp. femor., 1 Castrat., 1 Resect. pr. mastoid., 1 Amp. mammæ, 1 Colostom. m. m.

Horsens Straffeanstalts Sygestue: 1 Arthrotom. genus. m. m.

St. Josephs Hospital i Horsens: 1 Costotom., 3 Castrat., 2 Hysterectom. vaginal, 5 Laparotom. (2 Op. appendicit.), 2 Sequestrotom., 2 Herniotom., 1 Enterostom., 1 Amp. femor., 1 Amp. crur. m. m.

Læge F. Guldbergs private Klinik i Horsens: 50 La-

parotom. (15 Op. appendicit.), 2 Nephropex., 2 Nephrotom., 1 Lithotom., 4 Herniotom., 1 Castrat., 2 Amp. mammæ, 1 Sect. alta, 1 Resect. manus, 1 Amp. manus, 1 Resect. genus m. m.

Hornsyld Sygehus: 1 Amp. antibrach., 1 Exstirp. pedis, 4 Herniotom., 2 Sequestrotom., 1 Laparotom. (appendicit.), 1 Op. hydrocel. radical., 1 Op. empyem. pleuræ m. m.

Vejle Sygehus: 4 Abort. provocat., 2 Amp. crur., 3 Arthrotom., 1 Costotom., 4 Amp. mammæ, 1 Gastroenterostom., 10 Herniotom., 25 Laparotom. (12 Op. appendicit.), 2 Nephrotom., 6 Resect. pr. mastoid., 1 Osteotom., 1 Resect. costæ, 1 Tracheotom., 2 Ventrofix. m. m.

Fredericia Sygehus: 1 Part. præmat. artificial., 1 Lig. a. radial., 1 Amp. femor. m. m.

St. Josephs Hospital i Fredericia: 2 Iridectom., 1 Op. Cataract., 2 Enucl. bulbi oculi, 1 Tracheotom., 1 Amp. mammæ, 1 Resect. costæ, 1 Amp. femor., 1 Amp. crur. m. m.

Kolding Sygehus: 3 Ablat. mammæ, 2 Ablat. testis, 4 Amp. extremit., 1 Amp. penis, 3 Amp. colli uteri, 11 Op. appendicit., 5 Arthrotom., 1 Cholecystostom., 1 Choledochtom., 2 Entero-anastomos., 1 Gastrotom., 13 Herniotom., 2 Op. hydrocel., 2 Hysterect. abdom., 1 Hysteropex. (ialt 21 Laparotom.), 1 Nephrotom., 1 Nephropex., 1 Oophorectom., 5 Osteotom., 4 Ovariotom., 1 Partus provocat., 2 Prostalectom., 18 Resect. oss., 4 Sequestrotom., 2 Strumectom., 15 Tracheotom. m. m.

Give Sygehus: 2 Laparotom., 1 Exart. humeri, 2 Op. hydrocel. m. m.

Brædstrup Sygehus: 1 Amp. humeri, 1 Amp. crur., 1 Amp. manus, 2 Op. appendicit., 1 Herniotom., 2 Ablat. testis, 1 Colostom., 1 Accouchement forcé m. m.

Holstebro Sygehus: 3 Ovariotom., 3 Op. appendicit., 1 Exstirp. tali, 2 Exstirp. calcan., 7 Resect. oss., 1 Trepan. cran., 1 Op. hydrocel., 2 Resect. pr. mastoid, 1 Amp. crur., 1 Amp. femor., 3 Castrat., 1 Osteotom. femor., 2 Op. empyem., 1 Herniotom., 2 Op. lab. lepor. m. m.

Holstebro Epidemisygehus: 3 Tracheotom.

Lemvig Sygehus: 1 Amp. crur., 1 Amp. pedis, 2 Herniotom. m. m.

Lemvig Epidemisygehus: 1 Tracheotom.

Ulfborg Epidemisygehus: 1 Tracheotom.

Ringkøbing Sygehus: 2 Abort. provocat., 3 Amp., 1 Herniotom., 1 Op. hydrocel., 1 Resect. costæ, 1 Resect. cubiti, 2 Sect. alta, 1 Trepan. m. m.

Ringkøbing Epidemisygehus: 4 Tracheotom.

Distriktslæge Strandbygaards Klinik i Ringkøbing: 62 Øjenoperationer (12 Cataractop., 4 Iridectom)., 166 Øre-, Næse- og Halsoperationer (1 Op. antri Highmori), 1 Op. empyem. pleure, 1 Op. abort. m. m. — ialt 245 Operationer.

Herning Sygehus: 1 Sequestrotom. femor., 1 Resect. rad., 4 Resect. costæ, 1 Exart. cubiti, 2 Amp. crur., 1 Osteotom. tibiæ, 1 Amp. femor., 1 Herniotom. m. m.

Herning Epidemisygehus: 2 Tracheotom.

Tarm Sygehus: 2 Osteotom., 1 Castrat., 2 Arthrotom., 2 Arthrotom. pedis, 2 Resect. pr. mastoid m. m.

Varde Sygehus: 35 Laparotom (8 Op. appendicit.), 1 Prostatectom., 9 Herniotom., 3 Op. hydrocel., 5 Castrat., 5 Amp. extrem., 1 Amp. mammæ, 7 Arthrotom., 1 Cystostom. suprapub., 1 Op. lab. lepor., 2 Part. artific., 1 Nephrectom., 1 Resect. pr. mastoid., 8 Resect. oss., 1 Resect. vesiæ, 1 Resect. recti m. m. — iailt c. 200 Operationer.

Varde Epidemissygehus: 5 Tracheotom.

Esbjerg Sygehus: 2 Gastroenterostom., 1 Op. hydrocel., 1 Resect. genus, 1 Trepan. pr. mastoid. m. m.

Esbjerg Epidemisygehus: 6 Tracheotom.

St. Joseph Hospital i Esbjerg: 1 Amp. colli uteri, 1 Amp. crur., 1 Amp. humeri, 1 Arthrectom., 1 Arthrotom., 1 Castrat., 1 Colostom., 3 Op. cataract., 1 Exenter. bulbi oculi, 5 Herniotom., 1 Iridectom., 20 Laparotom. (3 Op. appendicit.), 1 Nephrectom., 4 Op. abort., 1 Op. hydrocel., 4 Resect. oss., 1 Resect. intestin., 2 Sect. alta m. m.

Ribe Sygehus: 9 Laparotom. (1 Op. appendicit.), 1 Cystotom. suprapub., 5 Herniotom., 2 Resect. intestin., 3 Arthrectom., 4 Resect. costæ, 2 Arthrotom., 3 Sequestrotom., 3 Trepan. proc. mastoid., 2 Trepan. cran., 2 Amp. mammæ, 1 Amp., recti, 1 Rectopexia. 1 Op. hydrocel. m. m.

Nørre Nebel private Sygehus: 1 Arthrotom. genus, 1 Osteotom. ulnæ m. m.

VII c. Andre de civile Sygehuse vedrørende Forhold.

I. Landets Forsyning med Hospitals- (Sygehus) Senge.

Paa Grundlag dels af Skema C., dels trykte Hospitalsberetninger og dels en Mængde særligt indsamlede Oplysninger navnlig vedrørende Antallet af Senge til epidemiske Sygdomme, er udarbejdet nedenstaaende skematiske Oversigt over samtlige Fysikaters Forsyning med Hospitalspladser til almindeligt medicinsk-kirurgisk Brug, til smitsomme epidemiske Sygdomme og til Tuberkuløse (paa Sanatorier, Tuberkulosehospitaler og Kysthospitaler ved Udgangen af Aaret 1908.

Medtagne er alle Sygehuse, opførte af Stat, By-, Amts- eller Sognekommuner, enkelte private Sygehuse (Børnehospitaler) og Kliniker, der støttes af det offentlige, saa at de, hvad Betalingsforholdenc angaar, maa sidestilles med de offentlige Sygehuse, alle af katholske Ordener opførte Sygehuse samt Sygestuerne paa Fattiggaarde og Alderdomshjem. Ikke medtagne er almindelige Plejestiftelser, Helbredelses- og Plejeanstalter for Sindssyge, Aandssvage og Epileptikere, Fødselsstiftelsen og Fødehjemmene, Sygestuer paa Fængsler, paa Københavns Tvangsarbejdsanstalt »Sundholm« og enkelte andre Institutioner (Jægerspris Stiftelse), alle Privatkliniker (se dog nedenfor) samt alle Receptionslokaler, forsaavidt disse ikke gaar ind som en Del af et Epidemisygehus.

Idet der forøvrigt henvises til de detaillerede Noter for hvert enkelt Fysikat, bemærkes, at Tallene angaar saavel Senge til Voksne som Børnesenge, men ikke Vugger, samt de »Reservesenge«, hvis Antal findes anført paa enkelte Skemaer, og at Tallene er og kun kan være omtrentlige samt at det faktisk til Disposition staaende Antal Senge selvfølgeligt maa reduceres med det ukendte, for de forskellige Sygehuse vistnok stærkt varierende Antal Senge, som god Hospitalshygiejne kræver staaende ubenyttede; endvidere maa bemærkes, at den ved sidstnævnte Forhold fremkomne Reduktion antagelig kompenseres derved, at adskillige Sygehuse formentlig til Tider belægges over det normerede, ligesom jo

ogsaa Anskaffelsen og Brugen af Döckerske Barakker hurtigt kan ændre de normale Forhold og øge Omfanget af Sygehusvirksomheden.

	Pladser til alm. medic.-kirurgisk Brug a	Pladser til epid., smitsomme Sygdomme b	Pladser paa Tuberkulosehospit. eller -afdelinger c	Tilsammen for a + b + c: Pladser	Tilsammen for a + b + c: Pladser for 10,000 Indb. (deraf til b)	Pladser paa Tuberkulosesanat.	Pladser paa Kysthospitaler	Pladser paa Kystsanatorier
. København	2698	929	168	*3795*	*81* (21)	»	»	»
. Sjællands n. Fys. (incl. Frederiksberg)	1085	286	76	*1447*	*36* (7)	152 tilh. Kbh.s Kommune.	130	90
. Sjællands s. Fys.	297	255	7	*559*	*26* (12)	144	»	»
. Bornholms Fys..	35	22	26	*83*	*20* (5)	10	»	»
. Loll.-Falst. Fys.	93	135	»	*228*	*21* (12)	»	»	»
. Fyens Fys.......	391	314	56	*761*	*26* (11)	140	»	»
. Aalb.-Hjør. Fys..	428	222	37	*687*	*26* (8)	123	»	»
. Aarh.-Rand. Fys.	620	330	46	*996*	*43* (14)	»	»	20
. Vib.-Thisted Fys.	267	143	»	*410*	*21* (7)	115	»	»
. Vejle-Skdbg Fys.	477	197	58	*732*	*32* (9)	314	100	16
. Ringkøbing Fys.	124	155	26	*305*	*25* (13)	»	»	»
. Ribe Fys.........	173	84	40	*297*	*28* (8)	»	»	»
. Færøernes Fys. .	?	?	?	*54*	*31*	32[1])	»	»
ngeriget ÷ Færøerne.	6688	3072	540	*10300*	*39* (12)	998	230	126
ngeriget udenfor København ÷ Færøerne.	3990	2143	372	*6505*	*30* (10)	—	—	—

[1]) Af disse 32 danner dog de 16 et Tuberkulosehospital.

Nedenstaaende Fortegnelse omfatter fuldstændige Oplysninger om de Helbredelsesanstalter, som er optagne i Tabellen, samt en Del, til Supplering trængende Oplysninger om ikke medtagne Helbredelsesanstalter (Rekonvalescent- og Rekreationshjem samt Friluftskolonier og Feriehjem, der som bekendt spiller en stadig voksende Rolle for Befolkningen i Hovedstaden og de større Provinsbyer, er i denne Beretning ikke tagne i Betragtning).

1. Det kgl. Frederiks Hospital (358), Kommunehospitalet (1008), Blegdamshospitalet (917). Øresundshospitalet (456, hvoraf 168 paa Tuberkuloseafdelingen, 12 i 2 Pavilloner. dannende en Receptionsafdeling. der delvis benyttes til Kighostepatienter), Sundby Hospital (90), Balders-

gades Hospital (70), St. Johannesstiftelsens Hospital (320), St. Joseps Hospital (400), St. Elisabeths Hospital (90), Dr. Louises Børnehospital (68), Bangs Børnehospital i Valby (12). Endvidere har 234 Senge paa forskellige Privatkliniker, nogle beliggende paa Frederiksberg, været tagne i Brug af Kommunehospitalet i Finansaaret 1908—09. Hertil kommer Boserup Sanatorium med 152 Senge, liggende i Sjællands nordre Fysikat samt Finsens Lysinstitut, hvori 9 Senge paa en statsanerkendt Tuberkuloseafdeling.

2. Frederiksberg: Det kommunale Hospital har 484 Senge, hvoraf 72 findes i Epidemiafdelingen, 52 i Tuberkuloseafdelingerne; desuden staar til Disposition, naar epidemiske Sygdomme kommer under offentlig Behandling, Flintholm Lazaret med 12 Senge i Hovedbyfløjen og Træbarakker efter Behov. Paa Frederiksberg Grund ligger endvidere Københavns Amts Sygehus paa Nyelandsvej med 150 Senge, hvoraf 80 i Epidemiafdelingen, samt Diakonissestiftelsens Hospital med 93 Senge — Helsingør Sygehus (50 + 42 til epidemiske Sygdomme i særlig Bygning), Esbønderup S. (29 + 15 til ep. S. i særlig Afdeling), Hillerød (43 + 25 i Epbygn.), Usserød S. (17 + 27 i Epb.), Frederikssund S. (17 + 35 i Epb.), Frederiksværk S. (12 + 4 i isol. Afd.), Lyngby S. (31 + et Tuberkulosehosp. paa 24 Senge), Roskilde Amtssygehus (48 + 39), Roskilde Kommunes Sygehus (25), Roskilde Kommunes Epidemisygehus (24), Roskilde St. Mariæ Hospital (65), Kallundborg S. (23), Kallundborg Eps. (14), Nykøbing S. (26 + 20), Holbæk S. (60 + 20); kan rumme betydeligt flere i Epidemiafdelingen), Sæby S. (19 + 13 i en ikke fuldstændig isoleret Afdeling). Samsø S. (8, alle bestemte til ep. S., men lejlighedsvis benyttede til andre S.). Kysthospitalet p. Refsnæs (130), Kystsanatoriet Bakkely p. Refsnæs (20). Hellebæk Kystsanatorium (70) — Ikke medtagne er: Nivaagaards Hospital (Plejestiftelse med 28 S.), Sygestuerne i Vridsløselille Fængsel (16), Ebberødgaards Aandssvageanstalts Sygehus (20), Sygestuerne paa Jægerspris Opdragelsesanstalt, Skodsborg Badesanatorium (185), de private Tuberkulosesanatorier i Hellerup og Charlottenlund, Hareskov Kuranstalt, de ved Nøddebo og Fredensborg liggende Rekonvalescenthjem for Tuberkuløse fra Frederiksborg Kommune.

3. Køge S. (9 + 8), Ringsted S. (40 + 26), Sorø S. (37 + 31), Slagelse S. (25 + 31), Slagelse Fattiggaards Sygestuer (15), Korsør (13 + 9), Skelskør Kom. S. (16), Skelskør Epidemisygehus (20), Næstved Amtssygehus (39 + 42), Næstved Kom. S. (20 + 28), Storehedinge S. (12 + 8), Præstø S. (10, oprindelig bestemt til Epidemisygehus, benyttes lejlighedsvis til andet Brug). Vordingborg S. (7, ingen Epidemiafdeling), Fakse (38 + 18 i Ep.-Afd. + 7 i Tuberkuloseafd.), Stege Amtssygehus (11 + 18, af hvilke sidste de 10 dog i mange Aar har haft anden Anven-

delse), Stege Kom. S. (7 + 6), Rude S. (8, ingen Epidemiafd.), Haslev Folkesanat. (24), Faksinge Folkesanat. (120).

4. Neksø S. (5 + 6), Aakirkeby S. (5, ingen Ep.-Afd.), Rønne S. (22 + 16), Svanike S. (3, ingen Ep.-Afd.), Bornholms Sanatorium (10) og Tuberkulosehospital (26) i Blykobbe Plantage.

5. Maribo S. (27 + 46), Nakskov S. (22), Nakskov Epidemisygehus (35), Sakskøbing S. (14 + 9), Nysted S. (5 + 9), Nykøbing F. (18 + 36), Stubbekøbing S. (7, ingen Ep.-Afd.).

6. Odense S. (117), Odense Epidemisygehus (115), Odense Børnehospital (18), Odense Fattiggaards Sygestuer (15), Odense St. Josephs Hospital (40), Odense Karantæneanstalt (18), Bogense S. (15), Bogense Epidemisygehus (12), Middelfart S. (16 + 18), Asssns S. (26 + 22 Ep. + 20 i Tuberkulosehosp.), Faaborg S. (8 + 16), Svendborg S. (43 + 25 Ep. + 36 i Tuberkulosehosp.), Ringe S. (13 + 4?, ingen egentlig Ep.-Afd.), Nyborg S. (28), Nyborg Epidemisygehus (40), Kerteminde S. (12), Kerteminde Epidemisygehus (14), Rudkøbing S. (26 + 24), Ærøskøbing S. (10 + 6). Sygestuerne i Aarup (4), Folkesanatoriet ved Nakkebølle Fjord (122), Sanatoriet »Helsebog« (18). – Dalum Klosters Sanatorium med 40 Senge standsede sin Virksdmhed i Slutningen af Aaret og omdannedes til et Rekonvalescenthjem og Pensionat.

7. Skagen S. (7, oprindelig bestemt til epidem. Sygdomme, benyttes delvis til andre S.), Frederikshavn S. (20), Frederikshavn Epidemisygehus (30), Hjøring S. (77 + 35 Ep. + 22 i Turberkuloseafd.), Brønderslev S. (27 + 16), Sæby S. (12), Sæby Epidemisygehus (14), Dronninglund S. (15 + 14), Hals S. (10 + 13), Saltum Epidemisygehus (14), Broust S. (11 + 12), Aalborg S. (126 + 22), Sygestuerne i Aalborg Alderdomshjem (11), Aalborg Fattigvæsens Sygestuer (29), Kamillianerkliniken i Aalborg (58, hvoraf 15 i Tuberkuloseafd.), Nibe S. (6 + 6?, ingen isoleret Ep.-Afd.), Terndrup S. (14 + 10), ingen fuldstændig Isolering), Løgstør S. (19 + 15), Farsø S. (9 + 14 i særlig Bygning; de 7 Senge i denne har dog i de sidste Aar været benyttet til Tuberkulosepatienter), Aars Klinik (6), Skørping Folkesanatorium (123).

8. Hobro S. (20 + 10), Mariager Epidemisygehus (15), Grenaa S. (30 + 24), Ebeltoft S. (8), Ebeltoft Epidemisygehus (20), Randers S. (102), Randers Epidemisygehus (35), St. Josephs Hospital i Randers (55), Ørsted S. (28 + 12), Hornslet S. (14 + 12). Aarhus Kommunehospital (118 + 104), St. Josephs Hospital i Aarhus (80), Aarhus Amtssygehus (118 + 38), Aarhus Karantænehus (35), Sygestuerne paa »De Gamles Hjem« i Aarhus (48), Aarhus Fattigvæs. Sygestuer (41), Odder S. (50 + 25), Gylling private Sygehus (8), Ebeltoft Tuberkulosehospital (26), Randers Tuberkulosehospital (25), Odder Børnehjem (Kystsanatorium 20).

9. **Fjerritslev** S. (8 + 14), **Thisted** S. (40 + 30), **Hunborg Klinik** (13), **Vestervig** S. (14 + 8 i isoleret Afdeling), **Koldby** S. (6 + 6 i isoleret Afd.), **Hvidbjerg** S. (6 + 6 i isoleret Afd.), **Nykøbing** M. (30 + 20 i særlig Bygning), **Skive** S. (62 + 40 i Epidemibygning, hvoraf dog kun 12 til Stadighed benyttes til ep. S. og danner en isoleret Afdeling af Epidemibygningen; de øvrige Senge benyttes til andre Sygdomme, navnlig Tuberkulose og Cancer, men kan alle eller delvis inddrages i den egentlige Epidemiafdeling), **Viborg** S. (70 + 20), **Viborg Fattigvæsens Sygestuer** (17), **Krabbesholm Folkesanatorium** (115).
10. **Hammel** S. (9 + 7), **Silkeborg** S. (24 + 16), **Skanderborg** S. (34 + 20), **Horsens** S. (55 + 24 Ep. + 18 i Tuberkuloseafd.), **Horsens** St. **Josephs Hospital** (48), **Hornsyld** S. (27 + 24), **Vejle** S. (59 + 31), **Vejle Fattigvæsens Sygestuer** (12), Sygestuerne paa »**De Gamles Hjem**« i **Vejle** (36), **Fredericia** S. (35 + 20), St. **Josephs Hospital i Fredericia** (45), **Kolding** S. (67 + 35 ep. + 24 i Tuberkuloseafd.), **Give** S. (13 + 12 Ep. + 16 i Tuberkuloseafd.), **Brædstrup** S. (13 + 8), **Ry Folkesanatorium** (38), **Silkeborg Folkesanatorium** (173), **Kysthospitalet ved Juelsminde** (100), **Kystsanatoriet** »**Buddes Minde**« **ved Juelsminde** (16), **Vejlefjord Sanatorium** (103).
11. **Holstebro** S. (35), **Holstebro Epidemisygehus** (25), **Lemvig** S. (24), **Lemvig Epidemisygehus** (24), **Ulfborg Epidemisygehus** (18), **Ringkøbing** S. (22), **Ringkøbing Epidemisygehus** (13), **Herning** S. (22), **Herning Epidemisygehus** (26), **Videbæk Epidemisygehus** (14), **Tarm** S. (21), **Tarm Epidemisygehus** (16), **Struer Epidemisygehus** (19), **Holstebro Tuberkulosehospital** (26).
12. **Varde** S. (36), **Varde Epidemisygehus** (24), **Esbjerg** S. (10), **Esbjerg Epidemisygehus** (24), **St. Josephs Hospital i Esbjerg** (75), **Ribe** S. (34), **Ribe Epidmisygehus** (24), **Grindsted** S. (12), **Grindsted Epidemisygehus** (12), **Nørre Nebel private Sygehus** (6), **Ribe Tuberkulosehospital** (20), St. **Josephssøstrenes Tuberkulosesanatorium i Esbjerg** (56), St. **Josephssøstrenes Tuberkulosehospital i Esbjerg** (20).
13. **Det private Sygehus i Klaksvig** (16), **Suderø Sygehus** (18), **Thorshavns Sygehus** (20), **Færøernes Tuberkulosesanatorium** (16) og **-hospital** (16) **ved Thorshavn.**

I *1890* var Antallet af Hospitalspladser i **hele Landet** c. *5600*, hvoraf c. 920 bestemte til epidemiske smitsomme Sygdomme, i *1899* var Tallene henholdsvis c. *7100* og (efter en ret løs Kalkulation) c. *2200*, i *1903* naaedes c. *8550* og (løst kalkuleret) c. *2500* — i *1908* er Tallene stegne til c. *10,300* og (efter indhentede Oplysninger) c. 3072. Medtages endvidere Pladser paa Tuberkulosesanatorier, Kysthos-

pitaler og Kystsanatorier, faas ved Udgangen af 1908 et Antal af c. *11,700* Pladser paa Helbredelsesanstalter (bortset fra Anstalter for Abnorme), svarende til c. 44 Pladser for hvert 10,000 Indbyggere; hertil kommer endvidere a) det ukendte Antal Pladser, der findes paa alle Søkøbstædernes Receptionshuse (kun ganske enkelte af disse er optagne i ovenstaaende Oversigt), b) den Del af de militære Sygehuses 10—1100 Pladser, som benyttes af Kvinder og Børn, hørende til Garnisonerne og c) den vistnok ikke ubetydelige Del af Pladserne paa Privatklinikerne, hvis hele Antal af Senge ved Udgangen af 1908 antages at være omkring 1000, som kommer den ubemidlede eller mindre bemidlede Del af Befolkningen til Gode (Fripladser, Betaling ydet af Velgørere eller Kommuner o. l.).

Hvad Epidemisygehuse (-afdelinger) angaar, bemærkes at Sengetallet (hvis Fordeling paa hvert Fysikat efter Folketallet findes paa Tabellen S. 241) er og maa være noget fluktuerende, eftersom der regnes med Senge til Voksne eller til Børn. Efter Oplysninger offentliggjorte andetsteds[1]) fandtes i 1908 her i Landet c. 98 Epidemisygehuse (eller Epidemiafdelinger af Sygehuse), hvoraf 33 kun havde 1 Afdel., 36 hver 2 Afdel., 17 hver 3 og 12 hver 4 Afdelinger.

Nedenfor gives efter Beretningerne en Oversigt over de Udvidelser, Forandringer etc., som Provinssygehusene er undergaaede i Aarets Løb.

Helsingørs Sygehus: Det gamle Epidemisygehus og den gamle Vaskeribygning er nedbrudt og paa Grunden er opført 2 Bygninger, en til Dampvaskeri m. m., en rummende 2 Ligstuer, Obduktionsstue, Vognport og Desinfektionsanstalt; denne er forsynet med en Reck's Ovn og en Tørreovn, der kan omdannes til Formalinkammer. Den gamle Desinfektionsbygning tænkes omdannet til at indeholde 2 Celler for Sindssyge og Delirister samt Vagtstue. Mellem Hospitalets 3 Hovedbygninger er projekteret et stort Haveanlæg. — Esbønderup Sygehus: $^{1}/_{11}$ toges det nye Epidemisygehus i Brug; det har 15 Senge i 3 Afdelinger, hver med eget W. C. og eget Badeværelse. Endvidere er opført en Sidebygning, indeholdende Desinfektionskammer, Lighus, Økonomirum, 1 Celle, 2 »Fnatværelser« m. m. Paa det gamle Sygehus er indlagt 4 W. C. og 2 Udslagskummer samt indrettet Septek-Tank.

---

[1]) Tryde i »Maanedsskrift for Sundhedspleje« 1908. Der gives her Oplysninger om Sengetallet i hvert Amt i Forhold til Folketallet.

En Have paa 6 Skæpper Land er anlagt. — St. Mariæ Hospital i Roskilde er udvidet med 15 Senge. — Nykøbing S. Sygehus har faaet Vand indlagt; ved Benyttelsen af Ekstrasenge er Sygehuset udvidet med 6 Pladser fra 40 i 1907 til 46 i 1908, men hvis Fordringen 800 Kubikfod pr. Seng skulde overholdes, er der kun Plads til 14 Patienter. — Holbæk Amtssygehus: Nyt Epidemisygehus, delt i 3 fuldstændig adskilte Afdelinger og normeret til 20 Patienter, er opført, men ikke taget i Brug i 1908. — Sæby Sygehus: Udvidet med 2 Børnesenge.

Sorø Amtssygehus: Udvidelse med 6 nye Senge. — Amtssygehuset i Næstved: Der er bygget ny Operationsstue ved det kirurgiske Sygehus og indrettet Varmtvandsopvarmning i Operationskomplekset. — Stege Bys Sygehus: Epidemiafdelingen erstattedes temporært af et Døckersk Telt til 20—24 Personer.

Neksø Sygehus: Gasindlæg saavel i det almindelige Sygehus som i Epidemisygehuset.

Nakskov Epidemisygehus: Forbedring af Badeforhold, Indførelse af Formalindesinfektion. — Sakskøbing Sygehus: Epidemiafdeling paa 9 Senge fuldstændig afsondret. Vand fra Byens Vandværk, W. C. indlagt i begge Afdelinger, Auergasbelysning indført. Spildevandsledningerne førte til Byens nye Kloaksystem.

Odense Sygehus: Operationsstuerne forsynede med elektrisk Lys (og Drivkraft). — Faaborg Sygehus: Elektrisk Lys indlagt i 3 Stuer, hvorimellem Operationsstuen. Rudkøbing Sygehus: 1 Sterilisationsovn til Forbindingssager anskaffet.

Frederikshavns kommunale Sygehus: 1 Sterelisationsovn til Forbindingssager anskaffet. — Sæby kommunale Sygehus: 2 Barnesenge anskaffede. — Terndrup Sygehus: Indlæg af elektrisk Lys. — Farsø Sygehus: Indlæg af elektrisk Lys. Bygning af en Liggehal for Tuberkuløse.

Hobro Sygehus: $^1/_{11}$ 08 toges i Brug en særlig Epidemibygning med 10 Senge, egen Vandforsyning, W. C., egen Kloakledning med stærkt Fald til Byens Hovedkloak, elektrisk Lys, Gaskøkken, ikke Centralvarme. — Grenaa Sygehus: Tilkommen 2 Loftsværelser à 2 Senge. — St. Josephs Hospital i Randers: 5 Senge tilkomne.

Vestervig Sygehus: Operationsstuen fuldført, forskel-

lige andre Forbedringer udførte. — Skive Sygehus: Ved Tilbygning er Sengeantallet forøget med 24; til Cellerne for Sindssyge er indrettet en særlig, dog i Forbindelse med Sygehuset staaende Bygning. Ny Operationsstue med Tilbehør, Ny Bolig for Forvalteren, Nyt Køkken, Centralvarme, W. C. m. m. — Viborg Sygehus: Gennemgribende Restauration. Varmeledning med varmt Vand i hele Sygehuset, Dampindlæg, moderne Vaskeri, drevet ved Elektricitet, Elektrisk Installation (Lys og Motor) paa Operationsafdelingen og 2 andre Værelser, Røntgeninstallation, Forbedring af Badeforhold. Disse nye Anlæg har kostet c. 70,000 Kr. I 1909 opføres en ny Tjenestebolig. Sygeplejerskernes Antal forøget med 4.

Horsens nye Sygehus omfattende en almindelig Afdeling paa 55 Senge, en Epidemiafdeling paa 24 Senge og en Tuberkuloseafdeling paa 18 Senge, toges i Brug d. $^1/_7$ 08. — Hornsyld Sygehus: Elektrisk Lys indlagt. — Vejle Sygehus: Forbedring af Varmeledningen og Badeforholdene. — Kolding Sygehus: Foruden Tuberkuloseafdelingen paa 24 Senge er der opført en Tilbygning paa 22 Senge. Indlæg af elektrisk Lys, W. C. og Ventilationsapparat. Endvidere er opført en Tilbygning med ny Operationsstue med tilhørende Lokaler. Overalt nye Badeanlæg samt Dampbade. Endelig er opført en ny Vaskeribygning (elektrisk Drift), hvori tillige findes 3 Celler. Overalt nye Kloakanlæg med en Septik-Tank for hele Komplekset, den samlede Udvidelse bliver 25 Senge (incl. 3 Celler) foruden 24 Senge i Tuberkuloseafdeling. — Give Sygehus: Indlæg af elektrisk Lys.

Herning Sygehus: Vandindlæg i Køkken og Vaskehus. — Tarm Sygehus: Udvidelse af Sengeantallet fra 17 til 21 og Ombygning af Køkkenet. — Privatkliniken i Videbæk har standset sin Virksomhed. — Fra Privatkliniken i Bøvling er ikke indsendt Beretning.

Varde Sygehus: Større Restauration af Sygehusets vestlige Fløj, der nu er indrettet til Sygestuer, uden at Sengeantallet er forøget; overalt Indlæg af elektrisk Lys. — Varde Epidemisygehus: Indlæg af elektrisk Lys. — Ribe Epidemisygehus: Nyt, paa 24 Senge, taget i Brug i November 1908. — Grindsted Epidemisygehus: I Difteritisafdelingen ny Croupstue; Apparat til Formalindesinfektion anskaffet; der er installeret en Varmluftspumpe, som forsyner begge Sygehusene med Vand.

Helbredelsesanstalter for Tuberkulose.

Fra »Sundhedsstyrelsens Konsulent i Tuberkulosesager« er indgaaet skematiske Oplysninger om samtlige statsanerkendte Anstalter d. $^{31}/_{12}$ 1908, hvilke supplerede med Oplysninger om de i Paranthes anførte ikke-statsanerkendte, findes samlede i nedenstaaende Oversigt (for de statsanerkendte gælder Patientantallet Finansaaret, for de andre Kalenderaaret).

Navn	Taget i Brug	Antal Senge $^{31}/_{12}$ 1908	Antal af Patienter behandlede i 1908—1909
Sanatorier:			
[Vejlefjord Sanatorium]	»	[108]	[214]
Boserup Sanat.	$^{9}/_{11}$ 1901	152 {84 M. 68 K.	439
N. F. Folkesanat. i Haslev....	Decbr. 1903	24 K.	85
N. F. Folkesanat. i Ry.	Septbr. 1903	88 K.	105
Krabbesholm Sanat. v. Skive	$^{16}/_{11}$ 1905	115 {52 M. 63 K.	379
N. F. Silkeborg Folkesanat. ..	Septbr. 1903	173 M.	541
N. F. Skørping — ..	$^{25}/_{8}$ 1906	123 K.	416
N. F. Faksinge — ..	$^{5}/_{2}$ 1908	120 M.	311
Bornholms Tuberkulosesanatorium (se ogsaa under Tuberkulosehospitaler)	$^{15}/_{1}$ 1908	10 {5 M. 5 K.	26
N. F. Sanat. ved Nakkebølle Fjord	$^{1}/_{7}$ 1908	122 K.	241
Thorshavns Tuberkulosesanatorium (se ogsaa under Tuberkulosehospitaler)	$^{12}/_{6}$ 1908	16 {8 M. 8 K.	28
St. Josephs Tuberkulosesanatorium (se ogsaa under Tuberkulosehospitaler)	$^{14}/_{8}$ 1908	56 {20 M. 36 K.	105
Frk. Andrea Hansens Sanat. L. Strandvej 12, Hellerup..	c. 1900	20	45
Tilsammen....		1072 {c. 524 M. c. 548 K.	2935

Navn	Taget i Brug	Antal Senge $^{31}/_{12}$ 1908	Antal af Patienter behandlede i 1908—1909
Tuberkulosehospitaler:			
Kbhs. Øresundshosp. Tub. Afd.	$^{1}/_{4}$ 1906	194 {97 M. 97 K.	904
Frederiksberg Hosp. Tub. Afd..	$^{19}/_{12}$99. $^{14}/_{11}$07 $^{5}/_{2}$ 1906	52 {19 M. 33 K.	270
Hjøring Tuberkulosehospital	$^{10}/_{1}$ 1906	22 {11 M. 11 K.	90
Fakse Sygehus' Tuberkuloseafd.	$^{14}/_{1}$ 1907	7 K.	24
Kamillianerklinikens Tuberkuloseafd. i Aalborg............	$^{14}/_{3}$ 1907	15 M.	52
Svendborg Tuberkulosehospital .	$^{1}/_{11}$ 1907	36 Md. og Kv.	97
Vejle Amts T.H. i Give.......	$^{4}/_{12}$ 1907	16 {8 M. 8 K.	64
Ringkøbing A.'s T.H. i Holstebro	$^{1}/_{9}$ 1907	26 {13 M. 13 K.	79
Bornholms T.H. i Blykobbe Pl.	$^{15}/_{1}$ 1908	26 {13 M. 13 K.	65
Assens Tuberkulosehospital.....	$^{21}/_{1}$ 1908	20 {10 M. 10 K.	64
Finsens Lysinstit. Tub. Afd. i Kbh.	$^{17}/_{2}$ 1908	9 {8 K. 1 Barn	47
Ebeltoft Tuberkulosehospital....	$^{10}/_{3}$ 1908	26 {13 M. 13 K.	54
Horsens Tuberkulosehospital....	$^{1}/_{7}$ 1908	18 {9 M. 9 K.	38
Thorshavns Tuberkulosehospital	$^{12}/_{6}$ 1908	16 {8 M. 8 K.	26
Kolding Tuberkulosehospital	$^{15}/_{8}$ 1908	24 {12 M. 12 K.	52
St. Josephs Søstrenes T.H. i Esbjerg....................	$^{14}/_{8}$ 1908	20 {10 M. 10 K.	38
Kbhvn. Amts T.H. ved Lyngby	$^{30}/_{11}$ 1908	24 {12 M. 12 K.	32
Ribe Tuberkulosehospital........	$^{15}/_{12}$ 1908	20 {10 M. 10 K.	12
Tilsammen....	»	571 {c. 278 M. c. 293 K.	2008

Navn	Taget i Brug	Antal Senge $^{31}/_{12}$ 1908	Antal af Patienter behandlede i 1908—1909
Kysthospitaler og Kystsanatorier:			
[Kysthospitalet paa Refsnæs]	»	[130]	»
Børnesanatorierne for Kbhvn. og Omegn, Hellebæk Kystsanatorium	1896 og 1903—04	70 {35 Dr. 35 Pg.	»
Odder Børnehjem for kirtelsvage Børn	$^{1}/_{11}$ 1896	20 Dr. og Pg.	»
Kystsanatoriet »Buddes Minde« ved Juelsminde..............	$^{15}/_{7}$ 1904 og $^{1}/_{4}$ 1906	16 Piger	»
Kystsanatoriet ved Juelsminde........................	$^{27}/_{5}$ 1902 og $^{1}/_{4}$ 1907	100 Dr. og Pg.	»
Tilsammen....		336	«

Af de i foranførte skematiske Opgørelse optagne Helbredelsesanstalter er følgende tagne i Brug i 1908. Sanatorier: i Faksinge S., Bornholms S., Sanatoriet ved Nakkebølle Fjord, St. Josephs Tuberkulosesanatorium i Esbjerg og Thorshavns Tuberkulosesanatorium, og Tuberkuloseafdelingerne (-hospitalerne): Bornholms Tuberkulosehosp., Assens T., Finsens Lysinstituts Tuberkuloseafdeling, Ebeltoft T., Horsens T., Kolding T., St. Josephs T. i Esbjerg, Kbh. Amts T. ved Lyngby, Ribe T. og Thorshavns T.

Paa samtlige Tuberkulosesanatorier var der Plads til 1072 Patienter (c. 524 Mænd og c. 548 Kvinder) og i Løbet af Finansaaret $^{1}/_{4}$ 1908—$^{31}/_{3}$ 1909 havde 2935 Patienter været under Behandling. Paa samtlige Tuberkuloseafdelinger (-hospitaler) var der ved Aarets Udgang Plads til 571 Patienter (c. 278 Md. og c. 293 Kv.) og 2008 Patienter havde i Løbet af Finansaaret 1908—09 benyttet disse Anstalter, hvortil kommer Benyttelsen af enkelte Tuberkuloseafdelinger, som ikke er optagne i ovenanførte Oversigt.

Hygiejne.

Grundlaget for den offentlige Hygiejnes Udvikling er dels nye Lovforanstaltninger eller andre almindeligt gældende Bestemmelser, dels de lokalt gældende Love, som findes i Sundhedsvedtægter og Bygningsvedtægter (reglementer).

Af saadanne er følgende fremkomne i 1908:

Under 17. Jan. Kgl. Anordninger om Bekæmpelse af den spedalske Syge paa St. Croix, St. Thomas og St. Jan.

» 23. — Regulativ for Vaskerier, Strygerier, Valkerier og Farverier i Henhold til Lov Nr. 71 af $^{11}/_{4}$ 1901 § 8.

» 23. — Regulativ for Tekstilfabriker i Henhold til Lov Nr. 71 af $^{11}/_{4}$ 1901 § 8.

» 13. Marts Lov om Nedsættelse af en Kommission til Forberedelse af en Omordning af Statens civile Sundhedsvæsen.

» 8. Maj Lov om Tillæg til Lov af $^{13}/_{3}$ 1903 om Opførelse af Bygninger for et Rigshospital m. m.

» 21. — Regulativ for Snedkerier og andre Virksomheder til Forarbejdelse af Træ i Henhold til Lov Nr. 71 af $^{11}/_{4}$ 1901 § 8.

» 27. — Lov om Oprettelse af en Fødselsanstalt i Jylland.

» 27. — Lov om forandret Affattelse af Lov om det offentlige Fattigvæsen af $^{9}/_{4}$ 1891, jfr. Lov $^{20}/_{3}$ 1901 (vedrørende Opdragelse, Underhold, Forsørgelse, Kur og Pleje for abnorme, lemlæstede, tuberkuløse etc.).

» 1. Juli Reglement i Henhold til Sølovens § 44 for Skibsmandskabets Opholdsrum om Bord i danske Skibe.

Under 21. Aug. Lov vedrørende Anvendelse af udenlandske Arbejdere til Arbejde i visse Virksomheder samt det offentliges Tilsyn dermed.

» 31. — Regulativ for private Krudtværker i Henhold til Lov Nr. 71 af $^{11}/_{4}$ 1901 § 8.

Nye Sundhedsvedtægter er indførte i Aalborg By $^{30}/_{7}$ med Tillæg d. $^{31}/_{7}$ og Nørre-Sundby $^{8}/_{10}$. Følgende Byer har forandret deres Sundhedsvedtægter: København (Tillæg af $^{3}/_{2}$, $^{13}/_{5}$ og Ændring af $^{29}/_{6}$), Vejle (Tillæg af $^{22}/_{1}$), Nyborg (Tillæg af $^{30}/_{1}$), Køge (Tillæg af $^{31}/_{1}$), Roskilde (Tillæg af $^{2}/_{4}$), Nykøbing F. (Tillæg af $^{11}/_{4}$), Randers (Tillæg af $^{15}/_{4}$), Hjøring (Tillæg af $^{13}/_{5}$), Lemvig (Tillæg af $^{13}/_{8}$), Silkeborg (Tillæg af $^{30}/_{8}$ og $^{20}/_{8}$), Ringsted (Tillæg af $^{19}/_{9}$).

Følgende Byer har faaet Forandringer i deres Bygningsvedtægter: Ringsted (Ny Bygningsvedtægt af $^{13}/_{4}$). Randers (Tillæg af $^{29}/_{7}$), Skanderborg (Ny Bygningsvedtægt af $^{24}/_{9}$) og Ribe (Tillæg af $^{7}/_{10}$).

Følgende Landsogne har faaet Sundhedsvedtægter: Egebjerg Kommune, Holbæk Amt (Ny Sundhedsvedtægt af $^{14}/_{5}$), Ryslinge i Svendborg Amt ($^{25}/_{6}$), Sorø Landdistrikt ($^{3}/_{7}$), Lustrup-Tved-Tange Kommune i Ribe Amt (Ribe St. Kathrine Landsogn, Del Ladegaardsmarken $^{31}/_{7}$), Marvede, Sorø Amt ($^{11}/_{8}$), Marstal Landsogn ($^{3}/_{9}$), Aulum-Hodsager ($^{9}/_{9}$), Kværkeby Kommune, Sorø Amt ($^{17}/_{9}$) og Hørsholm (Ny Sundhedsvedtægt af $^{10}/_{10}$).

I Landsognene er endvidere udfærdiget Bygningsreglementer for: En Del af Seest Kommune, Ribe Amt ($^{3}/_{1}$), Hørsholm Kommune (Tillæg af $^{8}/_{7}$), Give og Farre Stationsbyer i Vejle Amt ($^{5}/_{9}$).

Indholdet af ovennævnte almindelige eller lokalt gældende Lovbestemmelse vil delvis findes refereret i nedenstaaende Udsigt over de vigtigste Afsnit af den offentlige Hygiejne. Denne Udsigt omfatter saavel de i Aarets Løb skete Fremskridt, forsaavidt de er kommen til Lægernes Kundskab og disse har erindret at anføre dem, som den Omtale, der skænkes fremtrædende Mangler. Ikke alle Hygiejneskemaer fremdrager de i Aarets Løb gjorte Fremskridt, men nogle giver en Skildring af status

præsens, saaledes at det kun er muligt gennem et tidsrøvende Arbejde ved Gennemsyn af en mulig lang Række Opgivelser fra tidligere Aar at finde det nyt tilkomne. I saa Fald er Status præsens refereret.

Afløbsforhold.

Sjællands nordre Fysikat: Holbæks Forlængelse af den ene af de Hovedledninger, som optager Afløbet fra W. C. — 25 Alen længere ud i Stranden. Nykjøbing Sj. Ny fuldstændig Kloakplan er udarbejdet. Frederikssund: I Byens allernordligste Del mangler tidsvarende Afløbsforhold. Hillerød: Den nye Septic Tank er anlagt og Kloakeringen af Byen begyndt. Roskilde: Den 1/2 udstedtes Tilladelse til at tage W. C. i Brug. Glostrup: Hovedkloaken, som fører alt Spildevand ud af Byen er fuldført; en Septic Tank er indskudt, inden Ledningen passerer Brøndbyvester. Taastrup og Ballerup: Kloakarbejderne fortsættes. Gentofte-Hellerup: I Hellerup findes en Pumpestation, der pumper Spildevandet ud i Sundet paa 14 Fods Vanddybde. I den øvrige Del af Gentofte Kommune, der er kloakeret, løber Spildevandet vel i Sundet, men der er ingen Pumpestation og selve Kloakledningerne er ikke af en saadan Størrelse, at der kan bygges videre paa dem; man har hidtil søgt at hjælpe sig ved Anlæg af en stor Mængde Hustanks og en Del Kolonitanks, men forbereder nu et helt nyt Kloakanlæg med Pumpestation. Lyngby: Det er endelig lykkedes Sundhedskommissionen efter flere Aars Forhandlinger at fjerne de store hygiejniske Ulemper ved Fæstningskanalen og ordne hele Afløbet fra Byen paa 3—4 Villaer nær. Langs den ene Side af begge Kanalens Afdelinger er lagt Fangeledninger for hele Afløbet, som nu føres til Kloakerne, der udmunder i Mølleaaen. Endvidere blev de i Lyngby Branddam udmundende Kloaker samlede i en stor Fællesledning langs Mølleaaen til et nordligere, fjernere beliggende Sted. hvor der skal indrettes Septic Tank og Filter, saaledes at det bliver muligt at indrette W. C. i den Del af Byen, som nu har sit Afløb til Mølleaaen. For den Del af Byen, der ligger Vest for Banelinien er anlagt en Septik Tank, hvis Afløb i lukket Ledning føres ud i Lyngby Sø, hvis store, stadig rindende Vandmasse

antages at kunne neutralisere mulige hygiejniske Ulemper. Søllerød: Fra Skodsborg føres Afløbet gennem lukkede Ledninger til Sundet paa 5—9 Fods Vanddybde; i Nærum er projekteret et Kloakanlæg, der gennem en Septic Tank skal føre Afløbet til en Bæk, som udmunder i Sundet ved Vedbæk; i Skovridergaardens Villaby ved Holte findes et særligt Kloakanlæg, førende til Aalebæksrenden, som udmunder i Mølleaaen. I Fredensborg er Kloakvæsenets mangelfulde Ordning fremdeles uforandret. I Borup Stationsby findes 2 lukkede Kloakledninger, hver for sin Del af Byen.

Sjællands søndre Fysikat. Korsør: Pumpestationen for den østlige Del af Halskov og en Del af Taarnborg Sogn er fuldført; Afløbet pumpes ud i den Del af Havnen, hvor der er stærkest Strøm. Køge: Enkelte private Septic Tanks er atter bleven anlagte. Præstø: Kloaknettet er udvidet. Storehedinge: Ny Kloakplan er forelagt Byraadet. Næstved: Der paatænkes Kloakering af den bebyggede Del af Byens Markjorder, som hidtil har haft aabne, stinkende Grøfter; endvidere forbereder man en Plan til en Ledning, som skal afskære Byens Kloaker fra Susaaen, føre dem til en Septic Tank med Filter udenfor Byen, hvorfra Afløbet gaar til Susaaen. Slagelse: Kloaksystemet er ikke fuldført; en af de store Kloakledninger gaar fremdeles i aaben Rende forbi Vandværksfiltrene.

Bornholms Fysikat. Rønne: Kloakanlæget har gjort betydelige Fremskridt. Aakirkeby: Nu Kloaker over næsten hele Byen; de udmunder i de omkring Byen liggende Enge. Neksø: Mindre Udvidelse af Kloaknettet.

Lolland-Falsters Fysikat. Sakskøbing har faaet et nyt Kloaksystem, der optager Afløbet fra alle Ejendomme i den købstadmæssige Del af Byen; det renses i 3 store Septic Tanks, hvorfra det gaar til Aaen, Havnen og Fjorden; Indrettelse af W. C. er tilladt.

Fyens Fysikat. Odense: Arbejdet med det store Kloakanlæg, hvis nederste Trediedel fuldførtes i 1907, fortsattes i 1908 gennem den egentlige By, saa at Odense Aa, som tidligere modtog Afløbet fra $^4/_5$ af Byens Ejendomme, nu er befriet for største Delen af det forurensende Tilløb. Svendborg: Et betydeligt Stykke af et hidtil aabent Vandløb er bleven rørlagt og tilkastet.

Faaborg: Det nye Kloaksystem, beregnet paa Indførelse af W. C., nærmer sig sin Fuldendelse. Udmundingen finder Sted i Stranden, c. 120 Fod fra Strandbredden, men paa saa lavt Vand, at Rørets øverste Del ligger i eller over Vandskorpen og dets nederste Del endda under Fjordbundens sædvanlige Niveau.

Aalborg-Hjøring Fysikak. Hjørring: Lille Kloakanlæg i Overgade udført. I Skagen, Frederikshavn og Sæby er Kloaknettene udvidede. Løkken har faaet Kloakanlæg. I Brønderslev er paabegyndt et stort Kloakanlæg for hele Byen; det skal udmunde i et større Vandløb langt udenfor Byen.

Aarhus-Randers Fysikat. I Ebeltoft er anlagt Kloak i en større Del af Gaden. Hobro: Kloaknettet, der ikke er komplet, udbedres stadigt. Aarhus: En Plan til gennemgribende Ændring af Afløbsforholdene forelaa færdig til Vedtagelse i Byraadet ved Aarets Slutning.

I Viborg-Thisted Fysikat synes der ikke at være foregaaet Forandringer i Afløbsforholdene i 1908.

Vejle-Skanderborg Fysikat. Skanderborg: Kloak er lagt i Lillegade samt i en enkelt Del af Villakvarteret. I den egentlige By er der nu kun ganske enkelte Steder, hvor Afløbet sker gennem Overfladeledninger; desværre er Kloaksystemet ikke lagt efter en enkelt samlet Plan. Fredericia: Forbedrede Kloakforhold, særlig ved Anskaffelsen af Rør af større Lumen. I Juelsminde gav Tyfusepidemien Stødet til Forbedring af Afløbsforholdene.

I Ringkøbing Fysikat synes der ikke at være sket Forandringer i Afløbsforholdene.

Ribe Fysikat. Ribe: Arbejdet paa Kloaknettet er fortsat i 1908 og ventes fuldført i 1909. Esbjerg: Kloaksystemet er udvidet i Byens Udkanter. Vejen Stationsby: Kloaknettet, som tidligere kun omfattede $^{2}/_{3}$ af Byen, skal nu udvides til hele Byen og Arbejdet er paabegyndt. Nørre Nebel: Planen til Byens Kloakering antages at være sikret. Grindsted By: Den i Slutningen af 1907 paabegyndte Kloakering er nu fuldført.

Dag- og Natrenovationen.

Gentofte: Indtil tout à l'égout Systemet kan blive indført, forsøger man at omdanne Dag- og Natrenova-

tionen til Kompostgødning efter Horsenssystemet. Skelskør: En Eorandring af Renovationsforholdene er under Overvejelse. Aalborg: Jevn Overgang til W. C.-Systemet. Nørre Sundby: Enkelte W. C. er indrettede. Hjøring: Den private Forening af Grundejere for Bortførelsen af Natrenovationen vinder stigende Tilslutning Aar for Aar. Frederikshavn: W. C. med Septic Tank indlægges nu i alle større, nyopførte Ejendomme. Ebeltoft: En Del af Beboerne har slaaet sig sammen om en fælles Bortkørsel af Renovationen én Gang ugentlig. Hobro: W. C. tiltager langsomt i Antal. Randers: Der indrettes fremdeles enkelte Septic Tanks, uagtet de ikke er velsete i Sundhedskommissionen, men det er den eneste Vej, ad hvilken man kan opnaa at faa W. C. og vil vistnok vedblive at være det i lange Tider. Byen har faaet daglig Gadefejning. Silkeborg: Stor Forbedring af Dag- og Natrenovationen efter Horsenssystemet indførtes ved Tillæg til Sundhedsvedtægten. Skanderborg: Enkelte W. C. er anlagte. Vejle: Antallet af W. C. steget fra 237 i 104 Ejendomme til 317 i 117 Ejendomme. Juelsminde: Tyfusepidemien gav Stød til en Forbedring af Renovationsforholdene. Lemvig: W. C. kan efter Tillæg til Sundhedsvedtægten tillades indrettede efter nærmere Bestemmelse.

(Oplysninger om Indretninger af W. C. findes tillige i det foregaaende Afsnit).

Drikkevand.

Nykøbing S.: Et Vandværk, der forsynes fra 3—4 artesiske Boringer Syd for Byen, toges i Brug i Novbr. Holbæk: Vandværket er udvidet ved nye Boringer; i Tostrup er opført en Pumpestation. Kallundborg: Da de artesiske Brønde gav for lidt Vand, har man forsøgsvis ledet Overfladevand fra Bymosen til Blanding med Borevandet; Sundhedskommissionen er ikke bleven spurgt i den Anledning. Stege: Det i 1904 anlagte Vandværk gav Vand i aftagende Mængde, saaledes at det tilsidst kun kunde tilfredsstille Trediedelen af Forbruget; 3 nye Boringer har givet rigeligt, om end mindre godt Vand, saaledes at den ydede Vandmængde nu beløber sig til 4000 Tønder. Korsør: Vandværket er udvidet. Vordingborg og Storehedinge: Anlæg af Vandværker

staar paa Dagsordenen. Ebeltoft: Et Vandværk er under Opførelse. Hobro: Det stigende Vandforbrug har krævet nye Boringer. Fredericia: Vandværket er udvidet bl. a. ved Opførelsen af et Vandtaarn paa en af Voldene. Ringkøbing: Et Vandværk er taget i Brug; det forsynes fra 3 artesiske Boringer paa Byens Grund nær Gasværket, som leverer Maskinkraften.

I Landsognene er indrettet en Mængde større eller mindre Vandværker, saaledes paa Samsø (1 i Østerby, 1 i den østlige Del af Onsbjerg Sogn; et 3die paatænkes indrettet i den vestlige Del af Onsbjerg S.), i Taastrup (Gas- og Vandværk), Maaløv, i Hvissinge og Ejby i Glostrup S., i Esbønderup, i Esrom (kæmper med Vandmangel), Borup Stationsby, Valløby og Taarnby (Sundhedskommissionerne er ikke hørte), i Brande i Vejle Amts vestre L. D. (højtliggende Kildevæld, der giver 500 Tdr. i Døgnet; Tilslutning fra omtrent samtlige Beboere), i Herning, i Haderup Kirkeby. I Vedsted ved Birkelse St. (Aalborg-Hjøring Fysikat), hvor alt Drikkevand er Overfladevand, sparsomt i Sommertiden, let bliver ildelugtende, er ved Boringer fundet rigeligt og godt Vand, saa at der er Udsigt til Anlæg af et Vandværk. I mange Beretninger fremhæves den store hygiejniske Betydning, som tilkommer den rejste Bevægelse efter at skaffe godt Drikkevand paa Landet, men der peges ogsaa paa det Faktum, at de oftest anlægges uden hygiejnisk Kontrol. (med »forbausende Letsindighed«: For ringe Vandmængde, usolide Vandbeholdere, daarlige Motorer — Ringsted L. D.), at Bekostningsspørgsmaalet spiller en altfor dominerende Rolle og at der kan opstaa og opstaar farlige Tilstande, naar Vandværket gaar i Staa paa Grund af manglende Vindkraft, Uheld med Rørene og Beboerne da er henvist til de gamle, i længere Tid ubenyttede Brønde. Flere Beretninger omtaler de smaa Landsbyvandværkers Betydning for en lettere Renligholdelse af Staldene. Som sædvanligt i de senere Aar er det navnlig paa Sjælland og i det nordlige og mellemste Jylland at de fleste smaa Vandværker, drevne af Vindmotorer, er oprettede.

Særlig Omtale fortjener Vandværket i Randers paa Grund af dets Forhold til Tyfusepidemien i Byen.

En Grundejer, der var krænket over, at Kommunen ikke havde købt hans Grund, men lagt sine Borehuller tæt op ad hans Grund, lod paa denne indrette Borehuller til Fiskedamme, udtømte i disse store Mængder Gødning (Fiskenæring), men da Borehullernes Rør ikke ragede op over Vandfladen i Fiskedammene, var der Sandsynlighed for, at Grundvandet, som forsynede Kommunens Borehuller, maatte blive forurenset. Sundhedskommissionen, der først efter nogen Tids Forløb og ikke direkte fra Byraadet fik Underretning om disse farlige Forhold, fandt i disse en mulig Forklaring til Opstaaelsen af Tyfusepidemien i Byen, navnlig da Epidemien holdt sig til en begrænset Del af Byen. Det lykkedes dog ikke at faa Sagen fuldt opklaret.

Næringsmidler.

I København indførtes ved Forandring af Sundhedsvedtægten Ændring af Kødkontrolbestemmelserne i §§ 32—35, der dels var en nødvendig Følge af Loven af $^{6}/_{4}$ 1906 om indenrigs Kødkontrol, dels tilsigtede at skærpe Kontrollen med Hestekød og at træffe mere betryggende Bestemmelser om Behandlingen af nødslagtede og selvdøde Dyrs Kød. Sundhedskommissionens Dyrlæger beslaglagte 81 Kroppe af Heste, Okser, Kalve, Svin og Faar, 25,131 Pd. Kød af disse Dyr (21,057 Pd. Svinekød) samt 100 Pd. Fisk Af de beslaglagte Kroppe afvistes 48 (Stempling nægtedes paa Grnnd af defekt Tilstand), som returneredes til Afsenderne eller bragtes udenfor Byens Grænser, Resten af Kroppene samt alt det beslaglagte Kød kasseredes, ofte paa Grund af Forraadnelse. Af Sundhedspolitiets Betjente aflagdes c. 28,500 Eftersyn hos Byens c. 330 Slagtere og c. 840 Høkere, hvilke Eftersyn afledte c. 500 Rapporter og 46 Bøder til et samlet Beløb af 513 Kr. Endvidere førte Dyrlæger, ansatte af Sundhedskommissionen, Tilsyn med én udenbys Pølsefabrik, som har Tilladelse til at indføre Pølser til Forhandling i Staden og i 1908 forbrugte c. 3000 Kroppe af Okser, Kalve, Faar og Svin samt c. 4800 Pd. Kød og Flæsk. — I Byen findes 143 Kostalde med 1446 Køer, med hvilke der føres stadigt Tilsyn. Fra Byens c. 1419 Mælkeudsalg indkøbtes 1405 Prøver af Mælk og Fløde til Undersøgelse; 49 Gange skete Paa-

tale ved Retten, 59 Gange tildeltes Advarsel (se endv. Till. t. S. V. af $^3/_2$ ang. Handel med Mælk og Fløde). — I Helsingør er Oprettelsen af et Slagtehus og Kødkontrolstation under Forhandling i Byraadet. I Hillerød er der bygget en Kødkontrolstation og et Reglement for denne, fælles for Byen og Slotssognet, er vedtaget; Svinehold i Byen er nu forbudt. Frederiksberg har faaet »Kød- og Mælkekontrol efter de bedste Mønstre«. Køge har opført en Bygning til Kødkontrolstation og antaget en Dyrlæge til dennes Ledelse. I Ringsted er indført Kødkontrol ved Till. t. S. V. af $^{19}/_9$. I Slagelse er indført Kontrol med Mælk og Fløde ved Till. t. S. V. af $^7/_4$. I Næstved venter en ny Sundhedsvedtægt med væsenligt skærpede Bestemmelser ang. Kontrol med Næringsmidler kun paa ministeriel Stadfæstelse. I Maribo vil Kødkontrol snart blive indført og Rødby vil da være den eneste af Byerne i Lolland-Falsters Fysikat, som mangler en saadan. I Nyborg indførtes Kontrol med Handel af Mælk og Fløde ved Till. t. S. V. af $^{30}/_1$; et særligt Laboratorium er oprettet. — En Læge i Frederikshavn har privat foretaget Undersøgelser af Fløde fra forskellige Udsalgssteder og henstiller, at der udarbejdes et Tillæg til Sundhedsvedtægten. Skærpet Kontrol med Mælkehandel er indført i Aalborg (Till. til S. V.); sammesteds er Kødkontrollen udvidet ved Till. t. S. V. af $^{31}/_7$. I Skagen er gjort det første Skridt til Indførelsen af Kødkontrol, idet man, Kommunen og Private i Fællesskab, har bevæget en Dyrlæge til at nedsætte sig i Byen; det paatænkes ogsaa, at etablere Mælkekontrol i 1909. I Aarhus begynder Mælkekontrollen at fungere regelmæssigt og vil blive sat fuldstændig i System i 1909; i Finansaaret 1908—09 paavistes ved Kødkontrollen 12 Gange Trikiner i 1900 Stkr. amerikansk Svinekød. I Mariager har nogle Slagtere etableret en privat Kødkontrol. En Læge i Aarhus-Randers Fysikat beretter, at en Mejeribestyrer Gang paa Gang lader sig mulktere for utilstrækkelig Opvarmning af den pasteuriserede Mælk og staar sig ved at betale Bøderne. I Viborg forhandles om et kommunalt Slagtehus. I Silkeborg er indført Mælkekontrol (Till. t. S. V. af $^{20}/_4$). I Ribe er der ved Ændring t. S. V. af $^{27}/_8$ sket Forandringer i Kødkontrollen; der forhandles

om Indførelse af Mælkekontrol. I Starup-Nebel Kommune paatænkes indført Kødkontrol.

Bebyggelsesforhold og Bolighygiejne.

I København har man givet Sundhedskommissionen et betydeligt Tillæg af Arbejde ved Till. t. S. V. af $^{2}/_{11}$ 1907 ang. Beskaffenheden og Indretning af Beværtningslokaler. I Aalborg er i 1908 gjort et Fremskridt i lignende Retning ved Till. t. S. V. I Udkanten af Hjøring udenfor Bygrænsen er opført en Mængde Smaahuse uden tilstrækkelig Kontrol og navnlig uden ordnede Afløbsforhold. I Aarhus er der Bolignød for Smaafolk. Indflytning i nye Huse, inden de er tørre, skal være almindelig paa Landet i Aarhus-Randers Fysikat. Smaafolks Lejligheder bedres Aar for Aar, bliver sundere og lysere; de gamle Kælderlejligheder er for største Delen forsvundne (Skive). Snavsede, fugtige Boliger med daarlig Luft findes almindeligt. At træffe en Bolig uden Fugtighed er næsten en Sjældenhed (Læge i Herning L. D.). — Statshusmandshusene bygges altfor ofte uheldigt; sædvanligt er Stald og Stuehus i samme Bygning, saa at man fra Køkkenet kan gaa lige ud i Stalden (Farsø L. D.). — Der er bygget meget i Grindsted-Grene Kommune. Mange Gaarde paa Heden bygges om, først en ny Stald, saa en Lade og tilsidsf Stuehuset. I Grindsted By bygges ret livligt, men der savnes en Bygningsvedtægt. I Andsager Sogn er kommen mange nye og gode Boliger; kun i Byen viser sig en stigende Tilbøjelighed til at udnytte Byggepladsen, saa at der opføres en Del smaa, daarlige Hnse (Grindsted L. D.). I Esbjerg er Arbejderbefolkningen for det meste henvist til usunde, overbefolkede Lejligheder. I Ribe findes en Mængde smaa og slette Lejligheder, som ejes af Beboerne selv. Der er Mangel paa Lejligheder baade for Smaafolk og mere velstillede — Beboelseshygiejnen er i stadig Fremgang (Læge i Varde L. D.). (Se endvidere de foran givne Oplysninger om Vedtagelsen af eller Forandringer i Bygningsvedtægter [Reglementer]).

Skolehygiejne.

I Lyngby og Ny Holte (Søllerød Sogn) er opført

nye store og kostbare Pavillonskoler. Skolen i Lyngby med Plads til 700 Børn (kan dog udvides til 2000) har kostet 170,000 Kr.; Pedellen bor ikke i nogen af Skolepavillonerne. I Herløv er ansat en Skolelæge. Sjællands nordre Fysikat har haft 11, Sjællands søndre Fysikat 14 Planer ang. Skoler til Betænkning. I Lolland-Falsters Fysikat har 12 Planer været til Fysikatets Erklæring; flere Steder er der i Stedet for Opholdsrum indrettet »Læskure« paa Legepladserne. Fyens Fysikat har haft 11 Planer til Landsbyskoler til Erklæring; Matdrialet er meget mangelfuldt, hvorved unødigt Arbejde og Skriveri foraarsages. I Aalborg-Hjørring Fysikat har 15 Planer været til Betænkning. Gennemgaaende er Sogneraadene villige til at imødekomme Kravene. Fysikus tilraader stærkt, at der under Skolegulvet indskydes et Lag af stampet Ler, Moler eller Mursten, da Børnene ellers fryser om Fødderne. Skolelægeinstitutionen i Skagen, der har bestaaet siden 1904, ophævedes i April 1908. Fra Distriktslægen i Farsø L. D. er indsendt et Særtryk af en Afhandling (Meddelelser fra den antropologiske Komité) med systematiske Undersøgelser af Landsbyskolebørns Højde, Vægt og Brystmaal. I Aarhus ophævedes Skolelægeinstitutionen i 1907 *). I Horsens og Skanderborg er ansat Skolelæger. Vejle-Skanderborg Fysikat har haft 18 Planer til Erklæring. Fra Herning L. D. meddeles, at den stærkt voksende Interesse for Gymnastik og Sport har bevirket, at der mange Steder er bygget Gymnastikhuse ved Skolerne. Gjellerup Sogn har saaledes et Gymnastikhus ved hver af sine 4 Skoler. I Hammerum og Vildbjerg (Ringkøbing Fysikat) omtales de nye Skoler som »monumentale Bygninger«. I Vejen (Ribe Fysikat) er bygget 2 nye Skoler med tilhørende Gymnastikhuse og Badeanstalter. I Nordby Kommune paa Fanø med 2300 Beboere, lønnes 16 fastansatte Lærere og Lærerinder, hvorfor Kommunen ikke har Raad til Forbedringer af den offentlige Hygiejne. Skolelægen i Esbjerg fortsætter sine systematiske Undersøgelser af Skolebørnene: 25 %

---

*) I Medicinalberetning for 1907, Side 246, staar fejlagtigt Randers i Stedet for Aarhus.

af 1127 Drenge og 34 % af 1181 Piger var svagelige ɔ: ikke fuldt arbejdsdygtige. Hjerteanomalier forekom hos 3 %, Lungetuberkulose hos 22 ɔ: c. 1 %; 47 led af Enuresis noct. 2 Tandlæger i Esbjerg har ført Tilsyn med Skolebørnenes Tænder. En Feriekoloni paa 30 Børn fra Esbjerg gav godt Resultat.

Forebyggende Foranstaltninger.

a) Mod Tuberkulosens Udbredelse. I Afsnittet om »civile Sygehuse« er givet Oplysning om Antallet af Sanatorier og Tuberkulosehospitaler og disses Benyttelse i 1908. I København indlagdes i Henhold til § 6 af Lov af $^{14}/_{4}$ 1905 38 paa Sygehus for offentlig Regning; der udførtes 510 Desinfektioner for Sygdomstilfælde, 300 ved Dødsfald; 2071 Prøver af Opspyt undersøgtes, 428 Gange med positivt Resultat. Tuberkulosestationen i Laksegade oprettedes $^{10}/_{2}$ 1908. Paa Tuberkulosediagnosestationen i Næstved undersøgtes 362 Prøver, hvoraf 80 gav positivt Resultat. En Beretning fra Ringsted fremhæver som Resultat af en Undersøgelse af Borgerskolens Børn de faa Tilfælde af T., som blev fremdraget ved denne Lejlighed; Beretningen paapeger Nødvendigheden af, at den nye Tyendelov kommer til at indeholde Forbud mod at 2 eller flere deler Seng. Paa Tuberkulosediagnosestationen i Nykøbing F. undersøgtes 305 Prøver, hvoraf 86 gav positivt Resultat. Paa Diagnosestationen i Odense undersøgtes 1250 Prøver, hvoraf 433 gav positivt Resultat. En Læge i Bogense bemærker: Folk bliver villigere til at lade sig sanatoriebehandle og Sygekasserne betaler nu for deres Medlemmers Sanatorieophold. Vanskeligheden ved Systemet med Sanatorier ligger i Efterbehandlingen, og den væsenligste Betydning ligger maaske i deres vækkende hygiejniskopdragende Virksomhed (Renlighed og frisk Luft). Det hænder hyppigt, at Folk gør sejg Modstand mod at indlægges paa Sanatorierne (Læge i Faaborg). En Læge i Svendborg beskriver de Vanskeligheder for Sygehusbehandlingen, som skyldes de uheldige, ikke disciplinable og forvænte Patienter, der findes paa Tuberkulosehospitalerne. En Læge i Aalborg-Hjøring Fysikat havde i sit Klientel 7 Dødsfald af Tuberkulose; de 3 indtraf hos Mennesker, som ikke vilde indlægges paa

Sanatorierne. Paa Diagnosestationen i Aarhus undersøgtes 759 Prøver, hvoraf 209 gav positivt Resultat. Patienterne er nu, i Modsætning til for nogle Aar siden, ret uvillige til at lade sig indlægge paa Sanatorierne (Læge i Skive). Paa Diagnosestationen paa Krabbesholm undersøgtes 258 Prøver, hvoraf 70 gav positivt Resultat. De tuberkuløse Patienter ønsker gerne af egen Drift at komme paa Sanatorium eller Tuberkulosehospital; der er Vanskeligheder med at faa de tuberkuløse Børn anbragte (Læge i Herning). Sanatorieopholdets væsenligste Udbytte er Erfaringerne angaaende den friske Lufts Betydning, for Sygdommens Forløb er det kun en Galgenfrist; det forudses, at Sanatorierne vil komme i Miskredit hos den fattigere Del af Befolkningen (Læge i Herning). Befolkningen synes at nære Mistillid til Sanatorierne, foretrækker at vandre fra Læge til Læge (Læge i Borris). En Læge i Struer behandlede 15 Tuberkuløse, deraf 10 efter de paarørendes Ønske ved Sanatoriekur i Hjemmet. Sygehuslægen i Randers omtaler de ofte meget vanskelige og fordringsfulde Patienter, som kommer fra Sanatorierne til Tuberkulosehospitalerne. En Læge i Blæsborg fremhæver den Fare, der ligger i, at Pasteuriseringskontrollen paa Mejerierne ikke gennemføres (se foran under »Næringsmidler«). Paa Diagnosestationen i Esbjerg behandledes 267 Prøver, hvoraf 28 % gav positivt Resultat. Med Hensyn til Tuberkulosediagnosestationernes Betydning for det praktiske Liv maa fremdrages den Oplysning fra en af Diagnosestationerne, at medens det positive Resultat af Undersøgelserne i 1907 var 17 %, steg det ved forbedrede Undersøgelsesmethoder til 34 % i 1908.

Hvad Desinfektion af Dødsfald af Tuberkulose paa Landet angaar, fremhæver flere Læger, at den ikke kan gennemføres, saalænge Ligsynsmændene ofte — meget ofte (en enkelt Læge) — undlader at indsende Dødsanmeldelse (se endvidere forskellige Oplysninger under det statistiske Afsnit om »Tub. pulm.«.).

b) mod Alkoholisme: dennes Udbredelse m. m. Adskillige Læger omtaler Alkoholismens aftagende Udbredelse; særlig Opmærksomhed fortjener følgende Udtalelse fra Overlægen paa Amtssygehuset i Aarhus: Alkoholismen paa Landet er sikkert i Aftagen. — Til Be-

tydning for en Dom om den fra selve Befolkningen udgaaede Bevægelse mod Alkoholismen vilde kunne tjene Oplysningerne om Fremgangen af Afholdsforeningerne og Afstemningerne om Krohold paa Landet, men Beretningerne indeholder næsten ingen faktiske Oplysninger herom ud over en Del almindelige Udtalelser om deres Nytte. Heller ikke om de andre fra kommunal Side trufne Foranstaltninger kan i Beretninger findes andre Oplysninger end Meddelelsen om Forandringen af Sundhedsvedtægten i Aalborg ang. Indretningen af Beværtningslokaler og af Sundhedsvedtægten i Vejle, hvorefter der paa offentlige Beværtninger ikke maa udskænkes berusende Drikke til Personer under 18 Aar (den tidligere Grænse var 16 Aar).

Til de i »Medicinalberetning for 1907, Side 250 nævnte Redningshjem for Drankere kan føjes det i 1908 af en Privatmand i Bøgelund i Jelling oprettede Redningshjem for mere velstillede.

Af nogen Betydning for vort Kendskab til Befolkningens Trang til at søge andre Stimulantia end Alkohol tjener følgende Udtalelser: En Læge og en Apotheker i Vestervig L. D. er blevne opmærksomme paa den stigende Brug af Hoflmanns- og Rhabarberdraaber og har Vished for, at de ikke sjældent og ikke mindst hos Afholdsfolk, benyttes som Surrogat for Spiritus. »Man føler sig skidt tilpas og tager en god Dosis Hoffmannsdraaber, ofte flere Gange om Dagen«. En Læge i Ulfkær L. D. beretter: Der sælges mange Hoffmannsdraaber og Æther navnlig til Kvinder hos Handlende som Surrogat for Spiritus. Flere Købmænd skal i den Anledning være blevne mulkterede.

c) Bekæmpelsen af veneriske Sygdomme. I København bestod den midlertidige Ordning af den ambulatoriske Behandling af Kønssygdomme ved 11 Læger og krævede en Udgift af c. 60,000 Kr. Af Lægerne anmeldtes 5100 Patienter (4030 Mænd, 986 Kvinder og 84 Børn), hvoraf dog 1427 ɔ: c. 28 $^0/_0$ ikke led af nogen Kønssygdom. 833 led af Syfilis (410 første Udbrud). Stadslægen i Aarhus udtaler: Den nye Lov har ligestillet Mænd og Kvinder med Hensyn til fri Adgang til Lægehjælp udenfor Sygehusene. Mandfolk, selv de dybest sunkne, er dog til en vis Grad modtagelige for

Ræsonnement og kan underkastes en vis Disciplin særlig i Retning af at møde til Behandling og Observation til fastsatte Tider; men de fleste løsagtige Kvinder, ofte rene Børn, har hverken Forstaaelse af Situationen eller Respekt for Loven — de er væsentlig smittefarligere, mindre samvittighedsfulde, mindre forstaaende og langt letsindigere med deres Sygdom end Mændene; det kan næppe forsvares at lade dem gaa løse. Af flere Læger i større Provinsbyer fremhæves, at Politiet staar magtesløst overfor de løsagtige Kvinder.

23/10 1908 nedsatte Justitsministeriet et Udvalg til Fastsættelse af Regler ang. venerisk Sygdom.

d) Bekæmpelsen af smitsomme Infektionssygdomme i Almindelighed. Faren, der truede fra Koleraepidemien i Rusland, har foruden de sædvanlige officielle Bekendtgørelser om Eftersyn etc. foranlediget en ikke ringe Virksomhed i mange Søkøbstæder gennem Eftersyn og eventuelt Forbedring af de til Disposition for søværts fra kommende Syge staaende Epidemihuse; sine Steder har ogsaa Koleraskrækken givet Stødet til Forbedringer af Sundhedsvedtægten. I Gedser blev indført en særlig omhyggelig Inspektion af de Rejsende ved Samvirken af Toldvæsenet, Færgepersonalet og Sovevognspasseren og Ansættelsen af en særlig inspicerende Læge. Af almindelig Betydning for hele Landet har endvidere været den Aar for Aar voksende Erkendelse af »Polakfaren«, som særlig findes behandlet i Beretningen fra Lolland-Falsters Fysikat.

1) Karantænevæsenet. I Københavns Stadslæges Aarsberetning foreligger udførlig Beretning fra Karantænestationen, dels om den almindelige Virksomhed, dels om Resultatet af det i Henhold til Justitsministeriets Bekendtgørelse iværksatte »Alm. Eftersyn«. En Del af de Læger, som andetsteds i Landet har udført dette »Almindelige Eftersyn«, har derom afgivet Beretning. Lægen i Gedser fremhæver de Vanskeligheder, som flyder dels af Sproget, dels af den Omstændighed, at en Del Rejsende fra Rusland gør en eller flere Dages Ophold i Berlin, inden de løser Billet til Danmark.

Herunder hører endvidere følgende: I Juli Maaned udgik fra Konsulatet i Hamborg en Meddelelse om, at et Skib, ladet med Majs og med pestdøde Rotter

var afsejlet fra Hamborg til en Havn paa en af de danske Øer; Meddelelsen passerede Udenrigsministeriet, Amtmanden, før den havnede i vedkommende Karantænekommission. Dennes Læge sender skriftlig Forespørgsel til sin Fysikus. hvorefter straks telefonisk Forhandling mellem Fysikus og Herredskontoret om forebyggende Foranstaltninger. Det oplystes da, at Skibet for flere Dage siden havde udlosset Ladningen og at Majsen forlængst var spredt over hele Øen.

2) Diagnosestationer. For Københavns Vedkommende afgav Tyfusdiagnosestationen paa Serumsinstitutet Beretning, der findes aftrykt i »Stadslægens Aarsberetning« (se under Febr. typhoidea«) og sammesteds findes Oplysninger fra Difteridiagnosestationen (se under »Diphtheria«). Fra Landet udenfor Hovedstaden foreligger kun spredte og ufuldstændige Meddelelser angaaende Diagnosestationernes Virksomhed (se dog under »Hygiejne« og Foranstaltninger mod Tuberkulose). Paa Diagnosestationen i Odense er udført 37 Undersøgelser efter Widal og 343 Uudersøgelser for Difteribaciller (40 gav positivt Resultat). Diagnosestationen i Holbæk er benyttet »ret livligt«.

3) Isolation paa Sygehuse. Angaaende dennes Omfang henvises til Afsnittet om Epidemisygehusene og de under Afsnittet om nogle af de vigtigere Infektionssygdomme givne Meddelelser fra enkelte Fysikater om Antallet af de paa Epidemisygehusene behandlede i Forhold til Antallet af samtlige anmeldte; da de for Sygehusene gældende Aarsskemata ikke forlanger detaillerede Oplysninger om de indlagte Tilfælde af Infektionssygdomme og kun en Del af Sygehuslægerne sua sponte fremsætter saadanne Oplysninger, vil der ikke for hele Landets Vedkommende kunne tilvejebringes de ønskelige Oplysninger om dette Æmne.

4) Dødeligheden blandt de af Infektionssygdomme angrebne. For Bybefolkningens Vedkommende findes fuldstændige Oplysninger i »Dødsaarsagerne i Kongeriget Danmarks Byer«, for Landets Vedkommende findes ingen Oplysning (bortset fra de paa Epidemisygehusene i Byerne indtrufne Dødsfald blandt Landboere), idet omtrent Halvdelen af Dødsfald i Landbefolkningen kun belyses ved Attester fra Ligsynsmænd, medens den

ved Læger besørgede anden Halvdel af Dødsattesterne ikke bearbejdes.

5) Præventive Serumindsprøjtninger. Ogsaa herom kan ikke gives samlede Oplysninger. Under Difteriepidemien i Sorø rejstes der fra Lægfolks Side en ret stærk Opposition mod Anvendelsen af præventivt Serum, og Sagen affødte en Pressekampagne.

6) Desinfektion. I København indførtes Autan til Værelsedesinfektion. For offentlig Regning udførtes 238 Desinfektioner for Tyfus, 505 for Difteri, 650 for Skarlagensfeber, 810 for Tuberkulose; for Ubemidlede og betalende Private udførtes 344 Desinfkt. for Fnat, 124 for Kræft, 230 for forskellige andre Sygdomme. Formalin-Desinfektion ses at være indført i Skagen og Skive. Formalinmethoden egner sig efter Aarhus-Randers Fysikats Beretning ikke godt for Landet med de gamle utætte Huse, hvor Familien kun har det ene Værelse til Ophold. En Klage fra en Distriktslæge i en jydsk Købstad over Desinfektionsanstalten og Desinfektørerne foranledigede en Undersøgelse, som gav Distriktslægen Ret og gav Stødet til Forbedringer. En Læge i Varde L. D. klager over, at Desinfektionen først udføres 2—3 Dage, undertiden længere, efter at Indlæggelsen paa Epidemisygehus har fundet Sted.

7) Lighuse og Kirkegaarde. I Kronborg L. D. savnes Lighuse, nu kun 2 Steder, men uheldigvis paa Steder, hvor der er særlig Brug for dem, nemlig Hornbæk og Hellebæk. I Fyens Fysikat er i Aarets Løb opført Ligkapeller ved en Del Landsbykirker. En ny Kirkegaard er anlagt i Ry ved Gudenaaen (ɔ: Stationsbyen).

Sundhedsvedtægter og Bygningsvedtægter.

Angaaende de i Aarets Løb indførte nye Vedtægter eller Forandringer i de bestaaende, henvises til Indledningen til dette Afsnit. Udarbejdelsen af nye Vedtægter gaar undertiden for sig med altfor stor Langsomhed. I Sommeren 1907 indsendte saaledes Odense Byraad Forslag til en ny Sundhedsvedtægt; Stadslægens og Fysikatets Erklæring forelaa i Marts 1908, men endnu i Maj 1909 var Forslaget ikke stadfæstet. I Ringsted

er, trods gentagne Advarsler fra Distriktslægens Side, Sundhedsvedtægten ikke udvidet til at omfatte den Del af Byens Jorder, hvor Kærhave Husmandsskole ligger og hvor der bygges en Del Huse, ganske uden hygiejnisk Kontrol. Manglen af Sundhedsvedtægter gør sig undertiden gældende paa en følelig Maade. 2 Steder i Aarhus-Randers Fysikat opstod saaledes 2 alvorlige Tyfusepidemier, hvis Bekæmpelse i høj Grad hæmmedes ved Manglen paa Sundhedsvedtægter; det ene Sted (Højskolen i Lyngby) maatte endog den lokale Lægeforening tage Affære og true Skolens Ejer til at indføre de hygiejniske Forbedringer, som var nødvendige. I Beretningen fra Aarhus-Randers Fysikat bemærkes: Der klages stadigt over, at Sundhedsvedtægten paa Landet kun gælder paa Papiret, men der er dog sikkert fler og fler Egne, hvor de har en ikke ringe Betydning. I Lyngby Sogn har Sundhedskommissionen paalagt Aktieselskabet »Raavaddams Fabriker« at indrette et Kloaksystem ved samtlige Arbejderboliger, og Paabudet vil blive efterkommet i 1909. I Grenaa L. D. herskede i et Sogn en Tyfusepidemi i 1907, og da Sygdommen atter viste sig i 1908, undersøgte Fysikus Sagen og fandt, at Sognet havde en Sundhedsvedtægt fra 1890. Ingen i Sognet anede dens Eksistens eller hvem der var Medlemmer af Sundhedskommissionen. Ved Hjælp af dens Oplivelse lykkedes det at faa indført en Del Reformer. I Starup-Nebel Kommune ved Kolding er en Læge bleven valgt til Formand. I Lemvig, hvor Sundhedskommissionen talte 3 Læger af 5 Medlemmer, erstattede man den ene Læge med en Lægmand, da man fandt, at Kommissionen var for theoretisk og videnskabelig sammensat. Der findes hist og her i Beretningerne Oplysninger om Sundhedskommissionernes Virksomhed, maalt ved Antallet af afholdte Møder. I Taarnby paa Amager, hvor Distriktslægen er født Medlem af Sundhedskommissionen, er der holdt 5 Møder »i god Forstaaelse«. Sundhedskommissionen i Helsingør har holdt 3 Møder. I Besser paa Samsø har Sundhedskommissionen ikke holdt Møde i flere Aar, men i Tranebjerg og Onsbjerg er der holdt flere Møder med godt Resultat. I Ribe har Sundhedskommissionen holdt »mange Møder«, i Varde kun 3 Møder.

Sygeplejen.

De i Beretningerne opførte statistiske Oplysninger om Antallet af private Sygeplejersker (udenfor Sygehuse o. l. Anstalter) er efter de foreliggende Udtalelser fra alle Sider værdiløse. Antallet af Sygeplejeforeninger paa Landet synes stadig i Fremgang. I Skanderborg L. D. er der nu saadanne Foreninger i de fleste Sogne. I Sønderho paa Fanø er oprettet en Forening. I Skagen begyndte en Forening sin Virksomhed i 1908, men Sagen var bleven rejst for 20 Aar siden, da de første Penge indsamledes.

Badevæsenet.

Under »Skolehygiejne« er omtalt en Del nye Skoler, hvor der findes Skolebade. I Rudkøbing er en Badeanstalt taget i Brug. Der gives Kar- og Brusebade, de sidste til Skolebørn paa Kommunens Regning. Ringsted har ved Kommunens Tilskud faaet billige Bade, men de benyttes ikke i ønskelig Udstrækning. Der omtales en Del Andelsmejerier, som har indrettet Badeanstalt, saaledes Andelsmejeriet i Sindal (3 Rum), Borup, Over-Feldborg (Brusebade for »minimal Betaling«), Sønder-Omme (Dampbade og Karbade; Pris 25 Øre, benyttes i stigende Grad). En Læge i Frederikssunds L. D. finder, at man bør være betænkelig ved den Kombination af Befolkningens Renselse og Tilvirkning af Næringsmidler, som finder Sted paa Mejerierne.

Omsorg for fødende Mødre, spæde Børn og Plejebørn.

En Læge i Jydstrup udtaler: Der er stigende Forkvakling i Behandlingen af Spædbørn og ganske smaa Børn i det hele taget. Opflaskning bliver mer og mer almindelig og uden tvingende Grund. Den skadelige Slangeindretning til Patteflasker er trods stadige Advarsler saare almindelig, ligesaa »Snydesutter«. Værre end disse sidste er den bundløse Frygt for Træk, som medfører Barnets Begravelse i Dyner og, naar Barnet bliver lidt større, dets Indpakning i mange Lag Uldtøj. Der er ingen Tvivl om, at det bliver værre og værre paa dette Omraade. Distriktslægen i Ringsted slutter sig til denne Opfattelse og paastaar, at mange Spædbørn har Rachitis

som Følge af udelukkende Ernæring med Havre- og Bygsuppe, en Følge af misforstaaede Jordemoder- og Lægeanvisninger, samt anfører det som meget almindeligt, at Børn, der fødes i Efteraars- og Vintermaanederne, ikke kommer i Luften før ud paa Forsommeren af Frygt for Forkølelse. En Læge i Dybvad (Aalborg-Hjøring Fysikat) beretter: Fejlagtig Ernæring bruges ofte, der anstilles talrige Eksperimenter med Spædbørns Kost som Følge af Naboers og gode Veninders Raad. Smaabørn bringes ofte til »kloge Koner« og behandles med Hoffmannsdraaber, Livsbalsam og Senesalve for Engelsk Syge. Troen paa »kloge Mænd og Koner« holder sig stadig. Et Barn bragtes saaledes til en »klog Mand« for at »signes«, da man formente, at Armen var gaaet af Led af sig selv — der laa en Absces i reg. scapularis til Grund. Ogsaa i Aarhus-Randers Fysikatsberetning behandles Manglerne ved Barneplejen paa Landet udførligt. Der klages over det mangelfulde Tilsyn med Plejebørn paa Landet og foreslaas, at der i hver Landsby udnævnes en Person til at føre dette Tilsyn. Aarhus Kommune har ydet 1800 Kr. *) til 76 fødende Mødre i Form af Understøttelse 6—8 Uger efter Fødslen og betaler Lægerne for Udstedelsen af Attester knyttede til Plejebørnsvirksomheden. 4 lønnede Kvinder og en Centraltilsynsdame fører Tilsyn med Plejebørnene. Plejehjemsforeningen betaler Medicin i de fleste Tilfælde og Hjælp til Anskaffelse af Barnevogne, Klæder, Næringsmidler etc. gives oftest. Et mindre, stærkt frekventeret Optagelseshjem er oprettet. Odense har taget sit nye Børnehjem i Bolbro i Brug. Det har Plads til 82 Børn, 600 Kubikfod Luft til hvert Barn, 7 Tdr. Ld., egen Vandledning og en ny Skolebygning fælles for Børnehjemmet og Bolbro. Ved Brede Fabrik (Lyngby S.) er opført et smukt, stort Asyl og Vuggestue med Centralvarme og elektrisk Lys. I København fandtes $^{31}/_{12}$ 1908 1733 tilladte Plejehjem med 1493 Plejebørn (1699 d. $^{31}/_{12}$ 1907). I Aarets Løb indregistreredes 987 nye Plejebørn og 99 døde.

*) Ved en Trykfejl var den tilsvarende Sum i »Medicinalberetning for 1907« opført med 10,000 Kr. i Stedet for c. 1000 Kr.

Alderdomshjem og Fattighuse.

Der berettes om Opførelsen af Alderdomshjem (-asyler) i Køge (19 Pladser, Enestuer og 2-Sengsværelser til Ægtefolk, W. C. og Badeværelse), Ringkøbing (20 Pladser), Vejle (»de Gamles Hjem« 80 Pladser), Ribe (det gamle Sygehus omdannet), Gylling (Sygehjemmet nedlagdes og omdannedes), Hodde-Tistrup Kommune i Ribe Amt og Kristrup ved Randers (44 Pladser; Stue, 1ste Sal og Loft til Beboelse, Kælder til Økonomilejlighed, 2 Badeværelser, Centralvarme — Bekostning: 50,000 Kr.). I Hobro er det gamle Fattighus solgt og en velbygget, smukt beliggende Villa i selve Byen købt til Fattighus. I Ørsted L. D. er de fleste Fattiggaarde nedlagte. I Viborg L. D. er Fattighusenes Antal stadigt aftagende; de, som er i Drift, er som Regel kun delvis belagte. I Bogense staar Fattiggaarden ubenyttet. Fra Thyholm L. D. berettes om den aftagende Brug af Fattighusene, navnlig efter at de nye Hjælpekasser er begyndt deres Virksomhed.

Lægeligsyn paa Landet.

Paa Sejerø er Ligsynsmandsinstitutionen ophævet; Sognelægen besørger alle Ligsyn. I Odder L. D. fik 2 Ligsynsmænd, der havde synet et Lig inden 3 Dage efter Døden, en Irettesættelse, hvilken de besvarede ved at nedlægge deres Hverv. Fysikatsberetningen fra Aarhus-Randers Fysikat udtaler: Der plejer at blive ført Klage over, at pludseligt og uden forudgaaende Lægebehandling døde Spædbørn synes af Ligsynsmænd og begraves uden særlig Anmeldelse til Politiet. I Beretningerne for 1908 findes dog ingen Klage af denne Art, hvilket mulig er en Følge af, at en Fysikatsskrivelse til Politimestrene har fremkaldt en Paamindelse til Ligsynsmændene. Angaaende Ligsynsmændsinstitutionens Utilstrækkelighed overfor Dødsfald af Tuberkulose henvises til »Foranstaltninger mod Tuberkulose« og det epidemiologiske Afsnit om denne Sygdom. Beretningerne indeholder som sædvanligt en Del Oplysninger om Forholdet mellem Antallet af Lægeligsyn og Ligsynsmænds Attester i Landsogne (for Fyens Fysikat foreligger Oplysninger fra samtlige Distrikter), men disse udelades

her, da »Medicinalberetning for 1909« vil komme til at indeholde fuldstændige Oplysninger om dette Forhold i hele Landet.

Medicinalstatistik.

I Beretningen fra Aarhus-Randers Fysikat paapeges de Ulemper, der flyder af Lægernes Sløseri med deres Indberetninger. Der foreslaas, at der gives den overordnede Embedslæge Midler i Hænde til at fremtvinge Beretningerne. I en middelstor Købstad paa Øerne er Lægernes Forsømmelighed med deres statistiske Pligter særlig stor, hvilket formenes at skyldes den naive Opfattelse hos Lægerne, at de antager, at de paa denne Maade kan komme til at lægge deres Animositet mod Distriktslægen for Dagen.

Almindelige Oplysninger om Befolkningens Kulturudvikling, Sundhedstilstand, Levevilkaar, Forslag til hygiejniske Foranstaltninger etc.

Hygiejnen paa Landet er i stadig Fremgang (Læge i Køge L. D.) — Elementær Undervisning i Hygiejne er i de senere Aar indført i flere Landsbyskoler i Fyens Fysikat. — Madlavningen og den personlige Hygiejne staar mange Steder paa et lavt Stade (Læge i Langaa). — Den personlige Renlighed er ikke stor; af 10 Mennesker er højst 1 vasket til »mer end nedringet« (Læge i Frederiksværk L. D.). — Uvillien mod at lade Patienter behandle paa Epidemisygehusene, som tidligere var saa almindelig paa Landet for ikke lang Tid siden, er nu næsten forsvunden (Læge i Skive L. D.). — Af et Beretningerne fra Sjørup L. D. ledsagende Særtryk af en Afhandling af S. Rambusch kan anføres: Rachitis er overordentlig hyppig, Scabies er bleven temmelig sjælden; siden 1904 tog den mærkeligt af; i Pressen førtes en meget levende og udbredt Strid, om Sygdommen var almindelig i Bondehjem eller ej, som formentlig har givet denne Sygdom sit Dødsstød (se Afsnittet om Scabies angaaende periodisk-epidemisk Optræden af denne Sygdom). — Mangel paa Renlighed er Befolkningens store Svaghed (Læge i Borris). — Der er Fremskridt med Hensyn til Kost, Bolig og Renlighed; de fleste Steder paa Landet, navnlig om Vinteren, benyttes dog endnu Kostaldene som Retirader (Læge i Herning L. D.). — Den personlige Renlighed er meget ringe, hvorfor Scabies, Impetigo og Pediculosis er overordentlig udbredte (Læge i Herning L. D.). — En Læge i Borup har paa Grundlag af flere Aars Erfaring givet en ret udførlig Skildring af de hygiejniske og økonomiske Forhold i Borup Stationsby; følgende fremdrages: Der er større Tilbøjelighed til at søge Læge; det er begyndt at gaa op for Befolkningen, at frisk Luft er

et Gode; i Modsætning til, hvad man fandt for 10 Aar siden, er det nu sjældent at støde paa tilspigrede Vinduer, og det er dog muligt, at faa Folk til at lukke Vinduerne op. Agitationen for at sprede Kundskab om Tuberkulose har dog medført den uheldige Omstændighed, at et Paabud til Patienten om at holde Vinduerne aabne, opfattes som en Tilkendegivelse af, at han lider af Tuberkulose. De Fremskridt i Hygiejne, der er sket, skyldes ikke saa meget de gælgende Love (Sundhedskommissionerne er afmægtige) som den stigende Oplysning. — Beboelseshygiejnen er i stadig Udvikling, men endnu er varmt Bad en Sjældenhed; Tand- og Mundplejen staar langt tilbage, man kan se Proteser hos ikke fuldvoksne Individer (Læge i Varde L. D.). — Gymnastikken synes at være bleven Befolkningens Kælebarn (Aarhus-Randers Fysikats Beretning). — Den megen Cyclekørsel synes at paavirke de Unges Hjerter uheldigt; hyppigt iagttages Dilatation (Læge i Farsø L. D.). — Angaaende den Modstand mod Behandlingen med præventive Seruminjektioner, som i den lokale Presse rejstes fra Lægfolks Side under Difteritisepidemien i Sorø, findes Oplysninger i Distriktslægens Beretning. — Kvaksalveriet trives vistnok ret frodigt: en gammel, meget søgt Mand, »kloge Johan«, er død (Sorø L. D.), — Kvaksalveri og ulovlig Handel med Medicinalvarer trives i ikke ganske ringe Udstrækning. Homøopathiske Apotheker findes rundt omkring. En til Lægevirksomhed uberettiget Person i Esbjerg forskrev Medicin fra Tyskland, fik Bøde (Ribe Fysikats Beretning). — Kvaksalveriet florerer ret livligt, er vistnok i Tiltagende (Ulfkær L. D.). — Det lokale Kvaksalveri er næsten ophørt, men Avisreklamen med Arkana er i Tiltagende (Nykøbing M. L. D.). — Kvaksalveri findes selvfølgelig her som rundt om i Landet; en Husmandskone i Frejlev har Ret til at kurere for Skurv (Sakskøbing L. D.). — En Materialist fik 2 Gange Bøde for ulovlig Medicinalhandel. Fabrikanten af et Præparat »Den gyldne Nøgle« blev tiltalt; Resultatet af Retssagen kendes ikke. 2 Personer tiltaltes for ulovlig Tandlægevirksomhed (Fyens Fysikats Beretning). — Kvaksalveri drives af en fhv. Arbejdsmand, der hører til Indremissionen og er Medlem af Menighedsraadet i Rindom. Han er ligesaa uvidende som dristig i sin Behandling (Ringkøbing Fysikats Beretning). — I Ringsted optages de daarligste Lejligheder i den gamle By af Alderdomsunderstøttede, der flytter ind fra Landet, dels fordi Bylivet tiltaler dem, dels fordi de faar større Understøttelse. — Om Indvandringen fra Landet og Landarbejdernes daarlige Kaar findes udførlige Udtalelser i Aarhus-Randers Fysikats Beretning. — Manglen paa fornødent hygiejnisk Tilsyn med den stærkt voksende By Haslev og med Kærhave Husmandsskole, fremhæves i Ringsted L. D.'s Beretning. — Den fra Rusland truende Kolerafare har mange Steder i Landet givet Stødet til Eftersyn og Forbedringer af Receptionshusene i Søkøbstæderne og Forslag til at afhjælpe forskellige Mangler ved den offentlige Hygiejne. — Ogsaa den med Invasionen af Polakker forbundne Fare gøres i flere Beretninger, særlig i Lolland-Falsters Fysikats Beretning til Genstand for nærmere Omtale. — Bestræbelserne efter at formindske Røgplagen i København fremkaldte en Ændring af

denne Bys Sundhedsvedtægt — De økonomiske Forhold som Hemsko for hygiejniske Fremskridt belyses ved Meddelelsen om, at de forberedende Undersøgelser angaaende Forslag til Anlæg af et Vandværk i Bogense kostede Byen 11,000 Kr., hvorefter Sagen henlagdes. — Et betydeligt Kloakeringsarbejde i Ølgod var paabegyndt, men maatte standses i et helt Aar, fordi de juridiske Formaliteter ikke kunde bringes i Orden. Vandsynsloven med Tillæg skal være saa uklart affattet, at det skal være næsten umuligt at blive klar over, hvorledes en Sag angaaende Kloakanlæg skal gribes an. Baade Sogneraad, Vandsynsmænd og et nedsat Kloakudvalg har gjort forskellige Fejltagelser og flere Gange maattet begynde forfra (Læge i Ølgod). — Vi har hygiejniske Love nok, trænger næppe til flere foreløbig, men det kniber med Overholdelsen. Der trænges til Sundhedsinspektører efter engelsk Mønster (Stadslægen i Aarhus). — I Beretningen fra Fyens Fysikat fremhæves Trangen til offentlige raadgivende og vejledende Institutioner paa den offentlige Hygiejnes Omraade; Trangen belyses ved følgende: Et Vandværk anlægges i en Landsby; der skaffes rigeligt Vand, men dette er ubrugeligt som Drikkevand, da man har boret i en gammel Fjordbund. — Overlægen ved Amtssygehuset i Næstved omtaler de mange Ulykkestilfælde, der skyldes uforsigtig Omgang med Landbrugsmaskiner ved Anvendelsen af Børn; ogsaa de mange Læsioner ved Vaadeskud ved Leg med Revolver, Salonbøsser, Jagtgeværer kræver Lovgivningsmagtens Indskriden (Forbud mod at Børn bærer Skydevaaben). — En Læge foreslaar, at der indføres medikoligalt Ligsyn ved Dødsfald blandt uægtefødte Børn. — En anden Læge henleder Opmærksomheden paa den Fare for Overførelse af Tuberkulose og Kræft, som kan skrive sig fra Hunden (Stuehunden). — I en Beretning fremhæves stærkt det farlige i den uindskrænkede Handel med gamle Klæder. — Efter Udtalelser i Beretningerne fra Aarhus-Randers og Bornholms Fysikater vil den Tandlægerne givne Tilladelse til Indsprøjtning af Narkotica ikke kunne bedømmes fuldt, før de af Tandlægerne i den Anledning førte Journaler (Protokoller) underkastes et regelmæssigt Eftersyn. — Haandkøbsudsalg af Medicinalvarer gør næppe anden Nytte end at tjene som Reklame for Ihændehaverne (Bornholms Fysikat). — Klagerne over Pladsmanglen paa Sindssygeanstalterne lyder stærkt i mange Beretninger.

Vaccinationen i 1908.

Beretning fra Forstanderen for den kgl. Vaccinationsanstalt for Aaret 1908.

Ved offentlig Vaccination vaccineredes for første Gang:

I København:	Den kgl. Vaccinationsanstalt.	5410	Børn
	Den kommunale Vaccination	1664	—
Nordre sjællandske	Fysikat...............	6100	—
Søndre —	—	3552	—
Bornholms	—	654	—
Lolland-Falsters	—	3118	—
Fyens	—	5348	—
Aalborg-Hjøring	—	6258	—
Aarhus-Randers	—	4592	—
Viborg-Thisted	—	4323	—
Vejle-Skanderborg	—	4023	—
Ringkøbing	—	3403	—
Ribe	—	2236	—
	Ialt vaccineret...	50681	Børn

Antallet af offentlige Vaccinationer er i Aar lidt mindre end i Fjor, men næsten nøjagtigt som i 1906. I de sidste 5 Aar har Antallet af offentlige Vaccinationer sammenlignelsesvis været:

1903.............	48178	Vaccinationer
1904.............	48772	—
1905.............	55185	—
1906.............	50699	—
1907.............	53051	—

Antallet af private Vaccinationer kan ikke opgives, da der ikke tilflyder Anstalten Meddelelser herom.

Men det kan oplyses, at der i 1908 er udsendt til Landets praktiserende Læger ifølge Rekvisition fra disse ialt 44740 Portioner Vaccine i 2312 Forsendelser.

Af Revaccinationer er der ingen anmeldt fra Embedslægerne; paa Anstalten er der foretaget 116 Revaccinationer hovedsagelig af voksne Individer.

Til alle i Aaret foretagne Vaccinationer, offentlige saa vel som private, er der udelukkende benyttet animal Vaccine, produceret paa og udsendt fra den kgl. Vaccinationsanstalt.

Resultatet af Vaccinationerne har for Anstaltens Vedkommende og for Embedslægernes Vedkommende ifølge disses Indberetninger været følgende:

	Vaccinerede, der mødte til Eftersyn	Anslag hos	Anslagsprocent
Den kgl. Vaccinationsanstalt	5376	5367	99,83
Københavns kommunale Vaccination og 97 Lægedistrikter[1]	49105	48161	98,08

Anslagsprocenten er baade for Anstaltens og for Embedslægernes Vedkommende i Aar lidt mindre end i Fjor, men da var den jo, som det erindres, ogsaa den bedste, den nogensinde har været, nemlig: 100 for Anstalten og 99,16 for Embedslægerne. Til Sammenligning hidsættes Resultatet af de offentlige Vaccinationer i de sidste 5 Aar, hvoraf det fremgaar, at de sidste 2 Aars Resultater langt overgaar de første 3 Aars:

I 1904 var der Anslag hos 91,73 % af de off. vaccin. Pers.
- 1905 » » » » 93,64 % » » » » »
- 1906 » » » » 91,21 % » » » » »
- 1907 » » » » 99,16 % » » » » »
- 1908 » » » » 98,08 % » » » » »

Af Koppetilfælde har der i 1908 været anmeldt til Anstalten ialt 11 Tilfælde, nemlig: d. $^{2}/_{4}$ fra Vejle 1 Tilf. (hos en paa Gaarden »Anesminde« ved Jellinge tjenende polsk Arbejder), d. $^{13}/_{4}$ fra Nakskov 1 Tilf. (hos en paa Gaarden »Sæbyholm« tjenende polsk Ar-

[1]) Fra 2 Distriktslæger er der trods gentagen Anmodning ikke sendt Indberetning.

bejder), d. $^{25}/_{4}$ fra Frederiksberg 1 Tilf. (en Lageriarbejder), d. $^{27}/_{6}$ fra Horsens 1 Tilf. (en paa en Gaard tjenende polsk Arbejder), d. $^{23}/_{9}$ fra Øresundshospitalet 2 Tilf. (fra Amerikadamperen »Oscar II.«), d. $^{24}/_{9}$ fra Rudkøbing 1 Tilf., d. $^{28}/_{9}$ fra Roskilde 1 Tilf., d. $^{19}/_{10}$ fra Sakskøbing 1 Tilf. og fra Svendborg 1 Tilf. De sidstnævnte 6 Tilfælde har alle kunnet sættes i Forbindelse med »Oscar II.«.

De 3 hos polske Arbejdere opstaaede Koppetilfælde viser den store Fare, som den aarlig gentagne og vistnok stadig stigende Indførelse her til Landet af fremmed Arbejdskraft, særligt fra Polen, rummer, og Betimeligheden af, Justitsministeriets Cirkulære af $^{12}/_{3}$ 1907 til samtlige Amtmænd, i hvilket det bl. a. paabydes, »at i Tilfælde af, at der blandt de i en Jurisdiktion beskæftigede polske Arbejdere viser sig blot et enkelt Tilfælde af en Sygdom, der med Grund kan antages at være Kopper, skal samtlige de i Jurisdiktionen beskæftigede Polakker — ogsaa de, der befinder sig udenfor det Arbejdssted, hvor den angrebne er eller har været beskæftiget — straks indpodes med Kokopper.«

Af Komplikationer ved Vaccinationen har der paa Anstalten kun været bemærket moderat lokal Reaktion i en Snes Tilfælde blandt de 5410 vaccinerede Børn og iøvrigt ingen lokal eller generelle Komplikationer, og fra Embedslægerne er der kun indberettet nogle ganske faa Tilfælde uden større Betydning, samtidig med, at det fra mange Sider udtrykkeligt er bemærket, at Anslaget i det hele har givet færre og mindre stærke lokale Reaktionstilfælde end f. Eks. i 1907. Af særlige Tilfælde skal nævnes følgende: 1) En Distriktslæge paa Sjælland indberetter, at efter Vaccination med Lymfe fra Kalv Nr. 11, fik en 4 Aar gl. Dreng »nogle Dage efter Indpodningen et Herpes Zosterlignende Udslet, som strakte sig i et 5—6 cm. bredt Bælte fra højre Side af Columna langs højre Side til højre Rand af Sternum. Der var samtidig temmelig stærk Feber, Smerter o. lign. Vaccinationen var foretaget paa venstre Arm, og Anslaget var ikke særlig stærkt«. 2) En anden Distriktslæge beretter, at 8 Dage efter Vaccination med Lymfe fra Kalv Nr. 28, fremkom »et impetiginøst Udslet, der tilsyneladende udgik fra Podestedet«. 3) En tredie Distrikts-

læge meddeler, at et 1/2 Aar gl. Barn »fik samtidig med Ridsenes Anslag et universelt Udbrud af typiske Variola-Pustler, der stod temmelig spredt, var ikke særlig store, men ganske utvivlsomme; Barnets Befindende var ikke særlig altereret«. Til denne Vaccination var benyttet Lymfe fra Kalv Nr. 4. Fra praktiserende Læger er der ogsaa i Aarets Løb meddelt et Par Tilfælde af Komplikationer i Form af universelle, morbilli- eller scarlatinalignende Erythemer, opstaaede i Tilslutning til den foretagne Vaccination, men ogsaa disse har været uden videre Betydning for de paagældende Børn. — Samtlige anmeldte Komplikationer er opstaaede hos Børn, til hvis Vaccination der er benyttet Lymfe fra forskellige Kalve.

Produktionen af animal Vaccine har i Aaret 1908 været fortrinlig, bedre end i 1907, der ellers har staaet som et af de bedste Produktionsaar i Anstaltens Annaler. Udbyttet pr. Kalv har været det største, der endnu er opnaaet, og Holdbarheden af Vaccinen har været udmærket. Som Forplantningsmateriale har væsentligt været benyttet den i 1906 fra Kristiania indførte Vaccine, hvoraf det er lykkedes at oparbejde en, som det synes, meget paalidelig Stamme.

Der er podet ialt 36 Kalve, der alle var sunde og kunde benyttes til Vaccineindvinding. Høstudbyttet af disse har været 857,74 g. Raastof, der udbragtes til 223135 Portioner Vaccine. Gennemsnitsudbyttet pr. Kalv var 23,88 g. Raastof eller 6198 Portioner Vaccine.

Til Sammenligning anføres i nedenstaaende Oversigt Antallet af podede Kalve i de sidste 5 Aar og det gennemsnitlige Høstudbytte pr. Kalv.

Aar	Antal podede Kalve	hvoraf benyttedes til Vaccineindvinding	der gav gennemsnitlig pr. Kalv
1904	44	34	4055 Port. Vaccine
1905	50	47	4013 » »
1906	60	51	2824 » »
1907	30	29	5106 » »
1908	36	36	6198 » »

Til Forbrug har Anstalten havt:

Tilbage fra 1907....	13570	Portioner Vaccine
Indvundet i 1908....	223135	— —
Ialt....	236705	Portioner Vaccine

Af dette Materiale er der udsendt til:

	Portioner	Forsendelser
99 Distrikts-(Stads-)læger..........	67053	1040
Københavns kommunale Vaccination	1030	28
Hæren..........	10461	52
Flaaden.........................	2086	11
Vestindien..................	1290	18
Færøerne........................	750	5
Island..........................	10735	92
Grønland........................	1105	15
Private og offentlige Institutioner ..	7955	75
Praktiserende Læger.............	44740	2312
Udlandet........................	20100	50
Ialt ...	167305	3698

Til Vaccination paa Anstalten medgik c. 6000 Portioner
» Podning af Kalve benyttedes .... 6200 —
» Forsøg og Prøvevaccinationer....... 500 —
» fremmede Anstalter afgivet til Forplantning....................... 200 —
Tilbage ved Aarets Slutning...........37300 —

Af den hele til Disposition værende Mængde Vaccine, ialt 236705 Portioner, er der i Aarets Løb altsaa forbrugt 217505 Portioner, medens 19200 Portioner, ɔ: lidt mere end $^1/_{12}$ af den disponible Mængde, maatte kasseres paa Grund af Alder og svækket Anslagskraft.

Af efterfølgende Oversigt fremgaar, hvor stor en Mængde Vaccine, der er udsendt fra Anstalten i de sidste 5 Aar.

I 1904	udsendtes	109190	Portioner	i 2976	Forsendelser
1905	—	144670	—	i 3640	—
1906	—	114500	—	i 2935	—
1907	—	121510	—	i 3063	—
1908	—	167305	—	i 3698	—

Til Slutning skal bemærkes, at af den ualmindelig store Mængde Vaccine, der i 1908 er afsendt til Udlandet, er den aller største Del gaaet til Norge, hvorfra der indløb talrige Anmodninger til Anstalten fra Vaccineinstitutet i Kristiania og fra Embedslæger rundt om i Landet om at yde Hjælp i Anledning af den udbredte og ret betydelige Koppeepidemi, der hjemsøgte Landet i Eftersommeren 1908.

IX. Personalia.

1. Læger.

a. Udnævnelser.

Under 3. April: Docent, Overkirurg Schaldemose til Professor extraord. ved Københavns Universitet.

» 20. Juli: Kommunelæge E. V. C. Busch til Distriktslæge i Tarm L. D.

» 4. August: pr. Læge K. Knud-Hansen til Kommunelæge i St. Thomas vestlige Distrikt og St. Jan.

» 19. Februar: Dr. med. A. Helweg til Overlæge ved Middelfart Sindssygeanstalt.

b. Dødsfald.

Den 29. December 1907: Overlæge Frederik (Fritz) Lange i Middelfart.

» 8. Januar 1908: pr. Læge Christian Frederik Friis i Skelskør.

» 17. Januar: Øjenlæge Poul Anton Mathias Madvig i Kolding.

» 21. Januar: pr. Læge Carl Frederik Garde i Aalborg.

» 28. Januar: pr. Læge Frederik Christian Mathiesen i Nærum.

» 26. Februar: pr. Læge Daniel Peter Perch Smith i Rødby.

» 19. Marts: pr. Læge Gudin Gudmundsson i Svanike.

» 28. Marts: privat, fhv. Distriktslæge Frans Casper Djørup i Frederiksberg.

» 31. Marts: Overlæge, Dr. med. Peter Joachim Bondesen i København.

» 24. April: pr. Læge Sofus Finsen i København.

» 27. April: pr. Læge Laurits Hansen i København.

Den 8. Maj: Reservelæge ved Viborg Sindssygeanstalt Axel Theodor Østerriis i Viborg.
» 24. Maj: pr. Læge Hans Christian Linde i Skive.
» 30. Maj: pr. Læge Herman Frederik Fraenkel i København.
» 6. Juni: Professor, Dr. med. Andreas Schutz Plum Brünniche i København.
» 21. Juni: pr. Læge Holger Heide i Charlottenlund.
» 30. Juli: pr. Læge Aage Holstein i Frederiksberg.
» 2. August: pr. Læge Johannes Frederik Kruuse i Skibby.
» 12. August: pr. Læge Victor Boeck i Charlottenlund.
» 26. August: fhv. Læge Fritz Vilhelm Christensen i Holte?
» 5. September: pr. Læge Fabian Zachrisson i Odense.
» 8. September: fhv. militær Overlæge Emil de Scholten i Aalborg.
» 13. Oktober: pr. Læge H. P. H. Stilhoff i Billum.
» 29. November: pr. Læge, Dr. med. Johannes M. Torrild i Aalborg.
» 19. December: pr. Læge Otto Georg Christian Repholtz i Hellerup.
» 30. December: Godslæge Kai Wildenrath Nielsen Nøkkentved i Tranekær.

2. Tandlæger.

Følgende har i 1908 faaet Bevilling til at udøve Virksomhed som Tandlæger.

Den 13. Januar: Cand. phil. Wolter A. Ruben.
» 13. Januar: Frk. Anna Marie Hedevig Hansen.
» 18. Januar: Chr. Alexander Emil Egholt.
» 29. Januar: Cand. pharm. Otto Valdemar Benzon-Schultz.
» 4. Februar: Frk. Dorthea Kathrine Andersen Juul.
» 8. Februar: Carl Otto Hansen.
» 10. April: Niels Braae.

Den 10. April: Poul Voigt.
» 7. Maj: Frk. Anna Madsen Mygdal.
» 6. Juni: Aage Schmidt.
» 5. Juni: Professorinde Strømgreen.
» 1. August: Frk. Karen Johanne Thorsen.
» 8. August: Frk. Karen Hjersing.
» 10. August: Fru Anna Stürup.
» 13. September: Frk. Nancy Buhl.
» 3. November: Simon Fredrik Kaaber.
» 30. November: Frk. Olga Sørensen.
» 17. December: Carl Johan Nielsen.
» 21. December: Georg Poulsen.

3. Apotheker.

Følgende nye Apotheker oprettedes ved Resolutioner faldne i 1908.

Under 4. Marts i Hornbæk.
» 19. Marts i Gjørlev (Flytning fra Sæby) med Hjælpeapothek i Ruds Vedby.
» 23. Juli: Bevilling for Indehaveren af Vestervig Apothek til at oprette og drive et Hjælpeapothek i Hurup Stationsby.

IX a. Fysikaternes Lægepersonale*)

(praktiserende og privatiserende Læger).

1908	Antal ved Udgangen af 1907	I Løbet af 1908: tilflyttede	I Løbet af 1908: fraflyttede	I Løbet af 1908: døde	Antal ved Udgangen af 1908	Deraf: dispenserende	Deraf: distribuerende
København	c. 500	»	»	5	c. 500	»	»
Sjællands nordre Fysikat	248	32	16	8	c. 259	2	40
Sjællands søndre —	92	9	5	1	95	»	23
Bornholms —	16	1	1	1	15	1	6
Lolland-Falsters —	47	5	4	1	47	1	11
Fyens —	124	11	7	2	126	»	26
Aalborg-Hjøring —	85	16	10	3	88	1	15
Aarhus-Randers —	122	20	18	»	124	1	17
Viborg-Thisted —	71	12	9	2	72	»	19
Vejle-Skanderborg —	108	6	5	1	108	»	19
Ringkøbing —	41	2	3	»	40	»	9
Ribe —	44	6	5	1	44	1	7
Kongeriget udenf. Kbhvn.	c. 998	120	83	20	c.1018	7	192
Hele Kongeriget........	c.1498	»	»	25	c.1518	7	192

Efter den af Sundhedsstyrelsen udgivne Fortegnelse over autoriserede Læger etc. i Danmark for 1909, hvis Udarbejdelse sluttede i Februar 1909, fandtes der her i Kongeriget med Færøerne samt Grønland og Vestindien 1505 Læger**), hvoraf 537 i København og Frederiksberg. Desuden 234 Læger, hvis Opholdssted var ukendt (Flertallet Lægekandidater), samt 44, der opholdt sig i Udlandet. Paa Island fandtes 55 Læger.

*) Tabellerne IX a, b og d indeholder ikke og kan ikke komme til at indeholde fuldstændig nøjagtige Oplysninger. (Se »Medicinalberetning for 1906« S. 243).

**) (incl. privatiserende Læger, Tandlæger og Veterinærer med Lægeeksamen).

IX b. Fysikaternes Tandlægepersonale
(praktiserende og privatiserende Tandlæger).

1908	København	Fysikat: Sjællands nordre	Sjællands søndre	Bornholms	Lolland-Falsters	Fyens	Aalborg-Hjøring	Aarhus-Randers	Viborg-Thisted	Vejle-Skanderborg	Ringkøbing	Ribe	I alt
Tandlæger ved Udgangen af 1907	c.118	36	18	2	9	28	13	20	12	21	8	7	c.292
ved Udgangen af 1908	c.136	40	19	2	9	29	11	20	12	24	9	6	c.317

Efter den under IX a nævnte Fortegnelse fandtes i Februar 1909 336 autoriserede Tandlæger foruden et ukendt Antal Tandlæger med Lægeeksamen.

IX c. Fysikaternes Apoteker.

1908	København	Fysikat: Sjællands nordre	Sjællands søndre	Bornholms	Lolland-Falsters	Fyens	Aalborg-Hjøring	Aarhus-Randers	Viborg-Thisted	Vejle-Skanderborg	Ringkøbing	Ribe	I alt
Apoteker ved Udgangen af 1908..	34	40	19	3	10	27	27	18	19	22	11	14	244
Heraf Hjælpeapoteker ..	»	3	1	»	»	2	1	»	5	2	»	3	17

I tidligere Aargange af »Medicinalberetningen« er der for flere Fysikaters Vedkommende indløbet adskillige fejlagtige Oplysninger angaaende Antallet af Apotheker (incl. Hjælpe-apotheker), væsenligst hidrørende fra Skemaernes Forlangende om Antallet af Apothekere og deraf flydende Misforstaaelser. Efter en indgaaende Revision var ved Aarets Udgang Antallet af Apotheker som ovenfor angivet.

IX d. Fysikaternes Jordemødre*).

1907	Distrikts-Jordemødre		Reserve-Jordemødre		Privat prakt. Jordemødre		Privatis. Jordemødre	
	Ved Udg. af 1907	Ved Udg. af 1908	Ved Udg. af 1907	Ved Udg. af 1908	Ved Udg. af 1907	Ved Udg. af 1908	Ved Udg. af 1907	Ved Udg. af 1908
København...........	»	»	»	»	c.150	c.150	»	»
Sjæll. nordre Fysikat	**99	96	3	3	35	34	***8	10
Sjæll. søndre —	81	82	3	3	7	6	7	7
Bornholms —	14	14	1	1	1	»	»	1
Lolland-Falsters —	46	44	»	»	7	6	3	5
Fyens —	109	110	1	1	16	15	7	8
Aalborg-Hjøring —	80	79	»	»	30	27	4	6
Aarhus-Randers —	63	63	2	2	30	30	11	11
Viborg-Thisted —	76	77	4	4	10	10	5	6
Vejle-Skanderborg —	69	67	2	2	19	16	11	12
Ringkøbing —	49	47	»	»	6	7	6	8
Ribe —	42	37	»	»	13	11	»	»
Kongeriget udenf. Kbhvn.	726	716	16	16	174	162	62	74

*) De i Anmærkning paa foregaaende Side antydede Vanskeligheder ved at tilvejebringe nøjagtige Oplysninger gælder særlig Jordemødrenes Statistik.

**) Køge angivet 1 Distriktsjordemoder for meget i 1907.

***) Frederikssund angivet 1 privatiserende Jordemoder for meget i 1907.

Færøerne, Island og Kolonierne.

1. Færøerne.

1908.

(Uddrag af Lægeberetninger, væsentlig Fysikatsberetningen).

I.

Vinteren og Foraaret maa nærmest betegnes som milde, Sommeren havde nogle korte Perioder af usædvanlig høj Varme, og Efteraaret var regnfuldt og stormende, hvilket i Juleugen kulminerede med en 3 Dages Orkan, der vistnok var samtidig med Jordskælvet i Messina; den anrettede bl. a. i Thorshavn store Ødelæggelser paa Baade og Broer (Landgang). — Hvad Erhvervskilderne angaar har Skibsfiskeriet gennemgaaende givet et sparsomt Udbytte, som yderligere forringedes ved de daarlige Markedspriser, og Baadfiskeriet gav ogsaa et Udbytte, som staar en Del under et almindeligt Middelaars. — Derimod gav Grindefangsten et udmærket Udbytte, idet der gentagne Gange var Grind i Aarets Løb, nemlig 2 Gange paa Strømø og 2 Gange paa Vaagø (hver med 3 à 400 Hvaler). Dette kan desværre ikke siges om Storhvalfangsten, der atter i Aar gennemsnitlig gav et mindre godt Udbytte. — For Landbrugets Vedkommende var Resultatet ret gunstigt, idet baade Høhøsten og Kartoffelavlen maa betegnes som særdeles gode og Kornavlen var jævnt god. — Faareavlen gav et godt Udbytte og siges i det forløbne Aar at have givet mere Udbytte end i de sidste Aar.

Samtlige Fødslers Antal er 582, hvoraf de Levendefødte udgør 569, hvilket giver 3,32 % af den samlede Folkemængde, naar denne sættes til 17,136;

herved bliver Fødselsprocenten (lev.) noget større end de senere Aars.

Antallet af Dødfødte er 13. — Totalsummen af Døde er 184, hvilket giver en Dødsprocent af 1,08, hvad der er den mindste i de sidste 6 Aar.

Blandt Dødsaarsagerne indtager Tuberculosis ogsaa i Aar den første Plads, idet der herunder er opført 33 Tilfælde, et betydeligt større Antal end de foregaaende Aars, og for samtlige Dødsfalds Vedkommende svarende til 17,93 % (1907: 9,95 %. 1906: 13,77 %, 1905: 12,4 %, 1904: 10 %, 1903: 12,9 % og 1902: 15,74 %). For den samlede Befolkning bliver Dødelighedsprocenten 0,195 (1907: 0,12 %). Disse Tal maa iøvrigt som tidligere udtalt nærmest betragtes som Minimumstal under Henvisning til de relativt store Tal, som findes under Mortalitets-Tabellens Nr. 35 og 36. Dette sidste gælder ogsaa om Cancer, som er opført med 8 Tilfælde mod 6 Tilfælde i 1907. Blandt de egentlig epidemiske Sygdomme (1—9) findes der under Tussis convulsiva 15 Dødsfald, under Febris tyfoidea 2 Tilfælde og endelig er der under Febris puerperalis opført 2 Tilfælde.

Med Hensyn til Morbiditeten viser det sig, at der paa Skema BB under Nr. 1—23 er opført 993 Tilfælde, som dog ej viser det samlede Antal.

Af Febris tyfoidea er der anmeldt 36 Tilfælde (mod 45 Tilfælde i 1907 — se senere under Influenza), som fordeler sig med 15 Tilfælde paa Suderø, væsentligt i de samme Bygder (Kvalbø, Frodebø, Tveraa) som i foregaaende Aar, og antagelig skyldes mangelfuld Desinfektion af Møddinger og hygiejniske slette Forhold i og omkring Husene, hvilke skærmes baade af Ejerne og Forstanderskaberne. Sygdommen toges under offentlig Behandling fra 16/6—28/11 1908. Et eller flere Tilfælde, der ikke kom under Lægebehandling, gav paa Kvalbø Anledning til, at Sygdommen her bredte sig. Ialt indtraf i Kvalbø i Aarets Løb 8 vel konstaterede, men ret milde Tilfælde. I Norderøernes Lægedistrikt optraadte der 14 Tilfælde, væsentlig i Klaksvig, hvor Sygdommen toges under offentlig Behandling. 9 Tilfælde behandledes paa Sygehuset. 1 Dødsfald indtraf hos en lille Pige. Smittevejene kunde spores. I et Hus havde flere af

Beboerne lidt af en febril Sygdom, forinden det første konstaterede Tilfælde blev opdaget; de øvrige Tilfælde optraadte dels spredte paa Viderø, dels paa Svinø (et enkelt Tilfælde), hvor der Aaret forud havde været en mindre Epidemi. I Vestmanhavn Lægedistrikt var der 6 Tilfælde, der optraadte som en lille Epidemi fra Slutningen af December 1907 i Bygderne Stykket og Leinum, hvor Sygdommen ogsaa toges under offentlig Behandling, som varede til 31. August 1908 og omfattede 10 Patienter i 6 Huse. 6 Mennesker hentede sig alle Sygdommen ved et Bryllupsgilde i Tofte paa Østerø; det antages, at Rejsen fra Stykket til Østerø i daarligt Vejr har gjort dem særligt modtagelige. Der indtraf 1 Dødsfald. Sygdommen synes at være optraadt temmelig godartet, idet der herunder kun er anmeldt 2 Dødsfald (Vestmanhavn og Norderøerne), d. v. s. Dødelighedsprocenten er 2,44.

Difteri og Croup synes fremdeles at være i stærkt Aftagende, idet der kun er anmeldt 6 Tilfælde mod 19 i 1907 (39 i 1906 og 86 i 1905); Tilfældene ere alle spredte og uden indbyrdes Forbindelse og synes alle at være endte med Helbredelse, idet der ingen Dødsfald er opført herunder. — Det enlige under Scarlatina opførte Tilfælde er importeret fra en engelsk Trawler og behandledes paa Karantænehuset i Thorshavn uden at give Anledning til flere Tilfælde. — Af Morbilli er der anmeldt 26 Tilfælde, hvoraf de 23 optræder i Januar Maaned som en lille lokal Epidemi paa Østerø (Tofte og Næs) og i Thorshavn (enkelt Hus) og de andre paa Vaagø; Smitten er antagelig ført hertil med en dansk Damper, ombord paa hvilken der var 1 Tilfælde af Morbilli.

Tussis convulsiva, der optræder i Aar efter ikke at have vist sig i 7—8 Aar, blev ført hertil Thorshavn med et Barn fra Danmark (København) i Foraaret og breder sig saa jevnt og gradevis over de fleste Øer saaledes, at den i Juli viser sig paa Suderø og Vaagø og derfra videre over Strømø og Østerø til Norderøerne, hvor de første Tilfælde bemærkes i Oktober. Epidemiens Vandring fortsattes i 1909. Kun de færreste (alvorligste) Tilfælde er blevne anmeldte, saa at det opførte Tal (351) sikkert maa forhøjes en ikke ringe Del, selv om man dog næppe tør gaa saa vidt som en Distriktslæge,

der vil have det anmeldte Antal Tilfælde multipllceret med mere end 5. Der synes saavel i Norderøernes som i Thorshavns Lægedistrikt at have været vel observerede Tilfælde, hvor man i temmelig afsidesliggende Bygder mener med Sikkerhed at kunne udelukke direkte Smitte, idet Sygdommen skal være overført ved 3die Person, som dels tidligere havde haft Sygdommen, dels ikke frembød ringeste Symptom paa den. Svarende til den mildere Aarstid er Sygdommen i Begyndelsen af sin Optræden ret godartet og mild, for hen paa Efteraaret og Vinteren, som en Følge af det da herskende raa og barske Vejrlig at blive mere alvorlig og ondartet ved de ledsagende Bronchiter og Bronchopneumonier. Dødsfaldenes Antal er 15, hvilket svarer til 4,27 ‰, der, efter hvad der ovenfor er udtalt, nok maa betegnes som noget for høj.

Fra Suderø L. D. berettes, at Epidemien vistnok angreb alle Børn, fødte efter den sidste Epidemi 1901; endvidere betragtes det som sikkert, at 2 Voksne og mindst 5 Børn, som havde gennemgaaet Sygdommen i 1901, atter angrebes i 1908. Isolation af de angrebne synes at have bidraget til at formindske Anfaldenes Hyppighed.

Af Febris puerperalis er der anmeldt 6 Tilfælde (mod 8 i 1907), hvoraf de 2 endte dødeligt.

Medens Febris rheumatica viser Forøgelse i Tilfældenes Antal, gælder dette ikke de under Nr. 14—20 opførte Sygdomme; af disse viser flere endog en ret betydelig Nedgang og giver ej Anledning til nærmere Omtale med Undtagelse af Tuberculosis pulmonum et laryngis, der optræder med 55 Tilfælde (mod 65 i 1907, 27 i 1906 og 64 i 1905), der fordele sig med 7 Tilfælde i Suderø Lægedistriktet, 5 Tilfælde i Vestmanhavn do., 8 Tilfælde i Norderøernes do. og 35 Tilfælde i Thorshavns do. (44 Tilfælde i 1907). — Distriktslægen i Norderøerne beretter: Skøndt Befolkningens Agtpaagivenhed overfor denne Sygdom er bleven betydelig større efter Sanatoriets Opførelse, kan det dog betragtes som givet, at der i Distriktet findes adskillige tuberkuløse Individer, hvis Sygdom enten slet ikke kommer under Behandling eller er af en saadan Beskaffenhed, at den ikke kan diagnosticeres med Sikkerhed ved et enkelt

tilfældigt Besøg; navnlig er Bygderne Gjør og Funding suspekte i saa Henseende. Ofte er vedkommende Patient arbejdsdygtig og henvender sig kun til Lægen for at faa nogen styrkende Medicin og af lignende Grunde.

Af Influenza er der anmeldt 17 Tilfælde og alle fra Vestmanhavn Lægedistrikt, og heraf igen 8 for December; for flere af disses Vedkommende opstod der senere Formodning om, at det drejede sig om maskeret Tyfus, hvilket for enkeltes Vedkommende senere lod sig paavise.

I Norderøernes L. D. behandledes 2 Tilfælde af Ovariecyste. — I Suderø L. D. iagttoges hos en 16-aarig Kvinde 1 Tilfælde af den »her meget sjældne« Diabetes mellitus.

Af veneriske Sygdomme er der atter i Aar iidt Stigning i Tilfældenes Antal; disse optræder i Reglen hos Søfolk, der paadrager sig Smitten i fremmede Havne og kommer særlig til Observation i Thorshavn og Trangisvaag, d. v. s. de Steder, hvor der er mest Trafik. — Scabies viser ogsaa en mindre Stigning i Tilfældenes Antal og synes ogsaa i Aar at florere stærkest i Norderøernes Lægedistrikt, som næsten afgiver Halvdelen af Tilfældene.

Af Forgiftninger eller overførte Dyresygdomme ses der ikke at være anmeldt noget Tilfælde.

II.

Med Hensyn til de Sygeligheden betingende Momenter i al Almindelighed i 1908 har der næppe gjort sig nye Faktorer gældende, saa at det forløbne Aar i den Henseende ligner sine Forgængere med Undtagelse af, at Kampen mod Misbrug af Alkohol for første Gang har kunnet høste Gavn af den nye Lov om Udskænkning af Spirituosa for Færøerne. Denne traadte nemlig i Kraft den 1. Januar 1908, og som Følge heraf kunde der intet Steds paa Øerne faas Spiritus at købe for Beboerne undtagen paa Apotheket i Thorshavn og da kun efter Recept; derimod stod det enhver frit for direkte at indforskrive saa meget Spiritus, han ønsker andetstedsfra — men kun til eget Brug. Denne Form for Adgang til Spiritus var jo langt besværligere end den tidligere, og den før ej ualmindelige Spiritus-Drikken hos de Hand-

lende var jo nu ganske forbi, saa at det tidligere ret hyppige Syn af berusede Folk paa offentlig Gade og Plads næsten ganske forsvandt, ligesom det ikke ringe Drikkeri i Baadene hørte op, hvad der ogsaa synes at stemme med, at Indførsel af Spiritus er gaaet en Del ned. Men Drikkelasten blev selvfølgelig ikke hævet, og efterhaanden fandt man nye Udveje. Ude i Landsbygderne, hvor man tidligere næppe havde større Kvanta Spiritus, lærte man nu at indforskrire den i større og mindre Ankere (Folkevittigheden døbte dem med Navnet »Tjaldurs Æg«, idet de som Regel kom op med S/S »Tjaldur«. (»Tjaldri«, det færøiske Ord for Strandskaden, der findes her i tusindvis om Sommeren og har en vis national Betydning), og saa gik det rigtigt løs, saa længe man havde noget. Og det varede heller ikke længe, førend man, naar Omstændighederne ikke tillod at indforskrive Spiritus, gav sig i Lag med den modbydeligt stinkende denaturerede Spiritus (Pyridin?), der jo kan faas til Købs hos de Handlende; det siges, at den ved at tilsættes med almindeligt Salt (?) mere eller mindre kan befris for det tilsatte Stof og saaledes nydes, hvorved den maaske bliver endnu kraftigere i sin Virkning. En helt anden Side af Sagen er jo den Omstændighed, at det for Læger, Jordemødre og Sygehuse er bleven en Del dyrere nu at anvende Spiritus i de Forhold, hvor dens Brug er gaaet ind som et nødvendigt Led i den specielle Teknik. Endnu en anden Foranstaltning af nok saa stor Betydning for det færøiske Samfund traadte ogsaa i Kraft i 1908, idet Tuberkulose-Sygehuset i Højdal ved Thorshavn med 32 Pladser blev taget i Brug i Løbet af Juni Maaned.

Det ligger her paa Bunden af en grydeformet, vaad Dal, omgivet paa alle Sider af sure, fugtige Bjærgskraaninger, hvor der samler sig megen Taage og raa fugtig Luft, ligesom der om Vinteren er en Tid, hvor de lige overfor liggende Fjælde helt eller næsten skjuler den sparsomme Vintersol, vi da har. Beliggenheden synes at være valgt, uden at nogen færøisk Læge har været taget paa Raad.

Da det ved Thorshavn værende — Færøernes eneste — Karantænehus fremdeles benyttes som Regel flere Gange aarlig, og da det efter Loven af 8. Januar 1872

Mortalitetstabel for Aaret 1908 for Færøernes Fysikat.

		0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar		Tilsamm.
					Md.	Kv.	Md.	Kv.	
1.	Variolæ	»	»	»	»	»	»	»	»
2.	Dysenteria	»	»	»	»	»	»	»	»
3.	Febris typhoidea	»	»	2	»	»	»	»	2
4.	Diphtheria	»	»	»	»	»	»	»	»
5.	Croup	»	»	»	»	»	»	»	»
6.	Scarlatina	»	»	»	»	»	»	»	»
7.	Morbilli	»	»	»	»	»	»	»	»
8.	Tussis convulsiva	10	5	»	»	»	»	»	15
9.	Febris puerperalis	»	»	»	»	2	»	»	2
10.	Erysipelas	»	»	»	»	»	»	»	»
11.	Febris rheumatica	»	»	»	»	»	»	»	»
12.	Pneumonia crouposa	»	»	1	2	1	»	»	4
13.	Bronchopneum. & Bronchit. capill.	2	»	»	1	1	»	1	5
14.	Kolerine & Catarrh. intestin. acut	2	»	1	»	»	»	»	3
15.	Alii morbi epidemici	»	»	»	»	1	»	»	1
16.	Tuberculosis	»	2	9	5	16	1	»	33
17.	Cancer	»	1	»	3	1	2	1	8
18.	Syphilis	»	»	»	»	»	»	»	»
19.	Alcoholismus	»	»	»	»	»	1	»	1
20.	Alii morbi constitutionales	»	»	»	»	»	»	1	1
21.	Ecclampsia	»	»	»	»	1	»	»	1
22.	Apoplexia cerebri	»	»	»	»	2	2	1	5
23.	Alii morbi cerebri & med. spin.	3	1	1	1	»	2	»	8
24.	Morbus cordis	»	»	»	»	»	1	2	3
25.	Pleuritis	»	»	»	»	»	»	»	»
26.	Alii morbi pectoris	»	»	»	»	»	1	»	1
27.	Peritonitis[puerperal. excl.]	»	1	»	»	»	»	»	1
28.	Nephritis albuminosa	»	»	»	»	2	»	2	4
29.	Alii morbi abdominis	2	1	»	»	»	1	»	4
30.	Morbi extern. part.	»	»	»	»	»	»	»	»
31.	Suicidium	»	»	»	»	»	»	»	»
32.	Alii casus mortiferi*)	»	»	1	6	1	»	»	8
33.	Vitia innata	3	»	»	»	»	»	»	3
34.	Atrophia infantilis	»	»	»	»	»	»	»	»
35.	Marasmus senilis	»	»	»	»	»	8	13	21
36.	Causa mortis non indicata	12	2	2	2	5	12	15	50
	Tilsammen	34	13	17	20	33	31	36	184

Deraf døde uden Lægebehandling 10 Md., 14 Kv., 24 tilsammen. Dødfødte 9 Mdk., 4 Kvk., 13 tilsammen.

*) Herunder er opført 6 Personer, som er omkomne og ikke genfundne.

Skematisk Beretning

over

levendefødte, døde og dødfødte i Færøernes Fysikat 1908.

Præstegjæld	Levendefødte M.	Levendefødte Kv.	Levendefødte I alt	Dødfødte M.	Dødfødte Kv.	Dødfødte I alt	Døde M.	Døde Kv.	Døde I alt	Kalkuleret Folkemængde
Sydstrømø	48	37	85	1	1	2	13	20	33	»
Nordstrømø	25	39	64	3	»	3	11	10	21	»
Østerø	79	68	147	1	2	3	17	22	39	»
Vaagø	30	22	52	2	»	2	6	9	15	»
Sandø	12	17	29	»	»	»	5	7	12	»
Suderø	79	49	128	1	»	1	14	23	37	»
Norderøerne	35	29	64	1	1	2	13	8	21	»
Summa	308	261	569	9	4	13	79	99	178	17136

Skematisk Sygeliste for Fær-

Folkemængden var ved sidste Folketælling i Aaret

		Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September
1.	Febris typhoidea	6	11	2	7	1	3	3	1	»
2.	Meningitis cerebrospin. epid.	»	»	»	»	»	»	»	»	»
3.	Diphtheria (incl. Croup.)	1	»	»	»	»	1	1	1	»
4.	Scarlatina	»	»	1	»	»	»	»	»	»
5.	Morbilli	23	2	»	»	»	1	»	»	»
6.	Tussis convulsiva	»	»	»	»	3	10	49	77	27
7.	Angina parotidea	»	1	»	»	»	1	»	»	»
8.	Erysipelas	1	1	»	2	»	1	1	»	»
9.	Febris puerperalis	»	1	»	»	1	1	»	1	1
13.	Febris rheumatica	3	1	1	1	1	1	2	1	1
14.	Pneumonia crouposa	3	«	»	2	4	4	2	3	»
15.	Tuberculosis pulm. et laryng.	2	6	9	6	4	10	4	4	2
16.	Tracheo-Bronchitis	11	11	20	22	17	15	23	18	15
17.	Bronchopneum. & Bronchit. capill.	9	3	5	6	6	5	10	4	1
18.	Influenza	»	1	»	«	1	5	2	»	»
19.	Angina tonsillaris	5	9	6	7	7	3	5	2	7
20.	Kolerine & Catarrh. int. acut.	13	12	14	10	12	6	9	10	1
	Sum...	77	59	58	63	57	67	111	122	55
24.	Gonorrhoea	»	»	2	1	1	1	1	»	1
25.	Ulcus venereum	»	»	»	»	»	»	»	1	»
26.	Syphilis (acq. e coit. imp.)	«	»	»	»	»	1	»	»	»
27.	Syphilis (acqvisit) insons	»	»	»	»	»	»	»	»	»
28.	Syphilis congenita	»	»	»	»	»	»	»	»	»
29.	Scabies	13	»	5	21	14	4	5	9	1
30.	Delirium tremens	2	»	»	»	»	»	»	»	»

eernes Fysikat for Aaret 1908.

1906 16349 (kalkuleret for Beretningsaaret 17136).

Oktober	November	December	Hele Aaret	De syges Alder 0–1 Aar	1–5 Aar	5–15 Aar	15–65 Aar Md.	15–65 Aar Kv.	Over 65 Aar Md.	Over 65 Aar Kv.	Sum	Det foregaaende Aars Sum 1907
1	»	1	36	»	1	11	10	14	»	»	36	45
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	1	1	6	1	4	1	»	»	»	»	6	19
»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	1	»
»	»	»	26	2	3	7	7	7	»	»	26	1
55	74	56	351	46	141	141	11	12	»	»	351	3
»	»	»	2	1	»	1	»	»	»	»	2	1
3	3	1	13	»	»	»	2	8	»	3	13	14
»	1	»	6	»	»	»	»	6	»	»	6	8
1	2	»	15	»	»	»	5	10	»	»	15	11
1	3	6	28	»	2	12	8	5	1	»	28	30
5	2	1	55	»	»	10	21	20	3	1	55	65
8	20	22	202	20	48	41	55	28	1	9	202	332
4	6	11	70	11	17	13	8	12	2	7	70	134
»	»	8	17	1	»	1	6	7	»	2	17	37
4	3	1	59	2	17	9	16	13	1	1	59	56
7	4	7	105	26	41	7	16	13	1	1	105	156
89	119	115	992	110	274	254	166	155	9	24	992	912
2	1	4	14	»	»	»	14	»	»	»	14	9
»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	1	2
»	»	»	1	»	»	»	1	»	»	»	1	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
3	4	8	87	1	14	20	26	25	»	1	87	77
»	1	1	4	»	»	»	4	»	»	»	4	6

Det private Sygehus for Norderøernes Lægedistrikt i 1908.

(18 Songe).

A. Antallet af syge						B. Sygedagenes Antal. (angivet for Sygdommens hele Varighed paa Sygehuset)			
Ved Aarets Begyndelse.	Indkomne i Aarets Løb	Udskrevne		Døde	Tilbage ved Aarets Slutning	for de udskrevne		for de døde	
		efter fuldendt Kur	uden fuldendt Kur			for alle	gennemsnitlig for hver	for alle	gennemsnitlig for hver
7	133	116	15	5	4	2307	17,7	220	45,0
140		140							

C. Belægningsforhold			D. Antallet af de i Aarets Løb indkomne syge efter Sygdommens Beskaffenhed					
Hele Aaret	Maaneden med størst Belægning	Maaneden med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme
	Marts	Oktb.						
Samlede Antal Forplejningsdage								
2940	344	97	10	3	1	1	83	35
Daglig Middelbelægning			133					
8,1	11,1	3,1						

Af Operationer udførtes: 1 Arthrotom. genus, 1 Op. osteomycl. femor., 4 Laparotom, 1 Amp. femor., 1 Trepan. pr. mastoid., 1 Seguestrotom., 1 Cystotom. suprapub., 1 Gastrostom. m. m.

Suderø Sygehus i 1908.

(16 Senge).

A. Antallet af syge						B. Sygedagenes Antal. (angivet for Sygdommens hele Varighed paa Sygehuset)			
Ved Aarets Begyndelse	Indkomne i Aarets Løb	Udskrevne		Døde	Tilbage ved Aarets Slutning	for de udskrevne		for de døde	
		efter fuldendt Kur	uden fuldendt Kur			for alle	gennemsnitlig for hver	for alle	gennemsnitlig for hver
8	105	92	12	4	5	3056	29,38	272	68,0
113		113							

C. Belægningsforhold			D. Antallet af de i Aarets Løb indkomne syge efter Sygdommen Beskaffenhed					
Hele Aaret	Maaneden med størst Belægning	Maaneden med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Audre kron. Sygdomme
	Juli	Februar						
Samlede Antal Forplejningsdage								
3147	369	153	17	3	2	5	56	22
Daglig Middelbelægning			105					
8,59	11,90	5,27						

Ingen større Operationer er udførte.

Thorshavns Sygehus i 1908.

(16 Senge + 4 Celler for Sindssyge).

A. Antallet af syge						B. Sygedagenes Antal (angivet for Sygdommens hele Varighed paa Sygehuset)			
Ved Aarets Begyndelse	Indkomne i Aarets Løb	Udskrevne		Døde	Tilbage ved Aarets Slutning	for de udskrevne		for de døde	
		efter fuldendt Kur	uden fuldendt Kur			for alle	gennemsnitlig for hver	for alle	gennemsnitlig for hver
17	91	84	8	4	12	3794	41,27	617	123,40
108		108							

C. Belægningsforhold			D. Antallet af de i Aarets Løb indkomne syge efter Sygdommens Beskaffenhed					
Hele Aaret	Maaneden med størst Belægning	Maaneden med mindst Belægning	Legemsbeskadigelse	Fnat	Sindssygdomme	Veneriske Sygdomme	Andre akute Sygdomme	Andre kron. Sygdomme
	Januar	Septbr.						
Samlede Antal Forplejningsdage								
5078	594	298	19	»	3	3	53	13
Daglig Middelbelægning								
13,91	19,16	9,93	91					

Af Operationer udførtes: 1 Arthrotom. genus, 1 Tracheolom., 1 Amp. erur., 1 Resect. carpi, 1 Resect. costæ, 1 Trepan. sinus frontal., 3 Laparotom. (pro appendicit) m. m.

skal benyttes til alle de farligere, smitsomme Sygdomme (Variolæ har der været, exant. Tyfus), frembyder fremdeles saavel hvad Indretningen som de ydre Forhold angaar, saa store Mangler, at dets Benyttelse efter Fysikus' Fremstilling maa betegnes som ganske utilstedelig.

Ogsaa Sindssyge-Afdelingen paa Færø Amts Hospital — det eneste Sted paa Færøerne, hvor disse Patienter kunne anbringes udenfor Hjemmene — har endnu de samme store Mangler og Ulemper som tidligere gentagne Gange fremhævet.

Af legale Ligsyn er der foretaget 1, nemlig paa Suderø, vedrørende en Mand, som var styrtet ned fra Fjældet.

I Medicinalpersonalet skete der den Forandring, at Stillingen som Kommunelæge paa Sandø blev besat med Læge H. Krohn i April.

Med Hensyn til Sygepleje viser det sig, at Befolkningen drager mere og mere Nytte af den i Thorshavn ansatte Sygeplejerske, hvilket Eksempel desværre endnu ikke er bleven fulgt i andre Bygder heroppe. — Om Forekomst af Kvaksalveri foreligger der ikke nogen Indberetning.

Et fra Norderøernes Lægedistrikt fremført Forslag om Anskaffelsen af Motorbaade til Lægerne er allerede nu til en vis Grad taget op af Justitsministeriet, som hertil har gennemført en Bevilling paa 3000 Kr., men om hvis nærmere Anvendelse m. m. der indtil Dato intet nærmere forlyder. Et andet Forslag om at anbringe Personer, som er mistænkte for Lungetuberkulose, til Observation (gratis) paa Sygehus, kan for Tiden vanskelig tænkes gennemført, da de herværende Sygehuse endnu ikke er indrettede paa under almindelige Forhold at optage saadanne. Men Forslaget peger sikkert i den rigtige Retning med Hensyn til de Anstrængelser, man bør gøre, for at komme Tuberkulosen til Livs heroppe, hvor den som Følge af de tidligere oftnævnte lokale Forhold vanskeligere lader sig udrydde end andre Steder.

Kommunelægen paa Sandø sporer en glædelig Tendens til at lade de gamle Røgstuer forsvinde tilligemed de uhyggelige skablignende Alkover; ogsaa er der en glædelig Tilbøjelighed til at bygge større Stuer og navnlig til at forsyne Stuerne med flere og større Vinduer

og med Vinduer til at lukke op. Da der findes Sundhedsvedtægt paa Sandø, er de hygiejniske Forhold med Hensyn til Møddinger, Afløb o. l. temmelig gode; af Latriner findes imidlertid kun forsvindende faa. — Fra Norderøernes L. D. berettes, at Børnenes Pleje og Ernæring lader meget tilbage at ønske ligesom Hudplejen baade hos Børn og Voksne. Ernæringen hos Børn lider mange Steder ved, at Mælk ikke kan faas i Vintermaanederne, hvorfor ogsaa Rachitis er meget hyppig. Paa Suderø lider Børneplejen meget ved, at mange Mødre en stor Del af Aaret er optagne af Fisketilberedningen. Distriktslægen paa Suderø finder det snart at være paa Tide, at det offentlige paatog sig noget af Ansvaret for de ganske unge Pigers Deltagelse i Fiskearbejdet og for de udenbysboendes dermed følgende Indlægning, der skaber Forhold, lige uheldige i moralsk og i hygiejnisk Henseende.

Der foretoges ialt 370 Vaccinationer, hvoraf 48 uden Anslag samt 6 Revaccinationer.

2. Island.

Ingen Beretninger er indgaaede.

3. Grønland.

a. Uddrag af Beretninger fra Direktoratet.

Det urolige Vejr, der begyndte ved Juletid 1907 holdt sig det meste af Vinteren. For Nordgrønlands Vedkommende indlededes denne urolige Periode af en Mildning, under hvilken det i 3 Uger daglig blæste haardt eller stormede fra Sydost; men fra Midten af Januar var Vejret over hele Landet gennemgaaende koldt med rigeligt Nedbør. Den 24. Februar havde man i Sukkertoppens Distrikt en orkanagtig Snestorm, der krævede 4 Menneskeliv. Foraaret begyndte for saa vidt tidligt som April Maaned gennemgaaende var meget mild, men Maj og første Halvdel af Juni var til Gengæld ret kølige. Efter den Tid indtraadte helt sommerligt Vejr, paa Steder med en Temperatur af op imod 20° R. i Skyggen, og dette Vejr holdt sig ret konstant til Juli Maaneds Udgang. August og September var overalt kolde og regnfulde. I Nordgrønland var Oktober ogsaa regnfuld, hvorefter Vejret blev klart og roligt. Vinterkulden indfandt sig ved de

2 nordligste Kolonier i Begyndelsen af November, andre Steder i Begyndelsen af December. Islægget dannedes i November 1907 og opnaaede i Sydgrønland en usædvanlig Tykkelse og Udbredelse til megen Hinder for Fangst og Samfærdsel. I Nordgrønland forsvandt den første Is under den lange Mildningsperiode, men i Midten af Januar dannedes et nyt Islag, som holdt sig til Slutningen af Marts. Storisen viste sig i store Mængder i Julianehaabs Distrikt i Slutningen af Februar tæt paa Land og holdt sig til Begyndelsen af Juni, idet den særlig i Maj ganske blokerede Kysten og umuliggjorde al Samfærdsel. Nordligere — i Frederikshaabs og Godthaabs Distrikter — fandtes vel Is, men den laa, naar alene undtages en Periode i Maj, temmelig langt til Søs. I Begyndelsen af August var der igen i Julianehaabs Distrikt megen Is, men fra Midten af Maaneden var der ganske isfrit overalt. — Vestisen drev i Januar i usædvanlige Mængder ind i Diskobugten, hvor den laa helt ind til Grønne Ejlande og frøs sammen med Vinterisen. I Juni Maaned var der ved Vestkysten af Disko ogsaa store Ismængder, som dog ikke kom tæt til Land.

Hvad Erhvervet angaar, var Vinterfangsten i de nordlige Distrikter gennemgaaende ret god, men iøvrigt meldes der overalt om daarlig, paa flere Steder fuldstændig mislykket Fangst. Foraaret synes derimod at have været heldigt alle Steder, Ritenbenks Distrikt alene undtaget, og Sommerfangsten var ogsaa gennemgaaende ret god.

Hvalfiskefangsten har været ringere end sædvanligt. Hvalrosfangsten i Egedesmindes Syddistrikt gav i Efteraaret godt Resultat. Hajfangsten har overalt været uheldig. Fiskeriet har været drevet med vekslende Held. Angmagssat-Fiskeriet var i Sommertiden særdeles godt og Fangsten blev godt bjærget i Hus. Kreporkak-Fangsten har næsten intet Udbytte givet. Jagten paa smaat Landvildt har overalt været meget daarlig, Rensjagten har derimod paa de Steder, hvor den drives, været god. Rævefangsten har været særdeles indbringende, Bjørnejagten heldig i Julianehaabs Distrikt, mindre god i Uperniviks Distrikt. Jagten paa Søfugle synes gennemgaaende at have været ringere end sædvanligt.

Ernæringsforholdene har stillet sig noget uensartet paa de forskellige Steder og Tider; Sydgrønland synes dog gennemgaaende at have været ret heldig stillet, medens det i Nordgrønland, særligt i Christianshaabs, Jakobshavns og Umanaks Distrikter til Tider har været vanskeligt for Befolkningen at klare sig. — Mod Sædvane har Frederikshaabs Distrikt været særdeles gunstigt stillet paa Grund af god Fangst næsten hele Aaret rundt.

Sundhedstilstanden maa gennemgaaende siges at have været tilfredsstillende. De sædvanlige Forkølelsessygdomme forløb mildt.

Der er i 1908 opført en Lægebolig ved Holstensborg og et nyt Sygehus ved Sukkertoppen med 3 Sygeværelser, Operationsstue, Baderum, Køkken og Værelser til en Sygeplejerske og Jordemoderelever. Det i forrige Aar til Julianehaab udsendte Sygehus er fuldført i 1908. Lægeembederne i Julianehaab, Holstensborg, Jakobshavn og Umanak har været besatte hele Aaret (Lægen i Holstensborg har dog opholdt sig 6 Uger i Danmark paa Studierejse). Godthaab L. D. har i Sommertiden og senere fra Oktober været besat ved Konstitution. Sukkertoppens L. D., der oprettedes i 1907, besattes ved Konstitution først ved Udgangen af Aaret 1908.

I 1908 er der hjemkommen hertil 2 unge Grønlændere for at uddannes til Lægemedhjælpere og 1 Grønlænderinde for at uddannes til Jordemoder.

Hundesygen har for Aaret $^1/_{10}$ 1907—$^{31}/_9$ 1908 alene vist sig i Christianshaabs Distrikt, men blev indskrænket til Kolonistedet alene. I Holstensborg Distrikt viste sig Kerrortusfok en smitsom Hundesygdom af ukendt Natur, der medførte de fleste Hundes Død ved Sygdom eller Nedslagning.

Handels- og Missionsstationen Angmagssalik, (Østgrønland), der ikke blev besejlet i 1907, naaedes i Sommeren af et udsendt Sejlskib med Proviantering m. m. Forholdene i de forløbne 2 Aar har ikke frembudt noget særligt, Fangstforholdene i dette altid dyrefattige Distrikt har været meget slette, idet Sælfangsten næsten intet Udbytte gav, Landvildt saa at sige ikke saas og selv Isbjørne, der plejer at afgive Befolkningens Hovedindtægts-

kilde, kun forekom i ringe Antal. Trods de slette Ernæringsforhold har Sundhedstilstanden dog været særdeles god og Befolkningen er tiltagen endog betydeligt (se nedenfor).

Folketallet i Vestgrønland var ved Udgangen af 1907:

I Nordgrønland . . .	Mdk.	2678	Kvk.	2977	Tils.	5655
I Sydgrønland	»	3016	»	3495	»	6511
I Vestgrønland. . . .	»	5694	»	6472	»	12166

Ved Udgangen af Aaret 1908 fandtes:

I Nordgrønland . . .	Mdk.	2719	Kvk.	3027	Tils.	5746
I Sydgrønland	»	3043	»	3530	»	6573
I Vestgrønland. . . .	»	5762	»	6557	»	12319

der har altsaa været en Tilvækst af 154 Individer i Vestgrønland.

I Østgrønland var Befolkningen den 1. Januar 1907 520, d. 1. Januar 1908 539 og den 31. Decbr. 545 Individer. Hele Grønlands Befolkning udgjorde altsaa ved Udgangen af 1908 12,864 Individer.

Forholdet mellem Fødsler og Dødsfald i 1908:

			For 1000 Individer	
	Fødte	Døde	Fødte	Døde
Sydgrønland	289	219	44	33
Nordgrønland . . .	233	141	41	24
Østgrønland.	21	18	38	33
Hele Grønland. . .	543	378	42	29

Som de vigtigste Dødsaarsager fremhæves for Vestgrønland Brystbetændelse og Brystsyge (Lungetæring) 96, Børnesygdomme 67, ulykkelig Hændelse 52 (deraf 33 ved Drukning i Kajak).

b. Lægeberetninger i Uddrag.

Julianehaabs L. D. (R. Bentsen).

Distriktet talte den $^1/_1$ 1908 2902 og ved Aarets Udgang 2935 Individer, blandt hvilke der i 1908 fødtes 129 (66 Drenge og 63 Piger) og døde 94. Efter Beretninger fra de 2 af Distriktets 3 Præstegæld var der ind-

truffet 3 Dødfødsler, 22 Dødsfald ved Sting, Forkølelse og Lungebetændelse, 9 ved Lungetuberkulose og Blodspytning, 7 ved Bylder og 2 i Barselseng.

Ingen egentlige Epidemier har hersket. Fra $^{28}/_{3}$—$^{4}/_{6}$ fandtes ved Kolonien Julianehaab en lille Epidemi af Skoldkopper, der synes at være en dér optrædende endemisk Børnesygdom, der viser sig med Aars Mellemrum. I 1899 optraadte den i en nærliggende Boplads og ved Kolonestedet i 1900—1901. I Foraarstiden iagttoges en katarrhalsk Epidemi blandt Børn, hyppig ledsaget af Otitis media. Isforholdene har i 1908 undtagelsesvis tilladt Besøg paa flere Øst for Kap Farvel liggende Bopladser, hvis Befolkning for største Delen bestaar af indvandrede Østgrønlændere og synes at staa paa et lavere Kulturtrin end Vestgrønlænderne (usle Boliger).

Paa Sygehuset behandledes i Aarets Løb 65 Patienter (5 overliggende fra 1907) af hvilke 3 døde. Sygedagenes Antal var 2120 (32,6 pr. Patient). Der er udført 9 Operationer under Æthernarkose og 1 Øjenoperation. Liste over Sygdomstilfældene følger med Beretningen. Grønlændernes Tilbøjelighed til at benytte Sygehuset angives at være i Stigende.

Til Oplæring af Jordemødre er i Aarets Løb optaget 2 nye Elever, efter at 4 ældre havde faaet Ansættelse i Distriktet.

Der er foretaget 157 Vaccinationer med Anslag i 148 Tilfælde og 31 Revaccinationer med Anslag i 14 Tilfælde. Det uheldige i at Vaccinationen ikke er ordnet efter et fast System, har i 1908 givet sig Udslag i, at der flere Gange ved Uagtsomhed er sket Overførelse af Vaccine fra Børn til deres uvaccinerede Forældre eller Husfæller, saaledes at disse har faaet Vaccinepustler paa uheldige Steder (Øjenlaagene, Prolabiet). 2 af de 4 iagttagne Tilfælde med et langvarigt og ubehageligt Forløb maatte behandles paa Sygehuset. Ved den daglige Konsultation paa Kolonistedet og Sygebesøg i Hjemmene er behandlet 509 Sygdomstilfælde (deriblandt 10 Anthrax, 26 Furunculi, 20 Impetigo, 8 Scabies, 12 Tub. pulmon.). Paa Rejserne blev 343 Patienter tilsete (deriblandt 16 med Furunculi, 11 med

Impetigo, 9 med Scabies, 14 med Tub. pulmon., 2 med Epilepsi, 3 med Tobaksforgiftning). En indgaaende Undersøgelse af Blindhedsforhold i Distriktet er bleven anstillet af Distriktslægen og Dr. Norman-Hausen.

Sukkertoppens og Godthaabs L. D.
(Norman-Hansen).

Medio April Sundhedstilstanden god. 3 tvivlsomme Tilfælde af Kønssygdom ved Kolonien Godthaab var forlængst helbredede og ingen ny Tilfælde af lignende Art har vist sig. Paa en Fangstplads i Godthaabsfjorden opstod flere Forgiftningstilfælde, hvoraf en ældre Fanger og en ung Pige døde. Ved Sukkertoppen optraadte i December nogle Tilfælde af den her tidligere endemisk forekommende underlivsbetændelsesagtige Sygdom, der i et enkelt Tilfælde optraadte yderst akut med Krampe, Anuri og Collaps og medførte Døden. Sygdommen havde ganske Karakteren af en Ptomainforgiftning, men nogen bestemt Diagnose kunde ikke stilles. Mellem de i Vinteren 1808—09 fødte Børn fandtes 2 fødte med Misdannelse (Blindhed) af det ene Øje; en lignende Misdannelse findes hos et Barn paa 8 Aar ved Kolonien.

Holsteinborg L. D. (H. Deichmann).

I Juli—September har Sundhedstilstanden ikke været særdeles god, idet der endnu kunde spores Eftervirkning af Influenzaepidemien. Der opstod blandt Grønlændere paa Laksefangst 3 akute Forgiftningstilfælde, alle endende dødeligt, formentlig foraarsaget ved uforsigtig Behandling af Laks.

Jakobshavn (H. Kiær).

Ingen Epidemi af bemærkelsesværdig Karakter og Omfang har vist sig. Som sædvanligt i Forsommeren optraadte dog paa de fleste Steder Katarrher af Luftvejene af moderat Karakter. Ved Egedesminde optraadte i September en Epidemi af Skoldkopper, der angreb lutter Børn og havde et mindre mildt Forløb end sædvanligt. Af 80 Dødsfald skal skyldes: 31 Tuberkulose, 8 Ulykkestilfælde, 15 Sygdomme hos Spædbørn, 5 Dødfødsel, 3 Lungebetændelse, 8 Alderdom, 10 Aarsager af ukendt Natur. Ved Jakobshavn, hvor Lægen i de

fleste Tilfælde kan konstatere Dødsaarsagen, henføres 13 af samtlige 19 Dødsfald til Tuberkulose. Foruden af Tuberkulosen paavirkes Erhvervsevnen i maaske nok saa høj Grad af de hyppige betændelsesagtige Sygdomme (Bylder o. l.).

Sygehuset ved Jakobshavn har været benyttet af 11 Individer i 367 Dage.

Umanak L. D. (A. Bertelsen).

I Aaret 1907—08 har Sundhedstilstanden været god; Indbyggerantallet er gaaet frem med 44. Ingen Epidemier af Betydning har hersket. Dødsfaldene skyldes som sædvanlig overvejende Tuberkulose. Vaccinationen er lykkedes udmærket; der vaccineredes 105 Individer med positivt Udslag i 92 °/₀ af de nærmere oplyste Tilfælde. Der er opført et passende lille Sygehus ved Kolonien Upernivik. Ved Kolonien Umanak har Forholdene derimod ikke tilladt det derværende Sygehus Anvendelse til dets egentlige Formaal. Der er udarbejdet en Sundhedslære til grønlandsk Folkelæsning.

Ivigtut Kryolithbrud.

Befolkningen talte d. $^1/_1$ 08 62 Individer, hvoraf 35 var danske Arbejdere, 8 Grønlændere.

Blandt Arbejderne indtraf 56 Sygdomstilfælde, der medførte Uarbejdsdygtighed i 283 Dage.

Blandt Sygdomstilfældene kan mærkes: Angina 7, Bronchitis 2, Cat. intest. acut. 2, Conjunctivit. 1, Furunculis 6, Influenza 1, Panarit. 3, Perityphlitis 1, Pleuropneumon. 1, Ilcus (dødelig) 1. 3 Grønlændere fra Arsuk, 2 Mænd og 1 Kvinde, behandledes for Gonorrhoe.

4. Vestindien.

a. St. Croix.

Af den i Beretningen fra 1907 omtalte Epidemi af Dengue indtraf sporadiske Tilfælde i enkelte af Aarets Maaneder. Endvidere indtraf enkelte Tilfælde »Meningitis«. I de sidste 8 Maaneder af Aaret optraadte en ret stærk og jævnt udbredt Epidemi af Catarrh. intest. Forøvrigt var Aaret sundt.

Ved Anordning af $^{17}/_{1}$ 1908 indførtes fra 17. April 1908 obligatorisk Ligsyn paa Øen, saaledes at Fysikatet for den paagældende Del af Aaret modtog 385 Ligsynsattaster fra Christianssteds Jurisdiktion, fra Frederikssteds Jurisdiktion 262 — ialt 647. Hvis Jordemødrenes Protokoller er nogenlunde paalidelige, vil Antallet af Dødsfald for hele Aaret altsaa langt overstige Antallet af Levendefødte 506.

Jordemødrenes Protokoller udviste følgende: 569 Kvinder fødte 576 Børn, hvoraf 70 var dødfødte. 7 Gange forefaldt Tvillingefødsler. 163 Mødre var gifte, 406 ugifte. Der forefaldt 558 Issestillinger, 6 Ansigtsstillinger, 5 Sædestilllinger, 6 Fodstillinger, 1 Gang Skulder- eller Armstilling. 293 var Drenge, 283 Piger. 526 var fuldbaarne, 50 ufuldbaarne. 1 Kvinde døde i Barselseng (Feber). 1 Gang anvendtes Tangforløsning, 1 Gang Fremtrækning.

Vaccinationen gennemførtes den 13. Februar med den d. 5. Februar modtagne Vaccine. Der vaccineredes 397, hos 271 ɔ: 90 % med Anslag, hos 38 (hvoriblandt sikkert en Del tidligere vaccinerede Skolebørn) uden Anslag; 88 udeblev fra Eftersynet.

Lægernes Antal (3) var som i 1907. Offentlig Læge Petersen i Frederiksted opgav d. 1. Juli sin Stilling og efterfulgtes af fhv. offentlig Læge paa St. Thomas Schade.

Paa Militærhospitalet i Christianssted henlaa ved Aarets Begyndelse 3, indkom i Aarets Løb 76 og døde ingen. Sygedagenes Antal for de udskrevne var 1911 (i Gennemsnit 24,19). Den daglige Middelbelægning var 5,22. For Veneriske Sygdomme behandledes 13, for akute Sygdomme 52, for Læsioner 8.

Paa Kommunehospitalet paa Peters Farm henlaa ved Aarets Begyndelse 46, indkom i Aarets Løb 433, udskreves 347, døde 97. Sygedagenes Antal for de udskrevne var 12.358 (i Gennemsnit 35,6), for de døde 2510 (i Gennemsnit 25,9). Den daglige Middelbelægning var 46. Af de indlagte led 65 af Læsioner, 51 af Venerisk Sygdom, 162 af akute Sygdomme, 142 af kroniske Sygdomme. Af Dødsaarsagerne mærkes: Miseries 26, Nephritis 12, Diarrhoe 21, Phthisis

9, Meningitis 2, Feber 2, Syphilis 1, Scorbutus 3, Dysenteria 2, Pneumonia 3.

Paa Gendarmeriafdelingen af Kommunehospitalet i Frederikssted (6 Senge) henlaa ved Aarets Begyndelse 0, indkom i Aarets Løb 55, udskreves 55 og døde 0. Sygedagenes Antal for de udskrevne var 813 (og i Gennemsnit 14,8), den gennemsnitlige daglige Belægning var 2,2. For Legemsbeskadigelser behandledes 1, for Fnat 0, for Venerisk Sygdom (Gonorrhoe) 10, for andre akute Sygdomme 44.

Paa Kommunehospitalet (civil Afdeling) i Frederikssted (90 Senge) henlaa ved Aarets Begyndelse 76, indkom 787, udskreves 660 og døde 140. Sygedagenes Antal for de udskrevne var 29552 (i Gennemsnit 44,8), for de døde 4290 (i Gennemsnit 30,6). Den daglige Middelbelægning var c. 34. Af de indlagte behandledes for Legemsbeskadigelser 42, for Gonorrhoea 23, Ulc. vener. 16, Syphilis 12, andre akute Sygdomme 610, andre kroniske Sygdomme 64. Af Dødsaarsagerne mærkes Bronchitis 10, Anæmie 3, Cachexia 8, Feber 8, Congenit Syphilis 1, Meningitis 3, Ulc. Vener. (!!) 3, Nephritis 9, Tetanus 3, Enteritis 28, Pneumonia 5, Elephantiasis 2, Bronchopneumonia 5, Pleuritis 2, Malaria 2, Tuberculosis 3, Dysenteria 3.

Følgende større Operationer udførtes: 4 Arthrotom., 3 Herniotom., 3 Op. hydrocel. rad., 1 Amp. antebrach., 1 Amp. mammæ, 1 Resect. costæ.

Paa Sygeanstalterne paa Richmond henlaa ved Aarets Begyndelse 29 Sindssyge og 29 Saarpatienter, indkom i Aarets Løb henholdsvis 52 og 89, døde henholdsvis 26 og 23. Gennemsnitsantallet af Sygedage for Patienter i begge Afdelinger var 117,1; den daglige Belægning varierede for de Sindssyge mellem 28 og 41, for Saarpatienterne mellem 19 og 40.

I Spedalskhedsasylet indlagdes 3 i Aarets Løb og døde 6. Ved Aarets Udgang var Patientantallet 28.

b. St. Thomas og St. Jan.

Sundhedstilstanden i Fysikatet var betydelig bedre i 1908 end i 1907 og betegnes som tilfredsstillende. Trods

en Epidemi af Kighoste og en Genoptræden af Dengue blev Antallet af anmeldte Sygdomstilfælde kun 881 mod 1019 i 1907. En kendelig Nedgang i Antallet af Tilfælde af Intestinalcatarrh og Malaria var den væsentligste Aarsag til den formindskede Sygelighed og Dødelighed. Vejrforholdene var normale, men det var meget tørt, saa at Kilder og Brønde næsten udtørrede.

Der indtraf 314 Dødsfald (447 i 1907) svarende til en Mortalitet af 28,5 ‰ af Befolkningen, kalkuleret muligvis noget for højt til 11,000. Fødslernes Antal var 332 (39 færre end i 1907); 153 Drenge, 146 Piger. Tvillingefødsler forekom 3 Gange. Antallet af dødfødte var afskrækkende stort: 33 (21 i 1907). De hyppigste Aarsager til Dødfødsler angives paa Dødsattesterne at være for tidlig Fødsel og Sygdom hos Moderen. Af Børnene var 98 fødte i, 234 fødte udenfor Ægteskab. Børnedødeligheden i de første Leveaar er som sædvanlig altfor stor. (I Alderen 0—5 Aar 112 døde, svarende til 375 ‰ af Levendefødte). Der tiltrænges en organiseret Børnehjælp som den, der er begyndt paa St. Croix.

Af Intestinalcatarrh anmeldtes 183 Tilfælde (280 i 1907) med 64 Dødsfald (97). Af intermitterende og remitterende Febre anmeldtes 79 Tilfælde (181) med 10 Dødsfald (24); det sumpede Land tæt Øst for Byen har man begyndt at fylde op og det var efter de mange tørre Aar næsten udtørret. Af gastrisk og tyfoid Feber anmeldtes 27 for Størstedelen lettere Tilfælde, omtrent samme Antal som i 1907; Dødsfaldenes Antal var 3 (7). Dysenteri forekom 6 (12) Gange med 1 Dødsfald (7). En lille Epidemi af Dengue (33 Tilfælde, intet Dødsfald) indtraf i Sommermaanederne; den var kendeligt mildere end Epidemien i 1907.

En Kighosteepidemi begyndte i 24. Uge, voksede sig stærk i Løbet af et Par Maaneder og herskede i Resten af Aaret; de anmeldte 49 Tilfælde var kun en ringe Del af de angrebnes Antal. Der opføres 3 Dødsfald, men antagelig maa en Del af de forholdsvis talrige Dødsfald af Pneumoni (13 mod 4 i 1907) skrives paa Kighostens Regning.

Af Lungetuberkulose anmeldtes 30 (20), af Bronchitis 62 (123). Det store Tal for Gigtfeber 23 (7) vækker Tvivl om Diagnosens Rigtighed i alle Til-

fælde. Af Gonorrhoe anmeldtes 108 (72), af Syphilis 40 (20) Tilfælde. Af Scabies anmeldtes 50 (22) Tilfælde.

Kopper, Gul Feber, Pest og Asiatisk Kolera viste sig ikke.

Af Spedalske døde ingen i 1908. 1 nyt Tilfælde hos en 12aarig Dreng med den tuberøse Form iagttoges. Antallet af kendte Spedalske var ved Aarets Udgang 6, paa St. Jan 1.

En Epizooti af Hundesyge (»Distemper«) optraadte i Sommermaanederne og bortrev en Mængde Hunde.

Vakcinationen omfattede 399 Personer, overvejende Børn. Hos 14 tidligere vakcinerede kom intet Anslag. Af de øvrige 385 optraadte normalt Anslag hos 338, medens 20 ikke viste Anslag; for 20's Vedkommede var Resultatet ukendt.

Epidemihospitalet blev nedlagt og omdannet til offentlige Skolelokaler.

Paa St. Jan forekom ingen større Sygelighed. Der fødtes ialt 31 Børn (2 Tvillingfødsler), 15 fødtes i, 16 udenfor Ægteskab. 1 var dødfødt. 16 var Drenge, 15 Piger. 3 af Mødrene var førstefødende.

17. Januar stadfæstedes Anordning om Ligsyn paa de dansk-vestindiske Øer (traadte i Kraft d. 17. April).

17. Januar stadfæstedes Anordning om Bekæmpelsen af den spedalske Syge paa St. Thomas og St. Jan.

29. August stadfæstedes Sundhedsvedtægt for Byen Charlotte Amalie.

1. Oktober indførtes Pharmacopoea Danica.
4. November stadfæstedes Sundhedsvedtægt for St. Thomas Landdistrikt og for St. Jan.

Af Lægerne forlod P. A. Schade d. 7. Juli Øen for at overtage Embede paa St. Croix. Den 13. September ansattes pr. Læge K. Knud-Hansen som Kommunelæge for St. Thomas vestlige Distrikt og for St. Jan.

Forsyningen med Tandlæger og Jordemødre undergik ingen Forandring i Aarets Løb.

I Kommunehospitalet henlaa ved Aarets Begyndelse 79, indkom i Aarets Løb 395 og døde 52. Antallet af Patienter ved Udgangen af en Maaned varierede

mellem 81 i Februar og 97 i Maj. Af de behandlede Sygdomstilfælde mærkes: Alcohol. chron. 6, Appendicitis 1, Cancer mammæ 3, Cataracta 1, Delir. tremens 3, Diarrhoea 24, Dengue 1, Elephantiasis 2, Epilepsia 3, Febris typhoidea 5, Gonorrhoea 36, Mb. mentalis 22, Rheumat. art. acut. 5, Syphilis acq. 39, Scabies 4, Tub. pulm. 4.

Paa Kommunehospitalets Poliklinik behandledes 1149 Sygdomstilfælde, af hvilke mærkes: Asthenopia ex. abus. tobac. 9, Cataracta 6, Conjunctivitis simplex 76, Conjunct-Kerat. phlyctæn. 15, Filariasis 1, Hernia 9, Intox. piscum 1, Keloid 5, Keratitis 13, Lepra 1, Morsus canis 12, Morsus hominis 3, Morsus equi. 1, Ophthalmoblen. 8, Otitis 33, Pterygium 14, Phimosis 20, Scabies 17, Scrophulos. 2, Tub. pulm. 2, Conjunct. granulosa og Trachoma 12.

Rettelser til „Medicinalberetning for 1907".

Side 10. Lin. 10 fra oven »Bybefolkningen« læs »Befolkningen«.
— 10. — 15 fra neden »Tab. IV n« læs Tab. IV a.
— 22. — 1 - — »Købstæderne« læs »Købstaden«.
— 120. »16. F. intermittens« læs »12. »Febris intermittens«.
— — »12. F. rheumatica« læs »13. Febris rheumatica«.
— 131. »16. Bronchneum. etc.« læs »17. Bronchopn. etc.«
— 134. Lin. 10 fra neden »1907" læs »1906«.
— 242. — 3 - — »Sygehuset« læs »Randers Epidemisygehus«.
— 246. — 10 - — »Randers« læs »Aarhus«.
— 254. — 14 - oven »10,000« læs »c. 1000«.
— 266. I Tabellens første Kolonne rettes 1903 til 1906 og i 5te Kolonne 1905 til 1907.
— — Lin. 2 fra neden »idenfor« læs »indenfor«.
— 267. Tab. IX c. Fysikaternes Apotheker ændres efter samme Tabel i »Medicinalberetning for 1908«.

NIELSEN & LYDICHE
(AXEL SIMMELKIÆR)

